

Sultangazin University

ÓMIRZAQ SULTANĠAZIN ATYNDAGÝ
QOSTANAI MEMLEKETTİK PEDAGOGİKALYQ ÝNİVERSİTETİ
QOSTANAI OBLYSY ÁKİMDİGİNİŇ BİLİM BASQARMASY
QOSTANAI q. «PEDAGOGİKALYQ SHEBERLİK ORTALYĠY» FİLİALY

ÓMIRZAQ SULTANĠAZIN ATYNDAGÝ
QOSTANAI MEMLEKETTİK PEDAGOGİKALYQ ÝNİVERSİTETİNİŇ
80 JYLDYĠYNA ARNALĠAN ALTYN SARIN OQÝLARY
**«Bilim berý praktikasy sapasyn
joġarylatýdyň ózekti máseleleri»**
atty halyqaralyq ġylymı-praktikalyq konferensiasynýň

MATERIALDARY

II KITAP

II КНИГА

МАТЕРИАЛЫ

МЕЖДУНАРОДНОЙ НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКОЙ КОНФЕРЕНЦИИ
АЛТЫНСАРИНСКИЕ ЧТЕНИЯ К 80 ЛЕТИЮ
КОСТАНАЙСКОГО ГОСУДАРСТВЕННОГО ПЕДАГОГИЧЕСКОГО УНИВЕРСИТЕТА
ИМЕНИ УМИРЗАКА СУЛТАНГАЗИНА

**«Актуальные проблемы повышения
качества образовательной практики»**

Qostanaı q., 2019 j.
г.Костанай 2019 г.

ӘОЖ 37.0 (063)

КБЖ 74.00

Б 94

**РЕДАКЦИЯ АЛҚАСЫ
РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ**

- **Әбіл Еркін Аманжолұлы**, Өмірзақ Сұлтанғазин атындағы Қостанай мемлекеттік педагогикалық университетінің ректоры, тарих ғылымдарының докторы, профессор;
- **Медетов Нурлан Амирович**, Өмірзақ Сұлтанғазин атындағы Қостанай мемлекеттік педагогикалық университетінің ғылыми жұмыс және стратегиялық даму жөніндегі проректоры, физика-математикалық ғылымдар докторы;
- **Мусабекова Гульвира Айдархановна**, Өмірзақ Сұлтанғазин атындағы Қостанай мемлекеттік педагогикалық университетінің академиялық жұмыс және әлеуметтік мәселелер жөніндегі проректор, педагогика ғылымдарының кандидаты;
- **Ахметов Тлеген Альмуханович**, Өмірзақ Сұлтанғазин атындағы Қостанай мемлекеттік педагогикалық университеті ректорының кеңесшісі, педагогика ғылымдарының кандидаты, профессор;
- **Бережнова Елена Викторовна**, педагогика ғылымдарының докторы, Мәскеу мемлекеттік халық аралық қатынастар институтының профессоры (Ресей, Москва қ.);
- **Бектурганова Римма Чингисовна**, Өмірзақ Сұлтанғазин атындағы Қостанай мемлекеттік педагогикалық университеті ректорының кеңесшісі, педагогика ғылымдарының кандидаты, профессор;
- **Оспанов Серикбай**, филология ғылымдарының кандидаты, Ы.Алтынсарин орталығының маманы;
- **Айнализева Назгуль Аманжоловна**, Өмірзақ Сұлтанғазин атындағы Қостанай мемлекеттік педагогикалық университетінің психологиялық-педагогикалық факультетінің деканы, педагогика ғылымдарының кандидаты;
- **Утегенова Бибигуль Мазановна**, Өмірзақ Сұлтанғазин атындағы Қостанай мемлекеттік педагогикалық университетінің педагогика кафедрасының меңгерушісі, педагогика ғылымдарының кандидаты, доцент;
- **Мнайдарова Светлана Сейтжановна** Өмірзақ Сұлтанғазин атындағы Қостанай мемлекеттік педагогикалық университетінің педагогика кафедрасының аға оқытушысы, педагогика ғылымдарының кандидаты;
- **Калиев Дастан Дуйсенұлы** Өмірзақ Сұлтанғазин атындағы Қостанай мемлекеттік педагогикалық университетінің педагогика кафедрасының аға оқытушысы, педагогика ғылымдарының магистры.

Б 94 БІЛІМ БЕРУ ПРАКТИКАСЫ САПАСЫН ЖОҒАРЫЛАТУДЫҢ ӨЗЕКТІ МӘСЕЛЕЛЕРІ =АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ ПОВЫШЕНИЯ КАЧЕСТВА ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ ПРАКТИКИ. – Қостанай, 2019. - 370 б.

ISBN 978-601-7934-67-5

«Білім беру практикасының сапасын жоғарылатудың өзекті мәселелері» тақырыбындағы Алтынсарин оқуларының Халықаралық ғылыми - практикалық конференция материалдары осы жинаққа енгізілген.

Мақала авторлары: жоғары оқу орындары және колледж оқытушылары, мектеп мұғалімдері мен ғылыми-ізденушілер білім беру үрдісінің сапасын жоғарылату және білім беруді жаңғырту мәселелері бойынша халықаралық кәсіби қауымдастықтың өзекті мәселелерін талқылауға алған.

Аталған жинақ жоғары оқу орындары және колледж оқытушылары, мектеп мұғалімдері мен ғылыми-ізденушілерге арналаған.

В сборник включены материалы Международной научно-практической конференции «Алтынсаринские чтения «Актуальные проблемы повышения качества образовательной практики».

Авторы статей: преподаватели вузов и колледжей, учителя школ и научные сотрудники обсудили актуальные проблемы повышения качества образовательного процесса, модернизации образования.

Настоящий сборник предназначен для преподавателей вузов и колледжей, учителей школ, научных сотрудников.

ӘОЖ 37.0 (063)

КБЖ 74.00

ISBN 978-601-7934-67-5

©Ө.Сұлтанғазин атындағы Қостанай мемлекеттік педагогикалық университеті, 2019

©Костанайский государственный педагогический университет имени У.Султангазина, 2019

ЗАМАНАУИ БІЛІМ БЕРУ ПРАКТИКАСЫНДА ИННОВАЦИЯЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАР МЕН ӘДІСТЕРДІ ҚОЛДАНУ ТӘЖІРИБЕСІ

ОПЫТ ПРИМЕНЕНИЯ ИННОВАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ И МЕТОДОВ В ПРАКТИКЕ СОВРЕМЕННОГО ОБРАЗОВАНИЯ

БІЛІМДІ МЕНГЕРТУ МЕН ҚОРЫТЫНДЫЛАУДА КАНОТ ҚОСЫМШАСЫН ҚОЛДАНУДЫҢ ТИІМДІЛІГІ

Абдухалимов Досбол Кенжебекович,
Шайсұлтан Шаяхметов атындағы
Сұлукөл орта мектебінің
география пәні мұғалімі

Аннотация

Қазақстан Республикасының Президенті Нұрсұлтан Назарбаевтың «Қазақстанның үшінші жаңғыруы: жаһандық бәсекеге қабілеттілік» Жолдауындағы ең маңызды басымдықтарының бірі экономиканы технологиялық жаңғыртуды жеделдету болып табылады: «Біз цифрлық технологияны қолдану арқылы құрылатын жаңа индустрияларды өркендетуге тиіспіз. Бұл – маңызды кешенді міндет. Елде 3D-принтинг, онлайн-сауда, мобильді банкінг, цифрлық қызмет көрсету секілді денсаулық сақтау, білім беру ісінде қолданылатын және басқа да перспективалы салаларды дамыту керек». Қорыта келгенде білім беру процесіне осындай заманауи технологияларды енгізу нәтижелі болып табылады. Кахут сияқты жүйелерді педагогикалық қызметте оңтайлы қолдану «Цифрлы Қазақстан» бағдарламасын жүзеге асыруда педагогикалық қауымның аз да болса маңызды қадамдарының бірі. Заманауи білім беру машықтануында инновациялық технологиялар мен әдістерді қолдану тәжірибесінде кахут интернет қосымшасы өзекті мәселелердің бірі болып табылады.

Сабақ барысына, оқушылардың білімін оңтайлы әрі уақытты үнемдеп тексеретін, интернет технологияларын еңгізу арқылы білім беру кезеңін қызықты әрі сапалы етіп құрастыру.

Аннотация

Одним из важнейших приоритетов Послания Президента Республики Казахстан Нурсултана Назарбаева «Третья модернизация Казахстана: глобальная конкурентоспособность» является ускорение технологической модернизации экономики: «мы должны развивать новые индустрии, создаваемые с использованием цифровых технологий. Это важная комплексная задача. В стране необходимо развивать такие перспективные сферы, как 3D-принтинг, онлайн-торговля, мобильный банкінг, цифровое обслуживание, используемые в здравоохранении, образовании и другие». В итоге внедрение в образовательный процесс таких современных технологий является результативным. Оптимальное использование в педагогической деятельности таких систем, как Кахут, является одним из немаловажных шагов педагогической общественности в реализации программы «Цифровой Казахстан». Одним из актуальных вопросов в практике применения инновационных технологий и методов в современных образовательных стажировках является интернет-приложение кахут.

Оптимальный и экономный контроль знаний учащихся на уроках при разработке качественного и интересного этапа обучения посредством внедрения интернет технологий.

Abstract

One of the most important priorities of the address Of the President of the Republic of Kazakhstan Nursultan Nazarbayev "the Third modernization of Kazakhstan: global competitiveness" is to accelerate the technological modernization of the economy: "we must develop new industries created using digital technologies. This is an important complex task. The country needs to develop such promising areas as 3D printing, online trading, mobile banking, digital services used in health care, education and others." As a result, the introduction of such modern technologies in the educational process is effective. Optimal use of such systems as Kahut in pedagogical activity is one of the important steps of the pedagogical community in the implementation of the program "Digital Kazakhstan". One of the important issues in

the application of innovative technologies and methods in modern educational internships is the online application kahoot.

Optimal and economical control of students ' knowledge in the classroom in the development of high-quality and interesting stage of learning through the introduction of Internet technologies.

Түйінді сөздер: *IT-технология, қажат қосымшасы, цифрлі Қазақстан, Коллаборатив.*

Ключевые слова: *IT-технология, приложение қажат, цифровой Казахстан, Коллаборатив.*

Keywords: *IT-technology, kahoot osimani, cifrl Kazakhstan, Collaborativ*

Қазіргі уақытта жаңа ақпараттық технологиялардың енуі Қазақстанның еуропалық оқыту жүйесінің кеңістігіне қадам басуына, сонымен қатар білім жүйесінің жаппай модернизациялануы оқушыларға білім беру және оларды бағалау жүйесін түбінен қайта қарауды талап етуде. Қазіргі уақытта білім беру жүйесінде кең масштабты модернизация үрдісі жүзеге асырылуда: оқытудың жаңа мазмұны мен формасы ізделуде, интерактивтілік принциптерінің орындалуын қамтамасыз ететін жаңа білім беру технологияларын құруда, жеке басқа бағдарланған әдістерді кеңінен қолдануда – қашықтықтан оқыту, жобаларды және жағдайларды талдау әдістері, тестілеу жүйесі және білімді рейтингтік бақылау.

2017 жылы 31 қаңтарда Қазақстан Республикасының Президенті Нұрсұлтан Назарбаевтың «Қазақстанның үшінші жаңғыруы: жаһандық бәсекеге қабілеттілік» Жолдауындағы ең маңызды басымдықтарының бірі экономиканы технологиялық жаңғыртуды жеделдету болып табылады: «Біз цифрлық технологияны қолдану арқылы құрылатын жаңа индустрияларды өркендетуге тиіспіз. Бұл – маңызды кешенді міндет. Елде 3D-принтинг, онлайн-сауда, мобильді банкинг, цифрлық қызмет көрсету секілді денсаулық сақтау, білім беру ісінде қолданылатын және басқа да перспективалы салаларды дамыту керек»

Елбасының Жолдауында IT-технологиялардың дамуына, білікті де білімді IT-мамандар санының артуына көңіл бөлінген. Кез келген жаңашылдық өз нәтижесін тәжірибеде көрсетеді. «Цифрлы Қазақстан» бағдарламасын жүзеге асыру үшін біздің ұстаздарымыз, мектеп қабырғасындағы оқушылар ақпараттық технологияларды қолдануда, бағдарламалық жасақтамаларды пайдалануда қажетті білімдері болу қажет. Мектеп, жоғары оқу орындары қызметтерінде көптеген ақпараттық технологиялар тәжірибеден өтіп, олардың басымдықтары мен кемшіліктері анықталып, қолдану тиімділігі, қолдану аясы артып жатыр. Қазіргі уақытта түрлі АҚТ құрылғыларының мүмкіндіктері жоғары және жылдам жаңарып, өзгеріп отырады.

Сондықтан білім берудегі заманауи Web технологияларды қолдану дәстүрлі сабақты жандандырып, оған өзгешелік енгізуге мүмкіндік береді, пәнге деген оқушылардың қызығушылығын арттырып, нәтижесінде оқыту сапасын арттырады. Сабақтарды мәнді және қызықты өткізу барысында педагогке түрлі әдіс-тәсілдер мен АҚТ-құралдарына талдау жүргізіп, жинақтауға, тәжірибеден өткізуге тура келеді.

Аталған жаңа енгізулердің ішіндегі қазіргі кезде ерекше аталатыны тестілеу жүйесі – бұл оқыту үрдісіндегі жаңа сапалы деңгей. Оқу материалдарды меңгеруін бақылауы әртүрлі тестілеу бағдарламалардың көмегімен жүргізіледі. Бұл білімді ақпараттандыру бағытының негізі болып табылады. Білім беруде ақпараттық және телекоммуникациялық технологияларды қолданудың норма ретінде болуы және оның келешекте білім беру жүйесінде дамуы – ақпараттандыру деңгейінің жоғарлығына байланысты. Ескеретін жағдай, соңғы жылдары білім тәжірибесінде дәстүрлі тесттер (стандарттандырылған тесттер жиынтығы) бірте-бірте аса тиімді онлайн тестілеу формасына алмастырылуда. Осыған орай онлайн тест құруға арналған жаңа бағдарламаның бірі Kahoot қосымшасы болып табылады. Бұл бағдарлама қазіргі кезде жиі қолданысқа енгізілуде. Kahoot қосымшасы арқылы оқушылардың, студенттердің

білім деңгейін оперативтексеруге болады. Бұл интернет желісі арқылы жүзеге асады. (1-ші қосымшада көрсетілген. Kahoot.it сайты)

Kahoot қосымшасы оқу жылындағы барлық материалдарды толық қамтып, білімді меңгертуге арналған тест сұрақтарын құруға мүмкіндік береді. Оқушылармен тығыз қарым - қатынас орнатуға, сонымен жаңа материалды тереңдете түсу үшін Kahoot қосымшасын кең көлемде қолдануға болады. Kahoot класста немесе аудиторияда қолдануға негізделген, яғни оқытушы тестті негізгі экран бетіне шығару арқылы, ал оқушылар сұрақтарды талқылап, жауаптарын смартфон, компьютер немесе планшет (қалта телефондары) арқылы жолдай алады. Ол үшін виртуальды класс бөлмесіне кіру үшін оқушылар оқытушы айтқан арнайы құпия санды енгізулері қажет. Бұл сервис әрбір оқушының сұраққа қалай жауап беріп отырғанын, сондай ақ барлық ұжымының үлгерім диаграммасын, жеке оқушының өз нәтижесін арнайы кестеден бақылауына мүмкіндік береді. Kahoot қосымшасы арқылы тіркелуші интернет желісі қосулы болған жағдайда шексіз жұмыс жасай алады. Сонымен қатар Kahoot - қа шексіз көлемде сұрақ енгізуге болады. Сыныптағы оқушылардың білім, білік деңгейіне және қызығушылығына қарай, өзіңіз онлайн тест құрастыра аласыз. Бұл тест құру жүйесі оқушының ойлау қабілетін дамытып қана қоймай, сабаққа деген ынтасымен талпынысын арттыруға көмектеседі. Төменде Kahoot қосымшасына тест тапсырмаларын енгізу кезеңдері көрсетілген.(2-қосымшада көрсетілген).

Тест құру бөлімі. Quiz батырмасын басу арқылы келесі бөлімге көшеміз.(3-ші қосымшада көрсетілген)

Тест атын енгізу. Құрылатын тесттің аты немесе пәннің атын енгізіп Go батырмасын шертеміз.(4-ші қосымшада көрсетілген).

Сұрақты енгізу. Сұрақты енгізу (график,сурет немес видео енгізуге болады). Сонымен қатар Time limit бөлімінен уақытты белгілеп кетуге болады. (5-ші қосымшада көрсетілген).

Жауаптарын енгізу. Жауаптарды енгізу және дұрыс жауабын міндетті түрде белгілейміз(Incorrect- Correct) (6-қосымшада көрсетілген).

Келесі сұрақты енгізу

Келесі сұрақты +Add question батырмасын пайдаланып қосасыз. Егер сұрақты өшіргіңіз келсе – Delete question батырмасын, ал көшірмесін алғыңыз келсе + Duplicate батырмасын басыңыз. Барлық шарттарды орындап болғаннан кейін Save & continue батырмасын басыңыз, сонда экранға төмендегі бет пайда болады. (7-қосымшада көрсетілген).

Бұл бөлімнен сұрақтарды тағы бір тексеріп Save & continue батырмасын басамыз. (8-қосымшада көрсетілген).

Бұл бетте Primary audience бөлімінен керек нұсқаны таңдап аласыз.(9-қосымшада көрсетілген).

Тест дайын, тестті бастау бөлімі (10-қосымшада көрсетілген).

Тестті жіберу(Launch) (11-қосымшада көрсетілген).

Жоғарыда айтылып кеткендей оқытушыларға арнайы құпия сан беріледі (12-қосымшада көрсетілген).

Оқушылар Kahoot.it сайтына кірген кезде экранда мынадай бейне пайда болады. Олар құпия санды енгізу арқылы келесі бөлімге өтеді. (13-қосымшада көрсетілген).

Әрбір оқушы өзінің аты жөнін енгізуі керек. (14-қосымшада көрсетілген).

Проекторда немесе негізгі экран бетіне тест сұрақтары көрсетіледі (15-қосымшада көрсетілген).

Ал оқушылардың смартфондарында немесе компьютерлерінде жоғарыда бейне пайда болады. Оқушылар экраннан сұрақты оқып дұрыс деген жауапты фигуралар бойынша таңдап белгілейді. (16-қосымшада көрсетілген).

Жауап “Дұрыс емес” Жауап “Дұрыс” белгіленген жағдайда (17-қосымшада көрсетілген).

Бейнесұрақ жасау мүмкіндігі көрсетілген. (18-қосымшада көрсетілген).

Нәтижесінде экран бетінде барлығына бірдей жоғарыдағы бейне пайда болады (19-қосымшада көрсетілген).

Оқушылар немесе студенттер өз нәтижелерін бақылап қорытынды жасау мүмкіндігіне ие болады (20-қосымшада көрсетілген).

Жалпы және орта білім беретін ұйымдарда Kahoot бағдарламасын қондыру арқылы мектеп оқушыларымен жұмыс жасау өте қолайлы әрі тиімді. Оқытушы заман талабына сай тестілеу жүйесін меңгере алады, ал әрбір оқушының сабаққа деген қызығушылығы мен ынтасы арта түседі. Бұл бағдарламаны пайдаланудың екі тиімді жағы бар: біріншіден оқытушы мен оқушылар арасында тығыз байланыс орнайды, екіншіден оқушылар арасында бәсекелестік туындап, тиімді шешу жолдарын ұсынып, жаңа мәліметтер мен тақырыпты толық ашуға қызығушылығы оянады.

Қорыта келгенде білім беру процесіне осындай замануи технологияларды енгізу нәтижелі болып табылады. Қахут сияқты жүйелерді педагогикалық қызметте оңтайлы қолдану «Цифрлы Қазақстан» бағдарламасын жүзеге асыруда педагогикалық қауымның аз да болса маңызды қадамдарының бірі.

Пайдаланған әдебиеттер:

1. К.О.Өмірбаева «Оқыту процесіндегі Инновациялық ізденістер» Ақтөбе 2002.
2. К.Сарманова «Тест дайындау тәсілдері» «Қазақстан мектебі» 1999, №9
3. К.Мұқашева «Тест әдісінің тиімділігі», «Ауыл мектебі» 2004, №6

РАЗВИТИЕ ЛЕКСИКО-ТЕРМИНОЛОГИЧЕСКОГО АППАРАТА УЧАЩИХСЯ С ПОМОЩЬЮ СТАРТЕРОВ

Абишева Анара Мейрамбековна,
учитель биологии
Филиал «Назарбаев Интеллектуальная школа
физико-математического направления города Костанай» АОО
«Назарбаев интеллектуальные школы»

Аннотация

Начало урока – один из важнейших его моментов. Хорошо продуманное, необычное, нетрадиционное начало урока помогает быстро включить учеников в работу и правильно настроить на неё. Необычность заданий в начале урока вызывает у учащихся удивление, радость, удовольствие, то есть те положительные эмоции, которые пробуждают у них интерес не только к изучаемой теме урока, но и к учебному предмету в целом. Так же стоит принимать во внимание, разноплановость учебного процесса и необходимость включения учащегося в учебный процесс безболезненно, снижая уровень стресса. Вместе с этим стартеры можно полезно применять также и для развития других навыков. Мое исследование направлено на развитие лексико-терминологического аппарата у учащихся.

***Актуальность:** при проверке суммативных работ учащихся девярых и десятых классов наблюдается низкое качество написания ответов на развернутые вопросы, учащиеся не используют академический язык, и это служит причиной снижения финальной оценки за работу.*

***Цель:** развитие лексико-терминологического аппарата учащихся, с помощью стартеров.*

Аннотация

Сабақтың басы – ең маңызды бөлек болып саналады. Жақсы құрастырылған, сабақтың басы, оқушылардың назардарын сабаққа кіріктіріп, жұмысқа ынталандырады. Тапсырмалардың түрлілігінің болуы оқушыларда сабаққа ғана емес, негізі пәнге деген тек қана жақсы сезімдерді тұғызады. Сонымен қатар, оқу үрдісінің әртүрлілігіне назар аударатын

болсақ, басқа сабақтан өзінің сабағына оқушылардың назар аударып, стресс деңгейін төмендету керек. Старлер қолдану осы мақсаттарды ғана емес, оқушылардың қабілеттерін дамытуға көмектеседі. Менің зерттеуім оқушылардағы лексикалық-терминологиялық аппаратты дамытуға негізделген.

Өзектілігі: тоғызыншы және оныңшы сыныптар оқушылардың жиынтық бағалау жұмыстарын тексеру барысында толық жауап қажет ететін сұрақтарға жауап беру талап ететін сұрақтарға жауап деңгейінің төмен болғанын бақыланды, оның себебі – оқушылардың академиялық тіл деңгейінің төмен болуы.

Мақсат: старлерді қолдану арқылы оқушылардың лексикалық-терминологиялық аппаратты дамыту.

Abstract

The beginning of the lesson is one of its most important moments. A well-designed, unusual, unconventional beginning of the lesson helps to quickly involve students in the work and properly adjust to it. The unusualness of the tasks at the beginning of the lesson causes pupils to wonder, joy, pleasure, that is, those positive emotions that arouse their interest not only in the lesson topic being studied, but also in the academic subject as a whole. It is also worth taking into account the diversity of the educational process and the need to include the student in the educational process without serious consequences, reducing the level of stress. Along with this, starters can also be useful for developing other skills. My research is aimed at the development of the vocabulary and terminology of students.

Relevance: when checking summaries of students in ninth and tenth grades, there is a poor quality of writing answers to detailed questions, students do not use academic language, and this is the reason for reducing the final mark for the work.

Objective: the development of students' lexical-terminological apparatus, using starters.

Түйінді сөздер: стартер, лексикалық, терминологиялық, аппарат, академиялық.

Ключевые слова: стартер, лексический, терминологический, аппарат, академический.

Keywords: starter, lexical, terminological, apparatus, academic.

В последние годы многое меняется в образовании. Всё более значимым становится развивающий потенциал образовательных стандартов, который обеспечивает существование и развитие всей образовательной системы. Задача каждого учителя систематизировать урок так, чтобы он прошёл эффективно, и был направлен не только на достижение цели, но и на развитие навыков.

Вместе с этим, современная система образования предусматривает форму работы при которой и сильные, и слабые учащиеся *на уроке* работали творчески, умели грамотно рассуждать, мыслить, доказывать, отстаивать свою точку зрения. Поэтому необходимо использовать разнообразные формы организации начала уроков, таких как стартеры. Применение их позволит не только актуализировать тему урока, но и оказать содействие в развитии академического языка у учащихся.

Урок делится на вводную, основную и заключительную части. Вводная часть играет немаловажную роль, так как ее задачей является, как формирование благоприятной атмосферы, так и актуализацию предидущих знаний, которые в той или иной мере направлены на достижение текущей цели обучения. Именно в этой части урока, эффективным будет применение стартеров.[1]

Стартер - топик, вопрос, или тема с которой, группа начинает дискуссию или курс обучения. [2]

Метод применения стартеров на уроках условно можно подразделить на следующие группы:

- Стартер актуализация знаний (знания с прошлых годов или уроков при помощи рисунков или постановкой вопросов)
- Стартер-вопрос (направляющий учащихся на попытку сформулировать тему урока при помощи различных рисунков, ребусов и т.д.)

•Стартер-ситуация (направленный на решение какой-либо ситуации или проблемы, подводящей к теме урока)

Все виды перечисленных стартеров можно объединить в один – словесный, задачей которого является формирование лексико-терминологического аппарата. Развитие его необходимо, так как перед всеми учащимися стоит конечная цель – успешная сдача экзамена, в том числе и по предметам естественно-математического цикла, при сдаче которых, наличие академического языка станет острой необходимостью.

Академический язык представляет языковые требования академических школ. Академический язык включает язык, используемый в учебниках, в аудиториях, на тестах каждой дисциплине. Он отличается по лексике и структуре от повседневного разговорного английского языка. Каждый вид коммуникации (как академический, так и социальный) имеет свою цель, и ни один из них не превосходит другой. Академическая структура также включает в себя установленные способы организации письма (которые могут повлиять на то, как человек читает) в дисциплине. Различные жанры, структура абзаца / предложения, уровень сложности текста, цель, предполагаемая аудитория, общая организация и знание внешних ресурсов для текста влияют на то, как человек пишет и читает в этой дисциплине.[3]

Применение стартеров, целью которых будет развитие лексико-терминологического аппарата, должно существенно повысить уровень академического языка как при выполнении письменных работ, так и устных.

Исследования результативности внедрения стартеров с целью развития лексико-терминологических навыков учащихся проводится мной в период с сентября по май. Однако уже сейчас можно дать характеристику промежуточного забора данных.

Первоначальные данные были при написании учащимися первой суммативной работы за раздел первой четверти. После проведения и проверки которой началось активное внедрение стартеров. Исследование проводилось посредством работы с контрольной группой и экспериментальной группой.

При оценке ответов на вышеназванные вопросы использовался метод поэлементного анализа, из содержания которого, мною были применены следующие элементы шкалы оценивания:

- уровень сложности формулировки ответа;
- однозначность трактовки условия задания и возможных вариантов формулировок ответа;
- соответствие ответа на задания предлагаемым критериям оценивания по отдельным элементам содержания;
- использование академического языка при написании [4]

Для качественной трактовки данных, за соответствие каждому критерию шкалы оценивался присуждался 1 балл. Исходя из полученных данных можно сделать следующий вывод. Результаты контрольной группы представлены ниже. Стоит отметить что при проверке работ принимались во внимание только ответы на задания, требующие развернутого ответа.

Суммативное оценивание за раздел	Средний балл контрольной группы	Средний балл экспериментальной группы
10.1A	2,35	2,35
10.1B	2,4	2,4
10.1C	2,45	2,5

Таблица 1. Средний балл контрольной и экспериментальной группы по итогам суммативных работ первой четверти.

Анализируя, вышепредставленные данные можно сделать вывод о том, что уровень ответов учащихся обеих групп находится примерно на одном уровне, после написания первого суммативного оценивания за раздел. Однако после внедрения стартеров на уроках экспериментальной группы, у учащихся улучшился навык формулировки ответов, было замечено более низкая частота использования, так называемых «бытовых» слов. При проверке суммативных работ тех же групп учащихся во второй четверти были выявлены следующие результаты.

Суммативное оценивание за раздел	Средний балл контрольной группы	Средний балл экспериментальной группы
10.2А	2,4	2,45
10.2В	2,45	2,5
10.2С	2,45	3

Таблица 2. Средний балл контрольной и экспериментальной группы по итогам суммативных работ второй четверти.

Подводя итог результатам обеих групп во второй четверти можно заметить не кардинальную но тем не менее стабильную положительную динамику, в то время как результаты контрольной группы остаются на удовлетворительном и стабильном уровне.

Конечно необходимо принимать во внимание, то, что вышеприведенные результаты являются промежуточными и окончательную картину можно будет пронаблюдать только по окончании учебного года, согласно результатам всех четвертей. Предполагаемые результаты оценки работ в третьей и четвертой четверти представлены в следующей таблице.

Суммативное оценивание за раздел	Средний балл экспериментальной группы 3 четверть	Средний балл экспериментальной группы 4 четверть
10.2А	2,6	3
10.2В	2,6	3
10.2С	3	3,5

Таблица 2. Прогнозируемый средний балл экспериментальной группы по итогам суммативных работ третьей и четвертой четверти.

Развитие лексико-терминологического аппарата необходимо, так как учащимся предстоит не только сдача экзаменов, на которых им обязательно встретятся вопросы требующие развернутого ответа, но и при выполнении научных проектов, исследований и т.д.

Список литературы:

1. Акимова Е.А. Нетрадиционное начало урока http://akeu6.narod.ru/publ/netradicionnoe_nachalo_uroka/1-1-0-7
2. Oxford dictionary <https://en.oxforddictionaries.com/definition/starter>
3. Cambridge dictionary <https://www.csun.edu/science/ref/language/academic-language/academic-language-ericson.html>
4. Методика оценивания заданий с развернутым ответом (основные подходы к определению критериев и шкалы оценивания выполнения заданий). <https://megalektsii.ru/s21099t10.html>

ЖАҢАРТЫЛҒАН БІЛІМ МАЗМҰН ЗАМАНАУИ, РУХАНИ ДАМЫҒАН ОҚУШЫЛАРДЫ ОҚИТУДАҒЫ МҰҒАЛІМДЕРДІҢ КӘСІБИ ШЕБЕРЛІГІ

Адильханова Лаззат Оксикбаевна
учитель казахского языка и литературы

Аннотация

Баяндамада қазіргі орта білім беру мазмұнын жаңарту шеңберінде білім беру үдерісінің құрылымы мен мазмұны өзгеруі туралы берілген. Жаһандану заманында жас ұрпақтың жаңаша ойлау қабілеті мен белсенділігін арттырудағы сабақтардағы өзгерістер көрсетілген.

Мақсаты: оқушылардың білімге деген құштарлығын ояту, өмірде оны қолдана білуге бағытау, ең бастысы-өзінің ісін, өмірін жалғастыратын салауатты, саналы ұрпақ тәрбиелеу.

Жаңартылған білім мазмұнының кіріктірілген сабақтардағы тиімділігі көрсетілген. Білім беруде оқушыны жан- жақты даму, білім беру ең маңызды мәселе екендігін анық көрсеткен. Ос мәселенің шешімдерін өз жұмыс тәжірибесі арқылы көрсеткен.

Аннотация

Данная работа рассматривает изменения в обновленном содержании образования, акцентирует внимание на активных методах обучения, способствующих развитию обучающихся на интегрированных уроках.

Цель данных уроков – привитие любви к знаниям. Задачи: учить использовать полученные знания в жизни, развивать разностороннего ученика, воспитывать здоровое, образованное поколение.

В работе показаны выгодные стороны обновленного содержания, пути решения проблем при подготовке и проведении интегрированных уроков. Указаны изменения в обновленном содержании среднего образования. Указан развивающие действи для активность и способность будущего поколения.

Abstract

This work examines the changes in the updated content of education, focuses on active teaching methods that contribute to the development of students in integrated lessons.

The purpose of these lessons is to involve students in the process of gaining knowledge.

Tasks: to teach to use the acquired knowledge in life, develop a versatile student, to educate a healthy, educated generation.

The paper shows the benefits of the updated content, ways to solve problems in the preparation and conduct of integrated lessons. Changes in the updated content of secondary education are indicated. The developmental actions for activity and ability of future generation are specified.

Тірек сөздер:*Кіріктірілген оқыту ,заманауи, рухани, қолөнер,дарынды, талантты, сабақ, тарихи мұра.*

Ключевые слова:*Интегрированное обучение, современный, прикладное искусство, одаренные, талантливые, урок, историческое наследие.*

Keywords:*Integrated, learnin, modern, applied art, bountied, talented, lesson, historical heritage.*

Қазіргі орта білім беру мазмұнын жаңарту шеңберінде білім беру үдерісінің құрылымы мен мазмұны елеулі өзгерістер енгізілуде. Жаһандану заманында жас ұрпақтың жаңаша ойлау қабілеті мен белсенділігін арттыру, білімге деген құштарлығын ояту, өмірде оны қолдана білуге бағытау. Бұл қай заманда болмасын адамзат алдында тұратын ұлы мұрат-міндеттерінің ең бастысы-өзінің ісін, өмірін жалғастыратын салауатты, саналы ұрпақ тәрбиелеу. Ұрпақ тәрбиесі-келешек қоғам тәрбиесі. Сол келешек қоғам иелерін жан-жақты жетілген, ақыл-парасаты мол, мәдени-ғылыми өрісі озық етіп тәрбиелеу, мұғалімдердің қоғам алдындағы борышы. Қоғам дамуында білім беру ең маңызды мәселе екендігі ақиқат. Қазіргі кездегі білім берудің негізгі мақсаты – жан-жақты білімді, өмір сүруге бейім, өзіндік ой-тұлғасы бар, адами-рухани құндылығы жоғары қабілетті жеке тұлғаны қалыптастыру. Бұған мұғалім мен ата-ананың болашақ жас ұрпақ алдындағы тәрбиесі үшін жауапкершілігі мол және ол ұрпақтан-ұрпаққа жалғасуда. Қазіргі заман педагогінен тек өз пәнінің терең білгірі болуы емес, сонымен

қатар ол танымдық, педагогикалық-психологиялық сауатты, саясиэкономикалық білімді және инновациялық технологияны жан-жақты меңгерген, жоғары мәдени, педагог атағына ие, кәсіби құзырлы маман болу талап етілуде.

Қазіргі заманауи мұғалім қоғамдық дамудың деңгейінен көрінетін, оның әлеуметтік парызына жауап беруді көздейтін, жаңалыққа ширақ, өз ісіне гуманистік сезіммен қарайтын, педагогикалық күрделі үрдістердің барысын идеялық – адамгершілік тұрғысынан шеше алатын, жаңаша ойлау дағдысын меңгерген, балалардың талапкерлілігі мен қабілетін өздігінен еркінен дамуын ұйымдастыра алатын, және ата–аналармен педагогикалық ынтымақтастықты орнатуға бейімі бар әрі шығармашылықпен еңбек ете алатын маман болуға тиіс. Жаңартылған білім мазмұнының бір ерекшелігі ол пәндерді кіріктіріп оқыту- мақсаты айқын мақсаты айқын бағдары жүйелі, сана әлеуеті жоғары дамыған, сын тұрғысынан және жаңашыл ойлай білетін рухы мықтыты, өз білімін қоғамның алға басуына жұмсай алатын адамдарды тәрбиелеуге ұмтылады. Бұл жүйеде білім беру мен тәрбие тең жәретін үдеріс. Оқушы тек мектеп қабырғасында ғана емес сонымен қатар, мұғалімнің берген білімін және тәрбиесін өз отбасында жалғастыру, «Балапан ұяда не көрсе, ұшқанда соны іледі» дегендей, ата-ананың күн сайын атқарып жүрген жұмысы-балаға үлкен сабақ болуы тиіс. Жас ұрпақ тәлім-тәрбиені, адамгершілік қасиеттерді үлкендерден, ұстаздан насихат жолымен емес, тек шынайы көру, сезім қатынасында ғана алады. Сондықтан, еліміздің болашағы көркейіп, өркениетті елдер қатарына қосылуы бүгінгі ұрпақ бейнесінен көрінеді. Осыдан барып жас ұрпақтың бойындағы іскерлік қабілетін ашу және шығармашылыққа баулу туындайды. Жеке тұлғаның бойындағы жалпы адамзаттық құндылықтардың қалыптасуы осы бағытта жүзеге асады, сөйтіп оның өзін-өзі тануына, өзіндік бағдарын анықтауына мүмкіндік туғызатындай тәлім-тәрбие берілуі керек. Жақсы адамгершілік қасиеттердің негізі - отбасында қалыптасатыны белгілі. Халықта «Ағаш түзу өсу үшін оған көшет кезінде көмектесуге болады, ал үлкен ағаш болғанда оны түзете алмайсың» деп бекер айтылмаған. Сондықтан, жас ұрпақтың бойына жастайынан ізгілік, мейрімділік, қайырымдылық, яғни адамгершілік құнды қасиеттерді сіңіріп, өз-өзіне сенімділікті тәрбиелеуде отбасы мен педагогтар шешуші рөл атқарады. Рухани-адамгершілік тәрбиесі екі жақты процесс. Бір жағынан, ол үлкендердің, ата-аналардың педагогтардың балаларға белсенді ықпалын, екінші жағынан, тәрбиеленушілердің белсенділігін қамтитын қылықтарынан, сезімдері мен қарым-қатынастарынан көрінеді. Сондықтан, белгілі бір істі іске асыруда, адамгершілік ықпалдың әр түрлі әдістерін пайдалана отырып, педагог істелген жұмыстардың нәтижелерін, тәрбиеленушілерінің жетістіктеріне зер салып талдауы керек. Жас ұрпақ бойында жалпы адамзаттық құндылық қасиеттерін қалыптастыру жолдары бүгінгі таңда жас ұрпақты өз халқының тарихын, тегін, салт дәстүрін, тілін білімін, адамзаттық мәдениетті, адами қасиеті мол терең түсінетін шығармашыл тұлға етіп тәрбиелеу өмір талабы, қоғам қажеттілігі.

Жаңартылған білім мазмұнында рухани құндылық басты қағида - адамның кісілік келбеті мен адам деген атқа лайықты бола білуін қалыптастыру, адамның табиғатпен, әлеммен үйлесуі, халықтық дәстүр, рухани мәдениет негізінде болашақ ұрпақтың рухани-адамгершілік тәрбиесін жаңа сатыға көтеру міндеттерін жүзеге асырушы ол бүгінгі ұстаздар. Оқушы өз бойына тұрған Отанының тарихи мұралары мен қоса сол халықтың әдет-ғұрпымен, мемлекет жүргізіп жатқан бастаулармен де біртұтас болуы тиіс. Бұндай көріністер пәндерде берілген сабақтардың ішіндегі тақырыптардың ұқсастығы. Кіріктірілу – бұл бір оқу мазмұнының әр түрлі саладағы жан-жақты білімдермен тоғысуы, бір-бірімен араласып кетуі. Кіріктірілген сабақтар оқушыға әлем туралы, заттар мен құбылыстардың өзара байланыстары туралы біртұтас мағлұмат береді, олар құрылысы бойынша белгілі қалыпқа сыймайды, сондай-ақ, оқу сағаттарын барынша үнемді пайдалануға мүмкіндік береді.

Кіріктіріп оқыту оқушының қабілетін тікелей дамытуға бағытталған;

1. Білімдердің синтезі.
2. Оқу материалын тереңдету
3. Мәселенің өзектілігі
4. Баламалы шешім
5. Шешімнің дәлелдігі

Әрбір білімді және рухани дамыған оқушы әр сабақта даму үстінде болады және оның ойымен бірге ішкі жан дүниесі де дамиды. Сонда ғана ол оқушыбілімді , зияткер деген ардақты атқа лайықты, жан – жақты жетілген , жеке тұлға болып қалыптасады.

Қазақ тілі мен әдебиет сабақтарындағы пәндерді кіріктіріп оқыту мақсаты- оқушыларды шығармашылықпен жұмыс істеуге және сын тұғысынан ойлауға дағдыландыру. Оқушылар әңгіме ,поэзия, сондай-ақ ғылыми және бұқааралық ақпараттар құралдарының материалдарын сын тұғысынан оқи отырып, өз түсініктерін дамытады.Оқу арқылы танымдық дағдыларын арттыра отырып,, білім әлеміне жол ашады. Төрт дағдыға бағытталған тапсырмаларды дайындап,оқушылармен жұмыс жүргізу шығармашылықтарын шыңдап, ізденістері мен пәнге деген қызығушылығын артырады.Ауызша тілдесімді түсіне білуге, сұрақ қоюға, әр түрлі мәтіннің стилін анықтауға жол ашады.

8 сыныбының қазақ тілі мен әдебиет сабақтарында берілген «Тәуелсіздікті аңсаған тарландар » тақырыбы оқушының тарихта орын алған Ұлы тұлғалармен таныса отырып, өздерін жеке тұлға етіп қалыптастыруда мүмкіндік беретінін түсінді. Тарихымен таныса отырып қазақ тілінің және әдебиетте қандай орын алғандарын бұл адамдар білімді жан-жақты екеніні түсінде. Олар өзгеркен қоғамның аңсаған армандары жүзеге асқан тәуелсіз қоғамның жеке бір мүшесі екенін, ол оны қоршаған адамдардан тұратынын,олардың әр қайсысының өздеріне керекті қағидалары барын, қажеттісін алу керексізін алып тастайтын , дамуына өз үлесін қосатын тұлға.Сол себепті, мұғалім оған дұрыс бағыт беруге тиісті. Оның әрбір мүшесі өзінің таланты мен дарындылығымен жетілуі тиіс. Онда біз жеке адамдардың өмір салтының рухани жан- жақты дамуына жете көңіл бөлуіміз керек.Себебі, бүгінгі жас ұрпақтың көзқарасы материалдық және рухани құндылықтарды ажырата білетін тұлғалар. Адамдар толыққанды өмір сүріп, тіршілік жасау үшін оларға материалдық және рухани байлық керек емес. Сондықтан да, әр оқушы өзінің қабілетіне , біліміне, талғамына қарай әртүрлі салада қолөнерде, суретте, әдебиетте, спортта, техникада өз жетістіктерін көрсетеді. Дарындылық пен таланты ашу, жан- жақты дамуына ұстаздың шығармашылық еңбегін талап етеді. Сондықтанда, әрбір ұстаздың басты міндеті әрбір жеке оқушының- рухани мәдениеті бай, дүниетанымы терең, өмірге көзқарасы қазіргі заманға сай оқушы тәрбиелеу. Осы міндеттерді жүзеге асыру үшін мұғалім өзі сабақтарында білім алушылардың зияткерлігіне қарай тапсырмалар береді.Кіріктірілген сабақтың осы сәттегі орны ерекше оқушыға шығарма туралы, ішінде берілген көркемдеуіш құралдарды тез ұғуына әсер етеді.Оқушыға қойылған мәселені өзі ізденіп шешу жолдарын табу сәтте зерттеулік жұмыстар жүргізу арқылы дәлелдерін келтіріп танымдық белсенділіктер мен шығармашылық ойлауларын дамытады, оларды өмірде пайдалануына себеп болады.

Сурет сабағында суретші оқушыларды әдемілікті көріп сезінуге, салған суретіне жан бітіру, бояу түстерін дұрыс таңдау, бейнелерін ұқсас етіп бейнелуге машықтандырады. Кейбір оқушылар өзінің бойында табиғат берген суретшілік болмаса да, суреттің салу техникасын үйреніп те салуға болатынын, оны өз кәсіби хоббиіне айналдыру үшін, белгілі бір деңгейге жетіп, өз дамуына оқу қажет екенін оқушы түсінуге міндетті.Жаңа білім мазмұнына сай берілген кіріктірілген көркем сурет пәнінде оқушылар өздерін тек сурет салу ғана емес, сонымен қатар, қолөнер шеберлігінде меңгереді, тұтыну бұйымдарын еңбек объектісі ретінде пайдалана алуға және сәндік қолданбалы өнердің негізінде қазіргі жаңа енгізілген материалдармен жаңа дизайн талаптарына сай әсемдей білуге үйрету, флистен бұйымдар жасау, алаша тоқу сияқты

ұмыт болған қолөнер түрлері жаңғыруда. Сәндік – қолданбалы өнерді жасап байыту арқылы адамның жан дүниесі, ой- қиялы, іскерлігі, шеберлігі дамиды. Бұл дегеніміз, мұғалім тек қана бейнелеуге емес оны әртүрлі бұйымдар жасауға бағыттап үйретеді. Егер оқушы жасай алмай жатса, онда қолданған әдістемесінің немесе жұмысты орындаудағы қойылған талаптардың әлсіз жағының әлі бар екенін мойындап, оны өзі іздеп, қателігін түзетуге тырысуы қажет. Білім беруші ұстаз өз кәсіби шеберелігін заман талабына сай, көштен қалмай, білімдегі соңғы жаңалықтарға да көз жүгіртіп, назардан еш тыс қалмауға тиісті. Көркем сурет пәнінің мұғалімі болу ең ардақты мамандық иесі. Себебі, дүниедегі ең қасиетті - бейнелеу өнері, оның тарихына, адамдардың жетер еш байлық жоқ тасқа қышалып бейнеленген туындылары, жазба әдебиеті пайда болмас бұрын пайда болған өнер, сондықтан тастарға жазылған аманатын болашақ ұрпақ зердесіне жеткізген осы өнер түрі, бұл дегеніміз, ата- балалармыздан қалған өшпес мәдени ескерткіштер. Оларды көздің қарашығындай сақтай білуге шақыру – әрбір көркем сурет жәнетарихшы педагогтардың парызы, әрі оқушыларының жанына ұлт намысы, ел мүддесі деген киелі ұғымдарды ұялата отырып, білім беру - ХХІ ғасыр мұғалімдерінің еншісінде тұр.

Еш жалықпаған ұстаздың тәрбиелеген шәкірттері — жан- жақты білімді, ой- өрісі биік, өз мақсаттары айқын, сол мақсатқа жету үшін еңбекқорлық пен шыдамдылық таныта білетін жандар болатыны сөзсіз. Сонымен қатар білім саласында қазіргі уақытта оқушының денсаулығына көп зейін қойылып келеді. Бұл салауатты өмір салтын ұстану тұжырымдамасы. Қимыл белсенділігі-салауатты өмір салтын қалыптастырудың негізгі шарты болып табылады. Ол өмірлік маңызды мүшелердің және мүшелер жүйесінің қызметін жақсартады, сондықтан салауатты өмір салтын қалыптастыруда үлкен рөлін дене шынықтыру пәнінің мұғалімі атқарады. Қозғалыс белсенділігін дұрыс ұйымдастыру бойынша дене шынықтыру пәнінің мұғалім қажетті жаттығуларды және жаттығу тренажерларын таңдап алуға міндетті, себебі дұрыс таңдау организмнің өсу мен дамуына белсенді ықпал етеді, организмнің жұмысқа қабілеттігін жоғарылатады, әр түрлі ауруларға төзімділігін арттырады. Ал аз қозғалған кезде организмде өзгерістердің дамуы төмен болады. Организмді шынықтыру- әр түрлі аурулардың алдын алу үшін организмді үнемі шынықтыру қажет. Шынығудың арқасында организм қоршаған ортадағы температураның күрт өзгеруіне бейімделеді және организмнің жұқпаларға қарсылығын жоғарлатады. Дене шынықтыру сабақ кезінде оқушының жасы, денсаулығы, шынығуға бейімделу дәрежесін, жеке физиологиялық ерекшеліктерін білім беруші мұғалім ескеру қажет. Демек дене шынықтыру пәнінің мұғалімінің рухани дамыған оқушы болуына үлесі зор. Себебі өз денсаулығы сыр беріп жүрген оқушы басқа жаққа көңіл бөлуі екі талай, жан тазалығы мен рухани тазалық бірге жүруі тиіс.

Жаңартылған білім мазмұнында білімді, зияткер рухани-адамгершіліктің негізінде оқушының мінез-құлқы жан- жақтылығынан қалыптасады, ар-ұят, өзін-өзі бағалау және адамгершілік қасиеттері дамиды. Мейірімділікке, ізгілікке шақыру осы сабақтардан бастау алады. Баланы бастауыш сыныптан адамгершілік қасиеттерге, мәдениетке тәрбиелеуде, тәрбиелі сыныптасымен жолдас болудың әсері күшті екенін түсіндірген жөн, бірақ осы қағидаларды оқу-тәрбие күнтізбелік жоспарларына енгізе отырып түсіндіру. Тұлға бойында саналы тәрбие мен байыпты мінез қалыптастыру үшін, бастауыш сынып мұғалімдері өздерінің алдындағы оқушыларның рухани дүниесі бай, интеллекті тұлға екенін анықтау, осы мақсатқа бағытталған іс – әрекетіне байланысты. Оқу мен тәрбиенің негізгі міндеттері- қоғамның қажетті талаптарын әрбір баланың бойында борыш, намыс, ар- ождан, қадір- қасиет сынды биік адамгершілік қасиеттерді қалыптастыру. Бастауыш сыныптан бастап оқушыларды толлеранттыққа әр халықтың өзіне тән дәстүрі, оның білім беру мәдениеті, осы оқу тәрбие үрдісіне тікелей байланысты екеніне түсінік беру. Қазақ халқы – өзінің бай тарихи мұрасын, өнері мен тілін, салт – дәстүрін, әдеп – ғұрпын, рухани – адамгершілік тағылымдарын ұрпағына мұра етіп қалдырған. Сондықтан оқу – тәрбие үрдісінде қолданылатын кіріктірілген

сабақтардағы оқыту әдіс- тәсілдері, деректері ұлттық психология ерекшеліктеріне негізделгенін ескеруі қажет.

Жаңашыл мұғалімдердің міндеті қазіргі білім алу кеңістігінде болып жатқан жаңалықтарды үнемі назардан тыс қалдырмай, іс- тәжірибесін мүмкіндігінше дұрыс пайдаланып, оқытудың ой елегінен өткен тиімді әдіс- тәсілін дұрыс таңдап, оны мейлінше меңгеру аса қажет. Сонымен қатар, бүгінгі қоғамдағы мұғалім заман талабына сай психологиялық негізден өте мықты хабары бар, ақпараттық технологиялардың барлық түрінде жұмыс істеуге бейімделген қабілетті, жан- жақты білімді, үлкен жүректі, оқушыларды бойындағы қай салалаға бейім екенін жақсы көре алатын, байқампаз да білікті жан болуы керек. Өйткені іс-тәжірибеге көз жіберсек, кешегі бүгінгіге, бүгінгі ертеңгіге ұқсамайды. Ғылымның дамуы, білім мазмұнының өзгеруі бұл заман талабы, оқушы талғамы мен талабы үнемі өсуде, сондықтан мұғалімде кәсіби жағынан шеберлігін курстардан өту, өз тәжірибесімен бөлісу, семинарларға қатысу арқылы өсіп, біліктілігін артырып отыруға міндетті. Сол себептен де ең алдымен, жеке тұлға ретінде білім беруші өзінің бойына өзгерістер енгізуге тура келді. Өзі өзгеріп жаңашылдықпен жұмыс істеген ұстаз заманауи қоғамның рухани өмірін өзгерту жағдайында, оқушыларымен әріптестерін, ата-аналарын да өзгертуге күш жігерін салады.

Бұрын қандай бір қиындыққа тап келсе, қатты абыржушы еді, бүгінгі күнде, жылдам әрі тез шешімін дұрыс табуға дағдыланды, оның көмегі мұғалімдермен өткізіліп жатқан республикалық, облыстық, қалалық ,мектепшілік, онлайн семинарлар, коучингтер, біліктілігін арттыруға арналған курстар.

Әрбір мемлекеттің өсіп өркендеуінің, бәсекеге қабілетті болуының ең басты негізі - осы ұстаз берген білім. Сондықтан да, дамудың ең биік көкжиегінен көрінгісі келетін кез келген мемлекет, ең алдымен, білім беру саласын дұрыс жолға қойып, сапасын көтеруді мақсат етеді. Ендеше, осындай бәсекеге қабілетті рухы биік ұрпақ тәрбиелеу жаңа формация мұғалімінің еншісінде. Ал жаңа формация мұғалімінің ең басты талабы оның адами-рухани құндылығы. «Қыран түлегіне қайтпас қанат сыйлайды, ұстаз шәкіртіне талмайтын талап сыйлайды», демекші ұстаз қай кезде де мектептің жүрегі, қоғамның тірегі. Қоғам тұлғаны қаншалықты жетілдірсе, жетілген тұлға қоғамды соншалықты дәрежеде дамытады. Ал жас тұлғаға білім беріп, тәрбиелейтін, дамытатын, әрине –ұстаздар қауымы.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. Иманбекова Б, Әдірейімова А. «Сабақ оқытудың негізгі формасы».- Алматы. 2017.
2. Красноборова А.А. «Критериальное оценивание в школе» учебное пособие. - Пермь, 2010г.
3. Маркова А.К. Мотивация учения и ее воспитание у школьников. – Москва: Педагогика, 1998 г.
4. Жақытов С.М., Бердібаева С.Қ. Психология: Адамзат ақыл-ойының қазынасы. Таймас Баспа Үйі: Алматы 2015.

ЖОҒАРҒЫ БІЛІМ БЕРУ САЛАСЫНДА СУРЕТШІЛЕРМЕН СЕРІКТЕСТІК ОРНАТУ МӘСЕЛЕСІ

Ақанбаев Баглан Нурланович,
Өмірзақ Сұлтанғазин атындағы ҚМПУ
педагогика ғылымдарының магистрі
Дюсеков Нурлан Ақанбаевич,
«Совхоз орта мектебі»ММ
Көркем еңбек және сызу пәні мұғалімі

Аннотация

Бұл мақалада біздің басты дәлеліміз ретінде шығармашылық білім беруді дамытуымыз керектігін және бұл опция емес, қажеттілік екенін келтіреміз. «Шығармашылық» терминінің қалай негізделгеніне, саясиландырылғанына, қолданылатынына байланысты шығармашылық білімнің тарихи және мәдени түрде әртүрлі адамдар, адамдар топтарының, әртүрлі қауымдастықтарда, институттарда, қоғамдастықтарда қолданылады. Бізге қазіргі әлемдік экономикалық дағдарыстар мен жаһандық экологиялық проблемаларда жаңаша ойлау қажеттігі жайлы айтылады. Сондай-ақ бізге білім беру саласында шығармашылықтың жаңа сыни рефлексивті нысаны өнімді, бейімделген және инновациялық жұмыс күші жұмыс істей алатын тұрақты, қауіпсіз, этикалық және нәзік әлемде қажеттілікті жақындастыруға негізделген дәуірдің міндеттерін шешу болып табылатындығы айтылады. Бұл мақалада біз суретші-резиденттердің жоғары білімді қалай өзгертетіні және мұғалімдер мен оқушыларға педагогикалық тәжірибені бағыттауда шығармашылық парадигманы зерттеу үшін тамаша ресурс беретіні туралы бірнеше жобадан мысал және дәлел келтіреміз.

Аннотация

In this article our central argument concludes that we should be promoting creative education and that this is a necessity, not an option. How creative education is applied by and to different individuals, groups of people, in different communities, institutions and societies, historically and culturally, is dependent on how the term 'creativity' is grounded, politicised, and practised. We are told that we need new thinking in the current world crises of economics and global environmental concerns. We are also told that in education, a new critically reflexive form of creativity is in order to address the task of the age of reconciling the need for a stable, safe, ethical and empathetic world within which a productive, adaptive and innovative workforce can operate. In this article we make a case and provide evidence from several projects for how artists-in-residence transform higher education and provide teachers and learners an excellent resource for exploring a creative paradigm to guide pedagogic practices.

Abstract

In this article our central argument is that we should be promoting creative education and that this is a necessity, not an option. How creative education is applied by and to different individuals, groups of people, in different communities, institutions and societies, historically and culturally, is dependent on how the term 'creativity' is grounded, politicised, and practised. We are told that we need new thinking in the current world crises of economics and global environmental concerns. We are also told that in education, a new critically reflexive form of creativity is in order to address the task of the age of reconciling the need for a stable, safe, ethical and empathetic world within which a productive, adaptive and innovative workforce can operate. In this article we make a case and provide evidence from several projects for how artists-in-residence transform higher education and provide teachers and learners an excellent resource for exploring a creative paradigm to guide pedagogic practices.

Түйінді сөздер: шығармашылық, суретші-резидент, жоғарғы шығармашылық білім, өнерге сәйкес оқыту әдістемесі

Ключевые слова: творчество, художник-резидент, высшее творческое образование, метод обучения соответственно искусству

Keywords: Creativity, Artist-In-Residence, Creative Higher Education, Teaching Method Meets Art

Қазіргі әлемдік экономикалық жағдай мен жаһандық экологиялық мәселелер жайлы пікірталастар ортасында, бейнелеу өнері жайлы сұрақтар ескерусіз қалдырылуда. Соған қарамастан, жаһандық өлшемде, басым және қалыптастырушы пікірталастарда суретшілер, көркем өнер және шығармашылық білім беру экономиканы алға жылжытушы ретінде ғана емес, саяси ойлаудың маңызды бағыттарын қалыптастырушы және үкіметтік бастамалар мен тәжірибелерде көрініс табады. Тиімділік саясатын қалыптастырушы критерилер, мақсат құру мен тесттер білім берудегі креативтілік саясатымен қатар өмір сүріп келеді.

Өнеркәсіпте шығармашылық, көркем өнер және оқытушылық білім беру риторикасы жайлы әдебиеттер көптеп кездесетіні белгілі. Теория мен тәжірибе арасындағы қайшылықтардан туындайтын дилеммалар және олардың өмірде көрініс табуы осы мақаланың негізі болып табылып отыр. Мақаладағы ойды дәлелдеу үшін: суретшілер жұмысындағы басым пікірталастар; өнердің шығармашылық күн тәртібінен өсіп келе жатқан диссоциациясы; көркемдік пәндерді қайта қарастыру қажеттілігі; контекстің мәні және білім берудегі көркем тәжірибе және көркем педагогика бойынша саясаттың медитативті рөлінің ерекше маңызы бар. Аталаған факторлар жекелеген көркем пәндер мен білім беру мен мәдениеттің кең салалары арасында шиеленіс тудырғаны мен бұл бағыттағы жоғарғы білім беру өзгеріссіз қалуда.

Бұл мәселе саяси пікірталастар мен бастауыш және орта білім беруге қатысты заңнамалық актілерде қарастырылып, жоғарғы білім беруде ұмыт қалуда. Сондықтан, шығармашыл педагогтарды, зерттеушілер мен қызметкерлерді шығармашылық білім экономикасына дайындау үшін шығармашылық педагогиканы жетілдіру әрі қолдану қажеттілігі өзекті әрі ашық сұрақ ретінде әлі де өз орнын таппай жатыр. Бұл сұраққа жауап табу үшін балалар мен жастарға көркем өнер үрдістері қалай әсер ететіндігін зерттеу маңызды.

Креативті білім беруді ілгерілету жай бір нұсқа ретінде емес, қажеттілік ретінде қарастырылуы тиіс. Шығармашылық білім беруді әр түрлі адамдар немесе адамдар тобының, қауымдастықтар мен институттарда мәдени-тарихи қолдануы «шығармашылық» терминінің қалай түсінідірілетіндігіне байланысты. Қазіргі әлемдік экономикалық дағдарыстар мен жаһандық экологиялық проблемалар жағдайында бізге жаңа ойлау қажеттілігі барлық ресурстарда айтылуда. Бізге сондай-ақ, білім беру саласында өнімді, бейімделген және инновациялық жұмыс күші жұмыс істей алатын тұрақты, қауіпсіз, этикалық және сүйкімді әлем құру міндетін шешу үшін шығармашылықтың жаңа сыни рефлексивті нысаны қажет.

Алайда, орталықтранған көркем шығармашылық пен жалпыланған «әмбебап» шығармашылық арасындағы айырмашылық айқын емес. Енді біз педагогтардың өнерін жаетістігін басқа ғылыми пәндерде де көруіміз үшін, алдымен мектеп бағдарламасындағы өз позицияларын заңдастырып нығайту қажет. Сонымен қатар оқытудың жаңа әдістемелерін, мектеп қауымдастығының әр түрлі элементтерін біріктіретін оқиғаларды құруға ықпал ететін оқытудың жеке формаларына назар аударылуы тиіс.

Мектептерде өнер мен суретшілердің қатысуы тек көркем білім беруді дамыту үшін ғана емес, сонымен қатар педагогтарға оқыту мен шығармашылық жұмыс және білім беруге арналған үлгі ретінде маңызды білім беру рөлін атқарады (мысалы, Монтессори, Реджо Эмилия, Дьюи өнері тәжірибе ретінде). Өнерге қатысы бар топтарда суретшілер мен мұғалімдер арасында тұрақты тақырып- ересектерге басқаша қарау мүмкіндігі, ересектердің басқа түріне қатысты болуы, шын мәнінде, "басқа" ересек болу. Суретші қарапайым мұғалім емес. Суретшілер қарапайым мұғалімдер сияқты балалардан үміттері жоқ; бала мен суретші көркем жұмыс пен оқыту негізінде жатқан көркем үдерісті түсінудің жаңа тәсілдерін бірге құрастырады.

Менің бақылауым бізді негізінен қызықтыратын білім беру ұғымдарын тұжырымдауға алып келді. Ұлы Британияның Кембридж университетінің білім беру факультетінің оқытушысы Кэрол Холидей, өнер психотерапевті ретінде, адамдардың образдары мен қиалымен жиырма жылдан астам уақыт жұмыс істеу арқылы тәжірибелік зерттеу жұмысын жүргізді. Зерттеу нәтижесінде белгілі болғандай, біздің әлемімізді және өзімізді сипаттау үшін қолданатын метафоралар мен бейнелер, біздің ішкі ортамыздан және біздің өмірімізді қалай қабылдайтынымызды терең әрі шынайы түрде көрсете алады.

Македониялық Афродита Николова «Ancient Heart» журналында жариялаған мақаласында, суретшімен визуалды әріптестік орната отыра өнер арқылы креативтілікті жоғарлату үшін «креативті ағылшын тілі» зерттеу жобасын ұсынған болатын. Ол шығармашылық хатты поэзия жаныры мен әңгімелер, поэтикалық перформанс және импровизация театрының іс-шараларында пайдаланады. Осы бағыттың дамуы, әлем назары эмпирикалық құжаттарда көрініс табатын Ұлыбританиядағы соңғы онжылдықта өнердің қылмыстық сот төрелігіне араласуын көрсетті.

Білім беру қоғамдастықтары мен жоғары білім беру ортасының толық әлеуетіне қол жеткізу үшін кәсіпқойларшығармашыл әрі инновацияны тез қабылдауы тиіс, ол тұлғалық, бағдарламалық және жағдайлық факторлар арасындағы күрделі және динамикалық өзара іс-қимылдың қиылысындағы процестер мен практиканы жақсарту үшін керек.

Оқыту өнер ретінде немесе оқыту өнері идеясы қолданушы қауымдастықтарда білім беру парадигмасы және оқыту моделінің пәні ретінде әлі күнге дейін қалып отыр. Бұл еркін өзін-өзі көрсетуге немесе шығармашылық қызметке негіз бола алуы, өздігінен көркем білім берудің шығармашылық нормаларының қызметін қабылдауға байланысты, сонымен қатар заманауи демократияларлық оқытудың ең маңызды және проблемалық процестерінің бірі болып табылуы, нормалар мен ережелерді түсінуді, өнерді түсінбестіктен туындайтын қауіп-қатерлерді, перформативтік жауапкершілікті, күтуді, кәсіби бірегейлікті, студенттердің, әріптестердің, басшылықтың және ұйымдастырушылық басқарудың матрицасында өзіндік маңыздылығы мен кәсіби өзара іс-қимылдарын анықтауды талап етеді.

Адамдар болашақта кәсіби тұрғыда өздерін көрсету үшін, кәсіби бірегейлік сезімін дамытуын жалғастыруына көптеген факторлар әсер етеді. Олар мыналарды қамтуы мүмкін: а) ұқсас жағдайлардағы алдыңғы тәжірибесі, олардың қазіргі кәсіби контекстімен қаншалықты тығыз келісіледі; б) осындай жағдайдағы олардың алдыңғы тәжірибесіне өзге тұлғалардың жауабын қалай түсіндіргені және меңгергені; с) олардың алдыңғы тәжірибесі қазіргі / ағымдағы жұмыс / контекстпен қаншалықты тығыз байланысты. Қазіргі заманғы талаптарға сай болу үшін көркем өнер мамандығы алдына жаңа талап қойып, көркемдік тәжірибелер мен серіктестік қарым-қатынастардың өсуі мен дамуын қолдайтын және жоғары білім берудің шығармашылық кәсібилігіне ықпал ететін құрылым құру қажет.

Оқыту, зерттеу сияқты, білім жинақтаумен және құрумен байланысты. Жоғары оқу орындарында сабақ беретін суретшілермен жұмыс істеу елестету мен ойлаудың жаңа нысандарын дамытуға мүмкіндік бере отыра, біздің өзімізде де, сондай-ақ институционалдық оқыту мәдениетінде де жасырын немесе үнсіз қалған элементтерді зерттеуге жол ашады.

Білім беру саласындағы өнерге келер болсақ, өткен жұмыс орнымдағы педагогтар өздерінің оқытудағы өнерге шектеулі уақыт аралығында ғана қол жетімділігі бар екенін айтқан болатын – мүмкін жылына бір немесе екі күн. Бұл білім беруде шығармашылық тәсілдерді қолдануда мұғалімдерде шығармашылық сенімділігінің болмауы факторын туындатады. Көптеген мұғалімдер шығармашылық оқыту жолдарын біледі, бірақ ол дайындығымен де, еңбек етуімен де, жалпы жұмысқа орналасуы кезінде де қолдау таппайды және басым бөлігіне шығармашылықты ұлттық білім беру бағдарламасымен сәйкестендіру қиынға соғады. Шығармашылық тәсіл міндетті түрде көркем материалдар мен техникаларды пайдалануды білдірмейді, бірақ оқу бағдарламасы мен пәнді тәжірибелік зерттеу мен ойлаудың әдісі болып табылады.

Оқытуда көркемдік өнерді көрсететін оқу орындарын ашу және дамыту үшін, қазір біз суретші мен өнерді тек баламен жұмыс істейтін педагогтар ретінде ғана емес, сонымен қатар жоғары білім беруде жұмыс істейтін суретшілердің әлеуетін да зерттеуге және ой елегінен өткізуге тиіспіз. Эстетикалық тәжірибенің қолданылуы – тек көркем

өнер үшін ғана емес, сонымен қоса сән - салтанат ретінде де, ерекшелік ретінде де қолданылуы тиіс.

Белгісіз және өзгермелі әлемде кенеттен тап болатын өзгерістердің жылдамдығы мен бүтіндігі бізді шығармашылық идеядан ерте бас тартуға итермелеуі мүмкін, себебі ұйымдағы басым ойға сәйкес келмейді немесе біздің назарымыз маңызды деп шешілген қажеттіліктерге ғана аударылады. Дегенмен, жоғары оқу орындары шығармашылық ойлау мен іс-әрекеттер үшін қауіп тудыратын және рефлексивті кеңістік тудыратын, көркемдік және шығармашылық реакциялар бағытында әрекет етуі қажет.

Осы мақалада көрсетілген мәселені зерттей келе, жоғарғы оқу орнындағы білім беру үрдісінде креативтілік пен шығармашылықты қолдануды дамыту үшін бірнеше шара қолдану қажет:

1. Жоғары білім берудегі көркемдік тәжірибе мен креативтілік табиғатын қайта қарастыру және шығармашылықтың теориялық және практикалық түсінігін дамыту қажет.

2. Жеке және ұжымдық шығармашылық, академиялық және практикалық шығармашылық пен көркем шығармашылық, сондай-ақ көркемдік оқытуға қарым-қатынастың негізгі тәсілдері ретінде ішкі құндылығы бар нақты сала мен жалпы шығармашылық арасындағы өзара байланыс туралы пікірталасты қайта бастау қажеттілігі. Бізде ол оқуға қалай көмектесе алады деген заңды сұрақ туындауы мүмкін. Өнердің білім беру күші - білім генерациясының негізі, іргетасы.

3. Өнер, көркем оқыту және суретшілердің алатын орнын оқу бағдарламасында қалпына келтіру арқылы өнер қоғамдастықтарының хабардарлығын, шығармашылық еңбек моделін, білім мен құндылықтарды дамытудың тиімді формаларын табуға әсерін тигізетіндігі сөзсіз. Осы ереженің мақсаттарына, дизайнына, мазмұнына, контекстіне және педагогикасына тиісті назар аударылуы тиіс.

Мен оқырманды жоғары білім берудегі және өмірдің өзінде, оқушылар мен суретшілер ретінде, зерттеушілер мен мұғалімдер ретіндегі өз дауысымыздың білім беру жүйесінде қандай орын алатындығын ойлауға шақырамын. Қорытындылай келе, мен шығармашылық өлшемдері үкімет қызметінің бағыттарының бірі ретінде кеңейе түсетініне, ол біздің қауымдарда үлкен құндылыққа ие болатындығына және суретшілер мен көркем ұйымдарға жоғары білім беру жүйесінде тиімді және орталықтандырылған жұмыс істей алатындай қолдау көрсетілетініне үміт білдіремін.

Пайдаланылған әдебиеттер

1. Психология креативности/ Т.Любарт, К.Муширу, С.Торджман, Ф.Зенаси; пер. С фр. – М.: «Когито-Центр», 2009. – 136 б.

2. Burnard, P., &Swann, M., (2010). Pupil perceptions of learning with artists: a new order of experience? *Thinking SkillsandCreativity*. 5, 70–82. doi:10.1016/j.tsc.2010.01.001

3. Damasio, A. (2012) *Self Comes to Mind: Constructing the Conscious Brain*. London: VintageBooks.

4. Петров В.Н., Петров А.Н. Формирование креативной личности в процессе обучения в вузе. Информативный гуманитарный портал «Знание. Понимание. Умение» - 2010. Биоэтика и комплексные исследования человека. – URL:<http://www.zpu-journal.ru/e-zpu/2009/7>

5. Lakoff, G. & Johnson, M. (1980). *Metaphors we live by*. Chicago: University of Chicago Press<http://leverhulme.ac.uk/awards/AIR.cfm>

6. Bennett, D., &Burnard, P. (2015) The development and impact of human capital creativities on higher education graduates: Lessons underpinned by the contribution of Bourdieu. In R. Comunian& A. Gilmore (Eds.)*Beyond the Campus: Higher Education and the Creative Economy*. London: Routledge.

ПРИМЕНЕНИЯ ИННОВАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ НА УРОКАХ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА

Акбарова Раушан Газизовна,
Наженова Маржан Алгабасовна,
учителя английского языка
Карабалыкской СШ №1
им. М.Горького, п.Карабалык

Аннотация

Бұл тақырыптың өзектілігі мынада: білім берудің инновациялық формалары жоғары коммуникативті қабілеттермен және оқушыларды оқу іс-әрекеттеріне белсене араласады, сөйлеу және тыңдау дағдыларын тиімді меңгереді.

Мақсаты: қазіргі заманғы білім беру технологияларын пайдалана отырып, ағылшын тілінің сабақтарында ауызша сөйлеуді оқыту тиімділігін арттыру жолдарын үйрену.

Ағылшын тілін оқытуда жаңа ақпараттық технологияларды қолдану бізге жұмыс формаларын әртараптандыруға мүмкіндік беретін әдістемелік құралдар мен әдістерді таңдауға көмектеседі. Инновациялық технологиялар көмегімен ағылшын тіліндегі сабақтарда бірқатар дидактикалық тапсырмаларды шешуге болады: жаһандық желінің материалдарын пайдалана отырып, оқу дағдылары мен қабілеттерін қалыптастыру; оқушылардың жазбаша дағдыларын жетілдіру; оқушылардың сөздік қорын байыту; оқушыларды ағылшын тілін үйренуге ынталандыру.

Аннотация

Актуальность данной темы в том, что инновационные формы обучения характеризуются высокой коммуникативной возможностью и активным включением учащихся в учебную деятельность, активизируют потенциал знаний и умений навыков говорения и аудирования, эффективно развивают навыки коммуникативной компетенции обучающихся.

Цель: изучение путей повышения эффективности обучения устной речи на уроках английского языка с использованием современных педагогических технологий.

Применение новых информационных технологий в преподавании английского языка помогает нам подобрать методические средства и приемы, которые позволяют разнообразить формы работы и сделать урок интересным и запоминающимся для обучающихся. С помощью инновационных технологий можно решать целый ряд дидактических задач: формировать навыки и умения чтения, используя материалы глобальной сети; совершенствовать умения письменной речи учащихся; пополнять словарный запас учащихся; формировать у обучающихся мотивацию к изучению английского языка.

Abstract

The relevance of this topic is that innovative forms of education are characterized by a high communicative ability and the active involvement of students in learning activities, activate the potential of knowledge and skills of speaking and listening skills, effectively develop the skills of communicative competence of students

Objective: to study ways to improve the efficiency of teaching oral speech at the lessons of the English language using modern educational technologies.

The use of new information technologies in teaching English helps us to choose methodological tools and techniques that allow us to diversify the forms of work and make the lesson interesting and memorable for learners.

At the English language lessons with the help of innovative technologies it is possible to solve a number of didactic tasks: to form reading skills and abilities using the materials of the global network; improve students' writing skills; enrich students with vocabulary; to form students' motivation to learn English.

Кілт сөз: коммуникация, инновация, заманауи технологиялар, компьютерлендіру, білім.

Ключевые слова: общение, инновации, современные технологии, компьютеризация, знания.

Keywords: communication, innovation, modern technology, computerization, knowledge.

Понятие «Иновационные технологии» указывает на ценностно-смысловую модернизацию, базирующуюся на научной психолого-педагогической основе и являющей собой новую реальность в казахстанском образовательном пространстве.

Мы стараемся использовать разнообразные методы при изучении английского языка. Эффективность обучения иностранному языку зависит от четкой и гибкой организации учебного процесса на уроке, от умения преподавателя учитывать реальное усвоение материала и индивидуальные особенности каждого учащегося.

В своей работе для повышения эффективности учебно-воспитательного процесса используем компьютер для презентации творческих проектов. Проектную деятельность непосредственно влияет на развитие ученика, так как этот метод строится на принципах гуманистической педагогики, где в центре учебного процесса находится ребенок с его особенностями, интересами, потребностями. Знакомясь в процессе разработки проекта с новыми фактами, событиями, получая новую и интересную информацию, учащиеся испытывают радость открытия. Это дает им возможность почувствовать себя исследователем, тем самым повышая престиж поисковой деятельности. Характерные особенности проектной деятельности, создают широкие возможности для формирования у учащихся умений, связанных с самостоятельным освоением новых знаний – индивидуальных, парных или групповых.

Использование метода проектов способствует развитию различных видов компетентности учащихся. Метод проектов как педагогическая система выполняет дидактические, познавательные, развивающие, воспитательные и социализирующие функции.

Участие учащихся в поисково-исследовательской работе, проведение экскурсий, праздников, конференций способствует заполнению их свободного времени, воспитывает уважение к памяти прошлых поколений, бережное отношение к культурному и природному достоянию своих прав, без чего нельзя воспитывать патриотизм и любовь к родному краю.

Нашей основной целью обучения иностранному языку является формирование у учащихся коммуникативной компетенции, поскольку это позволяет преподавателю и учащимся стать речевыми партнерами. Для развития творческих способностей учащихся провожу уроки-дискуссии, конкурсы, познавательные и ролевые игры, которые позволяют учащимся реализовать свои способности. Наши ученики охотно поют на уроках, декламируют стихи, дискутируют и учатся критически мыслить.

Об обучающей функции игры известно уже давно. Игра является эффективным средством обучения, охватывает различные виды речевой деятельности: слушание, говорение, чтение, письмо.

Игровые формы работы на уроке активизируют деятельность учащихся, дают возможность выявить умственные и творческие способности детей. С помощью игр очень легко менять ход урока, виды заданий, снимая монотонность, физическую нагрузку, повышая эмоциональное состояние учащихся.

Даже наиболее пассивные дети на уроке оживают и могут овладеть его лексический материал без особых усилий. Проведение уроков с использованием игрового материала активизирует учеников, способствует достижению высокой результативности занятий, и воспитывает любовь к английскому языку.

Задача учителя – обеспечение активной деятельности учащихся в течение всего урока, максимальное увеличение времени говорения. Реализовать эту задачу позволяет групповая форма работы. Групповую форму работы я использую в процессе обучения учащихся устной речи и чтению. Эффективна групповая форма работы в процессе обучения диалогической речи, проверки домашнего задания, работы над проектом.

В сочетании с другими формами работ групповая форма учебной деятельности очень эффективна в процессе изучения иностранному языку: совершенствуются умения и навыки, расширяется словарный запас учащихся, увеличивается время общения на уроке. Кроме того, воспитывается чувство ответственности за порученное дело, развивается логическое мышление, способность ориентироваться в ситуации, что сложилась. Групповая форма работы учит учащихся самостоятельности.

Работу в парах использую в процессе усвоения, закрепления и проверки знаний, автоматизации действий учащихся в диалогической речи. Когда ученики работают в парах или группах, каждый, таким образом, имеет больше возможностей для говорения, это позволяет ученикам практиковать говорение без страха, повышает мотивацию, поскольку ученики имеют возможность помогать друг другу.

Практическую направленность имеют уроки, на которых дети составляют свой распорядок дня, меню здорового питания. На уроках организую релаксационные паузы, особое внимание уделяю ролевым играм, в процессе которых закрепляются не только речевые компетенции учащихся, но и алгоритм действий в различных ситуациях.

Целенаправленное поэтапное формирование личности на основе здоровьесберегающих технологий – одно из стратегических направлений реконструкции образования.

Таким образом, использование инноваций в работе с учащимися помогает развитию их жизненной компетентности, возрождению духовности.

Интегрированное использование на уроках и внеурочное время интерактивных методов обучения, компьютерных технологий, методов проекта и здоровьесберегающих технологий позволяет реализовать личностно-деятельный и личностно ориентированный подходы в образовании и воспитании учащихся. Эти инновационные методы обеспечивают положительную мотивацию и дифференциацию в обучении, повышают результативность учебного процесса, активизирующие всех учеников, их творческую деятельность. Использование инноваций в работе дает преподавателю возможность профессионального роста, изменения себя, учиться вместе с учениками.

Список литературы:

1. Аудио-визуальный метод/А.А.Миролюбова// Иностранные языки в школе. 2009.-№5.-С.22-23.
- 2.Матвеева Н.В. Применение компьютерных технологий при обучении иностранным языкам //Информатика и образование.-2017.-№6.-С.72-76.
- 3.Часовникова О.Б., Гибина Ю.И., Лисица А.Б., Гусельникова Е.В. «Использование новых информационных технологий обучения в школе». Материалы Региональной Научно-практической конференции “Английский язык в системе «Школа – Вуз», Новосибирск, 20 июня 2016г.

БАСТАУЫШ СЫНШПТЫҢ ҚАЗАҚ ТІЛІ САБАҒЫНДА «ДАМЫТА ОҚЫТУ ТЕХНОЛОГИЯСЫ» АРҚЫЛЫ ОҚУШЫЛАРДЫҢ ҚАБІЛЕТІН ДАМУ ЖОЛДАРЫ

Ақылбекова Луиза Бекетқызы
бастауыш оқытудың педагогикасы мен
әдістемесі пәнінің оқытушысы
Аубакирова Толқын Утешовна
мектепке дейінгі тәрбие және оқыту
мамандығының оқытушысы,
педагогика ғылымдарының магистрі

Аннотация

Оқушылардың шығармашылық қабілетін, жалпы ой-өрісін дамыту үшін, оқушыға оқулықтағы тапсырманы беріп, оны қалайда орындайтынын талап етіп қоймай, оның қайсысын орындайтынын оқушының өз еркіне беріп, өмірмен ұштастырып, бала қабілетін тежемей дамыта отырып оқыту.

Аннотация

Развивать общее понимание творческих способностей учеников, а не настаивать на том, чтобы ученик выполняя задания в учебнике и наилучшим образом выполнял его, и давам учащемуся то, что он будет делать, сочетать его с жизнью и воспитывать способности ребенка.

Abstract

To develop a general understanding of the students` creative abilities, rather than insisting that the student perform the task in the text book and perform it in the best way and give the student. What he will do combine it with life and nurture the child`s abilities.

Түйін сөздер: бастауыш, деңгей, дамыта оқыту, оқушы, мектеп

Ключевые слова: Начальный, уровень, развитие обучения, ученик, школа.

Keywords: Started, level, learning development, school child, school.

Бүгінгі Қазақстан жаңа принциптерге негізделген егемен мемлекет құруда, үкіметіміз білім беру мекемелерінен тәуелсіз мемлекетіміздің өркениетке жету жолындағы өр талабына тұғыр боларлықтай ұрпақ оқыту ісін жаңа сапалық өзгерістер деңгейіне көтеруді талап етіп отыр, бұл оқушыны бастауыш сыныптан бастап шығармашылық ойлауға, қалыптан тыс шешімдер қабылдай алуға дайындауды қажет етеді, аталмыш қажеттілікті дамыта оқыту технологиясы арқылы жүзеге асыруға болады. Зерттеу мақсаты: Бастауыш сыныптың қазақ тілі сабағында дамыта оқыту технологиясын қолдану арқылы оқушылардың шығармашылық қабілетін дамытудың теориялық тұрғыдан негіздеп, ғылыми – әдістемесінің жүйесін жасау.

Болашақ бүгінгіден де нұрлы болуына ықпал етіп, адамзат қоғамын алға апаратын күш тек білімді ғана. Қай елдің болмасын өсіп-өркендеуі, өркениетті дүниеде өзіндік орын алуы оның ұлттық білім жүйесінің деңгейіне, даму бағытына байланысты. Дамыта оқыту педагогикалық жұртшылық санасына сіңгенін және бүкіл білім беру жүйесіне әсерін тигізіп жатқанын байқау қиын емес. Барлық істерімізді Л.С. Выготский, Л.В.Зачков, В.В.Давыдов, Д.Б.Эльконин ойларына негіздеу. Оса ғалымдардан сілтемелер жасау жақсы сынайға айналуда. Сөз жоқ бұл үлкен жетістік. Жаңа мазмұнға жаңа әдістер жүйесі қажет. Бүгінгі күні білім беру мекемелерінде оқыту процесін технологияландыру өзекті мәселелердің бірі болып отыр.

Бастауыш сынып оқушыларының қабілеті екі түрлі дамиды.

Біріншіден, баланың осы кезге дейін жинақтаған тәжірибесін меңгеруге бағытталған оқу - әрекеті арқылы дамиды, білім, білік, дағдыны қабылдайды. Екіншіден, кез - келген оқушы шығармашылық тапсырмалар орындау, ойлау арқылы өзін дамытады. Осыған дейін көрген іс - тәжірибем мен мектептегі ұстаздардың әдіс-тәсілдерін саралай келе, оқушылардың шығармашылық қабілетін дамыту арқылы сабаққа деген қызығушылығын, ақыл - ойын дамытуды, қабілетіне қарай қарастырдым.

Эксперимент нәтижесінде дамыта оқыту технологиясы орташа оқушылардың басым бөлігі жоғары деңгейге дейін көтеріліп, зерттеу болжамының дұрыстығы дәлелденді.

Әдістемелік жүйе әр оқушының сабақ үстінде өз күш-мүмкіндігін белгілі бір дәрежеде жүзеге асыруға жағдай жасайды. Танымдық қызмет пен жұмыс қабілетін тиісті деңгейде ұстау үшін мұғалім оқушылардың денсаулық және көңіл-күйі жағдайын түсінуіне тікелей байланыста болатын әдіс-тәсілдер тізбегін қолданады. Бұл оқушылармен жұмыстанудың әдіс-тәсілдерін өзгерту үшін қарым-қатынастың әр нақты сәтінде ескеріледі. Біз оқушылардың жалпы дамуы жүйесіндегі нәтижелілікті зерделеу барысында кейбір тұжырымдар жасауымызға болады: Байқай білуі жөнінде әңгіме, бұл

арада талдай білу байқампаздығында. Балалар кез-келген объектіден барынша көп белгілерді таба алады, яғни ұзақ бақылауға қабілетті: Балалар көргенін ой қорыту тұрғысында айтып бере алатын болады.

Оқушылар өздігінен бірқатар заттарға тән жалпы белгілерді бөліп атай алады, бір немесе бірнеше белгілер бойынша топтарға жіктеуге қол жеткізеді. Барлық ой амалдары сөзбен толық есеп беруге ұласып отырады. Жасаған қадамдарын өздігінен негіздеуге ұмтыла отырып, олар өз ойболжамдарын, олардың кейде қате, шикілеу болып шығуынан именбей дауыстап талқыға салады. Мұның өзі олардың ойының ұғынықты және сындарлы екенін көрсетеді. Оқушылар алда тұрған ой операцияларын жоспарлауға және орындалатын амалдар барысын сөзбен айтып жеткізуге қабілетті.[3,30]

Эмоциялық даму орайында жаттығуға байланысты, эмоциялық әрекеттердің жарқырай көрінуі байқалады. Бұл оқыту әдістерінің тек интеллектке ғана емес, сонымен бірге ішкі сезімдерге бағытталып жүргізілетінінің нәтижесі. Ерік-жігерлі даму орайында өзін-өзі қадағалауға және өз іс әрекеттері мен қимылдарын реттеуге бағыттай білу қасиеттерін атап өткен жөн. Балаларды қадағалау орайында баға соңғы нәтижесі үшін емес, оны қабылдап алу процесі үшін, соның өзінде біз оқушыны қайсыбір амалдары орындау тұрғысында бір-бірімен салыстыру арқылы емес, өзін өздерімен, кешегі білім деңгейімен салыстыра отыру негізінде қойылады.

Дамыта оқыту – дәстүрлі оқытуға соңғы уақыттарға дейін балама жүйе деп қарастырылды. Оның нәтижесінде әр оқушы өзін-өзі өзгертуші субъект дәрежесіне көтерілуі көзделіп, соған оқыту барысында лайықты жағдайлар жасау үлкен нәтиже берді.

Дамыта оқытуда баланың ізденушілік – ойлау әрекетін ұйымдастыру басты назарда ұсталады. Ол үшін бала өзінің бұған дейінгі білетін амалдарының, тәсілдерінің жаңа мәселені шешуге жеткіліксіз екенін сезетіндей жағдайға түсуі керек. Содан барып оның білім алуға деген ынта-ықыласы артады, білім алуға әрекеттенеді. Сабақ мұндай жағдайда төмендегідей 3 құрамдас бөліктерден тұратын болады.

1. Оқу мақсаттарының қойылуы.
2. Оны шешудің жолын бірлесе қарастыру.
3. Шешімнің дұрыстығын дәлелдеу.

Бұл – үшеуі дамыта оқытудың Д.Б.Элконин – В.В.Давыдов жасаған жүйесінің негізгі компоненттері.

Дамыта оқыту технологиясының нәтижелері:

1. түрлі әдістерді пайдалану сабақтың нақты мәнін терең ашуға көмектеседі;
2. оқушылардың барлығын сабаққа қатыстыруға мүмкіндік туады;
3. олардың әрқайсысының деңгейін анықтауға болады;
4. оқушылардың көбін бағалауға мүмкіндік бар;
5. оқушыларды ізденіске баулып, өз бетімен жұмыс істеуге үйретеді;
6. оқушылардың қабілеттері, сөз саптау еркіндігі, ұйымшылдығы, шығармашылық белсенділігі артады;

7. жеке тұлғалық сипатын дамытуға, шығармашылығын шыңдауға, өзіне деген кәсіби сенімін қалыптастырады

Бастауыш білім беру деңгейінде қолданылатын оқыту технологиялары төмендегі негізгі талаптарға сәйкес болуы керек. Оқу үрдісінде білім алушылардың өздерін еркін сезінуіне жағдай туғызу. Оқушылардың оқуға деген қызығушылығын дамыту, күтілетін нәтижелерге жетуге талаптандыру.

Жеке бас дамытуға бағытталған әдіс-тәсілдерді қолдану.

Өз бетімен жұмыс істеп, шешім қабылдауға мүмкіндіктер туғызу.

Дамыта оқытуда баланың ізденушілік - зерттеушілік әрекетін ұйымдастыру басты назарда ұсталады. Ол үшін бала өзінің осы кезге дейінгі білетін тәсілдерінің жаңа

мәселені шешуге жеткіліксіз екенін сезініп, содан барып оның білім алуға деген ынтасы артып, білім алуда әрекет жасайды.

Дамыта оқыту технологиясы сабақта проблема қою әдісін қолданып отыруды көздейді. Дамыта оқыту технологиясында оқушының барлық оқу әрекетіне мұғалім басшылық, бағыттау жасап отырады. Дамыта оқыту оқушының ойлау қызметімен қатар олардың оқу білігін дамытуды көздейді.

Дәстүрлі оқытуда жаңа материалды бала игеру үшін сабақтың кез келген кезеңінде алдымен мұғалімнің шебер басшылығы қажет етіледі. Басқаша айтқанда мұғалім оқуды қалай түсіндіруі, қай жерде бақылауы, түзетуі керек екенін айқын білуі шарт. Неғұрлым мұғалім өзінің осы міндеттерін дұрыс орындаса, соғұрлым баланың сабақ материалын игеруі жеңілдей түседі. Екіншіден, жұмыс нәтижелі болу үшін оқушының мұғалім қойған талаптарды мүлтіксіз орындауы қажет етіледі. Демек, оқушы алдын – ала программалап қойған іс – әрекеттің қатысушылары ғана болып қалады. Нәтижеде оларды тек жақсы орындаушылық қабілеттер қалыптасады. Сондықтан да тіл алғыш, айтқанды бұлжытпай орындайтын оқушы дәстүрлі педагогиканың идеялы, мұраты болып саналады.

Дамыта оқыту технологиясындағы ең басты нәрсе – оқушыларды шығармашылық әрекет жағдайына енгізу болып табылады. Мұның өзі оқытудың эвристикалық және зерттеу әдістеріне ерекше мән берілетінін көрсетеді.

Бұл әдістер мұғалімнің «дәстүрлі емес тапсырма түрлерін ізденудің объектісі» ретінде қоюы, «жекеліктен жалпыны тауып шығару», «қалыптасуы тиіс», «әрекеттің жалпы моделін құру», «аналогтарды пайдалану», «объектінің жаңа қызметін көру», т. б. сияқты оқушыларды шығармашылық ізденіске жетектейтін іс – әрекетке қосатын, оқушыны «өз ерекшелігі оқыту барысында өзгеріп, жаңа кескінге алмасып отыратындығы ақиқат екенін еске салады. Оқыту бұл жағдайда абстрактіден қарапайымға қарай түзіледі деген пікір айтады. Бұған соңғы уақытта көз жете бастаған сияқты. Кейінгі жылдары дамыта оқыту психология мен педагогика ғылымдарының келелі мәселесіне айналды. Жүйенің авторлары «дамыта оқыту деп – оқыту мақсаты, міндеттері, әдіс – тәсілдері баланың даму заңдылықтарына сәйкестендірілген оқытуды» атайды.

Оқыту арқылы баланың психикасында жаңа құрылымдар пайда болуы, яғни жаңа сапалық өзгерістер болуы тиіс деп есептейді. Жүйенің басты мақсаттарының бірі – баланы оқыта отырып жалпы дамыту, оның еркіндігін қалыптастыру, өз бетінше ізденуге, шешім қабылдауға дағдыландыру, жекелік қасиеттерін ескеру, басшылыққа алу, әрі қарай ұшқырлау, тұлғалыққа бағыттау. Дамыта оқыту – дәстүрлі оқытуға соңғы уақыттарға дейін балама жүйе деп қарастырылды. Оның нәтижесінде әр оқушы өзін - өзі өзгертуші субъект дәрежесіне көтерілуі көзделіп, соған оқыту барысында лайықты жағдайлар жасау үлкен нәтиже берді.

Дамыта отырып оқыту жүйесін жақтаушылар (А. А. Леонтьев) да жоғарыдағы пікірді қостай келіп, қазіргі заманғы мектептің мақсаты -оқушының тек қана «ең таяу даму аймағына» қол жеткізуін қамтамасыз ету және оның білімін арттыру ғана емес, сонымен қатар баланың жеке адам ретінде жан - жақты дамуын және бүгінгі ғана емес, ертеңгі дамуына жол ашу, дайындау екендігін баса айтады.

Оқыту мен дамудың арақатынасы жөніндегі мәселелердің шешілуі дамудың екі өрісіне байланысты. Бала меңгерген нәрсе оның кешегі күні, өткен кезеңі болып табылады. Дамудың аяқталған кезеңіне негізделген оқыту табыс әкелмейді немесе ол баланың дамуға деген қажеттерін қанағаттыра алмайды. Оқушыға өте жеңіл тиетін білім өзін ынталандырмайды, таным мен табыс қызықтырмайды. Л. С. Выготский ойынша, оқыту баланың ертеңгі күніне бағдарлануы тиіс, яғни, бала өзінің пісіп - жетілген мүмкіндіктерінің деңгейінде емес, дамуға бейімделген бағыттар деңгейінде болуы тиіс. Оның ертеңгі күнін дәл осы бағыттар белгілейді. Бұл идеяны Л. С. Выготский одан әрі

былайша сабақтайды; «Оқыту мен даму тікелей сәйкес келмейді, олар бір - бірімен өте күрделі оқыту ғылыми теориядан практикалық іс - тәжірибеге батыл ене бастады.

Дамыта оқытуда баланың ізденушілік - зерттеушілік әрекетін ұйымдастыру басты назарда ұсталады. Ол үшін бала өзінің бұған дейінгі білетін амалдарының, тәсілдерінің жаңа мәселені шешуге жеткіліксіз екенін сезетіндей жағдайға түсуі керек. Содан барып ол білім алуға әрекеттенеді.

Білім беру жүйесінің мазмұны қоғамдық ағымдағы және болашақ қажеттіліктерді ескеріп және адам танымының ерекшеліктерін бейнелеп, әлеуметтік даму деңгейін есепке алудың негізінде қоғамға қабылданған білім берудің даму тұжырымдамасына сәйкес келуі тиіс.

Бастауыш сынып оқушыларының өзіндік көзқарасын қалыптастыру мен жеке дамуын қамтамасыз ету бүгінгі күннің басты талабы. Өйткені мектеп жасына келген баланың ынтасын жоймаудың басты тәсілі – олардың шығармашылық талабын қанағаттандыру, ынтасын оятып, білім алуға шабыттандыру.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. Аренова А. Дербес оқу әрекетінің теориялық негіздері. /А.Аренова. //Бастауыш мектеп. – 2001.-№4.- 22 б.
2. Жарықбаев Қ. Әдет және жантану. /Қ.Жарықбаев.-Алматы: 1994.-144 б.
3. Жалпы білім беретін мектептің оқу бағдарламасы.
4. Қоңырбаева К. Дарынды балаларды оқыту мәселелері. Қазақстан мектебі.- 2000.- №3.- 17-18 б.
5. Қасенбаева Л. Тиімді әдіспен. Бастауыш мектеп.- 1998.-№3.-30-31 б.
6. Құсайынова З. Оқушылардың шығармашылық қабілетін дамыту./З.Құсайынова. //Дарын.- 23 б.

ЗАМАНАУИ БІЛІМ БЕРУ ПРАКТИКАСЫНДА ИННОВАЦИЯЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАР МЕН ӘДІСТЕРДІ ҚОЛДАНУ ТӘЖІРИБЕСІ

Ақышева Балайым Жансейітқызы
Айнабекова Ақмарал Сабитқызы
қазақ тілі, әдебиет мұғалімдері
А.М.Горький атындағы гимназия

Аннотация

XXI ғасыр — озық технологиялар ғасыры. Сондықтан білім беру жүйесінде жаңа технологияларды тиімді пайдалану - заман талабы. Әсіресе тіл үйренуде мұның пайдасы өте зор. Себебі тіл үйрену арқылы адам бүкіл бір ұлттың мәдениеті мен әлеуметін қатар үйренеді. Адам көру, есту арқылы тіл қолданушылардың мәдениетін тезірек сезінеді. Яғни өзінің де сол тілді меңгергендердің қатарына қосылуы жеңілдей түседі. Жаңа білім парадигмасы бірінші орынға оқушының жеке бас тұлғасын, білім алу арқылы азамат ретінде дамуын қойып отыр.

Жаңаша оқыту технологиясы — белгіленген мақсатқа нәтижелі қол жеткізуді қамтамасыз етуде оқытудың формасы, әдістері мен құралдарын ашып көрсету

Аннотация

XXI век – век передовых технологий. Поэтому, правильно использовать новые технологии в системе образования – это требование времени. Особенно это необходимо при изучении языка. Потому что при изучении языка он знакомится с культурой и обществом целой нации. Посредством языка через умение видеть и слышать он быстрее чувствует культуру. То есть изучая язык он встает на первый ряд с теми кому легко изучать язык. Парадигма нового образования ставит вперед развитие человека как гражданина, а не личность.

Технологии обновленного содержания обучения – это форма обучения, которая формирует умение добиваться целей, раскрыть методы и способы работы с инновационными технологиями

Abstract

XXI century is the century of Hi-tech. That is why it is necessary to use new technology in education. And this is time requirements. It is especially necessary when you learn languages. When you learn language, you get acquainted with culture and all nation. You can feel the culture and learn to see and hear it due to language. New education paradigm is to consider a person not as a personality but as a citizen.

Aim: the technology of modern content of education – is a form of education which is form the ability to achieve the aims, reveal methods and ways of working to with new technologies.

XXI ғасыр — озық технологиялар ғасыры. Сондықтан білім беру жүйесінде жаңа технологияларды тиімді пайдалану - заман талабы. Әсіресе тіл үйренуде мұның пайдасы өте зор. Себебі тіл үйрену арқылы адам бүкіл бір ұлттың мәдениеті мен әлеуметін қатар үйренеді. Адам көру, есту арқылы тіл қолданушылардың мәдениетін тезірек сезінеді. Яғни өзінің де сол тілді меңгергендердің қатарына қосылуы жеңілдей түседі. Жаңа білім парадигмасы бірінші орынға оқушының жеке бас тұлғасын, білім алу арқылы азамат ретінде дамуын қойып отыр. Жаңаша оқыту технологиясы — белгіленген мақсатқа нәтижелі қол жеткізуді қамтамасыз етуде оқытудың формасы, әдістері мен құралдарын ашып көрсетіп, оқу бағдарламасында белгіленген оқытудың мазмұнын жүзеге асыру тәсілі. Оқытуды жаңаша ұйымдастыруда мына міндеттерді қамтуы тиіс: оқушыларды оқу үрдісін басқаруға қатыстыру; ұжымдық іс-әрекетті ортақ қарым-қатынас құралы ету; деңгейіне қарап саралап, ерекшелігіне қарап даралап оқыту.

Білім беру жүйесіндегі инновациялық технологияларына дамыта оқыту, модульдік оқыту, сын тұрғысынан ойлауды дамыту; сатылай комплексті талдау, VTS бағдарламасы, деңгейлеп оқыту, жобалау технологиясы, сын тұрғысынан ойлау технологиясы, саралап, даралап оқыту технологиясы жатады. Соңғы жылдары ең жиі қолданатын технологиялар – бұл жобалау технологиясы, саралап, даралап оқыту және сын тұрғысынан ойлау технологиялары. Дәл осыларда тоқталайық.

Жобалау технологиясын қолданудағы негізгі мақсат – оқушылардың қызығушылық ынтасын дамыту, өз бетімен жұмыстарын жүргізу арқылы білімдерін жетілдіру, ақпараттық бағдарлау біліктілігін қалыптастыру және сыни тұрғыдан ойлау қабілетін арттыру арқылы оқушыны болашақта әр түрлі жағдаяттарда, әр түрлі қоғамдық ортада өзін өзі көрсете білуге бейімдеу. Жобалай оқыту технологиясының философиялық, гуманистік, психологиялық мүмкіндіктері оқушының жеке тұлғасын дамытуға бағытталады. Өз бетімен қазақ тілі бойынша берілетін түрлі жобаларды қазақ тілінде орындау барысында оқушы «білім іздеудің өзіндік сүрлеуін» қалыптастырады және ол сүрлеу оқушының өмір бойғы білім алуы дағдыларын дамытады. Бұл технологияның артықшылығы—жоба жұмысын орындау арқылы оқушы өздігінен шешім жасауға үйренеді, жобаның орындау логикасын анықтайды. оқушы тілді меңгеру үдерісінде қазақ тілін оқып-білудің негізгі әрі белсенді субъектісіне айналады. Оқушының білім деңгейін дамытуға көмектеседі, себебі ол өз бетінше әрекетке түсіп, ізденеді, тақырыпты өзі таңдауына мүмкіндік алады.

Жобалап оқыту технологиясы арқылы қазақ тілін меңгертудің ережесі мынадай: тақырып (жобалық) оқу бағдарламасына сәйкес болуы керек және ол оқушының қызығушылығын тудыруы қажет; оқытушының рөлі өзгереді, ол тек қана ұйымдастырушы әрі кеңесші болуы тиіс; жобалап оқытудың өн бойында іздену әрекеті, зерттеу әрекеті, талдау және жинақтау әрекеті ұйымдастырылады. Сонымен бірге, ізденуші жеке жұмысының жобасын ұсынып, оны нәтижесінде дәлелдеу үшін жоспар жасайды, сызба, кескіндеме, диаграммалар пайдаланылады; талқыға ұсынылатын тақырып кең және ашық болуы қажет; жобаны қорғау жұптық (диада), үштік (триада) және топтық шеңберде орындалуы қажет Осындай жұмыс тобын құру тілдік тұлғаның қазақ тілін жетік меңгеруге және шығармашылық белсенділігін тудыруға, топ мүшелерінің өзара ынтымақтастықта жұмыс істеуіне мүмкіндік береді. Сондай-ақ, қазақ тілін оқыту технологияларын қолдану арқылы оқушы білімінің сапасын көтеру үдерісі –

оқыту технологияларының сапасын, оқушының сол технология бойынша қазақ тілінен алған білімінің сапасын, қазақ тілін үйретуші оқытушылардың шығармашылық жұмысының сапасын, қазақ тілін үйрету әдістерінің сапасын танытатын, анықтайтын ерекше дидактикалық үдеріс. Қазақ тілін жобалай оқыту технологиясының сапасы оның қол жеткізілетін түпкі нәтижесі арқылы өлшенеді

Саралап даралап оқыту. Жаңартылған мазмұн жағдайында оқытуды саралаудың маңыздылығы артуда. Зерттеулерде ішкі және сыртқы саралау түрлері айқындалған. Ішкі саралау кезінде оқушылар топқа бөлінбейді, оқу үрдісінде мұғалімдер оқушылардың ерекшеліктерін ескере отырып, педагогикалық қолдау көрсетеді. Сыртқы саралау кезінде гимназия сыныптарында білім алушы оқушылар үшін факультатив және бейіндік пәндер бойынша қосымша сабақтар ұйымдастырылып, оқушылар белгілі бір критерийлерге сай бөлінеді. Сыртқы саралау барысында белгілі бір мақсатқа сай түзету, жетілдіру, педагогикалық қолдау көрсету шаралары, оның ішінде дарынды балалармен жұмыс, қосымша шығармашылық тапсырмалар арқылы дамыту, мамандықты игеру немесе жоғары оқу орындарына дайындық жұмыстары жүзеге асырылады.

Жоғарыда аталған сипаттамалар бойынша саралаудың төмендегі алты түріне тоқталғым келеді:

1. Мақсат бойынша саралау сабақты жоспарлаудан бастау алып, оқушылардың көпшілігі, басым бөлігі, кейбір оқушылар (дарынды) үшін қол жетімді тапсырмаларды орындауға бағытталады.

2. Ресурс немесе мәтін бойынша саралау түрі ілгері деңгейдегі, мазмұны терең ресурстармен жұмыс жүргізуге бейім балаларға арналады. Оқушылар бәріне ортақ бір сұраққа жауап бергенімен, күрделілік деңгейі әртүрлі ресурстарға сүйене отырып, өз жауаптарын негіздей алады. Тарих және география пәндері бойынша негізгі ақпараты бірдей түрлі деңгейдегі мәтіндер әзірлеуге болады. Оқушының жұмыс жасау деңгейіне байланысты мұғалімдер ұсынылатын ресурстарды біртекті етпей, оқушыларға түрлі ақпаратты қол жетімді ету шараларын ойластыруымыз қажет.

3. Тапсырма бойынша саралау (деңгейлік тапсырмалар) түрі негізгі мазмұнды қамтитын түрлі тапсырмалар ойластыруды көздейді. Оқушыларға түрлі таратпа материалдарын, кеспе қағаздар мен жаттығулар ұсынуға болады. Кейбір мұғалімдер әр түрлі балаларға ұсынылатын деңгейлік тапсырмалардың элеуметтік салдары туралы айтады. Мүмкін, олардың пікірі де дұрыс болар, бірақ өз деңгейі үшін күрделі болып шамасы жетпей немесе тапсырма өте жеңіл болғандықтан қызығушылықтың жойылуымен салыстырсақ, элеуметтік салдардың рөлі төмен деуге болады.

Аталған саралауды әр баланың қабілеті бойынша рөлдер мен жауапкершілікті бөлу арқылы жүргізілетін топтық жұмыс (мүмкіндіктеріне сай жобаның бөліктерін орындау т.б.) барысында қолданған дұрыс болар. Тапсырмалар бойынша саралау барысында таратпа материалды қолдану деңгейі біртіндеп күрделенеді. Бастапқы тапсырмалар кейінгі тапсырмаларға қарағанда жеңіл болғанымен, кейбір оқушылар үшін қиындық туғызуы мүмкін. Кейінгі тапсырмалар күрделірек болғанымен, бастапқы деңгейді нәтижелі орындаған қабілетті оқушылар үшін қиындық туғызбауы да мүмкін. Мұғалімдер саралаудың осы түрін қолдану тиімді деп санайды, себебі баршаға бірдей тапсырмалар мен таратпа материалдар дайындалады. Дегенмен, қабілеті жоғары оқушылар бастапқы, яғни өздері үшін тым жеңіл тапсырмаларды орындау барысында уақыт жоғалтады.

4. Диалог негізінде саралау. Кез-келген білім алушы үшін маңызды ресурс - қағаз емес, электронды құрал емес, адами ресурс. Диалог негізінде саралау барысында мұғалім мен оқушы арасындағы сұхбатқа мән беріледі. Диалог арқылы саралаудың түрлі аспектілері бар. Сөздік қор және қолданылатын тілдің мүмкіндіктері мен күрделілігі әр оқушының қабылдау деңгейіне сай бейімделеді. Қабілеті төмен оқушы ақпаратты қарапайым тілмен түсіндіруді қажет етеді, деңгейі жоғары оқушы мазмұны күрделі

диалогты талап етеді. Барлық оқушыға диалог аясында сындарлы кері байланыс берілуі қажет. Сыныпты басқарушы тәжірибелі мұғалім әр оқушының даму траекториясын қалыптастыру үшін олардың қабілеті мен сұранысына сай тиімді кері байланыс ұсына білуі тиіс.

5. Оқушыға жеке қолдау көрсету арқылы саралау түрі жоғарыда аталған диалог арқылы саралаумен байланысты, себебі кейбір оқушылар белгіленген мақсатқа қол жеткізуі үшін арнайы көмекті қажетсінеді. Көмек ауқымы мен деңгейі де оқушы қажеттілігіне сай сараланған болуы тиіс. Бұл қолдау мұғалім немесе басқа да үлкендер тарапынан көрсетілуі мүмкін. Оқушы қолдауды басқа оқушыдан, компьютерден немесе ақпараттық технологиялар арқылы алуы мүмкін. Қабілетті оқушыға жеке оқыту бағдарламасы бойынша қолдау көрсетуге болады. Қабілетіне, деңгейіне қарамастан әр оқушы қолдауға лайықты, сабақ жоспарын мұқият ойластырған мұғалім ғана педагогикалық қолдауды сараланған нұсқада ұсына алады.

6. Қарым-қатынас формалары бойынша саралау (топтық жұмыс) Ынтымақтастық (коллаборативті) оқыту – саралаудың тиімді тәсілі болып табылады. Шағын топтарда қабілеті орта оқушы өзінің құрбысынан көмек алуға мүмкіндігі бар, ал қабілетті оқушылар өз ойы мен идеясын жүзеге асыру арқылы топ жұмысына үлесін қоса алады.

Жаңаша оқыту технологиялардың бірі — «Оқу мен жазу арқылы сын тұрғысынан ойлауды дамыту» технологиясы — технологиялардың ішіндегі шоқтығы биік, ерекшелігі мол, құнды технология. Сын тұрғысынан ойлау— бұл ақпарат пен ойдың бірігіп алудың шынайы тәсілі. Ақпаратты алу ғана емес, сонымен қатар алған ақпаратты сыни тұрғыдан бағалап, ой елегінен өткізу арқылы қолдану. Бұл қиын тапсырманың шешімін табу үшін жасалатын дұрыс шешім. Сол шешімге сенудің бірден бір жолы. Оқушының дұрыс ойлануына жасалатын ой моделі және ой әрекетінің қызметі, шығармашылық ойлауын дамытатын ең маңызды бағыт.

Сын тұрғысынан ойлаудың 5 қыры бар: өз бетімен ойлау; ойын қорыту; проблемалық және сол ойын бағалай білуі; ойын дәлелдеуі; сын тұрғысынан ойлаудың өзі әлеуметтік ойлау болып табылады (өмірмен байланысты). Сын тұрғысынан ойлау технологиясы анықтағандай 6 компоненттен тұрады.

Сыни ойлаушы: Өз ойын қалыптастыра біледі; Әртүрлі ойлармен санасып, өз ойын дәлелдеуге тырысады; Тақырып бойынша мәселені шеше біледі; Дәлелді пікірталас құра алады; Бірлескен жұмыстан түбегейлі шешім шығаруды толықтай құптайды; Кезкелген сұрақтың шешімін табу үшін адамның қабылдауының өзі көптеген факторлардың әсерінен болатынына түсінеді және бағалай біледі. Сын тұрғысынан ойлау технологиясының негізгі белгілері: Осы технологияның мақсаты-оқушылардың ойлау дағдыларын, оқуда ғана емес тұрмыстық өмірде де (толық түбегейлі шешім қабылдауға, түрлі жағдайлардың қыр-сырын білуге, ақпаратпен жұмыс жасауға және оны талдай алуына) дамыту; СТО технологиясының негізі— сабақтың үшбағыттық құрылымында: Ой шақыру; Ойлау; Кері байланыс; Ой шақыру тапсырмалары: Өтілетін (оқытылатын) материал бойынша оқушылардың білімдерін жаңарту, не болмаса естеріне түсіру; Өтілетін материалға деген оқушылардың қызығушылығын ояту; Өтілетін тақырыпты оқушылардың өздері анықтауға мүмкіндік беру. Ойды жүзеге асыру үшін берілетін тапсырмалар— Өтілетін тақырыпты белсенді меңгеруіне жағдай жасау; Өткен тақырып пен жаңа тақырыпты байланыстыра білуге жағдай жасау;

Кері байланыстың тапсырмалары - Өтілген тақырып бойынша өз ойын қорытуға көмек беру; Келесі тақырыпты өзбетімен анықтауға көмек беру. СТО дамытудың түрі мен құралдары: Тақырып бойынша жинақ; Мәтіндер талдауы; Түрлі көзқарастағы тапсырмалар құрастыру; Ұжымдық пікірталас; Топпен және жұппен жұмыстардың әртүрі; Дебаттар; Пікірталастар; Оқушылардың жазба жұмыстарын жариялау; СТО-жазба жұмыстары (оқушылардың жазған «Эссе», «5 жолды өлең» жинап отыру. СТО технологиясындағы мұғалім ролі: Оқушыларды анықталған бағытқа бағыттау; Түрлі

пікірлермен бетпе-бет келеді; Өз бетімен дұрыс шешім шығаруға жағдай жасайды; Оқушыларға өзбеттерімен шешім шығаруға мүмкіндік береді; Қалыптасқан танымдық ішкі жағдаяттарды дайындайды; СТО технологиясының негізгі тәсілдері: «Жуан» және «жіңішке» сұрақтар кестесі, Блум сұрақтарының түймедағы, Шығармашылық сұрақтар, Практикалық сұрақтар, Кластерлер, Өтілетін материалдың көру айғақтарын ұйымдастыру формалары, Проблеманы шешу дағдысын дамыту бойынша тәсіл, Пікірталасты жүргізу дағдысын жетілдіру тәсілі және т.б..

«Оқу мен жазу арқылы сын тұрғысынан ойлауды дамыту» технологиясы несімен өзіне баурап алды: кез келген ұстазға сапалы сабақ беруге мүмкіндік береді; оқыту мен ұйымдастырудың тиімді әдістерінің көптігі. Бұл бағдарламада жүзге тарта стратегия бар екені белгілі. Сол әдіс-тәсілдерді жақсылап игеріп, ішінен қажеттілерін таңдау арқылы әр сабақтың мақсат-міндеттерін тиімді де оңтайлы жолмен жүзеге асыруға мүмкіндік мол. Оқу мен жазу арқылы сын тұрғысынан ойлау сабақтарында мына мәселелерге назар аударылады: Сабақты белсенді өткізіп, әр баладан еркін жауап алуға жағдай жасау.

- Сенімділікке тәрбиелеу үшін баланың жауабын санмен бағаламау.
- Қиялын дамыту үшін «менің ойымша» деген жауапқа дағдыландыру.
- Әр түрлі жауапқа бірдей қарау, жақсысын мадақтап, нашарын сынамау.
- Тіл байлығын дамыту үшін, қалайда жауапты соңына дейін тыңдау.
- Жауап беруге тілек білдірмеген баланы өз еркінсіз, қинап сұрамау.
- Баланың дүниетанымының кеңіп, рухани өсуіне жағдай жасау.
- Жеке тұлға ретінде «мен» деген рөлін көтеру, өз пікірін қалыптастыру.

«Сын тұрғысынан ойлауды дамыту» бағдарламасының маңыздылығы - бұл жүйенің бір ерекшелігі, кез келген ақпараттың жан-жақты ой елегінен өткізіп барып қабылданатындығы. Екінші бір ерекшелігі, жеке емес, топтық не ұжымдық талқылаулар түрінде игерілетіні. Бұл бағдарламаның тиімділігі негізгі қағидалары мен мақсат-міндеттері дамыта-тәрбиелей отырып, шығармашыл тұлға қалыптастыруға бағытталған.

Осы технологиямен жұмыс істеу арқылы мынадай жетістіктерге жеттік: «Сын тұрғысынан ойлау» сабақтарында білім беріп, икем-дағды қалыптастырып қана қоймай, ұжымдық шығармашылық іс-әрекеттер арқылы бала болашағына ықпал етіп, оның өз білімін жетілдіре отырып, өзін-өзі тәрбиелеп дамытуына жағдай жасауға болады екен. Кез келген баланың танымдық және шығармашылық қабілеттерін дамыта отырып, оқытуды жеке тұлғаға бағыттау арқылы кез келген сабақтың дамытушылық және тәрбиелік мүмкіндіктерін тиімді пайдалану осы жүйені қолдану барысында ойдағыдай жүзеге асады. Сабақтың тартымды өтуі, ұтымды тәсілдерді дұрыс қолдана білу бүгінгі мұғалімнен ізденісті талап етеді.

Ғылым мен техниканың жедел дамыған, ақпараттар ағыны күшейген заманда ақыл-ой мүмкіндігін қалыптастырып, адамның қабілетін, талантын дамыту мұғалімнің басты міндеті болып тұр.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. Абдиева Ш.Д. Жобалау әдісін қолдану арқылы тіл үйренуге деген белсенділігі мен қызығушылығын арттыру // Қазақ тілі мен әдебиеті. №3, 2010
2. Бабаев С., Қазиева К. Педагогикалық инновациялар мен педагогикалық озат технологиялар — талапшаң мұғалім еншісі 2011 № 4.
3. Ишанғалиева А.М. Құзыреттілік — білім мен мүмкіндіктің бірігуі № 2.
4. Қазақстан Республикасы білім беруді дамытудың 2011-2020 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы
5. «Қазақ тілі мектепте» журналы №4, 2014 жыл
6. Қисымова Ә.Қ., Увалиева Т.Ж. Оқыту технологиялары. – Алматы. 2007
7. Мұхамбетжанова С.Т., Мелдебекова М.Т. Педагогтардың ақпараттық – коммуникациялық технологияларды қолдану бойынша құзырлылықтарын қалыптастыру әдістемесі. Алматы: ЖШС «Дайыр Баспа», 2010 ж.
8. Пахомава Н.Ю. Проектное обучение – что это?// Методист. №1, 2004
9. Сатбекова А.А. Қазақ тілін жобалау әдісі арқылы оқыту жүйесінің дидактикалық ұстанымдары // Білім – Образование. №3 (27), 2006, 48-52бб.

ДИАЛОГ НА УРОКЕ – ЭФФЕКТИВНЫЙ СПОСОБ РАЗВИТИЯ КРИТИЧЕСКОГО МЫШЛЕНИЯ

Алёшина Ирина Александровна.
учитель начальных классов
гимназии А.М. Горького
г. Костанай

Аннотация

Мақалада сыниойлау дағдыларын дамыту үшін диалогты пайдаланудағы бастауышсынып мұғалімінің тәжірибесі сипатталады.

Мақсаты: сыниойлауды дамытудағы диалогтың рөлін анықтау. «Күрделі ойлауды дамытатын» кейбір әдістерін қолдануды көрсетіңіз, оларарқылы жоғары деңгейлі ойлау дағдылары дамытылады.

Аннотация

В статье описан опыт работы учителя начальных классов по применению диалога для развития навыков критического мышления.

Цель: раскрыть роль диалога в развитии критического мышления. Показать применение некоторых приёмов «Технологии развития критического мышления», посредством которых развиваются навыки мышления высокого порядка.

Abstract

The article describes the experience of the elementary school teacher how to use dialogues to develop young learners' critical thinking.

Goal: to describe the role of the dialogue in developing young learners' critical thinking, to demonstrate some technics of "Critical thinking development technology" using which skills of high order thinking can be developed.

Түйінді сөздер: сыниойлау, диалог, мотивация, практикалық қызмет, зерттеу, түсіну.

Ключевые слова: критическое мышление, диалог, мотивация, практическая деятельность, исследование, понимание.

Keywords: critical thinking, dialogue, motivation, practice, research, understanding.

Динамичность происходящих в современном мире перемен предполагает конструктивные изменения в системе образования. Принципиальным отличием обновленной образовательной программы преподавания и обучения Казахстана является приоритетность в формировании готовности учащихся к практическому применению имеющихся знаний, помимо формального обладания ими, что в большей степени соответствует сущности навыков, востребованных в XXI веке.

К навыкам, востребованным в XXI веке, относятся навыки мышления высокого порядка, а именно умение анализировать, аргументировать, интерпретировать, исследовать, оценивать, которые развиваются у детей при условии их активного вовлечения в обсуждение, диалог, исследовательский разговор, т.е. в активное обучение, что способствует повышению внутренней мотивации и развитию критического мышления. Как развивать критическое мышление? Через диалог!

Диалог занимает центральное место в развитии критического мышления, т.к. способствует активизации познавательного общения и побуждению учащихся к умственной и практической деятельности, формированию у них умений речевого общения и самостоятельной деятельности, обучению их способам коллективной мыслительной деятельности.

Диалог, как метод развития критического мышления, имеет определенные особенности: основывается на теоретическом суждении, предполагает альтернативное

суждение, опирается на позитивное сомнение, допускает импровизацию, признает любое мнение, как потенциально ценное. Диалог краток и требует, по возможности, чётких формулировок; открыт, то есть может привести к решению заранее не предусмотренных суждений; обязательно он обращён на собственный опыт участников.

В практической литературе выделяют два вида диалога – побуждающий и подводящий, которые имеют разную структуру.

Так «побуждающий диалог состоит из отдельных стимулирующих реплик, которые помогают ученику работать по-настоящему творчески, и поэтому развивает творческие способности учащихся. На этапе постановки проблемы на уроке побуждающий диалог может использоваться так: учителем создается проблемная ситуация, а затем произносятся специальные реплики для осознания противоречия и формулирования проблемы учениками. На этапе поиска решения учитель побуждает учеников выдвинуть и проверить гипотезы, обеспечивает «открытие» знаний путем проб и ошибок. Приведём пример использования побуждающего диалога в 3 классе в таблице.

Урок русского языка по теме «Склонение имен существительных».

Таблица 1.

Учитель	Ученики
- Прочитайте предложение.	- Через искусство человек узнаёт о красоте и ценности окружающего мира.
- Найдите однородные члены в этом предложении.	- О красоте, ценности.
- К какой части речи они относятся?	- Это имена существительные.
- Определите род и падеж (предъявление первого факта).	- Женский род, предложный падеж.
- Выделите окончание (предъявление второго факта).	Выделяют окончания, испытывают удивление (возникновение проблемной ситуации).
- Что интересного заметили? (Побуждение к осознанию противоречия.)	- Эти существительные одного род и падежа, а окончания у них разные (осознание противоречия).
- Какой возникает вопрос? (Побуждение к формулированию проблемы.)	- Почему у существительных одного рода и падежа разные окончания? (Учебная проблема как вопрос.)

Подводящий диалог представляет собой систему сильных ученикам вопросов и заданий, которая активно действует и развивает логическое мышление учеников. На этапе постановки проблемы учитель пошагово подводит учеников к формулированию темы. На этапе поиска решения он выстраивает логическую цепочку к новому знанию, т.е. ведет к «открытию» прямой дорогой. При этом подведение к знанию может осуществляться как от поставленной проблемы, так и без нее.

Рассмотрим использование подводящих вопросов к диалогу при изучении темы «Правописание ь знака после шипящих на конце имен существительных» во 2 классе.

Таблица 2.

Учитель	Ученики
- Прочитайте слова.	- Душ, ночь, ложь, страж, дочь, муж.
- Чем они отличаются?	- У одних на конце есть ь знак, у других нет.
- Какие будут гипотезы о правописании ь знака? (Побуждение к выдвиганию гипотезы.)	- У одушевлённых пишется ь знак, у неодушевлённых не пишется (ошибочная гипотеза).
- Все с этим согласны? (Побуждение к устной проверке.)	- Молчат.
	- Слово «ночь» неодушевлённое имя существительное.
	- Молчат.

<p>- Все ли слова с ь знаком одушевленные имена существительные? (Подсказка к контраргументу)</p> <p>- Есть ещё гипотеза? (Побуждение к выдвиганию гипотезы.)</p> <p>- Что можно сказать о роде существительных? (Подсказка к решающей гипотезе.)</p> <p>- Сверьте вывод с учебником.</p>	<p>- У существительных женского рода пишется ь, у существительных мужского рода не пишется. (Решающая гипотеза.)</p> <p>Классифицируют слова.</p> <p>Формулируют правило. (Открытие нового знания.)</p>
---	---

Таким образом, учитель сначала посредством диалога (иногда побуждающего, иногда подводящего) помогает ученикам поставить учебную задачу, определить проблему для исследования. Тем самым у школьников вызывается интерес к новому материалу, появляется мотивация. Затем учитель посредством побуждающего или подводящего диалога организует поиск решения, т.е. «открытие» знания школьниками. При этом достигается подлинное понимание материала учениками, ибо нельзя не понимать то, до чего додумался лично [1]».

Как правило, диалог направлен на обеспечение субъект - субъектных отношений в педагогическом процессе, опирается на принципы научности, адресности, креативности, достигается через построение урока по правилам эффективного обучения и мониторинга качества урока, приводит к повышению мотивации к учебно-познавательной деятельности, углублению уровня понимания учебного материала, развитию личностных качеств и внутреннего потенциала обучающихся.

Направленность и содержание диалога являются существенными факторами в процессе обучения. По направленности на взаимодействие можно определить следующие формы диалога:

- учитель – ученик;
- ученик – ученик;
- «диалог с автором» через текст;
- внутренний диалог.

В фокусе урока диалог можно использовать на любом этапе. Какую бы структуру и типологию урока учитель не использовал, диалог является главным звеном взаимосвязи и взаимодействия. На этапе вызова актуальны такие техники, как «Корзина идей, понятий, имён...», «Кластер (гроздь)», «Ключевые слова», «Да - Нет», «Лови ошибку», «Отсроченная отгадка», «Древо предсказаний», которые дают возможность вовлечь учащихся в диалоговую ситуацию учитель - ученик, самостоятельно формулировать проблему урока, актуализировать практический опыт ребёнка в том или ином вопросе.

Проследить использование диалога на этапе вызова и осмысления, предлагаем на примереурока литературного чтения в 3 классепо теме «Л. Риис «Про Сарли, черепаху с Большого Барьерного рифа»».

На этапе вызова обучающимся предлагается угадать героя произведения с помощью приёма «Да - Нет». Отметим, что дети задают учителю только те вопросы, на которые можно дать односложный ответ: да или нет.

Таблица 3.

Определите главного героя рассказа.
Собака заяц
Крокодил уточка
Черепаха волк
Муравей змея
Орёл лошадь

Как только герой угадан, о нём в рубрике «Познавательная страничка» сообщается интересная информация, а далее с помощью приёма «Ключевые слова» обучающиеся прогнозируют содержание произведения и определяют проблему.

Таблица 4.

«Ключевые слова»
Черепаша
человек
чудовище
чувства
испытание
страх
Кто чудовище: человек или черепаха?

На этапе осмысления ученики возвращаются к своим рассуждениям, для того чтобы подтвердить их или опровергнуть.

От современного школьника требуются проявления личности, выдвижение и обоснование собственной позиции. Но суждению предшествует понимание. Методические приемы критического мышления, такие как «Чтение с остановками», «Чтение с пометками INSERT», «Дневники и бортовые журналы», «Диаграмма Венна», «Идеал» «Таблица Боно», «Круги по воде», «Поисковое чтение», которые применяются на этапе осмысления, дают возможность вовлечь учащихся в «диалог с автором» через текст, «чтобы научить их понимать, обдумывать содержание текста, задавать вопросы и включать воображение [2]».

Педагог, организующий на уроке диалог с текстом, прежде всего учит ставить вопросы и читать между строк. Так на уроке литературного чтения во 2 классе по теме «Нанайская народная сказка «Айога»» обучающимся было предложено с помощью приёма «Круги по воде» в парах проанализировать текст, подбирая на каждую букву имени героини сказки слова или выражения, соответствующие её характеру и поведению, а затем придумать свою историю с другим концом.

Таблица 5.

Приём «Круги по воде»
А - ах, какая красавица
Й - йота (ни в малой степени)
О - очень ленивая
Г – гусь
А – агрессивная

На этапе осмысления также особое место занимает беседа, как форма организации взаимодействия ученик- ученик. Такая форма диалога – это обмен мыслями учащихся, в процессе которого все являются равноправными партнерами, действия которых направлены на получение согласованного результата. **Различают три вида беседы, в которые вовлечены субъекты:**

- **Беседа – дебаты**, в которой существует большое расхождение во мнениях и каждый приходит к своему решению. Для организации данного вида беседы подходят приёмы «Правда или ложь», «Зрители и слушатели».

- **Кумулятивная беседа**, в которой каждый принимает и соглашается с тем, что говорят другие. (Используется для обмена знаниями, но участники терпимы по отношению к идеям других.)

- **Исследовательская беседа**, в которой каждый предлагает уместную информацию. Участники задают друг другу вопросы и стремятся достичь согласия. Этот вид беседы используется на каждом уроке по естествознанию в 3 классе. Обучающиеся объединяются в малые группы, выдвигают гипотезу и, обмениваясь мнениями, создают коллективное знание и понимание.

Кроме беседы для организации диалога ученик- ученик актуально использование таких техник, как «Авторский стул», «Тонкие и толстые вопросы», «Зигзаг», «Ромашка Блума».

На этапе рефлексии, обучающимся дается возможность в устной или письменной форме обозначить свое отношение к объекту изучения. Письменная рефлексия позволяет ученикам остаться наедине со своими мыслями, учит внутреннему диалогу, углубляет внутренний мир. Это возможно с помощью приемов, «Хокку», «Синквейн», «Акrostих», «Пятиминутное эссе», которые развивают «способность детей резюмировать информацию, излагать сложные идеи и чувства в нескольких словах, описывать суть понятий на основе полученных знаний[4, с.12]». А это дорогого стоит! Приведу пример некоторых творческих работ учащихся 2 класса.

Урок по литературному чтению во 2 классе по теме «С. Сеитов «Наш ата»».
Акrostих.

Ата для внуков – лучший друг.

Трудно без него, как без рук.

Абсолютно всё он знает и тем внуков удивляет.

Урок по литературному чтению во 2 классе по теме «Д. Досжанов«Родник»».
Хокку.

1. Я слушал родник.

2. Поющий на разные лады.

3. Чудесно.

Таким образом, использование различных форм диалога в развитии критического мышления позволяет выстроить образовательный процесс так, чтобы обеспечить самостоятельную и сознательную деятельность учащихся для достижения поставленных учебных целей и задач, открытию новых идей и перспектив реализации интеллектуального потенциала обучаемых.

Список литературы:

1. Мельникова Е.Л. Технология проблемного диалога: методы, формы, средства обучения. 2008.
2. Соболева О.В. Беседы о чтении, или Как научить детей понимать текст. 2009.
3. Викентьева И. Ода синквейну // Перемена. — 2002. — № 3
4. Е.А. Генике, Е.А.Трифоновна. Учитель и ученик: возможность диалога и понимания. - Том 1. Под общ.ред. Л.И.Семиной. - М.: Изд-во «Бонфи», 2002. - 239 с.
5. Руководство для учителя Пурувень.

**КАПЛАН БЕЛГІШЕЛЕРІ АРҚЫЛЫ МӘТІНМЕН ӨЗДІГІНЕН ЖҰМЫС
ЖАСАУ ДАҒДЫСЫН ДАМЫТУ ӘДІСТЕРІ**

М.С. Аликулова

К.И. Асанова

Ж.Ш. Алиева

Қостанай қаласындағы физика-
математикалық бағыттағы
Назарбаев Зияткерлік мектебі,
Қостанай қ.

Аннотация

Ұсынылған мақалада оқушылардың тілдік дағдыларды көбірек қажет ететін пәндердегі (Қазіргі әлемдегі Қазақстан, Қазақстан тарихы және география) мәтінмен немесе басқа дереккөздермен жұмыс жасау барысындағы қолдануды қажет ететін күрделі дағдылар

тобын: талдау, зерттеу, шешім шығару және сипаттау дұрыс жүзеге асырудағы кездескен қиындықтар мен оларды жетілдіру үшін қолданылған әдіс туралы жазылған.

Жүргізілген зерттеу жұмысының қадамдары мен нәтижелері келтірілген. Осы мақалада жаңашыл әдіс болып табылатын «Каплан белгішелері» және оның ерекшелігі жайында айтылады.

Мақаланың мақсаты: әріптестерге оқыту әдістемесі бойынша тәжірибе жинақтауға көмек ретінде зерттеу нәтижелерін тарату.

Аннотация

В представленной статье будет рассказываться про метод, который необходим при работе с текстами или другими источниками по предметам, требующие более высокий уровень владения языком (Казakhstan в современном мире, история Казakhstanа и география) а так же трудности, возникающие при реализации анализа, исследований, принятия решений и описания.

Были приведены этапы и результаты исследования. Эта статья посвящена новому методу под названием «иконам капитана» и его особенностям.

Целью статьи является распространение результатов исследований, чтобы помочь коллегам практиковать методику обучения.

Abstract

The present article will be told about the method that is needed in working with texts or other sources in subjects that require a higher level of language proficiency (Kazakhstan in the modern world, history of Kazakhstan and geography). Furthermore, this research will be said about difficulties arising from the implementation of analysis, studies, making decisions and descriptions.

The stages and results of the study were given.

This article is devoted to the new method called «Kaplan icons» or «Depth and complexity icons» and its features.

The purpose of the article is to disseminate research results to help colleagues practice teaching methods.

Түйін сөздер: Каплан белгішелері, мәтінмен жұмыс, талдау дағдылары, айтылым дағдысы, жазылым дағдысы.

Ключевые слова: иконки каплана, обработка текста, аналитические навыки, навыки произношения, навыки письма.

Keywords: kaplan icons, word processing, analytical skills, pronunciation and writing skills.

XXI ғасырдың талаптары қазіргі қоғамның барлық аспектілерін қамтиды: саясат, экономика, мәдениет, технология, қоршаған орта және т.б[1]. Дәл осы өзгермелі, энергияға тәуелді және бәсекеге толы әлемде біздің оқушыларымыз өз жолын табуға тиіс. Біз, мұғалімдер, оқушыларды табысты болашаққа қалай дайындай аламыз?

Экономикалық ынтымақтастық және даму ұйымының (ЭБДҰ) зерттеулері оқушылардың болашақ жұмыс пен өмірге, оның ішінде сыни ойлау тұрғыдан (Directorate for Education and Skills, OECD) дайындайтын мінез-құлық дағдылары мен сапаларын дамытудың маңыздылығын атап өтеді. ЭБДҰ білім беру бағдарламасының басшысы Андреас Шлейхер атап өткендей, сандық технологиялар ғасырында оқушылар кез-келген ақпаратты талдай білуі тиіс[2].

Сапалы білім беру мұғалімнің әр түрлі жаңа технологияларды қолдануын оның кәсіптілігін және жаңашылдығын талап етеді. Сыныпта сабақта қолданылмаған педагогикалық технологияларды одан әрі қолдану мүмкін емес, өйткені педагогикадағы көптеген жаңалықтар оқыту тәжірибесінде растауды қажет етеді. Кәсіби даму мақсатына қол жеткізу құралдарының бірі тәжірибені зерттеу екені анық, өйткені бұл тәсіл оқу мен оқытудың өзіндік практикасына рефлексия жасауға, сондай-ақ оқу мен оқытуға енгізілетін өзгерістердің тиімділік дәрежесін қадағалауға көмектеседі.

Назарбаев Зияткерлік мектептерінде білім көрсеткіші ретінде негізгі пәндерден сыртқы жиынтық бағалау өткізіледі. Оқушылар тапсыратын сыртқы бағалау жұмысы ақпаратты талдау және бағалау дағдыларын тексеруге бағытталған. Мысалы, Қазақстан тарихы пәнінен 10-сынып оқушылары тарихи деректерді талдау бойынша

компоненттердің бірін орындайды, "Қазіргі әлемдегі Қазақстан" пәнінен 12-сынып оқушылары емтиханда берілген мақалаларды жан-жақты талдауы керек, ал «География» пәнінен тапсырма-дереккөздерді талдаумен байланысты.

Жоғарыда аталған пәндер бойынша, соңғы екі жылдағы сыртқы жиынтық бағалау жұмысының қорытындысына тоқталсақ, 10-12 сынып оқушыларының бірқатар дереккөздерді талдау, ақпараттың шынайылығын бағалау, берілген сұрақ бойынша келтірілген ақпаратты сипаттау дағдыларын жетілдіруге бағытталған жұмыстар жаасау керек екені анықталды. Оқушылардың басым бөлігінің дереккөзбен жұмыс жасау дағдысы төмен деген тенденция анықталды.

Төменнен жоғары қарай спираль бойынша оқытылатын оқу мақсаттары бір-бірімен байланысты екендігін ескерсек, жоғарыда келтірілген дағдылар тобы төменгі сыныптардан бастап, барлық пәндерде қамтылады. Мұнан шығатын қортынды талдау, зерттеу, сипаттау немесе басқа жоғарғы деңгейлі дағдылар оқушының жас ерекшелігіне байланысты дамиды.

Сабақты зерттеу барысында 9 «Е» сынып оқушыларының да осы дағдылар тобы бойынша жетілдіру жұмыстарын қажет ететіндігі анықталды. Жоғарыда келтірілген кедергілерді ескере келе, 2018-2019 оқу жылында кәсіби даму мақсаты – «Мәтінмен жұмыс жасау арқылы оқушылардың талдау дағдыларын дамыту» деген тақырып таңдалды. Оқушылардың сабақта берілген ақпаратты игеруінде мәтінмен жұмыстың маңызы зор. Осы орайда, зерттеу жұмысын жетілдіру үшін Сандра Капланның (Оңтүстік Калифорния Университетінің докторы) сабақтарды жеңілдетуге бағытталған 1996 жылы қолданысқа енгізген жаңа әдісі – «Каплан белгішелері» таңдап алынды.

«Каплан белгішелері» арқылы жұмыс жасау екі бағытта орындалады: 1. Мағынаны терең тануда тілдік үлгілердің, ережелердің, трендтердің, жауабы жоқ сұрақтардың, этика мен тақырыптың мазмұнын қалыптастыратын үлкен идеяларды зерттеу арқылы терең мағынаны түсінуге қол жеткізіледі. 2. Түрлі көзқарастар мен тақырыптардың, басқа пәндермен қалай байланысты екендігін түсінуге қол жеткізеді [3].

Сондықтан, зерттеу жұмысының негізгі көзі ретінде, мәтіндегі ақпаратты игеру арқылы оқушылардың талдау дағдыларын дамытуда «Каплан белгішелері» мақсатқа қол жеткізудің ең жақсы жолы деген тұжырым жасалынды. Себебі, оқушылар Каплан белгішелерін пайдаланып, мәтінмен жұмыс жасағанда, олар мәтінге сарапшы ретінде көзқараспен қарауға үйренеді.

Зерттеу жұмысындағы өткізілген тәжірибеден мысал келтіретін болсақ, 9 «е» сыныбында өткізілген сабақта оқушылар мәтінмен жұмыс жасау барысында Каплан белгішесін қолдану арқылы мәтіндегі ақпаратты әртүрлі дағдылар бойынша сұрыптады. Қазақстан тарихы пәнінде Кеңестік идеология демократиялық ұстанымдарға сай болды ма? деген сабақ тақырыбында оқушылар топқа бірігу арқылы тапсырма орындады. Каплан белгішелерін пайдалана отырып, әміршіл-әкімшіл жүйе саясатының саяси, экономикалық дамуға, рухани өмірге әкелген зардаптарын анықтады. Бағалау критерийі Каплан белгішелерін қаншалықты дұрыс қолдана алғандығын көрсетті. Білу мен түсіну дағдысына: атеизм, идеология, социалистік реализм ұғымдарының мағынасын дұрыс түсіндірді. «Language of the Discipline» «Пән тілі» белгішесін қолданды. Ал, талдау дағдысында Кеңес дәуіріндегі дінді қудалаудың себебін, халықтардың депортациясы, бір партиялы жүйе тақырыбындағы деректерге топпен зерттеу жүргізіп мәселені талдады. Каплан белгішелерінен «Бөлшекте» «Details» «Patterns» «Үлгі» «Trends» «Трендтер» қолданды. Келесі тапсырманы орындағанда ХХ ғасырдың 20 – 30 жж. әміршіл-әкімшіл жүйе саясатының зардаптарын анықтауда, оқушылар талдау дағдысымен қатар, қолдану дағдысын да жүзеге асырды. Ол үшін мәтіндегі берілген ақпаратты талдап, ауызша жауап беруде Каплан белгішілерінен «Big Idea» «Үлкен идея» «Unanswered Questions» «Жауапсыз сұрақтар» «Уақыт бойы өзгеруі» «Across the Disciplines» «Пәндердің қиылысы» «Multiple Perspectives» «Көптеген

перспективалар» пайдалана отырып, XX ғасырдың 20 – 30 жж. әміршіл-әкімшіл жүйе саясатын әр сала бойынша зардаптарын анықтап, мысалдар келтіре отырып талдау жасай алды. Сабақты зерттеуге қатысқан бақылаушылар Каплан белгішелерін қолдану үлкен көлемдегі мәтінмен жұмыс жасауды анағұрлым жеңілдеткенін атап өтсе, оқушылар сабақ соңындағы кері байланыста Каплан белгішелерін қолдануда өздерінің тапсырманы орындауда алға жетелеуші көмек құралы бола алғандығын айтты.

Енді Капланның барлық белгішесіне жеке тоқталайық[4]

Тереңдету мен күрделендіру белгішелері			
Белгішелер	Атауы	Мағынасы	Мысалы
	«Language of the Discipline» «Пән тілі»	What vocabulary terms are specific to the content or discipline? <i>Пәннің немесе тақырыптың арнайы терминдері.</i>	Tools Jargon Icjns, Acronymc, Special phrase, Terms Slang, Abbreviations <i>Терминдер, қысқартулар, акронимдер, арнайы терминдер</i>
	«Бөлшекте» «Details»	What are the defining features or characteristics? Find examples and evidence to support opinions and ideas. <i>Белгілі ерекшеліктері мен сипаттамалары. Пікір мен идеяларды қолдау үшін мысалдар мен дәлелдемелерді табу.</i>	Parts, Factors, Attributes, Variables, Distinguishing Traits <i>Бөлшектер, факторлар, атрибуттар, айнымалылар, ерекшеліктер.</i>
	«Patterns» «Үлгі»	What elements reoccur? What is the sequence or order of events? Make predictions based on past events. <i>Қандайэлементтерқайталануда? Оқиғалардыңретінетәртібіқандай? Өткеноқиғаларғанегізделгенболжамдарды жасаңыз.</i>	Predictability, repetition <i>Болжау, қайталау</i>
	«Trends» «Трендте р»	Note factors (Social Economic, Political, Geographic) that cause events to occur. Identify patterns of change over time. <i>Оқиғалартудыратынфакторлар (әлеуметтікэкономикалық, саяси, географиялық). Уақыттыңөзгерузаңдылықтарынанықтау.</i>	Influence, Forces Direction, Course of Action, Compare, Contrast and Forecast <i>Әсер ету, қуат бағыты, әрекет ету курсы, салыстыру, контраст және болжау.</i>
	«Rules» «Ереже»	What structure underlies this subject? What guidelines or regulations affect it? What hierarchy or ordering principle is at work? <i>Бұлтақырыпнегізінде қандайқұрылымжатыр? Қандайұсыныстарнемесеережелеросымәсе легеәсеретеді? Қайиерархиянемесетапсырысқағидатыжұмыс істейді?</i>	Structure, order, reasons, organization, explanation, classification, because. <i>Құрылым, тәртіп, себептер, ұйымдастыру, түсіндіру, жіктеу, себебі.</i>
	«Ethics» «Этика»	What moral principles are involved in this subject? What controversies exist? What arguments could emerge from a study of this topic? <i>Бұл тақырыпқа қандай адамгершілік принциптер кіреді? Қандай қайшылықтар бар? Бұл тақырыпты зерттеуден қандай дәлелдер пайда болуы мүмкін?</i>	Values morals, pro and con, bias discrimination, prejudice, judging, differing, opinions, point of view, right and wrong, wisdom. <i>Моральдық құндылықтар, қарсы және қолдау, кемсітушілік, жалған сезім, пікір, әртүрлі пікірлер, көзқарас, дұрыс және бұрыс, даналық.</i>

	<p>«BigIdea»</p> <p>«Үлкен идея»</p>	<p>What theory or general statement applies to these ideas? How do these ideas relate to broad concepts such as change, systems, chaos vs.order, etc?</p> <p>What is the main idea?</p> <p>Бұл идеяларға қандай теория немесе жалпы түсінікте қолданылады?</p> <p>Бұл идеялар өзгерістер, жүйелер, хаос сияқты кең түсініктерге қалай қатысты? Негізгі идеясы неде?</p>	<p>Draw conclusions based on evidence, make generalizations, summarize, theory, principle, main idea.</p> <p>Дәлелдемелерге негізделген қорытындыны тұжырымдау, қорытындылау, теория, принцип, негізгі идея.</p>
	<p>«Unanswered Questions»</p> <p>«Жауапсыз сұрақтар»</p>	<p>What information is unclear, missing, or unavailable? What evidence do you need? What has not yet been proven?</p> <p>Қандай ақпарат түсініксіз, жетіспеуші немесе қол жетімсіз? Сізге қандай дәлелдер қажет? Не әлі дәлелденбеген?</p>	<p>Missing parts, incomplete ideas, discrepancies, unresolved issues, ambiguity. Жетіспеуші бөлшектер, толық емес идеялар, келіспеушіліктер, шешілмеген мәселелер, екіұшытылық.</p>
	<p>«Уақыт бойы өзгеруі»</p>	<p>How are elements related in terms of the past, present, and future? What does not change?</p> <p>Өткен, қазіргі және болашақтағы көзқарас қандай элементтермен байланысты? Не өзгермейді?</p>	<p>Connecting points in time, Examining a time period, compare and contrast</p> <p>Уақытты қосу нүктелері, салыстыру және керісінше қарастыру.</p>
	<p>«Across the Disciplines»</p> <p>«Пәндердің қиылысы»</p>	<p>Relate the area of study to other subjects within, between and across disciplines.</p> <p>Оқу пәнінің басқа пәндермен, олардың арасында және әртүрлі пәндермен байланысы.</p>	<p>Connect, associate, integrate, link ideas, Cross-Curricular study.</p> <p>Қосу, біріктіру, кіріктіру, пәнаралық зерттеулер идеяларына сілтеме.</p>
	<p>«Multiple Perspectives»</p> <p>«Көптеген перспективалар»</p>	<p>How would others see the situation differently?</p> <p>Өзгелер бұл жағдайды қалай көреді?</p>	<p>Different roles and knowledge, Opposing viewpoints.</p> <p>Түрлі рөлдер мен білімдер, қарама-қарсы көзқарастар.</p>

Өтілген сабақтар негізінде оқушылардың жасаған жұмыстарын талдау барысында және берген сұхбаттары арқылы Каплан белгішелері мәтінді жан-жақты талдауға ыңғайлы әрі тақырыптың мәнін тез түсінуге көмектесетіні анықталды. Сондай-ақ, оқушылардың мәтінді ауызша талдауда белсенділіктері артқаны байқалды. Сабақтың тақырыбын терең түсіну мақсатында әртүрлі зерттеу жолдары пайдаланылды, анығында «Каплан белгішелері» оңтайлы нәтижелерге қол жеткізудің ең ұтымды жолы деген тұжырым жасалынды.

Қорытынды: «Каплан белгішелері» оқушының мәтінді талдау қабілеттерінің дамуына ықпал етіп, оқушыларды оқыту әдістерін толық бақылауға мүмкіндік береді.

Пайдаланған әдебиеттер:

1. Trilling B., Fadel C. 21st century skills: Learning for life in our times. – John Wiley & Sons, 2012y.
2. <https://www.bbc.com/russian/news-39312182>
3. Depth, Complexity and Content Imperative Explanations in Math. (n.d.). Retrieved April 11, 2015, from content-rid _1/courses/15SP-EDG-554-OL/Depth, Complexity
4. Content Imperative Explanations in Math.pdf Kaplan, S. (2009).

ЖАҢАРТЫЛҒАН БІЛІМ БЕРУ МАЗМҰНЫ БОЙЫНША ОҚЫТУДАҒЫ ЖАҢА ӘДІС-ТӘСІЛДЕР

Альдикенова А.А.
қазақ тілі мен әдебиет пәні мұғалімі
«Қостанай қаласы әкімдігінің білім бөлімінің
С.Мәуленов атындағы гимназиясы» ММ

*«Естігенімді - ұмытамын,
көргенімді – есте сақтаймын,
өзім істегенімді – меңгеремін»
Конфуций*

Қазіргі таңда білімге ерекше көңіл бөлінгендігі белгілі. Ол бүгінгі өскелең өмірдің талаптарына сай маңыздылығымен ерекшеленеді. «Халықтың кемеліне келіп өркендеуі үшін, ең алдымен азаттық пен білім керек» деп көрегендікпен Шоқан Уәлиханов айтқандай, халқымызды кемеліне келтіру үшін жастарымызды білімді, мәдениетті, Отанын, тілін шексіз сүйетіндей етіп дайындауға - әрбір ұстаз міндетті. Елбасы жүргізіп отырған парасатты саясаттың арқасында мемлекеттік тіл – қазақ тілі де елімен бірге өзінің қайта өрлеуінің әрбір күні ғасыр жүгін арқалаған ауыр болса да – абыройлы, күрделі кезеңін жүріп өтті. Ендігі мақсат тәуелсіз Қазақстанның өсіп келе жатқан жас ұрпағын өз Отанының мемлекеттігінің кепілі – мемлекеттік тілді құрметтеуге баулу, оны оқып үйренуге деген қызығушылықтарын арттыру болмақ.

Егеменді Қазақстанның болашақ потенциалын оқытып– тәрбиелейтін мұғалім– шығармашыл, жан-жақты білімді, парасатты, мейірімді, сезімтал, интеллектуалды, мәдениетті, кәсіби шебер, ізденімпаз, ғылыми зерттеуші болса, онда жеке тұлғаға қойылатын мынадай талаптар: креативтілік, белсенділік, жауапкершілік, ой-өрісінің кеңдігі, сауаттылық, танымдық әрекетке қызығушылығының басымдылығы алдыңғы орынға шығады.

Қазіргі жаңа формация мектебінде жұмыс істеп жүрген педагогтардың алдында тұрған негізгі проблемалар:

1. Баланы оқи білуге үйрету;
2. Баланы ойлауға үйрету;
3. Баланың өзін-өзі тұлға ретінде дамуына жағдай жасау.

Білім беру мақсаты — келесі негізгі кең ауқымды дағдыларға бағытталады:

- білімдерді функционалдық және шығармашылық қолдану;
- сыни ойлау;
- зерттеу жұмыстарын жүргізу;
- ақпараттық-коммуникативтік дағдыларды пайдалану;
- әр түрлі коммуникация тәсілдерін пайдалану;
- топта және жеке жұмыс істеу ептілігі;
- проблемаларды шешу және шешімдер қабылдауға ие оқушы тұлғасының үйлесімді қалыптасуы мен дамуы үшін қолайлы білім беру кеңістігін құру.

Педагогикалық әдіс-тәсілдер

- құндылықты-бағдарланған;
- әрекетті;
- тұлғалық-бағдарланған;
- кіріктірілмелі;
- коммуникативті әдіс-тәсілдер пән бойынша оқу бағдарламаларының құрылымы мен мазмұнын құрудағы негізгі бағдарлар болып табылады. Оқушылар барлық пәндерді оқу кезінде АКТ қолдану дағдыларын дамытады. Ақпаратты іздеу және өңдеу

барысында ұжымда идеялармен алмасады, өз жұмыстарын бағалайды және жетілдіреді, түрлі жабдықтар пен қосымшалардың кең ауқымын пайдаланады. АКТ оқушы білімінің, оларды тиімді қолдану бойынша дағдыларының дамуына жәрдемдеседі.

Оқу бағдарламаларында оқу мақсаттарының жүйесі түрінде берілген күтілетін нәтижелер тұжырымдалған. Күнделікті білім беру үдерісі оқу мақсаттарына жетуге және оқушыларда алынған білім мен дағдыларды кез келген оқу және өмір жағдайында шығармашылық пайдалануға дайындығын қалыптастыруға бағдарланған.

Оқыту әдіс-тәсілдері:

Құндылықты-бағдарланған тәсіл-оқушының құндылықтар жүйесін қалыптастырушы оқу-тәрбиелік үдерістің сәйкесінше формалары арқылы тұлғаның өзін-өзі танытуы үшін алғышарттар құруды көздейді.

Орта білім беру құндылықтары: қазақстандық отансүйгіштік және азаматтық жауапкершілік; құрмет; ынтымақтастық; еңбек және шығармашылық; ашықтық; өмір бойы білім алу.

Тұлғалық-бағдарланған тәсіл— педагогтің назарын оқушы тұлғасының тұтастығына, оның тек ақылойы, азаматтық жауапкершілік сезімінің ғана емес, сондай-ақ эмоционалды, эстетикалық, шығармашылық нышандары мен даму мүмкіндіктерімен қоса рухани дамуы туралы қамқорлыққа шоғырландыруды көздейді.

Жүйелік-әрекетті тәсіл— оқу-тәрбие үдерісінде оқушының өз бетінше білім алуына бағытталып, осы мақсатта мұғалімнің тиімді іс-әрекеттің түрлі формаларын қолдануын көздейді.

Коммуникативтік тәсіл-бірінші кезекте оқушылардың ауызша және жазбаша сөйлеу дағдыларын дамытуға, қарастырып отырған мәтін, қатысып отырған әңгіме мазмұнын түсініп, туындаған жағдаятқа сәйкес тілді қолданып үйренуге бағытталған.

Интегративтік тәсіл-оқу үдерісін жобалау және өткізу кезінде әр түрлі оқу пәндерінің мазмұнын өзара кіріктіру есебінен оқушыда әлемнің тұтас бейнесін қалыптастыруға жәрдемдеседі.

Бастауыш білім беру мазмұнына ортақ тақырыптарды енгізу әр түрлі пәндік салалардан білімдерді кіріктіруге және сол арқылы алынатын білімдердің функционалдығына қол жеткізуге мүмкіндік береді.

Зерттеу тәсілі — зерттеушілік әрекет дағдыларын дамытуға, ғылыми таным әдістерімен танысуға жәрдемдеседі, оқушыларда танымдық қызығушылық қалыптастырады.

Интербелсенді әдіс

Интербелсенді әдіс– үйретуші мен үйренушілердің өзара әрекеттесуін оқытудың негізі деп танытын және сондай қатынасқа жағдай жасайтын әдістер. (inter – аралық, бірнеше, action- әрекет дегенді білдіреді) Өзара әрекеттестік әдетте, белгілі бір мәселені шешу, ол шешімнің тиімділігі Біз оқытуды және білім беруді, егер сабақ барысында мұғалім мен оқушы арасында өзара әрекеттестіктің жоғары деңгейіне қол жеткізсе, «интерактивті» деп атаймыз. Интерактивті сөзі – ағылшын тілінен аударғанда туралы әңгімелесу, талқылау түрінде өтеді.

Ең бастысы, мұнда мәселені шешу процесі жауапқа қарағанда маңызды екендігін түсіну қажет. Бұл интерактивті әдістің мақсаты– тек ақпаратты беру ғана емес, оқушыларға жауаптарды өз бетінше табу дағдысын меңгерту екендігімен байланысты.

Интерактивті негізде оқу мақсаты – білу емес, үйрене білу

- өзіне деген сенімге тәрбиелейді
- шешендік өнерін жетілдіреді
- танымның мәнін түсінуге көмектеседі (яғни, кейде абсолютті шындық болмайтынын)

- сыни ойлау дағдыларын дамытады
- өз пікіріне деген құқығын түйсінуі артады

Интербелсенді оқыту- әрекетпен және әрекет арқылы оқыту, бұл ұстаным үлкен нәтижелерге жеткізетін тиімді жүйе деп есептелінеді, себебі адам санасында бірінші кезекте өзінің әрекеттері мен өз қолымен жасаған істер қалады. Кезінде көне қытай ғұламасы Конфуций (Күн-цзы) былай деген екен: «Маған айтып берсең – ұмытып қаламын, көрсетсең – есте сақтармын, ал өзіме жасатсаң – үйренемін!» деген пікірі дәлел бола алады. Сондықтан интербелсенді оқыту оқушылардың оқу үдерісіндегі белсенді әрекеттерін үйренудің негізгі құралдары ретінде танылады.

Интербелсенді әдісте оқушылар төмендегідей білім, білік, дағды, машықтарға үйренеді:

- терең ойлану, жеке рефлексиялық қабілеттерді дамыту;
- өз идеялары мен әрекеттерін талдау және оларға баға беру;
- ақпаратты өздігімен түсініп, жан-жақты талдап, таңдап алу;
- өздігімен жаңа түсінік пен білім құрастыру;
- пікірталастарға қатысып, өз ойы мен пікірін дәлелдеу;
- шешім қабылдау және қиын мәселелерді шешу;

Сол себепті интербелсенді оқытуда оқушылар келесі әрекеттерді атқаруға дайын болу керек:

- бірлескен жұмыс;
- танымдық, коммуникативтік, әлеуметтік тұрғыдан белсенділік таныту.

Интербелсенді әдістемесінің жұмыс түрлері мен әрекеттері:

- бірлескен жұмыстар (жұптық, топтық, ұжымдық),
- рөлдік және іскерлік ойындар, пікірталастар,
- ақпараттың әртүрлі көздерімен жұмыс жасау (кітап, лекция, интернет, құжаттар, мұражай т.б.)

- презентациялар,
- тренингтер,
- интервью,
- сауалнама т.б.

Интерактивті әдістерді қолдануда кейбір ережелерді есте сақтау қажет:

- Жұмысқа балалар толығымен қатысуы керек.
- Балаларды психологиялық тұрғыдан дайындау, сабақ барысында сергіту сәті, балаларды белсенділігі үшін марапаттау, баланың өзін — өзі көрсетуіне жол беру.
- Кабинет талапқа сай болуы қажет .
- Жұмыс орнына назар аудару қажет. Оқу орны ыңғайлы және жайлы болуы қажет. Бала өз пікірін, көзқарасын білдіріп, дәлелдеп беруге мүмкіндік жасалуы қажет.
- Оқу барысында дағдыға және уақытқа назар аудару қажет. Мысалы, белгіленген уақыттан асып кетпеу, бөгде кісінің пікірін сыйлау, сөзді бөлмеу, оның ар-ожданын сыйлау.

- Оқушыларды проблема шешу барысында топқа бөлуге мұқият қарау .

Интерактивтік әдістеме өзара қарым – қатынастың мол ауқымын қамтиды. Дегенмен, әдістемелік амал қандай болса да, оқушылардың өздерінің өмірлік тәжірибелерін білім берудің негізгі көзі саналады. Оқу процесі барысында мынадай қарым – қатынасқа түседі:

- Мұғаліммен (оқушылар мұғалімнің сұрағына жауап берген кезде);
- Өзге балалармен (қосақталып жұмыс істеу барысында)
- Шағын топтармен (3-5 баламен);
- Балалардың үлкен тобымен (көбіне пікірталас, сынып болып әлдебір мәселені талқылау барысында);
- Балалардың тобымен және халықпен (топ әлеуметтік сауалнама жүргізеді);
- Кейбір техника түрлерімен (мысалға , компьютермен);

Оқыту мен оқудың бұл тәсілі оқытудың сындарлы тәсілімен тығыз байланысты, себебі оқушылар бірлесіп жұмыс істей отырып, пәндердің аралығындағы мәселелерді талқылайды, зерттейді. Оған дәлел: Ми неғұрлым белсенді жұмыс істеген сайын, оқу үдерісі соғұрлым қарқынды жүзеге асады деген Хэтти.

Оқушылар тек тыңдаумен айналыспай, білім алуда белсенді әрекет етуі керек екенін көрсетеді. Белсенді оқу аясында көңілді білім алады. Жаңарту және критериалды бағалау жүйесін енгізу тұрғысынан мұғалімдер өз шеберлігін көрсетеді. Мұғалімдер әр сабақ соңында оқушыдан күтілетін нәтижелерін анықтайды, яғни бүгінгі тақырыпқа деген жаңаша түсінік пайда болды ма, немесе жоспар іске асты ма деген сияқты т.б.

Мен өз сабақтарымда әсіресе, 6-8-сыныптарда жаңартылған білім мазмұны бойынша сабақ өткіземін. Өз сабақтарымда қазақ тілінің дағдыларын смарт мақсатқа сай орындап отырамыз. Интербелсенді әдістер қолданылған сабақтарда сыныпты екі немесе үш, төрт ұялы топтарға бөліп, барлығына бірдей бір тапсырма не әр ұялы топқа бөлек-бөлек тапсырма беруге болады. Оқыту барысы пікірталасқа негізделген және оқыту үдерісінде қолданылатын дидактикалық ойындар сияқты интербелсенді әдістерді пайдалану тиімді екенін көрсетеді. Соның ішінде дидактикалық ойындар оқушылардың білім алуға деген ынтасын, белсенділігін арттырып, алған білімдерін тәжірибеде дұрыс қолдануына көмектеседі. Ойын барысында оқушылардың бойында жағдаятты (ситуацияны) бағдарлау, яғни жағдайға талдау жасай білу, жағдаят (ситуация) кезінде өзінің атқаратын рөлін сезіну, әңгімеге қатысушы әріптестері арасында байланыс орнату, қарым-қатынас жасауда тілдік ұғымдарды дұрыс пайдалана білу сияқты қабілеттері жетілетіндігі байқалады.

Дәстүрлі оқыту барысында сабаққа бір ғана мақсат қойып, бірыңғай талап етілсе, жаңартылған білім бағдарламасы оқушыларды саралауға мүмкіндік береді. Белсенді оқу арқылы әр оқушының жеке қабілеттерін, шығармашылығын, ішкі мүмкіндіктерін дамытады.

Сондықтан оқушыларға осы дағдыларды барынша жетілдіруге мүмкіндік берудің маңызы зор. Нақты белгілі бір дағдыны жақсарту тәсілдерінің бірі – осы дағдыға ерекше назар аудара отырып, содан кейін бірнеше тілдік дағдыны қамтитын жаттығуларды біртіндеп енгізу болып табылады. Мысалы, тақырыпты талқылау тиісті лексиканы қолдануды көздейді, сол арқылы оқылым бойынша тапсырмаға қызығушылық туғызады, осыдан кейін оқу негізінде жазбаша тапсырма орындаудың үлгісі ұсынылады. Дағдыларды осылайша біртіндеп енгізудің тағы бір жолы – аудио-мәтін тыңдап немесе бейнематериал көрсетуге болады, содан кейін пікірталас жүргізуге немесе жазбаша тапсырма орындауға болады. Бейнематериал көргеннен кейін оқушылар бейнематериалға қатысты өз ойларын білдіріп, ойды тұжырымдайды және қазіргі өмірмен байланыстыра отырып талдау жасайды.

Сонымен қатар, қарым-қатынас жасау тәсілі тілді жай ғана пайдаланып қоймай, тілдесуге арналған мақсатты қамтамасыз етеді. Қарым-қатынас жасаудың мақсаты, айталық, бірнәрсе туралы белгілі бір фактіні анықтау үшін сұхбаттасу немесе әңгімені тыңдап, содан кейін мазмұнын айту болуы мүмкін.

Қорыта айтқанда, жаңа бағдарламаның мәні, баланың функционалдық сауаттылығын қалыптастыру. Оқушы өзінің мектеп қабырғасында алған білімін өмірінде пайдалана білуі керек. Сол үшін де бұл бағдарламаның негізі «Өмірмен байланыс» ұғымына құрылған. Оқушылардың бойына ХХІ ғасырда өмірдің барлық салаларында табысты болу үшін, қажетті дағдыларды дарыту үшін, мұғалімдер тынымсыз еңбектену керек. Ұстаздарға үлкен жауапкершілік міндеттелді.

Ұлы ағартушы Ахмет Байтұрсыновтың «Ұстаз үздіксіз ізденгенде ғана, шәкірт жанына нұр құя алады», – деген сөзі ізденімпаз, жаңаша ұстаздарға арналғандай, ендеше біздің мақсатымыз-оқушы бойындағы қабілетті жетілдіріп, болашаққа жетелеу.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. Мұғалімге арналған нұсқаулық Үшінші (негізгі) деңгей. 2012ж. [6, б. 13].
2. ҚР орта білім мазмұнын жаңарту еңбегінде қазақ тілінде оқытатын мектептердегі бастауыш сынып пәндері бойынша педагогика кадрларының біліктілігін арттыру курсының білім беру бағдарламасы. 2016ж.
3. «Тәжірибедегі рефлексия» жалпы білім беретін мектептердегі педагогика кадрларының кәсіби даму бағдарламасы Тренерге арналған нұсқаулық. 2016ж
4. Жанпейісова М.М. Технология модульного обучения, 2012ж. [24, б.].
5. Қазақстан Республикасының 2015 жылға дейінгі білім беруді дамыту тұжырымдамасы.
6. Б.А. Тұрғанбекова «Мұғалімнің шығармашылық әлеуетін біліктілікті арттыру жағдайында дамыту : теория және тәжірибе» Алматы-2005. [48-52, б.].
7. Н.Ә. Назарбаев: «Қазақстанның әлемдегі бәсекеге барынша қабілетті 50 елдің қатарына кіру стратегиясы». – Егемен Қазақстан газеті. 19/І-2006. №16.

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ИННОВАЦИОННЫХ МЕТОДОВ ИЗУЧЕНИЯ ФИЛОСОФИИ

Амантаева А.Б.
к.ф.н., ассоциированный профессор
Бухметова А.А.
старший преподаватель,
магистр педагогики КГПУ им.У. Султангазина

При изучении курса преподаватели широко используют инновационные технологии. Среди них пользуются большой популярностью такие формы, как **выделение оппонентов выступающим студентам**— метод учебной работы, вырабатывающий у оппонентов способность критической оценки выступления студента, а у выступающего навыки четкого формулирования ответов на критические замечания. Данный метод способствует выработке у студентов полемических навыков. Эта форма работы будет использоваться при назначении выступающих на семинарских занятиях с докладами (планируется эта форма занятий в тех случаях, когда преподаватель поручает студенту выступит с докладом по сложной теме семинарского занятия); проведение **«круглых столов»** по философским проблемам, наиболее созвучным нашему времени. Это один из наиболее эффективных способов для обсуждения острых, сложных и актуальных философских вопросов.

Этот метод рекомендуется использовать при изучении темы «Исторические типы философии и философствования»; **дискуссии** – форма учебной работы, в рамках которой студенты высказывают свою оценку.

Эта форма работы наиболее эффективна при изучении темы « Исторические типы философии и философствования»; **создание кроссвордов**, способствующих лучшему освоению философского глоссария; подчеркивание гуманистической направленности философской мысли. Некоторые преподаватели используют **«деловые игры»** -метод имитации, когда студенты делятся на две подгруппы с исходными заданиями по отстаиванию своей философской или мировоззренческой позиции (материалисты и идеалисты, объективные и субъективные идеалисты, агностики и их оппоненты, диалектики и « метафизики», либералы и государственники и т. п.).

В качестве средства замера знаний студентов часто используется, **тестирование** - контроль знаний с помощью тестов, набор которых имеется по всем темам. Эта форма контроля рекомендуется по всем темам курса.

Ориентация современного образования на инновационность создала все необходимые предпосылки для формирования и распространения новых методов и методик, развивающих творческое мышление у студентов. Простое повторение на

семинарских занятиях учебного материала приводит к развитию у студентов не критического восприятия материала, статичного мышления. Условия жесткой конкуренции на рынке труда, интенсивный рост объема научной и технической информации, быстрая смена технологий требует от личности определенных творческих способностей. Поэтому в настоящее время в работах по логике, педагогике, методологии и философии науки большое внимание уделяется проблеме развития у студентов творческого мышления. Соответственно педагогам для повышения эффективности образовательного процесса следует взять на вооружение те методы, которые разработаны в эвристической методологии.

Данная статья не содержит полного и детального анализа всех педагогических, психологических и философских методов и методик, которые можно использовать для решения вышеуказанной проблемы – сделать это в одной, даже развернутой статье не представляется возможным.

В работе рассматриваются лишь некоторые методы, способствующие развитию творческого научного мышления у студентов и позволяющие сформировать иные общекультурные компетенции. Особое внимание уделяется анализу специфики и познавательного значения метода вариативного моделирования.

Достаточно эффективными инновационными методами, которые можно использовать на семинарских занятиях по обязательному модулю «Философия» оказались очень популярные в настоящее время метод проектов, кейс технология и метод дискуссий.

Позволяет несколько разнообразить занятия и даже уплотнить время для опроса использование фрагментов из художественных, документальных фильмов, новостей с интерактивными заданиями, что подходит как для индивидуального, так и группового опроса. Занимательный и грамотно подобранный видеоматериал интересен студенту сам по себе и приносит удовлетворение от более глубокого осмысления темы занятия. Аудиовидеоматериал позволяет объединить информацию из разных источников, позволяет переносить учебный материал в новую ситуацию, и, как следствие, усиливает творческую деятельность студентов [1, с. 711-712].

Следует помнить, что длительное использование видеоисточников приводит к быстрому утомлению студентов, если им приходится долго смотреть на экран и следить за видеоматериалом. Использование видеоисточников требует от преподавателя осторожности при расчете оптимального

времени (идеальным считается 1-3 минуты) и высокого профессионализма при выборе видеоряда, так как достаточно трудно выбрать корректный и научный видеоматериал, особенно среди художественных фильмов.

Для организации семинарских занятий и самостоятельной работы студентов помимо традиционных методов автором использовались несколько нестандартных методик, которые весьма эффективно развивают творческое научное мышление у студентов:

Реализация данных методов предполагает достаточно большую предварительную подготовку, как со стороны преподавателя, так и со стороны студентов.

Как показывает опыт, студенты не всегда могут в течение одного семинара разобраться в предлагаемых методах и приступить к решению конкретных задач. Поэтому преподавателю целесообразно на семинарском занятии вместе с учащимися разобрать конкретную ситуацию, имея распечатанные правила проведения анализа, и только потом разрешать студентам проводить анализ уже иной задачи самостоятельно.

Известный советский логик С.А. Яновская еще в 60 годы XX столетия поставила задачу разработки эмпирической логики, ориентированной на анализ конкретных текстов. Гуманитарные дисциплины прибегают к логике в том случае, когда ограничена материальная и текстуальная база. В данном случае, по мнению Яновской, вполне

эффективным и в достижении истинного знания является использование различных логических средств: дедуктивных умозаключений, проверка текстов на логичность и истинность, использование средств теории аргументации и т.д. [2, с.31-31]

Метод моделирования является одним из самых традиционных и универсальных методов в теории познания. Метод вариативного моделирования имеет дело с гипотетичным осмыслением социальных процессов, поэтому у нас есть все основания отнести его к идеальному моделированию. Используя метод вариативного моделирования, мы можем в своем сознании сконструировать модели тех вариантов развития конкретного исторического события, которые не реализовались, но которые были потенциально заложены в ситуации и при необходимых условиях проявили бы себя.

Очень интересные задачи, прекрасно иллюстрирующие и реализующие метод вариативного моделирования, разработал преподаватель Гуманитарного университета Екатеринбурга Д.В. Суворов. В частности, он предлагает рассмотреть возможное развитие событий при изменении определенной исторической ситуации, и предлагает свои варианты ответов, например: «Что если бы Ватикан и Лютер пошли на компромисс и договорились на Вармском рейхстаге, а теоретически такая возможность была?

–Возможный вариант развития дальнейших событий: не было бы раскола на католиков и протестантов, и Европу, возможно, не потрясли бы печально известные религиозные войны.

... Что если бы французские банкиры не устроили весной 1812 года искусственный обвал франка?

Возможный вариант развития событий: Наполеон вынужден был бы пойти на Россию не летом, а весной, и даже при идентичных условиях военных событий, возвращался бы в Европу на два месяца раньше. Он избежал бы морозов и сохранил бы армию – со всеми вытекающими из этого последствиями для своего Отечества и Европы.

...Что, если бы ефрейтора Шикльгрубера убили бы под

Верденом, большевик Джугашвили погиб при ограблении Тифлисского банка в 1906 году, а другой большевик В.И. Ульянов сгорел бы в торфяном пожаре при переходе из Разлива в Финляндию? – Ответ ...» [3, с.147-148].

В философии и истории со времен Г.Гегеля упрочилось мнение, что история ничему не учит людей и они продолжают совершать те же ошибки. История постоянно воспроизводит сходные ситуации на разных уровнях социума. Попадая в сходные социальные ситуации каждое новое поколение людей, пытается добиться успеха там, где их предшественники потерпели поражение, повторяя ошибки предыдущих поколений. Тем и ценен метод вариативного моделирования социальных процессов. Все названные и проанализированные выше

технологии, методы и методики, помимо развития творческого научного мышления, частично позволяют справиться с основной задачей современного профессионального образования – не просто предоставить студенту определенную сумму знаний и помочь ему эти знания усвоить, но в первую очередь сформировать личность, ответственную за то, что она делает, глубоко чувствующую ценностную составляющую своей деятельности.

Список использованной литературы

1. Новикова, Н.Г. Использование аутентичных видеоматериалов при обучении монологическому высказыванию на иностранном языке студентов технических специальностей / Н.Г. Новикова // Молодой ученый. –2013.–№ 6. –С. 711-715.

2. Амантаева А.Б. Использование метода кейс-стади как образовательной технологии //Материалы Республиканской научно-практической конференции Алтынсаринские чтения «Интеграция педвуза и образовательных организаций по внедрению инноваций в практику», 12 февраля 2016.- Костанай: КГПИ.- С. 31-35.

3.Демиденко Р.Н. Внедрение инновационных технологий в учебном процессе в педвузе//Материалы Республиканской научно-практической конференции Алтынсаринские чтения «Интеграция педвуза и образовательных организаций по внедрению инноваций в практику», 12 февраля 2016.- Костанай: КГПИ.- С. 147-152.

ВНЕДРЕНИЕ ОБНОВЛЕННОЙ ПРОГРАММЫ СОДЕРЖАНИЯ ОБРАЗОВАНИЯ В ПРАКТИКУ

Амиркулова Нурсулу Сериковна,
Сапакова Жанна Мукашевна,
учителя русского языка и литературы
средней школы №1 им.Ш.Уалиханова
Мамырбаева Асель Куатовна,
учитель английского языка
средней школы №1 им.Ш.Уалиханова
г.Аркалык

Аннотация

Бұл мақалада жаңартылған бағдарламаның қазақстандық мектептерде енгізу арқылы білім сапасын көтеру, сонымен қатар мұғалімдердің жаңа әдіс –тәсілдерің сабақ барысында пайдалану арқылы оқушылардың қызығушылықтарын арттыру, алған білімдерін өмірмен шиеленістіру

Аннотация

В статье говорится о внедрении обновленной программы содержания в современную казахстанскую школу, о необходимости подготовить обучающихся, способных ориентироваться в жизненных ситуациях, самостоятельно приобретать знания, уметь применять их на практике для решения самых разнообразных проблем; самостоятельно критически мыслить, искать пути рационального решения возникающих проблем, творчески, грамотно работать с информацией.

Abstract

The article talks about the introduction of an updated content program in a modern Kazakhstan school, about the need to prepare students who are able to navigate in life situations, independently acquire knowledge, be able to apply them in practice to solve a wide variety of problems; independently think critically, look for ways to rationally solve problems that arise, work with information creatively, competently.

Тірек сөздер: Жаңартылған бағдарламма, білім, білім алушы, енгізу, білім беру, мұғалім

Ключевые слова: Обновленная программа, образование, обучающиеся, внедрение, преподавание, учитель.

Keywords: updated program, education, students, implementation, teaching, teacher.

Современное общество предъявляет высокие требования к педагогам школы, исходя из которых, учитель должен строить образовательный процесс так, чтобы не только учитывались способности и возможности учащихся, но и осуществлялась максимальное развитие их личности.

Современный учитель должен быть не только “включен” своим предметом, но и включаться в другие виды деятельности, быть одновременно исследователем, консультантом, разработчиком проектов, общественным деятелем, экспертом.

Его повседневная работа – это исследовательская лаборатория. Он сам творит и подводит итоги своего исследования. Только путем повышения эффективности труда учителя, профессионального мастерства можно добиться успеха и превратить школу – в страну знаний, куда ученик будет стремиться.

Президент Республики Казахстан Назарбаев Н.А. поставил высокую задачу перед национальным образованием современных школьников. Нынешнее образование должно быть высококачественным, конкурентоспособным, таким, чтобы выпускники школ Казахстана смогли продолжить образование за рубежом.[1]

На сегодняшний день образование Республики перестраивается кардинально, внедряются активные методы обучения, в ходе которых предполагается, что учащиеся будут самостоятельно развивать функциональную грамотность, активно «добывать» знания, с огромным желанием развивать коммуникативные навыки общения со сверстниками, и творчески подходить к решению проблем.

Традиционное репродуктивное обучение, пассивная подчиненная роль ученика не могут раскрыть творческие и личностные качества учащегося. Для их решения требуются новые педагогические технологии, эффективные формы организации образовательного процесса, активные методы обучения. Активное обучение подразумевает ряд подходов к преподаванию и учению, которые требуют от учащихся большего участия, чем пассивное слушание учителя. Эти подходы говорят о том, что обучение больше происходит в деятельности, нежели в пассивном слушании и соглашении во всем учителю. [2] Современная жизнь ставит перед учительством более серьезную задачу. Необходимо подготовить учеников, способных ориентироваться в жизненных ситуациях, самостоятельно приобретать знания, уметь применять их на практике для решения самых разнообразных проблем; самостоятельно критически мыслить, искать пути рационального решения возникающих проблем, творчески, грамотно работать с информацией (собирать необходимый материал, анализировать, делать необходимые обобщения, устанавливать закономерности, аргументированные выводы). Немаловажным является и необходимость воспитания и коммуникабельности в учащихся, контактности, умения работать сообща.

В настоящее время увеличивается значение образования как фактора развития любой страны. Из опыта работы можно сделать вывод, что для этого необходимо преобразовать процесс обучения таким образом «Учение без мысли – напрасный труд» (Конфуций).

Вчитываясь в слова, сказанные Конфуцием, все больше убеждаешься, что после каждого урока современный учитель должен размышлять над своими проведенными уроками. Иначе учитель никогда не сможет добиться хороших результатов в обучении. Обновление содержания среднего образования является новой вершиной для современных педагогов, которую придется брать желанием измениться самому и изменить процесс обучения. Ведь перед педагогами стоит важнейшая задача: воспитать и обучить таких учеников, которые смогут адаптироваться и реализовать себя в современном мире. Поэтому главная задача учителя заключается в создании у учащихся устойчивой мотивации достижения успеха, повышении у них самооценки. Прежде всего, необходимо отмечать и поощрять малейшие удачи в учебной деятельности, даже незначительные сдвиги к лучшему; подробно обосновывать отметки, выделяя положительные моменты, акцентируя на них внимание, воспитывая уверенность у учащегося в свои возможности, постепенно изменяя его самооценку. Формированию учебной мотивации способствует и занимательность изложения учебного материала, эмоциональность речи учителя и новизна информационного материала, вызывающего состояние удивления, озадаченности. К числу символов познавательного интереса относят и демонстрацию незавершенности теоретических знаний. Учащиеся при изучении должны понимать, что в школе изучаются лишь первоначальные основы. Многие темы позволяют ставить проблемные вопросы, решение которых потребует дополнительных знаний. Учитель, развивая творческие способности учеников должен видеть потенциальные возможности каждого ученика, внимательно реагировать на всякое проявление творческой активности. Только благодаря такой кропотливой работе

повышается уровень учебной мотивации, формируются навыки самостоятельности, самоконтроля, интерес к учебным занятиям. Формирование и развитие творческих способностей учащихся требует длительной и целенаправленной работы, от операций и действий, связанных с запоминанием и осмыслением до операций логического и творческого мышления. И строить всю свою работу необходимо так, чтобы учащиеся сами захотели получать свои знания. [2]

И коммуникативная компетенция остается одной из важнейших характеристик языковой личности. На практике, учащиеся не всегда в должной мере владеют навыками коммуникации. И обновленная программа содержания среднего образования, которая ввелась, позволяет развитие этих навыков. Инновационные формы и методы обучения являются самыми основными принципами повышения качества знания учащихся.

Качество образования определяется уровнем подготовки учителей. Внедрение современных инновационных форм и методов обучения в образовательный процесс ставит учителя перед необходимостью постоянно повышать свою профессиональную компетентность. «Если не повышаются знания учителя, то ученики будут обречены на скудные следования учебникам, у ребенка пропадет охота к знаниям, мы погубим его интеллектуальные задатки и способности. И если учитель всегда откровенен со своими учениками, вкладывает страсть в дело воспитания своих учеников, то его воспитанники всегда отзовутся и поймут его», В. Сухомлинский. Для повышения уровня качества знания учеников организовываются курсы в рамках обновления содержания образования. Данные курсы готовят учителей к работе по обновленным программам и новым подходам. Тренинги, практические занятия, творческие задания, новые формы работы, новый взгляд на преподаваемый предмет, его обновленное содержание позволяют учителю получить огромный заряд профессиональной энергии. Учителя понимают, что на них лежит огромная ответственность за качество процесса обновления содержания обучения. Постоянная рефлексия своей деятельности ставит учителя в позицию активного поиска путей профессионального самосовершенствования. В процессе работы по программе обновления содержания образования учитель меняет методику преподавания, работает над систематизацией своей обновленной методики, повышает профессиональный рост и педагогическое мастерство.[3]

Обновленная программа четко определяет ожидаемые результаты по каждой цели программы. У учителя появится возможность точно оценить результаты обучения, которые помогут и учителю, и учащемуся определить степень достижения целей. Отсюда возможность корректировки метода преподавания для учителя и возможность определения своего уровня обученности для учащегося. Все это влечет за собой формирование думающего ученика, обладающего навыками применения полученных знаний в практике, и рефлексирующего учителя.

От профессионализма учителя, понимания необходимости изменения, умения осуществлять новые подходы в обучении зависят результаты самого процесса обновления, его качество.

Результаты обучения учащихся в школе потребуют от педагогов всестороннего и объективного оценивания успехов в достижении ожидаемых результатов обучения каждого ребенка, его отношения к учебе и динамику развития личности в целом.

А это как раз то, на что и направлено обновление системы образования и ее содержания.

Список источников:

1. <http://www.kazpravda.kz/news/poslanie-prezidenta/poslanie-narodu-kazahstana-prezidenta-respubliki-kazahstan-n-a-nazarbaeva/> Послание Президента Н.А.Назарбаева народу Казахстана «Третья модернизация Казахстана: глобальная конкурентоспособность»⁷

2. Образовательная программа курсов повышения квалификации педагогических кадров в рамках обновления содержания среднего образования Республики Казахстан. Руководство для учителя. Центр педагогического мастерства АОО «Назарбаев Интеллектуальные школы», 2015.
3. <http://refleader.ru/jgeyfsmajgeujg.html>.

ПРИМЕНЕНИЕ ЭЛЕКТРОННОГО СОПРОВОЖДЕНИЯ НА УРОКАХ ФИЗИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ

Андреева Светлана Николаевна,
учитель физической культуры
сш №23 им.М.Козыбаева, г.Костанай

Аннотация

Дене шынықтыру пәнін оқытудың заманауи талабы бүгінгі күні мұғалімнен оқытудың құралдарын, әдістері мен формаларын жетілдіруді талап етеді. Қазіргі педагогикалық технологияларды қолдана отырып, ақпараттық-коммуникативтік технологияларды қолдану мұғалімге көптеген міндеттерді шешуде, лайықты нәтижелерге қол жеткізуге мүмкіндік береді. Сабақ барысында электронды құралдарды пайдаланудың ең басты артықшылығы-оқу мотивациясын арттыру, көңіл-күйді қалыптастыру, оқушылардың өзіндік қызметін жандандыру.

Аннотация

Современное содержание преподавания физической культуры закономерно требует сегодня от учителя совершенствования средств, методов и форм обучения. Применяя современные педагогические технологии, в частности использование информационно-коммуникативных технологий, позволяют учителю достичь максимальных результатов в решении многих задач. Самое главное преимущество электронного сопровождения на уроках – повышение мотивации обучения, создание положительного настроения, активизация самостоятельной деятельности учащихся.

Abstract

Today the modern content of physical education teaching demands from the teacher of perfecting of tools, methods and forms of education. Using updated technologies such as informational and communicative technologies gives opportunities to teachers to achieve the maximum results in the solution of many tasks. The most important advantage of technological maintenance at lessons is increasing motivation of tutoring, creation positive spirit, and activation pupils' self-contained activity.

Түйінді сөздер: ақпараттық технологиялар, дене шынықтыру, білім сапасын көтеру.

Ключевые слова: информационные технологии, физическая культура, повышение качества образования.

Key words: information technology, physical education, increasing quality of education.

Развитие общества сегодня диктует необходимость использовать новые информационно-коммуникативные технологии во всех сферах жизни. Современная школа не должна отставать от требований времени, а значит, современный учитель должен использовать информационно-коммуникативные технологии в своей деятельности, т.к. главная задача школы - воспитать новое поколение грамотных, думающих, умеющих самостоятельно получать знания граждан.

Одним из приоритетных направлений работы школы, в которой я работаю, является повышение качества образования через использование информационных технологий на уроках и внеклассных занятиях наряду с традиционными формами обучения. В своей профессиональной деятельности главной целью воспитания считаю обучение детей методам сохранения и укрепления своего здоровья. Важную роль при этом отвожу здоровьесберегающим образовательным технологиям, целью которых

является формирование необходимых знаний, умений и навыков по здоровому образу жизни, развитие двигательных способностей, которые так необходимы в жизни. Современное содержание преподавания физической культуры закономерно требует сегодня от учителя совершенствования средств, методов и форм обучения. Компьютерные технологии все шире входят в нашу жизнь, хотя они не могут заменить непосредственное общение ученика с живым человеком, учителем. Однако использование этих технологий в качестве дополнительного инструмента для качественного обучения своих подопечных - необходимая потребность своевременного и будущего времени. В средней школе №23 компьютерные технологии мы используем на уроках физической культуры для повышения его качества. Он позволяет организовать учебный процесс на новом, более высоком уровне, обеспечить более полное освоение учебного материала, повысить эффективность физкультурно-оздоровительной деятельности, личную заинтересованность каждого обучающегося в укреплении своего здоровья. Используется компьютер, проектор и экран. Материал заранее готовится, создаются электронные презентации, которые позволяют создать представления у учащихся об изучаемом двигательном действии на уроке. Использование презентаций целесообразно на любом этапе изучения темы и на любом этапе урока. Данная форма позволяет представить учебный материал как систему ярких опорных образов, что позволяет облегчить запоминание и усвоение изучаемого материала. Подача учебного материала в виде презентации сокращает время обучения, высвобождает дополнительные ресурсы урока.

В своей работе я применяю электронное сопровождение на всех этапах урока: в вводно-подготовительной, в основной и в заключительной части. В вводно-подготовительной части урока показываю презентации с комплексом общеразвивающих упражнений с наложением музыкального сопровождения, это существенно повышает эмоциональный настрой учащихся и стимулирует интерес к занятию. В основной части при изучении нового материала, использую электронные пособия по разделам программы. Обучение двигательному действию эффективно начинать с демонстрации показа техники выполнения. Показ движений должен быть четким, с пояснением основных элементов. Важно, что для освоения двигательных действий необходимо с самого начала создать правильное представление о технике движений. Все то, что изучается вначале, закрепляется особенно прочно, и впоследствии требуются большие усилия для какого-либо переучивания. Эту задачу можно решить через использование электронных пособий. Просмотр школьниками техники двигательных действий, создает базу для теоретических знаний, способствует развитию логического, образного мышления, позволяет воссоздать реальную технику движений, способствует более быстрому усвоению учебного материала. После демонстрации движений, целесообразно их апробировать практически на уроке. Так же можно остановиться на типичных ошибках, которые возникают при выполнении тех или иных упражнений. Детально разобрать их и определить пути исправления, если они все-таки возникнут. Такой урок нагляден, красочен, информативен, интерактивен, экономит время учителя и ученика. Электронное сопровождение эффективно и в заключительной части урока. Можно предлагать учащимся тесты для закрепления изученного материала. Компьютерные тесты могут содержать различные вопросы, что позволяет варьировать тесты под непосредственные нужды конкретных участников тестирования. Тесты используются на любом этапе обучения. Компьютерные тесты предусматривают как работу с подсказкой ответов, так и без них, на каждый вопрос даются варианты ответа. Поэтому я считаю, что применяя современные педагогические технологии, в частности использование новых информационных технологий, интернет-ресурсов, позволяют учителю достичь максимальных результатов в решении многих задач:

- ✓ повышение эффективности и качества процесса обучения;

- ✓ повышение активности познавательной деятельности;
- ✓ углубление межпредметных связей;
- ✓ увеличение объема и оптимизация поиска нужной информации;
- ✓ индивидуализация и дифференциация процесса обучения;
- ✓ развитие коммуникативных способностей;
- ✓ формирование умений принимать оптимальное решение
- ✓ эстетическое воспитание за счет использования компьютерной графики, технологии мультимедиа;
- ✓ формирование информационной культуры, умение осуществлять обработку информации;
- ✓ формирование умений осуществлять экспериментально-исследовательскую деятельность;
- ✓ подготовка информационно грамотной личности;
- ✓ подготовка пользователя компьютерными средствами;
- ✓ осуществление профориентационной работы в области физической культуры.

Таким образом, достигаются три основные цели:

1. Интенсификация всех уровней учебно-воспитательного процесса за счет применения средств современных информационных технологий.
2. Развитие личности обучаемого, подготовка индивида к комфортной жизни в условиях информационного общества.
3. Работа на выполнение социального заказа общества.

Современная система образования направлена на формирование высокообразованной, интеллектуально развитой личности с целостным представлением картины мира, с пониманием глубины связей явлений и процессов, представляющих данную картину. Новый этап развития компьютерной техники и её применение в учебном процессе характеризуется широчайшим использованием современных компьютерных технологий при создании обучающих программ. Появилось множество программных продуктов на лазерных дисках, созданных на базе мультимедийных, офисных и интернет-технологий. Также широко используются технологии создания графических изображений, анимация и системы программирования.

Новое время требует новых подходов в образовании, новых технологий, в том числе и компьютерных. Действительно, использование компьютерных технологий на уроках физической культуры дает возможность воздействовать на три канала восприятия человека: визуальный, аудиальный, кинестетический, а значит, способствует эффективному усвоению учебного материала. Увеличивается объем материала за счет экономии времени. Расширяются возможности применения дифференцированного подхода в обучении, осуществляются меж предметные связи. Но, пожалуй, самое главное преимущество их использования на уроках – повышение мотивации обучения, создание положительного настроя, активизация самостоятельной деятельности учащихся.

Безусловно, компьютер не заменит учителя или учебник, поэтому он рассчитан на использование в комплексе с другими имеющимися методическими средствами. Естественно, что использование современной техники на каждом уроке нереально, да это и не нужно. Умелое использование компьютерных технологий на уроках физической культуры не только повышает их эффективность, но, в первую очередь, способствует повышению познавательных потребностей учеников. Каждый учитель в состоянии распланировать свои уроки таким образом, чтобы использование компьютерной поддержки было наиболее продуктивным, уместным и интересным для учащихся.

Уроки, основанные на использовании информационных технологий, всегда увлекательны, содержательны и интересны ученикам. Электронное сопровождение

можно с успехом применять и при внеклассной работе: различные презентации, видеоролики, изготовление слайд-шоу спортивной тематики для популяризации спорта. Внедрение информационно-коммуникативных технологий в образовательную среду позволяет повышать и стимулировать интерес учащихся, активизировать мыслительную деятельность и эффективность усвоения материала, индивидуализировать обучение, повышать скорость изложения и усвоения информации, а также вести экстренную коррекцию знаний.

Список литературы:

1. Волков В.Ю. Компьютерные технологии в образовательном процессе по физической культуре /Матер. всерос. науч.-практ. конф. СПб., 2000.
2. Попов Г.И. Информационные технологии в образовании в отрасли физической культуры и спорта / Г.И. Попов // Вестник учебных заведений физической культуры. - 2004. - N 1(2). - С. 22-23.
3. Самсонова А.В. Использование информационных технологий в физической культуре и спорте / Самсонова А.В., Козлов И.М., Таймазов В.А. // Теория и практика физ. культуры. - 1999. - N 9. - С. 22-26.
4. Гараев Р. А. Использование ИКТ на уроках физической культуры. [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://infourok.ru/material.html?mid=63880>

«ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ИННОВАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ НА ЗАНЯТИЯХ ПО АНГЛИЙСКОМУ ЯЗЫКУ С ЦЕЛЬЮ ПОВЫШЕНИЯ МОТИВАЦИИ К ЕГО ИЗУЧЕНИЮ»

Асанова Асель Бегежановна,
магистр гуманитарных наук КГПУ
Унгутбаева Гульбану Шабазовна
Кинжибаева Айгуль Серикпаевна
старшие преподаватели
КГПУ, г.Костанай

Аннотация

Бүгінгі таңда ынтымақтастыққа оқыту, жобалар әдісі, ақпараттық технологиялар сияқты заманауи оқыту технологияларын қолданусызшөт тілін үйренуде мүмкін еместігіне ешкімді де сендірудің қажеті жоқ. Бұл мәселенің өзектілігі ақпараттық-коммуникациялық технологиялар жоғары коммуникативтік мүмкіндігімен және оқушылардың оқу қызметіне белсенді қосылуымен сипатталады, сөйлеу және тыңдалым дағдыларының білімі мен іскерлігінің әлеуетін белсендіреді, студенттердің коммуникативтік құзыреттілік дағдыларын тиімді дамытады.

Аннотация

Сегодня уже никого не надо убеждать, что обучение иностранному языку невозможно без использования таких современных технологий обучения, как обучение в сотрудничестве, метод проектов, информационные технологии. Актуальность данной проблемы состоит в том, что информационно-коммуникационные технологии характеризуются высокой коммуникативной возможностью и активным включением учащихся в учебную деятельность, активизируют потенциал знаний и умений навыков говорения и аудирования, эффективно развивают навыки коммуникативной компетенции у студентов.

Abstract

Today, no one needs to be convinced that learning a foreign language is impossible without the use of modern learning technologies, such as training in cooperation, the method of projects, information technology. The relevance of this problem lies in the fact that information and communication technologies are characterized by a high communicative ability and active inclusion of students in educational activities, activate the potential knowledge of speaking and listening skills, and effectively develop the communicative competence skills of students.

Түйінді сөздер: коммуникативтік құзыреттілік, ақпараттық технологиялар, жобалар әдісі.

Ключевые слова: сотрудничество, информационно-коммуникационные технологии, коммуникативная компетенция, мотивация, навик.

Keywords: cooperation, information and communication technologies communicative competence, motivation, skill.

Бурное развитие компьютерных технологий в последние годы, а также интенсивное их использование в учебном процессе уже привели к некоторым изменениям в системе образования. В свете стремительного изменения и развития социально-экономической ситуации в мире в целом и в Казахстане, в частности, качественно меняются требования, предъявляемые обществом к личности. [1, с.148]

В последние годы всё чаще поднимается вопрос о применении новых информационных технологий в преподавании дисциплин. Это не только новые технические средства, но и новые формы и методы преподавания, новый подход к процессу обучения. Основной целью обучения иностранным языкам является формирование и развитие коммуникативной культуры школьников, обучение практическому овладению иностранным языком.

Овладеть коммуникативной компетенцией на английском языке, не находясь в стране изучаемого языка, дело весьма трудное. Поэтому важной задачей преподавателя является создание реальных и воображаемых ситуаций общения на уроке иностранного языка, используя для этого различные методы и приемы работы (ролевые игры, дискуссии, творческие проекты и др.). В связи с этим коммуникативная компетенция и способы ее достижения является одной из наиболее актуальных.

Использование информационно-компьютерных технологий открывает для нас новые возможности в преподавании иностранного языка, т.к. используя ИТК на уроках английского языка, мы сталкиваемся с новыми формами и методами преподавания, ищем новые подходы и стили к процессу обучения.

Целью применения ИКТ на уроке английского языка является эффективность процесса обучения английскому языку при использовании информационно-коммуникационных технологий.

Изучение английского языка с использованием ИКТ дает обучающимся возможность принимать участие в тестировании, в викторинах, конкурсах, олимпиадах, проводимых по сети Интернет, участвовать в чатах, видеоконференциях и т.д. Учащиеся могут получать любую информацию по проблеме, над которой они работают, а именно : лингво- страноведческий материал, новости из жизни известных людей, статьи из газет и журналов, необходимую литературу и т.д. Классические и интегрированные уроки в сопровождении мультимедийных презентаций, on-line тестов и программных продуктов позволяют моим учащимся углубить знания, полученные ранее, как говорится в английской пословице - "Я услышал и забыл, я увидел и запомнил". [2, с.17]

Использование ИКТ на уроках английского языка позволяет решить ряд дидактических задач, таких как, формирование навыков говорения и чтения, используя материала глобальной сети, совершенствование умений письменной речи, пополнение словарного запаса, формирование устойчивой мотивации к изучению иностранного языка

Применение инновационных технологий в преподавании не только делает урок более разнообразным, но также способствует саморазвитию и самообразованию преподавателя.

Итак, остановимся на наиболее, часто используемыми нами, элементов ИКТ в учебном процессе:

Мультимедийный проектор,

электронные энциклопедии и справочники,
тренажеры и программы тестирования,
образовательные ресурсы Интернета,
DVD и CD диски с картинками и иллюстрациями,
видео и аудиотехника,
компьютерная лекция.

Одной из инновационных технологий является технология развивающего обучения, т.е. создание проблемной ситуации. Преподаватель направляет студентов на ее решение, организует поиск решения. Таким образом, студент становится субъектом своего обучения и, как результат, он овладевает новыми знаниями, новыми способами. Проектно – исследовательская технология также обеспечивает личностно-ориентированное обучение. Проектная форма работы является одной из актуальных технологий, позволяющих студентам применить накопленные знания по предмету. А именно: обучающиеся расширяют свой кругозор, границы владения языком, получая опыт от практического его использования. Студенты учатся слушать и слышать иноязычную речь, понимать друг друга при защите проектов. Например, на уроках страноведения, при изучении темы: «Ecological situation in the USA», «Ecological situation in the UK» и др.

К современным технологиям, применяемым на уроках, относится и технология сотрудничества. Основная идея заключается в создании условий для активной совместной деятельности учащихся в разных учебных ситуациях (например, при работе над текстами или при составлении диалогов, полилогов). Вариантов работы при этом очень много. Студенты вместе ищут ответы на поставленные вопросы, составляют план текста, либо располагают предложения в правильной последовательности в соответствии с текстом, и т.д.

Возможности использования Интернет - ресурсов огромны. Глобальная сеть Интернет создаёт условия для получения любой необходимой учащимся и учителям информации, находящейся в любой точке земного шара: новости, страноведческий материал, зарубежную литературу т.д. Кроме того, работа направлена на изучение возможностей Интернет- технологий для расширения кругозора студентов. [3, с.18-21]

Для студентов 4 курса по дисциплине литература страны изучаемого языка мы применяем интернет-технологии, в частности сетевую – литературный текстовый сетевой формат.

Следует также отметить, что, работая с текстами, студенты учились не только анализировать их на предмет наличия того или иного критерия и выявлять необходимую информацию, но и оценивать достоверность информации, исходя из следующих аспектов: 1) авторство сайта, определяющее достоверность и качество информации (отбирались корпоративные сайты, созданные правительственными организациями, известными университетами, библиотеками и научными центрами, а также авторские сайты, созданные специалистами в области преподавания иностранных языков); 2) периодичность обновления информации на сайте; 3) скорость загрузки информации и возможность ее сохранения в текстовых файлах (для сайтов, используемых в учебном процессе, этот критерий - один из самых важных, так как преподаватели и студенты ограничены рамками занятия); 4) удобство поиска информации и навигации по сайту; 5) возможность интерактивной связи с автором/авторами сайта для получения дополнительной информации; 6) оформление сайта; 7) частота использования (частотность использования можно проверить с помощью рейтингов различных поисковых машин, но не следует, однако, забывать, что популярность того или иного сайта не всегда свидетельствует о качестве преподаваемой информации).[4, с.42]

Также нами активно используется Интернет как превосходное средство для получения информации о последних событиях в мире. С помощью Интернет мы

превращаем аудиторию в агентство новостей, а своих студентов - в первоклассных репортеров. Такой вид деятельности подходит для студентов старших курсов, так как включает в себя объёмное чтение и искусство интерпретации, беглую речь.

Практически все значимые газеты в мире имеют свои *web-страницы*, где предоставляют возможность не только прочитать, но и прослушать новости, на многих языках, для нас, на немецком или французском, а также и прослушать новости в режиме LEARNING ENGLISH.

В плане овладения межкультурной компетенцией *онлайн-газета* является незаменимым помощником по дисциплине дискурс. Она позволит учащимся окунуться в гущу мировых событий, происходящих практически в текущий момент, увидеть происходящее с различных точек зрения. Особенно ценными для аудиторной работы является ссылка - *sendusfeedback*, осуществляющая интеракцию читателя с издательством. Высказать свое мнение относительно прочитанного и лично побеседовать с автором определенной статьи можно благодаря разделу “сегодняшние журналисты” (“Today’s Columnists”), где выбор определенной фамилии свяжет вас с ним непосредственно. Иногда может появляться экстрасвязь с главным действующим лицом статьи.

Одной из активных форм обучения мы предлагаем студентам работать в постоянных и сменных парах, по исследованию статьи, охватывающих все стороны жизни: передовицы, спорт, погоду, культуру... Преимущество такой работы заключается в полной вовлеченности всех студентов в сочетании с дифференциацией заданий: сильные студенты занимаются исследованием более трудных статей, в то время как более слабым поручается отчет о погодных условиях или новости из области культуры.

Компьютерная лекция, разработанная средствами PowerPoint - это тематически и логически связанная последовательность информационных объектов, демонстрируемая на экране или мониторе. В ходе лекции используются различные информационные объекты: изображения (слайды), звуковые и видеофрагменты. После таких уроков изученный материал остаётся у учащихся в памяти как яркий образ и помогает учителю стимулировать познавательную активность школьника.

Так, на занятиях по лексикологии, страноведению в своей практике мы проводим уроки комбинированного типа, где присутствует и опрос домашнего задания и объяснение нового материала. Программа разработки презентаций PowerPoint позволяет подготовить материалы к уроку, комбинируя различные средства наглядности, максимально используя достоинства каждого.[5,с.28]

В целом проведенное исследование позволяет сделать ряд выводов:

1. Возможности IT-технологий при изучении иностранного языка включают в себя: компьютерные обучающие программы (электронные учебники, лабораторные практикумы, тестовые системы); обучающие системы на базе мультимедиа технологий; средства телекоммуникации, включающие в себя электронную почту, телеконференции, форумы, чаты); электронные библиотеки, распределенные и централизованные издательские системы. Применение информационных технологий в учебном процессе способствует развитию у студентов умений исследовать, отбирать, использовать информацию как основной материал для получения знаний, т.е. формирует их образовательную компетентность.

2. Роль преподавателя меняется в учебном процессе в связи с новыми дидактическими возможностями применения IT-технологий, целями и задачами обучения, она направлена на сотрудничество и сотворчество со студентами, на осуществление совместного поиска и анализа результатов. Педагог скорее выступает в роли советчика, партнера, который направляет деятельность студентов, способствует их самостоятельному исследовательскому поиску.

Список литературы:

1. Донцов, Д. Английский на компьютере. Изучаем, переводим, говорим / Д. Донцов. – М., 2007.
2. Евдокимова М.Г. Компьютерные технологии обучения иностранным языкам: методологические и педагогические аспекты // Телекоммуникация и информатизация образования. 2001, №4,
3. Ефременко В.А. Применение информационных технологий на уроках иностранного языка // ИЯШ №8, 2007., с.18-21.
4. Полат Е.С. Интернет на уроках иностранного языка // ИЯШ 2001, №2,3
5. Афанасьева О.В., Михеева И.В. Новый курс английского языка для российских школ. – М.: Дрофа, 2005. Книга для учителя к учебнику Афанасьевой и др. – М.: Дрофа, 2005. Применение метода проектов. Корнева Л.П.//
6. Белкова М. М. Информационные компьютерные технологии на уроках английского языка // Английский язык в школе.-2008.-№3

РЕШЕНИЕ ЗАДАЧ ПОВЫШЕННОЙ ТРУДНОСТИ ПО ГЕОМЕТРИИ

Асканбаева Галия Баймухаметовна
Доспулова Улмекен Каримовна
старшие преподаватели КГПУ,
г. Костанай

Аннотация

Математика мұғалімдерін дайындау барысында элементарлы есептерді шешуге арналған әр түрлі пәндер оқытылады. Бірақ оларды қиындығы жоғарылатылған есептерді шешуді үйрету қиын проблемалардың бірі. Сондықтан, "Геометриялық есептерді шығару практикумы" пәнін оқыту өзекті

Аннотация

При подготовке учителей математике преподаются различные дисциплины по решению задач элементарной математики. Однако, научить решать задачи повышенной трудности является непростой задачей. Поэтому дисциплина "Практикум по решению геометрических задач" является актуальной

Abstract

By training teachers various disciplines according to the solution of problems of elementary mathematics are taught mathematics. However, to teach to solve problems of the increased difficulty is a difficult task. Therefore the discipline "A workshop on the solution of geometrical tasks" is urgent

Түйінді сөздер: есеп, геометрия, симметрия, олимпиада

Ключевые слова: задача, геометрия, симметрия, олимпиада

Keywords: task, geometry, symmetry, Olympic Games

Решение задач служит одним из средств овладения системой научных знаний по тому или иному учебному предмету. Особо велико значение решения задач в овладении системой понятий.

Неоценима роль процесса решения задач в овладении умениями и навыками познавательного и практического характера. Развитие творческого мышления, самостоятельности, подготовка студентов к творческому труду возможны только при условии систематического решения задач.

Важное значение имеют задачи как средство диагностики общего умственного развития специальных способностей студентов. В процессе решения задач студенты овладевают методами исследования различных явлений природы, в основе которых лежат фундаментальные законы. Через познания студентами методов исследования идет процесс усвоения ими методов и способов решения задач по конкретным дисциплинам.

Решение задач является также средством контроля за знаниями, умениями и навыками студентов. Решение задач является одним из важных условий предупреждения формализма в знаниях студентов и выработки у них умения применять знания на практике.

Когда студент работает над теоретическим материалом, то усваивает чужие мысли, когда решает задачи, то мыслит самостоятельно. Польза от решения заключается не в отыскании ответа, а в том, что в процессе решения студент целенаправленно, последовательно совершенствует технику (закрепляет знание формул, алгоритмов, методов и приемов решений), развивает творческие способности. Элементы творчества на начальном этапе размышления над задачей переходят в технику решения на завершающем этапе.

Студентам специальности «Математика» в курсе изучения дисциплин «Практикум по решению геометрических задач» предлагаются решать задачи повышенной трудности, а также олимпиадные задачи [1, с.72].

Покажем, как теоретический материал по осевой симметрии используется при решении олимпиадных задач.

Осевой симметрией называется такое преобразование плоскости, при котором любая точка некоторой прямой k переходит в себя, а точка A , не принадлежащая k , переходит в такую точку A' , что отрезок AA' перпендикулярен прямой k и делится ею пополам. Прямая k называется осью симметрии [2, с.5].

При осевой симметрии расстояния между любыми двумя точками сохраняется, т.е. осевая симметрия есть движение. Отметим ее важнейшие особенности.

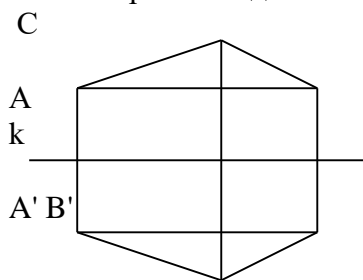

Рис. 1

Пусть ABC - произвольный треугольник и $A'B'C'$ - симметричный ему треугольник относительно прямой k (рис 1). На рисунке треугольник ABC ориентирован положительно (обход его вершин в порядке A, B, C происходит против часовой стрелки), а треугольник $A'B'C'$ ориентирован отрицательно (обход его вершин по часовой стрелки). Треугольники ABC и $A'B'C'$ равны, но ориентированы противоположно. Осевая симметрия меняет ориентацию любого треугольника на противоположную.

Если выполнить две симметрии относительно одной оси последовательно, то каждая точка плоскости вернется в исходное положение, т.е. композиция двух осевых симметрий с одной осью есть тождественное преобразование.

Рассмотрим применение осевой симметрии к решению задач.

Осевая симметрия часто помогает решить задачу, когда фигура или часть ее имеет ось симметрии, например, когда в задаче речь идет о биссектрисе угла.

Пример 1. Биссектриса AK треугольника ABC делит противоположную сторону на отрезке: $BK=2$, $CK=1$. Угол AKC равен 60° . Найти AK и углы треугольника ABC [2, с.8].

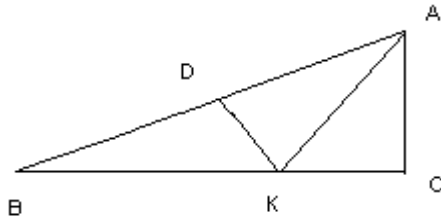

Рис. 2

Решение. Построим точку Д, симметричную точке С относительно прямой АК. Так как биссектриса угла является его осью симметрии, то точка Д будет лежать на стороне АВ (рис. 2). В силу свойств симметрии имеем:

$$ДК=СК=1, \angle АКД=\angle АКС=60^{\circ}.$$

Следовательно, $\angle ВКД=60^{\circ}$, точка Д лежит между точками А и В, и мы получили треугольник ВКД, в котором известны две стороны и угол между ними. Этот треугольник составляет половину равностороннего треугольника со стороны ВК=2. Значит, $\angle В=30^{\circ}$ и $\angle ВДК=90^{\circ}$. Далее легко находим угол С треугольника АВС и биссектрису АК:

$$\angle С=\angle АДК=90^{\circ}, \angle ВАК=30^{\circ}, АК=ВК=2.$$

Пример 2. Даны прямая L и две точки А и В по одну сторону от нее. Найдите на прямой L такую точку С, чтобы сумма АС+СВ была наименьшей [3, с. 104].

Решение. Пусть B' - точка симметричная точке В относительно прямой L (рис. 3) Точка пересечения отрезка AB' и прямой L – искомая точка С. Эту задачу можно рассмотреть как опорную задачу.

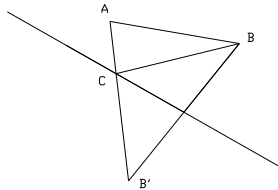

Рис. 3

Пример 3. (9 класс, областная олимпиада, 1999г.)

Ковбой на коне выехал из своей фермы. Проехав 7 миль на восток и потом проехав еще 8 миль на север, он оказался в 4 милях к западу от реки, текущей строго на юг. Теперь он хочет напоить коня у реки и вернуться на ферму. Подскажите ему кратчайший путь, для этого зная, что в прерий никаких препятствий для коня нет.

Решение.

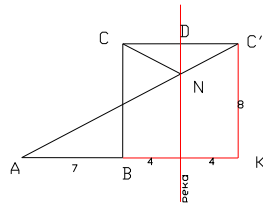

Рис. 4

На прямой, где течет река найдем такую точку N, чтобы сумма CN+NA была наименьшей (рис. 4). По опорной задаче находится точка C' . Рассмотрим прямоугольный треугольник АКС'. АК=15, КС'=8. Отсюда по теореме Пифагора $АС'=17$. $CN+NA=C'N+NA=AC'=17$.

Пример 4. (9 класс, областная олимпиада, 2003г.)

Пусть S – центр вписанной окружности треугольника ABC , а точки P , Q – основания с вершины C на прямые, содержащие биссектрисы углов $\angle BAC$ и $\angle ABC$ соответственно. Докажите, что прямые AB и PQ параллельные.

Решение.

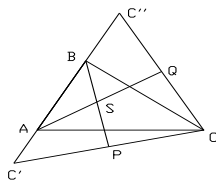

Рис.5

Пусть точка C' – есть образ точки C относительно биссектрисы BP , а точка C'' – есть образ точки C относительно биссектрисы AQ (рис.5). Рассмотрим равнобедренный треугольник $C'BP$, BP – биссектриса, высота и медиана. Отсюда точка P – середина отрезка $C'C$. Аналогично, рассмотрим равнобедренный треугольник ACC'' , точка Q – середина отрезка CC'' . Следовательно, PQ – средняя линия в треугольнике $C'C''C$, так как отрезок $C'C''$ содержит отрезок AB , то прямые AB и PQ параллельные.

Решение таких задач развивает логическое мышление, интеллект и формирует характер, в частности, такие его качества, как настойчивость, упорство в достижении цели, постоянное внимание, способность сосредоточиться.

Список литературы:

1. Гусев В.А., Литвиненко В.Н., Мордкович А.Г. Практикум по решению математических задач (Геометрия). -Москва.:Просвещение,1985.-286 с.
2. Готман Э.Г. Задачи по планиметрии и методы их решения. -Москва.: Просвещение, 1996.-240 с.
3. Маркова И.С.Новые олимпиады по математике.- Ростов-на-Дону.: Феникс, 2005. - 270 с.

СИСТЕМА ПРИМЕНЕНИЯ ИННОВАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ И МЕТОДОВ В ПРАКТИКЕ ПРЕПОДАВАНИЯ ИСТОРИИ КАЗАХСТАНА В КОРРЕКЦИОННОЙ ШКОЛЕ

Аслямова Раиса Галимовна
учитель истории,
г. Лисаковск

Аннотация

Мақалада Қазақстан тарихы пәнінің мұғалімін түзету мектебінде оқыту тәжірибесінде оқытудың инновациялық технологиялары мен әдістерін қолдану жүйесі берілген. Білім алушылардың психологиялық-педагогикалық ерекшеліктерін ескере отырып, педагогикалық технологиялар элементтерінің жүйесі, бұл пәндік білімді толық меңгеруге, оқушылардың дамуы мен әлеуметтенуіне ықпал етеді. Мақала білім берудің жаңартылған мазмұнына көшу кезеңінде Қазақстан тарихын оқыту тәжірибесін жинақтау мақсатында жазылған. Өзектілігі түзету мектептерінде оқытуда инновациялық технологияларды қолдану тәжірибесімен алмасу қажеттілігімен байланысты.

Аннотация

В статье представлена система применения инновационных технологий и методов обучения в практике преподавания учителя истории Казахстана в коррекционной школе. Система работы представляет синтез элементов педагогических технологий с учетом психолого-педагогических особенностей обучающихся, что способствует полному освоению предметных знаний, развитию и социализации учеников. Статья написана с целью обобщения опыта преподавания истории Казахстана в период перехода на обновленное содержание образования. Актуальность обусловлена необходимостью обмена опытом применения инновационных технологий в преподавании в коррекционных школах.

Abstract

In the given article it is presented the system of using of innovative technologies and methods of training in practice of teaching of the teacher of history of Kazakhstan at correctional school. The system of work represents synthesis of elements of pedagogical technologies taking into account psychology and pedagogical features of students that promotes full development of subject knowledge, development and socialization of pupils. Article is written for the purpose of synthesis of experience of teaching history of Kazakhstan during transition to the updated content of education. The relevance is caused by need of exchange of experience of use of innovative technologies for teaching for correctional schools.

Түйінді сөздер: *инновациялық білім беру, педагогикалық технологиялар, инновациялық технологиялар, білім берудің жаңартылған мазмұны, диалогиялық оқыту.*

Ключевые слова: *инновационное образование, педагогические технологии, инновационные технологии, обновленное содержание образования, диалогическое обучение.*

Keywords: *innovative education, pedagogical technologies, innovative technologies, the updated content of education, dialogical training.*

Процессы, происходящие в системе современного казахстанского образования, ведут к формированию новой идеологии и методологии образования как идеологии и методологии инновационного образования. Инновационные технологии обучения следует рассматривать как инструмент, с помощью которого новая образовательная парадигма может быть претворена в жизнь [1, с.67-69]. Что включает в себя понятие «инновационное образование»? Инновационное образование способствует саморазвитию педагога и обучающихся. Оно создает условия для полноценного развития всех участников образовательного процесса. Основным инструментом инновационного образования являются продуктивные педагогические технологии методики. [2, с.143].

Специфика специальных школ для детей с особыми образовательными потребностями обуславливает тщательный отбор педагогических технологий, форм и методов работы, отбора содержания материала, форм контроля и оценивания.

Предмет «История Казахстана» в коррекционных школах для детей с нарушением интеллекта является предметом, в процессе изучения которого учащиеся овладевают историческим материалом, приобретают необходимые знания и умения. Кроме того, важнейшей задачей предмета является коррекционное воздействие изучаемого материала на личность ученика, формирование личностных качеств гражданина, подготовка подростка к жизни, социальная и правовая адаптация выпускника в обществе.

В специальной школе для детей с особыми образовательными потребностями (нарушениями интеллекта) для успешного овладения историческими знаниями используются разнообразные формы организации учебного процесса, но основной формой обучения остается урок.

Многолетняя практика преподавания в коррекционной школе позволила апробировать различные педагогические технологии и вычлнить те элементы технологий, которые наиболее продуктивны в обучении детей с интеллектуальной недостаточностью. В основе сложившейся системы преподавания истории Казахстана заложены здоровьесберегающий и развивающий аспект, психологический комфорт и создание ситуации успеха для всех обучающихся. В практике преподавания истории Казахстана на уроках используются проектная технологи, информационно-компьютерная технология, технология развивающего обучения и другие технологии.

Структура урока в коррекционной школе соответствует требованиям к урокам по обновленному содержанию образования. Первый этап включает в себя приветствие, психологический настрой и постановку проблемы. Приветствие на каждом уроке проводится по-разному. Психологический настрой обуславливает настроение и внутреннюю мотивацию обучающихся, темп и плотность урока, от него зависит успешность урока, удовлетворенность уроком и учеников, и учителя. Основная часть

урока (середина) включает в себя основную работу по изучению, закреплению и контролю знаний. На этом этапе используются активные формы обучения, различные технологии и методы работы. На каждом уроке используются задания по развитию внимания, памяти и мышления. Одной из самых продуктивных форм является индивидуальная работа обучающихся по карточкам с таблицей, в которой зашифрованы исторические термины по изученной ранее теме. Обучающиеся должны их найти и подчеркнуть. На это задание отводится минута времени. Данная форма работы имеет соревновательный момент, учитель называет цифры от меньшего к большему, обучающиеся поднимают руку на ту цифру, которая показывает количество найденных слов. В карточке слова размещены таким образом, что после каждого слова впечатаны одно или несколько твердых, или мягких знаков, или какая-либо буква. В одном варианте каждая буква стоит в одной клетке, в одной строке таблицы может быть одно или несколько слов. В другом варианте слова и знаки между ними напечатаны сплошным текстом. После нахождения всех терминов все или отдельные термины объясняются учениками. Эта форма работы развивает внимание и скорость мышления. А также позволяет в занимательной форме организовать повторение или подвести к изучению новой темы.

Большую роль в изучении истории играют информационно-компьютерные технологии. Сейчас в образовательном пространстве существует огромное количество цифровых материалов по всем темам учебной программы – это материалы ЦОР, фрагменты документальных и художественных фильмов, аудиоматериалы. Эти материалы позволяют заменить словесное объяснение нового материала просмотром и прослушиванием видео и аудио материалов. К каждому просмотру такого материала необходимо подготовить задание, это может быть проблемный вопрос, таблица или тексты с пропусками. Обучающиеся не только знакомятся с новым материалом, но и выполняют задание индивидуально, в парах или в малых группах. Иногда на уроках происходит синтез двух технологий - информационно-компьютерные технологии и проектная технология. На уроках во время изучения и закрепления нового материала создаются минипроекты. Работают обучающиеся в парах или в небольших группах. Все минипроекты на уроках обучающиеся презентуют классу. Так как детям с нарушением интеллекта необходимо развивать коммуникационные компетенции, обучение диалогу является одной из составляющих уроков истории. Самый простой пример диалогического обучения – это фронтальный опрос. Обучающиеся коррекционных школ часто на вопросы отвечают односложно, иногда, когда учитель помогает ученику построить правильно предложение он не повторяет предложение за учителем, а утвердительно кивает или произносит только последние слова в предложении. Поэтому необходимо говорить ученику «продолжи предложение», «составь правильно предложение», «отвечай на вопрос полным предложением» или «повтори предложение за мной». Чаще всего этим приемом приходится пользоваться в седьмом классе, в начале изучения предмета, но с некоторыми обучающимися этот прием используется на протяжении всех лет обучения. Существует несколько других приемов, обучающих диалогу и развивающих речь. Ученикам на этапе контроля знаний или закрепления изученного материала выдаются индивидуальные карточки, по которым они устно отвечают, пользуясь как шаблоном правильного ответа. Например, ученикам дается задание продолжить 5-6 предложений, обучающийся читает начало предложения и заканчивает его своими словами, получается небольшой рассказ по изучаемой теме. Другой пример: ученики заполняют таблицу и по ней рассказывают. Чаще, конечно, составляются на уроках опорные схемы, в которых отражены даты, персоналии, места сражений, названия события. По такой схеме обучающийся с нарушением интеллекта может воспроизвести изученный материал, так как он наглядно видит подсказки. Для ученика коррекционной школы пересказать учебный материал очень сложно, поэтому

разбиваем весь текст на смысловые части и пересказываем по частям с опорой на схемы, таблицы, рисунки и т.д. Для обучения диалогу ученикам предлагается задавать вопросы из предложенного перечня напарнику и проверять по шаблону правильность ответа, исправлять ответ при необходимости. Затем в паре ученики меняются ролями. Так обучающиеся учатся говорить развернутыми предложениями, запоминают речевые обороты и начинают применять их в речи. На каждом уроке для расширения словарного запаса вводятся новые слова и объяснением их значения. Вопросы учителя строятся таким образом чтобы ученик в ответе вынужден был использовать новые слова. Самым сложным в коррекционной школе является работа в группах. Обучающиеся тяжело воспринимают ответы других учеников, не всегда понимают друг друга, так как не могут точно выразить свою мысль, не умеют спорить, подавать новые идеи. Еще одной особенностью является то, что они не могут распределять роли в группах, и, даже если их распределяют, то не всегда могут выполнить свои функции согласно своей роли. Групповую работу с обучающимися с нарушением интеллекта целесообразнее использовать в проектной деятельности. Мини проекты можно создавать на каждом уроке, при изучении любой темы, но она требует большой подготовительной работы. [3, с.31]. Например, при изучении восстания каждой группе выдается одинаковый набор иллюстраций, контурная карта, портреты предводителей восстания, фрагменты текста, даты, названия местности и т.д. В набор могут входить лишние даты, портреты исторических личностей другой эпохи, тексты, описывающие совершенно другое историческое событие. После рассказа учителя или просмотра видеоматериалов, последующего ознакомления с материалом параграфа учебника, обучающиеся в группе, используя данный набор материала, атласы и текст учебника, создают свой минипроект. На контурную карту наносится территория восстания и отмечаются места сражений, приклеивается портрет руководителя восстания, даты, названия основных сражений, и опорные фрагменты текстов. Минипроекты получаются красочные, не всегда аккуратные, но по ним любой ученик может пересказать материал. Заранее обговариваются критерии оценивания. Чаще всего это соответствие материала теме (исключить материалы, не соответствующие теме), аккуратность выполнения, презентация проекта и защита – рассказ исторического материала по своей теме. Защита проекта и сам проект оценивается другими группами, учитель направляет учеников при взаимооценивании, напоминает о том, что необходимо корректно высказываться, не обижать друг друга, подчеркивать достоинства работы и прислушиваться к мнению одноклассников. На таком уроке происходит многократное повторение нового материал в разной форме – это просмотр видеоматериала, рассказ учителя, ознакомление с материалом по учебнику, работа над проектом (отбор соответствующего материала, правильное расположение по локализации на контурной карте), защита проекта – слушание ответа других учеников. Происходит произвольное запоминание (подключение произвольной памяти) и затем ученик на следующем уроке легко воспроизводит изученный материал.

Перечисленные формы и методы работы не отражают полную методическую копилку, которую удалось накопить за годы работы в коррекционной школе. Но практика преподавания и анализ результатов различных исследований, которые были проведены за эти годы показали, что выбранные формы и методы работы дают хороший результат в обучении детей с нарушением интеллекта. Сложившаяся система работы представляет собой синтез элементов педагогических технологий с учетом психолого-педагогических особенностей обучающихся, что способствует полному освоению предметных знаний, развитию и социализации учеников.

Приобщение современного ученика к вопросам исторического образования происходит в условиях чрезвычайно насыщенного информационного поля. В этих условиях чрезвычайно важной становится задача определения путей целенаправленного

формирования образовательной среды, позволяющей использовать современные педагогические технологии и способствующей реализации максимальной самостоятельности обучаемого на уроке, а также использование современного программно-методического обеспечения в процессе обучения.[4, с.137].

Список литературы:

1. Бычков, А. В. Инновационная культура/ А. В. Бычков // Профильная школа. - 2005. - № 6. -157 с.
2. Историческое образование в Казахстане.// Материалы международной научно-практической конференции молодых ученых (21-22 декабря) - Караганда, 2004.- 284с.
3. Проектное обучение истории Казахстана. // Серия «История. Философия. Право». Алматы, 2007. – 187 с.
4. Т. А. Кожамкулов. Об изучении отечественной истории в учебных заведениях Республики Казахстан. Алматы. 2007. – 163 с.

ТРАДИЦИОННЫЕ И ИННОВАЦИОННЫЕ ПРИЁМЫ ОБУЧЕНИЯ ДЕТЕЙ КАЛЛИГРАФИЧЕСКОМУ ПИСЬМУ КАК УСЛОВИЕ ПОВЫШЕНИЯ ГРАМОТНОСТИ МЛАДШИХ ШКОЛЬНИКОВ

Астахова Людмила Васильевна
Даус Елена Владимировна
Елькина Наталья Михайловна
учителя начальных классов СШ №23, г.Костанай

Аннотация

Өзектілігі.Графикалық дағдыларды қалыптастыру - тілдің құзыретті білімі үшін жағдайлардың бірі, басқа пәндерді ойдағыдай меңгеруіңізге, оқу үрдісінің табысты өтуі үшін қажет қасиеттерді қалыптастыруға мүмкіндік береді, мысалы, табандылық, еңбекқорлық, еңбексүйгіштік, тілге құрметпен қарау.

Мақсаты. Қолдың бұлшық еттерін кушейтуге арналған жаттығулар жүйесі арқылы каллиграфиялық жазбаларды (жұмыс кітабы, іздестіру қағазы, үлгі карточкаларын) өңдеудің түпнұсқа құралдары кіші оқушыларға арналған хаттың сауаттылығын айқындайды.

Аннотация

Актуальность. Сформированность графического навыка – одно из условий грамотного владения языком, позволяет успешно изучать другие предметы, формирует качества, необходимые для успешного протекания учебно-воспитательного процесса, такие как усидчивость, старательность, трудолюбие, воспитывает уважение к языку.

Цель. Через систему упражнений для укрепления мышц руки, оригинальные пособия для обработки навыка каллиграфического письма (рабочая тетрадь, кальки, карточки-образцы) повысит грамотность письма младших школьников.

Abstract

Relevance. Formation of graphic skills is one of the conditions for competent knowledge of the language, allows you to successfully study other subjects, forms the qualities necessary for the successful course of the educational process, such as perseverance, diligence, diligence, fosters respect for the language.

Goal. Through a system of exercises to strengthen the muscles of the hand, the original tools for processing the skill of calligraphic writing (workbook, tracing paper, sample cards), highlight the literacy of the letter of younger schoolchildren.

Түйінді сөздер: инновация, каллиграфия, сауаттылық, жастар.

Ключевые слова: инновации, каллиграфия, грамотность, младшие школьники

Keywords: innovation, calligraphy, literacy, younger students.

Проблема каллиграфического письма теснейшим образом связана с проблемой обучения грамотному письму. Эти проблемы не только связаны, но и вытекают одна из другой.

Дети, которые овладели навыком каллиграфического письма, успешно овладевают навыком орфографической зоркости, грамотно владеют системами языка в дальнейшем.

Все предметы школьного курса требуют грамотного владения русским языком: высокой скорописи, техники чтения, умения четко излагать свои мысли, умения работать с текстами (выделять главное, находить объяснение конкретными предметами и явлениями), и главное, грамотно выполнять все это, именно с точки зрения орфографии.

Для развития коммуникативной компетенции учащихся посредством обучения письму можно использовать следующие задания:

Прочные знания в области русского языка, умение оперировать знаниями в процессе практики – вот конечная цель изучения русского языка на начальном этапе.

Основа грамотности закладывается именно в начальной школе. Более 70% ошибок, допускаемых детьми в письменных работах, уходят корнями в начальный курс языка.

Создался комплект эффективного раздаточного материала, система тренировочных упражнений, позволяющая добиваться успешного овладения навыком каллиграфического письма.

Необходимо понимать психологические аспекты данной проблемы;

- понимать философские и психолого-педагогические идеи в этом вопросе;
- опираться на накопленный ранее опыт;
- опираться на опыт учителей-новаторов;
- ясно понимать сущность обучения письму;
- иметь свою собственную программу текущих действий и перспективы на будущее;
- уметь использовать исследовательские методы в своей работе, опираться на них в повседневной деятельности.

Данная методика – творческое переосмысление идей Потаповой Е.Н. Илюхиной В.А. Монтесори М. дополненная собственными приемами, дающими высокий образовательный эффект, оригинальным подходом к решению данной проблемы: [1, с. 12]

Интегрированные уроки (русский язык, чтение, изобразительное искусство, музыка).

Карточки-кальки.

Различные системы упражнений:

- развитие мускульной памяти (система упражнений для укрепления моторики пальцев, штриховка, работа с трафаретами);
- развитие тактильной памяти (работа с карточками- образцами для обвода);
- закрепление знаний, умений, навыков (работа с кальками);
- лепка из глины и пластилина;
- рисование, раскрашивание картинок;
- изготовление поделок из бумаги, природного материала: шишек, желудей, соломы и других доступных материалов;
- конструирование;
- застегивание и расстегивание пуговиц, кнопок, крючков. Завязывание и развязывание лент, шнурков, узелков на веревке;
- завинчивание и развинчивание крышек банок и пузырьков.

Универсальные тексты для развития каллиграфического навыка, письма по памяти, анализа орфограмм.

- поздравительные открытки, телеграммы (личного и делового содержания), обменяться с одноклассниками и написать ответ;

- составление резюме по представленной вакансии, обменяться с одноклассниками и написать ответ, подходит ли такая кандидатура на вакансию или нет, и объяснить почему;

- личное письмо учителю на заданную тему и отправить по электронной почте. Учитель проверяет письмо и отправляет ответ с указанными ошибками;

- составить в малых группах объявления-информации (о поиске работы, о приеме на работу, о событиях спортивной и культурной жизни);

- письмо с протестами и жалобами, обменяться и вежливо извиниться в ответ;

- любимый рецепт и поделиться им с другом;

- дневники (наблюдений, путешествий);

- конспект (краткое изложение содержания прочитанного);

- поделиться с другом впечатлениями (об увиденном и услышанном) в письменной форме;

- написать отзыв, рецензию (на книгу, фильм);

- составить сообщения (о новостях, о последних событиях);

- придумать разные варианты концовки текста.

Многоуровневые карточки для индивидуальной работы (для коррекции почерка).

При творческом подходе, основанном на понимании проблем обучения, на понимании развития, опираясь на опыт учителей-новаторов, можно довольно успешно решать основной вопрос – повышение качества учебно-воспитательного процесса.

Список литературы:

1. *Потапова Е.Н.* Радость познания М., Просвещение, 1999 г.
2. *Федосова Н.А.* Обучение письму леворуких детей.ж. «Начальная школа» №12 М., Просвещение, 1999г.
3. *Стрижакова М.Т.* От рисунка к букве.ж. «Начальная школа» №9 М., Просвещение, 2000г.
4. *Лысенкова С.Н.* Методом опережающего обучения. М., Просвещение. 1988 г.
5. *Цвынтарный В.* Играем пальчиками и развиваем речь. С.-П., 2002 г.
6. *Ильина М.В.* Чувствуем – познаём – размышляем. М., Аркти, 2004 г.
7. *Фоппель К. М.,* Привет, ручки! Генезис, 2005 г.
8. *Швыдкая-Эйсмонт Г.* Эстетическое воспитание детей в игре. М., Просвещение, 2003 г.

ПРОДУКТИВНОЕ ИСПОЛЬЗОВАНИЕ НОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ПРАКТИКЕ СОВРЕМЕННОГО ОБРАЗОВАНИЯ

Асылханова Гульнара Амантаевна,
Досбаева Алуа Сайлаубековна,
учителя ШГ №18
г.Костанай

Аннотация

Мақала қазіргі заманғы мектептік білім беру жүйесіндегі үрдістерге және оқытушының инновациялық педагогикалық технологияларды кәсіби қызметте пайдалануына арналған. Ерекше мән сын тұрғысынан ойлаудың әр түрлі әдістердің іс жүзінде қолдануына берілген.

Аннотация

Статья посвящена современным тенденциям в системе школьного образования и использованию в профессиональной деятельности преподавателя инновационных педагогических технологий. Особое внимание акцентируется на применении на практике различных методов критического мышления.

Abstract

Article is devoted to current trends in the system of school education and use in professional activity of the teacher of innovative pedagogical technologies. The special attention is focused on practical application of various methods of critical thinking.

Түйінді сөздер: білім, инновациялық, технологиялар, іс жүзінде, сын тұрғысынан ойлаудың әдістері

Ключевые слова: Образование инновационных, технологий, практике, методов критического мышления.

Keywords: Education, innovative, technology, practical, methods, critical thinking.

В век информатизации и новых технологий, в Республике Казахстан идёт становление новой системы образования, ориентированной на вхождение в мировое образовательное пространство. В современном мире большая ответственность ложиться на учителя, чтобы повысить мотивацию учащихся к обучению. Важность применения инновационных технологий и методов в практике современного образования заключается в совершенствовании практики преподавания и обучения посредством внедрения новых концепций и актуализации рефлексии и их влияния на практику. На современном этапе развития в связи с изменяющимися требованиями, предъявляемыми к подрастающему поколению, в Республике Казахстан идёт становление новой системы образования. В связи с этим возникает необходимость в воспитании и развитии личности независимой, увлечённой, уверенной, ответственной, с развитым критическим мышлением, которая бы проявляла компетентность в цифровых технологиях. Этот процесс сопровождается существенными изменениями в педагогической сфере учебно-воспитательного процесса. В современных условиях меняется и роль учителя. Учителя должны стремиться к тому, чтобы системно следовать цели улучшения преподавания и обучения в школах. Поэтому большая ответственность ложиться на учителя. В современном мире перед учителями стоит вопрос, как организовать учебный процесс, чтобы повысить мотивацию учащихся к обучению. Согласно высказыванию Пажареса «...Если учитель с «традиционным» стилем преподавания, основанным на передаче готовых знаний, желает помочь ученикам стать личностями с развитым критическим мышлением, то ему самому, прежде всего, необходимо иметь развитое критическое мышление и быть открытым для новых идей» (руководство для учителя стр.111), таким образом нам учителям в первую очередь необходимо поменять свои взгляды на традиционную систему преподавания, быть глубоко уверенной в том, что внедряя, новые методы и приемы мы тем самым помогаем ученику формироваться как социально адаптированной личности с развитым критическим мышлением. Так как эффективность урока зависит, прежде всего, от продуманного планирования целей и ожидаемого результата я начала работу по составлению среднесрочного плана. Среднесрочный план я составила на основе календарного плана, который соответствует учебной программе. В основу плана я взяла слова Анатолия Гина «Каждый педагогический прием –это нить, которая, переплетаясь, складывается в нечто целое, в систему», потому что я поняла, что все семь модулей это нить которая переплетаясь складывается в единую систему. Я поставила перед собой задачу организовать так уроки, чтобы они способствовали развитию умений и навыков саморегуляции учащихся. Как учитель государственного языка, ставлю своей задачей положить основу развития критического мышления своих учащихся. «Критическое мышление традиционно связывают с более поздними стадиями образования: с обучающимися старших классов средней школы и высших учебных заведений. Однако основы критического мышления могут быть развиты и более младшими школьниками, начиная с очень ранней стадии их обучения, в целях развития необходимых навыков. Наиболее оптимальный для этого путь – стимулирование учеников к доказательствам на

основе собственного опыта». Стремясь развивать критическое мышление у детей, прежде всего я сама должна уметь критически мыслить. Данный модуль Программы предполагает развитие критического мышления не только у детей, но и у учителя.

Развитие критического мышления у человека способствует выработке таких качеств как: целеустремлённость, ответственность, независимость, уверенность в себе, способность к самообучению. Использование модуля «Обучение критическому мышлению» на уроках предполагает не принятие истины учеником от кого-либо, а самостоятельный её поиск. «Люди просто не должны доверять своим инстинктам. Они, несомненно, не должны доверять тому, что спонтанно происходит с ним. Они не должны принимать за истинное все, что преподносится как истинное. Они не должны предполагать, что их опыт необъективен. Они нуждаются в том, чтобы быть сформированными, они не рождены со стандартами, априорными нормами, суждениями, претендующими на абсолютную истинность, законность. Они должны вырастить в себе привычки и черты, которые объединят эти стандарты в их жизни».

Современный человек должен быть конкурентоспособным членом общества, поэтому он должен мыслить критически, т.е. уметь анализировать, размышлять, критиковать, оценивать, быть способным обучаться самостоятельно, стремиться к самосовершенствованию. Школа играет важную роль в становлении личности, привитии ей определённых навыков и умений. Именно школа призвана воспитать образованную, свободную личность, способную ориентироваться в условиях постоянно меняющегося мира. Работая традиционно, на уроке большую часть времени говорила я, задавала детям поверхностные вопросы, такие как Не? Қалай? Неше? Прежде чаще всего в своей практике я использую блиц- вопросы для выявления базовых знаний и проверки понимания. . На уроке я побуждаю учеников предлагать новые идеи, исследовать. Я стараюсь способствовать формированию у учащихся умения работать в сотрудничестве, вырабатывать умение работать с информацией, умение её интерпретировать, научить применять полученную информацию в жизни, повысить мотивацию к учению. На стадии вызова я побуждаю детей к работе, вызвала интерес к теме урока, побуждала к обращению за уже имеющимися знаниями, определяла отправную точку, все ответы детей принимались в бесконфликтной форме, зачастую фиксировались на ватмане. Психологически настроив детей на работу, создав в классе атмосферу сотрудничества, стараясь подвести детей к самостоятельному определению темы урока и её значимости, я проводила «Мозговой штурм», «Мозговую атаку», использовала приёмы «Верные и неверные утверждения», «Кластер», «Корзина идей».

Очень важно на данном этапе показать значимость ответа каждого ребёнка, чтобы вовлечь его в активную деятельность. Дети в начале урока определяли тему, ставили цель, определяли критерии успеха. Они уже задумывались над тем, чему им нужно научиться на уроке, как этого достичь. На стадии вызова я мотивировала детей на работу, здесь же ранее полученные знания выводились на уровень осознания. Они становились базой для получения новых знаний. Для осмысления материала я использовала приёмы «Инсерт», таблицу «ЗХУ», «Кластер». Таблица «Знаю, Хочу узнать, Узнал» или «Бортовой журнал» заполнялись на протяжении всего урока. Ведение «Бортового журнала» важно, т.к. дети в очередной раз имеют возможность обратиться к своим знаниям, что-то переосмыслить. Проведение рефлексии учащимися на уроках ещё раз заставляло детей обратиться к теме, обменяться мнениями, поразмышлять над своими достижениями в усвоении материала, соотнести базу уже имеющихся знаний с полученными знаниями на уроке, оценить собственную позицию о расширении полученных знаний. Использование модуля Программы «Обучение критическому мышлению» позволило мне самой критически подойти к уроку. Теперь на уроках я стала придавать большое значение постановке вопросов от простых к сложным. Я стала использовать разъяснительные вопросы, требующие от ученика объяснения и

разъяснения, формулировки своего собственного мнения, такие как: Как вы думаете? Случалось ли вам? Что вы думаете по поводу? Хорошо ли это, почему ты так считаешь? Я стала в своей практике использовать различные стратегии развития критического мышления. Я считаю, что развивая критическое мышление на уроке, я приближаю процесс обучения к реальной жизни. Использование модуля на уроках позволило мне создать в классе атмосферу сотрудничества, способствовать развитию у детей самостоятельности, навыков аргументирования, критически подойти к учебному процессу. Один из важных модулей современного урока является модуль оценивание для обучения, где ученик является активным лицом при взаимооценке и самооценке.

Формативное оценивание дает возможность учителю отслеживать процесс продвижения учащихся к целям их учения и помогает учителю корректировать учебный процесс на ранних этапах, а ученику – осознать большую степень ответственности за свое образование. Этот тип оценивания направлен на реализацию личностно-центрированного принципа преподавания. Формативное оценивание отличается от существующих методов оценки, прежде всего, тем, что оно дает возможность учителю работать с каждым учеником на индивидуальном уровне и на систематической основе, диагностировать недостаточное владение материалами учащимися на ранних этапах и помогает учителю организовать учебный процесс. Модуль использование ИКТ в преподавании и обучении использовался на всех уроках: при проведении разминки, использование таймера, использование презентаций по казахскому языку, для проверки домашнего задания. Таким образом, я пришла к выводу, что для того чтобы изменить отношение детей к учебе, необходимо изменится самому учителю, а это значит уделять внимание самообразованию, внедрять новые передовые технологии в процесс обучения, для большей заинтересованности учащихся.

Подводя итог, я хочу отметить, что использование семи модулей на уроках способствует реальной возможности подготовить социально-адаптированную личность.

Список литературы:

1. А.С. Макаренко. Психология труда учителя. М., «Просвещение», 1993
2. Қазақстан Республикасының « Білім туралы» Заңы // Алматы., 2010
3. Қазақстан Республикасында 2015 жылға дейінгі білім беруді дамыту тұжырымдамасы. // Астана. 2004 ж
4. Қазақстан Республикасында білім беруді дамытудың 2005-2010 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы. // Астана. 2004. 28 б.

ИННОВАЦИЯЛЫҚ ӘДІС-ТӘСІЛДЕРДІҢ ОҚЫТУ ҮРДІСІНДЕГІ ТИІМДІЛІГІ

Ахметбекова Бақытгүл Русланқызы,
Нұрқанова Мариям Дюсенқызы,
қазақ тілі мен әдебиеті пәні мұғалімі.
Елекеева Сұлуқұлсін Амангелдіқызы
орыс тілі мен әдебиеті пәні мұғалімі.

Аннотация

Өзектілігі: Сындарлы оқыту теориясы негізінде білім алған оқушы өзін еркін ұстап, ойын дәл жеткізе алатын, сыни тұрғыдан ойлай алатын, тұжырым жасай білетін, бірін-бірі бағалай алатын, көшбасшы бола алатындай тұлға болып қалыптасатынына күмәніміз болмайды. Демек, сол әдіс-тәсілдерді тиімді де оңтайлы жолмен жүзеге асыру арқылы, баланың даралық дарындылығы мен талантын ескере отырып, бәсекеге қабілетті тұлғаны жетілдіру ұстазға жүктелетін жауапкершілік болып отыр.

Мақсаты: Еліміздің болашағы – бүгінгі мектеп оқушыларын бәсекеге қабілетті тұлға етіп тәрбиелеу терең білімді, кәсіби алғыр, жоғары білікті ұстазға байланысты деген ойды жеткізу.

Аннотация

Актуальность: Ученик, получившее знание на основе конструктивного теория обучения, может точно выразить свои мысли, умеет делать выводы, оценивать друг друга, умеет мыслить критически, быть человеком, который способен быть лидером. И нет сомнений, что этот человек будет сформирован. Научить пользоваться методика «Критического мышления» и реализовать их оптимальным способом.

Цель: Довести мысль, что будущее нашего государства зависит от высококвалифицированных учителей, воспитывающих сформированную личность, умеющий мыслить критически, способные к лидерству и профессионализму.

Abstract

Relevance: There will be no doubt that a student who has been educated on the basis of the theory of critical learning becomes a person who can freely hold himself, Express thoughts accurately, think critically, draw conclusions, evaluate each other, become a leader. Consequently, the improvement of a competitive personality, taking into account the talent and talent of the child, through the effective and rational implementation of these approaches is the responsibility of the teacher.

Purpose: The future of the country-school children the education of a competitive personality today deep knowledge, professional enterprising, highly qualified teachers thought that in connection with the delivery.

Түйінді сөздер: *Сындарлы оқыту, шығармашылық жұмыс, қызығушылық, стратегиялар, тиімді, мұғалім.*

Ключевые слова: *Критическая тренировка, творческая работа, интересы, стратегии, эффективный, учитель.*

Keywords: *constructive learning, creative work, interest, strategy, teacher.*

«Болашақта еңбек етіп өмір сүретіндер –
бүгінгі мектеп оқушылары, мұғалім оларды қалай тәрбиелесе,
Қазақстан сол деңгейде болады.
Сондықтан ұстазға жүктелген міндет ауыр»
Н.Ә. Назарбаев.

Білім беру саласында қол жеткізілген білімнің мәні оқушылар үшін білімнің де, дағдылардың да тең дәрежеде маңызды екендігі белгілі. Заманауи тәсілдің ең негізгі ерекшелігі оқушылардың алған білімдерін жай ғана иеленіп қоймай, оларды орынды жерде қолдана білуіне басты назар аудару болып табылады, ал ХХІ ғасырда талап етілетін дағдылардың мәні осында.

Сындарлы оқытудың мақсаты – оқушылардың пәнді терең түсіну қабілетін дамыту, алған білімдерін сыныптан тыс жерде, кез келген жағдайда тиімді жағдайда пайдалана білуін қамтамасыз етеді. Бұндай міндеттер оқушылардың оқыған тақырыбы бойынша білімдерін өз деңгейінде көрсетіп, кейбір болжамдар бойынша күмәнді ойларын білдіре алатындай, пікір-көзқарастарын нақтылап, жаңа ұғым-түсініктерін өрістетуге орайластырып құрылады да, бала өз бетімен сапалы білім игеруге дағдыланады.

Осы мақсатты жүзеге асыруда мұғалімнің ұстанымы оқушыға ерекше ықпал етеді. Сондықтан мұғалім алдында мақсат қоя білетін, анық та дұрыс сөйлейтін, өз ойын жарыққа еркін шығара алатын, түсіне білетін, қызығушылықпен тындай алатын адамды өмір жолына аттандыра білуі керек.

Осыған орай мектептегі барлық негізгі пәндер бойынша шығармашылық жұмыстар әр сабақта беріліп отырған жөн. Мысалы:

«Образға ену» әдісі

Жансыз заттардың, өсімдіктердің, жануарлардың орындарында өздері қандай күй кешетіні, қандай қызмет атқаратынын сезіну. Мен – жермін (Қаламмын, гүлмін) деген әр түрлі тақырыптарда әңгіме жазғызу.

1 оқушының әңгімесі: Мен – Табиғатпын.. Айналам толған жасыл әлем. Мен әлемдегі барша жанға тіршілік сыйлаймын. Әңгіме құрастыра отырып жазу арқылы оқушылардың ой-өрісі кеңейтіліп, тілдері дамиды.

«Бір минуттағы ой»

Мұғалім сабақтың тақырыбын айтады, не бір сөз айтады. Оқушылар осы сөзді естігенде ойларына не түсті, соны 1 минут ішінде жазады. Сосын сол сөзді не үшін жазды түсіндіреді. Егер оқушылар сөздерді ішінде ерекше сөздер болса, сол сөзді не үшін жазды, бұл тақырыпқа (не айтылған сөзге) қандай қатысы бар, соны айтып беру керек.

«Галерея» әдісі оқушылардың ұжымда бірін-бірі сыйлау арқылы басқалаордың ой ұшқырлығын байқауға, өз ойын қосып отыруға мүмкіндік береді. Сондай ақ, қатысымдық дағдыға сай диалог барысында басқа адамның сөзін ести және тыңдай білуін, диалогке\ сұхбатқа қатысуға дайын болуын, әркімнің көзқарасы мен пікірі болатынын түсінуін, өз пікірін айқын да дұрыс және толық жеткізе білуін қалыптастырады.

«Диалог – ертегі» әдісі. Шарты: мұғалім не оқушы шығарып, кез келген бір әңгіме – ертегіні бастап кетеді. Ал қалған оқушылар басталған әңгіме-ертегіні бір-бірден сөйлеммен ары қарай жалғастырады. Мысалы, мұғалім былай бастайды: «Ертеде бір байдың еркетотай ұлы болыпты...» 1-оқушы: «Сол ұлы көгалда көбелек қуып жүріп адасып кетіпті...»десе, 2-оқушы одан ары қарай жалғастырады: «Қарны ашып, іші шұрқырап келе жатса, алдынан бір ешкі кезігіпті... – міне осылай ертегі жалғаса береді, ең соңғы оқушы ертегіні жалғаса береді, ең соңғы оқушы ертегіні ұтқыр шешіммен аяқтауы тиіс. Және кімде-кім ертегі ішіне қызғылықты оқиға кірістіре алса, сонын еңбегі жоғары бағаланады.

«Қиялымдағы мәтіндер» әдісі

Бұл әдісте әр оқушыларға түрлі суреттері бар төрт текше беріледі. Оқушылар текшелерді тастау арқылы өздеріне түскен суреттерге байланысты әңгіме құрастырады.

Жаңа әрі пайдалы ізденістердің бірі қазақ тілі мен әдебиеті сабағында қолданылып жүрген әдістердің бірі – «Оқу мен жазу арқылы сын тұрғысынан ойлау» технологиясы. Бұл технология 18 елдің тәрибесіне енгізілген. Осы технология оқушылардың сабаққа деген қызуғышылығын арттырады, ойлау белсеңділігін, тапқырлығын, өзіне деген сенімділігін, іскерлік дағдысын қалыптастырады. Сыни тұрғыдан ойлау дегеніміз – ой қозғай отырып, оқушының өз ойымен өзгелердің ойына сыни қарап, естіген – білгенін талдап салыстырып, білмегенін өзі зерттеп, дәлелдеп, өз бетімен және бірлесіп шығармашылық жұмыс жасау. Сын тұрғысынан ойлау жобасы мынадай үш құрылымнан тұрады:

- Қызығушылықты ояту;
- Мағынаны тану;
- Ой толғанғыс.

Бұл технологияда бұрынғы білім мен жаңа ұғым ұштастырылады. Соңғы кезінде оқушы өз шығармашылық қабілетін таныта алады. Оқушыларды ойлауға үйретуде, тілдерін дамытуда РАФТ, INSERT, екі түрлі түсінік күнделігі, еркін жазу, дөңгелек үстел, үш қадамдақ сұхбат, бес жолды өлең, эссе, түртіп алу сияқты стратегиялардың тиімді де ұтымды жақтары көп. Тақырыпты толық ашып түсінуде көмектесетін оқыту стратегиясы «V»- білемін, «-» -білмеймін, «+» -мен үшін жаңа ақпарат, «?»- мені таң қалдырады белгілерін қойып отырып оқу тапсырылады. Бұл «INSERT» стратегиясы – оқығанын түсінуге, өз ойын басшылық етуге, ойын ашық білдіруге үйрететін ұтымды құрал. Оқушылардың ерекше қызыға орындайтын тапсырмаларының бірі- «екі түрлі

түсінік күнделігін толтыру». Балаларға дәптердің бетін ортасынан вертикаль сызықпен бөліп, мәтінді оқи отырып:

-бөліктің оң жағына мәтіндегі қатты әсер еткен тұстарды, үзінділерді жазады.

-сол жағына сол әсер еткен үзінділер жайлы пікір жазады.

-әр оқушы мәтінмен танысып, дәптерлеріне жазбаша тапсырманы толтырып біткен соң , бірінші жұппен, одан кейін топпен талқылау ұйымдастырылады.

-топ ішінен өз жұмыстарын бір-бірден шығып қорғайды.

Сабақта сыни тұрғыдан ойлаудың әдістерін қолданған өте тиімді. Біріншіден, жеке , жұппен, топпен жұмыс жасағанда баланың белсенділігін, сабаққа қатысуын бақылауға болады. Ой шақыру кезеңінің басты міндеті – алдағы жұмыстарға оқушылардың қызығушылығын ояту , дайындау. Сабақта түрлі суреттер, ұлы адамдардың сөздерін, ойландыратын тұжырымдамаларды пайдалана отырып, сабаққа деген қызығушылықтарын арттыруға болады. Іс- әрекетті ой елегінен өткізу кезеңінде жаңа ақпараттар кездестіреді, алға қойған міндеттерді шешуге ынталанады.

Сабақта берілген тақырыпты алдымен жеке, содан кейін жұпта , ұжымда талқылатып жұмыс жасайды. Бұл жағдайда әрбір оқушы бір сәт өзің мұғалім ретінде сезініп, оқуға деген жауапкершілігі артады. Әр топқа берілген тақырыпты жеке оқып, содан кейін өзге топқа реттік нөмірлер бойынша топталып, өз тақырыптарын түсіндіреді. Бұл есте сақтау, негізге алу , түсіндіруді арттырады, яғни жаңа ақпараттарымен бөліседі. Тақырыпты қаншалықты түсінгендерін постерге түсіру арқылы жеткізеді. Рефлексия кезеңінде оқушылар алған жаңа ақпараттарды, жаңа білімді реттейді, өз пікірлерін дәлелдеп айтады.

Сындарлы оқыту теориясы негізінде білім алған оқушы еркін ұстап, ойын дәл жеткізе алатын, сыни тұрғыдан ойлай алатын ,тұжырым жасай білетін, бірін-бірі бағалай алатын, көшбасшы бола алатындай тұлға болып қалыптасатынына күмәніміз болмайды. Оқушылардың сабаққа деген құлшынысын , қызығушылығының артқанын, сыни тұрғыдыан ойлауға бет алатынын байқауға болады. Ең маңыздысы оқушылар өз іс-әрекетін , сыныптастарының, құрбы-құдастарының іс-әрекеттерін , жетістіктерін бағалауды және жауапкершілікке үйренеді.

Сын тұрғысынан ойлауды дамыту сабақтарының негізінде оқушылар:

-өз ойын ашық, еркін айтуға , пікір алмасуға ;

-өзін-өзі, бірін-бірі бағалауға ;

-бір-біріне құрметпен қарауға ;

-мұғаліммен еркін сөйлесіп, пікір алмастыруға;

-достарының ойын тыңдай отырып, мәселені шешу жолдарын іздей отырып, бір-біріне көмектесуге ;

-белсенді шығармашылықты ойлаға негіз қаланады.

Оқу мен жазу арқылы сын тұрғысынан ойлау бағдарламасының жүзге тарта стратегиясы бар екені белгілі, демек сол әдіс тәсілдерді жақсылап игеріп, ішінен қажеттілерін тиімді де оңтайлы жолмен жүзеге асыруға мүмкіндік мол. Шығыс даналығы «Мәселе – нені үйретуде емес, қалай үйретуде» демей ме ? Сондықтан мақсат пен мазмұн мемлекеттік бағдарламаларда айқын беріліп отырған қазіргі жағдайда бұл стратегиялардың маңызы зор.

Демек терең білім, кәсіби алғырлық, жоғары біліктілік ұлттық мүддеге қызмет етпесе , ел алдындағы парыз ұғымына сүйенбесе, рухани құндылықтарға негізделмесе , жасампаз күшке айнала алмайды. Сондықтан сапалы білім бере отырып , бәсекеге қабілеті тұлғаны жетілдіруде баланың даралық дарындылығы мен талантын ескерген жөн. Оған М.Дулатовтың «Тумысында қанша зерек болса да – ғылымсыз , тәрбиесіз кемеліне жетпейді » деген сөзі дәлел. Ж.Аймауытовтың «Педагогика» еңбегінде «Неғұрлым баланың қабілеті мен талантын дамытуға көңіл бөлсе , соғұрлым оны толық ашуға мүмкіндік туады. Бала бойындағы ерекше қасиеттерді оған жақын жасы үлкендер

жиі ескерту қажет» деген. Ал қазақтың «Дала жұлдызы» атанған Ы. Алтынсариннің «Мен үшін жақсы мұғалім бәрінен де артық, өйткені мұғалім – мектептің жүрегі» деген сөзімен түйгеніміз бәсекеге қабілетті тұлғаға сапалы білім беруде мектептегі барлық істің ұйытқысы ұстаздардың еңбегімен ақталары сөзсіз болғаны деп ойлаймыз.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. Назарбаев Н.Ә. «Қазақстан – 2050» Жолдау. Астана, Ақорда. 2015.
2. Құдайбергенова К.С. Инновациялық тәжірибе орталығы – педагогикалық технология көзі // Алматы 2001 - 75 б.
3. Жүнісбек Ә. Жаңа технология негізі - сапалы білім // Қазақстан мектебі № 4. 2008ж.
4. Қазақ ұлттық энциклопедиясы, Алматы // - 24б.

СОЗДАНИЕ УСЛОВИЙ ДЛЯ ПОЛУЧЕНИЯ ИНКЛЮЗИВНОГО ОБРАЗОВАНИЯ

Ахметжанова Ботакоз Жусуповна
заместитель директора по УВР.
Байдалинова Сауле Нигметовна –
заместитель директора по УВР.

Аннотация

Бүгінде Қазақстанда инклюзивті білім беру мәселесі өте өзекті проблемалардың бірі болып табылады. Біздің мектептің ұстаздары бұл мәселені өте маңызды деп санайды. Туа біткен және жүре пайда болған даму кемістіктері бар оқушылар саны жыл сайын артып келеді. Бірінші кезекте мектептің педагогикалық ұжымы барлық балаларға кедергісіз білім беруді алға қояды. Сондықтан инклюзивті білім беру бойынша, мүмкіндігі шектеулі балаларды жалпы білім беру процесіне қосу және инклюзивті практиканы дамыту бойынша мектептің педагогикалық ұжымының жұмысын жоспарлайды және ұйымдастырады.

Аннотация

Сегодня проблема инклюзивного образования в Казахстане очень актуальна. Учителя нашей школы так же считают этот вопрос очень важным. Поскольку количество учащихся с врожденными и приобретенными пороками развития с каждым годом увеличивается.

Первоочередной задачей педагогический коллектив школы ставит безбарьерное образование для всех детей. Поэтому координатором по инклюзивному образованию планируется и организуется работа педагогического коллектива школы по включению детей с ограниченными возможностями здоровья в общеобразовательный процесс по развитию инклюзивной практики.

Abstract

Today, the problem of inclusive education in Kazakhstan is very relevant. Teachers of our school also consider this question very important. The number of students with congenital and acquired vices increases every year.

The main task of the school's teachers is to free education without any barrier for all children. Therefore, the coordinator of inclusive education plans and organizes such work as including children with disabilities in the general educational process and to develop inclusive practices.

Түйінді сөздер: *инклюзив, принциптері, іс жүзінде, шектеулі, колобаративті, іске асыру.*

Ключевые слова: *Инклюзив, принципы, практика, ограниченные, колобаративная, реализация.*

Keywords: *Inclusive, principles, practice, limited, colo-barractive, implementation.*

Инклюзивное образование является одним из процессов трансформации системы образования, ориентированным на формирование условий доступности качественного образования для всех. Оно предполагает включение детей с особыми образовательными

потребностями независимо от их физических, психических, интеллектуальных, культурно-этнических, языковых и иных особенностей в общеобразовательную среду, устранение всех барьеров для получения ими качественного образования, их социальную адаптацию и интеграцию в социум

Первоочередной задачей педагогического коллектива школы ставит безбарьерное образование для всех детей. Поэтому координатор инклюзивного образования планирует и организует работу педагогического коллектива школы по включению детей с ограниченными возможностями здоровья в общеобразовательный процесс и по развитию инклюзивной практики. Обучающие семинары, коучинги, индивидуальные консультации регулируют взаимоотношения всех участников образовательного процесса и обеспечивает предупреждение и разрешение конфликтных ситуаций, поддержку отношений сотрудничества и взаимопомощи, а также способствуют созданию коллаборативной среды и обстановки комфорта, взаимопонимания, взаимопомощи и взаимоуважения.

Основные принципы работы школы состоят в следующем:

- Каждый человек ценен, интересен и уникален, не зависимо от его социального статуса, физических возможностей и способностей.

- Все мы такие разные, но мы все так похожи.

- Дари всем друзьям с проблемами здоровья не жалость, а понимание.

Сведения об ответственных за инклюзивное образование:

Инклюзивное образование в школе координирует заместитель директора по УВР.

В тесном контакте видятся работалогапеда, психолога, социального педагога, работает логопедический кабинет.

Наличие и реализация плана школы по развитию инклюзивного образования.

В начале учебного года в школе составляется план работы с целью реализации и развития инклюзивного образования, который утверждается директором школы. По завершению учебного года проводится анализ работы.

Основные направления работы школы по сопровождению детей с особыми образовательными потребностями:

- организация домашнего обучения детей с ограниченными возможностями (по справке ВКК, справке ПМПК постоянно, в течение учебного года)

- социальное, психолого-педагогическое сопровождение детей с ОВ (акции «Забота», индивидуальные занятия с психологом, логопедом)

- медико-педагогическая, коррекционная поддержка детей с особыми образовательными потребностями (рекомендации медика школы, постоянная коррекция знаний по предметам, индивидуальные консультации в течение учебного года).

Материально-техническое обеспечение данной категории учащихся.

Для реализации инклюзивного образования при проведении уроков учителя используют телевизор, компьютер, интерактивную доску, так же используются наглядные пособия.

Организация питания.

В течение учебного года все учащиеся с ограниченными возможностями были охвачены горячим питанием.

Организация внеурочного времени и летнего отдыха.

В школе согласно плану работы систематически проводятся конкурсы, мероприятия, где задействованы учащиеся с особыми образовательными потребностями. Так же данные учащиеся будут посещать пришкольный лагерь и площадку.

Оказание комплексной коррекционно – педагогической поддержки.

С начала учебного года в школе ведется логопедическая поддержка младших школьников и детей с ограниченными возможностями.

Психолог по результатам первичной диагностики разрабатывает программу индивидуального развития, согласно которой проводятся занятия. Занятия проводятся двух формах: индивидуальной и групповой. Занятия проводятся по следующим направлениям: аэротерапия, развитие и коррекция когнитивных процессов, песочная терапия, упражнения на совершенствования ручной моторики, на формирования аудиальной, визуальной и долговременной памяти и т.д.

Работа школьных педагогических консилиумов.

В школе создан школьный ПМПКс целью создания целостной системы, обеспечивающей оптимальные условия для обучающихся с ограниченными возможностями в соответствии с их возрастными, индивидуальными особенностями и уровнем их интеллектуального развития. В течение учебного года проводятся как плановые так и внеплановые заседания. Профориентационная работа. Предварительное трудоустройство детей.

В течение учебного года проводится профориентационная работа с учащимися с приглашением специалистов колледжей и высших учебных заведений.

Организация и участие в обучающих семинарах для педагогов.

В течение учебного года заместителем директора, координирующим данный вопрос, логопедом посещаются семинары, согласно плану.

Совершенствование системы работы.

В целях совершенствования системы работы с детьми с особыми образовательными потребностями в школе проводится определенная работа:

1. Образован психолого-медико-педагогический консилиум, что позволяет отслеживать позитивные или негативные изменения в состоянии конкретного ребёнка внутри.

2. Для того, что бы педагоги могли качественно выполнять свою работу в обучении детей с особыми образовательными потребностями в школе по возможности администрацией организуются курсы по основам включения детей с ограниченными возможностями в общеобразовательный процесс.

3. Чтобы дети могли учиться и не чувствовать себя ущемленными повсеместно создаются материально-технические условия в школе: пристроен пандус для выхода на пришкольную территорию, оборудованы широкие туалетные комнаты.

4. Учителями школы к учащимся с ограниченными возможностями здоровья применяются принципы личностно - ориентированной технологии, направленные на дифференцированный подход к ребенку, создание условий для самоорганизации личности и раскрытия ее качеств.

5. При организации воспитательного процесса в рамках инклюзивного образования педагогами соблюдаются следующие условия:

- Как можно больше непосредственных контактов между детьми школы и ребятами с поражением опорно - двигательного аппарата в различных условиях;

- Совместная деятельность ребят основана на неформальной ситуации общения.

6. Согласно пункту 29 Санитарных правил «Санитарно-эпидемиологические требования к объектам образования», утвержденных Постановлением Правительства Республики Казахстан от 19 марта 2015 года №234, сделаны соответствующие требованиям разметки и установлены: пандус, перила, широкий дверной проем, кнопка вызова.

Соблюдение вышеперечисленных рекомендаций позволяет повышать эффективность развития инклюзивного образования в школе.

Таким образом, для того чтобы в школе в полном объеме реализовалось инклюзивное образование, необходим план работы, охватывающий все направления инклюзивного образования. Психолого – педагогическую поддержку детей с ОВ оказывают психологи школы, которые проводят индивидуальные коррекционные

занятия с детьми Психологи систематически оказывают консультативную помощь классным руководителям, учителям – предметникам и родителям по работе и воспитанию детей с особыми образовательными потребностями. За период учебного года, по результатам дополнительных диагностик и наблюдений заметны улучшения в развитии психических процессов, развитии личностных особенностей учащихся, все дети адаптированные, уровень мотивации стал значительно выше, что говорит о продуктивности проводимой консультативной и коррекционной работе. Учащиеся с ОВ задействованы во внеклассной работе, с помощью чего повышается самооценка детей, появляется ощущение «нужности» ребенка. Классные руководители и учителя-предметники в классах с детьми ОВ проводят занятия с детьми по индивидуальным заданиям по сопровождению детей обучающихся по программам КРО и ЗПР.

Сегодня школа продолжает совершенствовать модель формирования инклюзивного образования через модель личностного роста учащегося с ограниченными возможностями.

Принятое в большинстве стран инклюзивное образования понимается как благо для всех тех, кто воспитывает детей в семье, кто обучается вместе с ними, кто их учит, и это – шанс для всего казахстанского общества, получающего возможность на практике реализовывать гуманистические ценности равных прав, свобод и развития личности каждого человека.

ҚАЛЫПТАСТЫРУШЫ БАҒАЛАУ НЕГІЗІНДЕ ОҚУШЫЛАРДЫҢ ТЫҢДАЛЫМ ДАҒДЫЛАРЫН ДАМУ ЖОЛДАРЫ

Байғалиева Айнур Аманжоловна,
Жакупова Балжан Кожаметовна,
Исмаилова Сара Шуптеновна
№ 1 Затобол орта мектебі,
қазақ тілі мен әдебиеті мұғалімдері

Аннотация

Орта білім берудің жаңартылған мазмұнын енгізу аясында қазақ тілінен оқу бағдарламасы тыңдалымның алты негізгі дағдысын анықтайды. Тыңдалым бойынша түсінікті дамытудағы өнімді жұмыс қалыптастырушы бағалау арқылы қамтамасыз етіледі. Мақалада білім алушылардың тілдік орта болмаған жағдайдағы жұмысына бағытталған және арнайы сынамадан өткен іс-әрекет түрлері қамтылады..

Аннотация

Программа по казахскому языку в рамках внедрения обновленного содержания среднего образования определяет шесть основных навыков по аудированию. Продуктивная работа по развитию понимания услышанного обеспечивается через формирующее оценивание. В статье отражены апробированные виды деятельности обучающихся и ориентированы на работу в условиях отсутствия полноценной языковой среды.

Abstract

The program on the Kazakh language in the framework of the introduction of updated content of secondary education identifies six basic skills in listening. Productive work in developing of understanding of what is heard is provided through the formative assessment. The article reflects the tested activities of students which are focused on the work in conditions of a full-fledged absence language environment.

Түйінді сөздер: тыңдалым, дағды, қалыптастырушы бағалау, тәжірибе

Ключевые слова: аудирование, навык, формирующее оценивание, опыт

Keywords: listening, skill, formative evaluation, experience

Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә.Назарбаев Қазақстан халқына Жолдауында: «Білім берудегі 4К үлгісіне қарай: шығармашылықты, сын тұрғысынан ойлауды, коммуникативтік дағдыларды және командалық жұмысты дамытуға ауысады», - деген [1]. Мақалада Елбасының атаған төрт бағытының ішінен коммуникативтік іс-әрекеттің тыңдалым дағдысына назар аударып отырмыз.

Жаңа бағдарламада «Тыңдалым» тарауы келесі бөлімшелерден тұрады:

1. болжау;
2. назарын шоғырландырып тыңдау;
3. сөздер мен сөз тіркестерінің мағынасын түсіну;
4. көркем шығармаларды тыңдау;
5. негізгі ойды анықтау;
6. тыңдалым материалдары бойынша жауап беру, -деп жазылған.

Қалыптастыруға және дамытуға анықталған дағдылар бойынша нақты мақсаттар қоса берілген[2].

Дағдылар	8-сынып
1. Болжау	8.1.Мәтіннің мазмұны бойынша дайындалған сұрақтардың жауабына болжам жасау, тыңдай отырып салыстыру
2. Назарын шоғырландырып тыңдау	8.2.Тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, детальді ақпараттарды анықтау
3. Сөздер мен сөз тіркестерінің мағынасын түсіну	8.3.Оқу - еңбек тақырыптарына байланысты күрделі сөздер мен тұрақты тіркестердің мағынасын түсіну
4. Көркем шығармаларды тыңдау	8.4. Орта көлемді прозалық, драмалық және поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, тақырыбы мен идеясын талдау
5.Негізгі ойды анықтау	8.5.Тірек сөздер, автор көзқарасы мен көңіл күйі арқылы негізгі ойды анықтау
6. Тыңдалым материалдары бойынша жауап беру	8.6.Тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде деректерді келтіре отырып, дәлелді жауап беру

Қойылған мақсаттарға жету үшін қажетті қадамдарды, жұмыс түрлерін ойластыру керек, өйткені қазақ тілінде тілдік орта қалыптаспаған аймақтарда тұратын оқушылармен жұмыс істеуге өте қиын. Әр дағды бойынша бірнеше жұмыс түрлерін сынақтан өткіздік. Нәтижесінде, келесі тапсырмаларды оқушыларға ұсынуға болады:

Болжау.

1. «***» деген мәтін не туралы болуы мүмкін?
2. «***» деген мәтінде қандай сөздер болуы мүмкін?
- 3.«***» деген мәтінде қандай сөз тіркестер болуы мүмкін?
- 4.«***» деген мәтіннің негізгі ойы қандай болуы мүмкін?
- 5.«***» деген мәтінде қай сұраққа жауап болуы мүмкін?

Назарын шоғырландырып тыңдау.

1. Мәтіннің неше бөлімі бар екенін анықтау.
2. Әр бөлім не немесе кім туралы екенін анықтау.
3. Әр бөлімнің тақырыбын анықтау.
4. Әр бөлімнің тірек сөздерін анықтау.
5. Әр бөлімнің қай сұраққа жауап беретінін анықтау.

Сөздер мен сөз тіркестерінің мағынасын түсіну

Сына жазуы	айтпақ болған ойды бейнелеу
Пиктограмма	б.з.б. 4 – 3-мыңжылдықтарда Алдыңғы Азияда кең тараған көне жазу түрі
Сурет салу	шартты түрде бейнеленген суреттер арқылы ойды, ұғымды білдіретін ертедегі жазу түрі

Негізгі ойды анықтау: _____

Тыңдалым материалдары бойынша жауап беру.

Осыған бірнеше мыңдаған жыл бұрын адамдар бір нәрсені айтқысы келгенде не істеген?

Пиктограммалық жазуы Қазақстанның қай жерлерінде кездеседі?

Сына тәріздес таяқшаларды неге басып таңбалар қалдырған?

Өзін-өзі бағалау, рефлексия ретінде келесі бағалау кестесін толтыру барысында оқушылар өз жетістіктерін, өзінің кемшіліктерін анықтап, әрі қарай не істеу керек, қандай түзету жұмыстарын орындауын жоспарлай алады.

тыңдалым бойынша өзін-өзі

бағалау парағы

Дағды	Талаптар	Жоғары	Орташа	Төмен
1. Болжау	Мәтіннің мазмұны бойынша дайындалған сұрақтардың жауабына болжам жасадым			
2. Назарын шоғырландырып тыңдау	Тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіндім, детальді ақпараттарды анықтадым			
3. Сөздер мен сөз тіркестерінің мағынасын түсіну	Оқу - еңбек тақырыптарына байланысты күрделі сөздер мен тұрақты тіркестердің мағынасын түсіндім			
4. Көркем шығармаларды тыңдау	Орта көлемді прозалық, драмалық және поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдап, тақырыбы мен идеясын талдадым			
5. Негізгі ойды анықтау	Тірек сөздер, автор көзқарасы мен көңіл күйі арқылы негізгі ойды анықтадым			
6. Тыңдалым материалдары бойынша жауап беру	Тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде деректерді келтіре отырып, дәлелді жауап бердім			

Мына кестені бірнеше сабақтан кейін өзгертуге болады:

1. Болжау: 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

2. Назарын шоғырландырып тыңдау: 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

3. Сөздер мен сөз тіркестерінің мағынасын түсіну: 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

4. Көркем шығармаларды тыңдау: 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

5. Негізгі ойды анықтау: 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

6. Тыңдалым материалдары бойынша жауап беру: 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

«Көркем шығармаларды тыңдау» дағдысына ерекше назар аудару. Әдебиет шығармаларының мәтіндері орыс тілді оқушыларға түсіну бүгінгі таңда өте қиын. Сондықтан Н. Оразахынованың «Сатылай кешенді талдау» технологиясына сүйеніп, келесі кестені толтыруды ұсынуға болады [3]:

Шығарманың	
Атауы	
Авторы	
Жанры	
Тақырыбы	
Идеясы	
оқиғаның басталуы	
оқиғаның шиеленісуі	
оқиғаның шарықтауы	
оқиғаның аяқталуы	

Орыс тілді мектептердегі қазақ тілі қазақ әдебиетімен қоса берілетін болғандықтан, коммуникативтік әрекеттерге талап өзгергендіктен, қалыптасқан әдіс-тәсілдер заманға сай нәтиже бермегендіктен, мұғалімдерді ізденуге мәжбүр етеді. Аздаған тәжірибе алғашқы жемісін бере отырып, болашақта көптеген жұмыс түрлерін ойластыруға жетелейді. Жоғарыда ұсынылған жұмыс түрлері мен бағалау кестелері қатып қалған нәрсе емес, оқушылардың дағдылары дамумен бірге өзгереді және күрделенеді.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. Мемлекет басшысы Н.Ә.Назарбаевтың Қазақстан халқына жолдауы. 2018 жылғы 5 қазан, http://www.akorda.kz/kz/addresses/addresses_of_president/memleket-basshysy-nanazarbaevtyyn-kazakstan-halkyna-zholdauy-2018-zhylgy-5-kazan

2. «Қазақ тілі мен әдебиеті» бағдарламасы, Білім және ғылым министрі міндетін атқарушысының 2017 жылғы 25 қазандағы №545 бұйрығы

3. Н.А. Оразахынова «Сатылай кешенді талдау технологиясының ғылыми – әдістемелік негіздері». Монография. – Алматы: ТОО Фирма «Дайыр», 2007. – 289 б.

ОҚЫТУДЫҢ ЖАҢА ӘДІС-ТӘСІЛДЕРІН ҚАЗАҚ ТІЛІ САБАҚТАРЫНДА ҚОЛДАНУ

Бадаева Менсулу Сейдағалиевна
Кейкі батыр атындағы
№4 жалпы орта білім беретін мектебі
Арқалық қаласы

Аннотация

Бұл мақалада автор жаңартылған оқу бағдарламасының мазмұндық ерекшеліктеріне тоқталған, қазақ тілін оқытуда жиі қолданылатын жаңа әдіс-тәсілдерді ашып көрсеткен. Сабақтағы тиімділігіне назар аударған. Сабақ мақсатына сәйкес әдіс-тәсілдерді дұрыс таңдап алу табысты сабақ негізі екендігін, сондықтан қазіргі таңдағы педагогика жаңалықтарын пән ерекшелігіне қарай қолдану керектігін жеткізеді.

Аннотация

В докладе автор останавливается на особенностях обновленного содержания учебной программы, инновационных методах и приемах, используемых на уроках казахского языка.

Автор акцентировать внимание на правильном выборе методов и приемов для достижения целей урока в частности, его эффективности и актуальности в целом.

Abstract

The author focuses on correct choice of the method and techniques for achieving the objectives of the lesson in particular, its effectiveness and relevance in general.

Түйінді сөздер: жаңартылған оқу бағдарламасы, әдістер, тиімділігі, табысты сабақ, педагогикалық ізденіс

Ключевые слова: обновленное содержание учебной программы, приемы, эффективность, успешный урок, педагогический поиск

Keywords: updated curriculum content, tricks, effectiveness, successful lesson, pedagogical search

Оңтайлы білім беру жүйесі - еліміздің және қазақстандық қоғамның тұрақты экономикалық өсімін қамтамасыз етудің негізгі факторларының бірі.

Президент Н.Назарбаевтың 2018 жылғы 10 қаңтардағы «Төртінші өнеркәсіптік революция жағдайындағы дамудың жаңа мүмкіндіктері» Қазақстан халқына жолдауында атап көрсетілгендей, бүгінде әлем Төртінші өнеркәсіптік революция дәуіріне, технологиялық, экономикалық және әлеуметтік салалардағы терең және қарқынды өзгерістер кезеңіне қадам басып келеді. Бұл жағдайда білім беру сапасын арттыруға, білім беру жүйесін жаңғыртуға ерекше назар аударылуы қажет.

Жаңа жағдайда білім беру жүйесінен, оның сапалы және өмір бойына үздіксіз болуы талап етіледі. Сондықтан Қазақстанның білім беру жүйесінің алдына оқытудың қазіргі уақыттағы әдістері мен бағдарламаларын меңгеру, оқыту сапасын арттыру, сұранысқа ие білім мен дағдыларды беру, қоғамдық сананы жаңғырту, функционалдық сауаттылықты, үштілділікті, сын тұрғысынан ойлауды және басқаларын дамыту міндеті қойылған. [1, б. 3].

2016 жылдан тәжірибеге енгізілген жаңартылған оқу бағдарламаларының мазмұндық ерекшеліктері пән мазмұнын жобалаудың спиральділік ұстанымы, яғни білім мен біліктерді арттыруда оқу материалын тігінен, сондай-ақ көлденеңінен біртіндеп кеңейту; ойлау дағдыларының деңгейлеріне негізделген Блум таксономиясы бойынша оқу мақсаттарының иерархиясы; бір білім саласы пәндері арасында, сондай-ақ пәнаралық байланысты жүзеге асыру барысында ортақ тақырыптардың болуы; бөлімдер мен ұсынылған тақырыптар мазмұнының уақыт талабына сай болуы, әлеуметтік дағдылардың қалыптасуына назар аудару болып табылады. [3, б. 9]

Оқушыларды оқытудың ең жоғары стандарттарын қамтамасыз етуде мұғалімдердің қолданатын оқыту тәсілдері маңызды. Мұғалім әртүрлі оқыту тәсілдерін қолдану арқылы оқушы бойындағы өздігінен білім алу, шешім қабылдауға қабілетті, өзгенің іс-әрекетіне талдау жасай алу т.б. қасиеттерін дамытады, тәрбиелейді. Қазақ тілін оқытуда қолданылатын педагогикалық әдіс-тәсілдерге мыналарды жатқызуға болады: әңгіме, диалогтік оқыту, бірлесе оқыту, топтық оқыту (тілдік әдістер); көрсетілім, таныстырылым (көрнекілік әдістері); жаттығулар, тәжірибе жасау, постер, кластер (тәжірибелік әдістер), проблемалық-ізденушілік әдістер; өзіндік жұмыс әдістері; оқу-танымдық әрекетті ынталандыру және уәжді арттыру әдістері; оқу-танымдық әрекеттің тиімділігін бақылау, өзіндік бақылау жасату әдістері, т.б. Оқу бағдарламасын іске асыруда қолданылатын құндылықтарға бағдарланған тәсіл оқушы тұлғасының бойында мақсатты түрде құндылықтар жүйесін (қазақстандық патриотизмді, өз елінің өткен тарихына, ата-бабалардың әдебиеті, мәдениеті мен әдет-ғұрыптарына құрмет көрсету) қалыптастырса, іс-әрекетке бағдарланған тәсіл бұл деректер мен басқа да ресурстарды өз бетінше іздеу, интерпретациялау, талдау, тұжырымдау мен бағалауды көздейді.

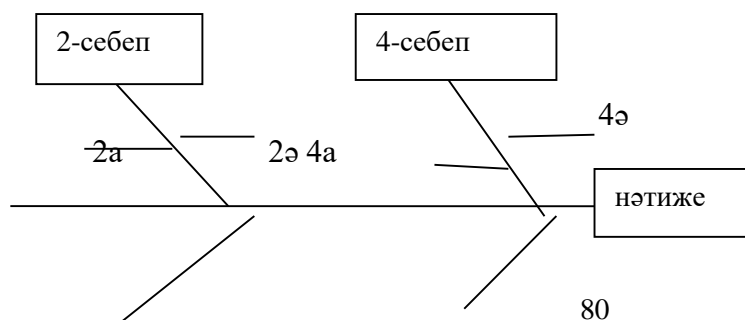
Сабақ мақсатына сәйкес әдіс-тәсілдерді дұрыс таңдап алу – табысты сабақ негізі. Төменде сабақ барысында жиі қолданатын әдіс-тәсілдерге тоқталмақпын. «Сократ

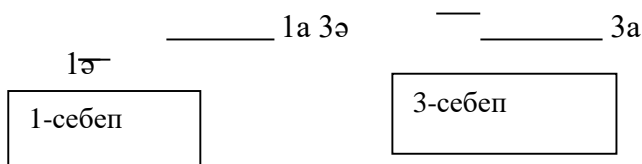
шеңбері» сабақтың кез келген кезеңінде еркін қолданатын тиімді жұмыс түрі болып табылады. Екі шеңбер құраған, ішкі, сыртқы шеңбердегі оқушылар үй тапсырмасын сұрақтар қойып, екінші шеңбер жауап береді, бұл аз уақыт ішінде бір-бірін тындап, бағалай білуге, өзін тексеруге мүмкіндік екені сөзсіз. Немесе бүгінгі сабақтан алған жаңа мағлұматтарды қайта сарапқа салуға ықпал жасайды. «Джигсо-1», «Джигсо-2» мәтін мазмұнын игертуде өте тиімді. Топ мүшелері мәтін абзацтарымен жұмыс жасай отырып, басқа топтардың мәтінді жеткізу ерекшеліктерімен, баяндау әдісімен танысып, сөйлеу тілін, жеткізу жолдарын үйрене алады. Басқа топтарға өз абзацын түсіндіреді. «Бұрыш» әдісі де оқушылардың пікірін жақтап немесе даттап, пікір қорғауларына толық мүмкіндік береді. «Сұхбат» та оқушылардың сабақ үстіндегі іс-әрекетке бағытталған, бірлескен жұмысқа жұмылдырады. «Еркін жазба» уақыт белгілеп, әр оқушыға өз ойын жазбаша жазғызып отыру, түсіндіруге арналған жазба, мәлімдеуге арналған жазба ерекшеліктерін алдын ала игерте отырып, жазылым дағдысын жетілдірудің тиімді жолы екендігін байқауға болады. «Лотерея барабанында» оқушы сөзді суырып алып шығады да, ол туралы не білетінін айтады, әсіресе лексиканы өту барысында, жаңа сөздер мен көнерген сөздерді есте сақтап, мағынасын түсінуіне септігін тигізеді. «Мәтінді өзара редакциялау» - оқушылар үшін тың дүние деуге болады: қошемет сөздер, ұсыныстар, түзету жасау арқылы әр сөзді орынды қолдану, басқа адамның жұмысын жақсартуға көмек көрсетуге, ең маңыздысын ажыратуға, сауаттылығын арттыруға жол ашатын жұмыс түрі. Графикалық организерлер ақпаратты сүзу, ақпаратты ұйымдастырудың (себеп-салдарлық диаграмма, ромбтық жіктелім, сенімділік межелігі) белсенді түрлері, мұндай жұмысты топтарда оқушылар үлкен қызығушылықпен жасайды.

Өзім өткізген «Сәлем беру - салтымыз» сабағындағы жұмыс түрлеріне тоқталсам: Карточкада сөздер беріледі, 3 оқушы шығып, карточкада жазылған суреттерді сыныпқа дене қимылдары арқылы көрсетеді. Оған сөйлеуге болмайды, ал оқушылар жүргізіп тұрған бала көрсеткен суретті табуы керек. Мысалы: тұсау кесу, бесікке салу, ашамайға отырғызу. Әрине, оқушылар тақырып қазақ халқының әдет-ғұрыптары мен салт-дәстүрлері туралы екенін сөзсіз табады. Соның ішінде сәлем беру туралы болмақ екенін нақты атап өтуге болады. Алдын ала топтарға бөлінген оқушыларға бейнежазба ұсынылды. Тыңдалым жүзеге асырылды. Айтылым дағдысы бойынша «БББ» кестесі толтырылды.

Білемін	Білгім келеді	Білдім
Амандасудың түрлері	Басқа ұлт өкілдерінің амандасу салтын...	Амандасу салтын білдім, жас ерекшелігіне байланысты амандасу түрлерін, олардың айырмашылықтарын білдім

Пікірталас әткеншегі немесе «Ішкі және сыртқы шеңбер» әдісі арқылы сұрақтарға жауап алынды: Сәлем беру, сәлем алудың қандай өзгешеліктері бар? Амандасудың тәрбиелік мәні неде? Бұдан соң топтарға тапсырмалар берілді: 1-топқа «Себеп-салдарлық диаграмма» толтыру, 2-топқа «Қалай амандасу керек?» Мәтінді оқып, бір-бірлерімен жылы шырайда амандасу түрлерін қолдану» (қас-қабак, бет-жүз құбылысы, дауыс) Жақсы әсер қалдыратындай рөлдік ойын дайындау, 3-топқа мәтінді [2, б. 309] мұқият оқып, тыныс белгілерін қойып шығу тапсырылды.

1-себеп. Амандасудың әр түрі кімге қатысты екенін айтыңдар, себебін түсіндір

1. Амансың (-сыз) ба? - 5. Есенсің (-сіз) бе? –
2. Сәлеметсің (-сіз) бе? - 6. Мал-жан (-ыңыз) аман ба? –
3. Қайырлы күн (таң, түс, кеш) ! – 7. Денсаулығың (-ыңыз) қалай? –
4. Ассалаумағалейкүм! – 8. Қал қалай? – 9. Сәлем! –

2-себеп. Не себепті жас ерекшелігіне байланысты әр түрлі ишарада амандасады?

1. Иіскеу
2. Маңдайынан сүю
3. Көзінен сүю
4. Арқаға қағу
5. Бас изесу
6. Қол алысу
7. Иіліп сәлем жасау

3-себеп. Кім бірінші сәлем беру керек? Сәлем беру әдептеріне сүйен

1. Аттылы ... (жаяуға)
2. Жүріп келе жатқан ... (отырғанға)
3. Азшылық (көпшілікке)
4. Жасы кішісі ... (жасы үлкенге)
5. Ер адам (әйел адамға)

Түйін немесе нәтижесі:

1. Сәлем –сөздің атасы. Сөз анасы – сәлем.
2. Әдепті елдің баласы алыстан сәлем береді.
3. Сәлем түзелмей, әлем түзелмейді
4. Сәлемдесу адамдардың бір-біріне жылы мейірім, кең пейілділігін, сый-құрметін көрсетеді

Бұл сабақта тапсырмалар жеңілден күрделіге қарай құрылды. Саралап берілетін тапсырма күтілетін нәтиже, қолдау көрсету, бөлінетін уақыт, қолданылатын дереккөздер арқылы жүзеге асырылды. Жұппен, топпен жұмыс тиімді ұйымдастырылды. Тапсырмалар оқушылардың қажеттіліктерін есепке алып сараланды. Саралаудың әр түрлі тәсілдері жоспарланып орындалды.

Сабақтың тиімділігін және табыстылығын қамтамасыз ету – мұғалімнің айтарлықтай күш-жігерін жұмсауын қажет етеді. «Ұстаз үздіксіз ізденгенде ғана шәкірт жанына нұр құя алады» деп ұлт көсемі Ахмет Байтұрсынов айтқандай, жаңаша оқыту – үздіксіз ізденіспен келетіні ақиқат. Дәл бүгінгі таңда жаһандану дәуірінің ұлттық құндылықтарға төндіріп тұрған қаупі үнемі қаперде болуы ескеріліп, бүкіл ұлттық құндылықтардың ұйытқысы қазақ тілін оқытуда басшылыққа алынған тенденциялар, оларды жүзеге асыру жолдары мен тірек қағидалары мыналар:

- 1) қазақ тілін оқытуды мемлекеттің даму стратегиясымен бірлікте қарау;
- 2) тілді оқытуды белгілі бір пәндік дағдыларға емес, білім алушының тұлғалық қабілеттерін дамытуға бағыттау;
- 3) тілдік білім мен біліктерді ХХІ ғасыр адамының бойында сөйлеу және ойлау мәдениетін және адамгершілік мәдениетті қатар дамытуға, қарым-қатынас мәдениетін бейімдеп, күзиреттіліктер қалыптастыруға бұру;
- 4) тілді ұлт болашағының мәдени иммунитетін қалыптастырудың тетігі ретінде оқыту. Тілге деген жауапкершілік пен патриотизмді тәрбиелеуге жаңа прагматикалық көзқарас тұрғысынан келу, тілді оқытудың құндылықтық бағдарын сабақ барысында күшейту.

Жаңа білім мазмұны мұғалімді де, білім алушыны да оқу әрекетіне белсенді қатысуға, өз пікірін айтуға, өзінің сөйлеген сөзіне дәлел келтіруге, кейіпкерлер арқылы өмірлік жағдаяттарды шешу жолдарын ізденуге, ең бастысы жаңаша ойлайтын тұлғаны

қалыптастыруға мүмкіндік береді. Сондықтан қазіргі таңдағы педагогика жаңалықтарын пән ерекшелігіне қарай қолдана отырып, күнделікті сабақты жаңарту – оқыту мақсатына жетудің бірден-бір жолы.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. 2018-2019 оқу жылында Қазақстан Республикасының жалпы орта білім беретін мектептерінде оқу процесін ұйымдастырудың ерекшеліктері туралы. Әдістемелік хат. Астана: Б.Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы, 2018.-370 б
2. Б.Момышұлы «Ұшқан ұя» кітабынан үзінді, 309-бет, Алматы, «Жазушы» баспасы 2001жыл
3. Мұғалімге арналған нұсқаулық. «Назарбаев Зияткерлік мектептері» ДББҰ Педагогикалық шеберлік орталығы, 2016. -70 б

ОПЫТ ПРИМЕНЕНИЯ ТЕХНОЛОГИИ ИНДИВИДУАЛИЗАЦИИ И УРОВНЕВОЙ ДИФФЕРЕНЦИАЦИИ В СОВРЕМЕННОМ ОБРАЗОВАНИИ

Байменова Алла Анатольевна,
Рахметова Галина Михайловна
Соловей Татьяна Юрьевна,
учителя начальных классов,
Мичуринская средняя школа,
Костанайский район

Аннотация

Бүгінгі күні мұғалім алдында, бұрын да, қиын міндет тұр – барлығын жақсы үйрету. Сабақта заманауи білім беру технологияларын қолдануда осы проблеманы шешудің бір жолы табылды. Оқытудың дараландыру және деңгейлеп саралау технологиясын қолдану неғұрлым қолайлы болып табылады. Оқытудың деңгейлеп саралаудың басты педагогикалық қондырғысы-оқушылардың оң мотивациясын қалыптастыру.

Аннотация

«В статье авторами рассматривается важность и необходимость применения на уроках современных образовательных технологий, которые в комплексе дают отличный результат, но наиболее приемлемыми, на их взгляд, являются технология индивидуализации и уровневой дифференциации обучения. Главная педагогическая установка уровневой дифференциации обучения – формирование положительной мотивации у школьников.»

Abstract

Today, the teacher faces a difficult task-to teach everyone well. The lesson was discovered one of the ways to solve this problem in the application of modern educational technologies. The most preferable is the use of technology of individualization and level differentiation of training. The main pedagogical installation of level differentiation of training-the formation of positive motivation of students.

Түйінді сөздер: білім беру технологиясы, даралау, деңгейлік саралау

Ключевые слова: образовательная технология, индивидуализация, уровневая дифференциация.

Keywords: educational technologies, individualization, level differentiation

Современная школа динамично меняет свой облик. Это связано, прежде всего, с серьезными переменами в казахстанском образовании. Обновление содержания образования в Республике Казахстан ставит перед собой главную цель: совершенствование педагогического мастерства учителей в контексте обновления образовательной программы и внедрение системы критериального оценивания. Сегодня перед учителем, как никогда ранее, стоит трудная задача – учить хорошо всех. Главная задача современного учителя- создание на уроке атмосферы взаимопонимания,

уважения, успеха, радости общения, ведь на интересном уроке работают все, работает каждый. Все мы знаем, что в каждом классе, особенно в сельской школе, есть дети с высокой обучаемостью, с хорошими способностями и дети, имеющие низкий познавательный уровень и интеллектуальные возможности. Набирая в очередной раз свой первый класс, каждый из нас задумывается: «Как учить детей?» Как адаптировать учебный процесс к познавательным возможностям каждого ученика?

В настоящее время инновационные образовательные технологии помогают педагогу учить по-новому, вместо «обучение на всю жизнь» – «образование через всю жизнь». Это обусловлено тем, что методы обучения и воспитания проверенные веками не позволяют в достаточной степени обеспечить успешную адаптацию выпускников к жизни в современном обществе. Объем научной информации стремительно возрастает, поэтому сколько бы прочны и обширны не были знания ученика, он окажется беспомощным в жизни перед лавиной обрушившихся на него задач и проблем, если не научится учиться, изменять себя. Задача педагогов в ходе применения обновленной программы, научить учащихся активно «добывать» знания, самостоятельно развивать функциональную грамотность, с огромным желанием развивать коммуникативные навыки общения со сверстниками, творчески подходить к решению проблем, привить основные человеческие нормы и морали, сформировать толерантность и уважение к другим культурам и точкам зрения, воспитать ответственного, здорового ребенка.

Исходя из идей обновленной программы, мы поставили для себя главную педагогическую задачу – стать напарником для своих учеников, чтобы направлять их, проживать каждую малейшую ошибку и каждую великую победу в их еще начинающемся жизненном пути. Ведь именно в школе мы закладываем детям определенные знания и жизненные навыки, которые они будут применять всю жизнь.

В современной педагогике много интересных и действительно работающих инновационных технологий, которые в комплексе дают отличный результат. Наиболее приемлемыми, на наш взгляд, являются технология индивидуализации и урвневой дифференциации обучения

Главная педагогическая установка урвневой дифференциации обучения – формирование положительной мотивации у школьников. При урвневой дифференциации перед учащимися, занимающимися в одном классе и по одному учебнику, ставятся разные требования к овладению учебным материалом. При этом определяется опорный уровень подготовки, задаваемый стандартами, и на его основе формируются более высокие уровни овладения материалом. Некоторые думают, что за урвневой дифференциацией стоит разделение на классы по уровням. Это не так, урвневая дифференциация – это технология обучения в одном классе детей разных способностей.

Свои уроки мы строим с учетом индивидуальных возможностей и способностей учащегося, используя трехурвневые задания, в том числе и суммативные работы. У нас появляется возможность дифференцированно помогать слабому ученику, чтобы к концу урока достижения результатов обучающихся соответствовало категориям: «Все смогут...», «Большинство...», «Некоторые...» Для осуществления урвневой дифференциации необходимо выполнение следующих условий:

1. Уровни для усвоения материала должны быть открыты для учеников:

- репродуктивный;
- конструктивный;
- творческий.

2. Уровень обучения должен быть выше уровня требований усвоения материала. Каждый ученик должен иметь возможность пройти через полноценный процесс обучения, в полном объеме услышать теоретический материал со всеми обоснованиями, доказательствами, ознакомиться с образцами решений.

3. Обеспечение последовательности в продвижении ученика по уровням: сначала обеспечить достижение базового уровня, а затем развивать дальше. Не следует предъявлять более высокие требования к тем ученикам, которые не достигли обязательного уровня, но не следует задерживать тех, кто способен на большее.

4. Контроль и оценка знаний, умений и навыков учащихся должна соответствовать уровню обучения.

- контроль должен предусматривать проверку знаний каждым учеником обязательного уровня подготовки.

Организовать уровневый подход в обучении возможно на любом этапе урока. Например, при проверке домашнего задания ученику общего уровня можно предложить решить задание с использованием тех правил, которыми он пользовался при выполнении домашней работы, для более способных – придумать задачу, обратную данной. А с учениками, которые испытывают трудности в изучении материала, повторить все правила и прокомментировать решение домашнего упражнения. Здесь надо ещё учитывать то, что домашнее задание тоже даётся по группам.

Учитель готовит к уроку пакет дидактических материалов в трех вариантах. Первый - самые простые задания. Они включают необходимый для усвоения темы теоретический материал, где нужно полностью восстановить неоконченную запись формул, определения;

Задания второй группы - это теоретические вопросы по теме (но без подсказок!) и аналогичный пример, который ученик должен выполнить сам по образцу; предлагается также простой пример, который нужно решить самостоятельно.

Задания третьей группы включают проверку знаний по теории (возможно, по ранее пройденным темам), более сложный пример или задачу, но с рекомендациями по решению, и задания, для решения которых нужно применить нестандартный подход.

Приведу несколько примеров, как можно дифференцировать то или иное задание. Учитель предлагает детям составить предложение на тему:

- а) одним – дописать предложения;
- б) другим – ответить на вопросы;
- в) третьим – выписать предложения к теме из указанного отрывка.

Работая со словарём, дается задание – выучить словарные слова, опять же учитывая особенности отдельных учащихся и проверяя, предлагаю:

- а) одним – записать слова на определённые темы;
- б) другим – подписать картинки;
- в) третьим – вспомнить и записать изучаемые словарные слова.

На урок познания мира в 1 классе, тема «Правила безопасности в доме» на этапе закрепление пройденного были предложены учащимся дифференциация заданий: 1 задание- Рассмотрите внимательно рисунки, обведи карандашом нарушение правил безопасности, вставь пропущенные слова. Электроприборы нельзя оставлять без... (присмотра) Телефон службы скорой помощи –...(103) . Порядок нужен в доме не только для красоты, но и для ...(безопасности). Если случился пожар, звони ...(101). Не используй нож без взрослого потому, что ты можешь ...(порезаться) Слова для справок: присмотра, 103, безопасности, 101, порезаться. 2 задание – Рассмотрите внимательно рисунки, соотнесите, к какой беде приводят действия и поступки ребят, укажите по какому номеру телефона надо позвонить и службой экстренной помощи. Объясни почему. 3 задание - Составьте советы « Правила безопасного поведения дома». Дескрипторы: 1.Правильно определяет нарушения правил безопасности. 2. Знает номера телефонов экстренной помощи 3.Правильно соотносит действия и поступки, которые приводят к беде 4.Правильно составляет советы « Правила безопасного поведения дома» Урок русского языка во 2 классе, этап повторения пройденного (работа в паре 1 задание-

Спишите слова. Выделите корень и приставку. Пожар, запах, привал, перепляс, навар, подкоп, перезвон, отвар, припёк, закат, прикорм.

Дескрипторы: Правильно выделяет корень и приставку. 2 задание- Спишите текст, вставляя подходящие по смыслу приставки. Выделите приставки. Из-за озера (до, вы) летают орлы. Они (вы, на)деляются грозными силуэтами на фоне (про, за)катного солнца. (По, ис)пуганный их внезапным (за, по)явлением (за, по)мирает весь пернатый мир. Дескрипторы: Правильно вставляет подходящие по смыслу приставки, выделяет приставки. 3 задание- Спишите текст, употребляя нужные приставки. Выделите приставки.

Упражнение из учебника а...уратно (писать). Новую тетра...ь красиво (писать). Из текста внимательно (писать) слова с парной согласной. Плохо выполненное задание обязательно (писать). Дескрипторы: Правильно употребляет нужные приставки, выделяет приставки.

Урок математики 3 класс, этап Актуализация знаний 1 группа: игра « Игра съедобное и несъедобное» (отработка названия компонентов действий). Учитель задает вопросы, если ученик, которому задали вопрос знает ответ на вопрос, то он ловит мяч и отвечает на вопрос. Если же ученик не знает ответа, то он отбивает мяч и заглядывает в дом тетрадь за подсказкой.

Вопросы для игры:

- назовите компоненты действия сложения;
- вычитания;
- умножения;
- деления;
- как найти неизвестное слагаемое;
- уменьшаемое;
- множитель;

- делимое. 2 группа – дети самостоятельно решают задания на карточках по теме «Уравнения». Карточки раздаются четырех видов- одинаковые попарно. Дети решают задания самостоятельно, затем находят свою пару. После того, как образована пара (одинаковые карточки), ответы в карточке проверяются по образцу, и исправляются допущенные ошибки. Работа оценивается.

$$m - 49 = 34 + 7$$

$X : 7 = 18 : 3$ 3 группа- Реши уравнение и узнаешь ответ на вопрос.

Какая страна Африки самая большая?

17- Алжир;

35- Нигерия.

Какой город является столицей Австралии?

6 –Канберра;

36- Сидней.

$$36 - v = 70 - 62$$

$$56 : a = 2 \times 4$$

Очевидно, что от одной группы к последующей трудность выполнения задач повышается. Такая организация обучения и закрепления учебного материала на практике способствует переходу учеников из одной группы в другую. Хочется отметить, что современные образовательные технологии и методы дают учителю огромную возможность в реализации целей и задач урока. Можно использовать одну технологию, но можно и сочетать элементы различных технологий и методов на уроке и урок от этого только выиграет.

Народная мудрость гласит: «Прежде чем достигнуть хороших результатов, надо много, не жалея ни сил, ни времени, учиться своему делу; нельзя ни на минуту терять

интереса к нему, иначе успех будет половинчатым, а то и не будет его совсем». В этом состоит наша работа как педагогов, этому мы должны научить и своих учеников.

Список литературы

1. Селевко Г.К. Энциклопедия образовательных технологий «Просвещение» 2006г
2. Унт Инге. Индивидуализация и дифференциация обучения. — М., 1990.
3. Юнина Е.А. Новые педагогические технологии: учебно-методическое пособие. «ПРИПИТ» 2008
4. Якиманская И.С. Личностно-ориентированное обучение в современной школе «Просвещение» 2003

ЗАМАНАУИ БІЛІМ БЕРУ ПРАКТИКАСЫНДА ИННОВАЦИЯЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАР МЕН ӘДІСТЕРДІ ҚОЛДАНУ ТӘЖІРИБЕСІ

Баймуханова Гулмиран Абилхановна,
казак тілі мен әдебиеті пәні мұғалімі
«Мичурин ОМ» ММ

Аннотация

Өзектілігі. Мақсаты. Жас ұрпақтың жаңаша ойлануына, олардың біртұтас дүниетанымының қалыптасуында әлемдік сапа деңгейіндегі білім, білік негіздерін меңгеруіне ықпал ететін жаңаша білім мазмұнын құру жалпы білім беру жүйесіндегі өзекті мәселе. Бүгінгі орта білім беру ісіне қойылар талаптар қай кездегіден де күрделі маңызды. Өйткені бізді дамудың жаңа кезеңі күтіп тұр. Сол кезеңге лайық ұлттық санасы жаңғырған жаңа ұрпақ тәрбиелеу міндеті мойынымызда. Барлық кедергілерді жеңу табысқа талпыну өз қолымызда деп білемін. Оқушыны пәнге қызықтырумен қатар, саналы ойлауға тәрбиелейтін, қоғамдық көзқарастарын қалыптастыра алатын, өзіндік пікірі бар, қоғамдағы болып жатқан түрлі қарама-қайшылықтарды түсіне білетін, еркін сөйлеп, өз пікірін ашық айта алатын ойлы ұрпақ тәрбиелеуде сабақтың маңызы зор.

Аннотация

Актуальность. Цель. Для развития нового мышления молодежи, необходимо формировать умное мировоззрение на качественно мировом уровне знаний, приобрести основы знаний, создавать новое содержание образования в системе общего, что является особой проблемой. На сегодняшний день остаются существенными проблемы среднего образования. Поэтому данное образование требует перемен. Основной обязанностью является обновление национального сознания в воспитании нового поколения, преодоление всех препятствий на пути к успеху. На уроках следует пробуждать интерес к предмету, качественное мышление, умеющее формировать общественное мировоззрение, учить понимать различные противоречия, происходящие в обществе, учить свободно рассуждать, уметь открыто высказывать свое мнение, воспитывать думающее поколение.

Abstract

Relevance. Goal. For a new thinking of young people and their building of whole view is the main question in general education of making a new content, which will influence on knowledge of the world quality. Now, the comprehensive education is harder than it was earlier, because we are in the way of developing yet. We should bring up the generation with a new thinking. Our task is to win all interferences, which will be. The importance of the lesson is bring up free generation, who can say their opinion and understand all relation in society is great.

Түйінді сөздер: жаңа ақпараттық дамыған қоғамда оқушыларды белсенді шығармашылық іс-әрекетке дайындау.

Ключевые слова: подготовит учащихся к активной творческой деятельности в новом информационном обществе.

Keywords: Key words: to prepare students to creative activity in the developed society.

Тәуелсіз ел тірегі – білімді ұрпақ десек, жаңа дәуірдің күн тәртібінде тұрған мәселе - білім беру, ғылымды дамыту. Өркениет біткеннің өзегі, ғылым, тәрбие екендігіне ешкімнің таласы жоқ. Осы орайда білім ордасы – мектеп, ал мектептің жаны – мұғалімдердің басты міндеті – өз ұлтының тарихын, мәдениетін, тілін қастерлей және оны жалпы азаматтық деңгейдегі рухани құндылықтарға ұштастыра білетін тұлға тәрбиелеу. Мұғалімдердің алдына қойылып отырған басты міндеттердің бірі – оқытудың әдіс – тәсілдерін үнемі жетілдіріп отыру және заманауи педагогикалық технологияны меңгеру. Осыған орай, Қазақстан Республикасының «Білім туралы» Заңында «Білім беру жүйесінің басым міндеттерінің бірі – оқытудың жаңа технологияларын енгізу, білім беруді ақпараттандыру, халықаралық ғаламдық коммуникациялық желілерге шығу» деп атап көрсетілген. Жаңа педагогикалық технология – мұғалімнің кәсіби қызметін жаңартушы және сатыланып жоспарланған нәтижеге жетуге мүмкіндік беретін іс – әрекеттер жиынтығы. Заманауи технологияларда басты міндет – оқушының оқу – танымдық әрекетін жандандыра отырып, алға қойған мақсатқа толықтай жету. Оқыту үрдісін жандандыру оқушылардың оқу материалының теориялық мазмұнын игеру жөніндегі еңбекті тиімді ұйымдастыру және олардың тәжірибелік іскерлігі мен дағдыларын қалыптастыру болып табылады. Оқу үрдісінің тиімділігі мен сапасы мұғалімнің әдістемелік дайындығы және сабақ жүргізу тәсілдері мен әдістеріне, жаңа педагогикалық технологиялық технологияларды игерулеріне тікелей байланысты болады. Заманауи технологиялардың басты міндеті – оқушының оқу – танымдық әрекетін жандандыра отырып, алға қойған мақсатқа толықтай жету болып табылса, педагогикалық технология кәсіптік қызметтің ерекше түрі болып есептеледі. Оқытудың жаңа технологияларын меңгеру мұғалімнен орасан зор іскерлік пен шығармашылыққа негізделген ізденістерді қажет етеді. Осындай мақсат көздеген жүйелі ізденістер мұғалімнің жаңа технологияны меңгеріп, инновациялық жетілуіне әкеледі. Заманауи педагогикалық технологиямен жұмыс істеу үшін төмендегідей алғышарттар керек: оқу үрдісін интенсификациялауды жаппай қолға алу, оқушылардың сабақтастығын болдырмау шараларын кешенді түрде қарастыру, оның ғылыми – әдістемелік, оқыту – әдістемелік, ұйымдастырушылық себептеріне үнемі талдау жасап, назарда ұстау, жаңа буын оқулықтарының мазмұнын зерттеп білу, пәндік білім стандартымен жете танысу, білімді деңгейлеп беру технологиясын игеру арқылы оқушыларға білімді мемлекеттік стандарт деңгейінде игертуге қол жеткізу, оқу үрдісін ізгілендіру мен демократияландыруды үнемі басшылыққа алу. Заманауи технологиялардың педагогикалық негізгі қағидалары:

- Балаға ізгілік тұрғысынан қарау;
- Оқыту мен тәрбиенің бірлігі-Баланың танымдық күшін қалыптастыру және дамыту;
- Баланың өз бетімен әрекеттену әдістерін меңгерту-Баланың танымдық және шығармашылық икемділігін дамыту;
- Әр оқушыны оның қабілеті мен мүмкіндігіне орай оқыту;
- Барлық оқушылардың дамуы үшін жүйелі жұмыс істеу;
- Оқу үрдісін оқушының сезінуі.

Заманауи педагогикалық технологияны меңгеру барысында оқыту міндеттері жаңаша сипат алады. Олар: педагогикалық қызметтің өзекті мәселелерін білу, оқу бағдарламасының түрлендірілген нұсқауларын қарастыру, оқу модулін құрастыру, оқу жобаларының мазмұнын анықтау, әр оқушыға арналған тапсырмалар құрастыру, оқушылардың жаңа материалдарды меңгеруі бойынша деңгейленген жаттығулар жүйесін жасау, оқу әрекетінің бағалау көрсеткіштерін анықтау. Педагогикалық технологияны игеруге қойылатын жаңа міндеттерді меңгеру оқытудың ең жоғары нәтижесіне жетуге мүмкіндік беретін оқу – тәрбие үрдісін ұтымды әрі үйлесімді жобалап, ұйымдастырып басқаруды жүзеге асыруға тікелей байланысты. Заманауи технология үрдістерінің талабы – оқушыларға білім беруде белгіленген мақсатқа жету,

оқушылардың іс – әрекеті арқылы ойлау дағдыларын, оқу – танымдық іс – әрекетін белсендіре отырып, сабақтағы үш біріккен мақсатты жүзеге асыруға қол жеткізу. Белгілі бір дәрежеде оқу – танымдық іс – әрекетті белсендірудің қажеттігі туындайды. Мұнда оқыту үрдісіндегі әдістемелік жүйенің өзара байланысы негізінде оқу – танымдық іс – әрекет міндеттерін жүзеге асырылуын талап етіледі. Қазіргі кезеңгі қоғам талабына сай оқытуда заманауи технологияны пайдалана отырып, оқушылардың оқу – танымдық іс – әрекетін белсендірудің шығармашыл әлеуетін көтерудің маңызы зор. Жаңа педагогикалық технология арқылы оқыту барысында оқушыларды тұлға ретінде қалыптастыруға бірден – бір әсер етеді. Мұғалім мен оқушылар бірлесіп оқи отырып, субъект – субъект ретінде болады. Мұғалімнің рөлі көбінесе оқу үрдісін ұйымдастырушы топ басшысы, оқушылардың ынта – ықыласын белсенді етуші қалпында көрінеді. Жаңа технология оқушылардың өз өмір тәжірибесіне, біліміне сүйенулеріне негізделген. Сондықтан олар ынтымақтастық педагогикасының жүзеге асуына, бірлесіп «әрекет етуге», сабақта жайлы да жағымды психологиялық жағдай орнауына мүмкіндік жасайды. Оқыту нәтижесі оқушылардың бір – бірімен байланыс бірлігінен көрініп, оқушылар оқу нәтижесінде бір – бірінің жауаптылығын сезінеді. Заманауи технология қолдануда практикалық тұрғыда зерттеуші қажет ететін дидактика міндеттерінің бірінен саналады. Жаңа технологияны пайдалану мұғалім мен оқушының қарым – қатынас жағдайын аса шеберлік, білімділік, демократиялық бағытта уақыт талабына сай таңдауды қалайды. Педагогикалық үрдісте жаңа технологияны енгізіп, пайдалану мұғалімдерді шеберлік жағынан шыңдайды. Еліміз егемендік алып, қоғамдық өмірдің барлық саласында, соның ішінде, білім беруде жүріп жатқан демократияландыру мен ізгілендіру, осы кезге дейінгі дағдарыстан шығаратын қуатты талпыныстарға жол ашты. Қазіргі кезде білім берудің жаңа жүйесі жасалып, әлемдік білім беру кеңістігіне енуге бағыт алады. Осыған орай, қазіргі мектептерде оқу – тәрбие үрдісіне енгізген жаңа педагогикалық технологиялар оқушыларды тиімді білім алу жолдарымен және тұлғаның жеке қалыптасуындағы іс – әрекеттеріне кең түрде қолданылуда.

Жаңа технологияны жүзеге асыруда мұғалімнің белсенділігі, шығармашылық ізденісі, алдындағы шәкірттің білімін бағалауы, оқу барысында шешуші роль атқарады. Бүгінгі білім беру технологиясында кеңінен қолданылып жүрген В. Зенковтың «Дамыта оқыту», Ж. Караевтың «Деңгейлеп оқыту», сыни тұрғысынан ойлау. Н. Оразақинованың «Сатылай кешенді ойлау», М. Жанпейісованың «Интерактивтік-модульдік оқыту» технологияларын біздің мектеп мұғалімдері өз сабақтарында кеңінен қолданып келеді. Орыс ғалымы Л. В. Зенков «Жаңа технологиялық әдіс-тәсілдерді пайдалану – білім сапасын арттырудың бірден-бір жолы» деп атап көрсеткен. Күн сайынғы, тіпті сағат сайын артып, өзгеріп отырған әлемдік ақпаратқа ілесу, ондағы жаңашыл әдіс-тәсілдерді меңгеріп пайдалана білу бүгінгі күннің мұғалімінен үлкен ізденісті, зор талапты, өз білімін жетілдіріп арттыруды қажет етіп отыр. Мектептердің оқу үрдісіне жаңа технологияны енгізу арқылы оқу сапасы жақсарып, дамыта оқыту жүзеге асырылып, сабақ қарқыны жеделдетіліп, жеке тұлғамен жұмыс істей отырып, саралап, даралап оқытуға мүмкіндік туады. Жаңа технология оқушының өзіндік жұмыс атқаруына және ең бастысы – оқушының білім жетістіктерін жақсартуға ықпал етеді. Жаңа технологиялардың өріс алуына орай оқыту үрдісінде «Интерактивті әдістер», «интерактивті оқыту» терминдерімен жиі кездесеміз. Интерактивті әдістер-оқушылардың өзара әрекет етуіне жағдай жасайтын әдістер, ол интерактивті оқытуды өзара әрекеттесуге негізделіп құрылған оқыту деп түсінсе де болады. Интерактивті оқыту әдістері оқушылардың өз өмір тәжірибесіне, біліміне сүйенулеріне негізделген. Қазір біз электронды оқулықтармен жұмыс істейміз. Бұл сондай жауапты да қызығлықты сабақтар. Оқушыларды қызықтырып, баурап әкетеді. Электронды оқулықтармен жұмыс оқудың сапасын көтереді. Оқушыларға ұнайды, қызығып орындайды. Бұл

технологияның ерекшелігі-терең білім алу арқылы баланың дамуын қолдау болып табылады. Мектепте бірқатар инновациялық технологияларды оның ішінде әсіресе «ақпараттық коммуникативті» технологияны пайдалану арқылы біздің мектеп оқушыларының білім сапасын көтеруде біршама жетістіктерге жететінімізге сенеміз. Сабақта жаңа технологияларды тиімді пайдалану оқушылардың пәнге деген қызығушылығын арттырады, шығармашылық қабілетін дамытады, қоршаған ортаны танымдық зерттеу барысында дидактикалық мақсаттар іс жүзінде асырылады. Сабақтың тиімділігін оқушылардың танымдық қызуғушылығын арттыру үшін тақырып материалдарын оқып үйренуде, олардың әртүрлі ізденушілік бағыттағы тапсырмаларды орындауларынан байқауға болады. Оқытудың осындай жаңа әдіс-тәсілдерін пайдалануда мұғалімде, оқушыда табысқа жетіп, білімін шыңдай түседі. Жас ұрпақтың жаңаша ойлануына, олардың біртұтас дүниетанымының қалыптасуында әлемдік сапа деңгейіндегі білім, білік негіздерін меңгеруіне ықпал ететін жаңаша білім мазмұнын құру жалпы білім беру жүйесіндегі өзекті мәселе. Бүгінгі орта білім беру ісіне қойылар талаптар қай кездегіден де күрделі маңызды. Өйткені бізді дамудың жаңа кезеңі күтіп тұр. Сол кезеңге лайық ұлттық санасы жаңғырған жаңа ұрпақ тәрбиелеу міндеті мойнымызда. Барлық кедергілерді жеңу табысқа талпыну өз қолымызда деп білемін. «Оқусыз – білім жоқ, білімсіз күнің жоқ» деген халық даналығы ешқашан мәнін жоғалтпайды. Қазақстан Республикасының «Білім туралы Заңында»: «Білім беру жүйесінің негізгі міндеттерінің бірі – оқытудың жаңа технологияларын енгізу, білім беруді ақпараттандыру, халықаралық, ғаламдық коммуникациялық желілерге шығу» – деп көрсетілген. Бұл міндеттерді жүзеге асыру барысында білім ордаларында жаңа педагогикалық технологияларды пайдаланудың негізгі мақсатын айқындап алуда, яғни «берілген үлгі бойынша өнім алу», оқытудың тиімділігін, сапасын көтеру. Оқыту технологиясы білім берудің тиімді жолдарын зерттейтін ғылым ретінде оқыту үрдісінде қолданылатын тәсілдер, принциптер мен айқындаушы жүйе, нақты оқыту процесі ретінде сипатталады. Жаңа ақпараттық технологиямен орындалатын қызмет өзінің кез келген нақты формасында тиімдірек орындалады, адам өркениетті бола бастайды. Білім беру жүйесінің барлық саласында жаңа технологияны жоспарлы түрде енгізіп, жүйелік интегралды өткізу немесе қамтамасыз ету қажеттілігі туындап отыр. Қазіргі замандағы технология әрбір тұлғаның білім алу үдерісінде шығармашылық қабілетін дамытуға айқын мүмкіндіктер береді. Дәл осы жаңа технология мен әрбір тұлғаның өзіндік білім алу траекториясын таңдауына жол беретін анық білім беру жүйесін құруды, оқу бағдарламаларының бағдарламалануы және өзгермелі бейімделінуі есебінен оқу үдерісінің біртұтастығын сақтай отырып оны дараландыруға мүмкіндік беретін компьютердің маңызды дидактикалық қасиеті негізінде тұлғаның оқу үдерісінде танымдық қызметін тиімді ұйымдастыру арқылы жаңа білім алу технологиясын түбегейлі өзгертуді тығыз байланыстырады. Білім беруді ақпараттандырудың негізгі мақсаты Қазақстан Республикасында біртұтас білімдік ақпараттық ортаны құру болып табылады. Әлемдік өркениетке қадам басқан Қазақстанның қоғамдық-саяси, экономикалық, мәдени дамудағы жаңа бастамалар мен түбегейлі өзгерістер білім беру жүйесіне өз әсерін тигізіп, білім деңгейін, оқыту әдіснамасын жетілдіруде тың ізденістер жасауға мүмкіншілік туғызып отырғандықтан алдыма мынадай мақсаттар қойдым. – жаңа технологияны қолдану арқылы білімнің сапасын көтеру; – жаңа ақпараттық және телекоммуникациялық технологияларды енгізу арқылы білім беру мазмұнын жаңарту; – жаңа технологияны қолдану саласы бойынша оқушылардың мамандыққа баулу механизмін құру; – біздің еліміздегі жинақталған ақпараттық ресурстарға жедел ену; – мультимедиялық электрондық оқулықтарды пайдалану. – отандық білім беру жүйелерін біртұтас әлемдік ақпараттық білімдік кеңістікке ену арқылы сабақтастыру және т.б. Қазір «Ғасырдың мектебі мен мұғалімі қандай болу керек?» деген негізгі сұраққа жауап ізделуде. Білім берудің ұлттық моделіне көшкен қазіргі мектепке ойшыл, зерттеуші,

тәжірибелік қызметте педагогикалық үйлестіруді шебер меңгерген іскер мұғалім қажет екендігі аз айтылып жүрген жоқ. Қазір заман да, қоғам да өзгерген. Бүгінгі балалардың мақсаттары да, құндылықтары да, идеялары да бұрынғыдан мүлде басқаша. Өйткені олар – өзінің болашағына тиімділік тұрғысынан қарайтын, іскерлікке бейім, жоғары талап қоя білетін адамдар. Оқытудың тиімділігі оқытудың жеке тұлғалық стиліне, яғни, оқушыға оқу материалын тиімді сипаттайтындай қабылдау механизміне тәуелді болады. Осыған байланысты оқу іс-әрекетін тиімді қамтамасыз ету бәрінен бұрын оқушылардың өзіндік іс-әрекетін, оқытушының әрбір оқушымен жеке тұлғалық оқу іс-әрекетін сүйемелдеуді және жобалар мен оқу жұмыстарын оқытушылармен бірге ұйымдастыруды жобалайды.

Соңғы кезеңде қазіргі заманғы педагогикалық ғылым мен практика түбегейлі өзгерістерге ұшырауда. Соның ішінде оқыту үрдісі ақпараттық – коммуникациялық жағдайларда жаңа көрініс алу жолында басқаша жаңалаған жолмен ХХІ ғасыр талаптарына сай білгір, уақытты үнемдей алатын тұлғаны қалыптастыруға бағытталады. Қазіргі оқыту үрдісіне жаңа педагогикалық технологиялар кеңінен енуде. Оқушыны пәнге қызықтырумен қатар, саналы ойлауға тәрбиелейтін, қоғамдық көзқарастарын қалыптастыра алатын, өзіндік пікірі бар, қоғамдағы болып жатқан түрлі қарама-қайшылықтарды түсіне білетін, еркін сөйлеп, өз пікірін ашық айта алатын ойлы ұрпақ тәрбиелеуде сабақтың маңызы зор. Сол сабақ атты театрдағы басты кейіпкеріміз – оқушы болса, онда барлығымыздың бағытымыз бір, бағдарымыз байсалды болмақ. Әр мұғалім оқушыға көпқырлы сабақ беретін болған соң, қазіргі жаһандану саясатына сәйкес жаңа технологияны өз ыңғайына, пәніне лайықтап пайдалануы тиіс. Мұғалім шеберлігі – ізденіс нәтижесі. Сондықтан, орыстың ұлы педагог-ғалымы К.Д.Ушинскийдің “Мұғалім – өзінің білімін үздіксіз көтеріп отырғанда ғана мұғалім, оқуды, ізденуді тоқтатысымен оның мұғалімдігі де жойылады” – деген. Бұл “Ұстаз” атты ұлы сүрлеуге соқпағын салып жол тартқан көкірегі ояу, көзі ашық әрбір адамға берілген елеулі ескерту. Сабақты тартымды өткізіп, оқушылардың қызығушылығын арттыру үшін әр сабағымызды түрлендіріп отыру шарт. Ол үшін тек бір технологиямен шектеліп қалмай, әртүрлі технологияның элементтерін пайдалану қажет.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. Назарбаев Н.Ә. «Қазақстан – 2050» Жолдау. - Астана. Ақорда. 2015.
2. Тұрғынбаева Б.А.. Дамыта оқыту технологиялары. - Алматы, 2000. 83-84 б.
3. Құдайбергенова К.С. Инновациялық тәжірибе орталығы – педагогикалық технология көзі. - Алматы, 2001, 75 б.
4. Жанпейісова М.М. Модульдік оқыту технологиясы оқушыны дамыту құралы ретінде - Алматы, 2006, 4-5 бет.

ЗАМАНАУИ ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫҢ ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ПРОЦЕСТЕ ПАЙДАЛАНУДЫҢ ТИІМДІЛІГІ МЕН ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ

Байшугулова Бакытгуль Кадырмендиновна
Аубакирова Куляш Елеусизовна
Жумагулова Толганай Сериковна
Ш.Уәлиханов атындағы №1
орта мектебінің мұғалімдері
Арқалық қаласы

Аннотация

Технология дидактиканың табиғилық, түсініктілік, ғылымилық, жүйелілік, бірізділік, көрнекілік, саналылық пен белсенділік, жас ерекшеліктерін есепке алу, теорияның практикамен байланысы.

Аннотация

Технология дидактики природная, понятная, научность, системность, последовательность, наглядность, сознательность и активность, учет возрастных особенностей, связь теории с практикой.

Abstract

Technology didactics of natural, clear, scientific, systematic and consistency, clarity, consciousness and activity, age-appropriate, linking theory with practice

Түінді сөздер: *Технология, инновация, жаңашылдық, іскерліктер.*

Ключевые слова: *Технология, инновация, новизна, навыками.*

Keywords: *Technology, innovation, novelty, skills.*

Қазақстан мектебінің алдына қойып отырған мақсаты — инновациялық оқыту технологиясы арқылы оқу мен тәрбие жұмысын дамыту, еліміздің әлеуметтік-экономикалық жағдайын жақсарту бағытында оқушыларға жүйелі, нақты білім беру.

Білім берудің қазіргі негізгі мақсаты білім алып, білік пен дағды, іскерлікке қол жеткізу ғана емес, солардың негізінде дербес, әлеуметтік және кәсіби біліктілікке — ақпаратты өзі іздеп табу, талдау және ұтымды пайдалану, жылдам қарқынмен өзгеріп жатқан бүгінгі дүниеде лайықты өмір сүру және жұмыс істеу болып табылады.

Елбасы Нұрсұлтан Назарбаев «Болашақта еңбек етіп, өмір сүретіндер — бүгінгі мектеп оқушылары, мұғалім оларды қалай тәрбиелесе Қазақстан сол деңгейде болады.

Сондықтан ұстазға жүктелетін міндеттер ауыр» деген болатын. Қазіргі заман мұғалімінен тек өз пәнінің терең білгірі болу емес, тарихи танымдық, педагогикалық — психологиялық сауаттылық, саяси экономикалық білімділік және ақпараттық сауаттылық талап етілуде.

Бұл заман талабына сай білім беруде жаңалыққа жаны құмар, шығармашылықпен жұмыс істеп, оқытудың озық технологиялары мен инновациялық әдістерді сабақ үрдісінде тиімді пайдалана алатын білігі мен білімі жоғары ұлағатты ұстаз болу керек деген сөз.

Қазақстан Республикасының 2015 жылға дейінгі білім беруді дамыту тұжырымдамасында: «Жоғарғы білімді дамытудың негізгі үрдісі мамандар даярлаудың сапасын арттыру, қарқынды ғылыми-зерттеу қызметімен ықпалдастырылған инновациялық білімді дамыту,... білім беру мен ақпараттық технологияларды жетілдіру болып табылады». — деп атап көрсетілген.

Сондықтан қазіргі кезеңде оқытудың инновациялық технологияларын мектеп практикасына белсенді түрде ендіру — қоғам талабы.

Қазіргі инновациялық технологиялар педагогика ғылымы мен практикасының жетістіктерін, дәстүрлі тәжірибедегі құнды дүниені, әлеуметтік прогрестің жетістіктерін, қоғамдағы гуманизация мен демократия жемісін жинақтаушы қызметін атқарады.

Әлемнің жетекші елдерінің көпшілігі білім беру жүйесін, білім берудің мақсатын, мазмұны мен технологияларын оның нәтижесіне қарап бағалайтын болды. Білім берудің қазіргі негізгі мақсаты білім алып, білік пен дағды, іскерлікке қол жеткізу ғана емес, солардың негізінде дербес, әлеуметтік және кәсіби біліктілікке – ақпаратты өзі іздеп табу, талдау және ұтымды пайдалану, жылдам қарқынмен өзгеріп жатқан бүгінгі дүниеде лайықты өмір сүру және жұмыс істеу болып табылады.

XXI ғасырда әлемдегі қайта құрулар, экономиканы дамытудағы жаңа стратегиялық бағдарламалар, қоғамның ашықтығы, оның жедел ақпараттануы мен қарқынды дамуы білім беруге қойылатын талаптарды түбегейлі өзгертті.

Дүние жүзіндегі инновациялық процестердің барлығы кез - келген мемлекеттің экономикалық дамуының жоғары деңгейін қамтамасыз етумен бірге, ғылыми-техникалық ілгерілуін де едәуір жылдамдатады. Өйткені, мемлекет дамуының негізі болып табылатын инновациялық саясат кез - келген бәсекеге қабілетті мемлекеттегі

ғылым дамуының бағытын анықтайды. Сондықтан да ғылыми - техникалық процесс бүкіл әлемде «инновациялық процесс» - ұғымымен тығыз байланыста болуды талап етеді. Инновациялық процесс жаңа бір өнімнің алынуын білдіреді де, ол идеяның пайда болуынан бастап, оның коммерциялық тұрғыда жүзеге асырылуына дейінгі ұзақ жолды қамти отырып, әр түрлі қарым - қатынастар (өндіру, алмасу, тұтыну) кешенін өз қарамағына алады.

Қазақстан Республикасының «Білім туралы» Заңының 8-бабында «Білім беру жүйесінің басты міндеті - оқытудың жаңа технологияларын енгізу, білім беруді ақпараттандыру, халықаралық коммуникациялық желілерге шығу, ұлттық және жалпы адамзаттық құндылықтар, ғылым мен практика жетістіктері негізінде жеке тұлғаны қалыптастыруға, дамытуға және кәсіби шыңдауға бағытталған білім алу үшін қажетті жағдайлар жасау» - деп атап көрсеткендей, қазіргі кезеңде әрбір мұғалімнің алдына қойып отырған басты міндеттерінің бірі- оқытудың әдіс-тәсілдерін үнемі жетілдіріп отыру және жаңа педагогикалық технологияны меңгеру [1,5].

Осы орайда, білім берудің мақсаты – қазіргі қоғам талабына сай алынған терең білім, білік, дағдылар мен құзырлықтардың негізінде еркін бағдарлай білетін, қойылған мақсатқа танымдық қызмет жасау арқылы жете алатын, өз бетінше дұрыс, тиімді шешімдер қабылдауға қабілетті жеке тұлғаны қалыптастыру болып табылады. Оны жүзеге асыру – білім беру мекемелерінде жеке тұлғаның танымдық белсенділігін арттыруға септігін тигізетін оқу процесін ұйымдастырудың тәсілдерін, әдістері мен нысандарын іздестіруге өзекті сипат береді.

Білім беру мекемелерінің алдына қойып отырған мақсаты - инновациялық оқыту технологиясы арқылы оқу мен тәрбие жұмысын дамыту, елдің әлеуметтік-экономикалық жағдайын жақсарту бағытында жеке тұлғаға жүйелі, нақты білім беру. Алайда, инновациялық педагогикалық технологияларды қажетті деңгейде қолдану және осы арқылы жеке тұлғаның білім деңгейін, шығармашылық қабілетін қоғамдық сұранысқа сай қалыптастыру барлық білім беретін мекемелердің дағдылы ісіне айнала қойған жоқ. Әлі де болса көптеген оқу орындары оқыту процесін ұйымдастыру мен жүргізуде оқытудың дәстүрлі әдістері мен тәсілдерін пайдаланумен шектелуде. Инновациялық педагогикалық технологияларды қолдану оқу процесін сапалы түрлендіруге, жаңашыл жобаларды енгізуге, оны тиімді басқаруға негіз болып, әрбір білім мекемесінде өзіндік даму жолын табуға, әрбір мұғалімге өзінің әдістемелік жүйесін құруға септігін тигізеді. Сондықтан қазіргі кезеңде оқытудың инновациялық технологияларын оқу орындарының практикасына белсенді түрде ендіру – қоғам талабы.

Инновациялық педагогикалық технологияларды теориялық және ғылыми-қолданбалы бағыт тұрғысынан зерттеу арқауы етіп, оларды оқу үрдісін жетілдіру бағытында қолдану мәселелерімен В.П.Беспалько, К.Ж.Бұзаубақова, Қ.А.Сарбасова, М.М.Жанпейісова, Ш.Таубаева, Л.А.Шкутина және т.б. ғалымдар айналысты [2-6].

«Технология» - ұғымы соңғы кездері ең көп қолданылатын ұғымдардың біріне айналды. «Технология» ұғымы «техне» - өнер, шеберлік , «logos» – ілім, білім, оқу, ғылым деген мағыналарды білдіретін, грек тілінен енген екі сөзден тұрады. Сондықтан, «технология» - терминін - өнер туралы ғылым немесе шеберлік туралы ғылым - деп аударуға болады.

Технология ұғымының оқытудың технологиясы, педагогикалық технология, білім беру технологиясы, тәрбие технологиясы, қарым-қатынас технологиясы, даму технологиясы, қалыптасу технологиясы, модульдік технология, топтық оқыту технологиясы сияқты психологиялық-педагогикалық ұғымдармен байланысы саналуан. Жоғарыда аталған технологиялардың қай түрі болмасын, өзінің мәнін анықтап, сипаттама беруді қажет етеді. Қазіргі кезеңдегі ғылыми айналымда «технология» және технологиямен байланысты жеке ұғымдарға берілген анықтамалар баршылық. Алайда

білім беру жүйесінде дәл қазіргі кезеңде жүріп жатқан процестердің технологиясының мәнін ашып, түсіндіретін жалпы анықтама әлі де болса бір жүйеге келген жоқ

Білім беру жүйесі басқару органдарынан, түрлі типтегі және деңгейдегі білім беру мекемелерінен, жүйенің жұмыс істеуі және дамуын қамтамасыз ететін қаржы қорлары мен материалдық объектілерден, ғылыми орталықтардан тұратын күрделі құрылым болып табылады. Технологиялық тәсіл білім беру жүйесінің кез-келген саласында (басқару, білім беру, қаржыландыру, мониторинг т.б.) қолданылуы мүмкін. Сондықтан, «білім беру технологиясы» - деген сөз тіркесін бірыңғай түсіндіру мүмкін емес. Бұл ұғымды тек қана оқытушы мен оқушы арасындағы арнайы ұйымдастырылған процестерге ғана қатысты қолданады. Егер осы процесті оқыту процесі деп атайтын болсақ, онда оған технологияның осы салаға арналған жиынтығы жатады.

«Білім беру технологиясы» - ұғымын мұғалімдер мен оқушылардың білім берудің жоспарланған мақсаттарына бағытталып, арнайы ұйымдастырылған өзара қарым-қатынас процесі технологиясы ретінде қолданамыз. Білім берудің технологиясына — оқытудың техникалық құралдары, білім беруде қолданылатын ақпараттық технологиялар, қашықтан оқыту да жатады.

Сырттай қарағанда, технологияның әдістемесі мен оқыту үрдісіндегі әдістемелік және технологиялық әдіс-тәсілдер арасында қарама-қайшылық жоқ. Себебі, «оқытудың әдістемесі» - ұғымы «білім беру технологиясы» - ұғымынан әлдеқайда кең. Дәлірек айтсақ, әдістеме «не үшін, неге және қалай оқыту керек?» - негізгі үш сұраққа жауап беруге тырысады. Ал, технология болса, мақсат белгілі болып, оған жетудің нақты іс-әрекетін, жолдарын анықтау қажет болған сәтте ғана іске кіріседі. Олай болса, технология әдістемелік процестің құрамына еніп, әдістемені жүзеге асыруға қызмет етеді деген қорытынды жасауға болады.

Білім берудің технологиясы педагогикалық пән ретінде дидактикадан кейінгі орынды алады. Оқытудың технологиясын — қолданбалы дидактика десе де болады.

Педагогикалық технологияларға барлық елдер ғалымдары қызығушылық танытуда. Шетел зерттеушілері педагогикалық технологияны психология, әлеуметтік философия, басқару және мақсат қою теориясы, техника, қарым-қатынас, аудиовизуалды білім беру және кибернетика элементтерінен тұратын пәнаралық конгломерат ретінде қарастырады.

Сонымен, педагогикалық технологияны — оқыту үрдісін түгелдей қолдану және бағалау, сол сияқты, білімді адамдар мен техника ресурстарын ескеру арқылы білімді игеру, және осы жолда тиімді түріне жету үшін оларды жоспарлаудың жүйелі әдісі ретінде қарастыруға болады.

Бір сөзбен айтқанда, оқытудың технологиясы - оқыту іс - әрекетінің әдіс-тәсілдері мен құралдарын ұйымдастыру және қолдану теориясы.

Қазіргі білім беру саласындағы оқытудың озық технологияларын меңгермейінше сауатты, жан-жақты маман болу мүмкін емес. Жаңа технологияны меңгеру тұлғаның интеллектуалдық, кәсіптік, адамгершілік, рухани, азаматтық және де басқа көптеген адами келбетінің қалыптасуына игі әсерін тигізеді, өзін-өзі дамытып, оқу-тәрбие процесін тиімді ұйымдастыруына көмектеседі. Қазіргі педагогика жаңалықтарын пән ерекшелігіне қарай қолдана білу - оқыту мақсатына жетудің бірден - бір жолы. Осы жолда педагогикалық технология оқыту мақсатына жетудің тиімді, нақты жолдарын көрсетеді. Оқытудың жаңа технологиясы іс-әрекеттің жоспарланған нәтижесіне жетудің шартты тәсілі ретінде қарастырылатын жаңа әдістердің жиынтығынан тұрады. Оның дәстүрлі оқыту технологиясынан ерекшелігі мынада:

- білім алушы тұлғаның интеллектуалды дамуы аз уақыт ішінде қабылдау дәрежесінің жоғары мөлшеріне жетуіне бағытталғандығы;
- білім алушы мен мұғалімнің белсенділігінің сәйкес болуы;

- мұғалім мен білім алушының өзара қарым - қатынасында жауапкершіліктің міндеттілігі.

Оқытудың дамыту функциясы білім алушы тұлғасын жетілдіруге бағытталған арнайы дайындалған кейбір оқыту технологиясында, әдістемелік жүйелері мен әдістерде жүзеге асырылады. Оларға бүгінгі өркендеп келе жатқан жаңа сипаттағы жаңа технологияларды жатқызуға болады. Олар: «Дамыта оқыту технологиясы», «Модульдік оқыту технологиясы», «Сын тұрғысынан ойлауды дамыту технологиясы» т.б. жатады.

Қорыта айтқанда, инновациялық технологиялардың қай түрін алсақ та, олардың тиімділігі тек қана мұғалімнің шеберлігімен және осы шеберлікті шындай түскендігімен ғана шын күшіне ие бола алады. Сондықтан білім алушылардың ынтасын арттыруға арналған әдістемелік құралдардың жүйесі мен амалдары әр мұғалімнен оларды терең игеруін, іске асыруын және оған сай болатын іскерлікті талап етеді.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. Қазақстан Республикасының «Білім туралы» Заңы. - Астана, 2007.
2. Бұзаубақова К.Ж. Жаңа педагогикалық технология. - Алматы, 2004, 21-б.
3. Сарбасова Қ.А. Инновациялық технологиялар. - Алматы, 2006.
4. М.М.Жанпейсова. Модульдік оқыту технологиясы оқушыны дамыту құралы ретінде. - Алматы, 2002
5. Таубаева Ш.Т., Лактионова С.Н. Педагогическая инноватика как теория и практика нововведений в системе образования. - Алматы, 2001.
6. Щуркова Н. Е. Педагогическая технология. - М., 2002. С. 12.

ПРОФЕССИОНАЛЬНЫЙ ПОДХОД В РАЗВИТИИ МУЗЫКАЛЬНОЙ ОДАРЕННОСТИ НА ЗАНЯТИЯХ ВОКАЛЬНОГО АНСАМБЛЯ

Бактығалиева Алия Кайратовна
зав. кафедрой музыки
Лопарева Юлия Владимировна
Усенова Гульнар Рашитовна
преподаватели
Костанайского педагогического колледжа

Аннотация

Өзектілігі. Мақсаты. Бұл мақалада мақаланың авторлары өз кәсіби қызметінде белсенді пайдаланатын вокальдық ансамбль сабақтарында музыкалық таланттарды дамытудың формалары мен әдістерін қамтиды.

Аннотация

Актуальность. Цель. Данная статья освещает формы и методы работы по развитию музыкальной одаренности на занятиях вокального ансамбля, которые активно используются авторами статьи в своей профессиональной деятельности.

Abstract

Relevance.Goal. This article covers the forms and methods of musical talent in the vocal ensemble classes that are actively used by the authors of the article in their professional activities.

Түйінді сөздер: талантты, талант, даму, мәселелер, формалар, әдістері, музыкалық қабілеттер.

Ключевые слова: одаренность, талант, развитие, проблемы, формы, методы, музыкальные способности.

Keywords: talent, development, problem, forms, methods, musical abilities.

Государственная программа развития образования Республики Казахстан на 2011-2020 годы нацеливает нас на формирование креативного, интеллектуально и гармонично развитого гражданина Республики Казахстан.

С момента обретения суверенитета поддержка одаренной творческой молодежи стала рассматриваться в качестве приоритетного направления, и его практическая реализация осуществляется под эгидой Республиканского научно-практического центра «Дарын», созданного на основании распоряжения Президента РК Н.А. Назарбаева «О государственной поддержке и развитии школ для одаренных детей» (1996г.)

Одаренные дети являют собой бесценное национальное достояние, из которого формируется интеллектуальная элита общества: личности творческие, яркие, мыслящие и действующие нестандартно. Они задают направление, определяют темп и масштабы прогресса человечества. Чтобы это потенциальное национальное богатство сберечь, приумножить и рационально использовать, нужно бережно поддерживать их развитие, своевременно выявлять, правильно обучать и оценивать. Эта непростая задача имеет педагогический, методический и социально-психологический аспекты.

Проблему развития способностей, психики и личности в целом затрагивал в своих работах казахский ученый-просветитель И. Алтынсарин.

Деятельность И. Алтынсарина, основанная на прогрессивных идеях просвещения, является примером высокого профессионального мастерства. Успех дела по мысли видного казахского просветителя зависит от личности учителя, его профессиональной подготовки.

Наследие И. Алтынсарина свидетельствует о его стремлении к совершенствованию как личностных качеств (активность, инициатива, ответственность), так и профессиональных (творческий настрой, работа над собой, совершенствование мастерства). Именно сочетание личностных и профессионально-деловых качеств обеспечивает по И. Алтынсарину авторитет учителя, его заражающее воздействие на воспитанников.

Алтынсарину как просветителю присущ культ знания и вера во все спасительность знания для развития общества и каждой человеческой индивидуальности.

Тема одаренных и талантливых людей постоянно звучит в средствах массовой информации. Действительно, ее можно назвать одной из самых интересных и актуальных в современной педагогике и психологии. Никто не станет отрицать, что научно-технический прогресс государства, да и благополучие общества во многом зависит от интеллектуального потенциала людей.

Одаренный человек — это человек, который выделяется яркими, очевидными, иногда выдающимися достижениями (или имеет внутренние предпосылки для таких достижений) в том или ином виде деятельности, поэтому каждый одаренный человек — это индивидуальность, требующая особого внимания.

В учебной деятельности одаренные студенты отличаются тем, что:

- Хотят добиваться успехов в учебе и приобретать знания, не воспринимая это как насилие над собой.
- Способны к самостоятельным действиям благодаря приобретенным ранее умственным навыкам.
- Умеют критически оценивать окружающую действительность и проникать в суть вещей и явлений.
- Не довольствуются поверхностными объяснениями, даже если они кажутся достаточными для их сверстников.
- Постоянно стремятся к самосовершенствованию и стараются все делать хорошо (перфекционизм). Отсюда - постановка завышенных целей и тяжелые переживания в случае невозможности их достижения.

- Урок для них особенно интересен, когда имеет место поисковая и исследовательская ситуация, импровизация и парадоксы.
- Остро переживают несправедливость в случае нарушения морально-нравственных норм и отношений.

Проблемы одаренных студентов

1. Неприязнь к процессу обучения. Такое отношение часто появляется из-за того, что учебная программа скучна и неинтересна для одаренных детей. Нарушения в поведении могут появляться потому, что учебный план не соответствует их способностям.

2. Конформность. Одаренные студенты, отвергая стандартные требования, не склонны к конформизму, особенно если эти стандарты идут вразрез с их интересами.

3. Погружение в философские проблемы.

4. Стремление к совершенству. Для одаренных студентов характерна внутренняя потребность совершенства. Отсюда ощущение неудовлетворенности, собственной неадекватности и низкая самооценка.

5. В силу стремления к познанию одаренные студенты нередко монополизируют внимание преподавателей, родителей и других взрослых. Это вызывает трения в отношениях с другими студентами.

Педагог должен быть подготовлен к такой работе, потому что это сложный и никогда не прекращающийся процесс.

Качества, необходимые преподавателю для работы с одаренными студентами:

- быть доброжелательным и чутким;
- разбираться в особенностях психологии одаренности;
- иметь высокий уровень интеллектуального развития;
- иметь широкий круг интересов и умений;
- обладать чувством юмора (но без склонности к сарказму);
- проявлять гибкость, быть готовым к пересмотру своих взглядов и постоянному самосовершенствованию;
- иметь творческое мировоззрение.

От педагога требуется обеспечение профессионального подхода к развитию одаренности, выражающегося, прежде всего в позиции сотрудничества. Желание содействовать, помогать, направлять является определяющим. Применяемый часто термин «сопровождение» отражает сущность этих отношений и означает «следовать рядом, вместе с кем-нибудь, ведя куда-нибудь, или идя за кем-нибудь».

На что должен обратить внимание педагог при работе с музыкально - одарёнными студентами?

Выявляя музыкальные способности студентов с помощью различного вида их творческой деятельности, мы стимулируем у них развитие целого комплекса музыкальных способностей условий и предоставления возможностей для предметной творческой деятельности. Диагностика одаренности осуществляется по значимому результату этой деятельности: если студент с интересом включается в деятельность, он начинает достигать последовательных результатов.

Главным принципом работы с одаренными студентами является принцип создания успехов, - значит, он является одаренным. Именно по мотивации, которая, по мнению многих исследователей, является ключевой характеристикой одаренности личности, ведущей к продуктивной самореализации в специально сконструированной образовательной среде, и по продуктивности (значимому для студента результату) этой деятельности мы определяем одаренность. И поэтому придерживаюсь подхода, что для успешного развития одаренности студентов необходимо создание насыщенной, эмоционально богатой культурной среды, где одаренность могла бы проявиться, прежде

всего, через мотивацию к деятельности с последующим достижением значимых для него результатов.

Музыкально-одаренные студенты эмоционально восприимчивы к музыке. Как правило, у них вырабатываются свои музыкальные предпочтения. Свои приоритеты. Некоторые произведения им нравятся, и они готовы слушать их снова и снова, а к другим они равнодушны. Одним из методов выявления в группе одарённых студентов является наблюдение. При подходе к одаренному студенту нельзя обойтись без наблюдений за его индивидуальными проявлениями. Чтобы судить об его одаренности, нужно выявить то сочетание психологических свойств, которое присуще именно ему, то есть, нужна целостная характеристика, получаемая путем разносторонних наблюдений. Преимущество наблюдения и в том, что оно может происходить в естественных условиях, когда наблюдателю может открыться немало тонкостей. Существует естественный эксперимент, когда, например, на занятии, организуется нужная для исследования обстановка, которая является для студентов совершенно привычной и, когда он может и не знать, что за ним специально наблюдают. Признаки одаренности важно наблюдать и изучать в развитии. Для их оценки требуется достаточно длительное прослеживание изменений, наступающих при переходе от одного возрастного периода к другому.

Формы и методы работы с одаренными студентами

Для развития музыкальной одаренности очень важна комфортная развивающая среда. Творчество – ведущая деятельность, объединяющая студентов и педагогов на отделении культуры в Костанайском педагогическом колледже. Именно в процессе активной творческой деятельности происходит процесс развития и самоопределения студентов.

Формы работы с одаренными студентами достаточно разнообразны. Среди них уроки вокального ансамбля, которые являются наиболее результативным элементом в творческой деятельности. На занятиях, необходимо постоянно стимулировать студентов к творчеству во всех его проявлениях.

По своей природе музыкальное творчество синтетично и часто носит импровизационный характер. Оно дает возможность значительно полнее судить об индивидуальных особенностях и своевременно выявить музыкальную одаренность у студентов. К примеру, во время выполнения различных вокальных упражнений при обучении пению или ритмических заданий, можно предложить любому студенту придумать своё задание и предложить его исполнить всей группе. Только благодаря постоянным упражнениям, связанным с систематическими занятиями, поддерживается и развивается музыкальная одаренность у студентов.

Вокальный ансамбль выражает различные музыкальные идеи: от дуэтов и трио – до ансамбля, исполняющих музыкальные композиции и их обработки в различных стилях (к примеру, классическая музыка в эстрадной или джазовой обработке).

Занятие состоит из двух частей:

1. Вокальные упражнения.

2. Работа над репертуаром.

Занимаясь в группе с другими вокалистами, продуктивность уроков возрастает в несколько раз:

- Обмен знаниями, умениями и навыками в ходе коллективной работы;
- Улучшение концентрации внимания, возможность анализа на примере других студентов;
- Работа с разнообразным вокальным материалом;
- Повышение мотивации к работе и самосовершенствованию;
- Развитие музыкальности.

Вокальная техника совершенствуется в результате систематической, упорной работы над различным по форме и содержанию песенным материалом. Чтобы работа над музыкальным произведением приносила удовлетворение и радость, следует проводить ее живо и увлекательно. Только творческая атмосфера позволит студентам по настоящему свободно передавать свои чувства и переживания и непроизвольно постигать тайны вокального искусства, а это значит, что открывается путь к скорейшему овладению и закреплению того или иного навыка. Студенты, у которых выявляются ярко выраженные способности к вокальному исполнению, становятся солистами. С ними в дальнейшем также ведется индивидуальная работа.

В заключении хотелось бы отметить, что в современном образовании нужно уделять достаточное количество времени проблеме выявления и работы с одаренными детьми в любой области. Мы должны помнить, о том, что нет людей не одаренных. Скорее нам педагогам, не всегда хватает времени и наблюдательности для того, чтобы выявить определенные способности у студентов и начать их развивать в правильном направлении. Ведь не всегда студент одаренный может проявить свои способности сам, активно их демонстрируя. Наша же задача, как педагогов, состоит в том, чтобы в различных видах деятельности, используемых на занятиях помочь студентам раскрыть свои способности, и потом направить его внимание в ту область деятельности, в которой способности проявились бы с большей силой. Творчески подходя к развитию различных способностей, педагог сможет помочь любому студенту реализовать себя в будущем как яркую, творчески – одаренную личность.

Список литературы:

1. Государственная программа развития образования Республики Казахстан на 2011-2020 годы (Утверждена Указом Президента Республики Казахстан № 1118 от 07.12.2010 года)
2. Ситдыков А. С. Педагогические идеи и просветительская деятельность Ы. Алтынсарина. – Алматы. 2010.
3. Послание Президента Республики Казахстан «Казахстанский путь – 2050: единая цель, единые интересы, единое будущее» от 17.01.2014г.

УРОВНЕВАЯ ДИФФЕРЕНЦИАЦИЯ НА УРОКАХ - ПУТЬ К ТВОРЧЕСТВУ, ЗНАНИЯМ, СОТРУДНИЧЕСТВУ

Бармина Анастасия Юрьевна,
учитель НИШ ФМН г.Костанай
Станишевская Галина Александровна,
учитель-модератор НИШ ФМН г. Тараз

Аннотация

Бұл мақалада гуманитарлық цикл пәндері бойынша оқушылардың уәждемесін арттыруға мүмкіндік беретін әдістер, стратегиялар мен әдістерді зерттеу сипаттамасына назар аударылады. Атап айтқанда, сабақта оқушылардың қызметін жоспарлау кезінде қолдануға болатын дифференциацияның әртүрлі түрлері қарастырылды. Авторлар дифференциалды тәсілді іске асыру кезінде ең тиімді жолдар мен құралдарды сипаттайды, олар оқу мотивациясын және нәтижесінде оқушылардың танымдық іс-әрекетінің нәтижелілігін арттыруға мүмкіндік береді.

Аннотация

В данной статье уделяется внимание описанию исследования приемов, стратегий и методов, позволяющих повысить мотивацию учащихся на предметах гуманитарного цикла. В частности, рассмотрены различные виды дифференциации, которые можно использовать при планировании деятельности учащихся на уроке. Авторы описывают наиболее эффективные пути и средства при реализации дифференцированного подхода, которые позволяют повысить

мотивацию учебной и, как следствие, результативность познавательной деятельности учащихся.

Abstract

The article is focused on the description of research techniques, strategies and methods that allow to increase the level of students' motivation in studying humanitarian subjects. It is also paid attention to the different methods of differentiation which can be used while planning the activity of students at lessons. The authors describe the most effective ways and methods of realisation of the differentiation that can increase the motivation in studying and, as the result, the efficiency of their cognitive activity.

Түйінді сөздер: дифференциация категориялары, тапсырмалар, топтар, ресурстар, екпін, нәтиже, диалог және қолдау, бағалау, тиімді жолдар, мотивация.

Ключевые слова: категории дифференциации, задания, группы, ресурсы, темп, результат, диалог и поддержка, оценивание, эффективные пути, мотивация.

Key words: categories of differentiation, tasks, groups, resources, pace, result, dialogue, support, assessment, effective methods, motivation.

Насколько разными бывают ученики? Помимо очевидной разницы в возрасте, уровне готовности, гендерных различиях, способностях, предпочтениях в учебе, интересах, мотивации, первоначальных знаниях, культуре воспитания, в поддержке семьи есть много скрытых способностей, которые можно увидеть, проводя систематическую диагностику учащихся.

Реформы и нововведения, которые сейчас можно наблюдать в системе образования, заставляют каждого учителя пересматривать собственную практику, строить уроки таким образом, чтобы обычный школьный урок предоставлял каждому ученику возможность для реализации своих индивидуальных способностей.

Результаты исследований, которые представляют школьные психологи и кураторы, позволяют сделать вывод, что на определенном этапе обучения у школьников отмечается слабая мотивация к учебной деятельности, связанной с предметами гуманитарного цикла. Безусловно, решать эту проблему необходимо. Но без выявления причин это сделать невозможно.

Повышение мотивации школьников является одним из важнейших аспектов в исследовании собственной практики учителя. От того, насколько учитель сумеет вовлечь в активную деятельность своих учеников, насколько он будет знать об индивидуальных особенностях каждого подопечного, насколько учитель сможет подобрать приемы, стратегии и методы для развития индивидуальных способностей, будет зависеть и уровень мотивации ученика к учебной деятельности.

Выполнение всех этих требований очень важно для учителей-филологов, так как преподаваемые предметы (язык и литература) относятся к числу таких дисциплин, изучая которые ученик должен быть мотивирован. Не секрет, что школьники с каждым годом все меньше и меньше читают, книги им заменили современные гаджеты. Задача учителя-словесника заключается в том, чтобы помочь ученикам не потерять интерес к чтению, литературе и языку как таковым. Учитывая способности и возможности учащихся, строить свои уроки так, чтобы на уроке он понимал свою значимость, выполняя посылно все задания. А как это сделать? Ответ один – применять дифференцированный подход на уроках гуманитарного цикла.

Для решения данной проблемы было проведено исследование в действии.

Цель исследования: определение наиболее эффективных путей и средств при реализации дифференцированного подхода, которые позволяют повысить мотивацию учебной и, как следствие, результативность познавательной деятельности учащихся.

Объектом исследования стали уроки русского языка и литературы в 8 классе двух школ.

Предметом исследования стали приемы, стратегии и методы, позволяющие повысить мотивацию учащихся на предметах гуманитарного цикла.

Гипотеза исследования заключается в том, что индивидуальный учет способностей и дифференцированный подход на уроках русского языка и литературы способствует повышению мотивации учащихся.

Цель, предмет и гипотеза, выдвинутые в начале работы, позволили определить следующие задачи:

1. дать обоснование сущности индивидуального подхода в обучении учащихся;
2. определить наиболее эффективные приемы, стратегии и методы, позволяющие повысить мотивацию учащихся на уроках русского языка и литературы;
3. разработать методические рекомендации по повышению мотивации учащихся через дифференцированный подход в обучении русскому языку и литературе.

В своей работе используем методы наблюдения, анкетирования, беседы, результаты психолого-педагогического исследования, анализ, прогнозирование. Планомерная и систематическая диагностика позволяет понять все потребности учеников и в результате этого приводит к улучшению понимания и навыков, улучшению мотивации и уверенности, увеличению уровня знаний всех учащихся.

Для более качественного планирования урока, удовлетворения потребностей каждого обучающегося нами были определены категории дифференциации:

- задания;
- группы;
- ресурсы;
- темп;
- результат;
- диалог и поддержка;
- оценивание.

Рассмотрим используемые категории.

1. Дифференциация по заданиям.

Этот вид дифференциации предполагает разные задания для учеников с разными способностями, разные типы вопросов: от закрытых до открытых вопросов, и от вопросов низкого порядка до вопросов высокого порядка. Для урока разрабатывается один рабочий лист, который состоит из заданий, постепенно усложняющихся.

Например, урок русского языка по теме «Городские легенды». Цель: использовать разные виды чтения, в том числе изучающее.

Задание А: прочитайте текст, определите жанр, аргументируйте. Разделите текст на микротемы.

Задание В: прочитайте текст, определите жанр, аргументируйте. Разделите текст на микротемы. К каждой микротеме составьте один вопрос высокого порядка.

Задание С: прочитайте текст, определите жанр, аргументируйте, ответьте на вопросы:

- Могут ли городские легенды привлечь туристов в страну/город/поселок?
- Какова тема и основная мысль данного текста?
- Найдите предложения с пунктуационными ошибками.
- Выпишите из текста предложения с обособленным обстоятельством, выраженным деепричастным оборотом.
- Выпишите из текста предложения с обособленным определением, выраженным причастным оборотом.
- Какие изобразительно-выразительные средства, приемы использует автор?

2. Дифференциация по группам.

При планировании предусматривается работа разноуровневых групп. Учащиеся, требующие поддержки, могут получить помощь от одноклассников. Мотивированные

ученики могут поделиться своими знаниями со всей группой (известно как моделирование). Кроме этого, используем разные роли в группах, в зависимости от навыков и потребностей обучения.

Например, урок русского языка по теме «Экспедиционная деятельность Шокана Уалиханова». Цель: использовать разные виды чтения, в том числе аналитическое.

Группа 1	Группа 2	Группа 3
<p>Задание: преобразуйте несплошной текст в сплошной.</p> <p>Целевая аудитория: школьники.</p> <p>Жанр: статья в учебнике.</p> <p>Тип – повествование.</p> <p>Стиль – научный (либо подстиль - научно-популярный).</p>	<p>Задание: преобразуйте сплошной текст в несплошной.</p> <p>Целевая аудитория: участники Республиканского Общественного Объединения «Казахское географическое общество».</p>	<p>Задание: опираясь на оба текста, составьте вопросы высокого порядка, направленные на анализ, синтез, оценку содержания обоих текстов. При составлении вопросов используйте памятку.</p>

Каждая группа имеет лидера (следит за соблюдением членами группы указанных функций), аналитика (следит за правильным делением текста на микротемы), эксперта (отслеживает выполнение дескрипторов), спикера (презентует работу), корректора (корректирует получившийся текст), генератора идей (генерирует идеи). Конкретное распределение обязанностей значительно сокращает время выполнения задания, позволяет увеличить плотность урока.

3. Дифференциация по ресурсам.

В зависимости от возможностей и способностей учащихся предлагаем для работы разные ресурсы. Это могут быть простые тексты с иллюстрациями для некоторых учеников, либо сложный текст, требующий осмысленного аналитического чтения.

Кроме того, могут использоваться дополнительные источники: энциклопедии, словари, справочники, ноутбуки для выхода в интернет.

Например, урок русского языка и литературы по теме «Жанровое своеобразие пьесы А.Н. Островского «Бесприданница»». Цель урока: понимать тему, идею, содержание художественных и нехудожественных текстов различных жанров, выявляя социально-исторический контекст, определяя позицию автора.

Задание: определите позицию автора по отношению к социально-историческому контексту пьесы.

А: на основе критической статьи Н.А. Добролюбова к пьесе «Бесприданница».

В: на основе рецензии в газете «Новое время», посвященной пьесе «Бесприданница».

С: на основе исторической справки, отражающей эпоху, описанную А.Н. Островским в пьесе «Бесприданница».

Степень сложности текстов заключена в их языковых особенностях.

4. Дифференциация по темпу.

Имеющееся время гибко используется для соблюдения потребностей учеников. Ученики, которые закончили задания раньше, приступают к более сложным заданиям. Другие ученики могут использовать дополнительное время на выполнение задания.

5. Дифференциация по результату.

Все ученики выполняют одинаковые задания, допускаются разнообразные результаты на выходе. Например, учитель дает ученикам задание, но вместо получения

одного «правильного ответа», ученики могут прийти к своему личному результату, в зависимости от уровня владения предметом.

Например, урок русской литературы по поэме А. Пушкина «Цыганы». Задание: Как развиваются чувства главных героев на протяжении поэмы? Изобразите в виде графика трансформацию чувств героев, ответ подтвердите цитатами.

6. Диалог и поддержка.

Основной акцент делается на роль учителя. Учитель определяет, каким ученикам необходимы подробные объяснения простым языком, а какие ученики могут участвовать в диалоге на более сложном уровне. В качестве «поддержки» могут выступить модели ответов, шаблоны, алгоритмы выполнения, исторические справки, словарные статьи и т.д. Словесная поддержка и поощрение также играют важную роль.

7. Оценивание

Ученики оцениваются постоянно, на каждом этапе урока, поэтому преподавание и методы дифференциации можно и нужно постоянно корректировать в соответствии с потребностями учеников.

Современная педагогика перестраивает свою теорию, вносит коррективы в ценности образовательного процесса. Во главе угла нашего исследования, еще не завершено, - ЛИЧНОСТЬ. Постнеклассический этап развития педагогической науки характеризуется многообразием методологических подходов, которые необходимо учитывать в проектировании современного урока.

Проводимое исследование позволило прийти к следующим выводам:

1. Дифференциация является механизмом развития учебной деятельности школьников, если осуществляется эффективными путями и средствами.
2. При выборе категории дифференциации необходимо учитывать диагностику уровня развития учебной деятельности.
3. Проектирование учебного материала необходимо выполнять на основе систем развивающих учебных задач.
4. Исследование показало, что реализация системы условий дифференциации позволяет сформировать учебную деятельность, обеспечивающую успешность обучения.

Список литературы:

1. Мынбаева А.К. Инновационные методы обучения, или Как интересно преподавать. – Алматы 2010.
2. Рожина Л.Н.. Актуальные проблемы дифференцированного обучения. – Минск, 1992.

ТЕХНОЛОГИЧЕСКИЕ ПРИЕМЫ РАБОТЫ С ИНТЕРАКТИВНЫМИ ДОСКАМИ

Батура Людмила Владимировна,
Бабаченко Лидия Петровна,
Курманбаева Ирина Сергеевна
учителя математики
ГУ «Средняя школа № 7отдела образования
акимата города Костаная», г.Костанай.

Аннотация

Өзектілігі. Мақсаты. Бояу математикаға инновациялық технологияларды белсендіру және қолдану болып саналады.

Аннотация

Актуальность. Цель. В статье рассматривается внедрение и использование инновационных технологий на уроках математики.

Abstract

Relevance.Goal.The article discusses the introduction and use of innovative technologies in mathematics lessons.

Түйінді сөздер: *кәсіби құзыреттілік, ақпараттық технологиялар, интерактивті тақта, компьютер, математика.*

Ключевые слова: *профессиональная компетентность, информационные технологии, интерактивная доска, компьютер, математика.*

Keywords: *professional competence, information technology, interactive whiteboard, computer, mathematics.*

Использование средств информационных технологий оказывает реальное положительное влияние на интенсификацию труда педагогов, а также на эффективность обучения школьников.

Объектом приложений информационных технологий являются самые различные науки и области практической деятельности человека. Многообразные информационные технологии, функционирующие в разных видах человеческой деятельности (управлении производственным процессом, проектировании, финансовых операциях и т.п.) имея общие черты, в тоже время отличаются между собой.

Применение информационных компьютерных технологий в системе образования в настоящее время приобретает массовый характер. Направлений использования компьютерной техники в образовании – масса: это и функция управления, и статистическая функция, а так же информационная, обучающая и контролирующая [1, с. 35].

Сегодня в школе преподавателями разрабатываются различные виды информационного обеспечения урока (электронные учебники, мультимедийные презентации, тестовые задания, наглядные практические работы и т.п.).

Как и любое техническое средство, интерактивная доска не может использоваться весь урок и, согласно санитарно-гигиеническим нормам, с ней разрешается работать не более 20 минут. Остальное время на уроке используется по усмотрению учителя. Согласно мнению родителей и наблюдению учителей, у учащихся сократилось время на выполнение домашнего задания. Это объясняется тем, что ребенок лучше усваивает материал на уроке. Улучшается внимание и память учащихся, снимается стрессовая ситуация и эмоциональное напряжение. В связи с тем, что на уроке выполняется больший объем работы, чем раньше, то для отработки материала дома тратится гораздо меньше времени. Это немаловажный фактор в оздоровлении детей [2].

Эффективность любого урока определяется не тем, что дает детям учитель, а тем, что они взяли в процессе обучения. Умение рационально применять информационно-коммуникационные технологии с традиционными средствами обучения позволяет учителю создавать ту палитру красок, с помощью которой создается современный урок.

Необходимо отметить, что обучение с помощью интерактивной доски мало чем отличается от привычных методов преподавания. Основы успешного проведения урока одни и те же, независимо от технологий и оборудования, которое использует преподаватель. Однако, прежде всего, любой урок с применением интерактивной доски должен иметь четкий план и структуру, достигать определенных целей и результатов. Важно понимать, что использование только интерактивной доски не решит всех проблем моментально. Использование интерактивной доски на уроке математики помогает решить такие задачи, как мобилизация психической активности учащихся, введение новизны в учебный процесс, повышение интереса к уроку, увеличение возможности

непроизвольного запоминания материала, выделение в материале главного и его систематизации.

Универсальность интерактивной доски на уроке математики обеспечивает вовлеченность учеников в работу, особенно тех, кто воспринимает информацию в основном кинестетически. Любое задание, которое включает сортировку, соединение, группировку и упорядочивание объектов, будет более эффективным на интерактивной доске.

Основной целью применения интерактивной доски в преподавании математики является развитие познавательной активности учащихся за счет оптимизации процесса обучения, повышения его наглядности и содержательности.

Рассмотрим практическое применение возможностей интерактивной доски.

Тема урока: “Сложение и вычитание обыкновенных дробей”.

Класс: 5 (общеобразовательная школа)

Цель урока: подготовка к суммативной работе за раздел

Цели урока:

1) актуализировать знания учащихся по действиям с обыкновенными дробями, навык работы с координатным лучом, умение сравнивать обыкновенные дроби;

2) развивать умение критически осмысливать информацию, осуществлять интерпретацию из словесной формулировки в графическую запись и наоборот, обосновывать сделанные выводы;

3) воспитывать интерес к политической жизни общества, активную гражданскую позицию; навык само и взаимоуважения, умение работать в группе и самостоятельно .

Тип урока: урок обобщения и систематизации.

Инструментарий интерактивной доски, который используется на уроке: при подготовке конспекта-схем – инструменты “фигуры” и “картинки” (с возможностью изменения свойств объекта); режим демонстрация; во время урока – режим “белой доски” для демонстрации учебного материала, инструмент “перо” для создания заметок поверх учебных материалов; режим Drag & drop [3, с. 62].

Основные этапы урока

Целесообразно организовать урок с учетом разделения контингента на три целевые группы: (1 группа - 6 человек, сидят по одному – высокий уровень предметной обученности; 2 группа – 6 человек, сидят по 3 человека – низкий уровень предметной обученности; 3 группа – 12 человек, сидят по 2 человека- средний уровень предметной обученности)

1. Мотивация, формулировка цели урока. (4 минуты)

Вводное слово учителя: сообщение цели урока, плана работы.

Устный опрос в фронтальной форме: правило сравнения ОД и СЧ; правило сложения СЧ и ОД; правило вычитания СЧ и ОД.

Акцентирование внимания на предстоящем празднике – 1 декабря, через постановку соответствующих вопросов. Произношение фразы: Первое декабря – день Первого Президента Казахстана, на русском, казахском, английском языках

2. «Координатный луч».(5 минут)

Учащимся предлагается отметить на координатном луче точки с заданными координатами, одновременно опрос к доске 1 ученика (из 1 группы), который расставляет точки на луче: флипчарт №1 – изображен координатный луч, таблица соответствия обыкновенных дробей и букв. Необходимо при помощи функции Drag & drop выполнить изображение [4].

В результате верного выполнения получаем слово «ELBASY» - учащимся предлагается информация через демонстрацию: (1 минута). Флипчарт №2 – портрет президента РК Назарбаева Н.А. с информацией о 1 декабря. Флипчарт № 3 с информацией о 15 июня 2010 года – определение статуса Елбасы.

3. «Найди ответ» . (10 минут)

Задание для каждой группы: 1 группа - учащиеся работают самостоятельно по тестовым заданиям, верные ответы прочитанные снизу вверх образуют слово «ТЕМИРТАУ», 2 группа (устно) – 3 человека работают с интерактивной доской через Drag & drop; оставшиеся три человека на месте выполняют аналогичное задание при помощи стикеров; верно выполненное задание - слово «ТЕМИРТАУ»; 3 группа – работа по решению примеров под руководством учителя – 6 человек у доски индивидуально должны решить по одному примеру и 6 на местах должны решить по три примера, после работы у доски в тетради решить по два примера

После выполнения работы учащимся предлагается информация через демонстрацию (1 минута). Флипчарт № 4 – информация о начале трудового пути Назарбаева Н.А. и фотографии.

4. «Расшифруй». (7 минут)

Для учащихся 1 группы предлагается выполнить задания, расположенные на электронных носителях (3 ноутбука либо 3 планшета) в программе EXCEL, в парах в устной форме

Для учащихся 2 группы предлагается решить по 5 примеров (2 варианта), записав ответы найти соответствующую букву.

Для учащихся 3 группы задание в форме математического диктанта – звучит аудио файл с примерами, учащимся необходимо записать полученный ответ и найти к нему соответствующую букву.

В результате верно выполненной работы получают два слова «АВТОР» и «ХОББИ».

После выполнения работы учащимся предлагается информация через демонстрацию (1 минута). Флипчарт № 5 – информация о публикациях и фото из семейного архива о пропаганде здорового образа жизни.

5. «Сравни». (5 минут)

Задание идентичное для всех учащихся. Необходимо расположить дроби в порядке возрастания. Один ученик (из 3 группы) у доски выполняет решение (приведение дробей к общему знаменателю) и «перетаскивание». Верное выполнение дает слово «ГАРАНТ». Флипчарт № 7: при помощи функции Drag & drop осуществить «перетаскивание».

После выполнения работы учащимся предлагается информация через демонстрацию (1 минута). Флипчарт № 8: фотография Президента РК .

6. «Подведение итогов» (3 минуты) - анализ деятельности учащихся за урок. Анализ предстоящего домашнего задания (индивидуальные карточки).

7.Рефлексия: (1 минута) Методика «Чемодан»

Список литературы:

1. Роберт И. В., Панюкова С. В., Кузнецов А. А., Кравцова А. Ю. Информационные и коммуникационные технологии в образовании: учебно-методическое пособие. — М. : Дрофа, 2008, 312 с.

2. Сайт международного журнала о развитии критического мышления «Перемена» http://ct-net.net/ru/ct_tcp_ru

3. Сборник методических материалов семинара учителей Томского района, Томской области. Уроки с использованием приемов ТРКМЧП, 226 с.

4. Фестиваль педагогических идей http://festival.1september.ru/2004_2005/index.php?subject

≡9

ФОРМИРОВАНИЕ НОВОЙ МОДЕЛИ СОЗНАНИЯ И МЫШЛЕНИЯ СТАРШЕКЛАССНИКОВ НА УРОКАХ ИСТОРИИ В СВЕТЕ ЗАДАЧ ПРОГРАММЫ «РУХАНИ ЖАҢҒЫРУ»

Бородина Наталья Сергеевна,
учитель истории, специалист высшего уровня
квалификации высшей категории ГУ «СПШ №23 им.
М.Козыбаева
г.Костанай

Аннотация

Бұл ғылыми мақала «Рухани жаңғыру» бағдарламасының идеяларын Жоғары мектептегі тарих сабақтары контекстінде талқылауға арналған. Автор бағдарламаның негізгі ережелерін оқушылардың түсінуін жеңілдету үшін жасалған өз істерінің көмегімен, бағдарламаны енгізу тәжірибесімен бөліседі. Өлкетану бойынша сабақтан тыс материалдарды пайдалана отырып, түрлі әдіс-тәсілдерге ерекше назар аударылады.

Аннотация

Данная научная статья посвящена обсуждению идей программы «Рухани жаңғыру» в контексте уроков истории в старшей школе. Автор делится опытом внедрения программы с помощью собственных разработок, составленных для облегчения понимания школьниками ее основных положений. Особое внимание уделяется внеурочным приемам работы с использованием краеведческого материала.

Abstract

The current article is dedicated to the discussion of «Rukhani Zhangyru» program ideas in the context of high school history classes. The author shares her experience of the program realization through materials, that she has personally developed to facilitate students' understanding of its main points. A special attention is paid to the teaching methods that use local history materials outside of the classroom.

Түйін сөздер: «Рухани жаңғыру», өлкетану, тарих сабағы, патриоттылық.

Ключевые слова: «Рухани жаңғыру», краеведение, урок истории, патриотизм

Key Words: «Rukhani Zhangyru», local history, history lesson, patriotism

12 апреля 2017 года была опубликована статья Главы Государства Казахстан «Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру». Основной целью программы является стремление сохранить и преумножить культурные ценности, а также модернизировать особенности общественного сознания: «Одним из важных проявлений патриотизма является отношение человека с особой привязанностью к родной земле, её культуре и традициям. Это основа культурно-генетического кода любого народа, которая её определяет как истинную нацию, а не случайно собравшееся общество» [1], – отмечает в статье Нурсултан Назарбаев.

Для многих учителей Республики статья Президента страны стала не только программным документом, но и призывом к действию: воспитание привязанности к родной стране, чувство принадлежности к нации должны воспитываться как можно раньше, со школьной скамьи. Уроки истории в старших классах предоставляют уникальную возможность для формирования более личностного и глубокого понимания общества и культуры Казахстана, родного города. Например, разбирая с учениками особенности той или иной исторической эпохи, очень важно сформировать у них представление того, как события этого времени повлияли на развитие их края. Необходимо четкое выделение отношения родного региона к масштабным историческим процессам.

В сегодняшней программе истории Казахстана представлено несколько тем, позволяющих легко соединить воедино события местного и глобального характера.

«Национально-освободительное движение 1916 года в Костанаве», «Костанайцы в годы Великой Отечественной войны», «Наш край в целинные годы» - темы, предоставляющие учителю возможность выйти за рамки учебника и кабинета, воспользоваться образовательными ресурсами краеведческих музеев. Экскурсии и мультимедийные лекции, предлагаемые музеями, значительно расширяют обсуждаемую тему и придают обучению интерактивный характер.

Для того, чтобы сделать поход в музей наиболее увлекательным и эффективным, необходимо заранее провести значительную подготовительную работу. Важно объяснить ученикам цель посещения, а также обратить их внимание на форму опроса, ожидающую их по его завершению. Иначе подобные экскурсии могут превратиться в социальное мероприятие вместо образовательного. Для того, чтобы более ясно проиллюстрировать особенности организации посещения музея, ниже приведен мой собственный опыт экскурсии с учениками 11 класса в Областной мемориальный музей имени И. Алтынсарина.

В качестве подготовки учащихся к экскурсии за день до посещения музея ученики были разбиты на группы, каждая из которой получила задание предоставить небольшой проект в виде буклета после посещения по одной из следующих тем:

- ✓ Биография педагога-просветителя, общественного деятеля И.Алтынсарина;
- ✓ Публицистическое наследие И.Алтынсарина;
- ✓ Научная литература и учебные пособия, составленные И.Алтынсариним;
- ✓ Литературная деятельность И.Алтынсарина;
- ✓ Костанайский Областной мемориальный музей Ибрая Алтынсарина.

На следующем уроке проводились представление и защита проектов. Это положило начало более глубокому изучению жизни и биографии знаменитого соотечественника. Познакомившись с достижениями И.Алтынсарина, ученики изъявили желание посетить и мавзолей казахского педагога-просветителя, который был внесен в проект «Сакральная география Казахстана». Поездка запланирована на май этого года, и в этот раз экскурсию по мавзолею будут проводить сами школьники 11 класса для более младших учеников. Подготовка экскурсии потребует более глубокого ознакомления с темой для экскурсоводов и станет интересным опытом обучения для учеников средней школы. Таким образом, творчество знаменитого земляка станет ближе сразу для нескольких параллелей.

Степень интерактивности на подобных уроках может изменяться в соответствии с желанием учителя. Иногда к интересным результатам приводит выход не только за рамки школы, но и за рамки любого помещения, такой как исследование родного города. Например, в этом году с учениками профильного 11 класса был проведен квест по парку Победы, целью которого являлось прикоснуться к событиям Великой Отечественной войны (ВОВ) и распознать их отражение в, казалось бы, знакомом месте города. Ученики должны были научиться видеть в парке Победы не просто объект рекреационной зоны, а памятник событиям, когда-то перевернувшим спокойный уклад жизни в родном регионе.

Перед началом квеста ученики были разделены на четыре команды, каждой из которых был выдан маршрутный лист со списком станций. Каждая из пяти станций посвящалась определенному событию или теме в истории ВОВ: «Герои-костанайцы», «Казахстан – тыл фронта», «Собери карту», «Песни военных лет», «Памятники парка Победы». Помимо эрудиции, задания требовали быстроты и сплоченности команды. Например, ученики должны были передать зашифрованное сообщение, провести команду через минное поле или преодолеть линию препятствий. Такие задания делают квест не только более увлекательным, но и реалистичным, ведь Великая Отечественная война, вероятно более всего остального, не должна изучаться исключительно на

станицах учебника. Возможность увидеть своими глазами памятники и символы эпохи оставляет более глубокий след, позволяет взглянуть на родной город с другой, непривычной стороны.

Интересно отметить, что благодаря таким проектам как «Духовные святыни Казахстана» и упомянутая выше «Сакральная география Казахстана», реализуемые в рамках программной статьи Главы государства «Взгляд в будущее: модернизация общественного сознания», учителю становится гораздо проще выделить объекты для посещения в родном крае. Под «сакральными объектами» понимаются особо почитаемые памятники природного ландшафта и культурного наследия, светской и культовой архитектуры, мавзолеев, а также места, связанные с историческими и политическими событиями, сыгравшими роль в становлении народа Казахстана. В список сакральных мест республиканского значения в Костанайской области вошли 10 объектов: мавзолеев Кейки батыра и Торгайские геоглифы в Амангельдинском районе, памятник на захоронении Амангельды Иманова, мавзолеев Ибрая Алтынсарина в Костанайском районе, мавзолеев М. Дулатова в Жангельдинском районе, мавзолеев Абдигалпа хана, археологический памятник «Казахстанский Аркаим» – Аркаим 2» в Денисовском районе, мавзолеев Барака бытыра в Сарыкольском районе, мавзолеев Жауке батыра.[2]

В случае, когда рамки урока и расписания не позволяют посетить большой ряд объектов, можно применить альтернативный подход к ознакомлению учащихся с сакральными объектами региона. Например, ученикам может быть предложено ознакомиться с одним из выделенных объектов и подготовить о нем презентацию для своих одноклассников. Такой формат был опробован в этом году с учениками старших классов – результатом стало их общее ознакомление со значимыми историческими объектами области, а также более глубокое изучение того из них, который вызвал особый интерес. При защите презентаций, важно поддержать свободную дискуссию – часто ученикам интересно поделиться опытом и впечатлениями, если кто-то из них посещал обсуждаемые объекты заранее. Кроме того, в зависимости от уровня креативности класса, возможны более свободные инструкции по подготовке презентации. Так, одна из групп в моем классе подготовила карту сакральной географии Костанайской области вместо общего описания объекта. Такой проект придал уроку более завершенную форму, визуализируя и объединяя все обсуждаемое географически. Важно отметить, что такой проект подготовить оказалось довольно трудно – ученики столкнулись с недостатком публично доступной информации. Эта проблема, однако, представляется мне временной – масштабная работа, проводимая по изучению сакральных объектов области, должна вскоре привести к доступности необходимой информации школьникам.

Описанные выше формы уроков развивают в учениках понимание прошлого родного края. Однако работа по развитию патриотизма должна заключаться и в развитии чувства принадлежности к настоящему Республики. Интересным опытом в этом направлении стало участие старшеклассников в обсуждении и голосовании в рамках проекта «100 новых лиц Казахстана», задача которого - найти и показать подлинные истории людей, достигнувших успеха благодаря упорному труду, знаниям и таланту. Этот проект вызвал у ребят особый интерес, так как истории успеха современников кажутся гораздо ближе, чем исторические примеры. Показательно было и то, что при голосовании ученики часто склонялись в пользу своих земляков костанайцев.

В заключение хотелось бы сказать, что духовное обновление общества, о котором говорится в статье «Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру», невозможно без понимания особенностей прошлого и настоящего своего государства. Уроки истории играют важнейшую роль в формировании патриотического сознания школьников, поэтому невероятно важно придать им более личностный и интерактивный характер.

Патриотическое воспитание начинается с ценности познания истории своей малой Родины, Отечества, культуры и традиций народа. Любовь к родному языку, знание истории своей родины – одни из главных компонентов воспитания чувства патриотизма и духовности.

Список литературы

1. Н.А. Назарбаев. "Взгляд в будущее: модернизация общественного сознания" <http://www.akorda>.
2. <http://kagro.kz/stati/vypuski-gazety/41-405> (дата обращения: 21.01.2019)

ТАРИХ САБАҚТАРЫНДА «БИОАҚПАРАТ ЖӘНЕ СИНЕРГЕТИКА» ТЕХНОЛОГИЯСЫН ПАЙДАЛАНУ ТИІМДІЛІГІ

Бейсенова Сандугаш Аяпбергенқызы,
Тарих пәні мұғалімі, директордың
әдістемелік жұмыс жөніндегі орынбасары
С.Мәуленов атындағы гимназия
Қостанай қ.

Аннотация

Қоғамдағы өзгерістерге байланысты бүгінгі білім беру жүйесінде оқытудың жаңа әдістеріне көшу қажеттілігі туып отырғаны белгілі. Осыны ескеріп, алдыма қойған мақсатым: жаңа технологиялық әдістерді қолдана отырып, оқушыларға сапалы да терең білім бері, олардың ойлауы мен есте сақтау қабілеттерін жетілдіре отырып, еркін сөйлеу дәрежесіне жеткізу.

Яғни қазіргі ұстаз оқытушы ғана емес, жасампаз зерттеуші, ізденімпаз үйлестіруші, рухани демеуші, шығармашылық бағыттаушы болуы тиіс. Биоинформатика және синергетика технологиясы білім сапасы мен қазіргі заман талабына сай субъект қалыптастыру арасындағы қайшылықты жоюды ұсынады.

Зерттеудің мақсаты – тарих сабағында есте сақтау қабілеттері мен өзін – өзі дамыта білу қабілеттерін дамыта отырып, сапа көрсеткіші арқылы бәсекеге қабілеттілігін арттыру.

Аннотация

В связи с изменениями в обществе, необходимо перейти к новым методам обучения в современной системе образования. Исходя из этого, моя цель состоит в том, чтобы достичь уровня свободы слова, улучшая способность учеников получать качественное и глубокое образование, развивать свое мышление и память, используя новейшие технологии.

То есть современный учитель должен быть не только учителем, но и креативным исследователем, исследователем, координатором, духовным спонсором, креативным гидом. Технология биоинформатики и синергетики рекомендует устранить противоречие между качеством образования и формированием современного предмета.

Целью исследования является повышение конкурентоспособности через качественные показатели, развитие навыков саморазвития и памяти процессе обучения истории.

Abstract

In connection with changes in society, it is necessary to switch to new teaching methods in the modern education system. Based on this, my goal is to achieve a level of freedom of speech, improving the ability of students to receive high-quality and deep education, to develop their thinking and memory, using the latest technology.

That is, a modern teacher should be not only a teacher, but also a creative researcher, researcher, coordinator, spiritual sponsor, creative guide. The technology of bioinformatics and synergetics recommends eliminating the contradiction between the quality of education and the formation of a modern subject.

The aim of the study is to increase competitiveness through quality indicators, the development of skills for self-development in the memory of history.

Түйінді сөздер: тарих, биоинформатика, синергетика, білім жүйесі ұстаз, оқушы технология, карта, дәстүр, қазіргі заман, субъект.

Ключевые слова: история, биоинформатика, синергетика, учитель системы образования, студенческие технологии, карта, традиция, современность, предмет.

Key words: history, bioinformatics, synergetics, teacher of the education system, student technologies, map, tradition, modernity, subject.

Жаңа инновациялық технологияның бірі ретінде **Ф. Я. Вассерманның** «Биоақпарат және синергетика» технологиясы 1999-2000 оқу жылынан бастап сабақтарды Қазақстанда бірнеше мектеп осы технология бойынша өткізіп келеді. **Биоақпарат дегеніміз-** биологиялық кеңістіктегі бірнеше ақпараттың алмасу заңдары мен принциптері.

Синергетика дегеніміз- күрделі (бір қалыпты емес) жүйелердің өзін-өзі басқаруы.

Бүгінгі таңда білім беру саласында әртүрлі сипаттағы және бағыттағы инновациялар енгізілуде. Азды-көпті мемлекеттік жүргізіліп, мазмұнға, ұйымдастыруға оқыту әдістері мен технологияларына жаңалықтар кіруде. Білім беру саласына енген жаңалықтарға мына өзгерістерді жатқызамыз:

- оқу тәрбие мекемелерінің жаңашыл басқарылуы;
- білімнің қоғамдағы орны және сол жүйені қаржыландыру деңгейін арттыру;

Білім сапасын арттырудың бір жолы ол жаңа инновациялық технологияларды енгізу.

Осы технологиямен өткізілген сабақты дәстүрлі сабақпен салыстыратын болсақ:

«БЖС» технологиясымен	Дәстүрлі сабақ
Даму Оқу Тәрбиелеу	Бір жақты
Өлшемдер болады	Өлшемдер нақты болмайды
Сабақтың әр бөлімінің сапасын анықтауға болады	Әр сабақ бөлімінің сапасы анықталмайды

Жалпы тарих сабағын ұйымдастыру барысында бұл технологияны қолданудағы басты артықшылық, уақытты тиімді әрі ұтымды пайдалана отырып, мәліметтерді оқушыларға толық жеткізу және олардың есте сақтау мүмкіндіктерін арттыру.

Бұл технологияны өз сабақтарымда және жұмыс жүйеме енгізбес бұрын, жоба жетекшісі профессор Вассерман Ф.Я. ұйымдастыруымен өткен 2018 жылдың 15 сәуіріндегі арнайы курстан өткеннен кейін, 3 жылдық мерзімде жұмыс жасауға құқық беретін сертификатқа ие болдым. Содан бастап осы салада өз зерттеу жұмыстарымды жүргізе отырып, жұмыс жүйемді осы бағытқа бағыттадым. Қазіргі таңда, БЖС технологиясының қыр сырларына зерттеулер жасап, гуманитарлық пәндерде қолдануға ыңғайлы бөлімдерін алып, сіздерге ұсынып отырмын.

Қандай да бір сабақ әрқашанда сергіту сәттерінен бастау алары баршамызға белгілі. Сол себептіде мен Осы процесстерді жалпы өзім, мына төмендегідей сергіту сәттерінен бастаймын.

Сергітулер түрлері:

Жылдамдық – Бұл сергіту барлығы 9 жылдамдықтан тұрады. Мұғалім кез-келген 100-ге дейінгі санды айтады, мысалы 16, балалар хормен 17 деп жауап беру керек. Егер бүкіл сынып бірдей айтса онда екінші жылдамдыққа көшуге болады.

Талаптар: балалар жауабы өте тез және бірдей болуы керек. Балалардың үш рет қателесуі немесе бірдей жауап бермеуі, осы сыныптың жылдамдығын қайта анықтауына себеп болады.

Тақ немесе жұп сандармен өткізуге болады. Мысалы: 2,4,6,8,. . т. б. немесе керісінше 98,96,94,. . т. б.

Күрделендіру: Жылдамдық сергітуде операциялық символдарды тез ауыстырып өткізуге болады, плюс және минус. Мысалы: 1-жылдамдық мұғалім 12+ дейді, жауап 13, немесе 17- дейді, жауап 16.

Сергітулер үнемі ауыстырылып тұрғаны жөн. Ондай болмаған жағдайда сергітулер қызығушылықты немесе мәселенің мәнін жоғалтуы мүмкін. Сергіту уақыты- 5минут.

Есте сақтау- жылдамдық параметрі 9-жылдамдық. Көлемі-7. Мысалы: мұғалім 7 дейді, оқушылар хормен 7 дейді.

Күрделендіру: мысалы: мұғалім 1268 дейді, оқушылар хормен 1269 дейді.

Есте сақтаудың көріністі дамуы. Қолдануы: тақтаға 7-14-21 тірек сөздер жазылады. Тақтадағы тірек сөздердің 3-4 өшіреміз. Оқушылар жетпей тұрған сөзді есіне түсіріп орнына қояды. Жаттауға 30 секунд уақыт беріледі.

Арнайы психологиялық сергітулер.

1. Босаңсыту сергітулері:

А) сол қолмен жазу, синхронды жазу(екі қолмен), сандар, әріптер, геометриялық фигуралар.

Б) дауыссыз дыбыстарды әндетіп айту,хормен жақсы әндетіп айту деңгейіне дейін.

2. Ауыстырғыш сергітулер.

А) өткен сабақтан алған әсер сақталып, зейіні төмендеген жағдайда көңілді өтіп жатқан сабаққа бұру үшін.

Б) еңбек, дене шынықтыру сабақтарынан кейінгі сабақтарға зейінін аудару үшін.

Қолдану тәртібі:

А) көзді жауып қойып өткізеді. Керемет адамдардың өмірі туралы тарихтар, аңыздар, мифтер айтылады. Балалар тақырыпты көз алдына келтіріп, сабаққа деген қызығушылығын сезінеді.

Б) вирусқа қарсы- алгоритмикалық түрде жазбаша тапсырмалар беріледі. Мысалы: 100-ге дейінгі жұп сандарды жазу. Мұғалім тапсырманы орындауда кедергілер жасайды. Осы кедергілерге қарамастан тапсырмаларды дұрыс орындаған балаларды мұғалім марапаттайды.

3. Ұйымдастыру сергітулері.

Ережелерді,түсінікті, терминді хормен айту. Дұрыс амалдарды ұжым болып айту. Қиын сөздерді, сөз тіркестерін ұжым болып айту.

4. Құрылымды сергітулер.

Осы жоғарыда келтірілген сергіту топтамалары, алдағы жоспарланған сабақтың ұйымдасқан түрде өтуіне тікелей байланысты. Себебі басқа технологияларға қарағанда, БжС саласында сергіту сәтінің алатын орны ерекше. Ол жұмыс жүйесінің басты тірегі әрі қозғағышы болып есептелінеді.

Технология – бұл қажетті сапаны қаматамасыз ететін, іс-әрекет бұйрығы мен жоспарын орындайтын технологиялық регламентпен шектелген, іс-шаралар мен үрдістен тұратын жүйе. Бұл стандарттың философиясы, барлық оқушылар оқу үрдісінде сапаны жетілдіруге қатысатын сапа саясатына сай стандартты анықтайды. Осыған орай технологиялық карта бойынша жұмыс жасау барысында оқушыларды мұғаліммен бірге жалпы мақсатқа, нәтижеге жетуге жетелейтіндей баулуды қажет етеді. Карта бойынша жұмыс жасау ережесімен оқушыларды таныстыруды, және де пәнді меңгеруде сабақ барысында олардың ойларын дамытуға мақсатталғаны жайында хабардар етуді қажет етеді.

Сапалы технологиялық нәтиже алу үшін, сабақтың әр кезеңі мен бүкіл сабақ барысы өлшенеді. Бұл үшін сабақтың технологиялық кезеңі бойынша негізгі 5 көрсеткіші жасалған, ол мұғалім тарапынан ООМ арқылы қойылатын алу және қосу белгілерімен көрінетін белгілер.

1. Өткен тақырып бойынша қарама-қарсы сұрақ қою.
2. Тірек сөздерді есте сақтау бойынша жадысына. Бақылау – (оқушылардың бір-бірін өздері тексеруі).
3. Сөздік қоры бойынша сөз саны үшін.
4. Қарама-қарсы сұрақтар үшін.
5. Сыни көзқараспен сұрақ қойғаны үшін.

Осы жоғарыда аталған нәтижеге бағытталған технологияларға кеңінен тоқталатын болсақ:

Мәтінмен жұмыс жасау

Оқушылар берілген мәтінмен тірек сөздерді тауып, тақырыптағы сөздің мәнін ашады. Сондай-ақ, мұғалім қарама-қарсы және сын тұрғысынан сұрақ қою барысында баланың көңілін әрбір ұсақ бөлшекке назар аударылатыны жайында ескертіп, балалар, мәтінге аса назар аударып оқулары қажеттілігі жөнінде мұғалім тарапынан нұсқаулық алады. Картаның негізгі мақсатын есте сақтау қажет, ол: оперативті ойлау қабілетін дамыта отырып, оқу материалын сапалы меңгеру және берілген тақырып бойынша сыныптың барлық күш-жігерін ақпаратты өңдеуге біріктіру.

Қарама-қарсы сұрақ қою

Жұмыс соңында мұғалім мәтіндегі тірек сөздермен жұмыстың нәтижесі бойынша бүкіл сыныптан сұра-жауап алады. Сонымен қатар, мұғалім оқушылардың тақырыптағы әрбір ұсақ бөлшектерін, ең негізгілерді баса нақты табу біліктілігін дұрыс жолға қою мақсатында тақырып бойынша сұрақтар қояды. Мұғалім осы аталған карта бойынша оқыту сапасының ең негізгі ұстанымдарын дұрыс қолданғаны жөн: - сандық құрылуы - сыныппен жұмыс жасауда анықталған ақпарат көлемін нақтылы өңдеу білігі. – сапа құрылуы – сол және басқа да тақырып негізінде жатқан нақты ақпараттар көлемін сыныппен біргелесе отырып жұмыс жасау білігі. – оқытудағы синергизм – сынып оқуға ену барысында және білімді алу нәтижесінде ақпараттарды өңдейтін жүйе – үрдіскер, бірыңғай ағза болып құрылады. Бұл оқу кеңістігінде тұрақты сапаны алу үшін, оқу аймағы қорын тиімді, әсерлі бөлшектеп пайдалануға мүмкіндік береді. Ескерту. Оқушыларды мынадай тұрғыда белсендіру қажет: ұсынылып отырған білімнің барлығын бірден бір оқушының меңгеруі мүмкін емес, бірақ жалпы сынып болып біріккен жағдайда берілген жүктемені әрбірі теңдей етіп бөліп алу барысында білімнің үлкен көлемін меңгеруге және денсаулық пен танымдық қуанышын сақтау мүмкіндік туады.

Сын тұрғысынан сұрақ қою

Мұғалім оқушыларға әдейі дұрыс емес сұрақтар қояды. Мәтінде көрсетілген сол тақырыптардың барлық мәліметтері тексеріледі. Сын тұрғысынан сұрақ қою кезеңі диагностикалық болып табылады, те осы кезеңде ғана мәтінмен жұмыс сапасын анықтауға болады. Осы кезеңдегі режимде балалардың мәтінмен мұқият және терең жұмыс жасауға мүмкіндік беріп, қажетті түйсіну деңгейінің мүмкіндігі туады. Сын тұрғысынан сұрақ қою сабақты бекіту фазасы болып табылады. осы кезең оқушының ойлау қабілетін тиімді қалыптастырады, мектепте және мектептен тыс күйзеліс жағдайларын қалыпқа келтіретін бейімдеу факторы болып табылады.

Өз тәжірибемде, тарих сабағында жие қолданылатын және өзінің оң нәтижесін беріп жүрген технология түрі «БАЗ» және «Әмбебеп» картасы деп аталады. Соған толық тоқталып өтейін.

«БАЗ» КАРТАСЫ «БЕЛГІЛІ», «АРНАЙЫ», «ЖАҢА»

Мақсаты: оқылатын тақырыптың оқыту сапасының нормативті көрсеткішше жету. Кірісте ақпаратты реттеу білігін қалыптастыру. Ақпараттық құзыреттілігін дамыту. Оқушылар үшін - индукция және дедукция, зейін, қабылдау, жадыны жаттықтыру және толығымен ойлау түрлерін түйінді қалыптастыру. Дұрыс жазу шапшаңдығы мен техникасын дамыту. Міндеті: Карта регламентін орындау. ұяшықтарды дұрыс толтыра отырып, кілтті сөздер арқылы ақпараттың белгілі көлемін арттыру. Жоспарланған

нәтиде: Алға қойылған мақсатқа жету. Оқу үрдісіне деген жоғарғы мотивация. Кестені толтыру әдістемесі: кесте үш бағанды бөлікке бөлінеді: белгілі, арнайы, жаңа.

1. Әр баған лекциялық материалдың берілген шегіне байланысты толтырылады. Арнайы мағынасына қарай, белгілі пәннің тілін көрсететін арнайы - сөздер бөлек жазылып көрсетіледі. Мысалы, тарих: эпохалар, күндер, сандар, тарихи тұлғалар, тарихи терминдер. «Белгілі» бағанына оқушыға таныс тірек сөздер жазылады, ал «Жаңа» бағанына – белгісіз. Оқушыларға конспектілеу рұхсат етілмейді. Кестенің үш бағанын толтыру, мұғалімнің сабаққа дейін әр бағанға жеке таңдалып нақтыланған түсінікке негізделінген болуы тиіс. «Белгілі, арнайы, жаңа» кестесі

Әмбебап картасы

Жұмыс ережесі. Карта бойынша мақсат: Оқытылып жатқан тақырып бойынша оқытудың сапалы көрсеткіш нормативіне жету. Мұғалімнің пәндік және педагогикалық құзыреттілігін, оның шығармашыл потенциалын арттыру. Технологиялық карталау формасының көп түрлілігін дамыту. Оқушылардың оқуға деген ынталарын арттыру. Міндеті: қолданыста бар карталар негізінде сабақ құрылымын құрастыру. Күтілетін нәтиже: сабақтың мақсатын орындау.

Әмбебап картасы мұғалімнің өз бетінше сабақты құрастыруы үшін негізделген. Сабаққа сай келетін, осыға дейінгі үйренген кез-келген технологиялық карталардың элементін таңдап алуына мұғалімнің құқығы бар. Картада «БЖС» технологиясы бойынша анағұрлым кең шығармашыл түрде сабақ өткізуге мүмкіндік беретін элементтердің барлығы да картада жинақталып, қамтылған. Негізгі шарт – технологиялық кезеңдердің дұрыс жүзеге асу ережесін сақтау және 4 базалық бағалау критерийлерінің негізінде сынып жұмысын ООМ бойынша жұмыс жасау мониторингісі:

1. Тірек сөздерді есте сақтау бойынша жады үшін.
2. СҚ сөздер саны үшін.
3. Қарама-қарсы сұрақ үшін.
4. Сын тұрғысынан сұрақ қою үшін (оның ішінде бір-бірін тестілеу де жатады).

Аталған технологиялық карталарды сабақтың типтеріне қарай қалай таңдауға болады?

Биоинформатика және синергетика технологиясымен танысып, саралай келе төмендегідей артықшылықтарды бөліп алуға болады:

- нақты нәтижеге, сапа көрсеткішіне бағытталуы;
- оқыту формасының белсенділігі;
- жекелей, даралап оқытуды қамтамасыз етеді;
- деңгейлеп оқытуды жүзеге асырады;
- түзету, коррекция және рефлексия жұмыстарын сабақтың әрбір кезеңінде іске асыруға болады;
- зерттеу- ізденушілік дағдыларын дамытуға ықпал етеді.

Ағымдағы тексеру жұмыстары тек бақылау ғана емес диагностикалық сипатта да қызмет атқарады. Оның мақсаты- түзету жұмыстарының қажеттілік деңгейін анықтау.

Оқушылардың біріккен жұмыстарын топта, шағын топтарда ұйымдастыру олардың бойында субъектіліктің алғы шарты болатын төмендегідей дағдыларды қалыптастыруға бағытталған:

- жаңа материалды өз беттерінше игеру;
- шығармашылық тұрғыда ойлау, талдау, қорытынды жасау;
- -өз ойларын басқа оқушыларға толықтай жеткізу;
- мәселе қою;
- ұйымдастыру, басқару іскерлігін жүзеге асыру;
- өзін- өзі тексеру, бағалау.

Сол арқылы оқушыларда пәннің мазмұнын білумен қатар белсенділік, жауапкершілік, бастамашылдық сияқты құнды тұлғалық қасиеттер қалыптасады, яғни субъект ретінде дамиды.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. Ерментаева А. Р. Субъектілікті дамыту тренингі. С.Аманжоловатындағы ШҚМУ баспасы. 2007–12 б.
3. Управление качеством обучения в общеобразовательных школах на основе ИКТ Методическое пособие для учителя. Алматы, 2008
4. Жексенбаева Ү.Б.. Балалардың дарындылығын диагностикалау. Әдістемелік құрал. 196.
5. Өзін-өзі тану. Студент дәптері. Алматы, 2007- 171 б.
6. Жеткіншектер мен жасөспірімдердің қарым қатынасын анықтауға арналған психологиялық әдістемелер жинағы. Өскемен, 2005 – 9 б.

ТАРИХ САБАҒЫНДА ЖАҢА ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫ ПАЙДАЛАНУ

Бекентаев Сунгат Жумабекович,
Кейкі батыр атындағы
№4 жалпы орта мектебінің
тарих пәнінің мұғалімі,
Арқалық қаласы

Аннотация

Заманауи технологиялар мен жаңартылған мазмұнды білім беру бағдарламасы арқылы оқушыларды бәсекеге қабілетті болашақта отыз елдің қатарына енетіндей білімді тұлға ретінде тәрбиелеу.

Аннотация

Воспитание учащихся как образованной личности, способной войти в тридцатку конкурентоспособных стран в будущем через современные технологии и обновленное содержание образовательной программы.

Abstract

Education of students as an educated person, able to enter the thirty competitive countries in the future through modern technology and updated content of the educational program.

Түйінді сөздер: технология, білім, бағдарлама, оқушылар, бәсеке, тұлға, сабақ, топтық жұмыс, бағалу, жеті модуль, қағанат, сын тұрғысынан ойлау, түрік, интерактивті тақта, стратегия, сергіту сәті, қағанат, «ұшатын сұрақ», «ыстық орындық», кері байланыс, тайпалар, рөлдік ойын, бейнеролик, галлерия, смайлик, бағалау, «екі жұлдыз, бір тілек», постер, жұптық жұмыс, мәтін, пікір, әдіс, тәсілдер, халық, мемлекет, миға шабуыл, диалог, интернет, қазақ хандығы, дәуір, күтілетін нәтиже, презентация, миға шабуыл.

Ключевые слова: технология, образование, программа, учащиеся, конкуренция, личность, урок, групповая работа, оценка, семь модулей, кағанат, критическое мышление, турецкий, интерактивная доска, стратегия, физкультура, кағанат, «летающий вопрос», «горячий стул», обратная связь, племена, ролевая игра, видеоролик, галлерия, смайлик, оценка, «две звезды, одно желание», постер, парная работа, текст, мнение, метод, приемы, народ, государство, мозговая атака, диалог, интернет, Казахское ханство, эпоха, ожидаемый результат, презентация, мозговой штурм.

Keywords: technology, education, program, students, competition, personality, lesson, group work, assessment, seven modules, kaganate, critical thinking, turkish, interactive whiteboard, strategy, physical education, "flying question", "hot chair", feedback, tribes, role-playing, video, gallery, smiley, evaluation, "two stars, one wish", poster, pair work, text, opinion, method, techniques, people, state, brainstorming, dialogue, internet, Kazakh khanate, epoch, expected result, presentation, brainstorming

Жаңа технологияларды күнделікті сабақ үстінде пайдалану үшін, әр бір мұғалім өзінің алдында отырған оқушыларының жас ерекшеліктерін ескере отырып, педагогтың мақсат- мүдесіне байланысты, өзінің шеберлігіне байланысты таңдап алады.

Жаңа әдістерді жүзеге асыруда мұғалім белсенділігі, шығармашылық ізденісі, өз мамандығына деген сүйіспеншілігі, алдындағы шәкірттерін бағалау ерекше орын алады

[1, б. 51].Қазақстан тарихынан 6 сыныпқа өткізген сабағым «Батыс Түрік қағанаты» тақырыбында болды. Сабақтарда сын тұрғысынан ойлауды қолдану оқушылардың ойлау, сөйлеу қабілеттерін дамытады. Сын тұрғысынан ойлауға мындай үлестірмелі сұрақтар бере отырып, оқушыларды өздерінің идеяларын болжаумен талдауға үйреттім. Яғни осы сұрақтары бойынша бір-бірімен пікір алмасып, ақылдасуға баулыдым. Ұйымдастыру кезеңінде сабақтың тақырыбын ашу үшін мен «Түрік» деген сөзді бір оқушының арқасына тағып, басқа оқушылар сол оқушыға сұрақ қою арқылы сөзді табуы керек. Сөзді тауып болған соң сол сабақтың тақырыбын жаңағы оқушы балаларға жариялады. Мұндағы мақсат оқушы балалардың қойған сұрағына сыни түрде ойланып барып жауап қайтарады. Осы технология арқылы оқушы өз ойларын постер қорғау кезінде, жұптық жұмыстар жеткізе білді.Өзімнің сабақтарымда барлық кезеңдерде, сын тұрғыдан ойлау модулінің мынадай миға шабуыл, жеке жұмыс әдіс-тәсілдерін және оқушының білімін арттыруға арналған қызықты мынадай «Бұл кім?» стратегиясын пайдаланып отырдым. Бұл ойын арқылы оқушылардың сабаққа деген ынтасы артты, және олардың сын тұрғысынан ойлау қабілеттері мен сөйлеу қабілеттері пайда болды. Бұл оқушылардың сабаққа деген қызығушылығын тудырады. Өйткені бұл стратегияда кез келген тақырыпқа байланысты тарихи тұлғалардың суреттері беріледі интерактивті тақта бойынша, сол суреттің кім екенін, табу және оған толық түсініктеме беріп кету [4, б. 112].

Осы старетегия арқылы оқушылардың сөз қоры мен ынтасы артады. Содан соң мәтінмен жұмыс істеу үшін «кубизм» стратегиясын пайдаландым және оның қырларында берілген мәтін жан жақты ұғыну үшін әр топқа әр түрлі тапсырмалар бердім. Баяндаңыз яғни, мәтіннің мазмұнын айту, құрастырыңыз мәтін бойынша сұрақтар құрастырады. Сабақты қорытуда «білдім,білемін, білгім келеді» балалар бұл кестені толтырғанда тақырып бойынша білетін нәрселерінің көп екенін, сабақты меңгерудің көптеген жолдары бар екенін, болашақта түркі тектес халықтардың қай мемлекеттерде орналасқанын білгілері келетінін жазды. Осыдан мен оқушылардың пәнге деген қызығушылықтары мен ынтасының артқанын байқадым. Балалардың сұрақтарына келесі сабақта ғаламторға шығу арқылы жауап тауып, мәліметтер беруге тырыстым. Мұндағы мақсатым оқушылар интернет желісін еркін пайдаланып тақырыпқа байланысты қосымша мәліметтер алу үшін, және олардың сабаққа деген ынтасын арттыру болды. Оқушылардың сабаққа деген ынтасы арта бастағаны мені қатты қуантты. Өйткені барлығы да сұрақтарға жауап беріп тапсырмаларды жылдам орындап құлшыныстары артты. Мысалы оларға көп ұнағаны топпен жұмыс кезінде постер жасау, интернет желісі арқылы қолдарындағы смарт телефондарын пайдалану пайдалану болды. Келесі үшінші сабағым «Түргеш қағанаты» тақырыбында болды. Сабақтың мақсаты:Түргеш қағанатының құрылымы мен алып жатқан аумағы жайында ұғынулары қажет. Жоспарланған сабағымның алғашқы кезеңін психологиялық дайындықтан бастау үшін сергіту сәтін өткіздім. Осы сергіту сәтінен кейін оқушыларды «жаз», «қыс», «күз» мезгілдерінің сөздері арқылы үш топқа бөлдім. Топқа бөлініп болғаннан кейін үй тапсырмасына шолу жасау үшін «Ұшақ» стратегиясын пайдаландым. Мұндағы мақсатым, оқушылардың өткен сабақты қаншалықты меңгергенін анықтау болды. Нәтижесінде ыстық орындыққа шыққан оқушылар топ бойынша қойған сұрақтарға толығымен жауап берді. «Ұшақ» стратегиясының оқушыларға пайдасы үйге берілген тақырыпты пысықтап, есте сақтау үшін тиімді болды. Келесі жаңа сабағымның тақырыбын ашу үшін оқушыларымның оқуға деген қызығушылығын арттыру және таным әрекеттеріне көмектесу мақсатында «Қазақ елі» атты бейнероликті көрсеттім. Бұл бейнероликте Сақ дәуірінен басталып, Қазақ хандығының қалай құрылғандығы жөнінде толығымен баяндалады. Мен осының ішінен қысқаша ғана Түргеш қағанатынан үзіндісін көрсеттім. Міне осы бейнеролик бойынша оқушылар сабақтың тақырыбын аша білді. Мен оларға осы тақырып бойынша үш топқа «Түргеш қағанатының пайда болуы» I

топқа, «Түргеш қағанатының сыртқы және ішкі саясаттары» II топқа, «Түргеш қағанатының әлсіреу себептері» III топқа бөліп жеке тапсырма ретінде бөліп бердім. Осы тақырыптар бойынша I топ постер арқылы, II топ презентация түрінде және III топ рөлдік ойын бойынша қорғап шықты. Нәтижесінде мен мен оқушылардың сабақты қаншалықты меңгергенін байқадым. Оның ішінде рөлдік ойын кезінде III топ өз образдарын жақсы көрсете білді. Оларға таң қалғаным, оқушылар кәсіби әртістерден кем болмай шығып, өз қабілеттерін таныта білді. Осы үш топтың жұмысын топтық бағалау арқылы бағаладым. Бұл бағалау жүйесі оларға қатты ұнады. Сабақты қортындылау кезінде кері байланыс ретінде «ұшақ» әдісін пайдаландым. Оқушылар өзі істеген ұшақтарға сабақ бойынша сұрақтар жазып бір-біріне ұшырды. Мысалы мынадай; Түргеш қағанатының негізін қалаған кім?, Түргеш қағанатының қағаны Сұлу қаған неліктен «Сүзеген» қаған аталды? деген сұрақтар болды. Үйге тапсырма ретінде осы тақырып бойынша интернет желісінен мәліметтер жинап келуді бердім. Сабақтың соңында әр топтан бір оқушы шығып өз пікірлерін айтты. Олардың сабаққа деген пікірлерін тыңдаған кезде, өте риза болдым. Олардың пікірінше тарих сабағы өте қызықты болғаны және түрлі әдіс-тәсілдер арқылы өткені қатты ұнағаны, осылай өте берсе екен деп өз пікірлерін айтып шықты.

Сабақ соңында тілек ағашына өз тілектері жазылған стикерлерін жапсырды.

Қазіргі жаңартылған мазмұнды сабақ беру үдерісінде пайдаланған жаңа инновациялық технологияларды пайдалануының дәлелі ретінде төмендегі сабақ жоспарын ұсынамын.

Сабақтың тақырыбы: Сақтар туралы мәлімет

Мақсаты: Сақтарды ержүрек халық ретінде сипаттай отырып, оқушылардың көпшілігін отаншылдыққа, ерлікке, батырлыққа тәрбиелеу.

Күтілетін нәтиже:

Оқушылар картамен жұмыс жүргізуде тайпалардың орналасу аймақтарын анықтай білді.

Бейнеролик арқылы оқушылар бір-біріне сұрақ қоя білді

Оқушыларды рухани құндылықтарды бойына сіңіруге, өз тарихымыздың арғы ата-бабаларымыздың ер жүрек сақтардан бастау алатынын білуге дағдыландыру.

5 «Г» сыныбында 23 оқушы бар. Оқушылар сабаққа толық қатысты.

Оқушылар пән бойынша білім, білік дағдылары оқу стандартына сәйкес.

Белгіленген тақырып күнтізбелік жоспарға сәйкес өткізілді. Сабақ жаңа тақырыптық жоспарға сай құрылды.

Сабақ жаңа тақырыптық жоспарға сай құрылды. Сабаққа қажетті ресурстар, әдіс-тәсілдер, бағалау критерийі таңдалынып алынды. География пәнімен пәнаралық байланыс болды.

Сабақ сыныпта оқушылардыңынтымақтастық атмосферасын орнатудан басталды. Жаңа тақырыпты ашу мақсатында интербелсенді тақтадан сақтар туралы бейнеролик көрсетілді. **Б.Ой шақыру стратегиясы:** Сақ тайпалары туралы бейнематериалдан үзінді көрсетіледі. Бехистун жазбаларынан үзінді.

«Co-operative listening» әдісі

Оқушылар «Бехистун жазбаларынан үзінді» бейнебаянды қарайды, бірінші оқушы кілт сөздерін жазады, екінші оқушы тыңдайды. Мұғалім бейнебаянды ортасында тоқтатады, оқушылар рөлдерімен ауысады: екінші оқушы кілт сөздерін жазады, бірінші-тыңдайды. Видео аяқталған соң бір-біріне сұрақ қояды, кілт сөздерін қолданып бейнебаянды сипаттайды.

Тыңдалым, жазылым дағдыларын дамыту.

Оқушылар осы бейнеролик арқылы жаңа тақырыпты ашу арқылы үш топ осы сабақ бойынша «Галлерия» әдісімен үш түрлі тақырып алып, постер қорғады. Оқушылар топ бойынша берген тапсырмаларды толық өз деңгейінде орындады. Сабақты бекіту кезінде «Пенальти» әдісін қолдандым. Бұл әдістің ережесі үш топтан екі баладан шығып, екі

командаға бөлініп, допты тебу арқылы қарама-қарсы командаға сұрақ қояды. Сұраққа жауап бере алмаса гол боп есептелінеді. Бағалау барысында оқушыларды смайликтер арқылы бағаладым. Жалпы қортындылайтын болсам, оқушылар өз белсенділіктерін көрсете білді. Сабағым өз мақсатына жетті.

Өзіме түйгенім, бағдарламаның жеті модульді сабақтарды түрлендіре қолдансам, тарих пәнінен дарынды, болашақ олимпиада қатысушылары, ғылыми жоба жұмыстарымен айналысатын оқушыларым да көбейер деген сенімдемін. Қорыта келгенде айтарым, қашықтықтан оқыту кезеңіндегі мектептегі тәжірибе менің өз еңбек тәжірибеме көптеген өзгерістерді әкелді. Сабақтарымның жүйелі түрде құрылғаны оқушыларымның тақырыпты еркін меңгеруіне, өз беттерімен жұмыс жасауына жағдай туғызды. Сабақта топпен талқылап, пікір алмасатын, ізденіс жұмыстарына жетелейтін тапсырмалар беруді бала ұғымына сай таңдап, жүйелеу басты мақсатыма айналды. Ең маңыздысы- өзімнің және оқушыларымның бойында сенімділік қасиеті қалыптаса бастады. Мен оқушыларымның өз бетімен жұмыс жасауға мүмкіндік беріп, олардың орындап шығатынына сенім арта бастадым. Сабақ барысында тек қана бағыт беріп, жетелеп отырдым.

Келешекте осы бағдарлама бойынша модульдерді өз тәжірибемде пайдаланып, зерттеулерімді жалғастыра отырып мындай сөзбен қортындылағым келеді:

XX ғасырдың ірі өкілі, белгілі ағартушы Жүсіпбек Аймауытов ұстаз қызметін былай сипаттайды: «Балаларға білім берумен, тәрбиелеумен мұғалімнің қызметі тәмам болмайды. Ол балаларды тәрбиелеуге, үгітеуге міндетті, басқаша айтқанда, мұғалім қарапайым қызметкер емес, ол шәкірттерінің алдағы өмірін өз басынан кешірген тәжірибесіне таянып оларға келешекте өмірден аяғын шалыс басып, соққы жеп өкінбеске күні бұрын сақтандыратын қорғаушысы, қамқоршысы ». Ұлы Абайдың да «ұстаздық еткен жалықпас, үйретуден балаға » деген нақыл сөзі педагогикалық ғылымдық тандаған адамның өз мамандығынан шаршамайтынын, қайта керсінше баланың нәр алатынын айтады. Ұстаздың бүгін қиын еңбекпен оқытқан шәкірті ертең егеменді елінің үлкен бір азаматы болғанда біз мұны ұстаз бен мемлекеттің, ата-ана мен қоғамның ортақ жемісі деп айтамыз.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. Әбдәкімов А. Қазақстан тарихы. Астана, 2015.
2. «QAZAQ BILIMI» //Республикалық педагогикалық журналы. №5. 2008.
3. «Қазақстан ұстазы» әдістемелік журналы. Астана 2017.
4. Учительская плюс. Қостанай, №8. 2017.

ҚАЗАҚ ТІЛІ МЕН ӘДЕБИЕТІ САБАҚТАРЫНДА «САТЫЛАЙ КЕШЕНДІ ТАЛДАУ» ЖӘНЕ ЭВРИСТИКАЛЫҚ ЖОБАЛАУ ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫҢ ҚОЛДАНЫЛУЫ

Бекмұхамбетова Сәуле Қойшығұлқызы,
«И. Ф. Павлов атындағы ауылдың орта мектебі» ММ
қазақ тілі мен әдебиеті пәні мұғалімі

Аннотация

Өзектілігі. Мақсаты. Бұл мақалада «Сатылай кешенді талдау» және эвристикалық жобалау технологияларын қазақ тілі мен әдебиеті сабақтарында қолданылуы қарастырылған. Сабақ барысында осы аталған технологияларынан фрагменттердің енгізілуі көрсетілген. Барлық тапсырмалар оқушылардың жас ерекшеліктерін ескере отырып жасалған. Аталған технологиялар сабақты тартымды, нәтижелі өткізуге ықпал етеді, ал оқушылардың білім алу үрдісі өңімді әрі қызықты болады.

Аннотация

Актуальность. Цель. В данной статье рассмотрены применение на уроках казахского языка и литературы «ТКПО» и эвристические технологии обучения. Приведены фрагменты использования технологий на уроках. Все задания составлены согласно возрастным особенностям учащихся. Применение перечисленных технологий помогает сделать урок эффективным, результативным, а процесс получения знаний учащихся – интересным и продуктивным.

Abstract

Relevance.Goal. This article discusses «the use of the technology of comprepensue step-by-step intruction» in the lessons of the kazak language and literature – a model of conclutions and heuristic tehnologies of learning fragments of the use of tehnologies in the lessons are given. All tasks (assigments) are made according to the charasteristics of students. Touse of these tehnologies helps to make the lesson effective and productive, and the process of obtaining students knowledge is interesning and productive.

Түйінді сөздер: сатылай кешенді талдау технологиясы, модель, тұжырымдар
Ключевые слова: технология комплексного поэтапного обучения, модель, выводы
Keywords: the tehnology of comprepensue step-by-step intruction, model, conclusions

Қоғамның дамуы ғылым саласы мен оқу жүйесіне әсерін тигізіп отыратыны белгілі. Білім беру жолында өмірде болып жатқан өзгерістер мен оқыту үлгісінің жаңа тиімді әдістерін пайдалану жолға қойылып отыр. Мұндай тиімді оқыту әдісі – оқушының қажетті материалды жеке-жеке салаларға жіктемей, тұтас игеріп, толық қабылдауына мүмкіндік жасайды. Оқу жүйесіне тиімді технологияның енуі – бүгінгі күннің басты талаптарының бірі. [1: 3]

Білім беру ісін реформалаудағы стратегиялық міндеттердің бірі – шығармашылық тұрғыдан бәсекелестікке сай, үш тілді (қазақ, орыс, ағылшын) жетік меңгерген, жан-жақты дамыған жеке тұлғаны оқытып-тәрбиелеу. Оқу жүйесіне тиімді технологияның енуі – бүгінгі күннің талабы. Осындай тиімді технологияның бірі –

Н. А. Оразахынованың «Сатылай кешенді талдау» технологиясы. [3:3]

Тілді тереңдетіп оқытудың бір жолы – сатылай кешенді талдай оқыту.

Сатылай кешенді талдау қазақ тілінің барлық салаларын (фонетика, лексика, морфология, сөзжасам, синтаксис) жүйелі әрі сапалы меңгерумен қатар басқа пәндермен тығыз байланысты оқытуды көздейді. Талдаудың бұл түрі өткен, қазіргі және кейінгі материалды өзара бірлікте игеруге мүмкіндік береді. [6:3]

Бұл технологияны қазақ тілі мен әдебиеті сабақтарында қолданамын. Іс жүзінде осы технологияны қолданамын және оның нәтижесі жақсы. Оқушы білімдерін толықтыруға тиімді. ОЖСБ-ға дайындық ретінде консультацияларда қолдануға болады.

Мысалы: «Сатылай кешенді талдау» технологиясын 9 сыныпта қаза тілі сабағында қолданылудың фрагменті

Жұмақтың деген сөзге «СКТТ» («Сатылай кешенді талдау» технологиясы) бойынша морфологиялық талдау жаса.

1. Бұл сөз айтылу, жасалу, жазылу жолдарына қарай – жуан буынды сөз. Себебі сөздің құрамындағы дауысты дыбыстар жуан дауыстылар.

2. Бұл сөз *жұ-мақ-тың* болып үш буынға бөлінеді. Себебі сөздің құрамында үш дауысты дыбыс бар. *Жұ* буыны ашық буын. Себебі буын дауыссыз дыбыстан басталып, дауысты дыбысқа аяқталып тұр. *Мақ-тың* буындары бітеу буындар. Себебі буындар дауыссыз дыбыстан басталып, дауыссыз дыбыстарға аяқталып тұр.

3. Бұл сөз

жұ болып екі жағдайда тасымалданады. Себебі сөз үш буыннан тұр немесе *мақ* сөз буын жігіне сәйкес тасымалданған. *тың*

4. Қазақ тілінде сөз екпінінің орны біршама тұрақты. Сөзге қосымша жалғанған сайын екпін сөздің соңғы буынына қарай ығысып отырады. Сондықтан бұл сөзде екпін *тың* буынындағы *ы* дауысты дыбысына түсіп тұр.

5. Сөзде түбір мен қосымшаның арасында буын үндестігі бар. Себебі түбірдің соңғы буыны *мақ* жуан болғандықтан оған жалғанатын қосымшаның да (*-тың*) жуан нұсқасы келіп тұр. Сондықтан біз оның жіңішке (*-тің*) нұсқасын алмаймыз.

6. Сөзде дыбыс үндестігі, түбір мен қосымшаның арасында ілгерінді ықпал бар. Себебі түбірдің соңғы дыбысы *қ* қатаң болғандықтан өзіне жалғанатын қосымшаның алғашқы дыбысын *т* қатаңнан басталуын талап етіп тұр. Сондықтан біз оның ұяңнан басталатын (*-дың*) нұсқасын алмаймыз.

Міне осындай талдау арқылы оқушылардың білімдері әрі тексеріледі әрі сөйлеу тілі дамытылады. Және де ережені жай айтпай, дәлелдерін келтіріп, себептерін түсіндіріп отырады. Бұл тексеруді жаңартылған білім мазмұнына сай «**Автор орындығы**», «**Ыстық орындық**», «**Сұрақтар жаңбыры**» әдіс-тәсілдері арқылы да тексеруге болады. Мысалы: Бірінші әдісінде оқушының өзі жазған талдауын оқытқанда отырғызып оқытуға болады, себебі бұл оның авторлық жазған талдауы. Екінші әдісін де оқушы орындыққа отырады, сол талдау бойынша басқа оқушылар оған сұрақтар қояды да, тез, жылдам жауап беруі керек, себебі орындық ыстық. Үшінші әдісі бойынша оқушылар топтарға өз еркімен, қалауымен бөлінеді. Әр топ параққа сұрақтар жазып, бір-біріне лақтырады. Алған сұрақтарына жауап жазып, кері лақтырады. Жауап жазылған парақты қағып алған ойыншы, сол жауаптан сұрақ тудырып, ары қарай лақтырады. Ойын осылай жалғасады.

Рухани байлық ең алдымен әр халықтың ұлттық әдет-салты, әдебиет, мәдениеті, өнері, шыққан түп тамырында жататыны белгілі. Сол ұлттық байлықты бүкіл адамзаттың өз ұрпағын тәрбиелеудегі, білім берудегі озық ұстанымдарымен байланыстыра отырып, әр баланың қабілеті, талантын ашу, өзіне-өзінің сенімін нығайтып, өзіне-өзінің жол ашуына түрткі жасау – міне, бүгінгі білім беру, тәрбие ісінің басты міндеті. Қазақ әдебиеті сабағын қазіргі талап бойынша оқыту алдында кезек күттірмейтін өзекжарды мәселелер аз емес. Соның бірі - инновациялық технологиядан іздену. Технология оқытудың, білім берудің, жеке тұлғаны жан-жақты дамытудың жаңа ізденістерін, нәтижелі ізденістерін талап етеді. Технологияның басты белгілері болып табылатын іс-әрекеттер:

- Баланың білім алу, даму, т.б. іс-әрекеттерін мақсатты түрде ұйымдастыра білу;
- Басшылық ету, білімді өз белсенділіктерімен алуларына түрткі жасау;
- Оқушылардың дербес ізденісі, жаңа білімді өз белсенділіктерімен алу іс-әрекеттерін ұйымдастыру.
- Алдын-ала тапсырмалар беру. Мақсат: баланың өз бетімен өзіндік, яғни оқушы деңгейіндегі білімін қолдану, анализ, синтез, баға деңгейіне дейін жетелеу іс-әрекеттерін ұйымдастыру. Мақсат ұсыну. Оқушыларға өз мақсатын қойғызу.
- Мақсатқа жету үшін көмек-бағдар, бағыт ұсыну. Эвристикалық жобалау технологиясына жүгіну.

Төменде эвристикалық жобалау технологиясын басшылыққа алған, тәжірибелі педагогтар (Қ.Бітібаева) әдістемесінен алынған ақын-жазушылардың шығармашылығын оқытудың модельдерін ұсынамын.

Мысалы: 10 сынытың қазақ әдебиеті сабағында Жамбыл Жабаев өмірі мен шығармашылығын меңгерту барысындамынадай модельді қолданамын.

Модельдің тиімділігі ақын-жазушылар туралы берілетін көлемдік түсініктерді, ұғымдарды тұжырымды түрде, көрнекті түрде ғана жып-жинақы етіп бере білуінде. Әдебиет- сөз сабағы, көбінде сөздік әдістер арқылы білім берілетін пән. Ал айтылатын сөздің бәрі есте қала ма, жоқ па, ол әрине, ерекше зерттеуді керек ететін мәселе. Ал бұл

модель мұғалімнің оқытуда конструкциялық жобалау технологиясына арқа сүйейтінін көрсетеді. Өйткені, оның өнімді нәтиже берері сөзсіз.

Модель әр оқушының алдында жатады. Ол ақын-жазушылардың шығармашылығынан білім алудың бағдаршамындай оқушылар оған қарап, әр түрлі іздену, зерттеу жұмыстарын орындайды. Модель әрі тірек карточкасы, әрі көрнекілік, әрі көмек-нұсқау рөлін де атқарады. Модель оқушы іс-әрекетін белгілі бір мақсатқа жетелейді, бағыттайды, тәртіпке салады. Оқулық, ғылыми еңбектермен жұмыс істеуге баулиды. Өз беттерімен модель жасауға ықпал етеді. Ең бастысы, терең, тиянақты білім алуға (өз беттерімен) өнімді, нәтижелі көмек көрсетеді. Сызба-модель мұғалім жұмысын да жеңілдетеді. Оның әр тармағы бойынша жеке жұмыстар, топтық жұмыстар, жұптық жұмыстар беріп, оқушының білім деңгейін шығармашылық деңгейге алып келуге, түсініктен анализ, синтез бағаға дейін көтеруге болады.

Мұғалім басқа тапсырмалар орындатпай-ақ, сызбадағы берілген тұжырымдарға тапсырма берсе де жеткілікті. Модель бойынша жұмыс дұрыс ұйымдастырылса, онда ақын-жазушылардың шығармашылығы туралы терең де толық білім қамтамасыз етіледі деп болжауға болады.

Ең алдымен, оқушыларға модельді, оның құрылысын түсіндірген жөн. Олар модельде қанша тірек-сызбалар бар, бағытын беретін қаншама нүктелер бар, соны анықтап, әрқайсысының мағынасын, оларда жатқан ойды анықтаулары керек.

Мұғалім әр тірек-сызба бойынша проблемалық тапсырма беріп, жетекші консультант тағайындайды. Ол балаларды өздерінің тілектері, қалаулары бойынша бөліп алып, іздену, зерттеу жұмыстарын жүргізеді. Соңынан консультанттың көмегімен мұғалім білім тексеру мақсатында экспресс-анализ жүргізеді, бағыт, бағдар, нақты мақсаттар белгілейді. Әр сызба-тіректі бір-бірімен ой, мағына жағынан байланысын оқушылардың өздеріне іздету оларды мақсатты іс-әрекетке жетектейді.

«Бейімбет Майлин» шығармашылығы бойынша мынадай оқыту модельді ұсынып, оқушылар оны постерге жазып толтырады. Немесе толтырып болғаннан кейін, тексеру мақсатында ойын арқылы өткіземіз. **«Дұрыс – дұрыс емес» ойыны.** Ойынға қатысушыларды екі топқа бөледі. Оларды бір-біріне қарама-қарсы отырғызған дұрыс. Ортаға бос екі орындық қояды. Бір орындық «дұрыс» дегенді білдірсе, екінші орындық «дұрыс емес» дегенді білдіреді. Мұғалім немесе бір оқушы дәптерде әлде сол постерде жазылғанды оқиды: « Бейімбет Майлиннің шын аты – Бимағамбет». Бұл тұжырымды дұрыс деп санаса, олар тез барып «дұрыс» орындығына отыруы тиіс. «Дұрыс емес» деп санаса, соған сәйкес белгіленген орындыққа отырады. Қайсысы бірінші барып отырса және жауапты дұрыс тапса, сол жеңімпаз болады.

Технология бойынша тағы бір тапсырма: модель ұсынылады, оны оқушылар сабақтың бір бөлігінде меңгереді де, тексеру мақсатында **«Өзіңді тексеріңіз» әдісін** қолданамыз. Бұл мәлімет **ШЫНДЫҚ** па немесе **ЖАЛҒАН** ба? Мысалдар айтылады, оқушылар ол келтірілген мысалдар модельде бар, жоғын анықтайды.

Сонымен, осы аталған технологиялардың тиімділігі – көзбен көріп, құлақпен естіп, есте сақтай отырып, оқушыны ізденіске, іскерлік пен танымдық ынтаға, шығармашылық қабілетті жетілдіру арқылы түрлі мәселелерді шеше білуге, тапқырлыққа, жаңа ғылыми ізденіске жетелеуде. [5.]

Бұдан шығатын қорытынды: «Сатылай кешенді талдау» және эвристикалық жобалау технологиялары оқушыларға белгілі бір пән бойынша терең де сапалы білім алуға кепіл бола алады. Бұған өз тәжірибем мен ізденістерім арқылы анық көзім жетті.

Келешекте өз тәжірибемде:

1. Оқушылармен үнемі тепе-теңдікті ұстауды, еркіндік беруді.
2. Оқытуды сапалы ету үшін жаңа тәсілдерді қолдана отырып, сабақтарымды түрлендіруді.

3. Өріптестерімді қызықтырып, бірлесе жұмыс жасау бағыттағы жұмысты дамытамын.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. Әбдрейімова К. Ә., Сәкенова Р. Б., Оспанов А. А., Ниязқұлова Ж. Ө. Қазақ әдебиеті (Н. А. Оразақынованың «Сатылай кешенді талдау» технологиясы бойынша жалпы білім беретін мектептердің таңдау курсына арналған) оқу құралы. – А: 2012.-153 с.
2. Оразақынова Н. А. «Практикалық қазақ тілі» (оқу құралы). – А: 2009.-160 с.

ИНФОРМАТИКА МЕН МАТЕМАТИКА АРАСЫНДАҒЫ ПӘНАРАЛЫҚ БАЙЛАНЫСТАРДЫ ЖЕТІЛДІРУ

Беркімбаев Райхан Әміртайқызы,
старший преподаватель КГПУ,
г. Костанай

Аннотация

Информатика және математика арасындағы пәнаралық байланыстар арқылы оқу процесін жетілдіру жолдары қарастырылады.

Аннотация

Рассматривается совершенствование процесса обучения с применением межпредметных связей между математикой и информатикой.

Abstract

Considered the improvement of the learning process with the use of interdisciplinary connections between mathematics and computer science.

Түйінді сөздер: информатика, пәнаралық байланыстар, компьютер, программа

Ключевые слова: информатика, межпредметные связи, компьютер, программа

Keywords: task, geometry, symmetry, Olympic Games

Математика және информатика арасындағы пәнаралық байланыстар екі жақты сипатты болады: математиканы оқу информатиканы оқытуға дайындық болуы керек; (бұған логикалық және алгоритмдік дайындық, жуықтап есептеулер жатады); сонымен қатар информатика курстары математиканы қолданады. В.Г. Болтянский математика курсына информатикадан білімдерін қолдану мүмкіндіктерін мына сұрақтармен атап көрсетті:

- математика курстарының қандай тақырыптары информатика курсымен тығыз байланыста болуы керек;
- информатика курсымен байланыстырғанда бұл тақырыптардың мазмұны мен оны оқыту әдістемесі қандай өзгерістерге ұшырайды;
- қандай есептердің шешімін программа құру арқылы компьютер көмегімен табу керек;
- математиканы оқуға бөлінген сағаттардың қанша бөлігі оқу жылында компьютер сыныбында өткізілуі мүмкін?
- математика курсының есептерін компьютер арқылы шешудің әдістемесі қандай болуы мүмкін?

Осы сұрақтарды шешу жоғары оқу орнында информатика мен математика арасындағы екі жақты байланыстарды құрудың негізі болып табылуы мүмкін. Сонымен қатар мына сұрақтарды қарастыру ұсынылады:

- студентті кәсіби бағытта оқыту үшін математика курсына математикалық есептерді шешуді жүзеге асыру құралы ретінде қандай программалық өнімді таңдау қажет?

- қолданбалы есептерді компьютерде шешу бойынша студенттердің аудиториялық және өзіндік жұмыстарының қатынасын анықтау қажет.

Сонғы жылдары қоғамдық санада компьютеризациялау туралы түбегейлі өзгерістер болғанын ескерген жөн. Егер 90-шы жылдары біздің елімізде жалпы компьютерлік сауаттылық мәселесі шешілсе, қазіргі уақытта компьютерлік білім қажеттігін барлығы мойындайды. Қандай да бір пәнді оқу барысында компьютерді қолдану, бір жағынан, оған деген қызығушылықты арттырады. Екінші жағынан, компьютер соншама үйреншікті болып кеткені сондай оның жаңашылдық элементі жоғалады.

Бағдарламалық өнім ретінде Excel кестелік процессорын қолдану ұсынылады. Кестелік процессорлар экономикалық есептеулерде кеңінен қолданылады, Excel-дың интеллектуалдық потенциалы дамыған интерфейсмен қосылып оны кең тараған экономикалық бағдарламалардың стандарты етті. Ол бухгалтерлік есептеуді автоматтандыру құралдарына қосымша ретінде, жоспарлау қызметтерінің жұмысында және т.б. қолданылады. Сондықтан студентті оқытуда математикалық есептеулерді жүзеге асырудың негізі ретінде программаны таңдау оқытудың кәсіби бағыттау принципіне сай келеді.

Excel процессорын қолдану басқа математикалық пәндерді оқудан тәуелсіз, пәнаралық біліктілік қалыптастыру арқылы математиканы оқытуды тәжірибе қызметімен тікелей байланыстыруға мүмкіндік береді. Информатика курсымен «Математика» курсының мына тақырыптары тығыз байланысты бола алады:

- матрицаға қолданылатын амалдар: қосу, матрицаны санға көбейту, матрицаларды көбейту, транспонирлеу, анықтауыштарды және кері матрицаларды есептеу;

- векторлық алгебра есептері: векторлардың скаляр және аралас көбейтінділерін, векторлық көбейтіндінің координаталарын, векторлардың ұзындығын есептеу;

- сызықты теңдеулер жүйелерін Крамер әдісімен, кері матрица әдісімен, Гаусс әдісімен шешу;

- сан тізбегі және шек ұғымдарын иллюстрациялау;

- функцияларды (көбінесе 1 айнымалы) кестелеу және олардың графиктерін сызу;

- функцияларды интерполяциялау;

- анықталған интегралдарды жуықтап есептеу;

- теңдеулерді жуықтап есептеу тәсілдерімен танысу (мысалы, жартылай бөлу әдісі).

«Информатика» және «Математика» пәндерінің мазмұндарын келістіргенде математикалық білімдерді оқытуда алдын алу принципі қолданылды (1-кесте):

- «Математикалық логика және жиындар теориясы элементтері» тарауында логикалық амалдарды оқу EXCEL процессорында тілін логикалық функциялар және қатынас амалдарының және VBA тілін оқу алдында өтеді.

- «EXCEL –де абсолютті және салыстырмалы адресация, формулаларды көшірмелеу» тақырыбын оқу мұның алдында математика курсына өтілген матрицаларға қолданылатын амалдар мысалы негізінде өтіледі, ал ол матрицалармен жұмыс дағдысын бекітуге әсер етеді.;

- EXCEL –дің стандартты функцияларын оқытқанда аналитикалық геометрия есептері мысал ретінде қолданылады (векторлардың скаляр көбейтіндісі; векторлық көбейтіндінің координаталары және векторлардың аралас көбейтіндісі; вектордың ұзындығы, векторлар арасындағы бұрыш), сызықтық теңдеулер жүйесін шешу (Крамер ережесі және кері матрица әдісімен) және т.б..

- EXCEL –де диаграммамен жұмыс істей білу математикалық функциялардың графигін сала білуді қажет етеді, онда мектеп математикасы бойынша білімдері жеткілікті;

(EXCEL –де график нүктелер бойынша салынады, яғни қандай да бір кесіндідегі функция мәндерінің кестесі негізінде).

1–кестеде «Математика» және «Информатика» бағдарламаларын келістіру келтірілген.

(1–кесте)

Математика	Информатика		
Математикалық логика	Ақпарат ұғымы. Екілік есептеу жүйесі. Информатика пәні. ЭЕМ-ді техникалық, математикалық және бағдарламалық қамтамасыз ету. Жүйелік және қолданбалы бағдарламалар. Операциялық жүйелер. Қабықшалар. Текстік редактор WORD.		
Матрицалар және анықтауыштар			
Векторлар			
Аналитикалық геометрия, Екі және үш теңдеулі сызықтық теңдеулер жүйесі	Формулалар. Абсолютті және салыстырмалы адресация. Формулаларды көшірмелеу.	Матрицалар, анықтауыштар, векторлар	EXCEL кестелік процессоры
Сызықтық кеңістіктер	Стандартты функциялар, соның ішінде математикалық, логикалық.	Аналитикалық геометрия есептері, сызықтық теңдеулер жүйесін шешу	
Сызықтық теңдеулер жүйесі	Графиктер мен диаграммаларды салу. Макростар.	Функция графиктері	
Дифференциалдық есептеулер	Реляциялық мәліметтер қоймасы, SOL мәліметтер қоймасына сұраныстар тілі		СУБД Access
Интегралдық есептеулер	Тізбектелген, тармақталған және циклдік алгоритмдер	Жартылай бөлу әдісі, анықталған интегралдың жуық мәні	VBA тілі

Информатикамен байланыстарды тағайындаудың негізгі идеясы - математика сабағында уақыт шығындамай, информатикадан лабораториялық сабақтардың мүмкіншіліктерін және студенттердің өздік жұмыстарын пайдаланып информатика курсына қайталау арқылы математикалық материалды бекітуді қамтамасыз ету. Эббингаус заңдылығы бойынша материал өтілгеннен соң ұмыту бірден интенсивтірек өтеді (алғашқы күні, алғашқы сағаты, және алғашқы минутында), ал содан соң бәсеңдейді. Осы заңдылықтың теріс әсерімен қайталау арқылы күресуге болады. Ал қайталағанда материалды реконструкциялау арқылы әртүрлі жолмен жүргізу оны өзгеріссіз қайталаудан тиімдірек.

Математикадан студенттерге өзіндік жұмыс ретінде екі комплексті проект орындау ұсынылады:

1. «EXCEL-де матрицалармен жұмыс» 1-семестр;
2. «EXCEL процессоры көмегімен функцияны зерттеу» 2-семестр.

Әр проект бойынша жұмыс сәйкес оқу-әдістемелік оқулықтарға негізделеді. Пәнаралық байланыстың көлемі мен күрделілігін біртіндеп арттыру принципіне сәйкес бірінші проект үлгі бойынша орындалады (амалдар алгоритмделеген және барлық алгоритмнің сипаттамасы оқулықта келтірілген), ал екінші проект өздік жұмыстың жоғарырақ деңгейіне сәйкес келеді және нұсқаулар бойынша орындауға арналған.

Проект №1 «EXCEL-де матрицалармен жұмыс». Сәйкес оқу-әдістемелік оқулыққа мыналар кіреді: кіріспе, матрицалар және оларға қолданылатын амалдар туралы

мағлұматтар, MS EXCEL кестелік процессоры ортасында стандартты функцияларды және формулаларды көшірмелеуді қолданып матрицаларды өңдеу тәсілдерінің сипаттамасы, сызықты алгебра және аналитикалық геометрия есептерін MS EXCEL-дің мүмкіндіктерін пайдалану мысалдары, MS EXCEL-дің мүмкіндіктерін матрицалық амалдарды қолданып экономикалық есептерді шешу мысалдары, өздік жұмысқа арналған жаттығулар мен тапсырмалар.

Проект №2 «EXCEL кестелік процессоры бойынша функцияларды зерттеу». Бұл проектінің мақсаты - экономикалық модельдеуде қолданылатын функциялар жиынтығымен, экономикалық процестерді зерттеуде жиі қолданылатын «басқа тең шарттарда» функцияны зерттеу тәсілдерімен студенттерге таныстыру. Проект 4 тапсырмадан тұрады.

1-тапсырма. EXCEL көмегімен сан тізбегін зертте.

2-тапсырма. EXCEL-де мына функциялардың графигін сыз: $\phi = 2 + 3 \ln x$, $y = 2 - 3 \lg x$, $y = 4e^x$.

3-тапсырма. $y = ax + b$, $a > 0$, $b > 0$, $x > 0$ функциясының өзгерісін зертте.

4-тапсырма. $y = kx + b$, $k > 0$ функциясын зертте және EXCEL кестелік процессоры көмегімен оның графигін k -ның бірнеше мәні бойынша сыз. k -ның геометриялық мағынасы қандай?

Бірінші семестрде студенттер орындайтын комплексті проект математикадан да, информатикадан да бақылау жұмысы ретінде болады да студенттердің оқу жұмысын рационализациялауға мүмкіндік береді, емтиханға дайындалуда уақыт үнемдейді.

Екінші семестрде математика мен информатиканың байланысы кемиді, бірақ бірінші семестрде алған білім мен біліктіліктері екінші комплексті проекті орындауда информатикадан алған білімдерін тиімді қолдануға және бекітуге мүмкіндік береді.

Осылайша оқу уақытын тиімді пайдалану және студенттердің өздік жұмыстарын ұйымдастыру арқылы олардың екі пәннен де білім сапасы артады. Математиканы оқытудағы алгоритмдеу математикалық әдістерді терең меңгеруге және дағдыны қалыптастыруға әсер етеді және математикалық модельдеу дағдысын қалыптастыруға алғы шарт жасайды. Экономистердің практикалық қызметінде есептеулер жүргізгенде жиі дайын алгоритмдерді қолдану қажет болатындықтан математика және информатикаға оқыту процесінде математикалық формулалар бойынша есептеулердің алгоритмдерін құра білуді қалыптастыру маңызды. Кез келген математикалық алгоритм компьютерде жүзеге асыруға дайын алгоритм болмайды.

Программалық құралдарды пайдалану компьютерді қолданбаса көп уақыт шығынын қажет ететін, бірақ практикалық қызметте өте маңызды сұрақтарды қарастыруға мүмкіндік береді. Мысалы, мектеп бағдарламасынан арнайы таңдалған теңдеулердің мысалдары теңдеулерді шешуге үйретпейді. Нақты есептерде түрлендірулер көмегімен теңдеулер шеше білу пайдасыз екен.

«Теңдеулерді жуықтап шешу туралы ұғым» тақырыбы компьютерлік технологияның қазіргі кезеңдегі дамуына байланысты дайындалды. Егер бұрын теңдеулерді жуықтап шешу процесі өте көп есептеуді қажет ететін және сабақта орындау мүлдем мүмкін емес болса, енді жуықтап шешу қарапайым, практикалық маңызы зор және идеялық тұрғыдан өте бай.

Математиканы оқыту әдістемесі тұрғысынан қарағанда теңдеулерді жуықтап шешу туралы сұрақ графикалық ойлаумен (теңдеулерді графикалық шешу) байланысты, туындының геометриялық мағынасын түсінумен, нақты санның рационалды (ондық) жуықтауы туралы жақсы түсінігі болуы қажет. Теориялық математика тұрғысынан қарағанда бұл сұрақ үзіліссіздік ұғымымен, бар болу теоремасының маңыздылығымен (математикалық әдіс ретінде), сызықтық интерполяция идеясымен байланысты. Теңдеулерді жуықтап шешуге үйретудің практикалық әдістемесі мұндай шешуді

қарапайым етіп қана қоймай, сонымен қатар математиканың маңызды идеяларын жеңіл игеруді мүмкін етеді.

EXCEL процессорының құрамында теңдеуді жуықтап шешуге мүмкіндік беретін құрастылған құрылғылар (параметр таңдау, шешім іздеу) бар. Бірақ бұл мүмкіндіктерді тиімді пайдалану математикалық білімге негізделуі керек – құрастырма «параметр таңдау» теңдеудің алғашқы жуық мәнге ең жақын бір түбірін табатын болғандықтан, теңдеудің түбірін шектей білу қажет. Құрастырма «шешім іздеу» теңдеулер жүйесін, математикалық бағдарлау есептерін шешуге мүмкіндік береді. Бірақ онда бір ғана шешім табылады (яғни анықталмаған жүйеде шексіз көп шешімдерінің барлығын табу мүмкін емес).

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. Кудрявцев Л.Д. Современная математика и ее преподавание – М.:Наука, 1985, 176 с.
2. Коротченкова А.А. Межпредметные связи математики и информатики при подготовке специалистов экономического профиля. – Орел, 2000. -16 с.
3. Климова Н.А. Установление межпредметных связей между математикой и экономическими дисциплинами методом главных компонент. – Н.Новгород, 2004. - 167 с.

ЗАМАНАУИ БІЛІМ БЕРУ ЖҮЙЕСІНДЕ БАҒАЛАУДЫҢ ТИІМДІЛІГІ МЕН ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ

Бикенова Шынар Хамитовна,
Жаманова Гульнар Курманғалиевна,
Кошанова Гулнур Бейсенбековна,
тарих пәнінің мұғалімдері
Ш.Уәлиханов атындағы
№1 жалпы орта білім беретін мектебі.
Арқалық қаласы.

Аннотация

Жаңартылған білім беру бағдарламасының негізгі міндеттерінің бірі оқу мақсатына жету үшін критериалды бағалау жүйесін енгізу. Критериалды бағалау кезінде оқушылардың үлгерімі алдын - ала белгіленген критерийлердің нақты жиынтығының көмегімен өлшенеді. Бұл бағалау түрі оқушылардың үлгерімі сыныптастарының үлгерімімен салыстырмалы түрде бағаланатын нормаға негізделген бағалаудан ерекшелінеді.

Аннотация

Одной из основных задач обновленной образовательной программы является внедрение системы критериального оценивания для достижения цели обучения. При критериальном оценивании успеваемость учащихся измеряется с помощью конкретной совокупности заранее установленных критериев. Данная форма оценивания отличается от оценки успеваемости учащихся, основанной на нормах, которые сравнительно оцениваются с успеваемостью классов.

Abstract

One of the main objectives of the updated educational program is the introduction of a system of criteria-based assessment to achieve the goal of learning. In criteria-based assessment, student performance is measured using a specific set of predefined criteria. This form of assessment differs from the assessment of student performance based on norms that are comparatively assessed with the performance of classes.

Кілт сөздер: жаңашыл, әдістер, критерий, дескриптор, спецификация, бағалау, сараптау.

Ключевые слова: инновационный, методы, критерий, дескриптор, спецификация, оценка, анализ.

Keywords: innovative, methods, criterion, handle, specification, assessment, analysis.

Әлемнің жетекші елдерінің көпшілігі білім беру жүйесін, білім берудің мақсатын, мазмұны мен технологияларын оның нәтижесіне қарап бағалайтын болды. Білім берудің қазіргі негізгі мақсаты білім алып, білік пен дағды, іскерлікке қол жеткізу ғана емес, солардың негізінде дербес, әлеуметтік және кәсіби біліктілікке – ақпаратты өзі іздеп табу, талдау және ұтымды пайдалану, жылдам қарқынмен өзгеріп жатқан бүгінгі дүниеде лайықты өмір сүру және жұмыс істеу болып табылады.

Қазіргі білім беру саласындағы оқытудың озық технологияларын меңгермейінше сауатты, жан-жақты маман болу мүмкін емес. Жаңа технологияны меңгеру тұлғаның интеллектуалдық, кәсіптік, адамгершілік, рухани, азаматтық және де басқа көптеген адами келбетінің қалыптасуына игі әсерін тигізеді, өзін-өзі дамытып, оқу-тәрбие процесін тиімді ұйымдастыруына көмектеседі. Қазіргі педагогика жаңалықтарын пән ерекшелігіне қарай қолдана білу - оқыту мақсатына жетудің бірден - бір жолы. Осы жолда педагогикалық технология оқыту мақсатына жетудің тиімді, нақты жолдарын көрсетеді. Оқытудың жаңа технологиясы іс-әрекеттің жоспарланған нәтижесіне жетудің шартты тәсілі ретінде қарастырылатын жаңа әдістердің жиынтығынан тұрады. Оның дәстүрлі оқыту технологиясынан ерекшелігі мынада:

- білім алушы тұлғаның интеллектуалды дамуы аз уақыт ішінде қабылдау дәрежесінің жоғары мөлшеріне жетуіне бағытталғандығы;
- білім алушы мен мұғалімнің белсенділігінің сәйкес болуы;
- мұғалім мен білім алушының өзара қарым - қатынасында жауапкершіліктің міндеттілігі.

Педагогикалық технологияны — оқыту үрдісін түгелдей қолдану және бағалау, сол сияқты, білімді адамдар мен техника ресурстарын ескеру арқылы білімді игеру, және осы жолда тиімді түріне жету үшін оларды жоспарлаудың жүйелі әдісі ретінде қарастыруға болады.

Жаһандану заманында жас ұрпақтың жаңаша ойлау қабілетін, белсенділігін арттыру, білімге деген құштарлығын ояту, өмірінде оны қолдана білу, отансүйгіштік қасиетін одан әрі дамытуға бағыттау – ұстаздардың басты міндеті. [1]

Жаңартылған білім беру бағдарламасының дәстүрлі бағдарламадан ерекшелігі:

1. Пән мазмұнының спиралді қағидатпен берілуі. Яғни пән мазмұны қарапайымнан күрделенуі;
2. Блум таксономиясы бойынша оқу мақсаттарының иерархиясы;
3. Бір білім беру аясындағы және пәнаралық байланыстарды жүзеге асыру мақсатында «ортақ тақырыптардың» берілуі;
4. Оқу үдерісін ұзақ мерзімді, орта мерзімді және қысқа мерзімді жоспарлар арқылы ұйымдастыру;
5. Оқытудың тәрбиелік әлеуетін арттыру, оқушының адамгершілік-рухани қасиеттерін қалыптастыру;
6. Білім беру деңгейлері аралығында пән бойынша сабақтастықты ескеруге мүмкіндік беретін толық оқу курсы бойынша педагогикалық мақсат қою;
7. Бөлімдердің мазмұны мен ұсынылған тақырыптардың уақыт талабына сәйкес келуі, әлеуметтік дағдыларды қалыптастыруға назар аударылуы;
8. Оқытудағы жүйелі-әрекеттік ұстаным (оқушының білім алу үдерісіне белсенді қатысуы). [2]

Жаңартылған білім беру бағдарламасының негізгі міндеттерінің бірі оқу мақсатына жету үшін критериалды бағалау жүйесін енгізу. Критериалды бағалау кезінде оқушылардың үлгерімі алдын-ала белгіленген критерийлердің нақты жиынтығының көмегімен өлшенеді. Бұл бағалау түрі оқушылардың үлгерімі сыныптастарының үлгерімімен салыстырмалы түрде бағаланатын нормаға негізделген бағалаудан ерекшелінеді. Оқушылардың пән бойынша үлгерімі екі тәсілмен бағаланады:

1. Қалыптастырушы бағалау.

2. Жиынтық бағалау.

Жиынтық бағалау белгілі бір оқу кезеңінде оқу бағдарламасының мазмұнын меңгеру деңгейін тіркеу, анықтау үшін жүзеге асырылады. Жиынтық бағалау тоқсан барысында, тоқсан соңында, және білім беру деңгейін аяқтағанда жүргізіледі. Жиынтық бағалау бойынша ұпай қойылады. Баға туралы шешімді мұғалім бағалау критерийлеріне сәйкес қолданады. Әр білім алушының жұмысы бойынша дискрипторлар немесе ұпай қою кестелері көмектеседі.

Оқушылардың жетістіктерін критериалды бағалау әдісі көптеген шет елдерде кең таралған, өйткені бұл технология барынша шынайы, нақты және валидті болып табылады. Критерийлер арқылы бағалау оқушыларды оқу тапсырмаларын барынша сапалы орындауға ынталандырады, білімін тереңдетіп, кеңейтеді, осылайша, оқушылардың ойлау қабілетінің деңгейін көтереді және олардың психикалық үдерісіне ықпал етеді. Сонымен қатар оқушылардың оқу жетістіктерін критериалды бағалау оқыту, оқу және бағалаудың өзара тығыз байланысына негізделген және оқу үдерісін ұйымдастыруға бірыңғай көзқарасты қамтамасыз етеді (Бойл және Чарльз, 2010). Бұл бағалаудың барлық элементтерінің арасында теориялық негіздеме және өзара байланыс болуын қажет етеді (оқу мақсаттары, түрлері, құралдары және бағалау нәтижелері), бұл тәсілдің практикалық маңызы мен төмендегідей артықшылықтарын көрсетеді:

- ✓ оқушының жеке тұлғасы емес, оның орындаған жұмысы бағаланады;
- ✓ оқушының жұмысы оларға алдын ала белгілі бағалау критерийлері бойынша бағаланады;
- ✓ баға оқушылардың нені оқығанына қарай қойылады, себебі бағалау критерийлері нақты оқу мақсаттарын сипаттайды;
- ✓ баға қоюдың нақты алгоритмі оқушыға белгілі, соған сәйкес оқушы өзінің оқу үлгерімін өзі анықтап, ата-анасына хабарлай алады;
- ✓ оқушылардың өзін-өзі бағалауға және оқуға деген ынтасы артады.

Бағалау ағымдағы және қорытынды оқу кезеңдерінде оқушылардың үлгерімі жайлы ақпарат беретін білім беру үдерісінің маңызды бөлігі болып табылады. Бағалау тәсілдері пәннің мазмұны мен критериалды бағалаудың түріне сәйкес өзгешеленуі мүмкін.

Қалыптастырушы бағалау оқудың бір бөлігі болып табылады және оқу үдерісінің өн бойында жүргізіледі. Қалыптастырушы бағалау арқылы мұғалім:

- ✓ оқушының оқуда қаншалықты «ілгерілегенін» айқындай алады, өзінің оқыту әдіс-тәсілдеріне өзгеріс енгізу қажеттілігін талдайды;
- ✓ қандай бағалау тәсілдері оқудың жақсы жүзеге асып жатқанын анықтауға мүмкіндік беретінін шешеді;
- ✓ қолданылған бағалау әдістерінің тиімділігін зерттейді және салыстырады;
- ✓ оқушылардың оқуы жайында барынша мол ақпарат алады, мысалы, ауызша сауалнамалар, оқушылардың топтық әрекеттері, тапсырманы өз бетінше орындау, тақырыптық зерттеулер, рөлдік ойындар ұйымдастыру және оны қадағалау арқылы.

Мұғалім оқушылар мен ата-аналарға кері байланыс бере отырып, оқушыларға пәнді меңгеру мен түсінуде көмекші болу арқылы олардың оқудағы алға ілгерілеуді қадағалайды, сонымен қатар бағалау критерийлеріне сәйкес объективті көзқарасты ұстана отырып, оқушыларды оқуға ынталандырады.

Оқушыны дамытуда қалыптастырушы бағалаудың мәні зор, сондықтан ол оқу үдерісіне қатысушылардың барлығына түсінікті де анық, оқушыны жетістіктерге ынталандыратын сипатта болуы тиіс.

Жиынтық бағалау оқушының жазбаша тапсырманы, емтихан немесе жобаны өз бетінше орындауын бақылау арқылы жүзеге асады. Оқушының кез келген жиынтық

немесе қорытынды жұмысы өзге біреулердің қатысуынсыз орындалады және белгіленген оқу мақсаттары мен бағалау критерийлеріне сәйкес бағаланады. [3]

Оқушылардың оқудағы жетістіктерін критериалды бағалау тәсілі оқушылардың жетістіктерін оқытудың белгілі бір кезеңінде меңгеру қажет біліммен салыстыруға мүмкіндік береді, өйткені мұғалім оқушының қандай оқу мақсаттарын меңгергенін, ал қай мақсаттар бойынша жұмысты жетілдіру қажет екендігін бағалауы тиіс. Осы арқылы оқушыны оқытудың дербес бағыт-бағдары немесе оқушылардың оқу жетістіктері бағаланады.

Бағалау үдерісін зерделеу өзектілігінің көптеген себептері бар. Зерттеулер мұғалімдер оқушыларды бағалауда басшылыққа алатын нақты, ғылыми дәлелденген ережелердің жоқтығын көрсетеді. Осылайша оқушыларға баға қоюдың жүйсіздігі байқалады. Бұл оқушыларды қорғансыз жағдайға қойып, оқушының МЕН-тұжырымының төмендеуіне немесе өзіндік бағасын жоғарылатуына жол берді (Ананьев Б.Г., 1980).

Адамның тіршілік әрекеті көптеген факторларға тәуелді: білімділік (қабылдауын, өңделетін материал көлемі), психологиялық (уәж, оқушылардың жеке тұлғалық ерекшеліктері), педагогикалық (әдіс-тәсілдерді таңдау), эмоциялық (алаңдаушылық деңгейі), адамгершілік (бірмәнді, нақты, анық, қатаң, икемді тәсілдер), т.б. Бағалау үдерісінде барлық факторлар бір-бірімен байланысты болып, бірін-бірі толықтырады. Білімділік немесе педагогикалық факторларды ғана жеке бағалауға болмайды, себебі басқа факторлар да оқу нәтижелеріне немесе бағалауға әсер ете алады. Баға оқушылардың білім, білік-дағдыларын әртүрлі критерийлер бойынша бағалау нәтижелерінен құралады, мысалы, зерделенетін материалдың көлемі, осы материалды түсіну және қолдану, материалды пәннің талабына сәйкес рәсімдеу, материал бойынша жазу жұмысына берілген уақытты пайдалана білу, т.б.

Бағалау үдерісін ұйымдастыру үш кезеңнен тұрады:

Тапсырма әзірлеу барысы бірнеше кезеңдерден тұрады:

1. Жоспарлау (бағалауға арналған тапсырманы әзірлеу мақсаты мен міндеттерін айқындау, қажетті құжаттарды анықтау)

2. Құрастыру(оқу бағдарламасын, спецификацияны қолдану, бағалау критерийлерін белгілеу, тапсырма құрастыру)

3. Сараптама жасау (тапсырманың сапасын талдау, материалды қайта қарау, өзгерту енгізу)

4. Қолдану (тапсырмана белгіленген уақыт пен жағдайға сәйкес қолдану)

5. Талдау (нәтижеге шолу жасау, кері байланысты ескеру, өзгерту енгізу).

Токсандық жиынтық бағалау: спецификация

✓ Токсанды аяқтау бойынша бағалау рәсімдерінің мазмұны мен құрылымына қойылатын талаптарды анықтайтын құжат.

✓ Бір параллельдегі барлық сыныптар үшін бірыңғай талаптар белгіленеді.

✓ Тапсырманың мақсатын, күтілетін нәтижесін, деңгейін, орындау уақытын, құрылымын, сипаттамасын анықтайды.

✓ Тапсырмалар мен балл қою кестесі үлгілерінен тұрады.

Бөлім бойынша жиынтық бағалауға арналған тапсырма әзірлеу

✓ оқу бағдарламасынан бөлім /ортақ тақырып бойынша оқу мақсаттарын іріктеу;

✓ оқу мақсаттарына сәйкес бағалау критерийлерін анықтау, ойлау дағдыларының деңгейлерімен сәйкестендіру;

✓ ойлау дағдыларының деңгейлеріне сәйкес келетін тексерілетін критерийлердің, оқу мақсаттарының мазмұнын қамтитын тапсырма дайындау;

✓ әр тапсырмаға дескрипторлар құрастыру;

✓ білім алушыларға, олардың ата-аналарына жиынтық бағалау нәтижелерін ұсыну үшін бөлім/ортақ тақырыптар бойынша жиынтық бағалауға рубрикалар құрастыру (бағалау критерийлерінің деңгейлерге сәйкестігін сипаттау)

Қорыта айтқанда, жаңартылған білім беру бағдарламасының мәні, оқушының функционалдық сауаттылығын қалыптастыру. Оқушы өзінің мектеп қабырғасында алған білімін шынайы өмірлік қажеттіліктерге асыра білуі керек. Сол үшін де ұстаздарға үлкен жауапкершілік міндеттелді. Оқушылардың бойына ХХІ ғасырда өмірдің барлық салаларында табысты болу үшін, қажетті дағдыларды дарыту үшін, мұғалімдер тынымсыз еңбектену керек.

Пайдаланған әдебиеттер:

1. Назарбаев Н.Ә. Қазақстан халқына Жолдауы «Қазақстан жолы- 2050: Бір мақсат, бір мүдде, бір болашақ», 17.01.2014 ж.
2. «ҚР Білім беруді дамытудың 2011-2020 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы», Астана, 2010 ж.
3. «Қазақстан тарихы» әдістемелік журнал. №10, 2018 ж.

ИННОВАЦИЯЛЫҚ БІЛІМ БЕРУ ЖҮЙЕСІНДЕГІ ОҚЫТУ МЕН ТӘРБИЕНІҢ НЕГІЗГІ ТЕНДЕНЦИЯЛАРЫ

Білісбекова Динара Білісбекқызы,
оқытушы,
Мырзағалиева Айнур Балгабайқызы
Оқытушы, магистр
Н.Құлжанова атындағы Торғай
гуманитарлық колледжі
Арқалық қаласы

Аннотация

Қазақстандық білімді әлемдік деңгейге ықпалдастыруда жаңа білім беру жүйесінің нәтижелі болуында мұғалімнің инновациялық іс-әрекеті ерекшеленеді.

Аннотация

Инновационная деятельность учителя отличается от эффективности новой образовательной системы в интеграции казахстанских знаний на мировой уровень.

Abstract

The innovative activity of the teacher differs from the effectiveness of the new educational system in integrating Kazakhstan's knowledge into the world level.

Түйінді сөздер: Инновациялық іс-әрекет, ғылыми ізденіс, капитал, рухани адамгершілік, құзыретті, талдау, түзету.

Ключевые слова: Инновационная деятельность, научные исследования, капитальные, духовные нравственные, компетентные, аналитические, коррекционные.

Keywords: Innovative activity, scientific research, capital, spiritual moral, competent, analytical, correctional.

Қазіргі дамыған елдер инновациялық идеялармен дүние жүзін жаулап келеді. Бүгінгі күні өмірімізге дендеп еніп, қолданысы кеңейе бастаған «инновация» термині ауыз екі тілде ғана емес, қоғамдық қарым-қатынаста кеңінен қанат жайып келеді. «Инновация» ағылшын тілінен аударғанда «жаңалық енгізу, жаңашылдық» деген ұғымды білдіреді. Басты мәні бұрын болмаған жаңалық, қоғамдық қажеттіліктерді қанағаттандырудың жаңа әдісі деген түсініктеменің жиынтығы.^[1]

Жаңашылдық білім беру саласының алдында тұрған жаңа міндеттерді сәтті орындаудың негізгі шарттарының бірі болып саналады. Олар оқу-тәрбие жұмыстарының тиімділігі мен өнімділігін арттыруға септігін тигізеді. Білім беру саласына жаңалық енгізбестен бұрын, қоғамдық еңбектің басқа салаларына сәтті түрде жаңалықтар енгізу қиынға соғады.

Өзгерістер өмірдің диалектикасы ретінде тек қана біздің заманға, біздің қоғамға және біздің өмірге тән құбылыс емес. Олар мәңгі адами қозғалыстың, яғни адамның жақсы өмір сүруіне, жаңа заман талабына сай шарттарға қол жеткізуіне деген күресі мен талпынысының көрінісіне айнала отырып, жалпы өмірдің диалектикасын бейнелейді. Жуырда ғана мұндай өзгерістер өте баяу жүзеге асатын, алайда соңғы жылдардағы ғылым мен техниканың өзара тығыз байланысты дамуының нәтижесінде олар да қарқындылығын күшейте бастады.

Бүгінгі күні әртүрлі елдер үшін білім беру мен тәлім-тәрбиені дамыту бағытында ортақ қиыншылықтардың туғанына қарамастан, олар бір-бірінен білім беру мәселелерін шешу жолдары, әдістері мен мақсаттары тұрғысынан елеулі дәрежеде ерекшеленіп отырғандығы байқалады. Мұндай айырмашылықтар адамның рөлі мен оны жетілдірудің маңызын (мінез-құлқының маңызын, жеке тұлғаны дамытудағы тәрбиенің рөлі), осыдан барып қоғамның жекелеген мәселелерін шешудегі, оның қажеттіліктерін қанағаттандырудағы және жалпы қоғамды дамытудағы білім беру жүйесінің міндеттерін әртүрлі түсініуден келіп шығады.

Заманауи әдістерді тереңдете қолданып оқыту мен тәрбиелеудің жаңа сапасын қамтамасыз ету қазіргі заман талабынан туындап отырған мәселе. Жалпыға міндетті білім беру стандартына сәйкес оқу-тәрбие үрдісінде балаларға сапалы білім мен саналы тәрбие беру білім сапасын арттыруға, ұлттық ерекшелік пен білім мазмұнын жетілтіріп нақты нәтижеге қол жеткізу, білім сапасы мекен шығармашылық ізденіс деңгейін арттыру арқылы мұғалімнің кәсіби қызметін жаңарту, баланың құзіреттілігін қалыптастыру, оларға рухани-адамгершілік тәрбие беру, шығармашылық қабілеттерін арттыру, жеке тұлғаның өз құқықтары мен міндеттеріне сай ұлттық негізде көзқарастарын қалыптастыру бағытында жұмыстар заман талабына сай жүргізілуде.

Қазіргі ақпараттық қоғамда кәсіби білік пен білімді барынша үйлестіре отырып, шығармашылық ізденіс пен педагогикалық кәсіби міндеттері шешуді қамтамасыз ететін негізгі тұлға-мұғалім.^[2] Оқыту үрдісіндегі мұғалімнің міндетін Елбасы Н.Ә.Назарбаев «Ғасырлар мақсаты-саяси-экономикалық және рухани дағдарысты жеңіп шыға алатын, ізгіленген ХХІ ғасырды құрушы іскер, өмірге икемделген, жан-жақты жеке тұлғаны тәрбиелеп, қалыптастыру» деп анықтады. Жаңа дәуірдің талабына сай адами капиталды дамытуды жүзеге асыруда мұғалімнің іс-әрекеттері жаңашыл, инновациялық бағытта болады. Білім сапасын арттыру ісіндегі басты субъектердің бірі: мұғалімнің кәсіби құзыреттілігінің дамуында ғылыми-педагогикалық теорияларды, оның негіздерін меңгеруі маңызды және шешуші мәселе.^[3]

Оқыту үрдісінің тиімділігі деңгейін арттыратын әдіс-амалдар-инновациялық тәсілдер.

«Білім-ержүрек батырдың тәжі мен даналықтың алтын алқасы» десек, білім берудің өзіндік жоспарлары, ұлттық үлгісі қалыптасуда. Сауатты ұрпақты тәрбиелеу үшін ұстазға жүктелген жауапкершілік өте жоғары. Ұстаз-ұлы тұлға. «Ұлылықтың басында ұстаз тұрады» дейді дана халқымыз. «Әрбір бала-болашақтың данышпаны» десек, бала бойындағы талантты ашатын – ұстаз. Ол үшін бүгінгі оқу үрдісіне сай педагогикалық шеберлік қажет. Педагогикалық шеберлік- дарынды талант емес, үйрену, ізденудің нәтижесі.^[4]

Сондықтан, білім беруде ақпараттандыру мәселесінің мемлекеттік деңгейде көтерілуі, мемлекеттік білім стандарты деңгейіне оқыту үрдісін ұйымдастыру жаңа педагогикалық технологияны ендіруді міндеттеуі де осының айғағы.

Білім беруді ақпараттандыру ғасыр міндеті. Білім беруді ақпараттандыру барысында дидактикалық және оқыту құралы-компьютер саналатындықтан, Елбасы атап көрсеткендей: «Қазіргі заманда жастарға ақпараттық технологиямен байланысты әлемдік стандартқа сай мүдделі жаңа білім беру өте қажет.

Бүгінгі таңда білім беруде сабақ барысында интерактивті құралдардың көмегімен мұғалімнің, оқушының шығармашылықпен жұмыс істеуіне жол ашылуда.

Ендеше ұстазға тән сипаттар ұстаздың-дүниетанымдық көзқарасы, сенімі, қызметке бейімділігі, кәсіптік білімі мен біліктілігі, қамқорлық көзқарас, сүйіспеншілік сезім, ұйымдастырушылық қабілет, заманға сай жаңашылдығы, осындай дара қасиеттері ұстазды бақытқа жеткізбек. Бақыттың үлкені-өзінді-өзің тану болса, ұстаз өзін өзі қай уақытта таниды? Ол-ұстаздан шәкірт озған сәтте.

Ұлы ақын Абай атамыз: «Нағыз сұлу, толық адам болу үшін, адам баласына керегі ақыл, қайрат, жүрек. Егер осы қасиеттер толыспаса жарты адамсын» деген екен. Сапалы білім-ел болашағын айқындайтын басты көрсеткіш болып табылады. Әр мұғалім-өз сабағының көшбасшысы. Көшті қалай бастап алып жүремін десе де өз еркі. Көшті дұрыс бағытта білу оның шеберлігіне байланысты.^[5]

«Ұстаздың биігі-ойлана қарасаң-биіктей береді, үңіле қарасаң-тереңдей береді, қол созсаң-қарсы алдында, айналсаң-артында тұрғандай», деп Сократ айқан. Егеменді еліміздің ертеңі болашақ ұрпаққа әлемдік деңгейде білім беру мақсатына орай білім мазмұнына жаңаша қарау-басты міндеттердің бірі.

Жаңа ақпараттық технологиялар мұғалімнің мүмкіндігін арттыратын, қуаттандыратын құрал. Ақпараттық технологиялар мен инновациялық педагогикалық әдістерді біріктіру білім беру сапасы мен тиімділігін арттырады.

Ұлы педагог К. Ушинский айтқандай: «Мұғалім өзінің білімін үздіксіз көтеріп отырғанда ғана мұғалім. Оқуы, ізденуі тоқтасымен оның мұғалімдігі де жойылады» деген. «Дарынды балаға-талантты ұстаз» болу үшін шығармашыл ізденістің орны ерекше екенін ескерсек, ізденеміз-табамыз, талаптансақ-жетеміз, зейін салсақ-ұғатынымыз анық.^[6]

Осыған байланысты ғылыми-педагогикалық әдебиеттерде мұғалімнің меңгеруге тиісті инновациялық іс-әрекеттерінің бағыттары анықталған. Олар мыналар:

- Оқушы құзыреттілігін қалыптастыруда мұғалімнің инновациялық іс-әрекеті;
- Өзінің оқытатын пәні бойынша мұғалім білімдегі педагогикалық инновацияны жеткізуші, осы саладағы дәстүрлі және жаңаша бағыттарды білуі;
- Мұғалім өзінің инновациялық әрекетін дәлелді негіздей білуі;
- Берілген білімнің тұлға дамуына бағытталуы мен өмір сүруге қабілетті жаңа адамды даярлауы;

Өз жұмысының мақсат, міндеттерін анықтай алатын, қарым-қатынасты және іс-әрекеттерді жүзеге асыруға қабілеттілікті қалыптастыруы;

Инновациялық іс-әрекеттерді оқушылардың рухани-адамгершілік қасиеттерінің дамуына, адамгершілік пен ізгілік сапаларының және мәдени құндылықтарды түсінуге бағыттауы.^[7]

Мұғалімнің меңгеруге тиісті құзыреттері төмендегідей инновациялық іс-әрекеттер өлшеміне сәйкес болуы тиіс:

- Білім беру ұйымында оқу-тәрбие үрдісін ұйымдастыруға даярлығы;
- Білім беру ұйымында оқу-тәрбие үрдісін жобалауға даярлығы;
- Мұғалімнің оқытатын пәні бойынша инновациялық іс-әрекеттерге даярлығы;
- Рефлексияға, өзін-өзі бақылауға қабілеттілігі және іс-әрекеттер нәтижесі мен үрдісті түзетуді меңгеруі;

Ғылыми ізденіс жұмыстарын орындауға даярлығы.

Қорыта келе, педагогикалық еңбекті ұйымдастырудың үлгісін көрсететін, инновациялық білім беру жолдарын шығармашылықпен пайдаланатын мұғалім өз

білімін үнемі көтеріуі тиіс. Жаңашыл мұғалім ғылыми жаңалықтарды игерген, жаңа мазмұнды білім беретін кәсіби білікті маман болуы міндетті.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. Кәсіптік білім беру жүйесінде қазіргі оқыту технологиялары [1, б. 109], [2, б. 112], [4, б. 84]
2. Бастауыш мектеп журналы. №7-8, 2014 [5, б. 171], [6, б. 174]
3. «Қазақстан мектебі» журналы №12 (1068) желтоқсан 2014 [3, б. 6], [7, б. 7]

**ОПЫТ ПРИМЕНЕНИЯ ИННОВАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В
ПОВЫШЕНИИ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОГО И ВОСПИТАТЕЛЬНОГО
ПОТЕНЦИАЛА МОЛОДЕЖИ ЧЕРЕЗ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ СТУДЕНЧЕСКИХ
КЛУБОВ**

Брагина Татьяна Михайловна,
докт. биол. наук, профессор КГПУ,
Брагин Евгений Александрович
канд. биол. наук, профессор КГПУ,
Валяева Елена Алексеевна,
канд. биол. наук,
ассоциированный профессор КГПУ

Аннотация

Қазіргі әлемдегі жастар бірлестіктерінің қызметін зерттеу қажет. Жұмыстың мақсаты – академик Өмірзақ Сұлтангазин атындағы Қостанай мемлекеттік педагогикалық университетінің экология және биология мәселелері бойынша ғылыми-зерттеу орталығының құстар бақылаушылар клубы үлгі жастардың білім беру әлеуетін арттырудағы және тәрбиелеудегі студенттік клубтардың ролін шолу болып табылады.

Аннотация

Изучение деятельности молодежных объединений в современном мире актуально. Целью работы является обзор роли студенческих клубов в повышении образовательного потенциала и воспитания молодежи на примере клуба наблюдателей птиц (бедвочеров) Научно-исследовательского центра проблем экологии и биологии Костанайского государственного педагогического университета имени академика Умирзака Султангазина.

Abstract

The study of the activities of youth associations in the modern world is relevant. The goal of the work is to review the role of student clubs in increasing of the educational potential and upbringing of young people by the example of the bird observer clubs (birdwatchers) of the Research Center for Ecology and Biology of Kostanay State Pedagogical University named after Umirzak Sultangazin.

Түйінді сөздер: студенттік клубтар, құстарды бақылау, білім беру, тәрбиелеудегі, инновациялық технологиялар.

Ключевые слова: студенческие клубы, наблюдатели птиц (бедвочеры), образование, воспитание, инновационные технологии.

Keywords: student clubs, birdwatchers, education and upbringing, innovative technologies.

На современном этапе развития высших учебных заведений в мире складывается достаточно пестрая картина молодежных объединений, которую формируют различные клубные объединения, экологические движения. По мнению исследователей и педагогов [1,2], это требует переосмысления принципов учебно-воспитательной работы, ее целей и разработки качественно иных педагогических подходов, методов и приемов преобразования информации, инновационных технологий и методов в процессе обучения в вузе на всех его уровнях.

По мнению ряда авторов [1-3], приоритетным достижением высшего образования выдвигается идея воспитания человека востребованного, самостоятельного, ответственного, инициативного, мобильного, думающего, успешного, способного полностью реализовать свой творческий потенциал.

Главной целью внеучебной деятельности считается ее общественная направленность в формировании студенческих объединений, советов, клубов, и т.д. с использованием инновационных технологий. Передавая опыт студентам, преподаватели, руководители подразделений создают условия для развития социальной активности, приобретения студентами самостоятельности, ответственности при решении жизненно важных вопросов жизнедеятельности молодежи; деятельность обучаемых приобретает социально-практический характер, обусловленный необходимостью сознательного, ответственного отношения к возможностям и перспективам развития результатов творческой деятельности при использовании инновационных методов [4]. Внеучебная деятельность студентов, реализуемая в создании и развитии студенческих клубов, способствует самообучению, самовоспитанию, саморазвитию студенческой молодежи, освоению инновационных технологий и методов.

В работе рассмотрен опыт применения инновационных технологий и методов в повышении образовательного и воспитательного потенциала молодежи через деятельность студенческих клубов на примере Клуба наблюдателей птиц (бедвочеров) Научно-исследовательского центра проблем экологии и биологии (НИЦ ПЭБ) Костанайского государственного педагогического университета имени академика Умирзака Султангазина (КГПУ).

Наблюдение за птицами (birdwatching) в их естественной среде обитания появилось в двадцатом веке во многом благодаря развитию оптических средств, в частности биноклей и подзорных труб, которые позволили видеть и изучать диких птиц, не причиняя им вреда. Считается, что всплеск популярности к наблюдениям за птицами в природе произошел примерно с 1880-х годов, сначала в Великобритании, затем в Соединенных Штатах, Скандинавии, Нидерландах, Германии, Швейцарии и других странах. Интерес к наблюдению за птицами был стимулирован книгами о птицах, начиная с естественной истории Гилберта Уайта Селборна [5, с. 38-39] и иллюстрированных книг Джона Джеймса Одюбона «Птицы Америки» (1827 - 38) [6]. Одним из важных достоинств наблюдения за птицами является то, что это относительно недорогое и доступное занятие. Основное оборудование включает бинокль, полевую книжку для идентификации и записную книжку для регистрации времени и места наблюдений. Многие наблюдатели за птицами устанавливают кормовые станции для привлечения птиц. Следующий всплеск интереса к любительским исследованиям в природе наблюдался с появлением более совершенного фотооборудования (фоторужья, объективы высокого разрешения и др.), что наблюдается и в настоящее время.

Списки фауны птиц, составленные членами местных обществ наблюдателей за птицами (бедвочеров), очень полезны для ученых при определении расселения, среды обитания и миграционных моделей различных видов. В студенческой среде работа клубов по интересам является одним из эффективных способов повышения образовательного и воспитательного потенциала.

Работа клубов бедвочеров проходит в аудиториях и полевых условиях в природе. Студенты в лабораторных условиях предварительно знакомятся с внешними признаками орнитофауны, изучают признаки птиц различных групп, обучаются работе с полевыми определителями и полевым оборудованием. Интерес к познанию природы поддерживается консультантами и кураторами клубов, совместными акциями и мероприятиями, конкурсами, в которые вовлекаются не только члены клубов, но и студенты других специальностей и профессорско-преподавательский состав вузов, а

также активные педагоги школ и школьники – победители предметных олимпиад. К таким мероприятиям члены клубов готовятся особенно тщательно. Информация о проведении конкурсов и других видов деятельности клубов предварительно распространяется через интернет-пространство и объявления. Но наибольший интерес у студентов вызывают полевые исследования и наблюдения, а также стажировки, участие в проектах и конференциях.

Студенческий Клуб бедвочеров на базе Научно-исследовательского центра проблем экологии и биологии естественно-математического факультета Костанайского государственного педагогического института МОН РК (в настоящее время Костанайский государственный педагогический университет имени академика Умирзака Султангазина) был создан в апреле 2007 года при поддержке кафедры естественных наук, ОО ОЭО «Наурызум», ОО «Ассоциация сохранения биоразнообразия Казахстана» (АСБК). Это первый студенческий клуб бедвочеров, организованный в Республике Казахстан.

В дальнейшем были созданы клубы бедвочеров в Петропавловске, Семее, Караганде, Астане, Алматы и других городах на базе ведущих вузов. Клубы объединяют студенческую молодежь с целью подготовки ее к природоохранной деятельности и помогают освоить наиболее доступные методы наблюдений фауны родного края, проведение учетов, организацию экспедиций, подготовку проектов и т.д.

В работе клуба бедвочеров КГПУ уже приняли участие около двухсот студентов – членов клуба, многие из которых до сих пор не теряют связи с университетом. Но это касается непосредственно членов клуба. Если учесть количество студентов, которые в той или иной мере принимали участие в мероприятиях клуба, то их число на порядок выше. К их числу можно добавить население, педагогов и школьников города и области. Члены клуба проводят научные исследования, организуют мероприятия по пропаганде бережного отношения к природе, совместные акции с подшефными школами, экологические праздники. Клуб бедвочеров курируют и консультируют опытные специалисты и профессиональные орнитологи кафедры естественных наук и ОО «Наурызум», что расширяет профессиональные знания будущих педагогов.

Традиционным мероприятием клуба является ежегодный осенний экологический праздник «День журавля», привлекающий внимание к проблемам сохранения глобально исчезающих видов журавлей и других редких видов птиц. С 2002 года в празднике принимают участие студенты естественно-математического факультета, а со времени образования Клуба его организуют бедвочеры КГПУ. Особое внимание уделяется первокурсникам - после совместной подготовки и проведения Дня журавля клуб пополняется новыми активными членами, объединенными в студенческое содружество [7].

Не менее значимые экологические мероприятия – «День водно-болотных угодий» и «Международный день птиц». Основные их цели - популяризация идей сохранения биологического разнообразия и привлечение молодежи к защите дикой природы, повышение уровня знаний, воспитание бережного отношения природы, формирование чувства ответственности за сохранение биологического разнообразия и оптимальной экологической среды.

Всемирный день водно-болотных угодий отмечается в мире с 1997 года 2 февраля. В эту дату была подписана «Конвенция о водно-болотных угодьях» (*Convention on Wetlands*). В настоящее время этот документ более известен под названием «Рамсарская конвенция». Конвенция о водно-болотных угодьях была подписана с целью защиты водно-болотных угодий, имеющие международное значение. Сохранение природных водоемов – особо важная задача стран засушливых регионов, к которым относится Республика Казахстан.

Всего Рамсарских угодий в Казахстане десять; пять из них были предложены сотрудниками КГПУ (д.б.н., профессор Брагина Т. М. и к.б.н., профессор Брагин Е.А.), которые при поддержке международных организаций и государственных структур предложили и подготовили необходимые документы для передачи в Секретариат Рамсарской Конвенции от Республики Казахстан. В Костанайской области этот статус с 2009 года имеют Наурзумская система озер (139 714 га), Жарсор-Уркашская система озер (41 250 га), Койбагар-Тюнтюгурская система озер (58 000 га) и Кулыколь-Талдыкольская система озер (8 300 га). Необходимо отметить, что Наурзумская система озер является также участком, включенным в Список Всемирного культурного и природного наследия ЮНЕСКО «Сарыарка – Степи и Озера Северного Казахстана» - первого природного объекта Всемирного наследия в Казахстане и странах Центральной Азии, включившего территории Наурзумского (Костанайская область) и Коргалжинского (Акмолинская и Карагандинская области) государственных природных заповедников Республики Казахстан. Этот объект был внесен в список на 32-й Сессии Комитета Всемирного наследия в Квебеке, Канада в 2008 году [9]. На примере этого мероприятия студенты входят в проблемы международного сообщества, расширяют кругозор, получают знания в области экологии и биологии, раскрывают свои индивидуальные способности, лидерские качества.

Следующая важная дата – это подготовка и проведение Международного дня птиц. День птиц проводится не только в стенах КГПУ, но и в школах города. Подобная работа развивает и поддерживает сотрудничество студентов, специалистов и выпускников факультета со школами. Так, в октябре 2012 г. члены клуба приняли участие в фестивале «Люди и птицы», проходившем на базе средней школы № 11 г. Рудного, где работают выпускники КГПИ - активные члены клуба в годы своего студенчества. Преподаватели и учащиеся школ принимают участие в различных мероприятиях клуба и НИЦ ПЭБ, например, Назарбаев Интеллектуальная школа г. Костаная, средние образовательные школы № 2, № 7, № 22 и другие.

Тематическим разделом весеннего праздника является ежегодное изучение и наблюдения над Птицей года. Так, в 2012 году Птицей года в Казахстане был степной орел, в 2013 году – гусь-пискулька, в 2014 году – савка, в 2015 году – серпоклюв, в 2016 году – домовый воробей, в 2017 году – филин; Птицей 2018 года был большой пестрый дятел, а в 2019 году - дрофа. Основными критериями, согласно которым определяется Птица года, являются следующие: она должна быть неотъемлемой частью природы Казахстана, узнаваема и доступна для наблюдения. В отдельные годы избирается вид, который требует к себе повышенного внимания, связанного с проблемами его сохранения. Цель кампании – привлечение внимания населения к птицам, требующих особого отношения в связи с определенными изменениями среды обитания или снижением их численности.

В зимний период бедвочеры проводят акцию «На кормушке». В рамках акции студенты развешивают кормушки для птиц, распространяют листовки со звучным названием «Покормите птиц зимой!», что вызывает отклик среди неравнодушных жителей города и привлекают к их участию в подкормке птиц.

Особое место в работе клуба отводится научно-исследовательской работе студентов под руководством ведущих специалистов НИЦ ПЭБ КГПУ. В течение двух лет бедвочеры участвовали в совместном с Ассоциацией сохранения биоразнообразия Казахстана международном проекте по изучению и охране ключевых орнитологических территорий Костанайской области. Проект был выполнен на территории озера Койбагар (Костанайская область, Карасуский район, Рамсарское угодье) с привлечением населения и школьников близлежащих населенных пунктов. Научные работы проводились также в выездных полевых лагерях на территории Наурзумского и

Коргалжинского природных заповедников, в экспедициях. Результаты работ оформлялись в виде публикаций и докладов на конференциях.

Первые индивидуальные гранты в рамках совместного международного научно-образовательного проекта КГПУ (Казахстан)/Университета Западной Вирджинии (США) для проведения научных исследований на Полевой биологической станции НИЦ ПЭБ КГПУ в регионе представительства Наурзумского заповедника выиграли шесть студентов кафедры естественных наук в 2012 году. В конкурсе 2013 - 2014 гг. – по пять студентов выполняли свои научно-исследовательские работы (НИРС) при поддержке проекта, ставшие основой их дипломных работ и научных публикаций.

Многолетний опыт работы Клуба бедвочеров НИЦ ПЭБ КГПУ показал, что студенческие природоохранные объединения могут играть большую роль в повышении образовательного и воспитательного уровня будущих педагогов, освоении инновационных технологий и методов, популяризации изучения и охраны птиц, экологическом просвещении и дальнейшей природоохранной и профессиональной деятельности молодежи.

Список литературы:

1. Толстоухова И.В., Ширяев А.А. Студенческие клубы как форма внеучебной деятельности в ВУЗе. – Современные исследования социальных проблем (электронный научный журнал), Modern Research of Social Problem, №11(55), 2015/ www.sisp.nkras.ru, с.565-568

2. Денисова Л.В. Поддержка студенческих общественных объединений как форма учебно-воспитательной работы в ВУЗе // Материалы Всероссийской научно-практической конференции «Новые технологии – нефтегазовому региону». Тюмень: Тюм.ГНГУ, 2010, с.145-147

3. Пикалова А.А. Внеучебный проект как способ формирования компетенций у студентов инженерных направлений подготовки // Новая наука: современное состояние и пути развития. 2015. № 2-4, с 81-84.

4. Егорова Ю.А. Студент ВУЗа как субъект самореализации // Педагогика Высшей школы, 2015. №1 с.3-7.

5. Gilbert White. The Natural History and Antiquities of Selborne. - London: Cassell & Company, 1887. - PP. 38–39.

6. Лихоманов А. В. Джон Джеймс Одюбон и его труд «Птицы Америки» // Коллекции, книги, автографы. Сборник научных трудов. Вып. 3. – СПб: Издательство Российской национальной библиотеки, 2003. - С. 91 - 98.

7. Брагина Т.М., Брагин Е.А., Валяева Е.А., Рулева, М.М., Демесенов Б.М., Беккер В.Р., Венедиктова Д.П., Коптев А.И., Мензелинцева Е.И. – Роль студенческих клубов бедвочеров в охране и защите птиц // XIV Международная орнитологическая конференция Северной Евразии (Алматы, 18-24 августа, 2015 г.). I. Тезисы. – Алматы: ВКК Druck, 2015. – С. 85 – 86.

8. UNESCO. Saryarka — Steppe and Lakes of Northern Kazakhstan. URL: <http://whc.unesco.org/en/list/1102> (дата обращения: 22.01.2019).

КАК ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ДИФФЕРЕНЦИРОВАННЫХ ЗАДАНИЙ ВЛИЯЕТ НА УРОВЕНЬ ОБУЧЕННОСТИ

Вартаньян Галина Васильевна,
учитель биологии НИШ ФМН,
г. Костанай

Аннотация

Дифференциалды тапсырмаларды қолдану студенттердің жеке айырмашылықтарын ескеруге мүмкіндік береді және оқушылардың білім деңгейін арттырады.

Аннотация

Использование дифференцированных заданий, позволяет учитывать индивидуальные различия учеников и обеспечивает повышение уровня обученности учащихся

Abstract

The use of differentiated tasks allows to take into account individual differences of students and provides an increase in the level of student learning.

Түйінді сөздер: Дифференциация, жиынтық бағалау, оқыту деңгейі

Ключевые слова: Дифференциация, суммативное оценивание, уровень обученности

Keywords: Differentiation, differentiated tasks summative assessment, level of training

При обучении важно создать условия для того, чтобы каждый ученик мог полностью реализовать себя, стал подлинным субъектом учения, желающим и умеющим учиться. Обучение должно быть «вариативным к индивидуальным особенностям школьников». Одним из средств реализации индивидуального подхода к детям является дифференциация обучения.

Цель проведенного исследования: изучить влияние использования дифференцированных заданий на уровень обученности. В ходе исследования решались следующие задачи: определить особенности восприятия учеников 8 класса; разработать дифференцированные задания по изучаемым разделам; провести мониторинг обученности по предмету за период, в течении которого проводилось исследование.

Дифференцированным считается такой учебно-воспитательный процесс, для которого характерен учет типичных индивидуальных различий учащихся. [1]

Организация учителем внутриклассной дифференциации включает несколько этапов.

1. Определение критерия, на основе которого выделяются группы учащихся для дифференцированной работы.

2. Проведение диагностики по выбранному критерию.

3. Распределение детей по группам с учетом результатов диагностики.

4. Выбор способов дифференциации, разработка разноуровневых заданий для созданных групп учащихся.

5. Реализация дифференцированного подхода к школьникам на различных этапах урока.

6. Диагностический контроль за результатами работы учащихся, в соответствии с которым может изменяться состав групп и характер дифференцированных заданий. [3]

а) степени самостоятельности учащихся;

б) характеру помощи учащимся;

в) форме учебных действий.

Способы дифференциации могут сочетаться друг с другом, а задания могут предлагаться ученикам на выбор. [2]

Респондентами исследования являлись учащиеся 8 класса. Для сбора данных были использованы: анкетирование школьников; беседа с куратором; беседа с родителями.

Причиной проведения исследования в данном классе явился низкий уровень обученности по предмету по результатам первой четверти.

Исследование началось с проведения анкетирования учащихся, беседы с куратором и беседы с родителями.

При анкетировании учащиеся написали, что предмет не является сложным. Для подготовки к урокам много времени не требуется. Задания вызывают затруднения потому, что трудно удержать в памяти изученный материал.

В беседе с куратором было выяснено, что уровень обучаемости некоторых учащихся не высокий. Проблемы с изучением предмета, степенью обученности возникали и в прошлом учебном году.

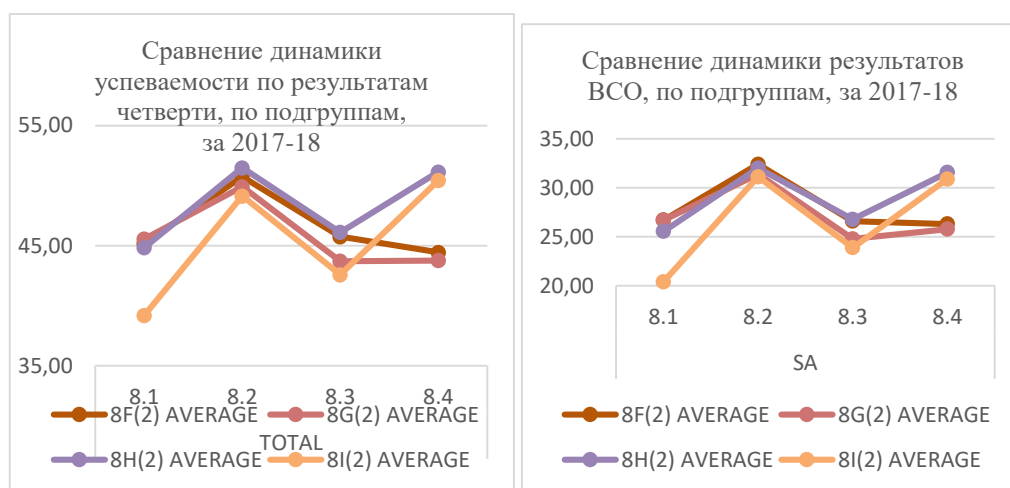
При беседе с родителями было выяснено, что одной из причин невысокой степени обученности является недостаточная подготовка домашнего задания. Учащиеся недостаточно много времени используют для подготовки к урокам дома.

Для того, чтобы повысить уровень обученности учащихся было решено использовать дифференцированные задания.

Анализ суммативного оценивания за третью четверть показал, что задания из разделов, где использовалась дифференциация учащиеся выполнили полностью. Однако было допущено много ошибок при выполнении заданий из других разделов, где дифференциация использовалась в меньшей степени. Задания учащиеся выполняли одинаковые. Результаты суммативного оценивания оказались ниже, чем во второй четверти. Поэтому в четвертой четверти использование дифференцированных заданий было продолжено. С суммативным оцениванием за IV четверть учащиеся справились более успешно. Использование дифференцированных заданий, таким образом, оказалось весьма продуктивным.

Графики динамики успеваемости по результатам четверти, по подгруппам в параллели восьмого класса наглядно демонстрируют рост успеваемости в 4 четверти во всех четырех подгруппах.

Сравнение результатов суммативного оценивания, по подгруппам, за учебный год показывает рост успеваемости в четвертой четверти.

Сравнение динамики успеваемости по результатам четверти, по подгруппам, за 2017-2018 учебный год показал, что рост среднего балла в исследуемом 8 I классе составил 7,85 балла в четвертой четверти, по сравнению с третьей четвертью и 11,25 по сравнению с I четвертью.

Сравнивая количество оценок «отлично», «хорошо», «удовлетворительно» по подгруппам по четвертям, можно сказать, что если в исследуемой группе в первой четверти пятерок не было, то в третьей, четвертой количество пятерок равно 3.

В первой четверти количество учащихся с оценкой «удовлетворительно» было 2. Во второй, третьей, четвертой четверти учащихся с оценкой «удовлетворительно» не было. Учащиеся имевшие «удовлетворительные» оценки во второй, третьей и четвертой четверти исправили их на «хорошо».

Результаты исследования показали, что использование дифференцированных заданий привело к повышению успеваемости учащихся в исследуемой группе на 11,25 баллов. Кроме этого использование дифференцированных заданий в других подгруппах также привело к повышению успеваемости на 6,3 балла.

Повышение степени обученности и успеваемости можно достичь используя различные приемы. В данном исследовании использовались дифференцированные задания. Поэтому причина повышения успеваемости в исследуемой группе - применение дифференцированных заданий.

Выполняя цель исследования: «изучить влияние использования дифференцированных заданий на уровень обученности» было сделано следующее:

- определили особенности восприятия учеников 8 класса,
- разработали и применили дифференцированные задания по изучаемым разделам;
- провели мониторинг обученности по предмету за период, в течении которого проводилось исследование.

Предполагалось, что использование дифференцированных заданий повысит уровень обученности учащихся.

Результаты мониторинга показывают, что уровень обученности в исследуемой группе значительно повысился.

Рекомендации: Основываясь на результатах исследования можно сделать следующие рекомендации: для улучшения педагогической практики необходимо использовать дифференцированные задания на различных этапах урока.

Для улучшения исследования необходимо разработать критерии успеха, сочетающиеся с дифференцированными заданиями.

Список литературы:

1. Дифференцированное обучение учащихся в городских школах: Сборник научных трудов - Минск: МПИ им. Горького, 1990 - 117 с.
2. Кочетков А.И. Культура педагогического исследования. - Минск, 1996 - 312 с.
3. Лошнова О.Б. Уровневая дифференциация обучения. - М., 1994 - 235 с.

«АНГЛИЙСКИЙ ЯЗЫК В РАМКАХ ОБНОВЛЕНИЯ СОДЕРЖАНИЯ СРЕДНЕГО ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН»

Васильева Ольга Михайловна,
учитель английского языка
СШ№22, г. Костанай

Аннотация

Өзектілігі. Мақсаты. Қазіргі білім берудің алдында тұрған негізгі міндеттердің бірі жогары мәдени деңгейі бар, қазіргі әлемде бағдар ала алатын тұлғаны тәрбиелеу болып табылады. Коммуникативтік мәдениеттің жогары деңгейіне, коммуникативтік құзыреттілікке, қарым-қатынастың дамыған дағдыларына, әсіресе шет тілінде қойылатын талаптар өсті. Осыған байланысты "ағылшын тілі"нәні бойынша ҚР Білім беру мазмұны қайта қаралды.

Аннотация

Актуальность. Цель. Одной из основных задач, стоящих перед современным образованием, является воспитание личности с высоким культурным уровнем, умением ориентироваться в современном мире. Возросли требования к высокому уровню коммуникативной культуры, коммуникативной компетенции, развитых навыков общения, в особенности на иностранном языке. В этой связи пересмотрено содержание образования РК по предмету «Английский язык».

Abstract

Relevance.Goal.One of the main challenges facing modern education is the education of a person with a high cultural level, the ability to navigate in the modern world. The requirements for a high level of communicative culture, communicative competence, developed communication skills, especially in a foreign language, have increased. In this regard, the content of education in the subject "English" has been revised.

*Түйінді сөздер:*білім берудің жаңартылған мазмұны, коммуникативтік құзыреттілік, ақпараттандыру засыры, спиральды оқыту түрі.

Ключевые слова: обновленное содержание образования, коммуникативная компетенция, век информатизации, спиральная форма обучения.

Keywords: updated content of education, communicative competence, age of Informatization, spiral form of education.

Сегодня школа динамично меняет свой облик. Это связано, прежде всего, с серьезными переменами в казахстанском образовании.

Перед учителями встают проблемы: «Как учить в век информатизации?», «Как повысить качество, как знания, полученные на уроках, помогут ученику стать конкурентоспособной личностью?».

Обновление содержания образования в Республике Казахстан ставит перед собой главную цель: совершенствование педагогического мастерства учителей в контексте обновления образовательной программы и внедрение системы критериального оценивания. Данная программа основана на развитие спиральной формы образования, основанной на когнитивной теории Д. Брунера. Спиральная форма обучения предполагает, что повторное рассмотрение материала, который будет усложняться на протяжении всего школьного обучения, дает большее преимущество в развитии современного учащегося, нежели традиционные формы обучения. Так же развитие казахстанских учащихся будет проходить путем внедрения активных форм обучения, в ходе которых предполагается, что учащиеся будут самостоятельно развивать функциональную грамотность, активно «добывать» знания, с огромным желанием развивать коммуникативные навыки общения со сверстниками, и творчески подходить к решению проблем. Задача педагогов в ходе применения обновленной программы, привить учащимся основные человеческие нормы и морали, сформировать

толерантность и уважение к другим культурам и точкам зрения, воспитать ответственного, здорового ребенка.

Исходя из идей обновленной программы, я поставила для себя главную педагогическую задачу – стать напарником для моих учеников, чтобы направлять их, проживать каждую малейшую ошибку и каждую великую победу в их еще начинающем жизненном пути. Ведь именно в школе мы закладываем детям определенные знания и жизненные навыки, которые они будут применять всю жизнь, это и является моим важнейшим предназначением как учителя. Так же мне хотелось бы, чтобы каждый из моих воспитанников мог добиться больших успехов, и не зависимо кем они станут в будущем, самое важное – чтобы они стали настоящими людьми!

Такую задачу легко решить, путем применения эффективных подходов обучения обновленной программы, которые предусматривают всестороннее развитие учащихся, развивая критическое и творческое мышление, навыки в области информационно-коммуникационных технологий, научно – исследовательских навыков, а так же готовность учиться на протяжении всей жизни. Одна из важных задач обновленной программы – «Научить - учиться», учиться на протяжении всей жизни, что будет способствовать развитию новой конкурентоспособной личности[1, с. 51].

Обучаясь на курсах, я приобрела огромный опыт, который позволит мне в дальнейшем пересмотреть приемы и методы своей работы.

Ожидаемыми результатами Программы, является сформированность у учеников навыков обучения тому, как учиться и, как следствие, становление их независимыми, увлеченными, уверенными, ответственными личностями с развитым критическим мышлением, проявляющими компетентность, в том числе и в цифровых технологиях.

Чтобы этого достичь мне предстояло перестроить себя в первую очередь, изменить свое мышление, направить деятельность учеников в нужное русло.

Перестраиваться, конечно, если признаться честно, сложно.

Каждый урок начинается с приветствия и настроя на рабочий лад, иногда даже и этого не было. Использование идеи модуля «обучение тому, как обучаться» создание коллаборативной среды, позволило мне с помощью опережающих заданий успешно активизировать детей на учебную деятельность. Такая форма организации начала урока им очень нравится, здесь они могут раскрепоститься и почувствовать себя свободней и в классе создается атмосфера доверия и сотрудничества. Каждый из нас обладает индивидуальностью, и мы должны общаясь с детьми, учитывать этот факт и создать все условия, чтобы наши ученики чувствовали себя комфортно на любом уроке[1, с. 83].

Дети в старших классах любят поговорить. Хотят рассказать обо всем на свете, поделится своими переживаниями. Я зачастую закрывала на это глаза, и не давала детям раскрыть свой внутренний мир. Строила свой урок в основном на монологической речи, где учитель большую часть урока говорил, объяснял новый материал, а ученики просто слушали. Сейчас же я стараюсь планировать урок так, чтобы дать ученикам возможность вступить в диалог. Ведь диалог является основной формой общения. Только через диалог учащиеся обмениваются знаниями, получают новую информацию, а также диалог помогает мне узнавать, насколько мои ребята усвоили пройденный материал, на каком уровне они находятся в процессе своего обучения. Диалог «учитель-ученик», «ученик-ученик» теперь часто встречаются на моих уроках. Потому что такие формы диалога позволяют детям высказывать свои суждения и доводы. Я увидела, что дети активно включаются в данный вид деятельности, и в его процессе могут поделиться различной информацией.

На своих уроках я применяю разные формы обучения. Более эффективным метод групповой работы. Почему? Дети сами руководят своей работой, проявляют наибольшую инициативу. Здесь ясно наблюдается работа каждого учащегося. Проявляются лидерские способности. Идет распределение обязанностей, и обмен

знаниями. Основной целью групповой работы является развитие мышления учащихся и формирование рефлексивных способностей учащихся. Учащиеся оценивают возможности друг друга, обрабатывают варианты взаимодействия в группе. Они ищут способы решения поставленных перед ними задач. Процесс мышления объединяет групповую работу. Какой вывод я сделала для себя? В дальнейшем я буду организовывать работу в группах, потому что данная форма работы позволяет учащимся выслушивать мнения других, приходиться к общему решению, но они не стараются найти легкие пути и готовые ответы, они размышляют, что очень важно для развития языковой среды.

Я смогла раскрыть и увидеть способности своих учащихся, которые не обнаружила раньше. Учащиеся, которые раньше боялись отвечать, на нынешний момент стали высказывать свои мысли по пройденным темам. Смело вступают в беседу со своими одноклассниками по той или иной теме. Также я убедилась, что использование диалогического обучения в классе оказывает наибольшее влияние на учеников, которые владели языком на низком уровне. Какой вывод я сделала? В результате этого дети стали грамотно выстраивать свою речь, выражать свои мысли. В ходе диалога у учащихся вырабатываются навыки критического мышления, позволяет ученикам выражать свое понимание темы, помогает осознать и понять на какой стадии находится уровень его интеллектуального развития. С повышением развития обученности учеников, я меняю вид оказываемой поддержки для лучшей мотивации. Здесь я подталкиваю своих учеников к завершению выполнения задания. Можно сказать, что я их поддерживаю. Таким образом все становится ясным и обучение становится самостоятельным, и учащиеся сами регулируют его. Но нужно отметить что успешность процесса обучения обусловлено мотивацией, социальными и эмоциональными факторами.

Стереотип «все дети делятся на способных и неспособных» наврное, исчезает. Раньше в классе в ходе урока я опиралась на «сильных» учеников, а те, у которых была слабая мотивация к обучению просто отсиживались. Теперь я знаю, что каждый ребенок уникален по-своему, только нужно правильно найти к нему подход, чтобы он смог раскрыть себя и показать свои возможности. Сейчас, я в полную силу использую задания которые помогают развивать их умственные и познавательные способности. Также я использую их знания, умения и навыки в работе со слабоуспевающими детьми. Они вступают с ними в диалог, наводящими вопросами пытаются пробудить у них желание говорить, высказывать свою точку зрения.

Мои стратегические действия? В дальнейшей педагогической деятельности планирую перейти из традиционного стиля преподавания в учителя – направляющего на обучение. Превратить учащихся из пассивных в активных, глубоко мыслящих, грамотных, полезных для общества. Новый стиль преподавания позволит учащимся раскрыться совсем с другой стороны, убрать закомплексованность, почувствовать, что они могут внести свои коррективы в ход урока. Более того, каждый учащийся может почувствовать свою вовлечённость в учебный процесс и осознать, что он нужен коллективу.

Учитель не должен останавливаться на достигнутом, ему необходимо постоянно совершенствоваться и я полностью соглашусь с высказыванием Д.Дидро «Люди перестают мыслить, когда перестают читать, учитель перестаёт быть учителем, когда перестаёт учиться» [2].

Список литературы:

1. Руководство для учителя. Центр педагогического мастерства АОО «Назарбаев Интеллектуальные школы», 2015 г.
2. Глоссарий к уровневому Программам курсов повышения квалификации педагогических работников Республики Казахстан, разработанным Центром педагогического мастерства

ПРОЕКТИРОВАНИЕ ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ ТЕХНОЛОГИИ НА ОСНОВЕ СТРУКТУРНО-ФУНКЦИОНАЛЬНОГО ИНВАРИАНТА ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

Василькова Наталия Александровна,
к.п.н., доцент ЮУрГГПУ, г. Челябинск

Аннотация

Педагогикалық технологияны жобалаудың пәндік, процессуалдық және нәтижелі жақтарын біріктіруге мүмкіндік беретін білім саласы әрі қарай зерттеуді қажет етеді. Педагогикалық жобаларды жүйелі қарау деңгейі арнайы әдіснамалық құралдарды қолдануды талап етеді.

Осы жұмыстың мақсаты педагогикалық қызметтің құрылымдық-функционалдық нұсқасы негізінде жобалау технологиясы деңгейіне дейін жеткізілген инвариантты түрдегі педагогикалық технологияны жобалау процесінің құрылымы мен мазмұнын талдау және әзірлеу, жобалаудың пәндік, процессуалдық және нәтижелі жақтарын біріктіруге және жобалаудың кепілді нәтижесін алуға мүмкіндік беру.

Аннотация

Область знаний, позволяющих связать воедино предметную, процессуальную и результативную стороны проектирования педагогической технологии нуждается в дальнейшем исследовании. Уровень системного рассмотрения педагогического проектирования требует применения специальных методологических средств.

Целью настоящей работы и выступает анализ и разработка структуры и содержания процесса проектирования педагогической технологии инвариантного вида, доведенного до уровня технологии проектирования на основе структурно-функционального варианта педагогической деятельности, позволяющего связать воедино предметную, процессуальную и результативную стороны проектирования и получить гарантированный результат проектирования.

Abstract

The area of knowledge that allows to link together the subject, procedural and effective side of the design of pedagogical technology needs further research. The level of systematic consideration of pedagogical design requires the use of special methodological tools.

The purpose of this work is the analysis and development of the structure and content of the process of designing pedagogical technology of an invariant type, brought to the level of design technology on the basis of structural and functional variant of pedagogical activity, allowing to link together the subject, procedural and effective side of the design and to obtain a guaranteed design result.

Кілттік сөздер: педагогикалық технология, педагогикалық қызметтің құрылымдық-функционалдық инварианты, инвариантты түрдегі педагогикалық технологияны жобалау процесі.

Ключевые слова: педагогическая технология, структурно-функциональный инвариант педагогической деятельности, процесс проектирования педагогической технологии инвариантного вида.

Key words: pedagogical technology, structural and functional invariant of pedagogical activity, process of designing pedagogical technology of invariant type

Проектируя педагогическую технологию, педагог профессионального обучения сталкивается с целым рядом трудностей исследовательского характера. Для педагога в этих условиях становится актуальной системная информация, целостно обосновывающая процесс проектирования педагогической технологии.

Не смотря на то, что педагогические технологии (ПТ) выступают одним из объектов проектирования в профессиональном образовании, остаются нерешенными вопросы, связанные с выбором и применением методологических средств проектирования ПТ, позволяющих соединить воедино предметную, процессуальную и результативную стороны проектирования.

По словам М. Борна, «цель научного исследования должна состоять в отыскании возможно более полного набора инвариантов, наиболее точно характеризующих данный объект [1, с. 227-228].

Инвариант как идеализированный объект, соответствует классу однородных реальных объектов. Так или иначе, в понятии инварианта отображаются общие свойства классов исследуемых объектов. «Инвариант – абстрактная единица, несущая признаки всех ее реализаций» [2 с. 176].

В этой связи речь идет об инварианте как единице проектирования ПТ.

Цель исследования – анализ и разработка структуры и содержания процесса проектирования педагогической технологии инвариантного вида, доведенного до уровня технологии проектирования на основе структурно-функционального варианта педагогической деятельности, позволяющего связать воедино предметную, процессуальную и результативную стороны проектирования и получить гарантированный результат проектирования.

Исследование проводилось на основании работ по методологии анализа и проектирования педагогической деятельности, анализа и проектирования структуры и содержания педагогической технологии как объекта проектирования.

Методы исследования – общелогические методы исследования; рефлексия на структуру и содержание процесса проектирования педагогической технологии; структурно-функциональный анализ педагогической деятельности, педагогической технологии, процесса проектирования педагогической технологии; специальные методы проектирования: «погружение» методологических и содержательных средств проектирования педагогической технологии в механизмы мыслительной деятельности проектировщика; методы педагогического проектирования: систематизация, структурирование и обобщение процесса проектирования педагогической технологии.

Результаты исследования и их обсуждение.

Проектирование педагогической технологии в описательном плане есть технология как способ преобразования концепции, структуры и содержания внешнего предметного компонента структурно-функционального инварианта педагогической деятельности с помощью опережающих представлений.

Уровень внутрисистемного рассмотрения педагогического проектирования потребовал от нас применения специальных методологических средств.

Теория структурно-функционального анализа разработана рядом авторов, в числе которых видное место принадлежит А.М. Волкову, Ю.В. Микадзе, Г.Н. Солнцевой, В.В. Беличу.

В.В. Беличем и Л.М. Кустовым разработан структурно-функциональный инвариант педагогической системы как единицы анализа и проектирования педагогических систем в профессиональном образовании. В общем виде процесс исследования, как считает Л.М. Кустов, - есть «движение от цели исследования через средство - структурно-функциональный инвариант системного представления к результату - педагогический объект, который будет исследован» [3, с.52].

Ключом к исследованию в данном случае будет структурно-функциональный инвариант системного представления такого педагогического объекта как проектировочная деятельность педагога.

Структурно-функциональный инвариант проектировочной деятельности - специальное методологическое средство, единица анализа педагогических объектов,

средство, позволяющее соединить воедино субъектную и объектную составляющие проектировочной деятельности.

Исходным моментом проектирования выступает понимание проектировщиком сущности педагогической технологии как объекта проектирования.

Термин «педагогическая технология» понимается в исследовании как собирательное обобщение системного способа педагогической деятельности, способа получения гарантированного воспроизводимого педагогического результата.

Педагогические технологии рассматриваются в науке в разных аспектах, на разных уровнях, с позиции разных оснований для классификации.

В отличие от методики технология содержит однозначно заданные цели, обеспечивает получение гарантированных результатов [4, с. 54].

В данном исследовании педагогическая технология рассматривается с позиции описательно-процессуальной, как наиболее актуальной для процессов проектирования, классифицируется по целям профессионального образования (воспитание, развитие, обучение) и понимается как «внешний, предметный непсихический компонент структурно-функционального инварианта педагогической деятельности, способ воспроизводимого положительного педагогического результата, диагностично заданного нормами обучающих и управляющих программ в условиях, адекватных целям образования» [3, с.81].

Доведение опыта деятельности педагога профессионального обучения до уровня педагогической технологии диктуется рядом обстоятельств: во-первых, требованиями к результатам освоения основной образовательной программы по направлению подготовки – профессиональное обучение, во-вторых - критериальными признаками педагогической технологии, реализация которых обеспечивает получение воспроизводимого и гарантированного педагогического результата.

Педагогическую технологию разрабатывает и реализует педагог с целью поиска способа решения педагогической проблемы, объективно возникающей в ходе педагогической деятельности как результат обострения противоречий между исходным состоянием преобразуемого педагогом предмета и его требуемым состоянием.

Под педагогической проблемой понимают вопрос, ответ на который не содержится в накопленном опыте деятельности. Таким образом, единицей проектирования технологии и выступает педагогическая проблема.

Системообразующим фактором в педагогической технологии инвариантного вида выступает *предмет, деятельности педагога профессиональной школы* как та область объекта технологии, которая непосредственно подлежит преобразованию.

Объектом технологии, разрабатываемой педагогом профессиональной школы, выступает профессионально обусловленная психолого-педагогическая структура личности и деятельности обучающегося специальности среднего профессионального образования.

Если учесть, что предметом выступает то, что подлежит преобразованию со стороны педагога, то можно говорить о трех инвариантных видах педагогических технологий общепедагогического, частнопедagogического и локального уровней.

Содержание целей профессионального образования служит в данном случае методологическим основанием для выделения педагогических технологий развития, обучения и воспитания обучающихся.

Педагогическая технология позволяет связать воедино предметную, процессуальную и результативную области деятельности педагога [5 с. 69].

Обозначенные технологии отличаются друг от друга своим системообразующим фактором, а именно: предметом деятельности педагога профессиональной школы. На уровне педагогической технологии *обучения* предметом деятельности педагога является, в частности, исходное состояние общих и профессиональных компетенций

обучающихся и их элементов (умений, владений, знаний).

В структуру педагогической технологии (ПТ) инвариантного вида включены компоненты: предмет деятельности педагога, средства и методы деятельности, процесс, продукт, нормы оценки продукта деятельности педагога, условия получения положительного педагогического результата.

В качестве единицы анализа и проектирования педагогических объектов выступает структурно-функциональный инвариант педагогической деятельности в переводе его на уровень системы проектировочной деятельности, который позволяет связать воедино субъектную и объектную составляющие данной проектировочной деятельности.

Объектный блок структурно-функционального инварианта проектировочной деятельности определяем как предметную часть инварианта, которая представляет из себя технологию проектировочной деятельности, структура которой включает компоненты: предмет проектирования, средства проектирования, методы проектирования, процесс проектирования, продукт проектирования, нормы оценки продуктов, условия эффективности проектирования. Объектный блок инварианта проектировочной деятельности позволяет рассматривать проектирование любого объекта в единстве его предметной, процессуальной и результативной сторон.

Структуризация субъектного блока инварианта проектировочной деятельности должна осуществляться в соответствии с пониманием взаимодействия двух механизмов: способностью педагога отразить внешний предметный компонент педагогической деятельности и переработать его на основании своего опыта как единства умений, знаний и владений в данной области деятельности.

Системообразующим фактором в процессе проектирования ПТ выступает *предмет проектирования педагогической технологии* как то, что подлежит преобразованию на идеальном уровне.

Предметом проектирования педагогической технологии выступают образы изменений в концепции, структуре, содержании компонентов, оформлении педагогической технологии инвариантного вида.

Средства проектирования ПТ подразделяются на инструментальные, методологические и содержательные. Инструментальные средства проектирования ПТ - механизмы мыслительной деятельности человека, процедуры, которые производит мозг, как моделирующее устройство.

Методологическим средством, выступающим единицей анализа технологии проектирования ПТ, как уже было отмечено, является СФИПрД (структурно-функциональный инвариант проектировочной деятельности).

К содержательным средствам проектирования ПТ относим основные положения науки в области анализа и проектирования педагогических технологий: психологический, методологический, теоретический и технологический аспекты проектирования ПТ; аспекты и уровни рассмотрения ПТ; понятие и классификация ПТ; критериальные признаки ПТ; правила технологии; нормы проектирования ПТ.

Методами проектирования выступают «погружение» методологических и содержательных средств в механизмы мыслительной деятельности человека; включение психологических механизмов и разворачивание проектировочных действий; опережающее представление; рефлексия проектировщика на структуру и содержание ПТ.

Процесс проектирования. ПТ представляется как само мышление (интуитивное, логическое, процедурное), как процесс решения педагогической проблемы, подчиненный определенному алгоритму. Процесс проектирования ПТ является алгоритмическим процессом.

Алгоритмический процесс - это процедура выполнения предписания, определяющая последовательность действий, обеспечивающую получение требуемого

результата из исходных данных [6, с.8].

Процесс проектирования педагогической технологии представляет движение признаков предмета проектирования ПТ к признакам продукта), совокупность промежуточных результатов по преобразованию предмета в продукт. Данный процесс осуществляется на основе определенного алгоритма.

Алгоритм проектирования ПТ: 1) определение целей проектирования ПТ; 2) анализ педагогической проблемы как единицы проектирования ПТ; 3) выделение структуры ПТ под педагогическую проблему; 4) наполнение структуры ПТ содержанием; 5) выделение целей и предмета деятельности педагога как системообразующего фактора ПТ; 6) определение инструментов для диагностики предмета; 7) характеристика признаков предмета деятельности по результатам диагностики; 8) определение средств преобразования предмета в продукт; 9) характеристика методов как путей применения или использования средств; 10) прогнозирование промежуточных результатов как показателей процесса; 11) определение педагогических норм оценки продукта; 12) проектирование условий получения положительного педагогического результата; 13) оценка результатов реализации проекта; 14) коррекция проекта ПТ по результатам оценки его реализации [3, с. 69].

Под продуктом проектирования ПТ инвариантного вида понимаем конечное (фактическое) состояние предмета проектирования. Под продуктом подразумевается проект педагогической технологии инвариантного вида как отражение образов изменений в структуре, содержании и оформлении обобщенного способа деятельности педагогов по получению гарантированного воспроизводимого педагогического результата.

Нормами оценки проекта педагогической технологии вступают правила и признаки педагогической технологии, эталонные признаки проекта педагогической технологии, структурная и содержательная целостность компонентов ПТ, соответствие нормам языка педагогического проектирования, языка педагогических технологий, языка проектирования педагогических технологий, соответствие оформительским нормам.

В частности, эталонными признаками педагогической технологии выступают структурная и содержательная целостность проекта ПТ.

Структурная целостность предполагает наличие всех структурных компонентов ПТ инвариантного вида (предмет, средства, методы, процесс, продукт, нормы, условия). Содержательная целостность обусловлена рядом требований:

- диагностичное установление целей деятельности педагога;
- определение признаков предмета деятельности педагога через механизмы целеполагания и результаты диагностики исходного состояния предмета деятельности;
- фиксирование признаков предмета деятельности педагогов;
- фиксирование процесса, как описания промежуточных результатов в преобразовании предмета;
- соответствие педагогических средств и методов преобразуемому педагогом предмету, новым целям и ценностям начального профессионального образования;
- высокая степень соответствия продуктов педагогической деятельности нормам его оценки;
- высокая степень соответствия норм оценки продукта новым целям и ценностям профессионального образования [3, с.109].

Условиями эффективного проектирования ПТ является владение педагогом профессионального обучения системой знаний и способами деятельности и мышления в области проектирования педагогических технологий (предметом, средствами и методами проектирования ПТ).

Процесс проектирования ПТ в *процессуально-описательном плане* есть технология как системно организованный *способ* получения положительного гарантированного результата по преобразованию концепции, структуры и содержания внешнего предметного непсихического компонента структурно-функционального инварианта педагогической деятельности [3,с.81].

Если объектный блок структурно-функционального инварианта проектировочной деятельности представляет из себя сами средства и методы проектирования, то субъектный блок - это знания, определяющие выбор средств и методов проектирования различных объектов педагогами, общие представления педагогов о способах теоретического мышления.

Проектирование включено в состав требований к результатам обучения педагогов профессионального обучения, реализация которых обеспечивает возможность осуществлять разработку основных деталей предстоящей деятельности. Требования выражаются через профессиональные компетенции и их элементы: умения (усвоенные действия), владения, знания в данной области деятельности.

В содержание проектировочных действий включены действия, которые обеспечивают создание новой концепции ПТ, структурирование ПТ, оперирование с образами целей, предмета, средств и методов деятельности педагога; действия, которые обеспечивают оперирование образами процесса преобразования предмета в продукт, образами средств диагностики и исследования исходного, промежуточного и конечного состояний преобразуемого педагогом предмета; действия, которые обеспечивают оперирование с нормами оценки продукта и образами оформления проекта ПТ инвариантного вида [3,с. 75].

В заключение отметим, что процесс проектирования педагогической технологии инвариантного вида может быть гарантированным и позволит создать проект ПК, который бы отвечал всем признакам педагогической технологии и соединял бы предметную, процессуальную и результативную стороны проектирования, если данный процесс будет доведен до уровня технологии проектирования, базирующейся на структурно-функциональном инварианте проектировочной деятельности.

Таковы некоторые результаты исследования проблемы проектирования педагогической технологии на основе структурно-функционального инварианта педагогической (проектировочной) деятельности.

Список литературы:

1. Макс Борн. Состояние идей в физике - Сб.: Физика в жизни моего поколения. - М.: Иностранная литература. – 1963.
2. Ахманова, О.С. Словарь лингвистических терминов. – М.: Книжный дом «Либроком». – 2013. – 576 с.
3. Норенкова, Н.А. Проектирование педагогических технологий в системе повышения квалификации специалистов профессиональной школы. – [Текст]: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.08: защищена 03.12.1999: утв. 21.04.2000 / Норенкова Наталия Александровна (Василькова); – Магнитогорский пед. ин-т. Магнитогорск, 1999. – 189 с.
4. Педагогический словарь: учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / [В.И. Загвязинский, А.Ф. Закирова, Т.А. Строкова и др.] под ред. В.И. Загвязинского, А.Ф. Закировой. – М.: Изд. Центр «Академия». - 2008. – 352 с.
5. Василькова, Н.А., Алексеева, Л.П. К вопросу о соотношении методики и педагогической технологии. - Методология, технология, практика [Текст]: сборник научных статей / под ред. В.В. Садырина. – Челябинск: Изд-во ЗАО «Цицеро». - Южно-Уральский гос. гум. пед. ун-т, 2017. – Выпуск 10. – С. 67-71
6. Черпаков, И. В. Основы программирования: Учебник и практикум для прикладного бакалавриата / И. В. Черпаков. — М.: Издательство Юрайт, 2017. — 219 с.

ИНФОРМАЦИОННО-КОММУНИКАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ НА УРОКАХ РУССКОГО ЯЗЫКА И ЛИТЕРАТУРЫ КАК ИНСТРУМЕНТ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ СОВРЕМЕННОГО УЧИТЕЛЯ

Винникова Лидия Васильевна,
учитель русского языка и литературы
ГУ «Средняя школа №16 г. Костаная»
Жуламанова Диана Амантайевна,
заведующий кафедрой русского языка и литературы
КГПУ им. У. Султангазина

Аннотация

Қазіргі заманғы білім беруді инновациялық техника мен технологиядан бөлек елестету мүмкін емес. Ақпараттық-коммуникациялық технологиялар мектеп мұғалімдерінің және университеттің профессорларының күнделікті жұмысына белсенді түрде қатысады. Қазіргі әлем тез өзгеріп отырады. Мұғалім сыныпта цифрландыруды және компьютерлендіруді ұсынатын барлық құралдарды қолдануы керек. Осы мақаланың мақсаты – инновациялық ақпараттық-коммуникациялық технологияларды оқу үдерісіне енгізу тәсілдері туралы, сондай-ақ оларды табысты қолданудың мысалдарын көрсету.

Аннотация

Современное образование невозможно представить обособленно от инновационных приемов и технологий. Информационно-коммуникационные технологии активно внедряются в повседневную работу учителей школ и преподавателей высших учебных заведений. Современный мир стремительно меняется. Педагог должен уметь применять на своих занятиях весь инструментарий, который предлагает повсеместная цифровизация и компьютеризация. Цель данной статьи – рассказать о способах внедрения в образовательный процесс инновационных информационно-коммуникационных технологий, а также отметить примеры их успешного применения.

Abstract

Modern education is impossible to imagine apart from innovative techniques and technologies. Information and communication technologies are being actively introduced into the daily work of school teachers and university professors. The modern world is changing rapidly. The teacher should be able to apply in their classes all the tools that offers ubiquitous digitalization and computerization. The purpose of this article is to talk about ways of introducing innovative information and communication technologies into the educational process, as well as to point out examples of their successful application.

Түйінді сөздер: *мультимедиялық материалдар, виртуалды оқыту, қашықтық формалары, әртүрлілік, көріну*

Ключевые слова: *мультимедийные материалы, виртуальное обучение, дистанционные формы, разнообразие, наглядность.*

Keywords: *multimedia materials, virtual learning, distance forms, diversity, visibility*

Инновационные технологии и методы сегодня очень часто встречаются в практике современного учителя. Уже давно прошли те времена, когда педагог мог обойтись минимальным количеством инструментов на своем уроке. Развивается мир, развивается общество. Человек XXI века должен обладать таким набором качеств, как критическое мышление, гибкость ума, грамотное владение речью, высокая компетентность в области цифровых технологий [1, с. 138].

Современное образование невозможно без установки учащихся на активное обучение. Внедрение информационно-коммуникационных технологий стимулирует широкое использование активных методов обучения, таких новых форм работы, как дистанционные олимпиады и конкурсы, виртуальные семинары, объединяющие

учащихся различных регионов и стран, использование электронной почты для участия в обсуждениях глобальных проблем в рабочих группах[2, с. 21].

Информационно-коммуникационные технологии в предметном обучении находятся на первом месте в списке инновационных технологий современного образования. И это неудивительно, так как ИКТ можно применить на любом этапе урока: при создании коллаборативной среды, актуализации знаний, погружения в новую тему, закрепления, а также при проведении рефлексии. Рассмотрим более подробно актуальность применения ИКТ в образовательном пространстве и приведём примеры конкретного применения данной технологии в рамках изучения русского языка и литературы.

1. Использование цифровых образовательных ресурсов.

Цифровые образовательные ресурсы – современное веяние в образовании, которое не только облегчает учителю подготовку к урокам, но и даёт возможность привнести в урок самые разнообразные приёмы. Особой площадкой для казахстанских учителей стал сайт bilimland.kz, на страницах которого учителя разных предметов могут найти качественные и интересные материалы. Для учителей русского языка и литературы на данном сайте представлена богатая аудиохрестоматия. Учитель имеет возможность на уроках литературы прослушать с учащимися отрывок не только лирического, но прозаического произведения; послушать биографию писателя или поэта. Использование аудиозаписей помогает учащимся услышать правильное произношение слов в авторских текстах. В современном мире, к сожалению, среди подрастающего поколения можно встретить совсем немногих ребят, увлекающихся чтением стихотворений. Аудиозаписи на сайте bilimland.kz имеют хорошее качество, тем самым развивают у учащихся интерес к литературе. В видеокolleкции можно найти минутные видеосюжеты на самые разнообразные темы, что позволяет добавить в урок элементы познавательности. Помимо данного цифрового образовательного ресурса во всемирной сети Internet можно найти тематические сайты, посвященные личности конкретного писателя или поэта, а также определённому разделу русского языка. Применение цифровых образовательных ресурсов на уроках русского языка является необходимым условием на пути совершенствования и модернизации сложившейся образовательной системы.

2. Применение мультимедийных материалов.

Под мультимедийными материалами мы понимаем видеофильмы, электронные презентации, флипчарты, аудиозаписи, коллажи, электронные учебно-методические комплексы. Можно использовать готовые мультимедийные файлы, размещенные в свободном доступе в сети Internet, но лучше, конечно, если учитель сам подготовит их к своему уроку. Использование качественных мультимедийных средств позволяет сделать процесс обучения гибким, развивать индивидуальный стиль и регулировать темп обучения[3, с.9].

Флипчарты – это наглядное представление учебного материала, насыщенного большим количеством строго отобранной и соответствующим образом организованной информации, позволяющей обеспечить усвоение учащимися образовательного стандарта по русскому языку и литературе. Флипчарт, созданный в программе ActivInspire, может состоять из нескольких страниц. Каждая страница может включать большой объем информации за счет возможности изменения во время урока размера и положения любого объекта. По мере рассказа учитель может увеличить любую иллюстрацию, а затем переместить её в корзину, сделав видимыми другие иллюстрации или текст. Страницы флипчарта могут содержать встроенные видео- и аудиообъекты, анимацию, ссылки на файлы и другие страницы флипчарта. Особенно стоит отметить, что флипчарты и электронные презентации учитель может оформить в соответствии с возрастными особенностями учащихся. Например, для учащихся младших классов можно использовать яркие картинки для оформления страниц и слайдов, а также при

изучении конкретных тем использовать картинки. При изучении темы «Имя существительное» можно использовать изображения разных предметов, чтобы наглядно показать, что данная часть речи обозначает предмет. При изучении более сложных тем можно вывести на экран таблицы, схемы, графики и диаграммы.

Видеофильмы, созданные по мотивам художественных произведений – отличная возможность более глубоко вникнуть в идею произведения, почувствовать эпоху описываемых автором событий, более наглядно представить себе героев произведений. Сейчас обновленная программа содержания образования предполагает работу по самым разнообразным лексическим темам, поэтому учитель может продемонстрировать учащимся видеосюжеты о той или иной мировой достопримечательности, о традициях празднования Нового года или о выдающемся деятеле Казахстана.

Электронные презентации позволяют использовать таблицы, схемы, портреты писателей, иллюстрации к произведениям, а также интерактивные задания: упражнения, тесты. Каждый учитель имеет возможность создавать свои собственные базы электронных презентаций, интерактивных тренажеров. Сегодня невозможно представить себе ни одно внеклассное мероприятие без электронной презентации, так как подготовленный материал можно использовать не только в качестве демонстрации, но и в интерактивном режиме: различные варианты игр, использование гиперссылок, задания типа «найди лишнее», «подбери иллюстрацию к эпизоду» и другое. Использование мультимедийных презентаций позволяет учителю на своём уроке представить программный материал как систему ярких, красочных, запоминающихся опорных образов, наполненных исчерпывающей структурированной информацией в определенном порядке. В этом случае задействуются различные каналы восприятия, что позволяет заложить информацию не только в фактографическом, но и в ассоциативном виде в долговременную память учащихся [3, с. 126].

Таким образом, мультимедийные материалы и средства обладают большими возможностями в отображении информации, значительно отличающимися от привычных, и оказывают непосредственное влияние на мотивацию обучаемых, скорость восприятия материала, утомляемость и, следовательно, на эффективность учебного процесса в целом [4, с. 15].

3. Дистанционные формы взаимодействия педагога и учащихся.

Дистанционное обучение – качественно новый уровень развития образования. Дистанционные образовательные технологии давно завоевали право на существование в системе образования, преимущественно высшего. В большинстве работ, написанных по дистанционным технологиям обучения, авторы явно не предполагали автономность системы дистанционного обучения и ее «законченность» в получении результата в рамках данной технологии. Лишь в небольшом числе работ рассматривается использование дистанционных технологий в качестве дополнения к традиционным формам обучения. Именно в данном контексте следует рассматривать роль дистанционных технологий в общеобразовательной школе [5, с. 74]. В современной школе речь идет, конечно, об элементах дистанционного взаимодействия учителя и учащихся. Это могут видеуроки, подготовленные учителем в рамках изучения той или иной темы. Бывают ситуации, при которых ученик не смог посетить урок. В таком случае на помощь может прийти подкастинг – особый формат аудио- и видеопередач, публикуемых в интернете. Кроме того, это отличная возможность учителю поделиться своими знаниями с потенциально большой аудиторией. Благодаря образовательной платформе kundelik.kz учитель имеет возможность отправлять учащимся домашние задания с расширенными комментариями, опорными схемами. Также можно загрузить тест, презентацию, электронную версию учебника или учебного пособия, что позволяет учащемуся самостоятельно изучать тот или иной предмет.

Кроме вышеперечисленного, огромную нишу в вопросе дистанционных форм взаимодействия занимает сетевое сообщество в рамках различных социальных сетей, ведь ни для кого не секрет, что социальные сети пользуются большой популярностью среди детей и подростков. Социальные сети, к примеру, «ВКонтакте», «Инстаграм», «Одноклассники», позволяют организовать следующие формы дистанционной работы: олимпиада, телемост, всевозможные опросы, конкурсы эссе, стихотворений, презентаций, видеороликов на заданную тему. Так, организация творческих конкурсов в социальных сетях гарантирует честность и прозрачность, ведь голосование осуществляется пользователями сети посредством выставления «лайков» за понравившееся работы. С помощью социальных сетей можно организовать не только взаимодействие в системе «учитель-ученик», но и привлечь учеников других школ города, страны, мира. Таким образом, задача педагога быть очень гибким и мобильным в быстроменяющемся современном мире, уметь извлекать пользу из модных на сегодняшний день социальных сетей, использовать их воспитательные возможности.

Сегодня совершенно ясно, что современный мир становится все более зависимым от информационных технологий, и будущее неизбежно потребует от сегодняшних педагогов большого запаса разнообразных знаний, включая и знания информационных технологий [6, с. 72], использование которых в современном образовании не только целесообразно, но и актуально и позволит достичь одной из целей, которую ставит перед педагогами «Концепция модернизации образования» - подготовить разносторонне развитую личность, поскольку знания и навыки, полученные в процессе образования, лежат в основе всех видов деятельности, определяют их направленность, темпы развития и полезность в современном обществе.

Список литературы:

1. Руководство для учителя, АОО «Назарбаев Интеллектуальные школы», 2012. 306 с.
2. Захарова, И.Г. Информационные технологии в образовании [Текст]: учебное пособие для вузов / И. Г. Захарова. - 5-е изд., стереотип. - М.: Академия, 2008. - 187 с.
3. Гафурова Н. В., Чурилова Е. Ю. Педагогическое применение мультимедиа средств: учебное пособие / Сибирский федеральный университет 2015 г. 204 с.
4. Меркулова М.А. презентации на уроках // Методический журнал для учителей «Русский язык», ИД «Первое сентября», №11 (703), 1-30.11.2018 г. с. 14.
5. Веряев А.А., Ушаков А.А. Элементы дистанционного обучения (сетевое взаимодействие) в учебном процессе общеобразовательного учреждения // Вестн. Томского гос. пед. ун-та (Tomsk State Pedagogical University Bulletin). 2012. Вып. 8 (123). с. 73-75.
6. Актуальность использования информационных технологий в современном дошкольном образовании // Личность, семья и общество: вопросы педагогики и психологии: сб. ст. по матер. XIX междунар. науч.-практ. конф. – Новосибирск: СибАК, 2012.

ОПЫТ ПРИМЕНЕНИЯ ТЕХНОЛОГИИ РАЗВИТИЯ КРИТИЧЕСКОГО МЫШЛЕНИЯ НА УРОКАХ БИОЛОГИИ В РАМКАХ СОВРЕМЕННОГО ОБРАЗОВАНИЯ.

Гевел Наталья Владимировна,
учитель биологии
гимназии им А.М. Горького,
г. Костанай

Аннотация

Мақаласында баяндалған оқыту тәжірибесі биология көшу аясында жаңартылған оқу жүйесіне, технологиясын пайдалана отырып дамыту, оқушылардың сыни тұрғысынан ойлау.

Аннотация

В статье изложен опыт преподавания биологии в рамках перехода на обновленную систему обучения, с использованием технологии развитие критического мышления у учащихся.

Abstract

The article describes the experience of teaching biology in the framework of the transition to a new system of education, using technology to develop critical thinking in students.

Түйінді сөздер: *сын тұрғысынан ойлау технологиясы, оқыту әдістері, жаңартылған бағдарлама.*

Ключевые слова: *технология критического мышления, методы обучения, обновлённая программа.*

Keywords: *technology of critical thinking, methods of teaching, updated program.*

С наступлением эпохи глобализации системы образования большинство развитых стран мира находятся в состоянии непрерывной модернизации. По темпу внедрения инноваций в области образования Казахстан находится в числе передовых. Этот процесс идет непрерывно и ускоряется с каждым годом – в стране поставлены амбициозные цели по улучшению качества образования. [1, с.35] Главной целью образовательных реформ в Казахстане является адаптация системы образования к новой социально-экономической среде. Президентом Казахстана была также поставлена задача о вхождении республики в число пятидесяти наиболее конкурентоспособных стран мира. Поэтому система оценки знаний должна основываться на международных стандартах. Совершенствование системы образования играет важную роль в достижении этой цели. [2, с.56]

В связи с этим возрастает роль педагога в школе.

Его миссия – организовать учебно – воспитательный процесс, куда гармонично войдут современные инновационные технологии и вся совокупность технических и программных средств как условий реализации основных проектов по информатизации и цифровизации образовательного пространства.

На каждого ученика ежедневно обрушивается огромный поток информации. В этих условиях от нас, учителей, требуется достаточное мастерство, чтобы управлять интеллектуальным развитием школьников и поддерживать у них устойчивый интерес к знаниям и учёбе. [3, с.121] Привить интерес учеников к изучению своей дисциплины «Биологии», пробудить у них интерес и желание постигать тайны неизведанного в биологических дисциплинах, будь то сложная для понимания систематика растений и животных или порой запутанные задачи по генетике и селекции, либо проблемные вопросы экологии и охраны окружающей среды, мне помогает технология развития критического мышления (ТРКМ).

В своей статье хочу затронуть именно эту технологию, стратегии которой гармонично влились в обновленное содержание образования. Считаю, что данная технология и её безграничные возможности наряду с информационно - коммуникативной, личностно – ориентированной технологией, технологией проектного обучения по новому «заиграли» в рамках современного урока.

Работая пятый год по реализации основных приемов и методов данной технологии на своих уроках, я могу сделать положительные выводы. В своей педагогической деятельности я стараюсь последовательно приучать учащихся к самостоятельной поисковой деятельности, которая будет поддерживать постоянный интерес к изучению предмета, тем самым способствуя разностороннему развитию личности учащихся. Например:

1) На первой ступени изучения биологии чаще использую объяснительно-иллюстративный и поисковый подходы, так как возрастные особенности учащихся, уровень их подготовки требуют участия учителя в работе, больших затрат учебного

времени. На уроках применяю такие виды работ как познавательные игры, проблемные беседы, самостоятельную работу с учебником, исследовательские опыты. Так, беседа должна заставлять учащихся думать, а не просто воспроизводить знания тех или иных фактов. Использую специфические для биологии методы: наблюдения за живыми объектами и явлениями, эксперименты, практические и лабораторные работы. Они в наибольшей степени способствуют решению учебно-воспитательных задач при обучении биологии в 7 -8 классах, развитию мышления, практических умений, формированию функциональной грамотности, творческих способностей учащихся и прививают дальнейший интерес к изучению предмета.

2) Вторая ступень изучения предмета (8-9 класс) характеризуется всё большим приобщением учащихся к оказанию помощи в проведении уроков, Ученик уже готов выступить соавтором в создании ресурсов к уроку. Теперь умело направляю ученика, оказываю помощь в подборе материала к тому или иному этапу урока, а задача ученика творчески переработать его и представить классу в виде презентации, сопровождающей устный или письменный ответ, кластера, постера или логической опорной схемы. Возрастные и психологические особенности учащихся 8-9 классов могут помочь в осуществлении многих приёмов обучения, т.к. многие учащиеся желают выделиться и показать себя, свои умения и возможности, придумать и продемонстрировать что – то лучшее и непохожее на других.

3) Третья ступень изучения предмета - это 10 - 11 класс, учащиеся, способные уже самостоятельно работать с дополнительной литературой, добывать знания, перерабатывать их и представлять в понятной и доступной для сверстников форме. Особое внимание в этой возрастной группе учащихся уделяется самостоятельной деятельности в виде практических и лабораторных работ, где у школьников развиваются исследовательские навыки, критическое мышление, ораторские способности; проектной деятельности, где учащийся получает навыки добывания информации, ее сравнения, классификации, анализа и синтеза; личного наблюдения и экспериментирования, общения с другими людьми.

Эффективность ТРКМ для меня неоспорима. Во – первых, совокупность форм и методов данной технологии позволили мне выявить и усилить интеллектуальный потенциал у многих школьников, начиная с шестого класса многие ребята на уроках увлекаются поисковой и экспериментальной деятельностью, учатся работать с текстом и графическим материалом, ставить опыты и вести наблюдения, делать выводы. В дальнейшем у таких учащихся формируются желание заниматься научной деятельностью. Ежегодно наши учащиеся принимают активное участие в научных конференциях и конкурсах, получая при этом призовые места (на уровне города, области, республики).

Вторым примером эффективности приёмов и методов данной технологии является – развитие и формирование глубоких знаний у учащихся, которые в ходе самостоятельной поисковой деятельности находят ответы на интересующие вопросы, учащиеся учатся ставить новые вопросы, вырабатывать разнообразные аргументы, принимать независимые продуманные решения. У таких учащихся наблюдается серьезный подход к решению нестандартных задач и вопросов. Наши учащиеся каждый год подтверждают свои знания, умения и навыки в городских, областных, республиканских олимпиадах по «Биологии». Команда «Биоритмы» вот уже пятый год является постоянным участником международной олимпиады по основам наук «Тенгри – Биолог», которая ежегодно занимает призовые места.

В – третьих, данная технология помогает осуществить плавный переход на обновлённую систему образования.

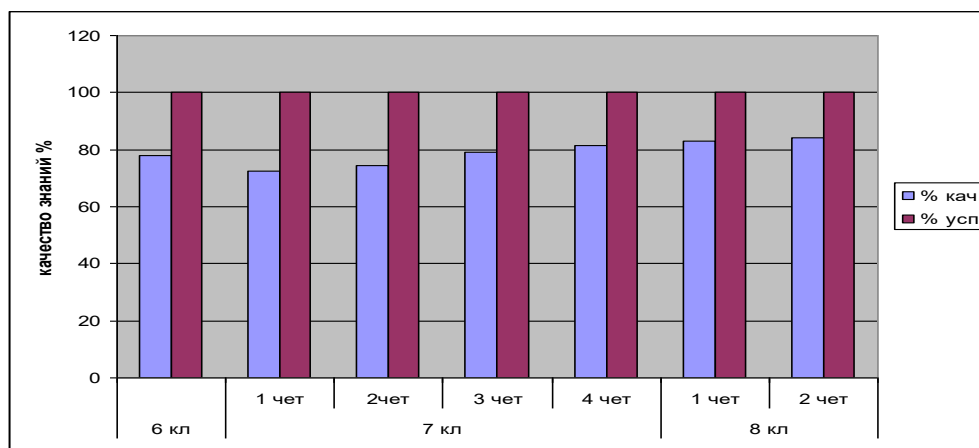

Рисунок 1 Мониторинг качества обученности учащихся в период с шестого по восьмой класс

Анализируя данные рисунка 1, мы наблюдаем за изменением показателя качества знаний нынешней параллели восьмых классов (перешедших на обновлённую программу в 2017-2018 уч.году), который менялся в течение последних 2,5 лет. Несмотря на небольшое падение качества на 5,6% в первой четверти 7 класса по сравнению с качеством обученности в шестом, мы всё же наблюдаем положительный рост данного показателя, который постепенно увеличивается и в восьмом классе стабилизируется. Быстрая адаптация учащихся к новой системе обучения происходит благодаря применению проверенных приемов и методов. Обновлённая система обучения предусматривает создание коллаборативной среды на уроке, где гармонично должны сочетаться интерактивные формы работы: разные приемы групповой и парной деятельности по созданию общего продукта (кластера, постера, диаграммы и т.д.); эффективные формы обратной связи, рефлексия, которые знакомы учащимся с прошлых лет обучения, как стратегии ТРКМ. Возможности данной технологии позволяют применять и критериальное оценивание на уроке, для достижения целей обучения обновленной образовательной программы. В условиях активного обучения перед учащимися ставятся как социальные, так и эмоциональные задачи поскольку они слышат различные точки зрения должны уметь формулировать и защищать свои идеи. [4, с. 98] Тем самым учащиеся начинают создавать свои собственные уникальные понятийные рамки и учатся полагаться на мнения экспертов или понятия, представленные в учебнике. Таким образом, при активном обучении учащиеся имеют возможность общаться со сверстниками и отстаивать своё мнение. В обновленной программе предусмотрено использование различных видов дифференцированных заданий, которые также применяются как один из приемов ТРКМ и позволяют обеспечить вовлеченность всех учащихся в процесс обучения, тем самым достигая инклюзивности урока.

В заключение хотелось бы отметить, что уроки биологии способствуют развитию критического мышления благодаря разнообразному материалу и интерактивным подходам. При выполнении какого-либо задания, учащиеся должны научиться выделять проблему, понять (либо самостоятельно поставить) главную цель, составить логику работы для достижения цели, сопоставить с тем, что уже знают в этой области, и определить, какая дополнительная информация необходима, чтобы сделать вывод и сформулировать свою точку зрения по конкретному вопросу или проблеме. Как видим, это требует сформированности определенных интеллектуальных умений. Ученики должны уметь проанализировать собранные данные, оценить их значимость, выбрать необходимое, структурировать информацию, затем синтезировать, чтобы использовать при решении проблемы, аргументировать свою точку зрения. Все эти умения учащимся помогает формировать технология критического мышления.

Список литературы:

1. Государственная программа развития образования и науки Республики Казахстан на 2016-2019 годы
2. Послание Президента Республики Казахстан Н.Назарбаева народу Казахстана «Рост благосостояния казахстанцев: повышение доходов и качества жизни». 5 октября 2018 г.
3. Заир-Бек С.И. Развитие критического мышления на уроке: Пособие для учителя. – М., 2004.
4. Клустер Д. Что такое критическое мышление / Дэвид Клустер. Критическое мышление и новые виды грамотности. – М., 2005.

ПРАКТИЧЕСКАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ ОБУЧАЮЩИХСЯ КАК ФАКТОР РАЗВИТИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ БУДУЩИХ СПЕЦИАЛИСТОВ

Гливина Евгения,
Бактыгалиев Айдынгали Кадырович,
Сагумбаева Айдана Сатжановна,
преподаватели
Костанайского педагогического колледжа

Аннотация

Бұл мақалада кәсіптік қызметке мамандарды даярлаудың объективті, негізгі және іргелі факторы болып табылатын практикалық оқу үрдісінің өзекті мәселелері қарастырылады.

Аннотация

Данная статья освещает актуальные вопросы процесса практического обучения, являющегося объективным, системообразующим и основополагающим фактором подготовки специалистов к профессиональной деятельности.

Abstract

This article covers topical issues of the practical training process, which is an objective, backbone and fundamental factor in training specialists for professional activities.

Түйінді сөздер: *кәсіби оқыту, кәсіби практика, тәжірибелік сабақ, негізгі құзыреттер, болашақ маман.*

Ключевые слова: *профессиональная подготовка, профессиональная практика, практическое обучение, ключевые компетенции, будущий специалист.*

Keywords: *professional training, professional practice, practical training, key competencies, future specialist*

Реформирование системы образования Республики Казахстан происходит на основе перехода к мировым стандартам качества, в связи с чем, целью современного образования становятся не только узкоспециализированные знания и умения, но и определенные качества личности - «компетенции», которые должны подготовить современного выпускника для дальнейшей жизни в условиях информационного общества. В стратегиях перспективной модернизации государственных образовательных стандартов среднего общего образования и перехода на модель образования, ориентированного на результат, профессиональная подготовка учителя выделена как одно из приоритетных направлений.

Вот почему качество профессиональной подготовки выпускников учреждений среднего профессионального образования на современном этапе определяется не только и не столько знаниями и умениями, полученными в процессе освоения теоретического курса, что соответствует традиционной модели подготовки специалистов, сколько их готовностью эффективно решать основные задачи профессиональной деятельности на основе опыта. В связи с этим становится очевидной задача, стоящая перед

образовательным учреждением, – переориентация с установки на трансляцию профессиональных знаний, умений и навыков на принципиально иную, а именно: формирование компетенций и компетентности, которые выступают новой парадигмой результатов образования и способствуют успешной профессиональной деятельности будущего специалиста. Это, в свою очередь, требует пересмотра подходов к структуре профессионально-образовательного процесса, в частности, к содержанию и методике организации и проведения практического обучения. Поскольку осуществляется идентификация с профессиональной деятельностью учителя, в конечном итоге, практическая деятельность обучающихся будет существенно влиять на развитие и качество подготовки профессионально компетентных специалистов в области педагогики, соответствующих требованиям постиндустриального общества: высокому уровню профессионализма, социальной мобильности, готовности к самообразованию и самосовершенствованию, что, в результате обеспечит востребованность выпускника колледжа на рынке труда.

Как составляющая часть профессионально-образовательного процесса практическое обучение является объективным, системообразующим и основополагающим фактором подготовки специалиста к профессиональной деятельности. Так, например, в Государственном общеобязательном стандарте технического и профессионального образования от 23 августа 2012 года № 1080 в части требования к содержанию образования пункт 8 практическое обучение представлено не только организацией производственного обучения и профессиональной практикой, включающей учебно-производственную работу по приобретению профессиональных навыков (учебная практика и производственное обучение); учебно-производственную работу по приобретению и закреплению (на приобретение рабочей профессии, обучение на производстве); профессиональную практику (технологическую, преддипломную), но и объемом учебного времени, отведенным на практические занятия, по специальным дисциплинам (типовой учебный план, приложение 49), а именно по специальности 0403000 «Социально-культурная деятельность и народное художественное творчество» (по профилю) 1612 часов - учебных практических занятий, 98 – индивидуальных, и только 64 часа – теоретических. Что в совокупности занимает одно из ведущих мест в системе профессиональной подготовки данной специальности и является связующим звеном между теоретическим обучением будущих учителей и практической деятельностью молодого специалиста.

Определением роли и места практического обучения в профессиональном образовании занимались многие ученые. В исследованиях современных ученых О.А. Абдуллиной, Ю.К. Бабанского, Л.В. Бориковой, Н.Н. Загряскиной, Г.М. Коджаспировой, Н.В. Кузьминой, и других убедительно доказана главенствующая роль педагогической практики в подготовке студентов к будущей профессиональной деятельности.

Вопросам совершенствования педагогической практики через содержательные и организационные элементы обучения посвящены работы Ю.К. Бабанского, Л.В. Бориковой, Н.Н. Загряскиной, Г.М. Коджаспировой и др.

Содержание и структуру педагогической практики изучали О.А. Абдуллина, Ю.К. Бабанский, Н.Н. Загряскина, В.А. Слостенин, они рассматривали общие вопросы формирования и развития профессионально значимых качеств учителя в период практики в системе высшего образования.

Следует отметить, что практическое обучение студентов в системе среднего профессионального образования по специальности «Социально-культурная деятельность и народное художественное творчество» в контексте становления профессиональной компетентности будущих специалистов изучено пока недостаточно.

В педагогической науке последнего десятилетия профессиональная компетентность как приоритетная характеристика специалиста рассматривается

учеными с разных позиций. Так, в исследованиях В.И. Байденко, А.Г. Бермуса, Л.Д. Давыдова, Э.Ф. Зеера, Д.А. Иванова, К.Г. Митрофанова, О.В. Соколова, А.А. Хуторского и других проанализирована сущность компетентного подхода в образовании; в работах В.А. Адольфа, Е.В. Бондаревской, Ю.В. Варданян, В.Н. Введенского, И.А. Зимней, А.К. Марковой, В.А. Сластенина, С.А. Хазовой - пути повышения профессиональной компетентности педагога.

Проанализировав широкий круг источников, посвященных феномену «профессиональная компетентность», особенностям ее становления, можно сказать, что данная проблема является актуальной для современной педагогической науки и практики и представляет большой интерес для исследователей. Анализ состояния изученности проблемы позволил выявить ряд противоречий в профессиональной подготовке учителей:

- на социально-теоретическом уровне – между возросшими требованиями со стороны общества и его членов к качеству образования и уровнем профессиональной компетентности сегодняшних выпускников педагогических колледжей;

- на концептуальном уровне – между новыми целевыми ориентирами в педагогическом образовании, которые все более смещаются в сторону компетентного подхода в образовании, и традиционной «знаниецентрической» ориентацией профессионально-образовательного процесса в педагогических колледжах;

- между необходимостью обеспечения единства теоретической и практической подготовки студентов и их фрагментарностью и разрозненностью;

- на уровне практической деятельности – между потенциалом практического обучения в формировании профессиональной компетентности будущих учителей других специальностей и недостаточной его научно-методической разработанностью.

На современном этапе одним из важнейших звеньев профессиональной подготовки является практическое обучение, обеспечивающее фундамент профессиональной компетентности будущего учителя. Практика играет важную роль в становлении профессионализма и формировании профессиональной компетентности будущих учителей, что подтверждается работами психологов (Абульханова-Славская И.А., Маркова А.К.) и педагогов (Кузьмина Н.В., Сластенин В.А. и др.), а также опытом работы педагогов – исследователей высшей школы (Павлова Л.А., Петрова М.А. и др.). В процессе практической деятельности обучающегося, считают О.А. Абдуллина и Н.Н. Загрязкина, интенсифицируется процесс становления учителя, его самообразования и самовоспитания, осуществляется проверка степени профессиональной готовности и пригодности к педагогической деятельности, уровня педагогической направленности.

Значимым является уточнение А.П.Тряпицыной, что «еще в период обучения человек должен приобрести опыт целостного системного видения профессиональной деятельности, научиться системно действовать в ней, решать новые задачи». Поэтому в качестве фактора формирования профессиональной компетентности студентов можно принять профессиональную практику, в процессе которой в полной мере осуществляется идентификация с профессиональной деятельностью учителя.

В свете нового видения задач профессионального образования в системе практического обучения мы видим, что произошел переход от дисциплинарно-ориентированной системы профессионального обучения к практико-ориентированной, где будущий педагог становится активным субъектом созидательной деятельности, приобретает опыт самостоятельного построения личностной, образовательной и профессионально-педагогической траектории развития.

Практическая деятельность учителя обуславливает характер и состав компонентов профессиональной компетентности выпускника, представленные в виде групп компетенций: профессионально-личностные, психолого-педагогические, предметно-методические, коммуникативно-организаторские, проектно-исследовательские,

аналитико-диагностические. Причем, набор вышеназванных компетенций может варьироваться в зависимости от рода будущей профессиональной деятельности, от возрастной группы обучающихся, от специфики (особенностей) подготовки того или иного образовательного учреждения. Из перечисленных групп компетенций стержневой является профессионально-личностная составляющая, поскольку именно профессионально-личностный компонент связан с позицией и направленностью будущего специалиста как личности, субъекта деятельности.

Так же можно выделить ключевые компетенции, которыми должен обладать выпускник колледжа, основываясь на исследованиях А.В.Хуторского

1) Это компетенции в сфере **мировоззрения, связанные с ценностными ориентирами** учащегося колледжа, его способностью видеть и понимать окружающий мир, ориентироваться в нем, осознавать свою роль и предназначение, уметь выбирать целевые и смысловые установки для своих действий и поступков, принимать решения. Данные компетенции обеспечивают механизм самоопределения учащегося в ситуациях учебной и иной деятельности;

2) **Поликультурные компетенции.** Очерчивают круг вопросов, по отношению к которым учащийся должен быть хорошо осведомлен, обладать познаниями и опытом деятельности, это – особенности культуры своего этноса и общечеловеческой культуры, духовно-нравственные основы жизни человека и человечества, отдельных этносов, культурологические основы семейных, социальных, общественных явлений и традиций, роль науки и религии в жизни человека, их влияние на мир и др.;

3) **Учебно-познавательные компетенции.** Это совокупность компетенций учащегося в сфере самостоятельной познавательной деятельности, включающей элементы логической, методологической, общеучебной деятельности, соотношенной с реальными познаваемыми объектами. Сюда входят знания и умения организации целеполагания, планирования, анализа, рефлексии, самооценки учебно-познавательной деятельности. По отношению к изучаемым объектам учащийся овладевает креативными навыками продуктивной деятельности: добыванием знаний непосредственно из реальности, владением приемами действий в нестандартных ситуациях, эвристическими методами решения проблем;

4) **Информационные компетенции.** При помощи реальных объектов (телевизор, магнитофон, телефон, факс, компьютер, принтер, модем, копир) и информационных технологий (аудио- и видеозапись, электронная почта, СМИ, Интернет) формируются умения самостоятельно искать, анализировать и отбирать необходимую информацию, организовывать, преобразовывать, сохранять и передавать ее. Данные компетенции обеспечивают навыки деятельности учащегося по отношению к информации, содержащейся в учебных предметах и образовательных областях, а также в окружающем мире;

5) **Коммуникативные компетенции.** Включают знание необходимых языков (казахский, русский, английский и др.), способов взаимодействия с окружающими и удаленными людьми и событиями, навыки работы в группе, владение различными социальными ролями в коллективе;

6) **Социальные компетенции** означают владение знаниями и опытом в сфере гражданско-общественной деятельности (выполнение роли гражданина, наблюдателя, избирателя, представителя), в социально-трудовой сфере (права потребителя, покупателя, клиента, производителя), в сфере семейных отношений и обязанностей, в вопросах экономики и права, в области профессионального самоопределения;

7) **Компетенции личностного самосовершенствования** направлены на освоение способов физического, духовного и интеллектуального саморазвития, эмоциональной саморегуляции и самоподдержки. Реальным объектом в сфере данных компетенций выступает сам учащийся. Он овладевает способами деятельности в собственных

интересах и возможностях, что выражается в его непрерывном самопознании, развитии необходимых современному человеку личностных качеств, формировании психологической грамотности, культуры мышления и поведения.

Предметные компетенции тесно связаны со знанием. Предметные теоретические и практические знания включают в себя знания, относящиеся к конкретной дисциплине, подходы к решению проблем, знание истории данного предмета и современных тенденций его развития и т.д.

В наиболее обобщенном виде учащийся колледжа должен овладеть следующими **предметными компетенциями**:

- демонстрировать знакомство с основами и историей дисциплины;
- четко сообщать полученные базовые знания;
- контекстуализировать и интерпретировать новую информацию;
- демонстрировать понимание общей структуры дисциплины и связей между ее элементами;
- демонстрировать понимание методов критического анализа, формирование теорий и использовать методы критического анализа;
- использовать методы, свойственные данной дисциплине.

Специальные (профессионально-ориентированные) компетенции будущего учителя включают:

- владение теорией и навыками практической работы в избранной профессиональной области;
- применение на практике знаний основ организации и планирования учебной и воспитательной и опытно-экспериментальной работы;
- владение навыками работы на современной аппаратуре, выполняя разнообразные профессиональные задачи;
- способность к проадаптации, к обучению новым методам, методикам и технологиям обучения и воспитания;
- способность применять на практике принципы организации и построения учебно-воспитательной работы в школе;
- владение навыками производить педагогическую оценку результатов деятельности школьников;
- владение навыками работы с неуспевающими детьми, детьми с отклоняющимся поведением.

Можно сделать вывод, что при выполнении и соблюдении таких педагогических условий, как:

- организация профессионально-образовательного процесса будущих специалистов в течение всего периода обучения будет носить практико-ориентированный характер;
- в профессионально-образовательном пространстве педагогического колледжа в контексте компетентного подхода будет внедрена организационно-содержательная модель профессиональной практики;
- практическое обучение будет рассматриваться как целостная структура, определяющаяся поэтапностью реализации цели, содержанием профессиональной практики, взаимосвязью видов практик между собой, преемственностью форм, методов и средств практического и теоретического обучения;
- содержательные и процессуальные компоненты профессиональной практики (содержание, формы, методы, средства) будут направлены на формирование у студентов педагогического колледжа профессиональных компетенций практическая деятельность обучающихся будет являться эффективным фактором формирования профессиональной компетентности будущих специалистов.

Список литературы:

1. Государственный общеобязательный стандарт технического и профессионального образования от 23 августа 2012 года № 1080 в части требования к содержанию образования пункт 8
2. Хуторской А.В. Метапредметный подход в обучении // Научно-методическое пособие 2-е изд., - Москва: Издательство «Эйдос» 2016 – 80с. (серия «Новые стандарты»)
3. Бабанский Ю.К. Оптимизация учебно-воспитательного процесса // Методические основы – Москва 2015
4. Государственная программа развития образования Республики Казахстан на 2011-2020 годы (Утверждена Указом Президента Республики Казахстан № 1118 от 07.12.2010 года)

ОПЫТ ВНЕДРЕНИЯ СИСТЕМЫ ДУАЛЬНОГО ОБУЧЕНИЯ В ЛИСАКОВСКОМ ТЕХНИЧЕСКОМ КОЛЛЕДЖЕ

Гурина Марина Рудольфовна,
методист
Бургард Маргарита Сергеевна,
преподаватель спецдисциплин
КГКП «Лисаковский технический колледж»

Аннотация

Қазіргі заманғы кәсіптік білім беру жұмыстарды орындауға дереу кірісуге дайын жоғары білікті, бәсекеге қабілетті мамандарды даярлауға бағытталған. Білім беру жүйесінің міндеттерінің бірі оқытудың жаңа технологияларын енгізу болып табылады. Дуальді оқыту жүйесі-кәсіптік-техникалық кадрларды даярлаудың ең тиімді нысандарының бірі.

Аннотация

Современное профессиональное образование ориентировано на подготовку высококвалифицированных, конкурентоспособных специалистов, готовых немедленно приступить к выполнению работ. Одной из задач системы образования является внедрение новых технологий обучения. Дуальная система обучения – одна из самых эффективных форм подготовки профессионально-технических кадров.

Abstract

Modern professional education is focused on the training of highly qualified, competitive specialists who are ready to start work immediately. One of the tasks of the education system is the introduction of new learning technologies. The dual system of education is one of the most effective forms of training of professional and technical personnel.

Түйінді сөздер: білікті маман, кәсіби құзыреттер, кәсіптік оқыту, жұмысқа орналастыру, маман, жұмыс берушінің талаптары, ынтымақтастық, әлеуметтік әріптестік.

Ключевые слова: квалифицированный специалист, профессиональные компетенции, профессиональное обучение, трудоустройство, специалист, требования работодателя, сотрудничество, социальное партнерство.

Keywords: qualified specialist, professional competences, vocational training, employment opportunity, specialist, requirements of employer, cooperation, social partnership

«Школьное, техническо-производственное, высшее образование молодежи имеют важное значение. Следует развивать систему дуального обучения, для того чтобы компании при помощи государства брали на себя вопросы подготовки молодежи. Для этого необходимо внимательно изучить опыт европейских стран», - отметил Президент Казахстана на встрече с министром образования РК.

Дуальное обучение, как показывает практика европейской системы образования, является продуктом тесного взаимодействия образовательных учреждений и работодателей по успешной профессиональной и социальной адаптации будущего

специалиста. На сегодняшний день дуальная система обучения – одна из самых эффективных форм подготовки профессионально-технических кадров в мире, которая широко распространена в промышленно развитых странах и является основной системой подготовки кадров более чем в 60 странах. Его элементы в Казахстане внедряются в 97 организациях ТиПО. Подготовку квалифицированных специалистов учебные заведения проводят в партнерстве с предприятиями разных отраслей

При дуальной целевой подготовке студент приобретает на ранних стадиях обучения определенные профессиональные компетенции, а также такие личностные качества как: умение работать в команде, навыки оптимального выбора технологического решения, ответственность за порученный участок деятельности. В процессе работы он по-новому осмысливает будущую специальность и принимает обоснованное решение о правильности выбора профессии. Помимо всего, будущий специалист при добросовестном труде может обеспечить себе дополнительный доход и стаж работы, необходимый для трудоустройства в современных условиях.

Дуальная система профессиональной подготовки строится на взаимодействии двух самостоятельных в организационном и правовом отношениях носителей образования в рамках официально признанного профессионального обучения, т.е. осуществляемого в соответствии с законодательством о профессиональном образовании. Эта система включает две различные учебно-производственные среды, такие как предприятие и образовательное учреждение, которые действуют сообща во имя общей цели – профессиональной подготовки обучающихся. Дуальная система предусматривает вовлечение в процесс подготовки кадров предприятий, которые идут на достаточно существенные расходы, связанные с обучением работников, так как хорошо знают что затраты на качественное профессиональное обучение являются хорошим вкладом капитала. В рамках дуальной системы профессиональное обучение проводится большей частью не в учебном заведении, а на предприятиях. Для дуальной системы обучения характерно следующее: 70-80 процентов обучения проходит на производстве 3-4 дня в неделю обучающийся учится на предприятии и 1-2 дня в колледже. Треть учебных программ охватывает общеобразовательные дисциплины и две трети - предметы по специальности. Срок обучения составляет от 2 до 3,5 лет, и основные затраты по обучению несет предприятие. В основе дуальной системы обучения лежит равная ответственность за качество обучения, как со стороны работодателя, так и со стороны Министерства образования, акиматов и самих колледжей.

В настоящее время в республике наблюдается существенная нехватка профессионально-технических и квалифицированных рабочих кадров. Поэтому в этом случае дуальное обучение является неотъемлемым звеном в подготовке специалистов, поскольку имеет преимущества: высокий процент трудоустройства, высокая мотивация в получении знаний, заинтересованность, руководителей соответствующих предприятий в практическом обучении. Работодатель при приеме на работу предпочтению отдаст тому из претендентов, который на деле продемонстрирует свои профессиональные навыки. Поэтому дуальная система обучения способна подготовить профессионала, который без особого труда найдет рабочее место. Соответственно, без качественного социального партнерства учебного заведения с предприятием, будущим работодателем, желаемого эффекта трудно достичь. Ведь и предприниматели, и руководители заинтересованы в том, чтобы на их предприятия приходили квалифицированные специалисты.

Преимуществом дуального обучения является обеспечение высокого процента трудоустройства выпускников, так как они полностью отвечают требованиям работодателя. Обучение максимально приближено к запросам производства. Именно поэтому распространение принципов дуальной организации на другие уровни профессионального образования представляется целесообразным, своевременным и перспективным. Основная задача, на стадии внедрения проекта, заключается в том,

чтобы выявить какие специальности представляют наибольший спрос в регионе. Исходным пунктом для соответствующих предположений явилась экономическая ситуация в стране и конкретно в Костанайском регионе.

В Лисаковском техническом колледже с 2012 года ввели некоторые элементы дуального обучения благодаря тесному сотрудничеству с социальными партнёрами. Поставив перед собой цель: осуществлять подготовку конкурентоспособных специалистов, способных максимально адаптироваться к изменяющимся условиям рынка и требованиям работодателей Лисаковский технический колледж продолжает работу по внедрению дуального обучения по специальности «Мебельное производство», квалификации «Комплектовщик мебели». Социальными партнерами колледжа в реализации эксперимента являются ТОО «Жиһаз», ТОО «Декор», ТОО «Авангард», ТОО «Мебель групп» - частные предприятия по изготовлению мебели и столярной продукции для рынка Казахстана. С данными предприятиями колледж наладил систему партнерских отношений, что позволило им принять участие в первом этапе эксперимента по внедрению дуального обучения и произвести выпуск специалистов в 2019 году по квалификации «Комплектовщик мебели».

На сегодняшний день колледж сотрудничает с тринадцатью постоянными социальными партнерами, среди которых такие предприятия, как АО «ССГПО», КБРУ, ТОО «АлтынОмир», АО «Варваринское», ТОО «Оркен», ТОО «ЛМФ Имсталькон», ТОО «Казметаллургремонт», ТОО «Альтаирстройсервис» и другие. Заключено 16 долгосрочных договоров и 4 меморандума с социальными партнёрами, а так же заключаются индивидуальные договора на период прохождения практики с крестьянскими хозяйствами, государственными предприятиями и учреждениями, индивидуальными предпринимателями. Благодаря такому сотрудничеству есть возможность 100% обеспечивать обучающихся местами производственной практики по всем специальностям колледжа.

Студенты первого курса Лисаковского технического колледжа специальности «Техническое обслуживание и ремонт автомобильного транспорта», квалификации «Слесарь по ремонту автомобилей» проходили производственное обучение в автотранспортном цехе ТОО «АлтынОмир». Учебный процесс был построен по принципу «4+2», т.е. четыре дня в неделю было отведено теоретическому обучению в колледже, а 2 дня в неделю для производственного обучения на базе автотранспортного цеха. Вместе с мастером производственного обучения студенты в течение рабочего дня находились на территории цеха, что позволило наглядно увидеть производственный процесс. Обучающиеся были поделены на группы по 2-3 человека, за каждой из которых был закреплен наставник из числа работников предприятия. Благодаря такому делению ребята смогли в полной мере овладеть необходимыми навыками слесаря по ремонту автомобилей, накопить определённый опыт. Знания, полученные студентами в течение четырех «теоретических» дней по специальным предметам, например «Устройство автомобиля» или «Спецтехнология», удавалось применить и закрепить в процессе производственного обучения на базе предприятия. Удалось сократить разрыв между теорией и практикой. Сталкиваясь с различными стандартными и нестандартными ситуациями, проживая рабочую жизнь, ребята смогли приобрести самостоятельность и уверенность в себе, теперь им будет легче адаптироваться к взрослой жизни, влиться в трудовой коллектив. Обучающиеся работали не с текстами и компьютерами, а с производственными ситуациями, они приучались к труду и трудовой дисциплине, приобрели профессиональные навыки, перенимая опыт старших, научились самостоятельно принимать решения, обрели способность к планированию производственных процессов, научились приспосабливаться к предъявляемым требованиям и производственным условиям.

За время прохождения обучения по дуальной системе, студенты овладели основными знаниями и навыками, в соответствии с едиными тарифно - квалификационными характеристиками работ. По итогам обучения были присвоены соответствующие разряды. Наставники с предприятий предоставили хорошие отзывы о студентах. Некоторым обучающимся было предложено в дальнейшем проходить практику на базе предприятий социальных партнеров с дальнейшим трудоустройством.

Для ТОО «Алтын Омир» внедрение элементов дуальной системы обучения явилось возможностью подготовить для себя кадры, экономя на расходах по поиску и подбору работников и их переподготовке. Уже во время обучения на производстве студенты имеют возможность получать за свой труд на предприятии денежное вознаграждение, а после его окончания – работу, к которой хорошо подготовлены. В подобной ситуации в выигрыше остается и государство, которое эффективно решает задачу подготовки квалифицированных кадров для своей экономики. Дуальная система обучения позволяет сократить расходы профессионально-технической системы страны на закупку и содержание дорогостоящего производственного оборудования. Кроме того, в условиях производства быстрее обновляются производственные технологии и используется новейшее оборудование, в том числе, и при обучении обучающихся.

Социальное партнерство играет важную роль в подготовке квалифицированных специалистов колледжа, а так же содействует развитию технического и профессионального образования. В рамках социального партнерства педагогический коллектив колледжа принимает участие в организации и проведении деловых встреч, экскурсий, круглых столов, один из которых состоялся 11 января 2019 года на базе колледжа, а так же выездных педагогических советов на базе социальных партнеров. Благодаря тесному сотрудничеству колледжа и предприятий происходит обновление материально – технической базы учебного заведения. На базе предприятий преподаватели и мастера производственного колледжа имеют возможность повышать квалификацию. Специалисты предприятий принимают участие в разработке и обновлении учебно – методического комплекса по предметам, входят в состав экзаменационных комиссий и комиссий по курсовой подготовке студентов, оказывают помощь в проведении открытых уроков и семинарских занятий, культурных мероприятий.

На сегодняшний день Лисаковский технический колледж заключены договора с социальными партнерами ТОО «Жиһаз», ТОО «Декор» с целью подготовки обучающихся первого курса квалификации «Комплектовщик мебели» по дуальной системе обучения.

Считаем целесообразным проводить профориентационную работу колледжа в школах, привлекая социальных партнеров, проводя беседы, встречи и экскурсии на предприятия для возможности более обдуманного выбора школьниками будущей профессии. На предприятиях следует оборудовать мастерские и кабинеты для обучения по дуальной системе. Что даст возможность сократить большой дефицит навыков в отношении технической компетентности.

Для более эффективной и качественной работы обучающихся и наставников необходимо выработать основные принципы обучения в рамках социального партнерства, например, такие как:

1. Принцип современности – обучение, при котором наставник умело использует все современные возможности для развития личности обучающегося, его активного умственного роста, усвоения знаний, умений и навыков.

2. Принцип целенаправленности – осознание и четкое определение конечной цели: какой материал и, какую информацию должен усвоить обучающийся, чему научиться, что поможет добиться этой цели.

3. Принцип оригинальности - создание на производстве условий для нестандартной ситуации в целях побуждения обучающегося к принятию самостоятельных решений и возможных вариантов выхода из нее под руководством наставника.

4. Принцип прагматизма – умение жить и работать рационально, с акцентом на достижение реальных целей, здоровый образ жизни и профессиональный успех.

Развитие системы социального партнерства и, как следствие, дуальной системы обучения создает возможность достижения относительного баланса интересов работников и работодателей на основе сотрудничества. Оно служит действенным инструментом сочетания экономической эффективности и социальной справедливости, а так же залогом благополучия молодых, начинающих специалистов.

Список литературы:

1. «Білім» информационно – методический журнал №4 2011г., №1, №4, №9 2012г.
2. Государственная Программа развития образования Республики Казахстан на 2011-2020 годы. От 7 декабря 2010 года № 1118. – Астана: МОН РК, 2011.
3. Госпрограмма форсированного индустриально-инновационного развития - Астана, 2010.
4. Журнал «Техническое и профессиональное образование» №3, 2015г./ Астана – 120 с.
5. Назарбаев Н. «Взгляд в будущее: модернизация общественного сознания» 2017г.
6. Послание Президента РК Н.А. Назарбаева народу Казахстана «Стратегия «Казахстан-2050»: новый политический курс состоявшегося государства».- Астана, 2012.
7. «Профессиональная школа» республиканский научно – методический журнал №5 2015г.
8. «Современное образование» журнал №2 2017г.
9. «Справочник руководителя образовательного учреждения» №11 2015г.

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ КЕЙС-ТЕХНОЛОГИИ В ПРОЦЕССЕ ОБУЧЕНИЯ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ НАЧАЛЬНЫХ КЛАССОВ

Данильченко Галина Ивановна
канд.пед.наук, асс.проф. КГПУ,
г.Костанай

Аннотация

Мақалада ЖОО-ның оқу үрдісінде кейс-технологияны қолдану мүмкіндіктері қарастырылады және болашақ бастауыш сынып мұғалімдерін оқытуда осы әдістің тиімділігі мен перспективасы дәлелденеді. Кейс-технологиялар пәндік білімді бекітуге, кәсіби құзыреттілікке ие болуға ғана емес, креативті ойлауды дамытуға, білімді практикада қолдануға ықпал етеді.

Аннотация

В статье рассматриваются возможности применения кейс-технологии в учебном процессе вуза и доказывается эффективность и перспективность данного метода при обучении будущих учителей начальных классов. Отмечается, что кейс-технологии не только помогают закрепить предметные знания, обрести профессиональные компетенции, но и способствуют развитию креативного мышления, применению знаний на практике.

Abstract

The article discusses the possibility of using case-technology in the educational process of the university and proves the effectiveness and availability of this method in teaching future primary school teachers. It is noted that case-based technologies not only help consolidate subject knowledge, gain professional competence, but also contribute to the development of creative thinking, the application of knowledge in practice.

Түйінді сөздер: білім беру технологиялары, интерактивті технологиялар, білім беру, кейс-технологиялар, кейс-әдіс

Ключевые слова: образовательные технологии, интерактивные технологии, образование, кейс-технологии, кейс-метод

Keywords: educational technology, interactive technology, education, case technology, case method

Интеграция Казахстана в общемировое образовательное пространство, смена парадигмы образования, формирование его новой национальной модели не оставляют без внимания вопросы качества подготовки педагогических кадров, тех, кто будет решать задачу воспитания молодого поколения с инновационным типом мышления, с развитой мировоззренческой культурой и поликультурным сознанием.

Современное высшее образование ориентировано на формирование академических, социально-личностных и профессиональных компетенций, развитие умений и навыков мыслительной деятельности, способностей личности к обучению, умению перерабатывать огромные массивы информации. В этой связи перед высшей школой стоит задача поиска технологий обучения, направленных на становление специалиста нового типа. Современный специалист должен обладать способностью оптимального поведения в различных ситуациях, отличаться системностью и эффективностью действий в условиях непрерывных изменений в общественной, профессиональной и других сферах жизни.

К таким технологиям следует отнести кейс-технологию (case-study) - технологию активного проблемного, эвристического обучения.

Исследователь Г.А. Багиев определяет технологию кейсов, как метод обучения, который предоставляет возможность студентам и преподавателям участвовать в непосредственном обсуждении деловых ситуаций или задач. Эти кейсы читаются, изучаются и обсуждаются студентами, а также составляют основы беседы группы под руководством преподавателя. Таким образом, метод кейсов, по мнению исследователя, – это и особый вид учебного материала, и особые способы использования этого материала в учебном процессе[1].

Кейс-метод или метод конкретных ситуаций базируется на ситуационном подходе; его основной задачей является развитие у студентов практических умений и навыков принятия решений в профессиональной деятельности. Кейс-метод был разработан в Гарвардском университете (США) в 20-30 гг. XX в., а широкое распространение получил во второй половине прошлого столетия в сфере бизнес-образования, когда известными педагогами-реформаторами разрабатывались и вводились в практику так называемые методы активного обучения.

В соответствии с идеями активного обучения, одним из ярких выразителей которых в XX в. являлся Дж. Дьюи, необходимо было в образовательной практике соединить знание и действие. В Гарвардской школе бизнеса к середине прошлого столетия поставили задачу интеграции знаний и практики, для решения которой был разработан и использовался кейс-метод.

Задачи кейс-технологии заключаются в создании условий для повышения мотивации учения студентов; овладения навыками анализа ситуаций и нахождения оптимального количества ситуаций; отработки умений работы с информацией, моделирования решений данных ситуаций, представления различных подходов к разработке планов действий, ориентированных на конечный результат; принятии правильного решения на основе группового анализа ситуации; приобретения навыков четкого и точного изложения и аргументирования собственной точки зрения в устной и письменной форме, осуществления самоанализа, самоконтроля и самооценки.

Суть реализации кейс-метода в профессиональной подготовке учителя состоит в анализе на практических занятиях специально разработанных проблемных

педагогических ситуаций, путей и способов их разрешения, оценке и прогнозировании последствий принятых решений. Ходом обсуждения обычно руководит преподаватель (при групповой форме работы – лидеры групп). В процессе общей дискуссии студенты выявляют наиболее существенные проблемы, требующие разрешения, анализируют доступную им информацию, отбирают из нее наиболее значимую, на основе имеющихся у них психолого-педагогических и предметных знаний предлагают возможные пути решения, оценивают вероятность успеха того или иного варианта. В процессе обсуждения конкретных ситуаций происходит актуализация теоретических знаний студентов, развиваются их практические умения и навыки, они учатся работать с информацией, принимать профессиональные решения. Следует также заметить, что одним из важнейших требований в применении кейс-метода является реальность описываемых в ситуациях событий, поэтому конкретные ситуации разрабатываются на основе подлинных фактов.

Однако в области профессионального педагогического образования будущих учителей начальных классов кейс-метод до настоящего времени используется явно недостаточно. Технология ситуационного анализа или технология конкретной ситуации. Самая распространенная технология. Она позволяет подробно исследовать сложную ситуацию. Студенту предлагается текст с подробным описанием ситуации и задача, требующая решения. В тексте могут описываться уже осуществленные действия, принятые решения, для анализа их целесообразности [2]

В ходе проведения занятий со студентами психолого-педагогического факультета специальности «Педагогика и методика начального обучения» по дисциплине «Методика преподавания естествознания с практикумом» студентам предлагалось найти решение следующей ситуации:

Для изучения многообразия цветковых растений учителем начальных классов ежегодно проводилась экскурсия в лесопосадку расположенную недалеко от школы в шаговой доступности. При изучении многообразия цветущих растений учащимся предлагалось рассмотреть строение цветка, зарисовать расположение цветков на стебле растения, собрать гербарий 10 видов растений (учитывая, что каждый гербарный лист должен содержать все органы растения). Наполняемость класса 27 человек.

При проведении экскурсий на следующий год оказалось, что многих видов растений для изучения обнаружить не удалось.

Задачи

- провести анализ ситуации
- выявить причины исчезновения растений
- дать рекомендации учителю по организации работы с учащимися по изучению растений.

В обсуждения предложенной ситуации студенты отвечали на вопросы преподавателя:

Как вы думаете, с чем может быть связано исчезновение растений? Могло ли повлиять задание учителя по сбору гербария на изменение флористического разнообразия места проведения экскурсии?

Если предположить, что обеднение видового разнообразия связано с выполнением заданий учащимися прошлых лет, то с какими именно и почему?

Какие виды заданий можно предложить учащимся для более глубокого изучения этой темы?

После проведения обсуждения студентам давалось задание самостоятельно разработать кейс, в котором должна была быть отражена реальная проблема, с которой они или известные им педагоги встретились в профессиональной деятельности. Изложение проблемной ситуации могло быть дано в свободной литературной форме, рекомендовалось также отразить в нем следующие вопросы:

- описание возникшей проблемы;
 - что предшествовало возникновению ситуации;
 - причины возникновения данной проблемы;
 - какие задачи ставились учителем для разрешения проблемы;
 - какие остались сомнения, вопросы по поводу разрешения данной проблемы;
 - прогноз дальнейшего хода развития ситуации;
 - другие возможные варианты разрешения ситуации;
- выводы.

Студенты используют на практике знания, усвоенные ими из теоретических курсов, тем самым воплощается в жизнь идея Дж.Дьюи соединения знаний и действия. В процессе реализации различных методов работы с кейсами осуществляется уточнение и корректировка полученных студентами знаний, они становятся более осознанными, студенты глубже понимают сущность как педагогической деятельности в целом, т.к. и содержащихся в ней проблем.

Образовательный потенциал использования в учебном процессе подготовки будущих учителей к профессиональной деятельности достаточно высок. Его использование позволяет иллюстрировать теоретические знания на материале реальных событий, стимулирует познавательную активность обучающихся, способствует развитию необходимых компетенций (умение работать с источниками, искать альтернативы в решении проблем и т.п.), способствует развитию различных практических навыков, актуализирует определенный комплекс знаний, который необходимо усвоить при разрешении заявленной проблемы.

Преподаватель может использовать и готовые кейсы, и создавать собственные разработки. Источниками кейсов могут быть художественные произведения, кинофильмы, научная информация, экспозиции музеев, интернет, опыт учащихся.

Обучаемые получают опыт решения проблем, возможность соотносить теорию с реальной жизнью, возможность применения теоретических знаний на практике.

Метод не требует больших материальных или временных затрат и предполагает вариативность обучения. Несомненными плюсами кейсов являются: практическая направленность; возможность адаптировать ситуацию к реальной организационной ситуации; активность участников в относительно безопасной ситуации; возможность создать рабочую доброжелательную мотивирующую обстановку, позволяющую участникам задействовать имеющийся опыт, проявить креативность; возможность получения позитивной обратной связи от ведущего и участников, возможность для участников повысить свою уверенность в том, что они могут справиться в реальности с задачами такого плана или, наоборот, выявить свои недостатки; возможность для участников делать ошибки в ситуации, приближенной к реальности, а потом их анализировать [3].

Достоинством кейс-технологии является ее гибкость, вариативность, что способствует развитию креативности у преподавателя и студентов.

Таким образом, были обозначены обучающие возможности кейс-метода. Его возможно использовать в учебном процессе подготовки будущих учителей. Однако это требует каждодневной творческой работы по осмыслению и отбору ситуаций, анализу учебного материала, созданию кейса. Это огромная работа в аудитории и за ее пределами, со студентами и без них. Но она может обеспечить значительное повышение эффективности учебно-воспитательного процесса [4].

Конечно, использование кейс-технологии в обучении не решит всех проблем и не должно стать самоцелью. Необходимо учитывать цели и задачи каждого занятия, характер материала, возможности обучающихся. Наибольшего эффекта можно достичь при разумном сочетании традиционных и интерактивных технологий обучения, когда они взаимосвязаны и дополняют друг друга.

Список литературы:

1. Багиев Г.Л. Руководство к практическим занятиям по маркетингу с использованием кейс-метода [Электронный ресурс] / Г.Л. Багиев, В.Н. Наумов // Энциклопедия маркетинга. – Режим доступа: <http://www.marketing.spb.ru/read/m21/>, своб.
2. Заиченко, Г.Н. Кейс-метод // Г.Н.Заиченко / Уроки. Творчество. Мастерство [Электронный ресурс]. – 2014. Режим доступа: <http://galina-soleil.narod.ru/>
3. Вагина М.В. Использование метода кейс-стадикак образовательной технологии <http://www.gup.ru/events/smi/detail.php?ID=166183>
4. Планкин К.А. Обучающие возможности кейс-метода в профессиональном образовании [Текст] / К.А.Планкин, В.А. Ченобытов // Молодой ученый. 2013. №1. С. 354-355.

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ИННОВАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ НА УРОКАХ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА

Даумова Зауреш Сақытбаевна,
Козлова Любовь Васильевна,
учителя английского языка высшей категории
ГУ «Школа-гимназия №3
отдела образования акимата города Костаная»

Аннотация

Жаңа ақпараттық технологияларды қарқынды енгізу және қолдану, сабақта коммуникацияның барлық құралдарын қолдану мұғалімге барлық білім алушыларды ағылшын тілін үйренуде белсенді танымдық қызметке тартуды, оқушылардың дағдылары мен іскерліктерін өзектілендіруді, алған білімдерін тәжірибеде және күнделікті өмірде қолдануды ұсынады. Бұл мақаланың мақсаты ағылшын тілін мектепте оқыту тәжірибесінде инновациялық технологияларды қолдану дағдысын тарату болып табылады.

Аннотация

Интенсивное внедрение и применение новых информационных технологий, использование всех средств коммуникаций на уроке предоставляет учителю вовлечь всех обучающихся в активную познавательную деятельность при изучении английского языка, актуализировать навыки и умения учащихся, применить полученные знания на практике и в повседневной жизни.

Целью данной статьи является распространение опыта в применении инновационных технологий в практике преподавания английского языка в школе.

Abstract

Intensive implementation and application of new information technologies, the use of all means of communication in the classroom provides the teacher to involve all students in active cognitive activity in learning English, to update the skills of students, to apply the knowledge in practice and in everyday life.

The purpose of this article is to disseminate experience in the application of innovative technologies in the practice of teaching English at school

Түйінді сөздер: Инновациялық технологиялар, интерактивті жабдық, сайттар, оқуға ынталандыру, оқушылардың өзін-өзі бағалауы, сабақтың мазмұны

Ключевые слова: Инновационные технологии, интерактивное оборудование, сайты, мотивация обучения, самооценка обучающихся, содержание урока

Key words: Innovative technologies, interactive equipment, websites, learning motivation, students' self-assessment, lesson content

В настоящее время идет активный процесс информатизации в области образования, который предполагает интенсивное внедрение и применение новых инновационных технологий, использование всех средств коммуникаций, которые могут быть полезны в формировании интеллектуально развитой личности, хорошо ориентирующейся в информационном пространстве. Стремительное внедрение информационных процессов

в различные сферы жизни стало одним из главных факторов разработки новой модели системы образования на основе современных информационных технологий. Речь идёт о создании условий для раскрытия творческого потенциала учащегося, развития его способностей, воспитания потребности самосовершенствования и обучения в течение всей жизни. Знания и квалификация становятся приоритетными ценностями для человека.

Соответственно и система образования нацелена не столько на усвоение суммы готовых знаний, сколько на формирование интеллектуальных умений, умений самостоятельной познавательной деятельности. Это иная система образования по сравнению с той, которая была востребована обществом ранее. Применение новейших средств инновационных технологий в различных сферах человеческой деятельности, в том числе и в образовании, приобретает все большую актуальность. В отечественных и зарубежных изданиях компьютеризация учебного процесса рассматривается как один из актуальных факторов организации обучения.

Многие основные методические инновации связаны сегодня с применением интерактивных методов обучения. Специальное программное обеспечение позволяет учителю создавать авторские уроки. Подготовка занятия с использованием интерактивного оборудования предполагает серьёзную дополнительную работу по формированию материала в электронном виде. Разработка уроков с использованием интерактивного оборудования - достаточно трудоёмкий процесс. Однако он приносит весьма богатые плоды.

Использование на уроках интерактивного оборудования

- позволяет индивидуализировать обучение;
- повышает активность обучаемых;
- помогает интенсифицировать обучение;
- повышает мотивацию учения;
- создаёт условия для самостоятельной работы;
- способствует выработке самооценки у обучающихся;
- создаёт комфортную среду обучения.

Интерактивное оборудование подразумевает использование таких аудиовизуальных и интерактивных средств обучения как:

1) программные средства (мультимедийные диски, презентации, видео-, аудио-ролики, ресурсы сети Интернет);

2) оборудование (ПК, аудио-, видео - аппаратура, мультимедийный проектор, интерактивная доска).

Спиральное преподавание и обучение направлены на развитие личности каждого ребёнка, поэтому немаловажным фактором в успешном обучении детей английскому языку являются информационные ресурсы, которые мы применяем на уроках. Это образовательная платформа ВILIMLand, сайты: Центр педагогического мастерства <http://cpm.kz/ru/>; Системно-методический комплекс <http://smk.kz/ru/>; Все для тех, кому нужен английский язык <http://www.study.ru/>; Сайт журнала «Английский язык в школе» <http://www.englishschool.ru/> Сайт учителей английского языка <http://www.englishteachers.ru/> Сообщество учителей английского языка http://www.it-n.ru/communities.aspx?cat_no=14410&tmpl=com

Сетевое сообщество учителей английского языка <http://eltarea.ru/index.htm> и другие.

В настоящее время имеется множество мультимедийных средств обучения, такие как интерактивные курсы «Tell me more», «Английский: путь к совершенству», детские энциклопедии, например, «Encyclopedia Britannica», и т.д. Они рассчитаны на обучение речевым деятельности: чтению, письму, аудированию, говорению; объяснению и

повторению различного грамматического материала с соответствующими заданиями и упражнениями, как для самостоятельного обучения, так и работе в группе.

Учитель может использовать разработки, созданные самостоятельно, например, презентации в программе Power Point. Эта программа удобна и при выполнении творческих проектных работ учащимися с последующей демонстрацией на класс.

Очень интересно наблюдать за развитием учащихся в их презентациях. Для каждого ребенка это возможность выразить и показать себя, свои интересы, приобретенные навыки. Ученики делают презентации о себе по пройденным темам, на слайдах они размещают свои фотографии, картинки, ключевые слова, фразы, которые помогают им сделать сообщение по теме. Такие выступления вызывают большой интерес одноклассников и много вопросов, что является хорошим стимулом для разговора на языке. На наших уроках были представлены презентации на следующие темы: «Моя семья», «Мои увлечения», «Моя квартира», «Моя школа», «Мой день рождения», «Мой день» и другие.

Многие интерактивные программные средства позволяют обратиться к источникам, расположенным в сети Интернет, что помогает ученикам глубже понять и усвоить изучаемый материал.

На сегодняшний день наиболее универсальным техническим средством обучения являются электронные интерактивные доски, например, SMART Board. Электронные интерактивные доски – это эффективный способ внедрения электронного содержания учебного материала и мультимедийных материалов в процесс обучения. Материал урока четко вырисовывается на экране интерактивной доски и нацеливает каждого ребенка к активной плодотворной деятельности. Заранее подготовленные тематические тексты на английском языке, обучающие и проверочные упражнения, красочные картинки различного характера, материал англоязычных мультимедийных дисков, аудио-, видеоматериалы служат для введения или активизации материала урока, повторения или закрепления лексических единиц и грамматической структуры языка, контроля и самоконтроля знаний.

Программное обеспечение обладает такими возможностями:

1) При объяснении грамматического материала (например, составление различных типов предложений) использование разноцветных карандашей помогает выделить главное, заострить внимание на употреблении нужной формы смыслового глагола и местоположении вспомогательного в предложении.

2) На экране можно запечатлеть ход мыслей, зафиксировать порядок работы и, при необходимости, есть возможность вернуться к началу изложения или более сложному аспекту материала урока

3) Функция «drag and drop» позволяет перемещать картинки и слова при выполнении заданий типа: «подбери пару», «сделай сочетание», «соотнеси» (в отличие от презентаций Power Point, где все объекты размещаются на своих местах в ходе создания, далее произвольным образом не могут быть изменены).

4) На одном слайде можно разместить несколько кадров данного урока и проследить ход мысли.

5) Весь материал проведенного урока с интерактивной доской можно сохранить в записи и учителю нет необходимости все заново писать и создавать.

В программе имеется большая коллекция готовых тематических картинок, которые также можно использовать на уроках введения, закрепления, активизации и контроля всех видов речевой деятельности обучающихся.

Интерактивные доски позволяют учителю увеличить восприятие материала за счет увеличения количества иллюстративного материала на уроке, будь то картинка из интернета или крупномасштабная таблица, текстовый файл или географическая карта.

Интерактивная доска становится незаменимым спутником учителя на уроке, отличным дополнением его слов.

Применение интерактивного оборудования обогащает содержание урока, ускоряет темп его проведения, повышает интерес к изучению английского языка. Такие уроки помогают быстро запоминать и активизировать лексический и грамматический материал, с удовольствием участвовать в диалоге не только с учителем, но и друг с другом, способствуют практическому овладению языком.

Использование инновационных технологий на уроках английского языка позволяют ученикам воспринимать информацию быстрее; принимать участие в групповых дискуссиях, делая обсуждения еще более интересными; выполнять совместную работу, решать общую задачу, поставленную учителем; организовать грамотную обратную связь “ученик-учитель”.

Список литературы:

- 1.Зубов А. В. Информационные технологии в лингвистике. - М., 2004
- 2.Сергеева М.Э. Новые информационные технологии в обучении английскому языку // Педагог. - 2005. - № 2. - с .162-166
- 3.Новые подходы к обучению иностранным языкам, Якутск: ЯГУ, 1999.
- 4.Полат Е.С. Дистанционное обучение. - М.: Владос, 2001.

ЖАҢАРТЫЛҒАН БІЛІМ БЕРУ – ЖАҢАҢДАҢУ НЕГІЗІ

Дауренбекова Айгуль Талгатовна,
Исмагулова Кулпараш Ауезхановна,
Ғ.Қайырбеков атындағы №9 орта мектебінің
математика пәнінің мұғалімдері

Аннотация

Мақалада қазіргі заман талабына сай жаңартылған білім берудің маңыздылығы айтылған. Білім берудегі ұстаздардың алдындағы міндет - олардың осы жаңаша білім беруге дайындығы. Ақпараттық-коммуникациялық технологиялар көмегімен сабақ жүргізу, ақпараттық құзіреттілікті қалыптастыру. Оқушының математикалық сауаттылығын қалыптастыру үшін сабақта әр түрлі стратегияларды қолдану арқылы олардың пәнге қызығушылығын арттыру. Оқушылардың мектептегі алған білімдерін өмірде қолдана алу, осыған орай білім сапасын арттыру жолдары көрсетілген.

Аннотация

В статье говорится о важности обновленного образования в соответствии с современными требованиями. Задача педагогов в образовании - их готовность к новому образованию. Проведение занятий с помощью информационно-коммуникационных технологий, формирование информационной компетентности. Повышение интереса учащихся к предмету через использование различных стратегий на уроке для формирования математической грамотности учащихся. Расширить и закрепить знания, полученные в школе, применять в жизни, в пути повышения качества образования.

Abstract

The article talks about the importance of updated education in accordance with modern requirements. The teacher's task in education is their readiness for a new education. Conducting classes with the help of information and communication technologies, the formation of information competence. Increasing students' interest in the subject through the use of various strategies in the classroom for the formation of mathematical literacy of students. Expand and consolidate the knowledge gained in school, apply in life, in the way of improving the quality of education.

Түйінді сөздер: рухани жаңғыру, математика, математикалық сауаттылық, ұлттық құндылық, ақпараттық технология, стратегия, жаңартылған білім.

Ключевые слова: *духовное обновление, математика, математическая грамотность, национальные ценности, информационные технологии, стратегия, обновление образования.*

Keywords: *spiritual renewal, mathematics, mathematical literacy, national values, information technology, strategy, education renewal.*

Тәуелсіздік жылдарында еліміз екі процесті – саяси реформа мен экономикалық жаңғыруды қатар жүргізіп, белгілі бір нәтижеге жетті, қазіргі уақытта жаңа тарихи кезеңге – Рухани жаңғыру кезеңіне аяқ басты. Рухани жаңғыру бізден ұлттық санамызды қалыптастырып, бәсекеге қабілетті болып, кез-келген мәселеге прагматистік тұрғыдан келуді, жалпы алғанда ұлттық бірегейлігімізді сақтай отырып дамуымызды талап етеді. Рухани жаңғырудың ең басты шарты – «білімді, көзі ашық, көкірегі ояу болуға ұмтылу». Өйткені, ҚР Президенті «Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру» атты Бағдарламалық мақаласында атап көрсеткендей, «табысты болудың ең іргелі басты факторы білім екенін әрқайсысымыз терең түсінуіміз керек... Себебі, құндылықтар жүйесінде білімді бәрінен биік қоятын ұлт қана табысқа жетеді». Бұл жерде әңгіме еліміздің болашағы туралы. Оның ертеңі – жас ұрпақтың қолында. Бүгінгі жас ұрпақ, болашақ маман Қазақстан Республикасы «Білім туралы» Заңының 8-бабында көрсетілген міндеттер бойынша: «Ұлттық және жалпы адамзаттық құндылықтарды игеріп, ғылым мен практика жетістіктеріне негізделген білім алулары керек».[1,56] Ендеше, біздің ұстаздарымыз оқытудың жаңа технологияларын енгізіп, білім беруді ақпараттандырып, халықаралық ғаламдық коммуникациялық желілерге шығу арқылы оқытуды сауатты, сапалы жүзеге асырып, мамандардың кәсіби құзіреттілігін қалыптастырғанда ғана қоғамымыздың дамуына елеулі үлес қоса алады. Бұл істердің барлығын жүзеге асыратын еліміздің ұстаздар қауымы. Ендеше, бүгінгі ұстаздар қауымына қойылатын талап та жоғары болмақ. Олар жан-жақты, әлемдегі жаңалықтардан мағлұматы бар, үнемі шығармашылық ізденістегі, кәсіби біліктілігін шыңдайтын жеке көзқарасы бар, соны қорғай білетін жігерлі тұлға, зерттеушілік қабілеті бар, білімді де білікті, көп оқитын, көп тоқитын, білімін күнделікті ісіне шебер қолдана білетін, өзінің оқушысын өз бетінше білім алуға баулитын кәсіби маман иесі болуы керек.

Жаңартылған білім берудің маңыздылығы – оқушы тұлғасының үйлесімді қолайлы білім беру ортасын құра отырып сын тұрғысынан ойлау, зерттеу жұмыстарын жүргізу, тәжірибе жасау, АКТ-ны қолдану, коммуникативті қарым-қатынасқа түсу, жеке, жұппен, топта жұмыс жасай білу, функционалды сауаттылықты, шығармашылықты қолдана білуді және оны тиімді жүзеге асыру үшін қажетті тиімді оқыту әдіс-тәсілдерді курс барысында ұғындық. Жаңартылған білім беру бағдарламасының ерекшелігі спиральді қағидатпен берілуі. Спиральділік қағидаты бойынша құрылған оқу бағдарламасы Джером Брунердің «Білім беру үдерісі» (1960) атты еңбегінде қарастырылған танымдық теорияға негізделеді. Оған оқу мақсаттарын зерделей отырып тапсырмаларды, сабақтарды құрастыру барысында көз жеткіздік. Бағалау жүйесі де түбегейлі өзгеріске ұшырап, критериалды бағалау жүйесіне өтеді. Критериалды бағалау кезінде оқушылардың үлгерімі алдын ала белгіленген критерийлердің нақты жиынтығымен өлшенеді. Оқушылардың пән бойынша үлгерімі екі тәсілмен бағаланады: қалыптастырушы бағалау және жиынтық бағалау. Баланың жан-жақты ізденуіне ынталандырады. Бұл бағалау жүйесінің артықшылығы, баланың ойлау қабілетін дамытып, ғылыммен айналасуға ықыласын туғызады. Кеңестік заманнан қалған бес балдық бағалау жүйесі жойылды. Қалыптастырушы бағалау күнделікті оқыту мен оқу үрдісінің ажырамас бөлігі болып табылады және тоқсан бойы жүйелі түрде өткізіледі. Қалыптастырушы бағалау үздіксіз жүргізіле отырып, оқушылар мен мұғалім арасындағы кері байланысты қамтамасыз етеді және балл немесе баға қоймастан оқу үрдісін түзетіп отыруға мүмкіндік береді. Жиынтық бағалау оқу бағдарламасының бөлімдерін (ортақ тақырыптарын және белгілі бір) оқу кезеңін (тоқсан, оқу жылы, орта білім деңгейі) аяқтаған оқушының үлгерім туралы ақпарат алу мақсатында балл және баға қою арқылы

өткізіледі. Қалыптастырушы бағалау және жиынтық бағалау барлық пәндер бойынша қолданылады. Критериалды бағалау жүйесі Филиппин, Сингапур, Жапония, Франция, Финляндия сынды дамыған елдерде пайдаланылады. Бүкіл әлемде білім беру жүйелерінің келешек ұрпаққа қандай білім беретіні туралы мәселе қайта қаралуда. Осы мәселе аясында «Балалар ХХІ ғасырда табысты болу үшін нені оқыту керек?» және «Оқытудың тиімді әдістері қандай?» деген сияқты негізгі сауалдар туындайды. Бұл сауалдар оқу бағдарламасымен және оқу бағдарламасын жүзеге асыруда пайдаланылатын педагогикалық әдістемелермен тығыз байланысты. Қарқынды жаһандану, сондай-ақ, ұлттық экономикаға да ықпал етуде және қазіргі уақытта экономикалық дамуды қамтамасыз етуге бағытталған халықаралық бәсекелестік артты. Білім беру жүйесін жаңартуға арналған бұл экономикалық дәлелдерге қоса, қазіргі жиырма бірінші ғасырда басқа да негіздер бар: байланысқа бейімділікті арттыру, әлеуметтік өзгерістер, ауа райының өзгеруімен байланысты мәселелер, бүкіл әлемдегі халықтың қарқынды өсуі, заманауи әлеммен өзара табысты байланысу үшін қажетті және келешек күннің әлемімен өзара байланысу үшін қажетті дағдыларды қазіргі таңдағы мектеп жасөспірімдері талап ететін шектеулі ресурстарға деген сұраныстың өсуі. Сондықтан оларға заманауи бағдарламалар мен оқыту әдістемелерін, білікті мамандар ұсыну маңызды. Орта білім жүйесінде жалпы білім беретін мектептерді Назарбаев зияткерлік мектептеріндегі оқыту деңгейіне жеткізу керек. Мектеп бітіруші түлектері қазақ, орыс және ағылшын тілдерін білуге тиіс. Оларды оқыту нәтижесі оқушылардың сындарлы ойлау, өзіндік ізденіс пен ақпаратты терең талдау машығын игеру болуға тиіс» деп атап көрсеткеніндей, қазіргі таңда елімізде жаппай білім беру мазмұны жаңартылуда. Математика сабағында оқушының әрбір тапсырманы орындау алдында сол тапсырманың мазмұнына терең мән беруі қажет. Мұны қалыпты жағдайға айналдыру үшін оқушылардың сыни ойлау қабілетін қалыптастыру – әрбір пән мұғалімінің міндеті. Мұғалім оқушылардың ойлау қабілеттерін дамыту үшін жұмыс жасай отырып, білім игерудегі дағдыларын тапсырмаларды сыни тұрғыдан ойлау негізінде қалыптастыруды, ойланып шешім қабылдауға дағдыландыруды өзіне мақсат етіп қояды. Яғни оқушылардың математикалық сауаттылығын қалыптастыру, оларға нақты білім беру үшін сабақта заманауи әдіс – тәсілдерді қолдануымыз керек. Ал заманауи сабақ дегеніміз не? Заманауи сабақтың дәстүрлі сабақтан ерекшелігі көп. Заманауи сабақ – инновациялық технологияны қолдану болып табылады. Заманауи сабақта мұғалім оқушының білімді өзі алу мүмкіндігі болатындай етіп ұйымдастыруы керек. Сабақты дұрыс жоспарлау, сабақтың тақырыбына байланысты тиімді стратегияны анықтау керек. Яғни, оқушы еңбек жасап, іздене отырып өз жұмысына баға береді, әр оқушының өзінің интеллектуалды және шығармашылық мүмкіндіктері ашылады. Математика сабағында барлық оқушылар бірдей деңгейде сабақты меңгере алмайды. Әр оқушының ойлау қабілеті әр түрлі. Сондықтан математика сабағында әр сыныптағы оқушының жас ерекшеліктеріне сай сабақтың түрін тауып, сол тақырыпты игеруді мақсат ету керек. Есептер мен жаттығулардың қызықты болуы, оқушылардың өз бетімен ойлауы, өздігінен тұжырым, қорытынды жасай алуы, өзінің алған білімін өмірде қолдана білуі пәнге қызығушылығын арттырады.[3, 116] Яғни, білім сапасының артуына ықпал жасайды. Әрбір ұстаз үнемі өз білімін жетілдіруге, іс – тәжірибесін өзгертуге, оқыту үрдісін жаңаша ұйымдастыруға, сабақ үрдісінде оқушылардың іс – әрекетін дұрыс ұйымдастыруға міндетті. Қазіргі таңда математика сабағында жаңартылған білім мазмұны бойынша жаңа әдіс – тәсілдерді қолданудамыз. «Блум түймедағы», «Фишбоун», «Миға шабуыл», «Ойлан, жұптас, бөліс», «Фильворд», «Аяқталмаған сөйлем», «Джигсо», «Блум таксономиясы», «Мозайка», «Еркін талқылау» т.б стратегияларды қолдану арқылы сабақты түрлендіріп өткізу, оқушылардың қызығушылығын тудыруда.[4, 96] Компьютерлік сауаттылыққа бүгінде 75 % мұғалімдер сауатты деп ойлаймыз, математика сабағында электронды оқулықтар мен bilimland.kz

сияқты сайттарға кіріп, математика, алгебра, геометрияның әрбір сабағына теориялық материалдар, видеолар, тестер, тапсырмаларды орындап, өзін-өзі бағалауына мүмкіндік беретін тапсырмаларды орындатуға болады.

Жаңартылған бағдарлама бойынша әлемдік білім беру жүйесі бәсекеге қабілеттілікке қарай білім алушыны баулу, қоғамнан өз орнын таба білетіндей сапалы маман болуына бағытталынған. Ал осы уақытқа дейін біздің елімізде жалпы білім беретін мектептерде білім алушылар күтілетін нәтижеге көз жеткізбей, түрлі әсер етуші факторлар ықпалымен мамандық таңдап, ақыр соңында сол оқыған мамандықтары бойынша жұмысқа тартыла алмай отырғаны бәрімізге белгілі. Орта білім мазмұнын жаңарту аясында әзірленген оқу бағдарламалары оқушылардың бір сыныптан екінші сыныпқа өтуі кезінде білімі мен дағдылары қайталанып тексеріліп отыратын спиральділік қағидаты бойынша құрылған оқу бағдарламасы моделіне негізделген.[2, 196] Оқу үдерісінің алға ілгерілеуі айқан көрінуі үшін, оқу мақсаттары өзара тоғысқан бөліктер мен бағыттарға біріктірілген.

Мұғалімдер пайдаланатын әдіс оқудың тиімділігіне елеулі әсерін тигізеді. Педагогикалық әдістерді жетілдірмей тұрып, оқу бағдарламасын өзгерту білім беру стандарттарына қатысты реформалау шараларының мүмкіндіктерін және нәтижелілігін төмендетеді. Жаңартылған бағдарлама бойынша әр мұғалім төмендегідей нәтижелерге қол жеткіздік:

- жаңартылған оқу бағдарламасының құрылымына;
- жаңартылған оқу бағдарламасының мазмұны мен жүйесіне;
- оқу бағдарламасының және оны іске асырумен байланысты құжаттамалардың мақсаты мен рәсімделуіне;
- білім беру бағдарламасын іске асыруға көмектесетін тиісті педагогикалық тәсілдерді меңгеруге.

Өркениетті дамудың өзегі білім, ғылым, тәрбие екендігіне ешкімнің таласы жоқ. Кезінде ұлт ұстазы Ахмет Байтұрсынұлы: «Мұғалім қандай болса, мектеп һәм сондай болмақшы, яғни ұстаз білімді болса, ол мектептен балалар көбірек білім алып шықпақшы. Солай болған соң, ең әуелі мектепке керегі – білімді, педагогика, методикадан хабардар, жақсы оқыта білетін ұстаз» – деп айтқан болатын. ХХІ ғасыр – ғылым ғасыры.[5] Мақсатты білім беру – тұлға дамуын жүзеге асыратын мәселе. Ал осы жалпы еуропалық стандартқа сай жаңа білім беру – жеке тұлғаның жан-жақты дамуына әкелетін бірден-бір жол! Ұстаздардың шығармашылық қабілеті, жаңашылдық әрекеттері, біліктілігі, физиологиялық және психикалық сапасы, педагогикалық кәсіптік біліммен сәйкестенеді. Бұл педагогикалық бағытта оқытушы мен оқушының өзара ықпалы, өзара дамуда, ынтымақтастықтан теңгермешілікке, дамудың жоғарғы деңгейіне жетуде мәні зор.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. Назарбаев Н.Ә. Қазақстан халқына Жолдауы «Төртінші өнеркәсіптік революция жағдайындағы дамудың жаңа мүмкіндіктері»- Астана. Ақорда. 2015.
2. «Математика және физика журналы» №5, 2017.-196
3. «Математика Қазақстан мектебінде» №3, 2017.-116
4. Оқытудағы интербелсенді әдіс-тәсілдер. Астана, 2014.-96

ФОРМИРОВАНИЕ ФУНКЦИОНАЛЬНОЙ ГРАМОТНОСТИ УЧАЩИХСЯ ЧЕРЕЗ ПРОРАБОТКУ ДЕСКРИПТОРОВ К ЛАБОРАТОРНЫМ РАБОТАМ

Демесенов Бейбит Мерекеевич,
магистр биологии, учитель биологии НИШ ФМН
Баянбекова Жаннетта Балтабаевна,

Аннотация

Осы мақалада оқушылардың лабораторлық жұмысты орындау барысында функционалды сауаттылығын қалыптастыру мәселесінің шешімі көрсетілген. Авторлар лабораторлық жұмысты жасау үшін дескрипторларды жасап, 9-сынып оқушыларына апробация жүргізді. Осы жұмыстың маңыздылығы оның ғылыми зерттеудің методологиялық аппарат дағдыларын машықтандыруға жол беретіндігінде. Лабораторлық жұмыс парақтарының анализі методология ретінде қолданылды. Зерттеу барысында дескрипторларды қолданудың тиімділігі анықталды. Берілген мақаладағы сипатталған тәжірибе ЖМБ мұғалімдеріне тиімді.

Аннотация

В данной статье представлено решение проблемы формирования функциональной грамотности учащихся при выполнении лабораторных работ. Авторы разработали дескрипторы к оформлению практической работы и апробировали на учащихся 9 -классов. Значимость данной работы в том, что предложенные дескрипторы позволяют выработать навыки методологического аппарата научного исследования. Методология включала анализ практических работ. В ходе работы выявлена эффективность применения дескрипторов. Опыт описанный в данной статье будет полезен для учителей ЕМЦ.

Abstract

In this article the problem of the formation of functional literacy of students in the performance of laboratory work is solved. The authors have developed descriptors for the design of practical work and tested for students in grade 9. The significance of this work is that the proposed descriptors allow to develop the skills of the methodological apparatus of scientific research. The methodology included an analysis of practical work. During the investigation the efficiency of using of descriptors was revealed. The experience described in this article will be useful for natural science and mathematics subjects teachers.

Түйіндісөздер: функционалды сауаттылық, практикалық жұмыс, ғылыми зерттеудің методологиялық аппарат дағдылары, дескрипторлар.

Ключевые слова: функциональная грамотность, практическая работа, навыки методологического аппарата научного исследования, дескрипторы.

Keywords: functional literacy, practical work, skills of the methodological apparatus of scientific research, descriptors.

Функциональная грамотность термин, определенный в 1960 году ЮНЕСКО как набор материальных навыков: чтение и письмо, что в контексте глобализирующегося мира означает от простого процесса приобретения базовых когнитивных навыков до «использования этих навыков таким образом, чтобы способствовать экономическому развитию, развитие способности к социальному осознанию и критическому мышлению как основы для личностных и социальных перемен [1].

По данным 2016 года Института Статистики ЮНЕСКО в мире 750 млн функционально неграмотных взрослых. Однако в сравнении с данными на 1990 год процент людей, которые не имеют базовые навыки функциональной грамотности снизился на 13% и составил 9% [2]. Активные действия по развитию функциональной грамотности в Казахстане начались в 2012 году с принятия национального плана действия по развитию функциональной грамотности школьников на 2012-2016 гг. Согласно пресс-релизу Министерства образования и науки Республики Казахстан, в данных анализа PISA 2015 учтены только ответы на вопросы закрытого типа учащихся Казахстана. А результаты PISA 2018 еще не опубликованы, что затрудняет определение уровня функциональной грамотности Казахстана [3].

Обновление содержания образования направлено на повышения уровня функциональной грамотности, как было сказано Н.А. Назарбаевым в ежегодном

послании [4]. Обновления коснулись как содержания образования так и оценивания, и была принята модель критериального оценивания.

Модель критериального оценивания наряду с критериями оценивания предполагает дескрипторы и рубрики. Дескрипторы являются характеристикой, описывающей действия при выполнении заданий [5] и служат алгоритмом для поэтапного выполнения задания. Также дескрипторы позволяют учащимся качественно выполнить задание, то есть углубиться в рамках темы, давать четкие ответы. Постоянными дескрипторами для лабораторной работы являются: формулировка гипотезы по стандарту, определение переменных, оценка риска, также существуют дескрипторы по построению таблиц и графиков.

Ввиду того, по окончании средней школы учащиеся Назарбаев Интеллектуальных школ сдают внешний экзамен, имеющий практический компонент, авторы решили уделить особое внимание функциональной грамотности через развитие практических навыков, так как практические работы содержат определенный алгоритм и умение их правильно понимать через чтение является ключом к аутентичному обучению.

Вопрос исследования заключается в том, чтобы оценить эффективность развития навыков методологического аппарата научного исследования, интерпретируемого нами как функциональную грамотность, через проработку конкретных инструкций (дескрипторов). Данная статья является промежуточной в ходе исследовательской работы запланированной в течение одного академического года.

2. Методология

Авторами были разработаны дескрипторы к каждому этапу лабораторной работы на основе руководства для учащегося Кембриджского Университета [6] и рекомендаций предоставленных Центром педагогических измерений [7]. Листы лабораторных работ были разработаны в соответствии с рекомендациями вышеназванных источников, и дополнены с учетом апробации в течение 2016-2018 гг. Этапы лабораторной работы и дескрипторы к ним представлены в таблице 1.

Таблица 1. Этапы лабораторной работы и дескрипторы к ним.

№	Этап	Дескриптор
1	Цель работы	Для описания цели работы Вам необходимо конкретизировать тему работы на объекте или процессе. Для этого Вам необходимо изучить материалы и оборудования и ход работы.
2	Литературный обзор	Для 9 классов предоставляется в готовом виде
3	Переменные: Независимая Зависимая Контролируемая	<ul style="list-style-type: none"> ● Прочитайте ход работы и определите фактор изменяемый Вами и влияющий на изменения другого фактора; ● Найдите в ходе работы фактор, данные которого необходимо фиксировать в таблицу; ● Определите, что может повлиять на зависимую, помимо независимой и поэтому его необходимо контролировать
4	Гипотеза	Ознакомьтесь с литературным обзором, и опишите как повлияет независимая переменная на зависимую, напишите возможную причину. Шаблон гипотезы «Если ..., то произойдет ..., потому, что ...»;
5	Материалы и оборудование	Для 9 классов предоставляется в готовом виде
6	Оценка риска:	<ul style="list-style-type: none"> ● Ознакомьтесь с материалами и оборудованием,

	<ul style="list-style-type: none"> ● Источник риска; ● Вероятность; ● Как минимизировать? 	<p>определите объекты представляющие риск, например, реактивы или стеклянное оборудование;</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Опишите повреждения которые могут нанести данные объекты, например, химический ожог или порез. ● Опишите меры и средства безопасности для того, чтобы избежать данной проблемы
7	Ход работы	При описания хода работы пронумеруйте последовательность действий, используйте четкую формулировку, указывайте количество объектов.
8	Оформление таблиц	<ul style="list-style-type: none"> ● Таблица должна быть начерчена простым карандашом с помощью линейки. ● Независимая переменная должна быть в первом столбце или строке. ● Единицы измерения должны содержаться в заголовках таблицы, не в теле таблицы. ● Используйте арифметические средние значения
9	Анализ полученных данных	<p>Анализ проводится на основе данных в таблице или графике:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Сравните результаты независимой переменной, ● Определите разницу между ними, ● Сравните полученные данные с литературными
10	Заключение	<p>Констатируйте вывод по гипотезе: Принимаете или отвергаете ее, напишите почему. Если Вы отвергаете гипотезу, то выдвиньте повторную</p>
11	Оценка работы	Определите слабые места в материалах и оборудовании, а также в ходе работы, опишите как они повлияли на итоговые результаты, дайте рекомендации как можно решить возникшую проблему

Исходя из предварительного плана, листы лабораторных работ были составлены с постепенным усложнением. Так, в первой лабораторной работе учащимся были предоставлены готовые переменные, на основе которых они могли сформулировать гипотезу, помимо этого, оценка риска и ход работы были готовыми. Это позволило учащимся понять какие переменные являются независимыми и зависимыми. Также, учащимся были предоставлены готовые оценка риска и ход работы, что должно было помочь им понять принцип и последовательность данных этапов. Для успешного выполнения второй лабораторной работы учащимся надо было определить переменные, сформулировать гипотезу, оценить возможные риски при выполнении лабораторной работы, описать ход работы, сделать выводы по проделанной работе и оценить саму работу. Стоит отметить, что оценка лабораторной работы помогает учащимся развить навыки не только функциональной грамотности, но и критическое мышление. Чтобы отточить навыки по второй работе, учащиеся проделали третью, однако тут от учащихся не требовалось написать ход работы. Четвертая работа, как и планировалось, была более емкой и требовала от учащихся навыки высокого порядка, так как от учащихся требовалось провести анализ и сделать выводы по трем работам (работы проводились в микрогруппах в целях дифференциации).

Для исследования были выбраны четыре группы учащихся, в среднем по 9 человек, для анализа были использованы 4 лабораторных работы 36 учащихся, за первую и вторую четверти 2018-2019 учебного года.

Анализ листов практических работ проводился в два этапа, при первом этапе производился количественный анализ, при втором этапе качественный анализ работ. Количественный анализ представлял собой распределение баллов относительно дескрипторов, а качественный анализ проводился учителем при общей оценке работы.

3. Анализ и обсуждение полученных данных

Количественные данные демонстрируют положительную динамику, так работы первой работы были выполнены на 71%, набрав в среднем 5,7 балла из 8, результаты второй работы выросли до 79%, средний балл составил 12,4 из 17. Средний балл в третьей лабораторной работе составил 15,5 из 17, и показал 91% выполнения в соответствии с требованиями. При анализе четвертой лабораторной работы, мы установили, что средний балл составил 14,75 из 16 и дал 92% правильно выполненных пунктов. Анализируя эти данные, мы установили, что процент правильно выполненных пунктов по дескрипторам постепенно вырос с 71% до 92%, несмотря на то, что задания с каждым разом усложнялись.

На основе качественного анализа лабораторных листов учащихся за первую четверть, мы обнаружили что учащиеся оформили лабораторные работы на невысоком уровне. Эти результаты показывают, что у учащихся слабо развита грамотность чтения как один из блоков функциональной грамотности. Во второй четверти мы видим очевидный прогресс при оформлении практических работ.

Анализируя листы лабораторных, мы отметили, что на этапе определения переменных и формулировке гипотез в третьей и четвертой работах учащиеся продемонстрировали высокий уровень развития навыков методологического аппарата. При оценке риска учащиеся стабильно показывают высокий результат. При написании анализа и заключения, учащиеся ссылались на конкретные цифры и литературные данные, что в сравнении с листами первой и второй лабораторных работ, демонстрирует качественно новый уровень. Однако оценка работы показывает нестабильную динамику, что дает нам направление для дальнейшей работы.

4. Выводы и дальнейшие перспективы исследования

Опираясь на наши результаты, можем отметить эффективность применения дескрипторов, так как уровень навыков учащихся поднялся на 22%. Качество работ учащихся возросло, что мы интерпретируем как развитие функциональной грамотности учащихся. Так как данная работа является промежуточной, мы планируем дальнейшие исследования во втором полугодии академического года. В целом, данное направление является одним из самых актуальных, в связи с обновлением содержания образования, и будет полезно для учителей естественно-математического цикла.

Список литературы:

1. 1988-2019, IGI Global. What is Functional Literacy
- <https://www.igi-global.com/dictionary/literacy-integral-definition/36316> (дата обращения 23.01.2019)
2. 2019 UNESCO Institute of Statistics. International Literacy Day 2017.
- <http://uis.unesco.org/en/news/international-literacy-day-2017> (дата обращения 23.01.2019)
3. ТОО "Инфополис", 2015 – 2019. В МОН заявили, что Казахстан не исключали из результатов исследования PISA-2015.
- <https://informburo.kz/novosti/v-mon-zayavili-chto-kazahstan-ne-isklyuchali-iz-rezultatov-issledovaniya-pisa-2015.html> (дата обращения 23.01.2019)
4. Официальный сайт Президента Республики Казахстан. Послание Президента Республики Казахстан Н. Назарбаева народу Казахстана. 10 января 2018 г.
- http://www.akorda.kz/ru/addresses/addresses_of_president/poslanie-prezidenta-respubliki-kazahstan-n-nazarbaeva-narodu-kazahstana-10-yanvarya-2018-g (дата обращения 23.01.2019)
5. Модель Критериального оценивания Назарбаев Интеллектуальные школы с изменениями и дополнением от 17.08.2017 №42, 22.08.2018 №48.

6. Learner Guide. Cambridge International AS & A Level Biology. Cambridge International Examinations 2015. Version 2.0 Updated: 16.02.16.

7. Жакибаева А.Ж. «Проведение и оформление практических работ по предмету «Биология», методическое пособие. Филиал «Центр образовательных программ» АОО «Назарбаев Интеллектуальные школы», - 2014, - 32 стр.

ПИРАМИДАЛЬНАЯ МОДЕЛЬ ДЛЯ ОРГАНИЗАЦИИ ПРАКТИКИ СТУДЕНТОВ ПЕДАГОГИЧЕСКИХ ВУЗОВ

Демесенов Бейбит Мерекеевич,
магистр биологии, учитель биологии НИШ ФМН
Такенова Нургуль Кенесареевна,
студент 4 курса КГПУ
Тасанова Гульзира Асылбековна,
студент 3 курса КГПУ

Аннотация

Бұл мақалада өндірістік және педагогикалық машықтануды ұйымдастыру мәселесін шешу қарастырылады. Авторлар педагогикалық жоғары оқу орындарының студенттеріне арналған машықтану моделін дайындады. Бұл жұмыстың құндылығы заманауи білімнің ерекшеліктерін ескере отырып, машықтанудың ең қолайлы үлгісі ұсынылғаны болып табылады. Әдістемеге әдебиеттік шолу және сауалнама кіреді. Авторлар осы мақалада сипатталған тәжірибе машықтануға жауапты әдіскерлер, пән мұғалімдері, машықтанушыларды қабылдайтын мектептер, машықтанушы – студенттер үшін пайдалы болады деп есептейді.

Аннотация

Данная статья рассматривает решение проблемы организации производственной и педагогической практик. Авторы разработали модель практики для студентов педагогических вузов. Ценность данной работы заключается в том, что предложена наиболее оптимальная модель практики, с учетом особенностей современного образования. Методология включала в себя анкетирование и литературный обзор. Авторы полагают, что опыт, описанный в данной статье будет полезен для методистов, ответственных за практику, учителей-предметников, принимающих школ и для студентов практикантов.

Abstract

This article considers the solution of the problem of organizing manufacturing practice and teaching practice. The authors developed the model of internship for students-teacher of pedagogical universities. The given work's value lies in that, the most optimal model of internship is proposed based on modern education. The methodology included a questionnaire and a literature review. The authors believe the experience described in this article will be useful for a guidance counselor, responsible for a internship, subject teachers, interns hosting schools and interns.

Түйінді сөздер: білім беру мазмұнының жаңаруы, педагогикалық машықтану, топтық оқыту, кері дизайн әдісі, бағалау критерийлері, дескрипторлар.

Ключевые слова: обновление содержания образования, педагогическая практика, командное преподавание, метод обратного дизайна, критерии оценивания, дескрипторы.

Keywords: updating of educational content, pedagogical practice, team teaching, method of backward design, assessment criteria, descriptors.

Обновление содержания образования затронуло практически все слои казахстанского общества, как учащихся и их родителей, так и учителей школ, студентов педагогических вузов и преподавателей. Педагогические вузы столкнулись с проблемой отставания образовательной программы от программ школ, что вызывает волну реформ и обновления содержания syllabus. Однако, подготовка учителей это не только подача знаний, но и выработка таких учительских навыков, как планирование и преподавание, оценивание учебных достижений, и конечно же, регулярное обновление

знаний. Навыки вырабатываются на практике путем регулярных повторений, с постепенным усложнением и совершенствованием методов. Ежегодно студенты 3-4 курсов педагогических вузов проходят практику на базах школ, что дает возможность запланировать единую модель практики, которая бы учитывала последовательную выработку навыков с учетом современных требований. В данной статье авторы предлагают модель практики, основанную на собственном опыте, с постепенным переходом ответственности от учителя к практиканту, относительно модели «командного преподавания» или «teamteaching» и практические рекомендации по планированию уроков по методу «обратного дизайна».

Одно из первых определений понятию «командное преподавание» дали Куинн и Кантер (1984). Они определяют командное обучение как «просто командную работу между двумя квалифицированными инструкторами, которые вместе делают презентации для аудитории» [1].

Коллективное обучение можно осуществлять шестью способами, и первую классификацию предложили Маруни (1995 год), Робинсон и Шейбл (1995 год). Они выделили шесть основных моделей командного преподавания [2].

Одними из наиболее подробно описавших современные методы преподавания в команде являются исследователи из Бельгии М. Байтон и М. Саймонс (2016). Они предложили различать модели преподавания по уровням сотрудничества учителей в команде и дали им ясные объяснения. В их исследовании основное внимание уделяется двум моделям, в которых оба партнера по коллективному обучению имеют равный статус: последовательное обучение и параллельное обучение. В последовательном обучении учителя разделяют содержание обучения или деятельность. При этом каждый преподаватель берет на себя ответственность за определенный этап урока (Carpenter, Crawford, Walden 2007; Dugan и Letterman 2008). При параллельном обучении учителя делят класс на подгруппы, и каждый учитель преподает одинаковый материал и содержание обучения своей подгруппе (Al-Saaideh 2010; Cook и Friend 1995; Graziano и Navarette 2012; Nevin, Thousand, и Villa 2009). Обучение, как правило, планируется обоими учителями (Cook и Friend 1995), и они могут чередоваться между подгруппами (Thousand, Villa и Nevin 2006) [3].

Более конкретные виды командного преподавания представлены в таблице 1, она взята из статьи М. Байтона и М. Саймонса, однако нами была добавлена модель дифференцированного обучения из работы Робинсона и Шейбла.

Таблица 1. Виды командного преподавания по Байтону и Саймонсу с дифференцированной моделью Робинсона и Шейбла [2; 3, стр 2].

Модель	Роль первого партнера	Роль второго партнера
(1) Наблюдательская модель	Полная ответственность учителя	Наблюдатель
(2) Коучинг-модель (тренерская)	Полная ответственность учителя	Коуч (тренер)
(3) Ассистирующая модель	Ведущая роль учителя	Помощник (например, оказывает поддержку учащимся, в соответствии с указаниями учителя)
(4) Партнерская модель	Равные статус и обязанности при преподавании, однако при планировании больше ответственности у одного из партнеров.	
(а) Параллельное обучение	(а) Класс делится на подгруппы (с дифференциацией или без дифференциации). Каждый учитель преподает своей подгруппе одинаковый материал. Учителя работают в подгруппах по разными проектными работам	
(б) Последовательное обучение	(б) Содержание урока или деятельность на уроке (активности) разделены между партнерами. Каждый учитель несет ответственность за разные этапы урока	

(с) Обучение по станциям	(с) Класс разделен на подгруппы, материал или деятельность на уроке разделена между учителями. Каждый учитель преподает разный материал на своей станции, группы перекрестно посещают станции
(5) Командная модель	Полное сотрудничество в планировании, проведении и оценке урока. Реализуется через типы партнерской модели

Для наиболее эффективного формирования учительских навыков мы рекомендуем практикантам метод обратного дизайна. Данный метод является одним из новых подходов к разработке учебных программ и поурочных планов, получивший широкое распространение на Западе, создателями которого являются Грант Уиггинс и Джей Мак-Тай [4].

Метод обратного дизайна включает в себя следующие этапы:

1. Определение ожидаемых результатов.
2. Подбор подходящих форм контроля, «доказательств» оценки знаний.
3. Составление учебного плана.

На данное время можно встретить вариации этого метода. Мы рекомендуем применять развернутую версию, представленную в таблице 2 [5], так как данная модель отлично подходит к реформам системы образования, а именно целей обучения критериев и дескрипторов к заданиям.

Таблица 2. Процесс обратного дизайна для планирования уроков.

Этап	Рекомендуемая деятельность
1. Результат обучения	Анализируя цель обучения, можно разбить ее на критерии оценивания
2. Оценивание	Разрабатываются задания относительно представленных критериев оценивания, к заданиям разрабатываются дескрипторы
3. Деятельность на уроке	Планируется деятельность на уроке, позволяющая подготовить учащихся к ответам на оцениваемые задания
4. Содержание урока	Производится сбор материалов для видов деятельности на уроке

Согласно рейтингу независимого агентства по обеспечению качества в образовании, Костанайский государственный педагогический университет имени У. Султангазина расположен на втором месте среди педагогических вузов Республики Казахстан [6]. Лучшие студенты университета ежегодно проходят практику на базе Назарбаев Интеллектуальной школы физико-математического направления города Костанай. Данное сотрудничество продолжается уже четвертый год подряд, что позволило учителям данной школы выработать наиболее эффективную модель практики, которая была бы реализована с применением современных образовательных технологий. С целью определения затруднений практикантов нами было проведено анкетирование с 16 по 19 января 2019 года, с участием студентов КГПУ 3-4 курсов, проходящих практику в разных школах нашей области, и даже страны. В анкетировании приняли участие 58 человек.

2. Методология

Количественные данные были получены нами в ходе анкетирования, которое состояло из пяти основных блоков и было создано на онлайн платформе «Google формы». Основные разделы включали в себя:

1. Оценку организации практики КГПУ;
2. Оценку организации практики принимающей школой;
3. Определение уровня ознакомления с моделями командного преподавания;
4. Определение уверенности при самостоятельном планировании, преподавании и оценивании;

5. Готовность к работе с программами обновленного содержания.

Качественные данные были получены, также, в ходе анкетирования, и они были направлены на выявление затруднений во время прохождения практики.

На основе литературного обзора, имеющегося опыта и данных, полученных в ходе анкетирования, нами была разработана модель практики, направленная на эффективную выработку учительских навыков. Так, на основе моделей командного преподавания по классификации Маруни, Робинсона, Шейбла (1995) и классификации по Байтону и Саймонсу (2016), мы синтезировали собственную, пирамидальную модель структуры практики с переходом ответственности от учителя с пассивной ролью практиканта, до работы в команде, и далее со снижением зоны ответственности учителя в пользу практиканта (диаграмма 1). Если рассматривать модель в течение времени, то мы рекомендуем запланировать 15-20% времени на наблюдательскую и ассистирующую модель, 40-50% на партнерскую и командную модели, и 30-40% на коучинг и наблюдательскую модели. Постепенное погружение практиканта в учебный процесс должно выработать учительские навыки более продуктивно.

3. Анализ и обсуждение данных анкетирования

Результаты анкетирования представляют из себя следующее:

1. Блок - организация практики в КГПУ.

Мы оцениваем организацию практики, как высокую, ввиду того что лишь только 2 человека из 58 опрошенных не проходили инструктаж, 65,5% респондентов точно знают перечень доказательств, необходимых представить по окончанию практики.

2. Блок - организация практики принимающей школой.

Практически все принимающие школы проинструктировали практикантов, только 2 человека сказали, что не получили четких инструкций и правил. Однако, лишь 53,4% студентов ответили, что имеют четкий план прохождения практики, проработанный с учителем, что говорит о явной необходимости рекомендации модели практики принимающей школе. Обмен опытом между учителем и практикантом весьма важен, однако 22 респондента (37,9%) ответили, что они не обсуждают с учителем посещенный урок.

3. Блок - модели командного преподавания.

Больше половины практикантов (58,6%) частично знакомы с понятием командного преподавания, только 7 человек (12,1%) точно знают более 4 моделей и 17 опрошенных (29,3%) не знают об этом. Интересно то, что 11 респондентов (19%) заявили, что у них запланированы совместные уроки, однако из них лишь 7 человек точно знают более 4 моделей командного преподавания. Большая часть опрошенных (81%) ответила, что совместные с учителем-предметником уроки у них не запланированы. Данные результаты говорят о минимальном охвате практикантов командной работой, что мы интерпретируем как необходимость рекомендаций принимающим школам определенной структуры, плана или модели практики.

4. Блок - самостоятельное планирование, преподавание и оценивание.

Результаты блока представлены в диаграмме 2, в целом данные весьма позитивны, большая часть респондентов уверена в том, что сможет самостоятельно запланировать и провести урок, а также оценить успеваемость учащихся. Однако лишь половина (55,2%) опрошенных под оцениванием понимает конструктивные рекомендации, для остальных это отметка по пятибалльной шкале.

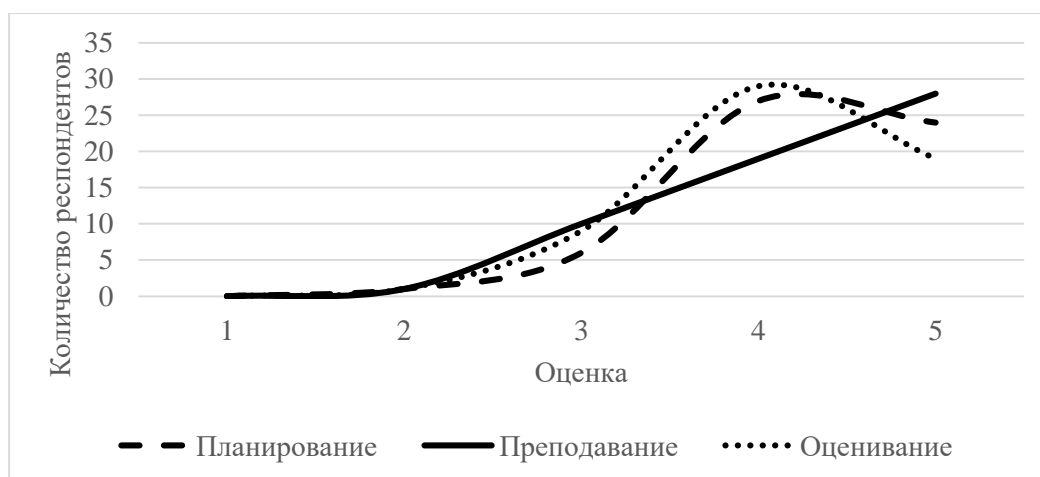

Диаграмма 2. Уверенность практикантов в самостоятельном планировании, преподавании, оценивании.

5. Блок - готовность к работе с программами обновленного содержания.

Данный блок является очень актуальным, так как предоставляет оценку понимания студентами реформы в образовании и их готовность к работе с изменениями. Так на наш вопрос относительно способности корректно составлять критерии оценивания и дескрипторы порядка 70% опрошенных оценили себя на 4-5 баллов из 5, однако глубокое понимание смены полярности оценивания с отметки, которую ставит учитель на конструктивные рекомендации ученикам, относительно критериев и дескрипторов имеет только 55,2%. В целом, 84,5% практикантов заявили, что у них запланирована работа в классах с обновленным содержанием образования.

4. Выводы и дальнейшие перспективы исследования

Опираясь на данные анкетирования, мы можем утверждать, что в настоящее время педагогическая и производственная практика организована достаточно хорошо, с точки зрения КГПУ, однако у студентов еще недостаточно развито понимание реформы, коснувшейся системы образования Казахстана. В школах же, напротив, организация практики еще требует улучшений, но большая часть опрошенных студентов (84,5%) в ходе практики будет работать по обновленной программе. Исходя из чего, предложенная нами модель должна помочь учителям принимающих школ эффективно организовать студенческую практику. Метод обратного дизайна должен позволить будущим учителям успешную интеграцию в обновленную программу образования. Дальнейшие исследования должны помочь нам узнать уровень эффективности формирования учительских навыков и улучшить данную модель с целью трансляции опыта НИШ в систему образования Республики Казахстан.

Список литературы:

1. Quinn, S. & Kanter, S. (1984). Team Teaching: An Alternative to Lecture Fatigue. (JC 850 005) Paper in an abstract: Innovation Abstracts (Eric Document Reproductive Service No. ED 251 159).
2. Robinson, B. & Schaible, R. (1995). Collaborative teaching: Reaping the benefits. College Teaching, 43(2), 57-60.
3. Marlies Baeten & Mathea Simons (2016): Student teachers' team teaching: how do learners in the classroom experience team-taught lessons by student teachers?, Journal of Education for Teaching, DOI: 10.1080/02607476.2015.1135226
4. Wiggins, Grant, & McTighe, Jay (2005). Understanding by Design. Upper Saddle River, NJ: Pearson Education Inc.
5. Blended Training - Ideas, etc. Course Planning with Backward Design
6. <https://canvas.park.edu/courses/34841/pages/course-planning-with-backward-design> (дата обращения - 24.01.2019)

7 Независимое агентство по обеспечению качества в образовании. Национальный рейтинг лучших педагогических вузов Казахстана - 2018.

8 <https://iqaa-ranking.kz/rejting-vuzov/rejting-vuzov-kazakhstan-2018/natsionalnyj-rejting-pedagogicheskikh-vuzov-kazakhstan-2> (дата обращения - 23.01.2019)

ҚАЗАҚСТАНДА ГЕОГРАФИЯ БІЛІМІНІҢ БЕРІЛУ ТАРИХЫ

Демеуов Арман Болатович,
география мамандығының PhD-докторанты
Абай атындағы ҚҰПУ,
Тилекова Жанна Тилековна,
г.ғ.к., доцент Абай атындағы ҚҰПУ,
Алматы қ.

Аннотация

Мақалада Алтынсариннің дидактикалық көзқарастары мен идеялары, оларды қазіргі заманғы білім беру жүйесінде қолдану қарастырылған.

Аннотация

В статье рассматриваются дидактические взгляды и идеи Алтынсарина, их использование в современной образовательной системе.

Abstract

The article considers didactic views and ideas of Altynsarin, their use in the modern educational system.

Түйінді сөздер: ұлт, табиғат, педагогика, дәстүр, мәдениет, экология, география, рухани және мәдени мұра

Ключевые слова: национальность, природа, педагогика, традиция, культура, экология, география, духовное и культурное наследие

Keywords: nationality, religion, pedagogy, tradition, culture, ecology, geography, spirituality and cultural heritage

Қазіргі талап деңгейіне сай мектептерде оқу-тәрбие үрдісі арқылы оқушыларға терең білім берумен қатар табиғатты қорғау мәдениетін қалыптастыру. Демек, бүгінгі таңда әрбір мұғалімнің мақсаты – сабақ сапасын көтеру түрлерін жетілдіру, оқушылардың пәнге деген қызығушылығын арттыру, іздену, таным деңгейін көтерумен бірге, адамгершілік тәрбиесі берілуі керек.

Қазақ қазақ болғалы, тіпті әріден халықтың ғасырлар бойы ұлттық идеясының негізі – тәрбие болып келеді. Халықтың басым көпшілігі мектеп, медреселерде оқымаса да тәрбиесіз болған жоқ. Қазақ халқы әлемдегі әдепті халықтардың бірі болды десек еш қателеспейміз. Үлкенді сыйлап, алдынан кесіп өтпеу, көршілерді құрметтеп тату тұру, өзі тұрған жергілікті жердің табиғатын, ресурстарын тиімді пайдаланып және міндетті рәсімдері ұрпақтан ұрпаққа беріліп, адамгершілік тәрбиесі, ұлттық идеяның берік негізі болды [1, б.12]. Жинақтап айтқанда, бұрын қазақтың кітаби білімі, оқуы аз болғанымен, жол оқуы, өмірлік білімі – тәрбиесі, көңілге тоқуы мол болғаны анық. 1843-1906 жылдары атақты Мұрат Мөңкеұлының жырында:

Дау емес, жол оқыдым бала жастан,

Өнерім он жасымда судай тасқан, - деген жолдары бар.

Демек қазақта жол оқуы – халықтық тәрбие мектебі болған.

Ал қоғамның дамуы үшін, мемлекеттің өркениеттілігі үшін ең қажеті адам туралы білім, адамдар қарым-қатынасының мәдениеті туралы білім мен тәрбие әлде қайда маңызды. Бұл кезек күттірмейтін мәселе. Себебі адам тәрбиесі барлық қоғамның басты мәселесі болған және болып қала бермек. Ұлағатты ғалым әл-Фарабидің сөзі босқа айтылмаса керек:

«Тәлім-тәрбие баланың дамуы кезеңдерінде адамның рухани өзегін қоректендіруші болып, білімнен бұрын жеткізілуі тиіс. Тәрбиесіз берілген білім – адамзаттың қас жауы, ол келешекте оның өміріне опат әкеледі. Адамға бірінші білім емес, тәрбие бер», - деген.

Баланың бойына игілікті, ізгілікті дарытушы табиғат қорғау сезіміне тәрбиелеу туралы орыс халқының классик педагогы К.Д.Ушинский айта отырып, оның адамгершілік-эстетикалық дамуындағы табиғаттың маңызын аша түскен. «*Табиғатпен егесу, зиян келтіру жақсылыққа апармайды, адамға тек оның заңдылықтарын білу және оның табиғи күшін пайдалану ғана қалады*» - дейді. Қазақ халқының мәдениеті мен ағарту тарихынан көрнекі орын алатын ұлы қайраткерлері Ш.Уәлиханов, А.Құнанбаев, Ы.Алтынсарин шығармаларында табиғатқа деген сүйіспеншілік көзқарастарының негізі, табиғаттың тепе-теңдігін сақтауға ақыл-кеңестер берген.

Қазақтың педагогика ғылымының негізін салушы, ойшыл педагог Ы.Алтынсариннің жас ұрпақты тәрбиелеуде орны ерекше. Оның үш томдық шығармалар жинағында «Киргизская хрестоматия», «Начальное руководство к обучению киргизов русскому языку», «Очерки по этнографии» еңбектерінде географиялық ұғымдар қазақ халқының мәдени-экономикалық жағдайымен тығыз байланыста баяндалады [2, Б. 85]. Мысалы, 560-тан астам зат атаулары келтірілген болса, солардың 250-ден астамы табиғат объектілері: өсімдіктер, жануарлар, жер, су, қазба байлықтары. Бір ғажабы атаулар қазақ халқының негізгі кәсібі – мал шаруашылығына байланысты алынған. Педагогикалық еңбектеріндегі мысалдарды, табиғи объектілері жастарға да, ересектерге де ақылға қонымды, жүрекке жылы есімдер болып келеді. Ы.Алтынсариннің еңбектерінде өлкелік табиғат көрінісі мен туған орта жаратылысынан алынар мысалдары мол:

1. Жазушы өсімдіктердің көп тарағандарын сөз етеді *бидайық, боз, қау шөп, құрақ, қияқ, жусан, жоңышқа, бәйшешек, жасуқазын* және т.б. Территориялық-ландшафтық жіктелуі немесе таралу, шоғырлану ареалдары бар екендігін көрсетеді.

2. Дәстүрлі табиғатты пайдалану жүйесі. Қазақ көшпелі қоғамы мен мекен ортасының арасындағы күрделі қарым-қатынастардың тарихи қорытындыларын экология ғылымы тұрғысында негізделген [2, б.41]. Қазақ этносы мен мекен ортасының өзара күрделі қарым-қатынасының жүйесін этноэкологиялық бірлестік ретінде қабылдау арқылы мәдениет құбылыстарын экологиялық тәжірибе қорытындылары түрінде көрсеткен.

3. Өлеңдерінің бірқатарының тақырыптары жаратылыс пен тікелей байланысты ұғымдардан басталады: «Өзен», «Егіннің бастары» және т.б.

4. Көптеген әңгімелерінің тақырыптары да, тірі табиғат заттары «Таза бұлақ», «Сауысқан мен қарға», «Түлкі мен ешкі», «Алтын шеттеуік».

5. Кейбір өлеңдерінде жаратылыс заттары, олардың ішінде көзімізге оттай басылатындары суреттелген [3, б.39]. Мысалы, «Жаз» деген 54 жолдан тұратын өлеңінде кейіпкерлері: қаз, аққу, киік, құлан, тырна, шөптер, гүлдер, сағым және т.б. Бір ғажабы жазушы туған өлке келбетін мөлдір күйінде үйлесімді беруі – табиғатты рухани игеруінің көрінісінен немесе туған өлке геожүйе келбетін экологиялық үйлесімде түсінуінен.

6. Жайылымдардың пайдалану мүмкіндіктерін сипаттайтын атаулар: көкөрай, шалғын, саз, құм, шұбар т.б.

7. Қоршаған орта туралы мәліметтер халықтың дәстүрлі шаруашылығын жүргізуі барысында табиғатты пайдалануы және ортаға бейімделуі нәтижесін жинақтап көрсетеді. Табиғат ерекшеліктерін дәл бейнелеп географиялық мазмұндылық дәрежесін арттыра түседі.

Сол сияқты географияны «Жер жүзінің оқуы» деп ұсынған Ы.Алтынсарин атамыздың даналығына қалай бас имеуге болады. Ы.Алтынсариннің педагогикалық мұрасы жаралыстану ұғымдарына өте бай. Ол жасөспірімдердің еліне адал азамат болып шығуы үшін туған өлке жаратылысы – қазына көзі де, ұлттың ғасырлар бойы жинаған салт пен дәстүрін – мәдениеттіліктің өзі деп біліп, осыған негіздей отырып жас ұрпақты тәрбиелеуді талап етті. Бұл, орайда Ы.Алтынсарин экологиялық білімнің негізгі мақсаты табиғатты

қорғау мәдениетті қалыптастыру керектігін негіздейді. Ы.Алтынсарин тәрбиесінің мақсаты табиғатты қорғау сезімі мен сенім жүйелерін қалыптастыру. Келешегін болжай білетін экологиялық сауатты адам тәрбиелеу. Ол үшін оқушыларды экологиялық ұғымдар жүйесін қамтитын біліммен қаруландырған.

Экологиялық тәрбиені қазақтың тұңғыш ағартушы-педагогы Ы.Алтынсарин оқушыларға ұғымдар мен теориялық-практикалық әдістерін төменнен жоғарыға, қарапайымнан күрделіге өрлеуден тұратын үрдіспен берген оқу-тәрбие жүйесінде [3, б.72]. Мәселен, «Киргизская хрестоматия» еңбегінде балаларға үгіт ретінде жазылған оқуға, өнер үйренуге шақырған, өнер-білім мен қоршаған ортаны қорғаудың пайдасын түсіндіретін әңгімелер мен өлеңдер. Оқушылар өз өлкесінің өлкетану жөніндегі білім қорын меңгеруді алғаш рет мектеп табалдырығын аттаудан бастаған. Мәселен, өздерінің күнделікті көріп, араласып жүрген табиғатпен, адам қоғамымен таныстырады және табиғат өзгерістерінің жеке объектілері туралы ұғымды түсіндіреді. Өлкетану жұмыстары барған сайын күрделене әрі кеңейе түседі, оқушылардың өз өлкесі жөніндегі экологиялық білім негіздері *қорлана* түседі. Оқушылар табиғаттың маусымға қарай өзгеруін, соған сәйкес адамдардың еңбектегі іс-әрекетінің өзгеруін бақылай алады. Төменгі сынып оқушыларына табиғат көріністерін бейнелейтін картиналарды пайдаланды.

Картиналар бойынша жоспар құрылып, әңгіме өткізудің, оның мазмұнын «оқи білуге», сол сияқты оқушылардың әсемдікті, табиғат сұлулығын, суретшінің қалай бейнелегенін түсінуге мүмкіндік береді. Сонымен қатар оқушылардың жас ерекшеліктеріне байланысты жазбаша тіл мен сөйлеу тілінің қор деңгейі көтеріліп, сөздік кені молаяды. Оқушылардың атамекенге деген сүйіспеншілігін қалыптастыру – екі жақты педагогикалық дайындықта дамитынын және оқу-тәрбие үрдістерінде ұйымдастырудың жолдарын ашумен негізгі ізденістердің қажеттігін білдіреді.

Сол сияқты Мемтерминком бекіткен «География» пәнінің атын қазақ газеттерінде «Жағырапия» деп жазу кездеседі. «Гео» грекше «жер» деген ұғымды білдіреді, ал «жа» нені білдіреді? Егерде грекше түрін былай қойып латынша түрін алғымыз келсе ол «жео» ғой. Онда «жеография» деп сыпайы ғана аталуы керек қой. «Гео» дан басталатын геодезия, геоид, геокриология, геология, геоморфология т.б. жүздеген терминдерді не деуіміз керек. Осы жерде географияны «Жер жүзінің оқуы» деп ұсынған Ы.Алтынсарин атамыздың даналығына қалай бас имеуге болады [4, б.18].

Сонымен, Ы.Алтынсариннің педагогикалық мұрасы географиялық жағдайының экологиялық ұғымдарына өте бай. Ұғымдар шығармаларында нанымды, жүйелі берілген. Сондықтан да Алтынсарин шығармалары оқырман қазақ қауымына тартымды, тілге жеңіл, экологиялық тәрбиелік маңызы зор, құнды болып келеді. Алтынсариннің жаратылыстанымының әсіресе, ұлттық психология мен жастарды тәрбиелеу мәселелерінде үлкен маңызын көреміз, патриоттық сезімінің үлкен үлесін мақтаныш етеміз. Ол жасөспірімдердің еліне адал азамат болып шығуы үшін туған өлке жаратылысы – қазына көзі де, ұлттың ғасырлар бойы жинаған салт пен дәстүрін – мәдениеттіліктің өзі деп біліп, осыған негіздей отырып жас ұрпақты тәрбиелеуді талап етті.

Елбасы мақаласында өз жеріңе, оның мәдениетіне, әдет-ғұрпы мен дәстүрлеріне ерекше қатынасты қалыптастыру және ғұрыптау қажеттілігіне айрықша мән беріліп, «Туған жер» сияқты бағдарламаны жасау міндеті жүктелген болатын. Бағдарламаның бірнеше мәні бар. Оның біріншісі білім беру саласында ауқымды өлкетану жұмыстарын жүргізуді, экологияны жақсартуға және елді мекендерді абаттандыруға баса мән беруді, жергілікті деңгейдегі тарихи ескерткіштер мен мәдени нысандарды қалпына келтіруді көздейді. Президент атап өткен жобаны жүзеге асыру үш қадамнан тұрады:

1. Білім беру, экология және абаттандыру салаларында күрделі өлкетану жұмысын ұйымдастыру, өңірдің тарихын зерделеу, мәдени-тарихи ескерткіштерді және жергілікті ауқымдағы мәдени нысандарды қалпына келтіру;
2. Орналасқан орнына қарамастан, өзінің туған өлкесіне қолдау көрсеткісі келген бизнесмендерге, шенеуніктерге, зияткерлік

өкілдеріне және жастарға қол ұшын созу; 3. Отаншылдық ынтасына қарай жүйелі және ұйымдастырылған тәсілдеме, бұл жерде ол туған өлкеге көмектесетін қолдау көрсету мен әлеуметтік құрметтің әртүрлі нысандарын, соның ішінде демеушілік көмек механизмін білдіреді [2, б.125].

Рухани-мәдени мұраны игеру – халықтың тарихи жадының негізі, онсыз шынайы патриотизм болмайды. Әрбір ұлттың бет-бейнесі, рухани болмысы болып табылатын рухани-мәдени мұрасын меңгермеген ұрпақ шын мәніндегі мәңгірт, рухани мешеу болмағы мәлім. Әр халықтың тарихында ерекше қадірлі, киелі жерлері, қасиетті орындары болатыны белгілі. Ол – ел өмірінің ұлы белестерін айғақтайтын, бейне бір салқар көшпей ұзақ тарихтың қадау-қадау оқиғалары өткен орындар мен сол халықтың ұлы перзенттерін дүниеге келтіріп, олардың ерлігі мен ғажайып талантының ашылуына куә болған мекендер. Дархан даламызда ондай жерлер өте көп. Елбасының бағдарламалық мақалада көрсетілгендей, Қазақстанның қасиетті рухани құндылықтары немесе Қазақстанның киелі жерлерінің географиясы бойынша жүргізілетін жұмыстардың ең бастысы қоғамның рухани жаңғыруына үлкен ықпал етеді.

«Тәуелсіздігіміздің баянды болуы үшін жас жеткіншектерді мемлекетшіл, отаншыл рухта тәрбиелеу – кезек күттірмейтін мәселе. Қазіргі таңда ұлт ретінде сақталудың бірден-бір жолы – бала бойына елжандылық пен ұлтжандылық рухын орнықтыру екені көп дәлелді керек етпейді. Президентіміз Н. Ә. Назарбаевтың ұсынып отырған сындарлы саясатының басым бағытының бірі жас толқынның бойына мемлекетшіл сананы қалыптастыру. Елбасы Н.Ә.Назарбаевтың «Қазақстанның қасиетті жерлерінің мәдени-географиялық белдеуі – неше ғасыр өтсе де бізді кез келген рухани жұтандықтан сақтап, аман алыпшығатын символдық қалқанымыз әрі ұлттық мақтанышымыздың қайнар бұлағы» деп жазғанындай, Ұлы даламыздың ажарын асқақтатып тұрған әр бір тау-тас, өзен-көл, арасан- бұлақ, құдық-қайнардың тылсым тарихы, үлгі аларлық шежіресі бар [5, б.21]. Алайда қоғамдық санада бұл орындар туралы бірегей ұғым мен ортақ түсінік қалыптаспаған. Сондықтан ұлтты ұйымдастырудағы аталған стратегиялық міндетті орындауда «Қазақстанның киелі географиясы» жобасын жүзеге асырудың маңызы зор.

Жалпы мұның барлығы практикалық іс-қимыл арқылы Отанға деген сүйіспеншілік пен құрмет танытуды, елімізді әлемге рухани жетік ел ретінде көрсетуді көздейді. Бұл бағытта тек туристер ғана емес, өз еліміздің жастарын, оқушылар мен студенттерді тартуға баса назар аударылуы қажет. Өйткені патриоттық сезім өзі туып өскен, алғашқы қадам басып, өмірдің әліппесін таныған жеріне деген сезімдеріне байланысты болмақ. Өзінің түп тамырын, өз халқының салт-дәстүрлерін, рухани болмысы мен мәдениетін ұмытпау, өз өлкесінің тарихын және одан кең алғанда өз елінің тарихын білу маңызды. Сонымен қатар, ұрпақтан-ұрпаққа жалғасқан мәдени-рухани мұралар, тастағы жазбалардағы өсиет, өнеге, нақыл сөздер, өлкетану мұражайларына орналасқан мұрағаттар жасұрпақтың бойында отансүйгіштік, ерлік сезімді ұялатып, олардың туған жерге, өскен елге, ұлтмәдениетіне деген сүйіспеншілік қасиеттерді қалыптастыруға игі ықпал етері сөзсіз.

Біріншіден, оқушыларға атамекен, халық педагогикасы, дәстүр жайында түсінік бере отырып, атамекенге деген сүйіспеншілігін оятты. *Екіншіден*, оқушылардың атамекенге деген сүйіспеншілігін қалыптастыратын педагогикалық шарттарды анықтап және оны жаратылыстану пәндерін оқытуда іс жүзіне асырды. *Үшінші*, географиялық мәселелердің тұтастығын ғылыми негізде қабылдап, қоршаған ортаға тиімді ықпал ету жөніндегі іс-әрекетті, дағдыны меңгеру қажеттігін негіздеді.

Пайдаланылған әдебиеттер:

- 1 Ламашев Ә. Ыбырай Алтынсарин және оның орыс достары мен ізбасарлары.- Алматы, 1988 - 184 б.
- 2 Ламашев Ә. Ыбырай Алтынсарин (Семинарий). - Алматы, 1991. – 120 б.
- 3 Алтынсарин Ы. Таза бұлақ. - А., 1988. – 96 б.
- 4 Тезисы докладов и сообщения на республиканской научно-практической конференции.

Педагогическое наследие Ы.Алтынсарина и проблемы современной школы. - Алматы, 1991. – 143 с.
5 Елбасы Н.Ә. Назарбаевтың «Болашаққа бағдар: рухани жаңғырту» (ақпараттық-түсіндірмелі материал) – Астана, 2017. – 28 б.

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ СОВРЕМЕННЫХ ПЕДАГОГИЧЕСКИХ ТЕХНОЛОГИЙ НА УРОКАХ БИОЛОГИИ

Дуйсенбаева Ляззат Биркеновна,
учитель биологии ШГ №3
специалист высшего уровня квалификации
высшей категории

Аннотация

Бұл мақалада биология сабақтарында қазіргі заманға сай педагогикалық технологияны қолдану бойынша автордың іс-тәжірибесі ұсынылады. Қазіргі педагогикалық технологиялар білім алу үдерісіне оқушылардың қатысуына мол мүмкіншілік береді, және олардың танымдық белсенділігін қалыптастырып, дамытады.

Аннотация

В статье представлен опыт автора по использованию современных педагогических технологий на занятиях по биологии. Современные педагогические технологий дают возможность учащимся принимать активное участие в образовательном процессе, формируют и развивают их познавательную активность.

Abstract

In the article the author present her experience of usage modern pedagogical methods in teaching Biology/. Modern pedagogical technologies give the students opportunity to participate actively in the process of teaching, moreover, teaching technologies form and develop learning activity of the students.

На сегодняшний день для успешного освоения знаний естественных наук не достаточно просто описывать явления и процессы, нужно уметь оперировать большим количеством разнообразных информации, владеть современными технологиями и знать, как применить свои способности в условиях реальной жизни. Только тогда выпускники школ смогут успешно использовать навыки, полученные в школе в дальнейшем обучении и профессиональном становлении, будут конкурировать с выпускниками ведущих учебных заведений мира в умении не только самостоятельно добывать знания, но и грамотно использовать их в условиях современных достижений науки и техники.

Построить учебный процесс с учетом потребностей и способностей каждого ученика возможно только лишь с применением новых образовательных технологий. При использовании нетрадиционных технологий обучения, которые позволяют ученику непосредственно принимать участие в построении учебного процесса, осуществляется прочное и осознанное усвоение содержания учебных предметов, а также развитие у школьников логического мышления, творческой активности, речевых способностей, умения самостоятельно работать и интеллекта в целом.

В своей практике использую такие технологии как: проблемное обучение, ИКТ, тестовые и игровые технологии, технология развития критического мышления, технология системного подхода Т.Т. Галиева. Для себя я взяла эти технологии потому, что сочла их приемлемыми, исходя из уровня подготовленности классов и своего опыта работы.

Всегда проходят успешно уроки с применением технологии **проблемного обучения**. Но, хочу отметить, что применение проблемного подхода на уроках биологии имеет свои трудности. Ученик должен обладать определённой системой знаний, поскольку отсутствие их не позволит ему успешно обсуждать поставленную проблему.

Учитель должен постоянно повышать свою эрудицию, быть оперативным в работе в целом и на уроке в частности.

Приведу примеры использования вариантов проблемного подхода на различных этапах урока.

Создание проблемной ситуации с целью возбуждения интереса к теме урока.

Например, на уроке биологии в 8 классе на тему «Типы кровеносной системы животных» предлагаю рисунок, на котором изображена прямая линия и круг. Учащиеся должны порассуждать, как эти фигуры связаны с понятием «кровеносная система». Им необходимо предположить у каких животных замкнутая и незамкнутая кровеносная система. С чем это связано? Почему эволюция кровеносной системы происходила с усложнением?

Или в начале урока в 9 классе по теме «Человеческие расы» ставлю перед учащимися вопрос: Все человечество принадлежит к одному виду — *Homo sapiens*, который имеет следующие признаки:

- 1) сходство строения тела (единство строения черепа, мозга, внутренних органов и т. д.);
- 2) физиологическое сходство (одни и те же группы крови, болезни, защитные реакции и т. д.);
- 3) возможности для неограниченного скрещивания, в результате появляется плодovitое потомство;
- 4) все едины по происхождению.

Таким образом, к одному виду принадлежат и двухметровый чернокожий баскетболист, краснокожий индеец и миниатюрная вьетнамка. Как это можно объяснить?

Значение таких вопросов и ответов на них в любом случае достаточно велико для процессов развития творческого мышления школьников.

Создание проблемной ситуации в середине урока при раскрытии одного из вопросов содержания, ее разрешение в процессе поисковой работы. Одной из задач урока «Внутренняя среда организма» является изучение учащимися ряда связанных с жизнью вопросов: «Сердце содержит 80 % воды, а кровь на 83 % состоит из воды, хотя сердечная мышца плотная и твердая, а кровь – жидкая. Объясните эти факты»,

«При порезе кожи кровь вскоре свертывается и перестает течь. А почему кровь не свертывается в кровеносных сосудах?», «Почему после укуса пиявки кровь долго течет из раны, не свертываясь? Как объяснить применение медицинских пиявок для лечения некоторых заболеваний?», «Известен факт, что от потери крови после удаления зуба умер мальчик. Почему же кровь не всегда свертывается?»

По теме «Пищеварительная система» формулируется проблема: В настоящее время широкое распространение получило вегетарианство, то есть употребление в пищу только растительных продуктов. Как вы относитесь к идее вегетарианского питания и почему? Дайте обоснованный ответ».

Некоторые ученики пытаются дать ответы на эти вопросы, но неудачно. Возникает проблемная ситуация, которая требует не только базовых знаний, но и дополнительных. Подготовка сообщений к уроку способствует развитию познавательной самостоятельности, формированию умения реферировать научную литературу, статьи в сети Интернет и т.д.

Поиск решения учебной проблемы путем эвристической беседы. Очень важный момент при ведении эвристической беседы осуществление перехода от коллективного обсуждения проблемы к индивидуальному выступлению конкретного учащегося. Например, при изучении в 8 классе темы: «Питание и пищеварение», ставлю проблему – «Какая вода лучше утоляет жажду: пресная или подсоленная? Почему путники, паломники, пастухи и путешественники брали с собой национальное лакомство курт?»

Или при изучении темы «Иммунитет. Виды иммунитета: врожденный или приобретенный» в 8 классеобсуждают вопросы : Можно ли вводить в кровь воду при кровопотерях? Как объяснить, что при профилактических прививках в организм вводят бактерии, которые как раз и вызывают заболевание? Почему одни заболевают, наступив на холодный пол ногой, а другие купаются зимой в проруби и не простужаются».

Подобные проблемные вопросы являются для учащихся новыми, еще не изученными, содержат в себе явные противоречия, вызывают интерес своей связью с жизнью и требуют развернутого ответа на основе мыслительного поиска и применения опорных знаний.

Так же хотелось бы остановиться на **технологии критического мышления**.

В своей практике я не проводила урок, полностью построенный на технологии критического мышления. Но отдельные методы и приемы использую, причем систематически. Очень интересны и эффективны такие методы как «Фишбоун», «Синквейн», «Инсерт», «Экспедиция» . Итак, фишбоун.

Слово «Фишбоун» дословно переводится как «рыбная кость». Схема, или диаграмма, «Фишбоун» придумана профессором Кауро Ишикава как метод структурного анализа причинно-следственных связей, и этот метод впоследствии был назван в его честь – диаграмма Ишикавы.

В учебном процессе этот приём позволяет учащимся «разбить» общую проблемную тему на ряд причин и аргументов. Визуальное изображение этой стратегии похоже на «рыбную кость», «рыбий скелет» (отсюда и название). Эту «кость», «скелет» можно расположить вертикально или горизонтально: в голову «скелета» вписывается проблема, которая рассматривается в процессе работы над текстом. На самом «скелете» есть верхние «косточки», на них фиксируются причины происходящих событий, и нижние – для записи фактов, подтверждающих наличие сформулированных причин. Записи должны быть краткими, представлять собой ключевые слова и фразы, отражающие суть. В «хвосте» помещается вывод по решаемой проблеме. Важным этапом станет презентация заполненной схемы, которая продемонстрирует взаимосвязь проблем, их комплексный характер. Это осмысленное чтение текста. По сути данный прием- это осмысленное чтение текста, входе которого учащиеся отжимают главный материал.

Использование технологии развития критического мышления на уроках позволяет сформировать умения и навыки работать с информацией, находить и осмысливать нужную информацию, выявлять проблемы , содержащиеся в тексте, выявлять возможные пути их решения, вести поиск необходимых сведений, используя различные источники информации.

Следующая технология позволяющая учащимся выдвинутся на первое место, когда он становится не объектом, а субъектом обучения это системный подход. Данная технология позволяет решать такие задачи, как формирование у учащихся умений и навыков системного мышления, познавательной активности, умения выдвигать самостоятельные суждения, развить умение находить нужную информацию в потоке информации.

Урок биологии в 8 классе.

БЛОЧНАЯ СИСТЕМНАЯ СТРУКТУРНАЯ СХЕМА

<p>Системный анализ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) учебник «Биология», 8кл. Соловьева А.Р. 2) анатомический атлас 3) словарь терминов и понятий по биологии, 5) анализ собственного физического состояния 6) анализ данных ВОЗ по заболеваемости в различных регионах мира 7) анализ отчетов Минздрав РК по заболеваниям детей школьного возраста и детской смертности 8) анализ политики государства в области здравоохранения 9) оценка экологической обстановки <p>Влияющие факторы</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 1. Подражание при овладении ребенком родным языком (1-5 лет – правильная артикуляция) 2. 2. Физическая работа усиливает легочное дыхание и сердечную деятельность 3. 3. Чихание, кашель 4. 4. Эмоциональное состояние человека влияет на интенсивность дыхания 5. 5. Недостаточное обеспечение кислородом 6. 6. Кислородное голодание 7. 7. Наркогенные вещества (никотин табака, табачный дым) 8. 8. Пребывание в душном помещении 9. 9. Печное отопление 10. 10. Применение газовых плит 11. 11. Смог, пыль, выхлопы автотранспорта, промышленные выбросы, использование ядохимикатов и мин. удобрений, деятельность животноводческих ферм 	<p>ДЫХАНИЕ</p> <p>Человек может обойтись без пищи – несколько недель, без воды – несколько часов, без воздуха – несколько минут</p> <p>Этапы дыхания</p> <p>I - Внешнее дыхание (обмен газов между воздушной средой и легкими) II - Обмен газов между легкими и кровью III - Транспорт газов кровью IV - Тканевое дыхание (окисление органических веществ в митохондриях клеток) газообмен</p> <p>Функции органов дыхания Температурная регуляция голосовое образование</p> <p>Воздухоносные пути</p> <p>Носовая полость делится костно-хрящевой перегородкой на две половины, которые выстланы ресничным эпителием с большим количеством желез. Здесь сосредоточены в большом количестве кровеносные сосуды</p> <p>Носоглотка. Обеспечивает проведение воздуха</p> <p>Гортань. В стенке имеется несколько хрящей, один из которых в момент глотания закрывает вход в гортань. В узкой части гортани расположены голосовые связки, между которыми находится голосовая щель</p> <p>Трахея – трубка длиной около 12 см, образованная хрящевыми полукольцами, соединенными связками и мышцами. Внутри трахея выстлана мерцательным эпителием</p> <p>Бронхи (2 главных); бронхи 2,3...19 порядков; бронхиолы. Образуют бронхиальное дерево, выстланы слизистой оболочкой с мерцательным эпителием</p> <p>Дыхательные пути</p> <p>Легкие – парные органы, имеющие губчатое строение, образованы бронхиолами и альвеолами, которые оплетены кровеносными сосудами. Каждое из легких состоит из долей (правое – из 3 долей, левое – из 2-х). Снаружи легкие покрыты двумя слоями плевры (легочная и пристеночная)</p> <p>Механизм внешнего дыхания (центр – продолговатый мозг) Вдох Наружные межреберные мышцы сокращаются и поднимают ребра - грудная полость</p>	<p>Проблемы и проблемные вопросы</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. грипп, ангина, ОРЗ 2. гайморит 3. фронтит 4. аденоиды 5. отит; 6. дифтерия 7. трахеиты 8. бронхиты 9. пневмония 10. хронические заболевания: туберкулез и рак легкого 11. флюорография 12. атипичная пневмония <p>Опыт Практика Эксперимент</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. самонаблюдения 2. лаб. работа № 8, стр 247 3. первая помощь при отравлении угарным газом и бытовым газом 4. первая помощь утопающему 5. помощь при удушии и заваливании землей 6. первая помощь при электротравме (поражении молнией и электротоком) 7. влажная уборка помещений 8. респираторы 9. высадка растений 10. профилактика заболеваний 11. своевременная диагностика 12. консультации у специалистов; 13. лечение (оперативное или
---	---	--

	<p>увеличивается</p> <ul style="list-style-type: none"> - легкие расширяются - давление в легких становится ниже атмосферного - воздух устремляется в легкие <p>Выдох</p> <p>Внутренние межреберные мышцы сокращаются и опускают ребра</p> <ul style="list-style-type: none"> - ребра опускаются - грудная полость <p>возвращается в исходное положение</p> <ul style="list-style-type: none"> - уменьшается объем легких - давление в легких увеличивается - воздух выталкивается из легких наружу <p>Газообмен в легких и тканях</p> <p>В легких кислород через тонкие стенки альвеол и капилляров поступает из воздуха в кровь (<i>з-н диффузии</i>), а углекислота из крови – в воздух. Кровь становится артериальной</p> <p>В тканях кислород поступает из крови в тканевую жидкость (<i>парциальное давление</i>) и затем в клетки, а углекислота из тканей переходит в кровь. Кровь становится венозной.</p> <p>Жизненная емкость легких (ЖЕЛ)</p> <p>ЖЕЛ (3500см^і) = дыхательный + резервный объем</p> <p>Резервный объем (500 см^і)</p> <p>вдоха (1500 см^і) объем выдоха (1500 см^і)</p> <p>Регуляция дыхания</p> <p>Нервная регуляция. В дыхательном центре каждые 4 секунды возникают возбуждения, обеспечивающие чередования вдоха и выдоха</p> <p>Гуморальная регуляция. Основным гуморальным регулятором является СО₂. Воздействует на рецепторы в крупных венах</p>	консервативное)
--	---	-----------------

Использование системного подхода - контроля на уроках биологии способно гарантировать у учащихся успех в обучении, способствует развитию коммуникативных качеств, т. е. дает возможность раскрыть врожденную потребность в активном познании окружающего мира. У учащихся повышается общая и профессиональная культура, мировоззрение, творческие способности, системные представления, умения и навыки системного подхода, системного мышления и самоуправления в учебно-познавательной, научной и иной деятельности.

Список литературы

1. Махмутов М. И. Проблемное обучение: основные вопросы теории. М.: Просвещение, 1975.
2. Мельникова Е.Л. Технология проблемного обучения// Школа 2100. образовательная программа. № 3. М., 1999.
3. Паламарчук В.Ф. Школа учит мыслить. М., Просвещение, 1987.

4. Селевко Г.К. Современные образовательные технологии. Учебное пособие. — М.: Народное образование, 1998. —256 с.

5. Галиев Т.Т. Системный подход к интенсификации учебного процесса. – Шымкент, 1998 г. – 129 с.

КАК ПОДГОТОВИТЬ РЕБЁНКА К ПЕРЕХОДУ НА ОБНОВЛЁННОЕ ОБРАЗОВАНИЕ

Ершова Наталья Николаевна,
ГУ «Гимназия имени А.М. Горького
отдела образования акимата города Костанай»
учитель начальных классов

Аннотация

Білім беру жүйесін жаңғырту жүргізілетін елімізде, байланысты, ең алдымен, мазмұнын жаңғыртумен қамтамасыз ете отырып, оның іскер және дамытушылық сипаты. Бүгінгі күні талап етілетін басқа стратегиясын мектеп, стратегиясын, үндес біздің уақыт.

Оқушылардың жаңартылған білім мазмұнын игеруге көшуге дайындау бойынша мұғалімнің іс-әрекет тәжірибесін ұсыну және критериялды бағалау.

Аннотация

Модернизация системы образования, проводимая в нашей стране, связана прежде всего с обновлением содержания, с обеспечением его деятельного и развивающего характера. На сегодняшний день требуются другие стратегии школы, стратегии, созвучные нашему времени.

Представить опыт деятельности учителя по подготовке учащихся к переходу на освоение обновленного содержания образование и критериальное оценивание.

Abstract

The modernization of education system carried out in our country is connected first of all with contents updating, with ensuring its active and developing character. Today other school strategies, are required for our time and for the future.

To present the teacher's experience of training pupils for transition to updated contents of education and criteria estimating.

Түйінді сөздер: жаңартылған, білім беру, Белсенді, сараланған, *vilimlend*, жұптық, топтық, формативті

Ключевые слова: обновлённое, образование, активные, дифференцированный, *Bilimlend*, парные, групповые, формативное

Keywords: updated, education, active, differentiated, *Bilimlend*, pair, group, formativny

Модернизация системы образования, проводимая в нашей стране, связана, прежде всего, с обновлением содержания, с обеспечением его деятельного и развивающего характера. На сегодняшний день требуются другие стратегии школы, стратегии, созвучные нашему времени. Это

- возможность изучения материала по разным предметам как единого целого;
- широкая возможность для развития речи учащихся и расширения кругозора;
- развивается умственная деятельность;
- вызывают потребность в развитии умений учащихся обобщать знания из разных предметов, в единичном виде – общее и с позиций общего оценивать особенное;
- формируются нравственные качества.

Теперь образование все более ориентируется на создание таких технологий и способов влияния на личность, в которых обеспечивается баланс между социальными и индивидуальными потребностями, и, которые, запуская механизм саморазвития обеспечивают готовность личности к реализации собственной индивидуальности и изменениям общества.

И поэтому методика обновленного содержания позволит нам учителям построить учебный материал так, чтобы ребенок мог постоянно выполнять умственные операции, исследовать логику их последовательности, находить взаимосвязи, делать умозаключения, проверять себя, корректировать свои ошибки своевременно и самостоятельно, контактировать с учителями на нужном этапе своей познавательной деятельности.

Учитель должен выступать не как единственный источник знаний, а как организатор активной учебно-познавательной деятельности самих учащихся.

В условиях обновления содержания школьного образования меняются формы и методы организации обучения учебного предмета. Процесс обучения предмета имеет следующие особенности: ученику не даются знания в готовом виде, а знания добываются учащимся самостоятельно, через организованную учителем коллаборативную среду, поисковую деятельность.

Учебный процесс организуется по спиральной системе, где ученик с каждым разом имеет возможность расширить и углубить свои познания.

Я работаю учителем начальных классов, и считаю, что именно мы учителя начальных классов, должны начать формирование у учеников навыков самообразования, умения обучаться тому, как обучаться, становление их независимыми, самомотивированными, увлечёнными, уверенными, ответственными личностями с развитым критическим мышлением, проявляющими компетентность в цифровых технологиях.

Прежде чем начать работать по этой программе, я поставила перед собой задачи:

-самое главное это развивать критическое мышление у детей, и у себя как у учителя тоже;

-научить детей работать с проблемой, учить находить ее решения;

-развивать в детях умения работать в группе, работать вместе сообща, и при этом обучаться;

Для решения этих задач на уроках я стала применять:

- активные методы работы
- парные и групповые виды работ
- критериальное оценивание
- рефлексия на каждом уроке
- дифференцированный подход
- использование сайта Bilimlend

Активные методы работы

Активные методы обучения- это методы, которые побуждают учащихся к активной мыслительной и практической деятельности в процессе овладения учебным материалом. Активное обучение предполагает использование такой системы методов, которая направлена главным образом не на изложение преподавателем готовых знаний, их запоминание и воспроизведение, а на самостоятельное овладение учащимися знаниями и умениями в процессе активной мыслительной и практической деятельности.

Наиболее эффективными активными методами обучения учащихся начальных классов на уроках являются:

1. Нетрадиционное начало традиционного урока
2. Постановка и решение проблемных вопросов, создание проблемных ситуаций.
3. Организации релаксации и подведения итогов.
4. Презентации учебного материала
5. Использование индуктивных и дедуктивных логических схем.
6. Использование форм так называемого интерактивного обучения
7. Нетрадиционные виды уроков:

Парные и групповые виды работ

Такой вид работы я использую почти на каждом уроке, потому что групповая работа создаёт благоприятные условия для включения всех учеников в активную работу на уроке. При организации работы в парах и группах каждый ученик мыслит, выражает своё мнение. В группах рождаются споры, обсуждаются разные варианты решения, идёт взаимообучение детей в процессе учебной дискуссии, учебного диалога. Особенно важно, что групповая форма работы позволяет реализовать индивидуальный подход в условиях массового обучения, организовать взаимодействие детей для выявления их индивидуальных возможностей и потребностей.

Критериальное оценивание

Самое сложное для учителей 4 классов- это показать ребёнку новую форму оценивания. Научить его работать с дескрипторами. Я апробировала с детьми такой вид оценивания на уроках математики и русского языка.

Критериальное оценивание – это оценивание по критериям, т. е. оценка складывается из составляющих (критериев), которые отражают достижения учащихся по разным направлениям развития их учебно-познавательной компетентности.

При критериальном оценивании:

ученик становится настоящим субъектом своего обучения;

снижается школьная тревожность ученика;

учитель от роли “судьи в последней инстанции” переходит к роли консультанта.

Таким образом, критериальное оценивание несет в себе потенциал сохранения здоровья учеников и учителей

Рефлексия на каждом уроке

В современной педагогике под рефлексией понимают самоанализ деятельности и ее результатов. Проведение рефлексии помогает моим ученикам сформулировать получаемые результаты, переопределить цели дальнейшей работы, скорректировать свой образовательный путь

При выборе того или иного вида рефлексии я учитываю цель урока, содержание и трудности учебного материала, способы и методы обучения, возрастные и психологические особенности обучающихся

Дифференцированный подход

Под дифференцированным обучением обычно понимают форму организации учебной деятельности для различных групп учащихся.

Индивидуальный подход – важный психолого-педагогический принцип, учитывающий индивидуальные особенности каждого ребёнка.

Дифференцированный подход позволяет учащимся постоянно чувствовать своё продвижение вперёд, ведь даже незначительный успех окрыляет детей, побуждает лучше работать, повышает интерес к знаниям.

Использование сайта Bilimlend.

Дети должны уметь пользоваться разными источниками информации, поэтому я включаю в свою работу с сайтом Bilimlend.

Я буду и дальше совершенствовать свою практику, чётко ставить цели, проводить рефлексивный анализ и оценку результатов.

Учитель до тех пор сохраняет право учить других, пока он сам учится!

НОВЫЕ ПОДХОДЫ В ПРЕПОДАВАНИИ И ОБУЧЕНИИ НА ИНТЕГРИРОВАННЫХ УРОКАХ

Жайворонко Ирина Алексеевна,
учитель русского языка и литературы
Ткач Надежда Алексеевна,

Аннотация

Біздің өміріміздің кез-келген саласында сапалы өзгерістер, сонымен қатар білім беруде мұғалімнің оқу процессінде өз орны мен роліне деген жаңа көзқарасын қалыптастырмау мүмкін емес. Біздің мұғалімдеріміз түсінбей, оқытудың жаңартылған мазмұны мен технологиясындағы жаңа мақсаттар мен міндеттерді, оқытудың құзыретілік- бағдарлы тәсілін ескере отырып бағалаудың жаңа формаларын түсінбей, оны іс жүзінде жасау мүмкін емес. Сондықтан педагогке жалпы орта білім берудің жаңартылған МЖМБС әдістемесі мен мазмұнын қабылдауға, білім беру процессін бағдарламалық және әдістемелік қамтамасыз етуді өзгертуге, педагогикалық қызметтің мақсаты мен тәсілдерін өзгертуге дайын болуы қажет.

Білім беру бағдарламасы жаңарту аясында мұғалімдердің педагогикалық шеберлігін жетілдіру және критериялды бағалау жүйесін енгізу.

Аннотация

Качественные изменения в любой области нашей жизни, а тем более в образовании невозможны без формирования нового взгляда учителя на свое место и роль в учебном процессе. Без осмысления, нами учителями, новых целей и задач в обновлённом содержании и технологии обучения, новых форм оценивания с учетом компетентностно-ориентированного подхода в обучении это сделать наверно практически невозможно. Именно поэтому педагогу необходима готовность к восприятию методологии и содержания обновленного ГОСО среднего общего образования, к изменению программного и методического обеспечения образовательного процесса, к изменению целей и способов педагогической деятельности.

Совершенствование педагогического мастерства учителей в контексте обновления образовательной программы и внедрение системы критериального оценивания.

Abstract

Qualitative changes in any area of our lives, and even more so in education, are impossible without forming a new teacher's view of their place and role in the educational process. Without understanding, we teachers, new goals and objectives in the updated content and technology of training, new forms of assessment, taking into account the competence-oriented approach in teaching, this is probably almost impossible to do. That is why the teacher needs readiness to perceive the methodology and content of the updated SES secondary education, to change the program and methodological support of the educational process, to change the goals and methods of pedagogical activity.

To improve the pedagogical skills of teachers in the context of updating the educational program and the introduction of a criteria-based assessment system.

Түйінді сөздер: *тәсілдер мен технологиялар, сандық технологиялардың мазмұны жаңартылған.*

Ключевые слова: *обновленное содержание, цифровые технологии, приемы и технологии.*

Keywords: *updated content, digital technologies, techniques and technologies*

Современные требования к уроку построены таким образом, что главным условием эффективного обучения становится не сам процесс передачи знаний от учителя к ученику, а обучение детей приемам самоконтроля и самообучения. То есть, современный педагог учит детей не науке, а учит УЧИТЬСЯ.

Последние два десятилетия сферу образования сотрясают реформы одна за другой. Но какие бы изменения не происходили, суть их заключается в следующем: улучшение качества образования в нашей республике, воспитание личности патриотичной, образованной, ответственной и энергичной, успешно работающей в условиях инновационной экономики, владеющей казахским, русским и английским языками, впитавшей общечеловеческие ценности и культуру казахстанского народа. Таковую задачу поставил перед педагогами Президент нашей страны Нурсултан Назарбаев [1.] Без осмысления учителями новых целей и задач в обновлённом содержании и технологии обучения, новых форм оценивания в обучении это сделать практически невозможно.

Именно поэтому педагог должен быть готов к восприятию методологии и содержания обновленного ГОСО среднего общего образования, к изменению программного и методического обеспечения образовательного процесса, к изменению целей и способов педагогической деятельности, к генерированию идей, повышению профессионального мастерства с целью улучшения показателя качества образования. Учителя приобретают необходимые навыки для работы в условиях обновления содержания образования на курсах повышения квалификации педагогических работников, получают методическую помощь со стороны тренеров (руководителей курсов) [1].

Для достижения поставленных целей и задач необходимо строить урок так, чтобы учащиеся активно работали на уроке, имели высокий уровень учебной мотивации. Поэтому на моих уроках ученики становятся главными действующими лицами, делятся рассуждениями друг с другом, обсуждая прочитанное. Основные формы деятельности учащихся на уроке - групповая, парная, коллективная, индивидуальная с последующим коллективным анализом.

Инновационный подход к обучению позволяет так организовать учебный процесс, что ребёнку урок и в радость, и приносит пользу, не превращаясь просто в забаву или игру. И, может быть, именно на таком уроке, как говорил Цицерон, «зажгутся глаза слушающего о глаза говорящего». Это сделать в настоящее время, на мой взгляд, намного легче, так как учебники, составленные согласно Программе обновления содержания образования, на это и рассчитаны. [2]

Сегодня школа динамично меняет свой облик. Это связано, прежде всего, с серьезными переменами в казахстанском образовании. Законы современной школы - уважать личность ученика, учитывать индивидуальность каждого, стремиться оказывать поддержку ученику, развивать его способности; установить демократический стиль в организации образовательного процесса. Перед учителями встают проблемы: «Как учить в век информатизации?», «Как повысить качество, как знания, полученные на уроках, помогут ученику стать конкурентоспособной личностью.

Все методы, используемые мной, направлены на саморазвитие ученика. На формирование самостоятельной оценочной деятельности учащихся, на то, чтобы у учеников развивалась самостоятельность, ответственность за достигнутые успехи и неудачи, на поощрение усилий школьников, направленных на достижение высоких результатов в различных видах деятельности. Я думаю, что в наше время, нет такой школы, в которой у учителей нет стремления на достижение профессиональных, личных достижений, ведь только тот учитель может быть примером для ученика, если сам ориентирован на достижения, таким учителем может быть только учитель-лидер, который воспитает личность творческую, активную, конкурентоспособную.

На данный момент, при использовании инновационных технологий в обучении предмета истории в рамках указанной выше Программы, мною успешно применяются следующие приемы технологии развития критического мышления на уроках истории:

- ассоциативный ряд;
- опорный конспект;
- мозговая атака;
- групповая дискуссия;
- «продвинутая лекция»;
- ключевые термины;
- исторические карты;
- историческая аллюзия (намек);
- исследование текста и др.

1. Следующий прием можно, например, использовать на истории в 5 классе
Стратегия «Открытые мысли»

Цель: учащиеся отвечают на вопросы репродуктивного (повторение ранее изученного материала), расширяющего (позволяют узнать новое об изученном объекте) и развивающего характера (вопросы вскрывают суть, обобщают, содержат в себе исследовательское начало), формировать коммуникативные навыки; развить умения обсуждать проблему, сравнивать обобщать, делать вывод.

2. Следующий вид работы также позволит развивать аналитические навыки на уроках истории

■ Подготовьте развёрнутый ответ на вопрос «Чем первобытный человек отличается от животных и современного человека?».

■ Для этого вспомните:

- от кого произошёл человек ?
- как выглядели его походка, руки, глаза, лоб?
- чем было покрыто его тело?
- как выглядит современный человек?
- сравни условия жизни древнего и современного человека.
- сравни занятия, орудия труда.

3. Следующий прием позволяет показать межпредметную связь литературы и истории, в качестве примера взята тема в 7 классе «М. Шаханов. «Отрарская поэма о побеждённом победителе, или Просчёт Чингисхана»: исторический сюжет поэмы» и «Отрарская катастрофа», они тесно переплетаются, как в литературе, так и при изучении истории.

Задание. Работая в командах, вам нужно расширить предложения для того, чтобы продемонстрировать приобретенные знания. Команда, чье предложение окажется наиболее точным и подробным, получит приз!

Пример исходного предложения:

Мухтар Шаханов написал произведение «Отрарская поэма о побеждённом победителе, или Просчёт Чингисхана».

Пример расширенного предложения:

М.Шаханов написал «Отрарскую поэму о побеждённом победителе, или Просчёт Чингисхана» о Чингисхане, величайшем хане монголов, организовавшем завоевательные походы монголов в Китай, Среднюю Азию, на Кавказ и Восточную Европу.

5. Следующее упражнение - «**Опровергни или согласишься**»...

Я утверждаю что...

- на смену эпохи бронзы пришла эпоха железа...(да)
- Кочевое скотоводство получает широкое распространение в эпохе бронзы (нетжелеза)
- Традиционное жилище казахского народа – это иглу (нет юрта)
- Жилище индейца называется вигвам (да)
- Основой юрты считается шанырак (нет кереге)
- Сводчатые жерди в юрте называются кереге (нет уйки)
- В центре юрты обычно располагался стол – дастархан (нет обычно очаг)
- прототипом юрты считается жилище африканских пигмеев (нет жилище андроновцев).

Приём «Ключевые слова»

1) Озвучивание темы;

2) Предложение нескольких терминов, которым необходимо дать определения;

3) Составление предложения или мини-рассказа из предлагаемых терминов. Этот прием помогает в актуализации знаний. Каждый ученик в классе принимает участие в работе. Работая вместе, ученики видят нестыковки, неясности, пробелы и определяют круг вопросов, которые требуют разрешения. Учащиеся должны использовать свои знания, чтобы определить цель своей работы и спрогнозировать её результаты.

Приём «Перепутанные логические цепочки».

1) На доске или карточках написаны термины (последовательность терминов) и некоторые из них с ошибками;

2) Группам предлагается исправить ошибки или восстановить порядок записи.

Использование этого приема помогает запомнить и осмыслить большой объем информации, выявить закономерность каких-либо событий, явлений. Прием работает на развитие мышления, памяти и умение логически мыслить.

По теме «Имя прилагательное как часть речи» дается следующая перепутанная логическая цепочка: Часть речи – в предложении бывает – обозначает – самостоятельная – определение – изменяется – сказуемое – какой? – чей? – признак предмета – отвечает – род – падеж – число – имеет – краткая форма.

Это не все приемы, которые используются мною на истории. Ожидаемыми результатами Программы, является сформированность у учеников навыков обучения тому, как учиться и, как следствие, становление их независимыми, увлеченными, уверенными, ответственными личностями с развитым критическим мышлением, проявляющими компетентность, в том числе и в цифровых технологиях.

Я обратила внимание на то, что современный урок, построенный на идеях семи модулей, создаёт условия для формирования умения учиться, настроен не на результат, а на интеллектуальное развитие у обучающихся навыков обучения тому, как учиться"

Я преодолела своё желание выступать с позицией лидера, поучать других, используя только репродуктивные методы и демократические методы ведения урока, казавшиеся для меня определённым барьером, стали прекрасным инструментом стимулирования активности учащихся в классе, направляющие их на путь творческого поиска.

Безусловно сегодняшних учеников не устраивает роль пассивных слушателей на уроке, так как моим ученикам не интересно писать под диктовку, читать текст параграфа или списывать готовую информацию с доски. Например, учащиеся десятого класса не желают слушать слишком подробные объяснения учителя: они ждут новых, интересных форм знакомства с новым материалом. Ведь они будущие выпускники, и какими качествами будут наделены, зависит от нас, педагогов. Для того, чтобы помочь своим ученикам в будущем стать полезными для общества, конкурентноспособными для так быстро меняющегося мира, я считаю, должен измениться не только учитель, но и сам стиль обучения, для этого каждому педагогу необходимо поставить себя на одну ступеньку с учеником и дать ему возможность находиться в «поиске» и почувствовать «Вкус самостоятельного открытия» .

Я осознала, что моей задачей является возможность вовлечь учащихся в активную творческую деятельность, где они взаимодействуют друг с другом, строят диалог и самостоятельно получают и применяют новые знания. Идеи семи модулей я планирую внедрять в своей дальнейшей работе. Я ещё раз убедилась в том, что иду в ногу со временем и значит, смогу создать моим ученикам все условия для того, чтобы они стали "независимыми, самомотивированными, увлеченными, уверенными, ответственными личностями с развитым критическим мышлением, проявляющими компетентность в цифровых технологиях". Ведь "стержневой фигурой в совершенствовании деятельности школ и обеспечении успешного обучения учеников сегодня является учитель." Хочется сказать, что самое важное – создание учащимся условий для постановки собственных целей обучения, помочь им в определении маршрута для их достижения и посредством

разнообразных стратегий, методов и приёмов, сопровождать учеников по выбранному маршруту. И если такое стремление есть у педагога, то оно будет обязательно и у его воспитанника. Ведь кто, если не мы будем направлять, наталкивать наших детей. Но, идя в ногу со временем, хочется с уверенностью сказать, что мы не хуже других стран и тоже сможем добиться высоких результатов во всех областях и сферах. Даже если сейчас нам трудно разобраться с некоторыми тонкостями обновленной программы.

Я буду и дальше совершенствовать свою практику, чётко ставить цели, проводить рефлексивный анализ и оценку результатов.

«Что может быть честнее и благороднее, как учить других тому, что сам наилучшим образом знаешь».(М.Квинтилиан)

Список литературы:

- 1.Быстрой Е. Формирование межкультурной педагогической компетентности учителя // Вестник высшей школы-2006-№6-с.14-18
- 2.Сафарова С.В. Технология критического мышления как составляющая ключевых компетенций педагога. Педагогическое образование и наука. - 2008 № 2 - с.29-31
- 3.Селевко Г. К. Современные образовательные технологии. М., 2002.

ЗАМАНАУИ БІЛІМ БЕРУ ПРАКТИКАСЫНДА ИННОВАЦИЯЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАР МЕН ӘДІСТЕРДІ ТИІМДІ ҚОЛДАНУ

Жаланова Гүлжан Байтұрғанқызы,
Ахметжанова Арайлым Ғалымбекқызы,
Алимова Гүлзат Нұрбекқызы,
«Алтынсарин ауданы әкімдігінің білім беру бөлімінің
мектеп жанындағы интернаты мен
Б.Алтынсарин атындағы Обаған орта мектебі» ММ
қазақ тілі мен әдебиеті пәні мұғалімдері
Алтынсарин ауданы

Аннотация

Өзектілігі.Мақсаты.Мақалада инновациялық технологиялар мен әдістерді қолдану, оқу үдерісіне пайдалану ерекшеліктері қарастырылған. Қазіргі таңда оқу үдерісіне жаппай енгізіліп жатқан инновациялық технологиялар басты мәселелердің бірі. Жаңа әдіс-тәсілдерді мән-мағыналарына, ерекшеліктеріне қарай таңдап қолдану.

Аннотация

Актуальность.Цель.В статье рассмотрены особенности применения инновационных технологий и методов, в учебном процессе. В настоящее время инновационные технологии, внедряемые в учебный процесс, являются главными и приоритетными. Новые подходы позволяют улучшить процесс обучения в зависимости от особенностей применения.

Abstract

Relevance. Goal.The article describes the features of the use of innovative technologies and methods used in the educational process. Now the innovative technologies introduced in educational process are one of the main tasks. A new approaches to the circumstances, suggest, choose depending on the application.

Түйінді сөздер: заманауи, технология, оқушы, болашақ, әдістер, шығармашылық
Ключевые слова: современные, технологии, ученик, будущее, методы, творчество
Keywords: modern, technology, pupil, future, methods, creativity

Білім беру - бұл жекеленген құбылыс немесе дағды емес, ол оқушылардың оқуға қабілетін жақсартуға мүмкіндік беретін педагогикалық тетіктердің біртұтас кешені деп айқындалған. Білім беру үрдісін ақпараттандыру – жаңа инновациялық әдістер мен

оқыту технологияларын қолдану арқылы, дамыта оқыту, дара тұлғаны бағыттап оқыту мақсаттарын жүзеге асыра отырып, оқу- тәрбие үрдісінің барлық деңгейлерінің тиімділігі мен сапасын жоғарлатуды көздейді. Бүгінгі күннің талабына сай білім саласында инновациялық технологиялар мен әдістерді қолданудың маңызы зор.

Инновациялық технологиялардың дамуы білімді бағалау және пайдалану жүйесін де уақытылы өзгертіп отыруды талап етеді. Осыған байланысты білім беруде қолданылатын әдіс-тәсілдер, әдістемелер, технологиялар жаңартылып отырады. Мысал үшін, Ұлыбританияда мұғалім мамандығын таңдап алған бүгінгі жастардың, өздерінің болашақ оқушылары сияқты, жеткілікті дәрежеде сандық сауаты бар, себебі ол өмір жағдайларының барлық аспектілерінде жаңа технологияның бар мүмкіндіктерін пайдалана отырып, инновациялық технологиялармен үнемі өзара әрекеттесетін ұрпақ өкіліне жатады. Заманауи білім беруде инновациялық технологиялар оқушыларға ғылыми ұйымдарды түсіндіруде және олардың қабылдауын, түсінуін жеңілдетуге мүмкіндік беріп, мұғалімдерге сабақ беруде маңызды құрал болып отыр. Сондықтан оқыту барысында осы технологияларды ойланып қолдануды қажет етеді.[61б.]

XXI ғасырда білім мен ғылымды жаңа инновациялық технология бағытында дамыту маңызды мәселелердің бірі. Президент Н.Ә.Назарбаев "Қазақстан -2050" стратегиялық жолдауында "біз білім -ғылым-инновациялар үштігі билеген постиндустриялық әлемге қарай жылжып келеміз, біріншіден ,бұл -уақыт, қазір инновация заманы, инновация ғасыры" деп атап көрсеткен болатын.Педагогикалық технологиядағы басты міндет-баланың танымдық әрекетін жандандыра отырып,педагогтың кәсіби қызметін жаңғырту арқылы алға қойған мақсатқа толықтай жету.Технологиямен жұмыс жүргізу 4 саты арқылы іске асады.Олар: оқып меңгеру; тәжірибеде қолдану; шығармашылық бағытта дамыту; нәтиже.

Қазіргі пән оқытушыларының негізгі міндеті — білім беруді нәтижеге бағыттау, яғни инновациялық жаңа технологияны меңгеру екені баршамызға мәлім. Оқу үдерісіне қоғамның жаңа қажеттіліктеріне сәйкес инновациялық тәсілдерді енгізу, оқытушының қажымас ізденімпаздығы мен шығармашылық жемісін талап етеді. Осыған орай кез-келген оқушының қабілетіне қарай білім беруді, оны дербестікке, ізденімпаздыққа, шығармашылыққа тәрбиелеуді жүзеге асыратын заманауи инновациялық технологияны меңгеруге ұмтылу керек. Себебі мемлекеттік білім стандартына сәйкес оқу үдерісін ұйымдастыру жаңа педагогикалық технологияларды, білім алушылардың білімін қадағалаудың инновациялық бақылау-өлшеу құралдарын енгізуді жүктейді. Оқытудың жаңа педагогикалық технологиясы – оқытуды ізгілендіру, өзін-өзі дамытып, тәрбиелей білетін, заман ағымына ілесе алатын білікті, жан-жақты жеке тұлға қалыптастыруды мақсат етеді. [298 б.] Оқушылардың кәсіби білім сапасын арттырумен бірге өз қабілетіне қарап, өзін-өзі дамыта отырып, өзіне сын көзбен қарауға мүмкіндік береді. Танымдық белсенділігін арттырып, шығармашылық қабілетін дамытады.

«Қазіргі заманда жастарға ақпараттық технологиямен байланысты әлемдік стандартқа сай мүдделі жаңа білім беру өте қажет» деп Елбасы атап көрсеткендей, инновациялық әдіс-тәсілдер жаңа білім берудің бірден – бір шарты. Жалпы білім беретін орта мектептің мұғалімі ретінде біз күнделікті жұмысымызда алдымызға келесідей міндеттерді қоямыз:

Білім беру үрдісінде инновациялық технологияларды мүмкіндігінше қолдану;

Оқушылардың резервтік мүмкіндіктерін диагностикалау;

Пәннің түсіндірілуі мен ақпараттың жеткізілуінің жоғары сапасын қамтамасыз ету;

Оқу – тәрбие үрдісін компьютеризациялау және технологияландыру.

Заман талабына сай білім беру оқушылардың адамгершілік, интеллектуалдық дамуының жоғары деңгейі мен білімін қамтамасыз етуге бағытталған оқытудың үздіксіз үрдісі десек, оның тиімділігі мен сапасын арттыру мұғалімнен оқу процесінің ғылыми

теорияға негізделген және оқушының қабілеті мен бейіміне негізделген оқытудың таңдамалы әдістеріне көшуді талап етеді. [564 б.]

Жаңа технология жүйесінде проблемалық және іскерлік ойын арқылы оқытудың да маңызы зор. Оқушылар әр түрлі проблемаларды талдайды, оның шешу жолдарын іздейді. Мұндай сабақтар оқушылардың логикалық ойлау қабілетін дамытады, пәнге қызығуын арттырады, өмірде кездесетін түрлі қиындықтарды жеңуге тәрбиелейді. Қазақ тілі мен әдебиеті пәнін оқытуда инновациялық технологияларды пайдалану мұғалім үшін қандай маңызды болса, оқушы үшін одан да маңызды. Жаңа технологиялар оқушылардың білім сапасын арттыруға, өздігінен жұмыс істеу мүмкіндігін молайтуға көп көмегін тигізеді. Мысалы, саралап оқыту – оқушының туа біткен ақыл-ой қабілетінің жеке дамуының жан-жақтылығына негізделінген білім беру жүйесі. Барлық педагогикалық жүйе құрам бөліктерінде инновация (жаңашылдық) үрдісі іске асу үшін төмендегідей жұмыстар жүргізілуі тиіс. Біріншіден, оқытудың дәстүрлі емес сабақ түрлері мен жаңа әдіс-тәсілдерін қолдану. Екіншіден, оқушылардың ойлау қабілетін, жаңалықтарды тез қабылдауын қалыптастыру мен жаңалықтарды өмірде қолдана білуді үйретеді. Сонымен қатар, тиімді әдістердің бірі- электрондық оқулықтармен жұмыс істеу. Компьютермен өткізілген әрбір сабақтан соң оқушы тест, бақылау жұмысы арқылы өз білімдерін бекітеді. Бала өз білімін өзі тексере алады, оқушы өз бетінше оқуға қызығады, өз білімін көтеруге ұмтылады. Жалпы айтқанда, «Оқу мен жазуды сын тұрғысынан ойлау» стратегиясы сабақты жоспарлауда өте тиімді. Сын тұрғысынан ойлау әдісі оқушының еркін сөйлеуіне, өз пікірін айтуға, достарының ойын тыңдауға, жағдаяттарды шешу жолдарын іздей отырып, қиындықты шешуге бағытталған бағдарлама. Сыни тұрғыдан ойлау дегеніміз- ой қозғай отырып, оқушының өз ойымен өзгелердің ойына сыни қарап, естіген -білгенін талдап салыстырып, білмегенін өзі зерттеп, дәлелдеп, өз бетімен және бірлесіп шығармашылық жұмыс жасау. Мұнда оқушының ойы шыңдалып, өз даму деңгейіне сай жетістіктерге жетуге болады. [189 б.] Осы аталған стратегиялардың бірнешеуі әр сабағымызда қолданыс табады. Мазмұны өте күрделі шығармалардың мәнін жете түсінуде, еске сақтауда сыни тұрғыдан ойлау стратегиялары оқушыларға көп көмегін тигізеді. Тақырыпты толық ашып түсінуде көмектесетін оқыту стратегиясы «БББ» әдісін жиі қолданамыз. Осындай сын тұрғысынан ойлауға арналған тапсырмалар оқушыларды топпен бірігіп жұмыс жасауға үйретеді. Мәтінді өз бетінше меңгеруге жағдай жасайды. Сонымен қатар сабақтан тысқары қалатын оқушы болмайды, оқыған мәтінді түсіну оны түсінікті етіп айтып беру, оған қатысты ойын, пікірін білдіру арқылы оқушының тілі дамиды. Қазақ тілі мен әдебиеті сабақтарында оқушылардың еркін ойлау мүмкіндіктерінің ашылуына себеп болған әдісі – ой толғаныс сатысы. Ой толғаныс сатысы кезеңінде, жаңа алынған білімдерді айқындайтын және ұштайтын деңгейде оқушыда шешім қабылдай алатын мүмкіндік болу керек. Шығыс даналығы “Мәселе нені үйретуде емес қалай үйретуде” демей ме? Сондықтан мақсат пен мазмұн мемлекеттік бағдарламаларда айқын беріліп отырған қазіргі жағдайда бұл әдістердің маңызы зор. Инновациялық әдіс – тәсіл білім сапасын арттыруға өз үлесін қосады. Бүгінгі қоғамның оқытушылар алдына қойып отырған басты міндеті, артар жүгі - сапалы білім берумен қатар жан-жақты дамыған, өзіндік ой-пікірі қалыптасқан тұлға қалыптастыру. Тұлға- қалыптастыруда - оның тәні мен жанын қатар дамыту, танымдық қызығушылығын дамытудың әдіс-тәсілдерін іздеу, анықтау, жүйелеу, қолдану.

Жаңаша әдіс-тәсілдерді тиімді пайдалана отырып оқушылардың Сабақ беру - үйреншікті жәй ғана шеберлік емес, ол - жаңадан жаңаны табатын өнер. Ж. Аймауытов Бүгінгі таңда мемлекетіміздің білім жүйесінің стратегиялық мақсаты - берген білімді, дағдыларды меңгеретін, бәсекелестік қабілеті мол, шығармашылық бағытта жұмыс істей алатын, ойлау қабілетімен ерекшеленетін жеке тұлға қалыптастыру үшін қолайлы жағдайлар жасау болып табылады.

Оқытудың белсенді әдіс-тәсілдерін қолдану оқушының қызығушылығын арттырып, ойлау жүйесінің дамуына жағдай жасайды. Бұл тәсіл біріншіден, оқушының білімін жетілдіруге ықпал етсе, екіншіден, оқытудағы пайда болған қиындықтарды талқылауды қарастырады. Мектепте креативті оқу-тәрбиелеу аясын қалыптастыру – оқушыға білім беру уәждемесіне және оларды әр түрлі ғылыми жеке жұмыстарға баулиды.

Қорыта айтқанда, оқыту процесінің нәтижелі болуы оқытушының сабақ беру шеберлігіне, сабағын қызғылықты жүргізіп, зейін қойдыра білуіне, оқушылардың өздігінен білім алуға үйренуіне байланысты. Қандай да болмасын жаңа әдіс-тәсілдер әрбір оқушының өз бетімен оқып үйренуіне сенімін ұялатып, шығармашылықпен жұмыс істеуіне, қорытынды жасай алуына, сөйлеу мәдениетінің өсуіне ықпал етеді, білім сапасын арттырады. Оқыту технологияларын сабақта қолдану оқушылардың білім сапасын арттырып қана қоймайды, олардың жеке тұлға ретінде қалыптасуына әсерін тигізеді. Жаңа әдіс-тәсілдерді мән-мағыналарына, ерекшеліктеріне қарай таңдап қолдана білсек, балаға білім беруде ұтарымыз анық. Сондықтан мұғалім сабақтың жүргізілу жүйесін жетілдіріп, оқу – тәрбие жұмыстарын жүйелеп, сапасы мен тиімділігін арттырып, өзгерістер енгізуге барлық күш – жігерін жұмсауы тиіс.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. Мұғалімге арналған нұсқаулық (үшінші негізгі деңгей). - Астана. 2017.
2. Садуова Ж.Н. Жаңа педагогикалық технологиялар арқылы болашақ мұғалімдердің кәсіби бағыттылығын қалыптастыру. – Астана. 2015.
3. «Қазақ тілі мен әдебиеті» журналы. № 12-15. 2012.
4. Бұзаубақова К.Ж. Жаңа педагогикалық технологиялар. - Тараз 2003.
5. Орта білім берудің мазмұны: Дәстүрлер мен өзгерістері халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция мақалаларының жинағы. - Астана 2012.

«ЖАҢАРТЫЛҒАН БІЛІМ БЕРУ АЯСЫНДА САБАҚТА ОҚУШЫЛАРДЫҢ ІС-ӘРЕКЕТТЕРІН ҰЙЫМДАСТЫРУ ТӘСІЛДЕРІ, ОҚЫТУДЫҢ БЕЙІМДЕЛУ ЖҮЙЕСІ»

Жаменкенова Назгуль Зайнуллиновна,
математика пәнінің мұғалімі
«Қостанай қаласы әкімдігінің білім бөлімінің
№10 орта мектебі»ММ
Қостанай қ.

Аннотация

Әр ұстаз еңбек жолында-математиканы оқып-игерудегі сапа неге жоғары емес деген сұраққа жауап іздеген болар. Себебі, қазіргі заманда ата-ана, қоғам, әкімшіліктің талабы мен сұранысы өте жоғары. Осындай сұранысқа жауап беру үшін әр ұстаз өз дәрежесінде шығар жолды іздейді. Соның ішіндегі соңғы кездегі жаңартылған білім мазмұны аясында оқушының ортаға, сыныпқа, пәнге, мұғалімдерге бейімделуінің алатын орны ерекше. Жаңартылған білім беру мазмұны аясында мұғалім үшін жаңа серпіліс, оқытудың жаңаша тәсілдерін қолдануды ауқымды кіріктіру шарт. Оқытудың бейімделу жүйесінің берері мол. Себебі, бұл жүйе, әдіс-тәсілдер арқылы оқушының игеру деңгейін жоғарылатуға болады, сыныптастырмен сабақтастықта жұмыс жасау түрлерін ұйымдастыру арқылы қазіргі заман сұранысы сыни ойлауға негізделген құрылымды да ескеруге жағдай бар, 7-модульдің әр қайсысын кіріктіруге де мүмкіндік зор.

Аннотация

В своей педагогической деятельности каждый математик размышлял о качестве обучения математике, искал пути решения. Потому что, в современном мире, родители,

общество нуждаются в высокообразованных выпускниках. Обновленное содержание учебных программ предполагает использование новых подходов в преподавании и обучении. В своей практике я использую разные технологии и активные методы обучения. Они помогают активизировать работу учащихся в классе, в группе. Эффективные методы преподавания способствуют повышению уровня мотивации обучающихся, развивают функциональную грамотность подрастающего поколения, что является одной из задач современного образования.

Abstract

In an entire teaching career every teacher of Mathematics thought of teaching effectiveness in Mathematics, looked for solutions. Because society nowadays are in need of highly-qualified graduates. Updated educational programme is considered to use new approaches in teaching and learning. In my own working experience I have been using different technologies and methods of active studying. They assist to conduct the educational process more productively in classroom and group. Effective teaching methods motivate students studying the subject, develop functional fluency which is the one of the main goals of modern education.

Тірек сөздер: математика, ата-ана, қоғам, сыни ойлау, құрылым, әдістер, педагогика

Ключевые слова: математика, родители, общество, критическое мышление, структура, методы, педагогика

Keywords: mathematics, parents, society, critical thinking, structure, methods, pedagogy.

Әр ұстаз еңбек жолында-математиканы оқып-игерудегі сапа неге жоғары емес деген сұраққа жауап іздеген болар. Себебі, қазіргі заманда ата-ана, қоғам, әкімшіліктің талабы мен сұранысы өте жоғары. Осындай сұранысқа жауап беру үшін әр ұстаз өз дәрежесінде шығар жолды іздейді. Мен де 21-жылдық еңбек жолымда көп әдіс, технологияларды оқып-қолданысқа жараттым. Соның ішіндегі соңғы кездегі жаңартылған білім мазмұны аясында да дәстүрлі оқыту жүйесінде де оқушының ортаға, сыныпқа, пәнге, мұғалімдерге бейімделуінің алатын орны ерекше. Оқытудың бейімделу жүйесінің берері мол. Себебі, бұл жүйе арқылы оқушының игеру деңгейін жоғарылатуға болады, сыныптастырмен сабақтастықта жұмыс жасау түрлерін ұйымдастыру арқылы қазіргі заман сұранысы сыни ойлауға негізделген құрылымды да ескеруге жағдай бар, 7-модульдің әр қайсысын кіріктіруге де мүмкіндік зор. Менің ең –жоғарғы деңгейге шығару жолындағы таңдауым-көбіне жұптық жұмыстарды кеңінен қолдану болып табылады. Оқушыларға бір-біріне деген сенімдерін арттыруға да мүмкіндік береді. Оларды шығармашылықпен, ізденіспен айналысуларына да жұптасып жету оңай. Соның бір-дәлелі-мен оқушылардың ғылыми оқуларға да дайындықтарын жұптасып ұйымдастырамын. Бейімделу жүйесі-көп жағдайда өзіндік жұмыстарды орындау арқылы жүзеге асырылады.

Жаңартылған білім мазмұны аясында бейімді оқыту жүйесінде білім алушыларға түйінді құзыреттіліктерді дарыту, белсенді оқыту әдіс-тәсілдері арқылы жұптық жұмыстарды жандандыру.

Бейімді оқыту жүйесін жүзеге асырушы А.С. Границкая- Морис Торез атындағы шеттілдер институтының профессоры. Николай Петрович Капустин-Москва педагогикалық университетінің доценті бейімді оқыту жүйесін әр оқушының танымдық дамуының тиімді әдістерін, өзінің қабілеттері мен жеке тұлғалық қасиеттерінің арқасында математикалық білімді кеңінен игеруге болатынын негіздеген. Оқушының тез бейімделуі арқасында оның басқа да қырларын ашуға болатынын атап көрсеткен . Ашықтық, басқамен ой бөлісе алу, бір-біріне сенім арту арқасында жұптық жұмыстарды жандандыруға болады.

Бейімді оқыту жүйесінде педагогикалық технологиялардың әртүрлілігі жүзеге асырылады. Мария Монтессорида өз “Балалар үйінде” қолданған. Бұл балаларды тек тұлға ретінде дамуына ғана емес, олардың әлеуметтік-социумда да өз орындарын табуға көмектеседі.

Соның ішінде ескеретін жағдай:

- кейбіреулері жұмысқа мүлде кіріспейді;
- кері байланыстың аздығы;
- Оқушыға бейімделуге мүлде уақыт бөлінбейді;

Жаңартылған білім беру аясында- мұғалім тек бағыт беруші ғана, оқушы білімді алушы, ізденуші. Демек, осы кезде олардың өз бетімен жұмыс жасай алуы, бір-біріне көмек бере алуы маңызды. Өздік жұмыстарды жұптастырып ұйымдастыру тиімді. [1]

1. Негізгі және қосымша әдебиеттерді қолдану, өздігінен жаңа тақырыпты ресурс көздері арқылы оқу.

2. Кітапханалық қормен жұмыс

3. Глоссариймен жұмыс

4. Сөздікпен жұмыс(үштілділік)

5. Ғаламтордан ақпарат іздеу

6. Кестелер құру және толтыру

7. Күнделік жүргізу

8. Бейнематериалды қарап, қажетті материалды игеру

9. Әртүрлі аралық бақылауларға дайындық

10. Сыныптан тыс өздік жұмыстары

11. Репродуктивті түрдегі өздік жұмыстар(сұрақтарға жауап, жаттықтырғыштар, зерттеулер)

12. Шығармашылық тапсырмалар

13. Сабаққа хабарлама әзірлеу

14. Ғылыми оқуларға дайындық

15. Есептің моделін құру

Орта білім беру мазмұнын жаңарту аясында елімізде білім беру үдерісіне елеулі өзгерістер енгізу тек білім мазмұны мен оның құрылымына ғана жаңашылдық әкеліп қоймайды, елеулі өзгерістер мұғалімнің өзінің тәжірибесіне деген жаңашылдықты, жаңаша көзқарастар мен тың әдістері енгізуге әкеп соғады. «Мәңгілік Ел» Ұлттық идеясының құндылықтарын дарыту арқылы білім берудің ұлттық моделінің қалыптасуымен қатар еліміздің білім беру жүйесін әлемдік білім беру кеңестігіне кіріктірумен сипатталады. Қазіргі уақытта математика- жаратылыстану пәндерінің ішіндегі ең өзектісі ғана емес, олармен сабақтастырыла оқытылатын пәндердің бірі. Себебі, жаңартылған білім беру мазмұнында пәнаралық байланысқа баса көңіл бөлініп отыр. Математика сабағын «Мәңгілік Ел» ұлттық идеясының құндылықтарын жүзеге асыра отырып оқытумен қоса, білім алушының қажеттілігі мен сұранысын алға шығару арқылы оқытудың жаңа идеяларын, белсенді әдіс-тәсілдерді жүйелі және тиімді етіп ұйымдастырып қана қоймай, ол әдістердің оқушының өздігінен білім алуға, ізденуге, алған білімін келесі сабақта ғана қолданып қоймай, ол білімнің оқушының өмірлік қажеттілігін қанағаттандыратындай етіп үйлестіру -заман талабы болып отыр. Оқытудың парадигмасы өзгерді. Білім берудің мазмұны ғана жаңарып қойған жоқ, мұғалім мен білім алушының арасындағы қарым-қатынасқа деген жаңаша көзқарас туындады. Демек, әр ұстаздың алдында оқытудың жаңаша әдіс-тәсілдерін күнделікті жаңартып отыру, жаңа тәсілдер мен технологияларды игеру, осы әдістердің білім алушылардың ойлау дағдыларын арттыруға жұмыс жасайтындай етіп ойластыру міндеті тұр. Қазақстан Республикасының білім беру мазмұнындағы жаңашылдық- заман талабы ғана емес, сол жаңарған заманда өмір сүретін болашақ жастардың сұранысы мен қажеттілігінен туындаған үдеріс.

Әр елдің, ұлттың болашақта өсіп-дамуы, өркендеуі- сол елді құрайтын адами капиталына байланысты. Ал біздің адами капиталымыз- келешектің еншісі, еліміздің иесі-дарынды да талантты жастарымыздың қолында. Ұрпағым білімді болсын деген кез-келген қоғам ғана емес, сол білімнің дәнін себуші-ұстаздар болғандықтан, бізге

ұстаздарға қазіргі білім алушыларымызға сапалы білім мен еліміздің ертеңіне қажетті мән-мағыналы, өткенді ескеріп, болашақты болжай алу ғана емес, жастарға өнегелі тәрбие мен білім беру парызы тұр.

Әрбір оқушыны оқытып тәрбиелелеп қана қоймай, ол білім алушының келешекте мәселелерді өздігінен шеше алатындай тұлға болып қалыптасуына әсерін тигізетіндей өзгеше ойлай алатын жаңашыл мұғалім қажет. Өзгермелі қоғамда- өзі ғана өзгеріп қоймай, айналасын да өзгеріске ұшырата алатын ұстаздар үшін жаңаша біліктілік пен идея қажет. Осындай біліктілік пен идеяны- жаңартылған білім мазмұнына байланысты өзара озық тәжірибе тарату бере алады. Әр оқушының қажеттілігін, олардың жаңа білімді қабылдай алу іскерлігін ескере отырып әр-түрлі ресурстарды қолдану қажеттігіне көзімізді тағы да жеткіздік, себебі, біреуі естіп, біреуі көріп, ал кей біреуі өз қолымен жасап қабылдай алады. Әр қайсысының деңгейі әр қилы. Осы кезде бізге саралауды дұрыс ұйымдастырып, оқушыларға дер кезінде қолдау көрсете білу өте маңызды. Саралау-ол білім алушыға әр түрлі деңгейдегі тапсырмаларды орындату деп біржақты ғана ойлап қоймау маңызды. Мұғалімнің күнделікті сабақты жоспарлауындағы әр кезеңде саралауды ескеруі шарт. Білім алушылардың өмірде табысты болуы- оның өзіне ғана байланысты емес, ол мұғалімнің қабілеті мен құзіреттілігінде екенін жақсы түсіндік.

Оқушының күнделікті әр сабақтағы қадамын бағдарлап отыру үшін-критериалды бағалауды тиімді әрі жүйелі қолданып отыру маңызды. Оқушылардың оқудағы еңбегін қызықты, тиімді ұйымдастыра алуға қалыптастырушы бағалауға арналған тапсырмаларды құрастыру, әр тапсырма сабақ мақсатына сай бағалау критерііне жұмыс жасауы қажет. Математикадан құрастырылған тапсырмаларды белсенді әдістер арқылы орындау- білім алушылардың ойлау деңгейін жүзеге асырып қана қоймай, сол деңгейлерді дамытуға мүмкіндік береді. Қазіргі уақытта ұстаздан әр күндегі сабақ барысында қарым-қатынасты ғана емес, кез келген мәселе барысында немесе мәселелік жағдайларға байланысты қажетті және ерекше білім мен ойлау деңгейін, шығармашыл көзқарасты қажет етіп отыр. Осыларды жүзеге асыру үшін-мұғалім жан-жақты ізденіп, өз пәнінің ғылымилығын ғана жетік біліп қоймай, оны жеткізудің тың жолдарын іздеуді талап етеді. Білім беру бағдарламасының негізгі мақсаты-білім мазмұнының жанаруымен қатар, критериалды бағалау жүйесін енгізу және оқытудың әдіс-тәсілдері мен әртүрлі құралдарын қолданудың тиімділігін арттыруды талап етеді.[2]

Кейінгі кезеңдерде әлемдік білім аясында көптеген жаңашылдықтар болып жатыр. Соның бірінен де кем қалмау үшін, мұғалім өзін ғана емес, өз оқушыларын да жаңалыққа жетелей білуі шарт. Бұрынғыдай бір пән мұғалімі –бір әлем емес, мектептегі бар мұғалім бір мақсат, бір міндетпен әр пән мұғалімі басқа пән мұғалімдерімен тығыз байланысты болып, білім алушының жан-жақты дамуын бірлесіп жүзеге асыратын алып күш иелері. Осының дәлелі ретінде осы соңғы 15 жылдар ішінде оқушылардың ғылыми зерттеу жұмыстарына тақырыптың өзектілігін математиканың басқа салалармен байланысын анықтап, биология, география, психологиялармен біріктіріп жақсы нәтижелерге жеттік. Соның айқын дәлелі оқушыларымыздың 2013 жылы Швецияның Гетеборг қаласындағы Халықаралық байқауға қатысушылары ретінде (Мушкалова А., Жарасбаева М.) нәтиже көрсетіп жоғары оқу орнына грант иегерлері атанса, 2018 жылдың сәуір-мамыр айларында 10-сынып оқушыларымыз Шегенова М. пен Жангарина К. Халықаралық ғылыми практикалық «Математика және жобалау» байқауынан 2 орынға иеленіп жүлдемен оралды. Осының барлығы оқушылардың бойында жұптасып, бейімделіп, сыни ойлау қабілеттерінің артуының нәтижесінде жеттік. Ынтымақтасқан ортада, бір-біріне қолдау, сыйластық қабілеттері арқылы олардың математика сабақтарында жұптық, топтық жұмыстарды табысты жасау нәтижесі арқылы келеді.

Қазақстанның ертеңі- орта білім беру жүйесімен тығыз байланысты. Елбасы жолдауында айтылғандай, еліміз өркениетті дамыған елдер қатарына еніп қана қоймай, сол дамыған елдердің бірі болуы үшін, қазіргі заман талабына сай білім кеңістігі керек.

Ғылым мен техниканың күнделікті өзгерісіне байланысты педагогика ғылымының теориясы ғана емес, практикасы да толықтай өзгеруде.[2] Өзара озық тәжірибені тарату, бөлісу- мұғалімдердің тәжірибесіне өзгеріс туғызып қана қоймай, біздің белсенділіктерімізді арттырады. Біздің, яғни мұғалімдердің, шеберлегіміз артқан сайын, білім алушыларымыздың да тұлға ретінде белсенділіктері арта түседі, берген білім де нәтижесіне жетеді.[3]

Қазіргі қоғамның зиялы болашағына білім беру- жаңаша ойлау ғана емес, сын тұрғысынан ойлай білу, сана әлеуетін жоғары деңгейде дамыту, дені мен тәні сау, рухы мықты, болашақта өз білімін Қазақстан Тәуелсіз еліміздің дамуы мен қарқындауына жұмсайтын- зиялы ұрпақ тәрбиелеу деп ойлаймын. Демек, жаңартылған бағдарлама-ұстаздарға зор міндет пен ұрпақ алдындағы жауапкершілікті жүктейді. Тәжірибемізді күнделікті өмірде шыңдай түсіп, оқушылардың бойына өмірлік қажетті дағдыларды дарытуға жұмсауымыз үшін, бізге әлі де тынымсыз ізденіс пен еңбек қажет. «Мұғалім көп әдісті білуге тырысуы керек. Оны өзіне сүйеніш, қолғабыс нәрсе есебінде қолдануы керек», -деп жерлесіміз Ахмет Байтұрсынов айтқандай, білім беру мәселесі жаңа қоғам мүддесіне сай болуы керек. Өз пәнін терең біліп қана қоймай, әр оқушының қажеттілігі мен қабілетіне сай түрлендіріп жеткізе білу хас шеберлікті талап етеді. Демек, жаңа бағдарлама- білім алушының функционалдық сауаттылығына негізделген.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. Границкая А.С. Особенности перехода к АСО в средней школе // Границкая А.С. Научить думать и действовать. – М., 1991. – С. 92-96.
2. Мұғалімге арналған нұсқаулық Бірінші (ілгері) деңгей. 2015ж
3. «Тәжірибедегі рефлексия» жалпы білім беретін мектептердегі педагогика кадрларының кәсіби даму бағдарламасы Тренерге арналған нұсқаулық. 2016ж

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ АКТИВНЫХ МЕТОДОВ ОБУЧЕНИЯ НА УРОКАХ РУССКОГО ЯЗЫКА

Жандаулет Ляйля Омирзаковна,
учитель русского языка и литературы
СОШ № 4 им.Кейки батыра,
г.Аркалык

Аннотация

Мақалада автор орта мектептегі орыс тілі мен әдебиеті пәндерін оқытуда қолданатын әдістері мен әдістемелік тәсілдерін баяндаған. Орыс тілі мен әдебиеті сабақтарында замануи сабақтың тиімділігін, өзектілігін арттыру және білім алушылардың оң уәждерін қалыптастыру үшін мұғалім белсенді оқыту түрлерін көрсеткен: проблемалық оқыту, дамыта оқыту, логикалық ойлауын дамыту, жобалау қызметі. Әр әдіс немесе технология дидактикалық материал негізінде қарастырылған. Мектеп, лицей, гимназия мұғалімдеріне арналған.

Аннотация

В докладе изложены методы и методические приемы, которые автор использует в преподавании русского языка и литературы в средней школе. На уроках русского языка для формирования положительной мотивации обучающихся и эффективности и актуальности современного урока учителем используются различные активные методы обучения: проблемное обучение, развивающее обучение, развитие логического мышления, проектная деятельность. Каждый метод или технология рассматривается на дидактическом материале. Рекомендуется для учителей школ, лицеев, гимназий.

Abstract

The report outlines the methods and methodological techniques that the author uses in Russian language and literature in secondary school. In the Russian language lessons the teacher uses various

active teaching methods to form positive motivation of pupils and the effectiveness and relevance of the modern lesson: problem-based learning, developmental learning, development of logical thinking, project activities. Each method or technology is considered on the didactic material. It is recommended for teachers of schools, lyceums, gymnasiums.

Түйінді сөздер: әдістер, әдістемелік тәсілдер, логикалық ойлау, технологиялар, оң уәжде, тиімділігі, өзектілігі.

Ключевые слова: методы, методические приемы, логическое мышление, технологии, положительная мотивация, эффективность, актуальность.

Keywords: methods, logical thinking, technologies, positive motivation, efficiency, relevance

Важнейшим условием повышения учебно-познавательной деятельности школьников и актуальной для всех ступеней образования является необходимость формирования положительной мотивации.

Мотивация (от лат. *Motus* – движение) – это методы, средства побуждения к активной деятельности.

Если рассматривать составляющие определения, то мы видим, что для формирования положительной мотивации необходима активизация методов обучения учителем и учебной деятельности учащимися.

Применение **активных методов обучения** позволит нам научить учащихся не получать готовые знания, а самостоятельно искать, анализировать, формулировать информацию, которая в итоге и составит общую сумму знаний, полученных за урок. В итоге сформируется *общая система знаний*, ученик научится *самостоятельно* учиться [2, с.87].

Что же лежит в основе активных методов обучения? Самостоятельный поиск ответа на вопрос. И помогут в этом такие формы активных методов обучения, как научное исследование, проект, решение проблемных и логических задач и т.д.

Использование подобных методов и форм обучения предполагает и изменение традиционной организации процесса обучения. Если типичная схема образовательного процесса строится по схеме: *объяснение учителем нового материала – усвоение – закрепление – самостоятельное применение учащимися*, то при использовании активных методов и форм обучения, она принимает иной вид: *самостоятельный поиск – усвоение – объяснение*.

Следовательно, повышается активность и самостоятельность учащихся.

Применять активные методы можно на различных этапах обучения. Так на этапе знакомства с новым материалом можно предложить учащимся решить **проблемную задачу**.

Например, при изучении темы «Правописание корней –**кас-кас**» учитель на доске пишет слова в два столбика:

Касаюсь	Приложить
Коснись	Предлагать
Касание	Сложение
Прикосновение	Слагаемые
касательная	Изложение

Перед учащимися ставится задача: проанализировать правописание слов в левом столбике, определить, от чего зависит написание в корне – **кас-кас** – гласных букв, сопоставить с написанием слов в правом столбике, выявить взаимосвязь, создать алгоритм-формулу.

Для решения данной задачи учащимся необходимо установить взаимосвязь между наличием суффикса **ав** в слове при написании в корне гласной буквы **а**, доказать правильность своего вывода. Сопоставление с ранее изученным (правописание корней

лож-лаг) позволит не только повторить и закрепить уже известный материал, но и выявить общность в правописании подобных корней с чередованием. Создание алгоритма-формулы даст возможность в емкой форме (зрительное фотографирование) сформулировать вывод: если после корней *лож-лаг, кос-кас* стоит суффикса, то в корне пишем *a*

o ^
A ← A

Как мы видим, решение проблемной задачи позволяет нам развивать мышление, логику учащихся, прививать интерес к познанию, умение анализировать и синтезировать знания, дает возможность творить, создавая новое (написание алгоритма-формулы).

Решение **логических задач** дает возможность развивать гибкость мышления, различные виды памяти, учит апеллировать полученными знаниями, ища нестандартные подходы к решению.

При изучении в 5 классе темы «Фонетика. Орфоэпия. Графика» учащимся предлагается решить следующие логические задачи:

Какой вопрос может помочь в изучении русского алфавита?

1. Что ешь?
2. Куда идешь?
3. Где еж?
4. Когда встаешь?

(Во втором вопросе буквы идут по алфавиту)

2. Прочти закодированное слово: 22 16 15 6 20 10 12 1 (*фонетика*).

3. На доске написано слово «стриж...м». Какую букву нужно вставить? (*Если перед нами глагол, то пишем «е», а если это слово является именем существительным, то «о»*)

4. Прочти спрятанную фразу.

Зделка, ветренная погода, загарать, ийюньский день, дуп, перон, касить, ковта, блистеть, сонце, накланить. (*Знай правила*)

Прочел ответ? Следуй ему: исправляй ошибки.

Выполнение **интегративных заданий** позволяет очень эффективно развивать широту и гибкость мышления, формировать обобщенные приемы умственной деятельности, стимулировать познавательную активность даже слабоуспевающих учащихся [5, с.37]: 1. Старый 2347 + 49166 = 5.15.13. (дом) Название сказки Андерсена.

2. Вспомните 10 литературных произведений, в название которых присутствуют числительные : «Три мушкетера», «Два капитана» и т.д.

Интересной формой обучения, на мой взгляд, является **создание проблемной ситуации**. Учитель ставит перед учащимися вопрос, а они самостоятельно изучают предложенную тему, отбирают необходимый материал и представляют его в интересной форме. Приведу несколько примеров подобных заданий.

«*Кто прав?*»– Можно разбить класс на группы и поставить перед каждой группой определенную задачу, решать которую учащиеся будут самостоятельно, используя учебники, энциклопедии и т.д. Например, причастие – это самостоятельная часть речи или форма глагола?

«*Спешим на помощь*»: учитель просит учащихся оказать помощь в объяснении какой – либо темы или решении какого-нибудь вопроса.

Так учащимся 5 класса было предложено помочь в работе со словарными словами. Войдя в класс, я сказала: «Ребята, я не знаю, как мне быть. Мы с вами должны запомнить, как пишутся словарные слова, которые мы изучаем в течение всего года. Но сколько бы мы ни «зубрили», а проходит время, и вы снова ошибаетесь в написании этих слов. Что делать? Может, вы что придумаете?».

Конечно, учащиеся с радостью откликнулись на «призыв о помощи». Им интересно решить то, что не смог учитель.

Для поиска ответа на вопрос «Как выучить словарные слова? Какой способ эффективен?» можно разбить класс на группы и каждой группе предложить определенное **исследовательское задание** [4, с.38].

1 группа

Даны слова: *конгресс, конференция, конкуренция, консерватор, конституция, конвенция, консолидация*. Что объединяет данные слова?

Чтобы ответить на поставленный вопрос, учащимся необходимо обратиться к словарю иностранных слов и выяснить происхождение, значение и написание данных слов.

Учащиеся делают **вывод** том, что объединяет все эти слова латинская приставка *con* – «вместе», на русском языке все эти слова не случайно пишутся с гласной «о», так как именно данная гласная присутствует в латинской приставке.

Учитель может предложить придумать аналогичное задание для ребят, работающих в других группах. Стоит обратить внимание учащихся на то, что знание иностранных языков помогает при изучении родного языка.

Полезно познакомить учеников со значением и написанием наиболее употребительных иноязычных словообразовательных элементов (*гео-,поли-, аква-, -лог-мон-* и др.).

2 группа

Пользуясь словарем «Иноязычные слова», этимологическим словарем и другой справочной литературой, приведите примеры заимствованных слов, которые были «копированы». Что помогает запомнить написание подобных слов?

Предполагаемый ответ:

Слово	Откуда заимствовано
Арена	От латинского слова <i>arena</i> – «песок, площадка, усыпанная песком».
Аттестат	Из немецкого языка пришло в русский язык в Петровскую эпоху: <i>attestat</i> .
Вагон	Пришло в 30-е годы 19 века из английского языка: <i>wagon</i> .
Гигант	Слово заимствовано из немецкого языка в 18 веке: <i>gigant</i> .
Делегат	Слово заимствовано в русский язык через посредство польского: <i>delegat</i> .

Вывод: Русский язык систематически пополняется заимствованными словами. Некоторые слова по-русски пишутся так же, как и в языке, из которого они были взяты.

Ребята могут предложить одноклассникам, работающим в других группах, проанализировать словарные слова, которые в учебнике русского языка предложены для запоминания, и выяснить, какие из них в русском языке пишутся аналогично языку, из которого были заимствованы.

3 группа

Даны слова: *рябина, баюкать, щепетильный, улитка, позори* т.д.

Проведя этимологический анализ слов, докажите верность высказывания В. Шереметевского: «Орфография слова есть биография слова». Подберите однокоренные слова.

Вывод: В. Шереметевский был абсолютно прав, утверждая: «Орфография слова есть биография слова». Этимологический анализ слов помог проверить «непроверяемые слова».

Подобное задание помогает организовать работу по орфографии, используя «этимологическую рефлексию» [3, с.24], прививает интерес к познанию, расширяет кругозор.

Проектная деятельность ориентирована на развитие мышления, творческих способностей учащихся, расширение кругозора. Ученик сам определяет проблему, пути ее решения, самостоятельно ищет необходимые сведения, анализирует их, сопоставляет, формулирует вывод [1, с.44]. Учитель является только организатором и координатором, он помогает ребенку сделать «маленькое открытие».

Работа может быть выполнена в форме презентации, доклада, видеопроекта и т.д.

Приведу ряд примеров:

1. Учебник правописания гласных в корне. В этом учебнике в игровой форме представлены темы о безударных гласных, проверяемых ударением, непроверяемых, гласных в корнях с чередованием. Учащимся самостоятельно сформулированы правила, придуманы упражнения, иллюстрации.

2. Исследовательская работа о взаимосвязи языков индоевропейской группы. Ученица 5-го класса на примере сопоставления написания слова *мама* в различных языках доказала связь между языками индоевропейской группы. Конечно, ученым это хорошо известно, но для пятиклассницы это стало ее маленьким открытием.

3. Работа по ономастике. Учащиеся исследовали, какие формы их имен использовались в литературных произведениях и о чем говорит использование авторами той или иной формы имени. Почему у Островского героиню зовут Катерина, у Толстого есть Кити и Катюша, а Блок пишет о Катьке?

Исследовательская работа не ограничивается только теми методами и формами работы, которые были представлены выше.

Главное, учитель должен понимать, что использование именно активных методов и форм работы определяет подход к содержанию и освоению современной развивающей образовательной среды, повышая мотивацию учащихся в процессе обучения, потому что ученики должны не только «получить» знания, но овладеть методами познания, то есть научиться учиться.

Список литературы:

1. Финкельштейн Э.Б. Исследовательская деятельность школьников и интеграция. – М., 2005.
2. Современные образовательные технологии в практике учителя мировой художественной культуры. – М., 2003.
3. Львова С.И. Орфография. Этимология на службе орфографии. – М., 2001
4. Сараева А.Н. Как проверить «Непроверяемое» слово. – М., 2004.
5. Виноградова Н.К. Базовая модель занятия по развитию творческих способностей учащихся. МПГУ им.В.И.Ленина. – М. 2008.

СЫН ТҮРҒЫСЫНАН ОЙЛАУ ТЕХНОЛОГИЯСЫН ҚОЛДАНУ АРҚЫЛЫ ОҚУШЫНЫ ӨЗ БЕТІНШЕ ОЙЛАЙ БІЛУГЕ ҚАЛЫПТАСТЫРУ ЖӘНЕ ДАМУ

Жапарова Толқынай Жанашқызы
Хусаинова Гульнара Бахытжанқызы
қазақ тілі мен әдебиет мұғалімдері

Аннотация

Мұғалім сыни ойлай алатын оқушыны тәрбиелеуде, өзі де сыни ойлай алатын болуы керек. Негізгі мақсаты – білім алушылардың өз бетінше ойлай білуі, өзгеретін өмір жағдайларына қабілетті бейімделе алатын, өзін-өзі жетілдіру және өздігінен білім алатын тұлғаларды тәрбиелеу.

Жаңашылдығы: Сыни ойлай отырып, қоғамдағы болып жатқан құбылыстарға сыни бағасын бере алуы.

Қазіргі кезеңде білім берудің сапасын жақсарту, әдістемелік негізін өзгерту заман талабына сәйкес туындап отырған қажеттілік. Өйткені, мектептің әр күні көптеген ғылыми жаңалықтарға, терең әлеуметтік өзгерістерге толы. Бұрын оқу үрдісінде мұғалім басты роль атқарған болса, қазір оқушының белсенділік көрсететін кезі туды. Сабақ мұғалімнің емес, оқушының іс-әрекетімен бағаланады. Қазіргі заманда нені оқыту емес, қалай оқыту маңыздырақ болып отыр. Сабақ барысында оқушының ізденуі мен зерттеу дағдыларын қалыптастыра отырып, пәнге деген қызығушылықтарын арттыру мақсатында қолданылатын технологиялар баршылық. Солардың бірі сын тұрғысынан ойлау технологиясы.

Аннотация

При определении критический мыслящего ученика, учитель сам должен быть критически мыслящий.

Цель: развитие интеллектуальных способностей ученика, позволяющих ему учиться самостоятельно.

Новизна: Критически мыслящий ученик сможет критически осмыслить любую ситуацию в обществе.

В современное время технология «Критического мышления», сориентирована не только на сотрудничество учителя и учащихся, деятельное участие самого ученика, а также на создание комфортных условий, снимающих психологическое напряжение. Работая по технологии «Критическое мышление», учащийся реализует свои потребности и возможности учиться решать свои проблемы самостоятельно, а также обучается способам оценки своей собственной деятельности. Используя технологию «Критическое мышление» на уроках казахского языка, учитель развивает личность ученика в первую очередь при непосредственном обучении языку, в результате чего происходит формирование коммуникативной компетенции, обеспечивающей комфортные условия для познавательной деятельности и самосовершенствования.

Abstract

In determining the critical thinking student, the teacher must be a critical thinker himself.

Objective: the development of intellectual abilities of the student, allowing him to learn independently.

Novelty: A critically minded student will be able to critically reflect on any situation in society.

In modern times, the technology of “Critical Thinking” is focused not only on the cooperation of the teacher and the students, the active participation of the student himself, but also on the creation of comfortable conditions that relieve psychological stress. Working on the “Critical Thinking” technology, a student realizes his needs and abilities to learn to solve his problems on his own, and also learns how to evaluate his own activities.

Using the “Critical Thinking” technology in Kazakh language lessons, the teacher develops the student’s personality primarily through direct language teaching, which results in the formation of communicative competence that provides comfortable conditions for cognitive activity and self-improvement.

Кілтті сөздер: сыни ойлау, тұлғаның қабілеті, даму негізі, коммуникативтік құзыреттілік

Ключевые слова: критическое мышление, способности личности, основа развития, коммуникативная компетенция.

Keywords: critical thinking, abilities of the personality, basis of development, communicative competence.

«Рухани жаңғыру» - еліміздегі білім берудің бүтіндей жүйесінің, оның ішінде мектеп үшін айрықша «мүмкіндіктер кеңістігіне» айналуға. Бұл жаңашылдықты ескі әдістермен оқытуға болмайтыны аян. Сондықтан да бағдарламаны жүзеге асыру аясында жобаның әдістерін оқу-тәрбие үрдістеріне кеңінен енгізуге бағыт алынды. Біз өз тәжірибемізде осы бағыт –бағдарды қолдай отырып, өзіміздің педагогикалық тәжірибемізде кеңінен қолданамыз.

Сондықтан педагогикалық шеберлігімізді жүйелі пайдалану және үнемі жетілдіру, бұл - сабақтарда жаңа тиімді оқыту әдістері мен әдістемелік тәсілдерді, функционалдық

сауаттылықты дамытуға ықпал ететін тапсырмаларды пайдалана отырып, білім, білік, дағдыларын мектеп, өмірлік міндеттерді шешу үшін адамзаттық қызметінің әртүрлі саласында, сондай-ақ қарым-қатынас пен әлеуметтік қатынастарда пайдалана алуы жұмысымыз ажырамас бөлігі болып табылады.[2, с 17].

Біздің педагогикалық қызметіміздің негізгі мақсаты – білім алушыларымыздың өз бетінше ойлай білуі, өзгеретін өмір жағдайларына қабілетті бейімделе алатын, өзін-өзі жетілдіру және өздігінен білім алатын тұлғаларды тәрбиелеу.

Осы мақсатты негізге ала отырып, өз алдымызға мына міндеттерді қойдық:

- оқушылардың оқу іс-әрекетін қамтамасыз ету жағдайларын дамыту үшін ынталандыру;

- оқу қызметін меңгеру үшін оқу әрекеттерін ұйымдастыру.

Қазіргі заманғы білім беру жүйесінің міндеті – оқушыны білімге үйрете отырып оны жүктеу емес, әлеуметтік бейімдеу дағдыларын табысты қалыптастыру және өз білімін жетілдіру қабілетін асыру.

Осы ұсынылып отырған проблеманы шешу жолдарының бірі - құзыреттілік тәсілі. Біз сертификатталған мұғалімбіз, сондықтан өз сабақтарымызда сын тұрғысынан ойлау технологиясы мен жеті модуль идеясын қолдану арқылы жетілдіреміз.

Сабақтарымызда әр оқушыға жаңа материал қолжетімді, түсінікті, қызықты, оны ойлауға, бақылауға, салыстыруға, талдауға, негіздеу қорытынды жүргізе алатындай етіп, өткізуге тырысамыз.

Әрбір бала туғаннан өзіне ғана тән қасиеттерге ие болып туады, осы қасиетінің даму әлеуметіне тек өз қызметі процесінде дамитыны мәлім. Баланы жүзуге үйрету тек суда ғана жүзеге асса, ал бір нәрсеге үйрету әрекеті қызмет барысында ғана асырылатын іс. Біз сабақта оқушыларымызға дайын ақпарат қана бермей, оларды өз беттерімен алып өндіру үшін жағдай тудырамыз. Сондықтан оқушылар білім жүйесінде белсенді қатысушылар болып табылады. Сондай-ақ, олар түрлі ақпарат көздерімен жұмыс жасауға үйренеді, оны тәжірибе жүзінде қолда алады. Осылайша, оқушылар өз қызметтерінің көлемі, нысаны мен нормаларын түсіне бастап, нысандарды өзгертуге және жетілдіруді қабілеттенеді.

2016-2017 оқу жылынан бастап: «Сын тұрғысынан ойлау технологиясын қолдану арқылы оқушыны өз бетінше ойлай білуге қалыптастыру және дамыту» тақырыбында жұмыс жасап жатырмыз. Қазіргі кезеңде білім берудің сапасын жақсарту, әдістемелік негізін өзгерту заман талабына сәйкес туындап отырған қажеттілік. Өйткені, мектептің әр күні көптеген ғылыми жаңалықтарға, терең әлеуметтік өзгерістерге толы. Бұрын оқу үрдісінде мұғалім басты роль атқарған болса, қазір оқушының белсенділік көрсететін кезі туды. Сабақ мұғалімнің емес, оқушының іс-әрекетімен бағаланады. Қазіргі заманда нені оқыту емес, қалай оқыту маңыздырақ болып отыр. Сабақ барысында оқушының ізденуі мен зерттеу дағдыларын қалыптастыра отырып, пәнге деген қызығушылықтарын арттыру мақсатында қолданылатын технологиялар баршылық. Солардың бірі сын тұрғысынан ойлау технологиясы. Бұл технология Совет өкіметі кезінде 1973 жылдан, Қазақстанда 1997 жылдан бері таныла бастады. Оқу мен жазу арқылы сыни тұрғыдан ойлау технологиясы. Технологияның негізін қалаушылар американдық ғалымдар Чарльз Темпл, Джон Дьюи, Мередит.

Кезінде жоба ретінде ұсынылып, көпшіліктің қолдауын тапқан бұл технологияда Выготский, Пиаже, Эльконин-Давыдовтардың, басқа да ғалымдардың еңбектерінің ең құнды жерлері көрініс тауып, идеялар тоғысып, біріктірілген іспетті.[1, с 15]. Сыни ойлау - өзіндік ойлау. Сыни ойлау – сұрақ қоюдан және шешімін талап ететін проблемаларды айқындаудан басталады. Оқушы өзі сұрақ қойып, шешімін өзі айқындайды. Сыни ойлау- әлеуметтік ойлау, бірлесе оқыту идеясы. Сыни ойлау сабағының құрылымдық формуласы 3 кезеңнен тұрады:

I- Қызығушылығын ояту («көпір жасау», ой қозғау)

II- Мағынасын ояту(мағынаны ажырату)

III- Ой- толғанис (рефлексия, жаңа білім құрастырылады)

- Дәстүрлі сабақта оқушы мұғалімнің көмегімен білім алса;

- Сыни тұрғыдан ойлау сабағында оқушы білімге өзі жетеді, мұғалім тек бағыт беруші.

СТО мен дәстүрлі сабақтарды салыстырсақ:

СТО сабақтарда	Дәстүрлі сабақтарда
Оқушылар жекелей, жұппен, топпен жұмысты жақсы ұйымдастырады.	Оқушы бірден жұмысқа кірісіп кетпейді.
Өз беттерімен жұмыс істеу қабілеттері, белсенділіктері басым.	Белсенділік орташа, мұғалімнің көмегін керек етеді.
Шығармашылық қабілеттері артады, топтағы әр оқушының жауапкершілігі басым.	Шығармашылығы бірқалыпты, ынтымақтасып білдіре қоймайды.

Біздің міндетіміз балалардың мақсаттарын мен міндеттерін өздігінен тұжырымдай алуға, нәтижені болжауға итермелеу және оқушылардың жұмыс жоспарын құрастырып бақылау. Оқушылардың жұмыстарын өзін-өзі бағалауда түрлі тәсілдерді, рефлексияларды ұсынамыз (тәсілдер "Күлегештер", "Күн шуағы", "Қуанышты жолбарыс" - бәрі жақсы, "Өзін-өзі бағалау парағы", "Кластер кестесі", "Сабаққа дайындық", "Жетістік ағашы", "Алма", "Табыс баспалдағы", "Бағдаршам", "Бір сөзбен", "Бекіту", "Сауалнама", "Тізбек" тілек" әдісі, "Аралдар", "SMS", "өзінді Бағала!", "Синквейн" және т. б.).

Ендігі тоқталып өтетініміз: тәжірибе кезінде байқаған топпен және жұппен істелетін жұмыстардың оқушыға тигізетін оң әсерлерін сөз еткіміз келіп отыр. Топтық жұмыстарға оқушыларды бағыттап отыру әсіресе көп үндемейтін, тұйық, баяу болып келетін оқушыларға аз да болса серпіліс жасатып, ұжымның ортасына қарай икемделетіндіктерін байқадық. Топпен жұмыс істеуге дағдыланған оқушылар бір — бірін тыңдауға, пікір сайыс құруға, араларынан көшбасшы сайлап, топ ұстанымын орындауға бірте — бірте бейімделе түседі. [4]. Бірлескен қызмет балаға өзінің қажеттігін сезінуге көмектесе, қызығушылық нәтижесінде мүмкіндік береді. ОҚЖ жеке тұлғаны қалыптастыра отырып, оқытуды одан да нығайта түсіп, адамгершілік нормалары мен ережелерін әзірлеу, өз ұстанымына қатысты оның нақты өмірлік жағдайларға мүмкіндік беретінін түсінуіне ықпал жасауда. Когнитивті ДАМ құру мен қажетті ақпаратты іздеу, модельдеу мүмкіндігін іздейміз. Аяқталған пішіндегі оқулықта дұрыс нәтиже таба алмайтын тапсырмаларды тандап аламыз. Бірақ оқулық мәтіндері мен иллюстрацияларында анықтамалық әдебиетте тапсырманы орындауға мүмкіндік беретін кеңестер бар. Сабақ өткізген кезде сабақта қолжетімділік пен көрнекіліктің принциптерін жүзеге асыруға мүмкіндік беретін мультимедиялық презентацияларды пайдаланамыз.

Презентациядағы диаграммаларды, кестелерді сызу уақытты үнемдеуге, материалды нақты жобалауға мүмкіндік береді. Кейінгі тексеруден кейінгі тапсырмалар оқушылардың назарын күшейтеді, орфографияның қырағылығын қалыптастырады. Кроссвордтарды, иллюстрацияларды, сызбаларды, түрлі ойын-сауық тапсырмаларын, тесттерді қолдану сабақты қызықтырады. Сыныптағы АКТ-ны пайдалану жұмыс түрлерін әр тараптандыруға, оқушылардың іс-әрекеттеріне мүмкіндік береді және адамның шығармашылық әлеуетін арттыруға мүмкіндік береді. Бүгінде сыни тұрғыдан ойлау технологиясы Қазақстандағы білім беруді дамыту үшін қолданылатын оқытудың негізгі әдісі болып табылады. [5]. Сыни тұрғыдан ойлау – бақылаудың, тәжірибенің ойлау мен талқылаудың нәтижесінде алынған ақпаратты ойлауға, бағалауға, талдауға және синтездеуге бағытталған пәндік шешім. Осы жұмыстардың нәтижесінде оқушылардың зерттеушілік, ізденушілік, жоба жасау және бағалай алу қабілеттері дамиды. Сонымен қатар оқушылардың қызығушылықтары артады. Ол өз кезегінде,

оқушылардың бойында қоғамдық пайдалы істерге деген дағдыларды қалыптастырып, сонымен бірге, оларды тарихи жәдігерлерді қорғауға ынталандырады. Осы тақырып бойынша жұмыс келесі кезеңдерден тұрады: диагностикалық, практикалық, қорытындылау. Практикалық кезеңде біз функционалдық сауаттылықты дамыту міндеттерінің білім сапасын жақсартуға қалай әсер ететінін қадағалауды шештік.

Байқау үшін 5 «А» және 5 «Б» сынып оқушыларын таңдадық. 5 «Б» сыныпта Дәстүрлі сабақ, сын тұрғысынан ойлау қабілеттерін дамытуға арналған тапсырмаларсыз 3 дәстүрлі сабақ және 5 «А» сыныпта сыни ойлауды дамытуға арналған тапсырмаларды

Сыныптар	Сабақтың мазмұны	Сабақ №	Білім сапасы
5 «Б» -бақылау топ	Дәстүрлі сабақ, сын тұрғысынан ойлау қабілеттерін дамытуға арналған тапсырмаларсыз	1 сабақ	54%
		2 сабақ	57%
		3 сабақ	56%
5 «А» -тәжірибелік топ	Сын тұрғысынан ойлау қабілеттерін дамытуға арналған тапсырмалар	1 сабақ	69%
		2 сабақ	73%
		3 сабақ	76%

қолдана отырып 3 дәстүрден тыс сабақ өткізілді.

Алынған нәтижелерді талдай келе, сыни ойлауды дамыту бойынша тапсырмалар қолданылған сабақтардағы сапаның % әлдеқайда жоғары екендігі туралы қорытындыға келдік. Оқушылардың сабақтардағы белсенділігін, олардың жауаптарын, өз міндеттерін шешу жолдарын талдай келе, сыни ойлау әдістері оқушылардың білім сапасын шынымен жақсартады, олардың көкжиегін кеңейтеді, өз көзқарасын қалыптастырады, білімді үйренуге қызығушылығын арттырады және күрделі тапсырмаларды шешу үшін ынталандыратынын көрдік.

Осындай топта бірлесіп жұмыс істеп үйренген оқушылардың білімдері нәтижелі болады, шындалады. Оқушылар жұмыс жасау барысында бір — біріне көмектесіп, ойларын ортаға салады, ынталарына күш — қуат бере отырып, өздерінің білім алуын көтермелейді, оқуға, жазуға, тыңдауға, сөйлеуге кең мүмкіндіктер беретін ортада оқушы өз пікірлерін еркін жеткізуіне жағдайлар жасайды. Топ мүшелері өз ойларын ортаға салып және сол ойларды кесте арқылы көрсетеді. Шамалары келгенше қорғап шығуға тырысады.

Пайдаланылған әдебиеттер :

1. Қабдықайырұлы Қ. Оқытудың педагогикалық жаңа технологиясы: Оқуқұралы. — Алматы: РБК, 1999.
2. Ташенова А. Сын тұрғысынан ойлауды оқу мен жазу арқылы дамыту // Білім-Образование -2006. -№.7
3. С.С.Мерсеитова «Становление и развитие философии учителя: гуманистическая парадигма» Алматы баспасы
4. Әрекеттегі RWCT философиясы мен әдістері. Алматы, 2009
5. С.С.Мерсеитова «Сыртқы әлем: күнделіктіні академиялықта қолдану» Алматы

ИННОВАЦИЯЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫ БІЛІМ БЕРУ ҮРДІСІНЕ ЕНГІЗУ ЖОЛЫНДА SPARK ҚҰРЫЛҒЫСЫНЫҢ МҮМКІНДІКТЕРІ.

Жармухамбетова Гульнар Аманжоловна,
Муханжанова Айгерим Сергазыевна,
учителя физики,
НИИШ ФМН г.Костанай

Аннотация

Мақала қазіргі білім беру практикасындағы инновациялық технологиялар мен әдістердің қолданылуымен таныстырады. Авторлармен эксперименталдық тапсырмаларды орындау кезінде оқушылардың бойында пәнге деген қызығушылық, ұқыптылық және жоғары деңгейдегі дағдыларды дамыту қажеттілігі мен маңыздылығы қарастырылады. Физика сабақтарында SPARK және датчиктерді қолдану артықшылықтарына аса жоғары көңіл бөлінеді. Физикалық шамалар арасындағы тәуелділікті анықтау бойынша бірқатар эксперименттік жұмыстар ұсынылған. Эксперименттік нәтижелерді жинақтау кезінде талдау, жинақтау және бағалау дағдыларын дамыту мақсатында графиктік әдістің ролі көрсетіледі.

Аннотация

Статья знакомит с применением инновационных технологий и методов в практике современного образования. Авторами рассматривается необходимость и важность повышения интереса к предмету, развития навыков высокого порядка и аккуратности у учащихся при выполнении экспериментальных работ. Особое внимание акцентируется на преимуществах использования SPARK и датчиков на уроках физики. Предложен ряд экспериментальных работ по определению зависимости между физическими величинами. Прослеживается роль графического метода с целью развития навыков анализа, синтеза и оценки при сборе экспериментальных данных.

Abstract

The subject of the article is the use of innovative technologies and methods within our modern educational system. The authors outline why it is important to pique students' interest in a subject and to develop higher order thinking skills and accuracy while performing laboratory work. Special attention is paid to the advantages of using SPARK and other sensors during physics lessons. A number of experimental works on determining the dependence between physical quantities are proposed. Graphical methods are emphasized as the method of choice for the development of skills used while collecting experimental data, such as analysis, synthesis, and evaluation.

Түйінді сөздер: технология, әдіс, датчик, SPARK, эксперимент, график

Ключевые слова: технология, метод, датчик, SPARK, эксперимент, график

Key words: technology, method, sensor, SPARK, experiment, graph

Білім беру жүйесіндегі басым бағыттардың бірі – оқу үрдісіне жаңашылдық енгізу, тиімділігі жоғары болып келетін технологиялар мен әдіс-тәсілдерді кіргізу және соның негізінде жоғары нәтижелерге қол жеткізу. Сондықтан заманның талаптарына сәйкес өте жоғары қарқынмен білім беру саласына инновациялық технологиялар енгізіліп жатыр. Инновациялық технологияны пайдалану қазіргі кезде өмір талабы болып кетті. Біздің елімізде «инновация» сөзіне ең алғаш анықтама берген ғалым Немеребай Нұрахметовтың айтуына қарай, инновация, инновациялық үрдіс – білім беру мекемелерінің жаңалықтарды жасау, меңгеру, қолдану және таратуға байланысты бір бөлек қызметі болып келеді екен. Ендеше, мектептердегі білім беру үрдісіне өзгешеліктер енгізілу қажет болса, онда білім нәрімен сусындатып жүрген ұстаздардың қызметіне де өзгерістер енгізілу қажет. Осы орайда мұғалімге қойылатын талап өте жоғары. Әрбір ұстаздың мақсаты – өсіп келе жатқан ұрпаққа саналы да, сапалы білім беру болса, қазіргі кезде ол білім Елбасының соңғы жолдауына сәйкес 4 К моделіне ұштасуы керек, яғни мектеп қабарғасында жүрген оқушының бойына креативтілікті, сыни ойлауды, коммуникативтілікті және командада жұмыс істей білу дағдыларын дарыту мұғалімнің парызы іспеттес. Жоғарыда аталған дағдыларды дамыту үшін мұғалім тарапынан жаңа көзқарас қажет. Жаңа форматты мұғалім жаңашылдыққа көзі ашық, стандартты емес шешім қабылдай алатын болуы керек. Осы тұста білім берушінің көмегіне инновациялық идеялар мен технологиялар келеді, себебі жаңа нәтижеге бағытталған білім – инновациялық білім.

Біріккен ұлттар ұйымының шешімімен ХХІ ғасыр – ақпараттандыру ғасыры болғандықтан, сонымен қатар «Қазіргі заманда жастарға ақпараттық технологиямен байланысты әлемдік стандартқа сай мүдделі жаңа білім беру өте қажет» деп, Елбасы атап

көрсеткендей жас ұрпаққа білім беру жолында ақпараттық технологияны оқу үрдісінде оңтайландыру мен тиімділігін арттырудың маңызы өте зор екендігі баршамаызға аян. Сондықтан осы жұмысымызда сабақ үрдісіне инновация енгізу жолындағы бір көрініс ретінде, ақпараттық технологияны пайдаланудың дәлелі бола алатын SPARK құрылғысын пайдаланудың тиімділігі мен артықшылықтары туралы жазуды жөн көрдік.

Физика пәнінің әдістемесінде эксперименттік тапсырмаларды орындауға көбірек көңіл бөлінеді, себебі мұндай практикалық тапсырмалар графикалық әдістің пайдалануымен бірге пәннің негіздерін терең меңгерудің басты шарты болып саналады. Кез келген жастағы оқушылар үшін графиктік әдіс, әсіресе, физиканы оқытуда қажетті әрі қол жетімді.

Физикалық құбылыстар заңдылықтарының тұжырымдамаларында физикалық шамалардың сандық мәндері бар тәуелділіктерді аналитикалық не графиктік түрде көрсетуге болады. Функционалдық тәуелділіктің графиктер түрінде кескінделуі оқушылардың бойында логикалық ойлау қабілеттерін дамытуда және физика курсының негізі болып саналатын физикалық құбылыстар мен заңдылықтардың тұжырымдамалар туралы түсінікті қалыптастыруда өте үлкен көмек көрсетеді.

Қазіргі ғылым мен техникада графиктерді кеңінен қолданады, себебі бұл әдіс шамалар арасындағы функционалдық тәуелділікті анықтауға көмектеседі. График – техниканың халықаралық тілі, сондықтан бұл әдіс политехникалық оқуда аса маңызды рөл атқарады. Графиктік сауаттылық, яғни графиктерді қолдану, оларды оқу және түсіну дағдыларының дамуы SPARK мүмкіндіктерінің пайдалануымен жүзеге асады. Сабақта SPARK құрылғысын қолдану арқылы оқушылардың бойында зерттеушілік және шығармашылық қабілеттердің, сонымен бірге Блум таксономиясының жоғары деңгейдегі, яғни талдау, жинақтау мен бағалау сияқты дағдылардың дамуын қамтамасыз етеді. Бұл құрылғының көмегімен орындалатын эксперименттік тапсырмалар физикалық құбылыстардың заңдар мен заңдылықтарын графиктік әдістер арқылы терең түсінуге, өз бетінше дұрыс қорытынды жасауға ықпал етеді.

SPARK – қазіргі білім беру жүйесіндегі қажетті құрылғы. Ол физика сабақтарында өткізілетін эксперименттік, зертханалық жұмыстарды өткізу кезінде таптырмайтын құрал болып келеді. Бұл құрылғы бірқатар датчиктердің қосылуымен, мысалы, температура, қозғалыс, қысым, амперметр және вольтметр датчиктері, білім алушылардың пәнге деген қызығушылығын арттыруға, теориялық білімдерін практикамен ұштастыруға, алған білімдерін күнделікті өмірде пайдалануға көмектеседі. Датчиктермен бірге қосылатын SPARK құрылғысының артықшылығын «Тұрақты ток» бөлімінің Ом заңын, «Сақталу заңдары» бөлімінің импульстің сақталу заңын, «Жылу физикасы» бөлімінің Бойль-Мариотт заңын, «Механика» бөлімінің қозғалыс түрлерін, соның ішінде маятниктердің тербелістерін сипаттайтын физикалық шамалар арасындағы тәуелділікті анықтауда байқауға болады. Оқушылар жұптық немесе топтық жұмыс жасау кезінде осы құрылғыда алынатын бірқалыпты қозғалыс графигінен жолдың уақытқа тәуелділігі тура, ал ток күшінің кедергіге тәуелділігі графигінен бұл шамалар бір-біріне кері пропорционал екендігі туралы қорытынды жасай алады. Жоғарыда аталған заңдардың ішінде Ом заңын түсіндіруде SPARK құрылғысын қолдану өте тиімді, яғни заңдылықты көрнекі түрде демонстрациялауға болады. Оқушылар техника қауіпсіздік ережелерін сақтай отырып, электр тізбегін жинайды. Құрылғының өзінде ток күші мен кернеуден тұратын 2-суретте көрсетілгендей кесте құрып, физикалық шамаларға сәйкес мәндерін алады. Алынған нәтижелерге сәйкес графикті тұрғызып болған соң, оқушылардың өздері физикалық шамалар арасындағы тәуелділікті тұжырымдайды, бұл олардың бойында талдау жасау дағдысының қалыптасуына септігін тигізеді.

График физикалық үрдістің немесе физикалық шамалардың көрнекі түрде өзгеру және өту сипаттамасын көрсетеді. Графиктік әдіс арқылы оқушылар балку және қатаю

үрдістерін, кернеудің өзгеруімен ток күшінің шамасының өзгеруін жақсырақ түсінуге мүмкіндік алады.

SPARK-тың көмегімен орындалатын эксперименттік тапсырмалар арқылы физиканың басқа да пәндермен байланысын көрсетуге болады. Бірнеше пәндердің интеграциясын, мысалы, жетінші сыныптарда «Сұйықтар мен газдардағы қысым» тақырыбын түсіндіруде жүзеге асырылады.

Шағын эксперименттік тапсырмада оқушылар физика, биология мен математикада алған білімдерін қолданады, қарапайым графиктерді алу барысында қысымның адамға әсерін, қысымның басқа да физикалық шамалар арасындағы тәуелділігін көрсетуде тиімді. Алынған график бойынша оқушылар температураның төмендеуімен қысымның да азайғанын көріп (4-сурет), өз ойларын еркін және ашық айта алады. Сабақта оқушылардың белсенділігі және пәнге деген қызығушылығы да артады.

Физика пәнін оқыту барысында графиктік тапсырмаларды тек сабақта ғана емес, шығармашылық үй жұмысы ретінде ұсынылады. Мысалы, жетінші сынып оқушылары үшін атмосфералық қысымға байланысты графикті, апта бойы үйдегі жұмсалынған электр энергиясының графигі, үйдегі ауа температурасының өзгеру графигін тұрғызу сияқты тапсырмаларды беруге болады. Мұндай тапсырмаларды орындау барысында оқушылардың зейіні және логикалық ойлауы ғана емес, графиктерді тұрғызу кезіндегі ұқыптылық пен визуалды есте сақтау дағдылары да дами түседі.

Техниканың тілін меңгеру инновациялық технологиялардың қолдануымен бірге ғана жүзеге асырылатыны қазіргі кезде барлық жаратылыстану бағытындағы пән мұғалімдеріне аян, сондықтан бұл мақсатта SPARK құрылғысы мен датчиктерді пайдаланудың орны ерекше. Осындай заманауи технологиялардың көмегімен оқушы бойында жаңа дағдыларды, соның ішінде сыни ойлау дағдыларын қалыптастыра аламыз. Сыни тұрғыдан ойлайтын оқушыны тәрбиелеу үшін мұғалімнің өзі де осындай қасиеттерге ие болу қажет. Осы тұста, мұғалімдерге арналған көптеген біліктілікті арттыру курстарының ішінде Алматы қаласында шетел мұғалімдерінің ұймдастыруымен өткізілген «Физика, биология және химия сабақтарында SPARK құрылғысының мүмкіндіктері» атты курстың біз үшін маңызы мен пайдасы көп болғандығын атап кеткен жөн. Осы курс нәтижесінде, осыған дейін белгісіз болған SPARK құрылғысын қалай пайдалану керектігін, сабақта пәндердің интеграциясын қалай іске асыру керектігін меңгеріп, білімімізді толықтырып келдік. Бүгінгі таңда құрылғының сабақтағы артықшылықтары туралы өз тәжірибемізбен бөлісу бойынша жалпы орта білім беру мекемелерінде семинар-практикумдар өткізіліп жүр. Мұғалімдер оқушының рөлін атқара отырып, практикада құрылғымен жұмыс жасау барысында оның сабақтағы оң әсерлері туралы пікірлер қалдыруда.

Қорытындылай келе, жоғарыда көрсетілген оқу құралын физика сабақтарының тиімділігін арттыру мақсатында қолданудың пайдасы жоғары екендігін айтуға болады. Сабаққа енгізілген ақпараттық технологиялардың бір бөлігі ретінде алынып отырған құрылғыны пайдалану арқасында жан-жақты дамыған, шығармашылықпен ойлай алатын, өз жұмысына талдау жасап, қорытындылай алатын шәкірт тәрбиелеуге болады. Сондықтан, ақпараттық технологияны қолданудың тиімді жақтарын зерттей отырып, үздіксіз жүйелі жұмыс жасау – білім субъектілерін дамытуда үлкен нәтижелерге жеткізеді деп айта аламыз. Болашақта оқу үрдісіне еніп жатқан жоғары технологияларды меңгеру бүгінгі күннің мақсаты болмақ, сондықтан сол инновациялардың арқасында өмір ағымынан артта қалмайтын, бәсекеге қабілетті ұрпақ тәрбиелеу біздің парызымыз. Н.Ә.Назарбаев «Еліміздің ертеңі бүгінгі ұрпақтың қолында, ал жас ұрпақтың тағдыры ұстаздың қолында», -деп бекер айтпаса керек.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. Назарбаев Н.Ә. Қазақстан халқына жолдауы. - Астана. Ақорда. 2018.

2. ҚР педагог қызметкерлерінің біліктілігін арттыру курстарының бағдарламасы. Мұғалімге арналған нұсқаулық., НЗМ ДББҰ, 2012.-61 б.

ПРИМЕНЕНИЯ ИННОВАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ НА УРОКЕ ХИМИИ

Жукова Анастасия Юрьевна,
бакалавр химии, ГУ «Аулиекольская школа – гимназия
имени Султана Баймагамбетова
отдела образования акимата Аулиекольского района»

Аннотация

Қазіргі уақытта педагогикалық технологияларды жетілдіру үрдісі, сабақтарда оқытудың әдістері, тәсілдері мен құралдарының жиынтығы кең тараған құбылыс болып табылады. Қазіргі кезде инновациялар тек мектептердің ғана емес, жоғары оқу орындарының да білім беру қызметінің маңызды компоненттерінің бірі болып табылады.

Жұмыстың өзектілігі мынада, қазіргі заман – бұл ақпараттық технологиялар уақыты. Жаңа білім ізденісте, жас пен мәртебеге қарамастан жоғары сатыға көтеріле отыра, тұрақты талдау мен ойлану қажет. Білім мен машықтар оралымды болу керек, заманауи мұғалім өзгерістерге дайын болу қажет.

Оқу процесін ақпараттандыру оқу пәндерін оқу процесінде қазіргі заманауи есептеу машиналары мен телекоммуникациялық желілер негізінде ақпараттық-бағыттық оқыту құралдарын кеңінен пайдалануды көздейді. Бұл мақала заманауи білім беру технологияларын одан әрі пайдаланудың өзекті мәселелеріне арналған. Оқушыларға тұлғалық-бағдарлы тәсілді іске асыруға, білімді, дағдылар мен қабілеттерін кезең-кезеңмен меңгеруге ықпал ететін ақпараттық-коммуникациялық технологияларды кеңінен қолдану.

Аннотация

В настоящее время процесс совершенствования педагогических технологий, совокупности методов, приемов и средств обучения на уроках является распространенным явлением. В настоящее время инновации являются одним из существенных компонентов образовательной деятельности не только школ, но и высших учебных заведений.

Актуальность работы в том, что современная эпоха – время компьютерных информационных технологий. В поисках новых знаний, совершенствуясь вне зависимости от возраста и статуса, необходимо постоянно анализировать и размышлять. Умения и знания должны быть гибкими, и современный педагог должен быть готов к изменениям.

Информатизация учебного процесса предполагает широкое использование в процессе изучения учебных предметов информационно-ориентированных средств обучения на базе современных вычислительных машин и телекоммуникационных сетей.

Данная статья посвящена актуальным вопросам использования современных образовательных технологий в дальнейшем образовании. Широкое применение информационно-коммуникационных технологий, которые способствуют реализации личностно-ориентированного подхода к учащимся, поэтапному овладению знаниями, навыками и способностями.

Abstract

At the present time, the process of improving pedagogical technologies, a set of methods, techniques and means of teaching in the classroom is a common phenomenon. Today, innovation is one of the essential components of the educational activities not only schools but also higher education institutions.

The urgency of the work is that the modern era is the time of information technology. In search of new knowledge, improving regardless of age and status, it is necessary to constantly analyze and reflect. Knowledge and skills must be flexible, and a modern educator must be ready for changes.

Informatization of the educational process involves widespread use in the process of studying educational subjects of information-oriented training facilities based on modern computers and telecommunication networks.

This article is dedicated to some important issues of using the modern educational technologies in further education.

Widespread use of information and communication technologies contributes to the implementation of a person-centered approach to students, phased mastering of knowledge, skills, and abilities.

Түйінді сөздер: педагогикалық технологиялар, білім беру технологиялары, қосымша білім беру, танымдық қабілеттер, табиғи қызмет.

Ключевые слова: педагогические технологии, образовательные технологии, дополнительное образование, познавательные способности, естественная деятельность.

Key words: pedagogical technologies, educational technology, further education, cognitive abilities, natural activities.

Знания, приобретенные посредством «традиционной» методики преподавания, основанной на трансляции готовых знаний, не могут быть эффективно интегрированы с имеющейся базой знаний, и, следовательно, в данной ситуации имеет место только механически запоминающееся поверхностное обучение. Пажарес утверждает что, при выборе стиля преподавания, убеждения учителя имеют большее влияние, чем его знания, поскольку убеждения в процессе обучения влияют на все. Устойчивая уверенность в том, как должны преподавать предметы, по мнению исследователя, оказывает более существенное влияние на действие учителя в классе.

Если учитель с традиционным стилем преподаванием, основанным на передаче готовых знаний, желает помочь ученикам стать личностями с развитым критическим мышлением, то ему самому, прежде всего, необходимо иметь развитое критическое мышление и быть открытым для новых идей. [1, с. 186-213]

Инновационные методы обучения предусматривают введение новшеств в целях, методах, содержании и формах обучения. Учитель является не только носителем знания, но и наставником, инициирующим творческие поиски учащихся. Благодаря инновационным методам обучение не только в школе, но и в высших учебных заведениях позволили изменить роль учителя в преподавании.

Передо мною, как и перед каждым учителем встает вопрос: «Как необходимо обучить учащегося, для того чтобы помочь ученику стать конкурентоспособной личностью», «Как сделать для того, чтобы повысить качество знаний предметов?».

Анализируя свои действия, самостоятельно принимая решение, прогнозируя возможные действия, дает возможность быть образованным, предприимчивым и нравственным в современном обществе.

Внедрение информационных технологий в образовательный процесс ведет к информатизации сознания учащихся и пониманию процессов информации в обществе. Применение информационно-коммуникативных технологий на уроках повышает мотивацию обучающихся к изучению предметов в школе, особенно использование такого метода, как метод проекта [2, с. 162].

Рассматривая школьный курс неорганической и органической химии, в основном правильно решается целый ряд важных методических проблем: выполнение практических и лабораторных опытов [3, с. 86]. При выполнении лабораторных опытов учитывается наличие реактивов и химических приборов. Опыты, как правило, рассчитаны на разные классы, и в ряду работ указываются опыты с малым количеством реактивов, это и приводит к проблеме недостаточного понимания материала обучающимися на уроке химии [4, с. 211].

Существенное улучшение качества образования, повышения эффективности уроков химии, заинтересованности обучающимися в приобретении знаний возможно при использовании информационных технологий [5, с. 191].

Сравнивая с обычным уроком, у учащихся наблюдается активность в работе с компьютерными технологиями - это рост объема выполненных на уроке заданий, повышение познавательной активности и мотивации усвоения знаний.

Использование мультимедиа на уроке химии приводит к тому, что обучающиеся получают возможность самостоятельно моделировать явления и процессы, воспринимать информацию с повторением виртуального эксперимента. Таким образом, уровень индивидуальной работы значительно возрастет [6].

Для учащегося применение научных программ по химии, использование химических сайтов разнообразит и расширит окружающий мир и позволит решить широкий круг задач путем их визуального проектирования на основе моделей объектов, явлений, эффектов и свойств, с последующим управлением моделями и наглядными представлениями результатов расчета.

Использование таких химических программ, как Chem3D, HyperChem, SPARTAN приведут к интересной и активной работе обучающихся не только на уроках химии, но и в написании научных работ по химии.

Chem3D - программа моделирования молекулярных структур и графической визуализации молекул и белков, участвующих в химических и биологических процессах.

HyperChem – программа включает, методы моделирования в молекулярной механике и динамике.

Spartan - данная программа создает модель молекулы, при котором, мы можем увидеть движение определенных атомов.

Использование компьютерных программ на уроке химии даст возможность не только преподавателю, но и учащимся школы распознавать предмет химии намного глубже и интересней.

Внедрение английского языка на уроках химии, создает благоприятную обстановку на уроке. При учебно-познавательной деятельности, используются современные методики и формы преподавания для активной деятельности обучающихся. Полиязычие на уроке химии активизирует процесс не только познания, но и повышает интерес и мотивацию к изучению языка. С поставленными целями мною разрабатываются задания, позволяющие закрепить пройденный материал, развить не только устную, но и письменную речь в виде таблиц, компьютерных программ по химии, видеороликов и электронных книг.

На каждом уроке предоставляется дидактический материал в зависимости от темы урока. Ниже приведены примеры, дидактических материалов [7].

Таблица 1. Работа с терминологией, тема урока: «Первоначальные понятия в химии».

Term	English	Translation
Atom	The smallest particle of an element that retains the properties of the element.	
Atomic Number (Z)	The number of protons contained in the nucleus of the atom of an element.	
Electron	Negatively-charged subatomic particle.	
Ions	A net electric charge on an atom or a molecule due to the loss or gain of electrons.	
Molecule	A group of atoms bound together representing the fundamental unit of a compound.	

Таблица 2. Характеристика химического элемента – Водород

«Hydrogen – chemical element»
«Водород – химический элемент»

English	Russian	Значение
	Fact about hydrogen (факты о водороде)	
Symbol	Символ	
Latin	Латинское название	
Group	Группа	
Period	Период	
Atomic number	Атомный номер	
State at 20°C	Состояние при 20 °С	
Electron configuration	Электронная конфигурация	
Relative atomic mass	Относительная атомная масса	
Key isotopes	Изотопы	
Atomic radius	Атомный радиус	
Degree of oxidation in the compounds	Степень окисления в соединениях	

What is the molecular formula of a compound whose molar mass is 60.0 g/mole and its empirical formula is CH ₄ N?	
Given: M – 60 g/mole Empirical formula - CH ₄ N Formula - ?	Decision: Empirical formula = CH ₄ N molecular mass = 12 g/mole + 4 g/mole + 14 g/mole = 30 g/mole Molar mass = 60.0 g/mole (Empirical formula) n = Molecular formula where $n = \frac{\text{molecular formula mass}}{\text{empirical formula mass}}$ $n = \frac{60\text{g/mol}}{30\text{g/mol}} = 2$ Molecular formula = (Empirical formula) n (CH ₄ N) · 2 = C ₂ H ₈ N ₂ Ответ: = C₂H₈N₂

Рисунок 6. - Пример химической задачи, на нахождение молекулярной формулы вещества на английском языке.

Внедрение инновационных подходов в обучении предмета химии способствует более глубокому и осознанному пониманию предметного содержания обучающимися, а также усвоению большого количества идей и способов решения проблем, как оригинальных, так и нестандартных. Такие уроки позволят развить потенциальные возможности и раскрыть интеллектуальные возможности учащегося.

Список литературы:

1. Fenstermacher, Richardson, Making Determinations of Quality in Teaching [Формирование определений качества преподавания]. Teachers College Record, 107 (1), 186 – 213.
2. Лакоценина Т.П. и др. Современный урок. М., Учитель, 2007 г.
3. Лебедев О. Е. Компетентностный подход в образовании // Школьные технологии. — 2004. — № 5.
4. Агаркова Т.Н. Организация продуктивного диалога в старшем возрасте. – 2009
5. Крученецкий В.З и др. Основы нанотехнологий. Учебное пособие (Самоучитель)/ В.З Крученецкий, В.В. Крученецкий, А.А.Калабина. Алматы. 2012.-191с.: компакт-диск.
6. Macmillan Vocabulary Practice Series, Publishers Limited 2008.

ПРИМЕНЕНИЕ ИННОВАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ И МЕТОДОВ НА УРОКАХ В НАЧАЛЬНОЙ ШКОЛЕ В СИСТЕМЕ СОВРЕМЕННОГО ОБРАЗОВАНИЯ

Заремба Ирина Андреевна,
Волкова Елена Ивановна,
Ярош Наталья Анатольевна,
учителя начальных классов
ГУ «Владимировская средняя школа»

Аннотация

Бұл мақалада қазіргі білім беру үдерісіндегі инновациялық технологиялар қарастырылады. Бастауыш сынып мұғалімдерінің тәжірибесінде қолданылатын негізгі әдістер мен инновациялық технологиялар талданды. Оқу процесінің тиімділігін арттыратын осы технологияларды қолдану қажеттілігі анықталған және негізделген.

Аннотация

В данной статье рассматриваются инновационные технологии в современном образовательном процессе. Проанализированы основные методы и инновационные технологии, применяемые в практике у учителей начальных классов. Выявлена и обоснована необходимость применения данных технологий, которые повышают эффективность учебного процесса.

Annotation

This article discusses innovative technologies in the modern educational process. The main methods and innovative technologies used in practice by primary school teachers are analyzed. The necessity of application of these technologies which increase efficiency of educational process is revealed and proved.

Түйін сөздер: инновациялық әдістер, заманауи білім беру технологиялары, ойын технологиясы, денсаулық сақтау технологиясы, жобалық оқыту технологиясы, ақпараттық-коммуникативтік технология, топтық технология, әдістері, шығармашылық шеберхана, шығармашылық жоба, оқытудағы табыс.

Ключевые слова: инновационные методы, современные образовательные технологии, игровая технология, здоровье сберегающая технология, технология проектного обучения, информационно-коммуникативная технология, групповая технология, методы, творческая мастерская, творческий проект, успех в обученности.

Keyword: innovative method, modern educational technologies, game technology, health-saving technology, project-based learning technology, information and communication technology, group technology, methods, creative workshop, creative project, success in learning.

«Если ученик в школе не научился сам ничего творить, то и в жизни он будет только подражать, копировать»

(Л.Н. Толстой)

Под инновациями в образовании понимается процесс совершенствования педагогических технологий, совокупности методов, приемов и средств обучения. В настоящее время инновации являются одним из существенных компонентов образовательной деятельности любого учебного заведения. **Инновационные методы обучения** предусматривают введение новшеств в цели, методы, содержание и формы обучения и воспитания.

Использование инновационных методов особую значимость приобретает в профессиональном образовании.

Изучая опыт использования в педагогической деятельности инновационных методов, можно выделить их преимущества: они помогают научить обучающихся активным способам получения новых знаний; дают возможность овладеть более высоким уровнем личной социальной активности; создают такие условия в обучении, при которых обучающиеся не могут не научиться; стимулируют творческие способности обучающихся; помогают приблизить учебу к практике повседневной жизни, формируют не только знания, умения и навыки по предмету, но и активную жизненную позицию

Новые требования к результатам образовательной деятельности диктуют новые требования к уроку как основной форме организации учебного процесса. Использование возможностей современных инновационных технологий, позволяет обеспечить формирование базовых компетентностей современного человека: - информационной (умение искать, анализировать, преобразовывать, применять информацию для решения проблем);

- коммуникативной;

- самоорганизации;
- самообразования.

Применение новых педагогических технологий позволяет эффективно организовать групповую и самостоятельную работу на уроке, способствует совершенствованию практических умений и навыков учащихся, повышает интерес к урокам, активизирует познавательную деятельность учащихся, развивает творческий потенциал учащихся. При использовании современных технологий на уроках учебный процесс становится для учащихся интересным, что повышает активность учащихся, развивает навыки самостоятельно получать знания в процессе взаимодействия и поиска. Повышается качество и прочность полученных знаний, формируются аналитические способности учащихся.

Любая технология обладает средствами, активизирующими и интенсифицирующими деятельность учащихся, в некоторых же технологиях эти средства составляют главную идею и основу эффективности результатов. К таким технологиям можно отнести игровые технологии.

Игровые технологии способствуют развитию познавательной активности на уроках.

Игровые технологии можно использовать на всех уроках в начальной школе. Это связано с тем, что начальная школа - новый этап в жизни детей: из детского сада - в школу, в мир учителей, новых предметов, учебников. Занимательность условного мира игры, делает положительно эмоционально окрашенной, а эмоциональность игрового действия активизирует все психологические процессы и функции ребенка. Другой положительной стороной игры является то, что она способствует использованию знаний в новой ситуации, таким образом, усваиваемый учащимися материал проходит через своеобразную практику, вносит разнообразие и интерес в учебный процесс. Особенность игры педагогической в том, что ситуация классно-урочной системы обучения не дает возможности проявиться игре в так называемом, «чистом виде», учитель должен организовать и координировать игровую деятельность детей. Игровая форма занятий создается на уроках при помощи игровых приемов и ситуаций, которые должны выступать как средство побуждения, стимулирования учащихся к учебной деятельности.

Для формирования, сохранения и укрепления целостного здоровья человека, в школу внедряются здоровьесберегающие технологии, которые помогают решить важнейшие задачи - сохранить здоровье ребенка, приучить его к активной здоровой жизни.

Здоровьесберегающая технология – это:

1. условия обучения ребенка в школе (отсутствие стресса, адекватность требований, адекватность методик обучения и воспитания);
2. рациональная организация учебного процесса (в соответствии с возрастными, половыми, индивидуальными особенностями и гигиеническими требованиями);
3. соответствие учебной и физической нагрузки возрастным возможностям ребенка;
4. необходимый, достаточный и рационально организованный двигательный режим.

Цель здоровьесберегающих образовательных технологий обучения— обеспечить школьнику возможность сохранения здоровья за период обучения в школе, сформировать у него необходимые знания, умения и навыки здорового образа жизни, научить использовать полученные знания в повседневной жизни.

Технология РКМ (развития критического мышления). «Чтение с пометками». Этот вид работы настраивает на самостоятельное вдумчивое чтение. Важным этапом этой работы становится обсуждение записей. Часто случается так, что одни и те же отрывки текста разными детьми оцениваются по-разному. При проверке и обсуждении, учащиеся

слушают высказывания одноклассников, дополняют их ответы, или наоборот, объясняют какие-то факты. Применяя метод «Чтения с пометами», можно заметить высокую активность на уроках, стремление высказать свое мнение, дает хороший толчок для развития устной речи, дети учатся строить устные высказывания, активизируют и пополняют словарный запас, учатся уважать мнение других.

Сегодня в школьном образовании происходят значительные перемены, которые охватывают практически все стороны педагогического процесса. В связи с изменениями в системе образования, меняются рядовые педагогические технологии, которые применялись в учебном процессе. Одной из главных задач считаю, является повышение педагогического мастерства учителя путём освоения современных образовательных технологий обучения и воспитания. Итак, в современном образовании на смену традиционным технологиям появились современные образовательные технологии. Слово «технология» происходит от греческого слова: «*techne*» - искусство, мастерство, умение и «*logos*» - наука, закон. Дословно «технология» - наука о мастерстве. С овладением любой новой технологией начинается новое педагогическое мышление учителя: чёткость, структурность, ясность методического языка. Для реализации познавательной и творческой активности учащегося в учебном процессе используются современные образовательные технологии, дающие возможность повышать качество образования, более рационально использовать учебное время и снижать долю репродуктивной деятельности учащихся за счет снижения времени, отведенного на выполнение домашнего задания. В школе представлен широкий спектр образовательных педагогических технологий, которые применяются в учебном процессе. *Инновационные педагогические технологии взаимосвязаны, взаимообусловлены и составляют определенную дидактическую систему, направленную на воспитание таких ценностей как открытость, честность, доброжелательность, сопереживание, взаимопомощь и обеспечивающую образовательные потребности каждого ученика в соответствии с его индивидуальными особенностями. Одна из таких педагогических технологий*

Технология проектного обучения. Цель проектного обучения состоит в том, чтобы учащиеся: самостоятельно и охотно приобретали недостающие знания из разных источников. Учились пользоваться приобретенными знаниями для решения познавательных и практических задач. Приобретают коммуникативные умения, работая в различных группах; развивают у себя исследовательские умения (умения выявления проблем, сбора информации, наблюдения, проведения эксперимента, анализа, построения гипотез, обобщения); развивают мышление. Теоретические позиции этой технологии:

- ученик и его творческие способности.
- образовательный процесс этой проектной технологии строиться не в логике учебного предмета, а в логике деятельности учащегося, где повышается личностный смысл, и его мотивация в учебе.
- темп работы над проектом каждого ученика выводит на свой уровень развития;
- осознанное усвоение базовых знаний обеспечивается за счет универсального их использования в разных ситуациях.

Девиз системы проектного обучения «Все из жизни, все для жизни». Технология проектного обучения, применяемая на уроках и внеурочное время, дают возможность ребёнку работать творчески, способствуют развитию любознательности, повышают активность, приносят радость, формируют у ребёнка желание учиться.

Информационно-коммуникационные технологии (ИКТ) - это использование вычислительной техники и телекоммуникационных средств, для реализации информационных процессов с целью оперативной и эффективной работы с

информацией на законных основаниях. Внедрение ИКТ в образовательный процесс не столько насущная необходимость, сколько осознанный процесс технологизации. Основной целью педагогов становится не только организация и ведение процесса овладения прочными базовыми знаниями и навыками учебы, но и формирование личности, способной адаптироваться к условиям современной жизни. При переходе к новым формам обучения, использующим сетевые технологии, возникает тенденция - ориентироваться на сеть образовательных ресурсов нового поколения, которые могут применяться в режиме коллективного доступа многих учебных заведений к единым образовательным ресурсам по сети Интернет. ИКТ применяется на уроках всеми учителями школы. Применение информационных компьютерных технологий не только облегчает усвоение учебного материала, но и представляет новые возможности, для развития творческих способностей учащихся: повышает мотивацию учащихся к учению; активизирует познавательную деятельность; развивает мышление и творческие способности ребёнка; формирует активную жизненную позицию в современном обществе. Основная задача этой технологии - мотивировать ученика в его занятиях, как на уроках, так и внеурочной деятельности. Повысить интерес к предмету можно через создание мультимедийных презентаций, физминуток.

Групповая технология играет положительную роль не только на первых этапах обучения, но и в последующей учебно-воспитательной работе. Методику групповой работы ведут уже с первых дней обучения ребенка в школе. Это могут быть уроки художественного труда, познания мира, естествознание, где на первых этапах перед детьми не ставится сложных задач анализа и синтеза изучаемого материала. Пока еще дети плохо знают друг друга, делим на группы по 4 человека. Даются задание выполнить работу самостоятельно каждому, а потом эту же работу, – но всем вместе. Например, на уроке художественного труда работа с пластилином, тема “Осень в лесу”. Сначала каждый делает свои элементы (дерево, гриб), а потом коллективно оформляют картину. Перед началом работы с детьми оговариваются правила работы: называть друг друга только по имени и в разговоре использовать только вежливые слова. Позже, когда дети хорошо узнают друг друга, начинаю работу по формированию групп на четверть. Основным принципом отбора являются личные симпатии, умение общаться, уровень интеллектуального развития ребенка.

Активные методы обучения, сами говорят за себя, значит они обеспечивают активность в мыслительной и практической деятельности учащихся на уроке.

В своей практике я применяю в начале урока такие методы, как «Улыбнемся друг другу», «Поздоровайся локтями», «Галерея поступков». Все эти методы позволяют учащимся настроиться, настраивают каждого учащегося на позитивное настроение на весь урок. Допустим метод «Поздоровайся локтями», дети становятся в круг и задевают друг друга локтями при этом они улыбаются своему соседу и называют как больше имен. Этот метод детям очень нравится.

Какие же методы можно использовать для включения учащихся в урок, для выяснения целей, задач, опасений и ожиданий от урока. Это такие методы, как «Дерево ожиданий», «Фруктовый сад», «Поляна снежинок», «Разноцветные листы» я их применяю в зависимости от времени года, так более эффективно.

Учащимся заранее раздаются вырезанные снежинки, фрукты, листики и разноцветные листы, в зависимости какой метод будет применяться. Учащиеся на этих заготовках самостоятельно пишут, то что они хотят получить от урока, увидеть на уроке, так же они могут написать чего они опасаются на сегодняшнем уроке. Все эти яблочки, снежинки, листочки прикрепляются на полянку, на дерево. В конце урока все эти снежинки, яблочки снимаются и читаются. После выполнения формулируются цели, пожелания и опасения, подводятся итоги.

В течении урока педагогу приходится сообщать новый материал. Использую такие методы презентации, как «Мозговой штурм», «Кластер», Угадайка».

К примеру, на уроках литературы, познания мира применяю «Мозговой штурм», учащиеся выдвигают очень много идей по заданной теме, затем анализируют и делают соответствующие выводы. Развивается речь, мышление, урок становится интересным дети сами ведут беседу.

Очень большого успеха добиваются мои дети при применении метода «Творческая мастерская». Заранее даю задание подготовить рисунки, стихи, картинки подобрать пословицы на определённую тему. Затем даю задание разделится на группы по темам, создать и презентовать проект на тему, которая была выбрана. Учащимся вывешивается на доске план работы, оформления. В конце урока появляются интересные творческие проекты каждой группы (картины, газеты)-из совместно собранных материалов.

На уроках применяю минутки релаксации и физминутки, для того чтобы учащиеся могли расслабиться, встряхнуться перед предстоящей сложной работой на уроке.

При завершении урока используются такие методы как «Мухомор», «Ромашка», «Итоговый круг». Дети отрывают лепестки допустим от ромашки и отвечают на вопросы записанные на обратной стороне. Применение таких методов позволяет наиболее грамотно подвести итог урока, кроме того обратная связь поможет учителю скорректировать будущий урок.

Я считаю, что уроки с использованием активных методов интересны и для учеников и для учителей. Очень важно применение на уроках активных методов.

Очень часто на своих уроках я применяю метод деловой игры.

На русском языке игра «Исправь ошибки», где детям дается текст с ошибками и они исправляют ошибки в тексте.

Математика «Покорение вершин», игра «Магазин»

Литература и познание мира игры « Данет-ка», задаются вопросы, а учащиеся отвечают да или нет.

Применение деловых игр на уроках в начальной школе делает процесс обучения интересным и занимательным, создает у учащихся бодрое рабочее настроение и облегчает преодоление трудностей в усвоении нового материала.

Исследуя и применяя на уроках инновационные технологии можно сделать следующие выводы. Они имеют ряд преимуществ: они помогают научить учащихся активным способам получения знаний, так же дают овладеть высоким уровнем личной активности, создаются такие условия, при которых учащиеся не могут не научиться, они не только формируют творческие способности каждого ученика, но и активную жизненную позицию.

Использование вышеперечисленных современных инновационных технологий позволяют

повышать эффективность учебного процесса, повышают качество знаний по предметам, познавательный интерес. Применение таких методов и технологий способствует тому, что учащиеся активно принимают участие в предметных неделях, участвуют в олимпиадах, конкурсах, а слабые учащиеся преодолевают порог тревожности и неуспеха в обученности.

Список литературы:

- 1.Алексеева, Л. Н. Инновационные технологии как ресурс эксперимента/ Л. Алексеева// Учитель. — 2009. — № 3. — с. 28..
- 2.Ожегов С. И., Шведова Н. Ю.. Толковый словарь русского языка. Издательство «Азъ», 1992.
- 3.Селевко, Г. Я. Освоение технологии самовоспитания личности школьников: как стать экспериментальной площадкой/ Г. Я.
- 4.Селевко// Народное образование. — 2015. — № 1. — с.181.

ЗАМАНАУИ БІЛІМ БЕРУ ПРАКТИКАСЫНДА ИННОВАЦИЯЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАР ӘДІСТЕРДІ ҚОЛДАНУ ТӘЖІРИБЕСІ

Ибраева Лиза Диханқызы,
Карбозова Айнур Ерденовна,
Таскожин Кайрат Калтаевич
мұғалімдер

Ш. Уәлиханов атындағы
№1 жалпы орта білім беретін мектебі

Аннотация

Бүгінгі таңда жан-жақты, терең білімді, интеллектуалдық деңгейі жоғары, өз бетімен ізденуге қабілетті етіп қалыптастырудың бірден-бір жолы – оқушыны шығармашылыққа жетелеу. Бұл мұғалімнен терең біліктілікті қажет етеді. Себебі шығармашыл ұстаз ғана шығармашыл тұлғаны қалыптастыра алады. Бүгінгі қазақстандық мектептерге қоғамның қарқынды дамуына ілесе алатын, заман талабына сай ойлайтын, ғылыми-әдістемелік білімі жеткілікті, педагогика мен психологияны терең меңгерген ізденімпаз мұғалім қажет. Бұл мұғалімнің кәсіби шеберлігінен көрінеді.

Аннотация

На сегодняшний день одним из путей формирования всесторонних, глубоких знаний, высокого интеллектуального уровня, способного к самостоятельному поиску является приобщение учащихся к творчеству. Это требует от учителя глубоких знаний. Ведь только творческий педагог может сформировать творческую личность. Сегодняшним казахстанским школам необходим поисковый учитель, способный обеспечить динамичное развитие общества, умеющий мыслить в соответствии с современными требованиями, обладая научно-методическими знаниями, глубоким знанием педагогики и психологии. Это проявляется в профессионализме учителя.

Abstract

Today, one of the ways to form a comprehensive, deep knowledge, high intellectual level, capable of independent search is the introduction of students to creativity. This requires deep knowledge from the teacher. After all, only a creative teacher can form a creative personality. Today's Kazakh schools need a search teacher who is able to ensure the dynamic development of society, able to think in accordance with modern requirements, possessing scientific and methodological knowledge, deep knowledge of pedagogy and psychology. This is manifested in the professionalism of the teacher.

Кілт сөздер: педагогика, психолог, біліктілік, топ

Ключевые слова: педагогика, психолог, квалификация, группа

Keywords: pedagogy, psychologist, qualification, group

«Ұстаздық – еткен жалықпас үйретуден балаға» - деп Абай данышпанымыз айтқандай, ұстаз жолы – қиын жол, әр адам баласы мектеп қабырғасынан шама шарқынша білім, тәлім – тәрбие алып, үлкен өмірге жолдама алып, аттанады.

Осы ұстаздық жолды таңдағаннан соң әр жас мұғалімде өзіне деген сенімділік болуы шарт. Мұғалімнің сенімділігі туралы психологтар былай деп суреттейді. «Сенім» ұғымын адамның бейімділігімен байланыстырады. Социологтар оны негіздік құрылымдық есебінде атап көрсетеді. Мұғалімнің сенімі оның көзқарастарын қалыптастыру барысына зор ықпал етеді, ал көзқарасы белгілі бір шешімдердің қабылдануы мен сыныптағы іс – әрекеттерді түсіндіру көзі болып табылады. Мұғалімнің кәсіби біліктілігі оның іс-әрекетінің тиімді болуының теориялық және жалпы

әдіснамалық негізі болып табылады. Оның кәсіби білігі оның практикалық қызметінде іске асырылады, сондықтан ол, оның жалпыпедагогикалық, әдістемелік біліктілігімен, дағдысымен тығыз байланысты.

Біліктілікті арттыру курстары арқылы мұғалімдерді жетекшілік, бағыт берушілік, ұйымдастырушылық, түзетушілік әрекеттерді атқаруды үйретеді. Оқытушының осындай әрекетіне білім алушы да бойындағы бар білімін көрсете байланыс жасағанда ғана сапалы нәтижеге жетуге болады.

Мұғалімдердің өз білімдерін жүйелі көтеріп отырулары – олардың шығармашылықпен жұмыс істеуіне ықпал ететін негізгі фактор. Еліміздің білім беру саясатындағы көкейтесті мәселелердің бірі де осы мұғалімдердің біліктіліктерін жүйелі арттыру болып табылады. Оның мұғалімнің кәсіби біліктілігін қалыптастыруда алатын орны ерекше. «Біліктілік» деп қандай да бір еңбектің түріне дайындалудың, дайындық дәрежесінің деңгейін айтады.

Қай мұғалімнің болсын өз ісіне жауапкершілігі өзінің іс тәжірибесінде оқытудың озат әдіс-тәсілдерін шығармашылықпен қолдана білуімен немесе әр сабағында тыңғылықты әзірлігінен, қоғамдық еңбектегі белсенділігінен ғана емес, ең бастысы, өзіне өзі талап қоя білуінен, өз білімін үнемі жан-жақты байытып, жетілдіруге ынта-ықыласынан, жалықпайтын ізденгіштігінен айқын байқалады. Бұл орайда әр мұғалім әріптестері тарапынан қолдау, жанды көмек, пайдалы ақыл-кеңес күтеді. Өзі еңбек ететін ұжым мүшелерінен дер уақытында сүйеніш тапса, оның еңбекке ынта-ықыласы, өз ісіне жауапкершілігі арта түседі. Сондықтан қолымыздан көмек-қолдауды бір-бірімізден аямауымыз керек.

Бүгінгі мұғалім тек кәсіби шеберлігі жоғары адам ғана болып қана қоймай, рухани дамыған, шығармашыл, мәдениетті, білім құндылығын түсінетін, педагогикалық технологияларды меңгерген, ғылым мен техника жетістіктері негізінде кәсіби даярланған болуы тиіс. Осыған сәйкес, білім беру қызметкерлерінің біліктілігін арттыруды жаңғыртуды жүзеге асыруда түбегейлі өзгерістер жүріп жатыр.

Бүгінгі жаңаша оқытудың негізгі мақсаттарының бірі мақсатты үлкен екі бөлімге бөледі деп айтуға болады. Мысалы «тілдік мақсат» пәннің негізгі мазмұнын ағылшын тілінде түсіндіру, сонымен қатар терминдік сөздерге жете мән беру, тыңдалымына, жазылымына мән беру.

Оқу мақсаты: оқушылардың тақырыпты түсінгеніне байланысты үш топқа жіктеу болып табылады. Яғни «барлық оқушылар» тақырыптың негізгі мазмұнын түсінуі, «көптеген оқушылар» тақырыптың маңыздылығын біліп, қорытынды жасай алуы. «Кейбір оқушылар» тақырыптың өзектілігін анықтайды. Өмірмен байланыстырады. Мысалдар ұсына алады.

Жаңаша оқытудың бүгінгі күні елу шақты әдіс тәсілдер бар деп айтуға болады. Мысалы «Миға шабуыл» Қандай да болмасын ақпарат (мәлімет, проблема, сұрақ) туралы бар білгендерін жазбаша немесе ауызша ой салу. Оқушыға сұрақ қою, проблеманы зерттеу арқылы ой-өрісін дамытады, ойын еркін жеткізеді. Пікірлерінің еркін айтылуы, ешқандай сынға ұшырамау керек, қағазға түсіріліп, талқылау жұмысы болады. Жаңа сабақ бастар алдында осы әдіс бойынша сұрақ қою арқылы жаңа сабақтың тақырыбын ашуға болады..

«Галереяны шарлау» әдісі: Талқыланған мәселе, дайындалған постер бойынша қорытынды жұмыс немесе өнімді ұсыну арқылы өз жұмысын ұсыну, идеяларын қорғау, ерекше идеялар ұсыну. Сараптау, жинақтау, бағалау; Ақпаратпен тиянақты жұмыс жасалады. Сыныптастарын ұсынылған мәселе, ақпарат туралы елестетуімен таныстырады; ұсынылған мәселе туралы өзгелердің пікірін біледі; өз жұмысын сыныптастарымен талқылайды, жұмысқа терең сараптама жасау арқылы өз білімін, түсінігін кеңейтеді. Қабырғаға дайындалған постер ілінеді. «Галереяға саяхат» –топтар кабинет ішінде қозғалысқа түседі, қабырға газеттерін қарайды, сараптайды, талдайды

және жапсырма қағазға пікірін немесе сұрағын жабыстырып кетеді. Галереяға саяхат аяқталған соң, топтар жұмыстарға шолу жасап, өз қабырға газеттеріне жазылған сыныптастарының пікірін сараптайды, талқылайды, сұрақтарға жауап береді және қорытынды жасайды[1.б.19].

«Биопэма» әдісі: Алғашқы сабақ кезінде бір-бірімен танысу, жан-жақты ақпарат жинақтау, ол ақпаратпен бөлісу. Топтағы таныстықты арттырады, өз ортасындағы ұқсастықты табады, ізденімпаздыққа жетелейді. А-4 парақты 8 бөлікке бөліп, әр бөлікке өзі туралы маңызды ақпаратты толтырады. Мәліметтерді толықтырып болған соң, бүкіл топ мүшелерінің біреуінен ұқсастықты байқау, саралау, мәліметті толықтырады.

«Менің есімімнің тарихы» әдісі: Оқушыларды бір-бірімен таныстыру, олардың бойында құндылықтарды қалыптастыру, адамның туылған кезде есімін қоюға үлкен мән беруге бағыттау, тәрбиелік аспектісін дамыту. Оқушыларды бір-бірімен жақынырақ танысады, олардың бойында ұлттық құндылықтар қалыптасады, адамның туылған кезде есімін қоюға үлкен мән беру керектігін түсінеді, зерттеушілік дағдыларын дамытады. 1 күн бұрын өзінің есімінің тарихы, кім және қашан қандай жағдайда қойғаны туралы зерттеу тапсырма беріледі. Сабақта жеке-жеке сұралады. Сонда әрбір оқушы өзінің есімінің тарихы туралы айтып береді.[2.б.109]

«Джигсо» әдісі: Берілген тақырыпты топ ішінде талқылап, әр түрлі тәсілдермен топтық жұмыс жасау. Басқа топтарға өкілдерді жіберіп, өз жұмысы туралы топта талқылау, идеялармен бөлісу, ынтымақтастықты дамыту. Ынтымақта бірлікте жұмыс жасауға, білгенін жолдастарымен бөлісуге, тақырыпты ортаға салып талқылауға, түйінді ойды саралауға жетелейді. Көлемді мәтін төрт бөлікке бөлінеді оқушыларда төрт адамдық шағын топтарға бөлініп («бастапқы топ»), 1-ден 4-ке дейін нөмірленеді. Осыдан кейін олардың әр-қайсысы өз нөміріне сәйкес мәтіннің бір бөлігін ғана оқиды. Содан кейін топтар құрамы өзгертіліп, жаңа топтар («сарапшылар тобы») тобы құрылады, сарапшылар топтарында оқушылар өз нөмірлері бойынша жинақталады: мәтіннің № 1 бөлігін оқыған оқушылар 1 топқа т.с.с. Өкілдер басқа топтарға барып, өз жұмыстарын таныстырады, топтық талқылау жүреді.[3.б.113]

Жоғарыда келтірілген әдіс тәсілдерді бүгінгі мұғалім әр сабағына берілген элементтерді қолданатын болса, өзі де оқушылары да өзгереді.

Еліміздегі біліктілікті арттыру жүйесін дамытудың басты міндеттерінің бірі – халықаралық ынтымақтастық пен әлемдік ең үздік тәжірибелерді кіргізу. Олармен тәжірибе алмасуды іске асыруға мүмкіндік туады. Бүгінде ондай байланыс жүзеге асырылуда. Мұндай байланыс озық тәжірибе алмасу мен біліктілікті арттыру арқылы мұғалімнің кәсіби деңгейін көтеруге мүмкіндікті кеңейтеді. Демек, білім сапасын жетілдіру және мұғалім беделін көтеру мен біліктілігін арттыру жүйесін реформалаудағы жұмыстар нәтижелі көрсеткіштерге қол жеткізері сөзсіз.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. Берикханова А.Е. Педагогикалық мамандыққа кіріспе. Оқу құралы. - Алматы, 2009.- 240 б.
2. Введение в педагогическую профессию: Учебное пособие для студентов пед. специальностей. /Хан Н.Н., Калиева С.И., Жексенбаева У.Б., Колумбаева Ш.Ж., Калиева Г.И., Берикханова А.Е./ - Алматы, 2010. - 243 с.
3. ҚР «Білім туралы» заңы // Егемен Қазақстан, 27 шілде, 2007 ж.
4. Мамандыққа кіріспе. Рувинский Л.Н. Алматы. 1991ж.
5. Мижериков В.А., Введение в педагогическую деятельность. -М., 2005.
6. В.С. Кукушин. Введение в педагогическую деятельность. Ростов-на-дону. - 2010.- 255с.
7. Садыков Т.С. и др. О разработке ведущих идей в профессиональной подготовке будущего специалиста // Вестник АГУ им. Абая. №5(5), 2001. - С. 21-25.

ОПЫТ ЛОГОПЕДИЧЕСКОЙ РАБОТЫ С ДЕТЬМИ С ОСОБЫМИ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫМИ ПОТРЕБНОСТЯМИ

Иванина Светлана Анатольевна,
учитель – логопед СШ№16
г.Костанай

Аннотация

Мақалада ерекше қажеттіліктері бар балалармен сөйлеу терапиясының ерекшеліктері талқыланып, білім беру және түзету үдерісіндегі заманауи технологияларды сипаттайды, түзетудің тиімділігі мен сапасын арттыру үшін жағдай жасалады.

Аннотация

В статье рассматриваются специфика логопедической работы с детьми с особыми образовательными потребностями. Описываются современные технологии в учебно-коррекционном процессе. Даются условия, способствующие повышению эффективности и качества коррекционного обучения.

Annotation

The article discusses the specifics of speech therapy work with children with special educational needs. Describes modern technologies in the educational and correctional process. Conditions are given to improve the efficiency and quality of remedial education.

Түйінді сөздер: мұғалім–логопед, сөйлеу орталығы, түзету үдерісі, арнайы білім беру қажеттіліктері бар балалар, заманауи технологиялар

Ключевые слова: учитель- логопед, логопункт, коррекционный процесс, дети с особыми образовательными потребностями, современные технологии.,

Key words: teacher - speech therapist, speech center, correctional process, children with special educational needs, modern technologies.

Как показывает практика нашего логопункта СШ№16, количество детей школьного возраста, имеющих различные нарушения устной и письменной речи, в последние годы увеличивается. Мы считаем, во многих случаях это связано с тем, что большинство родителей не придает особого внимания речевому развитию своих детей. Отсюда и более поздние обращения за помощью к логопеду. Ребёнок 8-10 лет приходит впервые на школьный логопункт, имея достаточно укоренившиеся серьёзные нарушения устной речи и, как следствие, нарушения письма – дисграфию. В данном случае логопедическая коррекция занимает довольно длительный период времени.

Среди детей логопатов в группах обучаемых есть дети с особыми образовательными потребностями, у которых наряду с особенностями речевых дефектов снижена потребность в общении с другими людьми, в познании окружающего мира [1;141]. У них отсутствует интерес к расширению своего кругозора, усвоению новых знаний, низка речевая активность. Эта категория детей отличается необходимостью углубленного психологического подхода с учётом её специфики, индивидуальной работой логопеда по обогащению коммуникативного эмоционально-насыщенного опыта (удивление, радость, огорчение, эмпатия и др.). Такие дети характеризуются различными нарушениями психического развития («особый ребёнок») [2]. Это обусловлено, прежде всего, внутренними и некоторыми внешними факторами, что требует ориентации учителя-логопеда как на выпрямление дефектов устной и письменной речи, так и на осуществление средств индивидуального подхода, направленных на общее развитие и профилактику негативных проявлений отдельных качеств детей, их манер, поведения, реакций.

В целях осуществления успешной деятельности с вверенным нам контингентом учащихся помогает хорошее знание детской психологии этих детей, их индивидуально-психологических особенностей, мотивации (ориентации на успех, избегание неудач,

публичной или групповой боязни произношения слов, оборотов, речевых конструкций, неуверенности в себе, замкнутости, боязни отрицательных словесных оценок, реакции на них родителей), знания потребностей (желания утвердиться в глазах сверстников, заслужить похвалу логопеда и других окружающих лиц), знания позитивных личностных качеств, на которые логопед может умело опереться (честность, правдивость, открытость, прилежание, старательность, стремление помочь другому).

В практике нашего логопункта мы сочетали групповые и индивидуальные формы работы по коррекции речевых дефектов, учитывали специфику работы на разных этапах, что видно из нижеприведённой таблице.

Таблица 1

Особенности коррекционной работы учителя-логопедана разных этапах коррекционной работы.

№	Этапы коррекционной работы	Акценты на занятиях
I	Диагностический	Выявление состояния психических процессов (мышления, памяти, внимания, волевых усилий). Анализ письменных работ. Анализ процесса чтения. Обследование состояния различных сторон речевой деятельности (звукопроизношения, фонематического восприятия, лексико-грамматического строя, связной речи). Систематический учет и анализ наиболее характерных для ученика ошибок, затруднений, выявляемых в ходе письменных и устных работ.
II	Коррекционный	Развитие внимания, памяти, мышления. Развитие общей и мелкой моторики рук. Уточнение и развитие пространственно-временных представлений. Развитие связной речи. Проведение комплекса коррекционных занятий, к примеру, на устранение нарушений чтения и письма.
III	Оценочный	Проведение контрольных работ (диктантов, изложений, тестовых заданий) для оценки состояния письменной речи учащихся. Устный опрос, позволяющий оценить состояние связной речи и наличие в ней аграмматизмов.

Нарушения чтения и письма (дислексия и дисграфия) являются самыми распространенными формами речевой патологии у школьников. Причины дислексии и дисграфии бывают органические и функциональные, биологические и социальные. Расстройства чтения и письма обусловлены органическим повреждением корковых зон головного мозга, участвующих в процессе чтения и письма, запаздыванием созревания этих систем мозга, нарушением их функционирования и т.п.

Нарушения чтения и письма связаны с длительными соматическими заболеваниями детей в ранний период их развития, а также с неблагоприятными внешними факторами.

Дисграфия как частичное нарушение процесса письма проявляется в стойких повторяющихся ошибках, обусловленных несформированностью высших психических функций, участвующих в процессе письма – дифференциации фонем на слух и в

произношении, анализа и синтеза, лексико-грамматического строя речи, оптико-пространственных функций.

Письменная речь в работе логопеда рассматривается как вторичная форма существования языка, куда входят чтение и письмо [3;10]. С детьми, у которых задержка психического развития осложнена речевыми нарушениями, в своей работе мы учитывали следующие факторы, описываемые в приводимой таблице.

Таблица 2

Факторы логопедической работы с детьми, имеющих особые образовательные потребности

№	Факторы	Акценты коррекции
1	Взаимосвязь работы по коррекции речи с развитием познавательных процессов	Коррекция восприятия, памяти, мышления
2	Взаимосвязь логопедической работы с программой по подготовке к обучению грамоте, ознакомлению с окружающим миром и развитию речи	Работа проводится во взаимосвязи логопеда и учителя
3	Системный подход к формированию речи	Логопедическая работа проводится над речевой системой в целом (фонетико-фонематической, лексической и грамматической), связной речью
4	Активизация познавательной и речевой деятельности	Используются средства наглядности с целью стимулирования мыслительных операций повышения интереса к занятиям
5	Включение в занятия игровых упражнений	Используется с целью повышения эмоциональной и умственной активности
6	Использование различных анализаторов (слухового, зрительного, речедвигательного, кинестетического)	Учет особенностей психомоторики детей с ЗПР при коррекции дефектов речи.

Мы рассматриваем актуальные развивающиеся направления- здоровьесбережение и психолого- педагогическое сопровождение как важные составляющие учебно – коррекционного процесса, работая над внедрением этой важной проблемы.

К числу здоровьесберегающих технологий относятся: биоэнергопластика, развивающие кинезиологические программы.

Приводим фрагменты данных упражнений в таблице

Таблица 3.

Технология	Виды упражнений, техника выполнения
1.Биоэнергопластика – содружественное взаимодействие руки и языка	1. «Часики»- рот приоткрыт, движения языка попеременно к правому и левому уголкам рта, движение ладони под счёт влево, вправо 2. «Качели»- рот приоткрыт, движения языком вверх, вниз, при этом ладонь с сомкнутыми пальцами движется вверх, вниз. 3. «Парус» - рот открыт, язык поднят вверх, кончик языка за верхними зубами, сомкнутая ладонь поднята вверх и др.
2.Кинезиология – методика сохранения здоровья путём физической активности	1. «Колечко»- поочередно перебирать пальцы рук, соединяя в кольцо большой палец и последовательно все пальцы руки. 2. «Кулак – ребро- ладонь»

	3. «Ухо – нос» - левой рукой взяться за кончик носа, правой- за противоположное ухо. Одновременно отпустить ухо и нос, хлопнуть в ладоши, поменять положение рук «с точностью до наоборот» и др.
--	--

Мы убедились в том, что для таких детей следует создавать ситуации, которые побуждали бы ребят к высказываниям. В работе с ними особое внимание обращаем на формирование умения отвечать на вопросы, спрашивать, высказываться в присутствии других учащихся группы, слушать ответы сверстников. Большое влияние, как мы заметили, на качество ответов детей оказывает похвала.

Создание ситуаций успеха для всех обучаемых учащихся с дефектами речи в нашей практике – это сочетание условий, обеспечивающих успех. Основная задача заключается в создании возможности пережить радость достижения успеха, осознать свои возможности, поверить в себя, в свои речевые способности.

Каковы же условия ситуации успеха, которые влияют на ученика позитивно?

1. Характер деятельности, элемент новизны, интерес к новому.
2. Задания, не требующие сверхусилий, соответствующие возможностям обучаемого.
3. Задания на активизацию мыслительной деятельности.
4. Задания разной степени сложности, рассчитанные на различные уровни подготовки (сомневающиеся, преодолевающие затруднения, успешные).
5. Повторы для слабоуспевающих.
6. Представление самостоятельности школьнику, что повышает стремление к достижению успеха.
7. Вселение уверенности в преодолении недостатков речи.

На своих занятиях мы специфично оцениваем работу учащихся. Оценка на логопедическом занятии ставится, прежде всего, по психолого-педагогическим параметрам работы ученика, т.е. за внимательность в течение всего занятия, за активность, за желание работать и за количество самостоятельно обнаруженных и исправленных, а не допущенных им ошибок. Поэтому ученик, неудовлетворительно успевающий в классе, на логопедическом занятии может получать положительные оценки. Для логопеда значительно важнее нормативной оценки создание для ученика с особыми образовательными потребностями благоприятного психологического климата на групповых занятиях. Условиями такого климата выступают:

- создание теплоты отношений, тёплого климата вокруг ребёнка;
- подход к каждому ребёнку с оптимистической гипотезой, как к «кладезю возможностей» (Куманёв);
- создание такой атмосферы, которая давала бы шанс проявить себя и быть оцененным;
- проявление эмпатии, своевременная практическая помощь в необходимых случаях;
- не усиливать отрицательную доминанту личности, а вытеснять её позитивным началом;
- стимулирование посредством одобрения перед группой, положительной записью в дневник, не напряженный характер бесед;
- усиление по Л.С. Выготскому «позитивного звена компенсации» [4;138]

Именно такой климат, в основе которого лежит забота о школьнике, стимулирует его успешную учебную деятельность.

Таким образом, на логопедических занятиях мы стараемся учитывать речевые и психологические особенности детей с особыми образовательными потребностями в

процессе индивидуальной с ними работы в условиях группы, создавать ситуации успеха. При этом мы наблюдаем качественное изменение их учебной мотивации и устойчивый интерес к занятиям, переходящий к успешной работе над собой.

Список литературы:

1. Игнатьева С.А., Блинков Ю.А. Логопедическая реабилитация детей с отклонениями в развитии. Учеб. пособие. – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2014 («Коррекционная педагогика»).
2. Семаго Н., Семаго М. Психологические особенности проблемных детей. Курс лекций. Школьный психолог, №17,2008.
3. Садовникова И.Н. Нарушения письменной речи и их преодоление у младших школьников. – М.: Владос, 1995.
4. Выготский Л.С. Собрание соч. Т.5. MORALINSANITY. – М.: Педагогика, 1983.

ИННОВАЦИЯЛЫҚ БІЛІМ ДЕНГЕЙІН КӨТЕРУДІҢ МАҢЫЗДЫЛЫҒЫ

Ивышева Эльмира Кияковна,
дене шынықтыру пәнінің мұғалімі
Сейткалиева Айткуль Габдрахмановна,
тарих пәнінің мұғалімі
Игілік Арайлым Досымханқызы,
математика пәнінің мұғалімі

Аннотация

Жаңа технологиялар - педагогтың мүмкіндігін күшейтеді құрал, бірақ ол мұғалімді алмастыра алмайды. Жаңа ұрпаққа сапалы білім беру - жаңа оқыту технологиясымен жүзеге асады. Сонымен бірге оқушыларды ақпарат құралдарымен жұмыс істей білуге үйрету керек. Оқушылардың ойлау қабілетін дамытып, өз бетінше жұмыс жасауға дағдыландыру үшін жаңа технологияларды қолдануымыз керек.

Оқыту технологиясының тұлғалық сипаты, біздің көзқарасымыз бойынша, үйренушілердің кәсіби маңызды қасиеттерін қалыптастыруға және дамытуға бағдарланады.

Аннотация

Новые технологии-это средство, усиливающее возможности педагога, но он не может заменить учителя. Качественное образование для молодого поколения-это новая технология обучения. Также необходимо научить учащихся работать со средствами информации. Необходимо использовать новые технологии для развития мышления учащихся, привития навыков самостоятельной работы. Личностный характер технологии обучения, на наш взгляд, ориентируется на формирование и развитие профессионально важных качеств обучающихся

Abstract

New technologies are means of strengthening the capabilities of the teacher, but he can not replace the teacher. Quality education of the younger generation is a new technology of education. It is also necessary to teach students to work with the media. It is necessary to use new technologies for the development of thinking of students, instilling skills of individual work.

In our opinion, the personal nature of the learning technology, focuses on the formation and development of professionally important qualities of students.

Жаңа талпыныс, жаңа ашылған жолдардың бірі – білім берудің жүйесінің жасалуы. Бұл педагогикадағы, тұтас педагогикалық үрдістегі өзгертулермен тығыз байланысты. Білім беру саласының барлық жағына жаңаша көзқарас, жаңаша қарым – қатынас, жаңаша ойлау қалыптасуда. Жастарға білім мен тәрбие берудің негізі болып саналатын жалпы білім беретін мектептердің педагогикалық үрдісін жақсарту бірінші кезектегі мәселе. Оқыту үрдісін басқарудың педагогикалық – психологиялық мәселелерін анықтауда педагог пен оқушылардың арасындағы қарым – қатынастарды ұйымдастыру

мұғалімнің теориялық білімінің болуын қажет етеді. Соңғы он жылдықта «инновация» білім беру ұғымы кеңінен таралды. Инновациялық қозғалыстар білім беру жүйесінің жаңартуының маңызды айғағына айналды. Инновациялар бірнеше проблемалар тоғысында пайда болады және ауытқымай, жаңа мәселелерді шешеді, білім беру үрдісінің үздіксіз жаңарып тұруына әкеледі. Педагогикалық инновация – тұтас білім беру жүйесінің оның жеке бөлімдерінің компоненттерінің сипаттамасын жақсартатын және жаңалықтардан тұратын, мақсатты өзгерістер. Бұл – жаңалықты меңгеру үрдісі. Бүгінгі күндегі инновациялық білім беру – оқу және әлеуметтік – тәрбиелік іс – әрекеттің үрдісі мен нәтижесі, ол жеке адамның және адамның және жалпы қоғамның іс – әрекетінің жаңа түрін жоспарлайды және ынталандырады. Бүгінгі таңда білім беру саласында білім мазмұнын жаңаша мазмұнмен тереңдету негізінде кәсіби мамандарды даярлаудағы негізгі мәселелердің бірі. Сондықтан да, болашақ маманды кәсіби даярлауда жаңа педагогикалық технологияларды қолдану – әрбір педагогқа қойылатын негізгі талаптардың бірі. Жаңа педагогикалық технологиялар оқушылардың кәсіби – шығармашылық қабілетін, дүниетанымын, танымдық белсенділігін дамытуға бағытталған.

Жаңа педагогикалық технологиялардың мақсаты мен мазмұндық сипаттамасын әрбір болашақ мұғалімдер жетік меңгерсе: біріншіден, бәсекеге қабілетті нағыз білімді және білікті маман болып қалыптасады, екіншіден, білім алушылардың жеке тұлғалық қадір - қасиетін қалыптастыра отырып, білімге деген қызығушылығын арттырады; үшіншіден, оқу пәнінің қоғам талабына сай дамуы және бағалауы арта түседі.

Оқу-тәрбие үрдісін ұйымшылдықпен жүргізуде мұғалім басты тұлға. Осындай талапқа сай қызмет істеу үшін алдымен мұғалім өзінің теориялық және әдістемелік білімін ұдайы толықтырып, үздіксіз ізденуге, өз мамандығын барыншы жетілдіруге және психология мен педагогика ғылымдары жайындағы жаңалықтар мен озық тәжірибелерді үнемі пайдаланып отыруға тиіс. Сонда ғана мұғалім қызметінің жемісі оқу-тәрбие жұмысының нәтижесі бүгінгі күннің көтеріңкі талабына үн қосады. Үздіксіз іздені - бүгінде мұғалімдерге қойылып отырған басты талаптардың бірі.

Мұғалім шеберлігінің негізгі көрсеткіштерінің бірі – методика саласындағы ғылыми жаңалықтар мен озық алдыңғы қатарлы тәжірибені жетік игеру. Демек сапалы, тиімді, нәтижелі жүргізілетін сабақ – ұстаздың тынымсыз еңбегінің айғағы.

Мұғалім - тек сабақ беруші ғана емес, ізденімпаз, жаңашыл, үнемі өз білімін жетілдіріп, саналы білім берудің жолдарын іздестіріп отыратын тұлға. Сондықтан да мұғалім, ұстаз деген атаққа ие болу үшін өте көп еңбектенуі керек. Шығармашылық қабілет әр баланың табиғатында болуы мүмкін. Біздің міндетіміз - оқушының бойында жасырын жатқан мүмкіндіктерін ашып көрсету.

Жаңашыл педагогтар оқушылардың көкрек көзін ашатын, зердесіне зеректік, біліміне біліктілік қосатын оқу - әдістемелік технологиялар ұсынуда. «Инновация» түсінігін ағылшын тілінен аударғанда - «жаңалық енгізу», «жаңашылдық» ұғымды білдіреді. Қазіргі замандағы ақпараттық технологиялар әрбір оқушының білім беру үрдісінде шығармашылық қабілетін дамытуға айқын мүмкіндіктер береді. Сондай – ақ оқушының танымдық іс - әрекеттерін күшейтіп, өзіндік жұмыстарды тез орындау мүмкіндіктері артады.

Жаңа технологиялар - педагогтың мүмкіндігін күшейтетін құрал, бірақ ол мұғалімді алмастыра алмайды. Жас ұрпаққа сапалы білім беру - жаңа оқыту технологиясымен жүзеге асады. Сонымен бірге оқушыларды ақпарат құралдарымен жұмыс істей білуге үйрету керек. Оқушылардың ойлау қабілетін дамытып, өз бетінше жұмыс жасауға дағдыландыру үшін жаңа технологияларды қолдануымыз керек.

Оқыту технологиясының тұлғалық сипаты, біздің көзқарасымыз бойынша, үйренушілердің кәсіби маңызды қасиеттерін қалыптастыруға және дамытуға бағдарланады.

Оқыту технологиясы дегеніміз – ол табиғатқа, мәдениетке сәйкес оқыту формаларының, әдістері мен құралдарының біртұтас жүйесі.

Педагогтың инновациялық іс-әрекеті келесі белгілермен сипатталады:

- өзінің жеке қасеттерін есеке ала отырып, басқалардың инновациялық тәжірибесін өзгерту, жетілдіру, қабылдау қабілеті:

- жаңа ғылыми идеалар мен басқалардың тәжірибесінен хабардар бола отырып, жұмысының нәтижесін ұғыну қажеттілігінен;

- жаңа ғылыми зерттеулер, олардың әдістемелік жүзеге асуын үздіксіз тәжірибеге еңгізіумен;

- педагогикалық инновациялық жаңа әдістері мен тәсілдері өз бетінше жасаумен;

Айтылғандарды есепке алғанда, педагогтың өнімді инновациялық іс-әрекеттің көрсеткіштері мыналар:

- педагогикалық еңбектің тиімділігі:

- оқу-тәрбие үрдісіне қатысушылардың педагогикалық талаптары мен бағыттарының бірлігі:

- жеке тұлғаның шығармашылық тұлғасының қалыптасуы;

- мұғалім беделінің өсуі;

Бұл құрылымдық тұрғыны іске асыруда мұғалім ғылымның, әдістеменің соңғы жаңалықтарын, инновациялық іс-әрекетті пайдаланып құрылған сабақтар жүйесін жасайды. Сабақтың әр кезеңі шығармашылықпен өткізіп, оқушы іс-әрекетін ұйымдастыруда инновациялық іс-әрекетті тиімді қолдану жоспарын жасайды. Ұйымдастырушылық іс-әрекет міндеттерін шешу үшін.

Оқушы мен мұғалім арасындағы қарым-қатынасын ұйымдастыру;

Сабақты таңдауға бағытталған жұмыстарды ұйымдастыру;

Сабақты тыңдауға, білімді қабылдауға оқушыларды дайындай білуі. Қарым-қатынас тұрғысындағы әрекеті іске асыру:

Оқушы мен мұғалім арасында іскер қарым-қатынас орнықтыру;

Оқу үрдісіндегі ұжымдағы оқушылар қарым-қатынасын жақсарту;

Дамытушы тұрғыдағы іске асыру қызметі;

Инновациялық іс-әрекетті оқушының жас өспірім физиологиясына, педагогикалық, психологиялық ерекшелігіне сәйкес қолдану;

Оқу үрдісіне оқушының ақыл-ой еңбегін ұйымдастыру;

Оқу үрдісіне педагогикалық жағдай тудыру арқылы, оқушының өздігінен ойлауымен оқылтын пәнмен шындық болмыс арасындағы байланысты білу;

Оқушының білімге қызығушылығын арттыру;

Қазіргі білім беру саласындағы оқытудың жаңа инновациялық педагогикалық технологияларын меңгермейінше сауатты, жан-жақты білгір маман болу мүмкін емес. Жаңа педагогикалық технологияны меңгеру мұғалімнің зейін – зерделік, кәсіптік, адамгершілік, рухани, азаматтық және басқа да көптеген ұстаздық келбеттің қалыптасуына игі әсерін тигізеді, өзін-өзі дамытып, оқу-тәрбие үрдісін жүйелі ұйымдастыруына көмектеседі. Қандай сабақтың болмасын қызықты өтуі оқытушының үнемі іздену, ұтымды әдіс-тәсілдері қолдану, оқыту әдістемесін жаңартып отыруына байланысты. Келешекте оқу сапасын арттырып, нәтижелі оқыту үшін оқу-тәрбие ісінде жаңа педагогикалық технологияларды ұтымды пайдалануымыз керек.

Пайдаланған әдебиеттер:

1. Оқыту үрдісінде педагогикалық технологияны ұтымды пайдалану. Педагогикалық зерттеулер: тәжірибе және зерттеулер, Қ.Көнеева, А. Қалықова

2. Жаңаша оқытудың кейбір мәселелері. Е.Дайырбаев, А. Айтуаров

3. Инновациялық педагогикалық технологияларды білім беру мазмұны сабақтастығын қалыптастыруда пайдалану. Жұмабекова Ф.Н.

«ИСПОЛЬЗОВАНИЕ СТРАТЕГИЙ РАЗВИТИЯ КРИТИЧЕСКОГО МЫШЛЕНИЯ НА РАЗЛИЧНЫХ ЭТАПАХ УРОКА В МАЛОКОМПЛЕКТНОЙ ШКОЛЕ КАК ФАКТОР ПОВЫШЕНИЯ УРОВНЯ ПРЕПОДАВАНИЯ».

Идрисов И.К.-
учитель физики ,
Баймухаметова Б.Т.-
учитель химии,
Рамазанова А.Д.-
учитель начальных классов

Аннотация

Мақала қазіргі уақытта тиісті тақырыпқа арналған: кіші мектептегі сабақтың түрлі сатыларында сыни ойлауды дамыту стратегияларын қолдану. әсіресе Қазақстан Республикасының білім беру жүйесіндегі өзгерістер жағдайында және оқу жоспарының мазмұнын жаңартуға көшу.

Қазақстанда орта мектептердің жартысы кішігірім мектептер екенін атап өту керек. Кішігірім мектептерде студенттер мен мұғалімдердің санына байланысты жұмыс істеу ерекшеліктері, сабақ толықтығы және оқу үдерісін ұйымдастыру. Сыни ойлау технологиясының әдістерін қолдану студенттердің интеллектуалды қабілеттерін дамытуға жағдай жасайды. Сыни ойлау - бақылау, тәжірибе, рефлексия немесе дәлелдеуден алынған ақпаратты ойлау, бағалау, талдау және синтездеуге тәртіптік көзқарас.

Аннотация

Статья посвящена актуальной на сегодняшний день теме: использование стратегий развития критического мышления на различных этапах урока в малокомплектной школе, особенно в условиях преобразований в системе образования Республики Казахстан и перехода на обновление содержания учебных программ.

Необходимо отметить, что в Казахстане половина средних школ — это малокомплектные школы. Малокомплектные школы имеют особенности функционирования, связанные с количеством учащихся и педагогов, наполняемостью классов и с организацией учебного процесса. Использование приемов технологии критического мышления позволяет создать условия, максимально стимулирующие развитие интеллектуальных способностей школьников. Критическое мышление представляет собой дисциплинарный подход к осмыслению, оцениванию, анализу и синтезу информации, полученной в результате наблюдения, опыта, размышления или рассуждения.

Abstract

The article is devoted to the currently relevant topic: the use of strategies for the development of critical thinking at various stages of the lesson in a small school. especially in the conditions of transformations in the education system of the Republic of Kazakhstan and the transition to updating curriculum content.

It should be noted that in Kazakhstan half of the secondary schools are small schools. Small schools have features of functioning related to the number of students and teachers, the fullness of classes and the organization of the educational process. Using the techniques of critical thinking technology allows you to create conditions that maximize the development of intellectual abilities of students. Critical thinking is a disciplinary approach to thinking, evaluating, analyzing and synthesizing information obtained from observation, experience, reflection or reasoning.

Түйінді сөздер: мектеп, бағдарлама, ойлау, түсіну, шығармашылық.

Ключевые слова: школа, применение, мышление, осмысление, творчество.

Keywords: school, application, thinking, comprehension, creativity.

Система образования в Республике Казахстан признана одним из главных приоритетов государственной политики. Образование занимает особое место в жизни человека и является основным инструментом обучения подрастающего поколения.

Главной движущей силой развития человечества в XXI веке является учитель. Именно он является носителем основных принципов современного образования.

Учитель новой формации должен всегда стремиться к новому, уметь комплексно решать проблемы, использовать эффективные педагогические технологии, направленные на формирование навыков саморазвития и самообразования, развитие творческих, исследовательских способностей учащихся. Моделируя комплекс педагогических технологий по принципу интеграции и совместимости, учитель сможет повысить качество обучения.

Основной целью познавательного интереса к преподаваемому предмету является создание условий для самовыражения, развития каждого учащегося на уровне его возможностей и способностей, формирование коммуникативных умений и навыков. Стремясь сделать обучение более интересным, учителя нашей школы все чаще отходят от традиционной формы урока, опираются на личностно – ориентированные развивающие педагогические технологии, а именно – использование технологии развития критического мышления (ТРКМ). Наша школа является малокомплектной, которая имеет свою особенность функционирования, связанную с количеством учащихся и педагогов, наполняемостью классов и организацией учебного процесса. [1, с.287]. Поэтому одной из главных задач учителя является развитие критического мышления у учащихся. Критическое мышление представляет собой дисциплинарный подход к осмыслению, оцениванию, анализу и синтезу информации, полученной в результате наблюдения, опыта, размышления или рассуждения, что может в дальнейшем послужить основанием к действию. [2, с.119].

Использование ТРКМ позволяет добиться улучшения мыслительной деятельности. В основе построения этапов ТРКМ – выделение трёх стадий: стадия вызова, осмысления, рефлексии. Сочетание трех стадий позволяет учителю сделать учебный процесс управляемым. Используемые стратегии и приемы развития критического мышления в учебной работе являются важным средством. А ученик, мыслящий критически, вступает в активную познавательную деятельность, выполняя различные мыслительные операции – анализ, синтез, обобщение. Методы и приёмы технологии развития критического мышления формируют самостоятельность мышления [3].

Критическое мышление применяет логику, также опирается на метазнание и широкие критерии интеллектуальности, такие как ясность, правдоподобие, точность, значимость, глубина, кругозор и справедливость. Творческое воображение, ценностные установки и в меньшей степени выраженная эмоциональность также являются составными частями критического мышления [4, с.22]. Предложенная методика американскими педагогами Дж. Стил, К.Мереди, Ч.Темпл в настоящее время адаптирована и используется в программе уровневых курсов Центра педагогического мастерства как самостоятельный модуль «Критическое мышление».

Главной задачей современного учителя является активное внедрение приемов и стратегий критического мышления в учебный процесс. В условиях малокомплектных школ учителям нужно в урочной деятельности использовать ТРКМ таким образом, чтобы учащиеся в процессе работы вырабатывали свое мнение; учитывать возрастные и индивидуальные особенности обучающихся; содействовать развитию творческих способностей; добиваться активности обучающихся. Учитель-организатор познавательной деятельности учащихся.

Итак, в применении ТРКМ выделены следующие стадии: вызов, осмысление и рефлексия. Рассмотрим особенности данных стадий в условиях малокомплектной школы.

Вызов. Данная стадия используется с целью привития интереса, актуализации полученных знаний при изучении нового материала темы, в качестве целеполагания, взаимосвязи ранее полученных знаний с новыми. Учитель создает проблемную

ситуацию для изучения нового. Стадия вызова пробуждает интерес к получению новой информации, мотивирует обучающегося к дальнейшей учебной деятельности.

Осмысление. Обучающийся самостоятельно добывает необходимую информацию, устанавливает причинно-следственную связь учебного материала, выявляет проблемные вопросы и решает их совместно в групповой работе с другими учениками. Получение информации учащимися осуществляется при работе с текстом учебника, видеоресурсами, презентацию и лекционный материал. Учителю необходимо проводить правильный подбор приемов и методов подачи материала, согласно учебной программы. Применение демонстрационного материала (видео) целесообразно использовать при изучении совпадающих тем (например: тематика по химии в 7 и 8 классах «Периодическая система химических элементов»; по информатике в 7 и 8 классах по теме «Электронная таблица»; по познанию мира в 2 и 3 классах по теме «Мое село. Мой город. Населенные пункты»). Из-за малой наполняемости в классах детей применение информационно-коммуникационных технологий эффективно. При работе с текстом рекомендуется учителям использовать различные стратегии и приемы, направленные на смену деятельности, а именно на осмысление, анализ и синтез нового материала. Дети включаются в диалоговую беседу, развивают коммуникативные навыки, открытость новым идеям, выражают собственное мнение. Происходит формирование собственной позиции, позволяющей ученику получить новую информацию, ее осмысление и соотнесение с уже имеющимися знаниями.

Рефлексия. На данной стадии учащиеся закрепляют полученные знания и пополняют багаж знаний новыми понятиями, учащиеся могут целостно осмыслить и обобщить полученную информацию. У учащихся формируются собственное отношение к изучению учебного материала. Учителю необходимо создавать атмосферу сотрудничества, творчества через использование различных приемов и стратегий критического мышления.

Существует много приемов, которые могут организовать работу с информацией на стадии осмысления [4].

ТРКМ можно использовать не только в урочной деятельности, но и в занятиях вариативного компонента (факультативные и прикладные курсы), а также во внеурочной деятельности (научно-исследовательские проекты, воспитательных мероприятиях, кружковой работе).

Главной задачей учителя - оказать помощь учащимся в извлечении, осмыслении и систематизации полученной информации. Индивидуальное видение и процесс обсуждения в группе многих аспектов полученных знаний, выражение своей позиции «заставляет» школьника «установить, чему верить, что делать, как делать это разумно и рефлексивным методом. [2 с.118].

Подводя итог, можно сделать вывод: проблема развития критического мышления актуальна сегодня как никогда и будет актуальна и «завтра». Наша главная задача - научить детей находить, познавать, переосмысливать и применять полученные знания в жизни.

Список литературы:

1. Инструктивно-методическое письмо «об особенностях преподавания основ наук в общеобразовательных организациях РК в 2018–2019 учебном году». Астана. 2014
2. Руководство для учителя. АОО «Назарбаев интеллектуальные школы» Центр педагогического мастерства. 2014 г.
3. Утёмов В. В., Зинькина М. М. Структура креативного урока по развитию творческой личности учащихся в педагогической системе НФТМ-ТРИЗ // Концепт. – 2013. – Современные научные исследования. Выпуск 1. -ART 53572. – URL: <http://e-koncept.ru/2013/53572.htm>
4. Загашев И. О., Заир-Бек С. И. Критическое мышление: технология развития. – СПб: Издательство «Альянс «Дельта», 2003.

5. Халперн Д. Психология критического мышления.— СПб.: Питер, 2000

6. Эдвард Де Боно. Различные подходы. Рождение новой идеи. <http://www.braintools.ru>

СПОСОБЫ РАЗВИТИЯ ОСНОВНЫХ РЕЧЕВЫХ НАВЫКОВ НА УРОКАХ РУССКОГО ЯЗЫКА И ЛИТЕРАТУРЫ В РАМКАХ ВНЕДРЕНИЯ ОБНОВЛЕННОГО СОДЕРЖАНИЯ ОБРАЗОВАНИЯ

Искакова Анастасия Игоревна,
магистр русского языка и литературы,
учитель Назарбаев
интеллектуальной школы ФМН г. Костанай,
Кулбаева Зауре Турсуновна,
учитель Назарбаев Интеллектуальной школы
ФМН г. Костанай

Аннотация

Мақала республиканың орта мектептері үшін орыс тілінде жаңартылған бағдарламаны түсінуге, оқушылардың сөйлеу іс-әрекетінің негізгі дағдыларын қалыптастыру, дамыту және жетілдіруге бағытталған: сөйлеу, тыңдау, оқу және жазуға бағытталған кейбір формалар мен әдістерді қарастыруға арналған. Мақала орыс тілін оқыту мазмұнын жетілдіруге байланысты бірқатар проблемалық мәселелерді тудырады, сонымен қатар барлық оқушылар тілдік мақсаттарға табысты жету үшін білім беру процесін ұйымдастырудың жаңа стратегияларын, әдістемелерін, әдістері мен нысандарын пайдалануды ұсынады.

Мектепте табысты оқып, қоғамдағы өзін-өзі жүзеге асырудың құралы ретінде сөйлеуді дамытудың жалпы міндеттеріне, талаптарына ерекше көңіл бөлінеді.

Аннотация

Статья посвящена осмыслению обновленной программы по русскому языку для общеобразовательных школ Республики, рассмотрению некоторых форм и методов, направленных на формирование, развитие и совершенствование у учащихся основных навыков речевой деятельности: говорения, слушания, чтения и письма. Статья поднимает ряд проблемных вопросов, связанных с совершенствованием содержания обучения русскому языку, с обсуждением подходов к организации образовательного процесса, использованию новых стратегий, приемов, методов и форм обучения для успешного достижения языковых целей всеми учащимися.

Особое внимание уделяется общим задачам, условиям и требованиям к развитию речи как средству успешного обучения учащегося в школе и его самореализации в социуме.

Abstract

The article is devoted to understanding the updated program in the Russian language for secondary schools of the Republic, the consideration of some forms and methods aimed at the formation, development and improvement of students' basic skills of speech activity: speaking, listening, reading and writing. The article raises a number of problematic issues related to the improvement of the content of teaching Russian, with a discussion of approaches to the organization of the educational process, the use of new strategies, techniques, methods and forms of education for the successful achievement of language goals by all students.

Particular attention is paid to the general tasks, conditions and requirements for the development of speech as a means of successful student learning in school and its self-realization in society.

Түйінді сөздер: жаңартылған білім беру бағдарламаның мазмұны, сөйлеу дағдылары, сөйлеу, тыңдау, оқу, жазу, тәжірибені тарату

Ключевые слова: обновленное содержание образования, речевые навыки, говорение, слушание, чтение, письмо, трансляция опыта.

Keywords: updated educational content, speech skills, speaking, listening, reading, writing, experience broadcast

Современное образование, выполняющее социальный заказ общества, призвано обеспечить казахстанцев знаниями, предоставить возможности для интеллектуального, нравственного, эстетического развития каждого человека. Содержание обновленной программы по языковым дисциплинам развивает сегодня интеллектуальные и творческие способности ребенка, его абстрактное, логическое, критическое мышление, память, воображение, формирует навыки самостоятельной учебной деятельности, способствует успешному и прочному усвоению знаний, применению приобретенных и самостоятельно добытых знаний на протяжении всей жизни.

В настоящее время в обществе сложилось новое понимание основной цели образования. Учитель в первую очередь заботится о формировании у обучающегося определенного набора компетенций, способности к саморазвитию, которая обеспечит интеграцию личности в национальную и мировую культуру. Во главу угла при обучении языку сегодня ставится направленность процесса познания.

Основными принципами, решающими современные образовательные задачи с учетом запросов будущего, становятся: принцип деятельности и целостного представления о мире, принцип непрерывности и вариативности, принцип творчества (креативности), актуализация субъективной позиции ребенка в педагогическом процессе. Признание того факта, что построение устной и письменной речи является важной деятельностью человека в течение всей его жизни, положило начало новому подходу в обучении языку - с позиций теории речевой деятельности. Вследствие этого в обновленной программе по русскому языку для общеобразовательных школ Республики появились цели, направленные на формирование, развитие и совершенствование у учащихся основных навыков речевой деятельности: говорения, слушания, чтения и письма. А переход на обновленную систему образования обусловил актуализацию ряда проблемных вопросов, связанных с совершенствованием содержания обучения русскому языку, осмыслением особого подхода к организации образовательного процесса, использованию новых стратегий, приемов, методов и форм обучения для успешного достижения языковых целей всеми учащимися.

Представим себе хорошо знакомую всем ситуацию: учитель читает, объясняет материал, а учащиеся слушают и записывают. Иллюстрирование примера демонстрирует нам возможности использования разных видов речевой деятельности в ежедневной, типичной практике школьного учителя. Во-первых, учитель использует язык, чтобы высказать то, что он считает необходимым сообщить обучающимся, этот вид речевой деятельности называется говорением. Во-вторых, учащийся, зная тот язык, на котором говорит учитель, воспринимает содержание звучащей речи и этот вид речевой деятельности называется слушанием. В-третьих, с помощью графических знаков обучающиеся фиксируют в своих тетрадях основное содержание урока. Такой вид речевой деятельности называется письмом.

В – четвертых, смысловое восприятие письменного текста, результатом которого становится его понимание называется чтение.

Хотелось бы остановиться на каждом навыке отдельно, так как они являются ключевыми в практике учителя- филолога.

Слушание как смысловое восприятие устного высказывания отнюдь не пассивный процесс обучения, напротив, современные исследователи утверждают, что это активная мыслительная деятельность, направленная на смысловую переработку речевых сообщений. На уроках русского языка и литературы можно развивать навык слушания на разных этапах урока и многими способами.

Практика ведения уроков русского языка по интегрированной программе обучения русскому языку и литературе в Назарбаев Интеллектуальной школе ФМН г. Костанай показывает, что эффективно развивается выше упомянутый навык, когда перед прослушиванием текста учащиеся получают листы с заданием, внимательно изучают

критерии и дескрипторы к предлагаемому заданию, знакомятся с вопросами к тексту, а затем приступают к слушанию текста, либо просмотру видеоролика, посвященного теме урока, и в процессе слушания заполняют листы ответов. Эффективным способом развития навыка слушания является ознакомление учащихся с аудиоматериалом перед изучением новой темы. Учителю рекомендуется задать вопрос: «О чем будем идти речь или что мы будем изучать на уроке?», затем дать задание учащимся записать ключевые слова или словосочетания текста и на основе записей сделать прогнозирование темы учебного раздела или урока. При этом оценивание навыка слушания может быть разным: самооценивание, взаимооценивание, оценивание учителем.

Важным компонентом речевой культуры учащегося является навык говорения, являющийся основой процесса формирования и формулирования мысли в момент произнесения высказывания. Продуктом говорения является устный текст. При говорении осуществляется не только отбор нужных слов, но и нужных конструкций, по этой причине заучивание наизусть текстов необходимо, так как в сознании учащихся закладываются готовые конструкции, которые они применяют при составлении монолога, диалога. Хорошее выступление возможно только при наличии достаточного лексического запаса учащегося и знания синтаксических конструкций. Следует отметить, что чтение является «мостиком» к улучшению навыка говорения и письма, так как это самый активный творческий процесс, предполагающий создание параллельного собственного текста адресатом речи, как и процесс создания исходного текста его автором.

В Назарбаев Интеллектуальной школе ФМН г. Костанай ежегодно активно реализуется проект «100 книг», благодаря которому каждый учащийся окунается в мир книги, улучшая собственный навык чтения. Для развития данного навыка учителями на уроках русского языка и литературы используются разные виды чтения: просмотровое; ознакомительное, выборочное, реферативное чтение (со сжатием информации) и нахождением скрытой информации (подтекста). В основной школе чаще всего применяется вдумчивое чтение, либо «Чтение с пометками», стратегия «Чтение с остановками», в старшей школе развивается критическое, изучающее чтение.

Письмо – процесс создания текста с последующей графической его фиксацией. Продуктом данного вида деятельности является записанный текст. В Назарбаев Интеллектуальной школе ФМН г. Костанай на уроках по интегрированному предмету «Русский язык и литература» обучающиеся пишут эссе, репортажи, отзывы на просмотренный фильм или прочитанную книгу, статьи, очерки, газетные заметки, доклады. Продуктивный урок по развитию навыка «Письмо» должен формировать не только глубокие и прочные знания, но и умение использовать их в различных ситуациях, описывать опыт решения проблемы, размышление в разных типах, стилях и жанрах речи.

Назарбаев Интеллектуальная школа ФМН г. Костанай в рамках ежегодной плановой трансляции опыта ведет большую обучающую работу с учителями опорных школ города и области.

Основными целями встреч являются:

1. Методическое сопровождение по внедрению обновленного содержания образования Республики Казахстан;

2. Распространение опыта Назарбаев Интеллектуальной школы ФМН г. Костанай
Учителя русского языка - тренеры, принимающие активное участие в трансляции опыта, постоянно объясняют гостям-участникам семинаров, тренингов, практикумов, насколько важны интегративные связи языковых дисциплин с другими учебными предметами, каким образом можно грамотно перейти от автономного изучения филологии к другим предметам без ущерба для грамматики и формирования духовно-нравственных качеств личности. Так учителями Назарбаев Интеллектуальной школы ФМН г. Костанай всегда демонстрируются фрагменты уроков, показывающих развитие

каждого из речевых навыков учащегося в рамках обновленной программы по предмету, приводятся конкретные рекомендации, организовываются практические занятия в группах. Коллегам из города и области конструктивно объясняется необходимость систематически и целенаправленно формировать каждый из речевых навыков на уроках русского языка путем чередования конкретных упражнений, озвучиваются самые важные приемы и формы организации деятельности учителя: умение планировать, четко ставить перед собой задачи, вычленять среди них главные, умело выбирать способы наиболее быстрого и экономного решения поставленных задач, всегда контролировать выполнение заданий учениками, быстро вносить коррективы в работу, как можно чаще анализировать итоги работы, сравнивать эти результаты с намеченными в начале, выявлять причины отклонений и намечать пути их устранения в дальнейшем.

Семинары –практикумы, как правило, состоят из 3 частей. В первой части семинара педагоги города и области, работая в группах, с электронными презентациями, несплошными текстами, дифференцированными заданиями, углубляют знания по базовым теоретическим вопросам:

1. Особенности преподавания русского языка в рамках обновления содержания образования

2. Особенность развития каждого из речевых навыков у учащихся на уроках русского языка в рамках обновленной программы по предмету.

3. Основные виды упражнений, развивающих каждый из 4 навыков у учащихся на уроке русского языка.

4. Плюсы обновленной программы по русскому языку.

Во второй части семинара учителям предоставляется возможность разрабатывать конкретные задания к определенным (как правило, сложным, объемным) целям обучения в специально подготовленных тетрадях, содержащих наводящие вопросы, речевые клише, тематические тексты, шаблоны для формулирования заданий, критериев успеха и дескрипторов оценивания работы учащихся.

Третья часть семинаров посвящается осмыслению процесса проведения и подготовки суммативного оценивания учащихся за разделы и за четверть (Сор и СОч).

Каждый из пришедших педагогов с помощью тренера и коллег может составить Сор и СОч для очередной учебной четверти. Педагоги-организаторы семинара своевременно и качественно организуют самооценивание, взаимооценивание работ педагогов, дают конструктивную обратную связь.

По завершению данных мероприятий учителя города и области заполняют рефлексивную карту, где высказывают свои пожелания и мнения о проводившемся тренинге или практикуме.

Совсем недавно в школах города и области началась 3 четверть. После посещения организованных Назарбаев Интеллектуальной школой ФМН г. Костанай мероприятий учителя пришли в учебный класс с, возможно, уже другим, « более теплым» взглядом на содержание и процесс внедрения обновлённой программы обучения.

Хочется верить, что приобретённые на семинарах-практикумах знания станут достойной опорой для их нелегкого и благородного труда.

Список литературы:

1. Архипова, Е.В. Проблемы речевого развития младших школьников: Автореферат докторской диссертации. / Е.В. Архипова. - М., 2011.

2. Баранов, М.Т. Анализ содержания и лексики сочинений учащихся V-VII классов: Исследования по методике русского языка / Под ред. М.Т. Баранова // Известия АПН РСФСР. - Вып. 132. - М., 2010. - С. 47-123.

3. Баранов, М.Т. Научно-методические основы обогащения словарного запаса школьника в процессе изучения русского языка. - Док. дисс. / М.Т. Баранов. - М., 2011;

4. Бобровская, Г.В. Активизация словаря школьников / Г.В. Бобровская // Начальная школа - 2009- №4 - С. 47 - 52.
5. Бобровская, Г.В. Обогащение словаря школьников / Г.В. Бобровская // Начальная школа - 2009 - №:6. - С. 76 - 80
6. Выготский, Л.С. Мышление и речь / Л.С. Выготский. - 2011. - 585 с.
7. Гинзбург, Л.Я. О лирике. / Л.Я. Гинзбург. - М., 2011.-408 с.
8. Гужва, Ф.К. Основы развития речи / Ф.К. Гужва // Пособие для учителя. - Киев: Рад. шк., 2011. - 156 с.
9. Долматовский, Е.А. Из жизни поэзии. / Е.А. Долматовский. - М.: «Сов. Россия», 2012. - 255 с.
10. Дьяченко, М.И., Психология. Словарь-справочник. / М.И. Дьяченко, Л.А. Кандыбович. - Минск, 2011.

ИГРОВЫЕ ТЕХНОЛОГИИ НА УРОКАХ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА

Исмагулова Ислана Куандыковна,
Аксёнова Людмила Васильевна,
Мукунова Адина Думановна,
учителя английского языка
средней школы №23 им.М.Козыбаева
акимата города Костанай

Аннотация

Мақалада ойын технологияларын жаңашыл педагогикалық технологиялар ретінде пайдаланудың теориялық негіздері берілген, ағылшын тілін оқытуда ойындарды қолдануға көп көңіл бөлінеді, сыныптан тыс жұмыстарда ойындарды қолданудың маңыздылығы ашылады. Мақалада мұғалімнің бастауыш сыныптардағы сабақтарда дидактикалық ойындарды қолдануының мысалдары келтіріледі.

Бастауыш мектептегі сабақтарда дидактикалық ойындарды көрсету мақсатында бала үшін ағылшын тіліндегі материалды түсінудің және меңгерудің қол жетімді жолы ашылады.

Аннотация

В статье даются теоретические основы использования игровых технологий как инновационных педагогических технологий, акцентируется внимание на использовании игр в обучении английскому языку, раскрывается важность применения игры во внеклассной работе. В статье приводятся примеры, демонстрирующие использование учителем дидактических игр на уроках в начальной школе.

С целью демонстрации дидактических игр на уроках в начальной школе открывается доступный для ребенка путь понимания и освоения материала на английском языке.

Abstract

The article provides the theoretical basis for the use of gaming technology as an innovative educational technology, focuses on the use of games in teaching English, reveals the importance of using the game in extracurricular work. The article provides examples demonstrating the use of didactic games in primary school lessons.

In order to demonstrate didactic games in primary school lessons, an accessible way to understand and master the material in English opens for a child.

Кілт сөздер: ойын технологиялары, ойын, оқу үрдісі, оқыту технологиясы, дағдыларын дамыту, шетел тілі.

Ключевые слова: игровые технологии, игра, учебный процесс, технология обучения, развитие навыков, иностранный язык.

Keywords: game technologies, game, educational process, training technology, development of skills, foreign language.

Одним из видов инновационных педагогических технологий является игровые технологии.

Василий Александрович Сухомлинский писал: «Без игры нет и не может быть полноценного умственного развития. Игра – это огромное светлое окно, через которое в духовный мир ребенка вливается живительный поток представлений, понятий. Игра – это искра, зажигающая огонек пытливости и любознательности».

Игра — разновидность общественной практики, действенное воспроизведение жизненных явлений вне реальной практической установки. Она всегда выступает в двух временных измерениях: в настоящем и будущем, даря сиюминутную радость, а также она служит удовлетворением назревших актуальных потребностей личности. В ней моделируются жизненные ситуации, закрепляются свойства, качества, состояния, умения, способности, необходимые личности для выполнения социальных, профессиональных и творческих функций. [1; с.14]

Известно, что учебный процесс это не просто совокупность предметов, а единство функций обучения, развития и воспитания в процессе изучения каждой дисциплины. Преподаватели, конечно, задают вопросы: «Как учить занимательнее и эффективнее? Как превратить учебу из изнурительного труда в приятный и радостный праздник? Создать этот праздник и подарить его учащимся можно, используя в процессе обучения игры. Дети всегда запоминают лучше то, что интересно. А именно игрой можно увлечь. Актуальность игры в настоящее время повышается и из-за перенасыщенности современного школьника информацией. Во всем мире, и в Казахстане, в частности, неизмеримо расширяется предметно-информационная среда. Телевидение, видео, радио, компьютерные сети в последнее время обрушивают на учащихся огромный объем информации. Актуальной задачей школы становится развитие самостоятельной оценки и отбора получаемой информации.

Мы, как преподаватели английского языка, знаем, что на сегодняшний день иностранный язык является не только средством общения, но также и проводником в культуру других стран и их людей. Поэтому предельно ясно, что значимость изучения иностранных языков очень велика. И для того, чтобы привить обучающимся интерес к предмету, необходимо использовать в обучении современные методы и технологии, тем самым делая занятия разнообразными и непохожими друг на друга. Стоит отметить, что среди технологий обучения иностранному языку почетное место занимает игровая технология, которая повышает мотивацию у изучающих язык.

Игра формирует устойчивый интерес к дальнейшему изучению английского языка, а также уверенность в успешном овладении им. Но хочется отметить, что игра имеет не только мотивационные функции. Использование на уроках и во внеклассной работе игровых моментов способствует активизации познавательной и творческой деятельности учащихся, развивает их мышление, память, воспитывает инициативность, позволяет преодолеть скуку в обучении иностранному языку. Игры развивают сообразительность и внимание, обогащают язык и закрепляют запас слов учащихся, сосредотачивают внимание на оттенках их значения. Игра может заставить ученика вспомнить пройденное, пополнить свои знания. [1;с.36]

В методике преподавания иностранного языка игра рассматривается как ситуативное упражнение, с возможностью повторения речевого образца в условиях приближенных к реальным ситуациям. Главными задачами преподавателя в использовании игровых технологий на своих уроках являются творческое планирование материалов учебника; разработка и включение дополнительных подготовительных упражнений на основании умения прогнозировать трудности для конкретной группы или класса; разработка и проведение уроков иностранного языка в интерактивной форме, которая включает и игровые технологии.

Учебная игра воспитывает культуру общения и формирует умение работать в коллективе и с коллективом, а ее умелое использование на уроках вызывает у учащихся готовность и желание играть и общаться.

Таким образом, на уроках английского языка в начальных классах чаще всего используется игровой метод обучения- ролевая игра. Ролевая игра представляет собой ситуацию, которая многократно проигрывается и при этом каждый раз в новом варианте. Поэтому мы использовали педагогический подход Lesson Study для развития мыслительных, коммуникативных навыков. Мы создали сообщество учителей английского языка начальных классов в количестве четырёх человек. Из них двое исполнителей и двое наблюдателей. На первом заседании мы определились с исследуемыми классами. На втором заседании было взято за основу ролевые игры. Выбрали сказки «Репка» («The Turnip»), «Теремок» («The wooden house») с репликами английского языка. Затем мы перешли к практике. Было не сложно объяснять каждую реплику, так как уже на русском языке учащиеся знали её. Желание играть мобилизовало мысли и энергию учащихся, создало атмосферу эмоциональной напряженности. Многие ребята усматривают в изучении английского языка что-то «приключенческое», проникновение в новый незнакомый мир; привлекательной представляется возможность перевоплощаться: «Я — говорящий на родном языке», «Я — говорящий на иностранном языке». Все ученики основательно подготовились к сказке, выучили слова и привнесли что-то своё. Нас удивил ученик 2 «А» класса Латий Данил фразой: «I'm Wolf, just Wolf!». То с каким артистизмом была произнесена эта реплика доказало нам, что на подобном уроке развивают у детей непроизвольное усваивание языкового материала, а вместе с этим возникает удовлетворённости и пропадает чувство боязни общения на английском языке.

Словом, мы достигли желаемого результата и на последнем заседании мы проанализировали результаты наблюдения за учениками и то, как они участвовали в процессе обучения. Сделали вывод, что ролевая игра помогла нам создать языковую среду, подарила всем ученикам хорошее настроение, и мотивировала детей на дальнейшее обучение.

"Без игры нет, и не может быть полноценного умственного развития. Игра — это огромное светлое окно, через которое в духовный мир ребенка вливается живительный поток представлений, понятий. Игра — это искра, зажигающая огонек пытливости и любознательности". В.А. Сухомлинский. Игра - традиционный, признанный метод обучения и воспитания... Это уникальное средство ненасильственного обучения детей. Игра соответствует естественным потребностям и желаниям ребенка, а поэтому с ее помощью он будет учиться с удовольствием. Многие учителя отмечают большие потенциальные возможности игры в качестве средства обучения английскому языку. Благодаря играм активизируются все познавательные процессы учащихся: развиваются внимание, память, мышление, творческие способности. Опыт доказывает, что самый большой интерес для младших школьников представляют игры, заставляющие думать, дающие возможность проверять и развивать свои способности, соревноваться с другими учащимися. Участие младших школьников в таких играх способствует их самоутверждению, развивает настойчивость, стремление к успеху.[2;с.76]

Практика показывает, что занятие с использованием игровых ситуаций, способствуют появлению активного познавательного интереса школьников. На таких занятиях складывается особая атмосфера, где есть элементы творчества и свободного выбора. Развивается умение работать в группе: её победа зависит от личных усилий каждого. При этом, игры имеют множество познавательных, обучающих функций.

Среди основных игровых технологий, уместных в учреждениях среднего образования, можно выделить следующие:

1.Puzzle Time

- 1) find the words (hide-and-seek or word search)
- 2) make up a crossword/chain word (using the basic/ initial word)
- 3) do the crossword/chainword (on the questions given)
- 4) name the pictures to do the crossword/chainword
- 5) complete the word (only one letter is written)

2. Guess Time

- 1) fill in the gaps (from the words given/ using rhyming words)
- 2) guess the topic of the class (using the picture, unjumbling the word, reading the rhyme, etc.)
- 3) guess the word by its definition
- 4) guess the person / animal (making descriptions: “*This person/ animal is ...*”)
- 5) guess the place (hide-and-seek in the room “*Are you behind the curtain?*”)
- 6) guess the object (memorizing words: “*Is it a ruler?*”)

3. Question Time

- 1) ask/answer the questions (general, special, alternative, disjunctive on the topic... (the vocabulary of the lesson is supposed to be practised)
- 2) ask/answer the questions (different types) using ... (the grammar tense or structure that is under study at the classes)
- 3) give the English variant for the Russian word (“the interpreters”, with/without a ball)

4. Racing Time

- 1) write down the English variant for the Russian word on the board/whiteboard (vocabulary races) as quickly as you can
- 2) write down the time
- 3) write down question tags
- 4) write down the missing verb (am, is, are, was, were, have, has, do, does)
- 5) write down the missing letter (spelling check)

6. Match Time

- 1) match the parts to make the word
- 2) match the parts to make a sentence
- 3) match the word and the definition
- 4) match the verb/adjective and the preposition
- 5) match the word/picture and the object/colour
- 6) match the sound and the word
- 7) match the command and the action/the action and the word
- 8) match the country and the flag
- 9) match the forms of the irregular verbs

8. Transformations

- 1) reorder the words to make a correct sentence/question
- 2) reorder the lines and read the rhyme/poem/proverb/tongue-twister
- 3) reorder the parts to make the story logical
- 4) restore the deleted words (in the poem/rhyme/proverb/tongue-twister)

9. Role-Play

- 1) act out the role of the teacher and organize a PE break (“The teacher”)
- 2) act out the role of Mr. Know-How and write the words in the air (“Mr. Know-How”)
- 3) act out the dialogue/interview/ meeting/ an episode from the conference (the topic is defined; the language support is provided)

Среди игровых упражнений можно выделить те,

- которые помогают выделять характерные признаки предметов: то есть учат сравнивать;
- которые помогают обобщать предметы по определенным признакам;
- которые учат ребенка отделять вымысел от реального;

- которые воспитывают общение в коллективе, развивают быстроту реакции, смекалку и другое.[3;с.111]

Можно сделать заключение, что использование игровых технологий на уроках иностранного языка имеет значение для приобретения новых представлений или формирования новых умений и навыков. Игра имеет большое значение для развития мотивационной сферы учащегося. А главной задачей преподавателя является способность вызвать у студентов интерес, стимулировать их умственную и речевую активность, направленную на закрепление новых лексических единиц, создавать атмосферу соперничества и сотрудничества в ходе выполнения того или иного упражнения. Использование различных игровых приемов на уроке также способствует формированию дружного коллектива в группе, так как каждый обучающийся в игре имеет возможность взглянуть на себя и своих товарищей со стороны.

Список литературы:

1. Петрусинский В.В. Игры - обучение, тренинг, досуг - М.: Новая школа, 1994-с365
2. Игра как средство обучения младших школьников: Метод, пособие. - Новокузнецк: изд. НПК, 1998 -с 123
3. Ягяджик С. С. Виды инновационных технологий и их характеристики // Молодой ученый. — 2016. — №23. — С. 548-551. — URL <https://moluch.ru/archive/127/35057/> (дата обращения: 21.01.2019).
4. Матвеева Н.В. Ролевые игры на уроках английского языка. Учебное пособие. М. 2005.

ПОДГОТОВКА К ВОУД В ПРАКТИКЕ СОВРЕМЕННОГО ОБРАЗОВАНИЯ

Кадрелинова Мариям Капеновна,
учитель казахского языка и литературы,
Бельская Нелля Александровна,
учитель русского языка и литературы,
Пашенко Ольга Викторовна,
учитель английского языка.
учителя СШ№23, г. Костанай.

Аннотация

Өзектілігі. Мақсаты.Мақалада орыс, қазақ және ағылшын тілінде сабақ жүргізетін мұғалімдер өз жұмыстарының тәжірибесімен 9 сынып оқушыларымен ОЖСБ және қорытынды аттестаттауға дайындалуының методикалық көмек ретінде берілген. Тілдік пәндерде әр түрлі әдіс тәсілдермен жұмыс жасауы тәртібімен таныстырады.

Аннотация

Актуальность. Цель.Статья может быть использована учителями русского, казахского и английского языков в качестве методической помощи при подготовке учащихся к ВОУД и к промежуточной аттестации в 9 классах. Она знакомит нас с разными методами, способами и приемами на уроках данных языковых единиц.

Abstrakt

Relevance.Goal. The article can be used by teachers of Russian, Kazakh and English languages as a guide in the preparation of students for the EEA and for interim certification in 9 classes. It introduces us to different methods and techniques in the lessons of these language units.

Түйінді сөздер: ОЖСБ, үштілдік , тестілеу, сабақ, ойын,тілдік байланысу

Ключевые слова:ВОУД,трехъязычие, тестирование, урок, игра, языковая связь

Keywords:EEA, trilingualism, test, lesson, game, interlanguage communication

«Народ будет мудр в воспитании потомства, заботясь о его здоровье, образовании и мировоззрении... Будет одинаково хорошо владеть казахским, русским и английским языками... Он будет патриотом своей страны, известной и уважаемой во всем мире».

Н.А.Назарбаев

Опираясь на слова, сказанные Президентом страны каждый учитель – предметник работает согласно по предмету и ведут подготовку к ВОУД. Подготовка к ВОУД по языкам занимает особое место: казахский и русский языки являются обязательными при сдаче итоговой аттестации, а особое внимание к изучению английского языка уделяется Концепцией развития образования Республики Казахстан до 2015 года, одной из базовых компетенций

которой являются трехязычие, евразийская поликультурность, коммуникативность и технологичность населения Казахстана. Поэтому наблюдается тесная связь особенно в изучении грамматики между тремя языками, что облегчает и помогает усвоению материала. Актуальной проблемой за последние годы является подготовка к ВОУД.

При подготовке учеников к ВОУД используются современные методы и подходы. Каждый учитель работает по - своему, но решает одну проблему: подготовить компетентного во всех обстоятельствах ученика. Чему ученик может научиться при этом:

- извлечение содержания прочитанного или услышанного;
- точная формулировка мыслей, построение оригинальных высказываний по заданному вопросу или теме;
- исследование различных вариантов решения задач, выбор наилучшего, принимая во внимание различные критерии;
- сотрудничество с другими учениками и учителями при выполнении общего задания;
- планирование действий и времени;
- оценка результатов своей деятельности.

Проведение ВОУД основан на тестовых технологиях. Тестирование как новая форма экзамена накапливает свой опыт и требует предварительной подготовки всех участников образовательного процесса. Зная типовые конструкции тестовых заданий, ученик практически не будет тратить время на понимание инструкции. Во время таких тренировок формируются соответствующие психотехнические навыки саморегуляции и самоконтроля.

При этом основную часть работы желательно проводить заранее, отработывая отдельные детали при сдаче зачетов и выполнении заданий различного типа разборов по разделам языкознания. Ученые считают, что психотехнические навыки сдачи экзаменов не только повышают эффективность подготовки к экзаменам, позволяет более успешно вести себя во время экзамена, но и вообще способствуют развитию навыков мыслительной работы, умению мобилизовать себя в решающей ситуации, овладевать собственными эмоциями. Это подготовка не только к ВОУД, но и к итоговой аттестации в 11 классе. Учащиеся после 9 класса, овладевшие приемами работы с тестами, в 11 классе легко справляются с такими тестами.

Безусловно языковые дисциплины имеют между собой сходства, но также имеются и свои особенности.

В казахском языке, как и в других предметах, для подготовки к сдаче тестирования просто проработки тестов недостаточно. Чтобы успешно пройти ВОУД (и ЕНТ) необходимы, безусловно, хорошие теоретические знания. В своей практике прежде, чем начать подготовку, учащихся делятся на 2 категории и, исходя из результатов, проводится индивидуальная работа с каждой группой отдельно.

Основаниями для разделения являются уровни способностей учащихся, поэтому требуется индивидуальный подход в подготовке ребят к тестированию.

Итак, первую группу составляют учащиеся с низким уровнем познавательной активности и низкими способностями к предмету, которые обязаны ходить на консультации по понедельникам. Вторая группа – учащиеся с потенциальным и актуальным уровнем - работают самостоятельно, изучают свои пробелы, подходят к учителю с непонятными заданиями.

План работы для 1 группы включает в себя необходимый минимум, доступный для понимания ребят с низкими способностями и базу для ребят с более высоким уровнем. Туда входят части речи, умение их различать, фонетика, типы слогов, некоторые пословицы, виды предложения, умение различать термины. Ставится условие, набрать не меньше 10 баллов. Наиболее развернутая работа для подготовки к тестированию у 2 группы ребят, включающий в себя работу над всеми правилами грамматики и лексики казахского языка, где нужно набрать более 15 баллов из 20.

Учащиеся прорабатывают задания, теоретический материал, проверяют себя в тестах. Подобное планирование зарекомендовало себя как вполне успешное, так учитываются способности ребенка, обеспечивает ему ситуацию успеха.

В некоторых заданиях бывают свои сложности: нужно вспомнить сразу несколько правил, причем ход мыслей отработываем на уроке при разборе – одним словом, требуется не только знание материала, но и умение его правильного применения.

Готовимся правильно рассуждать, для этого проводим общие тренировки с объяснением и повторением встречающихся орфографических правил, учимся слышать друг-друга, учимся внимательности. Учимся мыслить при общем разборе тестов, следим за ходом мысли учителя, что вырабатывает навык быть внимательным, отвечаем на вопросы учителя, добиваемся автоматизма. Чтобы понять насколько верно мыслит учащийся, ученик решает задание вслух, проговаривая ход своих размышлений и объясняет правильность ответа опираясь на правила.

Главным видом учебной деятельности является урок, который имеет свои особенности, свою пошаговую систему.

По русскому языку подготовка к ВОУД начинается в начальной школе, т.к. темы, изучаемые в этом звене, включаются в тестовые задания, таким образом, создается основной базовый уровень, на основе которого должна быть выстроена система знаний по курсу русского языка в среднем и старшем звене. Для систематизации знаний и возможности повторения теоретических аспектов изучаемых тем в каждом классе с учащимися ведётся тетрадь-справочник, куда записывается основное по теории с обязательным приведением примером, т.о. формируется очень важный аспект языковой компетенции: практическое применение изученного теоретического материала. Подготовка ведётся как в рабочих тетрадях, так и в специальных тетрадях для подготовки к ВОУД. Тетрадь у меня ведётся с 5 класса и состоит из 5 разделов: орфография, орфоэпия, словарь корней, этимология, справочник (Ш).

Подготовка к ВОУД включает в себя следующие виды деятельности:

➤ Обязательное повторение тех или иных орфограмм и разделов к следующему уроку (Д.З.)

➤ Повторение в парах, группах отдельных орфограмм, тем, разделов.

➤ Повторение в парах (приставки пре-при)

➤ Повторение в группах (морфология- каждой группе часть речи)

➤ Составление кластеров на повторение по отдельной орфограмме или разделу, например, корни с чередующейся гласной (от суффикса, значения корня, последующей согласной);

➤ Составление ментальных карт (стили речи).

➤ Индивидуальная работа (теоретический материал или презентация), например всему классу задано повторить лексику, а индивидуально омонимы и их разновидности(омофоны, омографы, омоформы).

➤ Проверка в форме фронтального опроса, индивидуального опроса на оценку.

➤ Самостоятельные работы в форме мини-тестов, словарных и схематических диктантов, карточки.

➤ Выбор подготовки теста по уровню сложности.

➤ Отработка отдельных вариантов на уроке и обязательный анализ на следующем.

Очень важно, чтобы учащиеся видели связь разделов науки о языке. При подготовке к первому уроку в 9-ом классе по теме «Виды придаточных предложений в СПП» учащимся дается задание повторить тему «Сложное предложение», разряды местоимений, подчинительные союзы, чтобы учащиеся могли быстрее отличать союзы от союзных слов в СПП.

Выбор орфограмм для повторения всегда происходит после отработки отдельных вариантов на уроке.

Корректировки вносятся в результате поэлементного анализа пробных тестирований. После проведения пробного тестирования учащимся было дано задание повторить тему «Правописание сложных прилагательных»–ИЯ, -ИЙ, -ИЕ. После повторения в парах теоретического материала проводится объяснительный диктант с последующей взаимопроверкой. При подготовке дополнительных занятий по ВОУД много внимания уделяется тематическим тестам. Например, по теме «Служебные части речи. Фразеологизмы»; «Причастие», «Деепричастие», «Местоимение». Особое внимание уделяю формированию навыков пунктуационно грамотного письма через работу по схемам СПП, ССП, БСП.

В английском языке, как и в других предметах, учителя сталкиваются с рядом проблем. Самая первая и я думаю важная проблема – это нехватка времени. Подготовка к ВОУД предусматривает повторение всего пройденного материала, начиная с начальной школы. На уроках мы вынуждены следовать календарным планам и проходить новый материал. Для подготовки мы проводим консультации, что тоже недостаточно для повторения такого большого объема материала. Поэтому на каждом уроке я выделяю 10-15 минут для повторения грамматических тем. Обычно мы делаем это в конце урока.

Вторая и не менее важная проблема – это низкая мотивация у учащихся. Некоторые ребята не осознают всю важность данного тестирования. Каждый учитель использует свой способ для повышения мотивации, но я думаю, что всё же самым распространенным методом является оценка. Мы сами решаем, выставлять оценки или нет. Но признаюсь, что это не всегда работает.

В своей работе я использую несколько способов при подготовке и повторении материала, чтобы повысить интерес и как-то разнообразить эту работу.

Итак, первый – это традиционная работа с тестами: письменная или устная. Ребята выполняют письменно тест, далее мы его проверяем и делаем работу над ошибками. Во время выполнения теста они помечают вопросы, которые не знают, либо сомневаются, либо нужно еще раз повторить. Темы, которые вызывают наибольшие затруднения у большинства учеников, мы повторяем первыми. При устной работе, мы работаем все вместе. Учащиеся по очереди читают вопросы, называют свой вариант ответа и объясняют свой выбор, таким образом, мы попутно повторяем все правила, которые встречаются. В тестах встречаются такие вопросы, которые нужно просто заучивать. На этот случай у каждого ученика имеется грамматическая тетрадь. В начале тетради они записывают правила, которые мы повторяем, а в конце - вопросы для заучивания.

Ещё один способ, который пользуется популярностью среди учащихся, - это повторение с элементами игры. Дети в любом возрасте любят играть, это позволяет расслабиться и отвлечься от рутинной работы. Я использую как индивидуальную, так и групповую работу. Я думаю, всем известна игра «Горячий стул». Учащиеся по очереди выходят и садятся на стул, оставшаяся часть класса задаёт вопросы по пройденным грамматическим и лексическим темам. Каждый ученик должен ответить на 5-6 вопросов. При таком виде работы можно увидеть, какие темы ученик усвоил хорошо, а какие нужно еще раз повторить. Групповая работа проходит в форме викторины. Учащиеся делятся на 2-3 группы в зависимости от количества присутствующих. Группы по очереди выполняют задания, тем самым зарабатывая баллы для своей команды. Это могут быть устные вопросы, либо же письменные задания опять же по пройденным темам. Команда, набравшая наибольшее количество баллов получает положительные оценки, в зависимости от активности работы в группе. Также можно использовать проверочные карточки для повторения грамматики.

Но еще раз повторюсь, что времени недостаточно, чтобы использовать большое количество разных методов, поэтому в моей работе преобладает традиционная работа с тестами.

Вышеуказанные виды деятельности можно использовать как при подготовке к английскому языку, так и для других предметов.

Все эти методы и приемы дают свой результат при подготовке к ВОУД ко всем 3 языкам. Опять же на уроках учителя используют межпредметную связь. Особенно знания правил русского языка позволяет на уроках казахского и английского языков найти сходства или различия, что конечно требует от учителя компетентности в этих вопросах, то есть каждый учитель должен помимо своего предмета владеть знаниями по другим языковым дисциплинам, так как в сравнении все познается легче. Требуется лишь перевод терминов, а правила уже известны. Это все облегчает работу педагога филолога. Наша задача вырастить конкурентноспособного человека и востребованного специалиста. В этом помогает подготовка к ВОУД и имеет немаловажную роль в воспитании конкурентноспособного человека.

«Особенность завтрашнего дня в том, что именно конкурентоспособность человека, а не наличие минеральных ресурсов, становится фактором успеха нации.» - является на сегодня требованием современности[2]

«Главным критерием успеха образовательной реформы является достижение такого уровня, когда любой гражданин нашей страны, получив соответствующее образование и квалификацию, сможет стать востребованным специалистом в любой стране мира»- Н.Назарбаев в Послание народу Казахстана в труде «Новый Казахстан в новом мире».

ZAMANAYI BILIM BERÝ SALASYNDAǴY KÓSHBASSHYǴA TÁN QASIETTER

Kaliev Dastan Dýisenýly
QMPÝ pedagogika kafedrasynyń
aǵa oqytýshysy, p.ǵ.m.,
Medebaeva Aneliya Armanqyzy,
tarih pániniń oqytýshysy

Annotatsia

Bul maqalada zamanayı bilim berý salasynda bilimalýshylardyń boıynda bilim alýǵa qajetti kóshbasshylyq qabiletter jáne de kóshbasshyǵa tán qasietter berilgen.

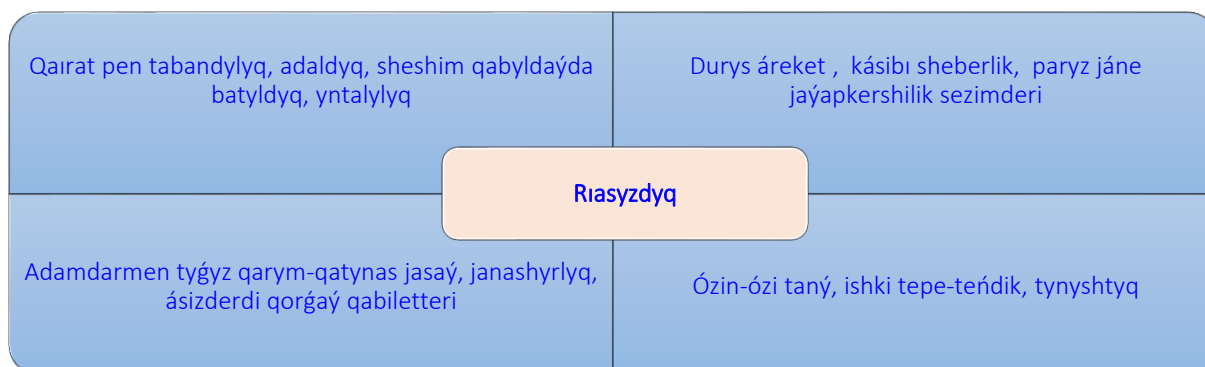
Аннотация

В данной статье представлены лидерские способности, необходимые для получения знаний в сфере современного образования, а также присущие лидеру качества.

Abstract

This article presents the leadership skills necessary to obtain knowledge in the field of modern education, as well as the inherent quality of the leader.

Doktor M.L.Chibber, naǵyz kóshbasshylardyń ómiri men is-áreketin zerttep, óte qyzyqy nárseni anyqtaǵan. Olardyń barlyǵy minezdiń birneshe ámbeap qasietteri men bilimderge ie bolǵan eken. Eger osy qasietterge ortaǵ bir formany beretin bolsaq, onda 4.1. sýrette kórsetilgendei bailanysqan qurylym paıda bolady.

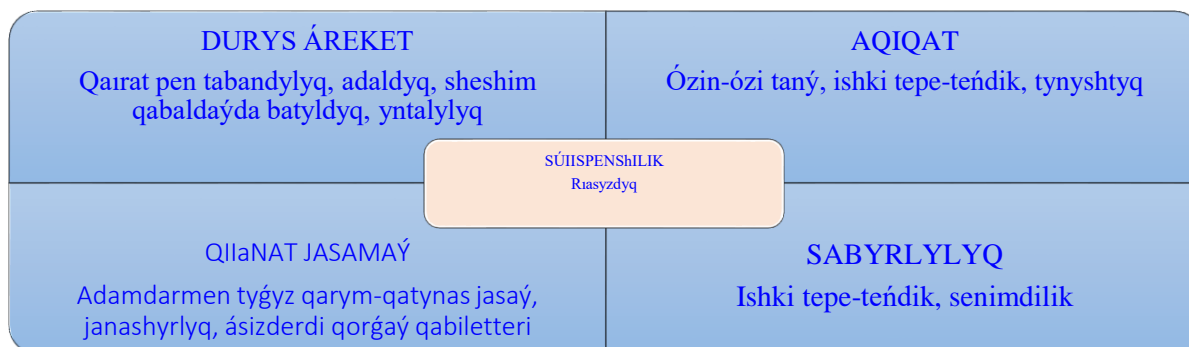

4.1-sýret

Bul – tepe-teńdikke keltirilgen qurylym, onda minezdiń jáne tanymnyń árbir komponenti biri-birin tolyqtyryp, qoldaıdy. Ár kóshbasshynyń tepe-teńdigi qaitalanbaityn bolyp keledi. Biraq, doktor M.L. Chibber aitqandaı, osyndaı tepe-teńdikti saqtaý úshin kúshti minez ben bilim qajet. Sonymen mańyzdy áreketter jasaý úshin bir bilimniń jetkiliksiz bolatynyn baiqaimyz. Sondyqtan kúshti minez qajet, sonda ǵana adam tez sheshim qabyldaıtyn bolady. Al bilimge súenbei, minezdiń kúshine sengen adamnyń kóshbasshylyq áleyeti tómendeıdi. Osy qurylymnyń qajetti tepe-teńdikte saqtalýyna bailanysty kóshbasshynyń tiimdiligi artady. Onyń óz-ózine degen senimdiligi osy tepe-teńdikke bailanysty. Ózine degen senimdilik kóshbasshynyń belsendiligin arttyrady, bul degenimiz ár adam óz ómiri úshin jaýapty degendi bildiredi. Óz ómirimizde kelesilerdi tańdaýǵa bolady: mańgi qundylyqtar men joǵarǵy ideialardy júzege asyrýǵa umtylý nemese óziniń egosynyń qalaýlaryn oryndaý. Oсылardy oryndaý úshin súrypsalmalyq pen jaýapkershilik qajet.

Bizdiń minez-qulqymyz – túrli jaǵdailarǵa táyeldi bolmaıtyn bizdiń sheshimderimizdiń nátiyesi.

Ári qarai biz joǵaryda sıpattalǵan qurylymды qalai kúsheıtýge bolatynyn talqylaimyz (4.2 sýret).

4.2-sýret

Jaña diagrammada bes eń maңызdy adamzattyń qundylyqtary beinelengen. Tórende olarǵa qysqasha túsiniń beriledi:

- Aqıqat – ózgeriske ushyramaityn absoliýtty nárese.

- Durys minez-qulyq — bul óz boryshyn jáne adamnyń qoǵamdaǵy mártebesine qatysty mindettemelerdi oryndaǵǵa baılanysty minez-qulyq, ar-uıattyń ishki daıysyna saıkes qylyqtar.

- Mahabbat – bul eshnárese talap etpeitin taza ruıasyz mahabbat.

- Tynyshtyq – aqyldyń kemel ustamdylyǵy.

- Qıanat jasamaı – eshkimge oımen, sózben jáne ispen zıan keltirmeı.

Joǵaryda keltirilgen bes qundylyqtardyń ishindegi birinshi eki qundylyq – aqıqat jáne durys minez-qulyq – búkil adamgershiliktiń mánin qamtıdy. Shynshyldyq, týrashylyq jáne senimdilik osy eki qundylyqtarǵa tán sıpattar, bul degenimiz: kez kelgen jaǵdaıda tek shyndyqty aıtý jáne ar-uıattyń ishki daıysyna saıkes áreket etý. Eger bir kisi ruıasyz mahabbattyń negizinde áreket etse, onda ol jetistikke nemese sátsizdikterge, qanaǵattan shylyqqa nemese aıyrganǵa, qıanyshqa nemese qaiǵyǵa qaramastan únemi tynyshtyq saqtayǵa tyrysady.

Endi birinshi rettegi kóshbasshylyqtyń negizine nazar aıdaryp kóreikshi – ruıasyz mahabbatqa.

Ruıasyzdyq: kóshbasshylyqtyń negizi

Álemde keńinen taraǵan keleńsiz jaǵdaıdy eskere otyryp, qazirgi tańda qoǵamǵa jetispeitin ruıasyz mahabbatty oıatý kerek. Biz qazir jeke egoistik qyzyǵyshylyqtardyń basym bolatyn ǵasyrda ómir súremiz. Sondyqtanda kópshilik ruıasyzdyqta qabyldamaıdy, kóshbasshylyqtyń negizi retinde osy ideiany tańdaı múmkin emes bolyp kórinedi.

Ózimshildik – adamnyń qasıeti, ruıasyzdyq – rýhanı, – mine osy aqıqat adamnyń rýhanı baılyǵy men tektiligin kórsetedi. Ol adamzattyń búkil jaqsylyǵynyń qanar kózi.

Ruıasyzdyq (qalasańyzdar ony qurbandyq retinde qarastırǵa bolady) adamnyń búkil ómiriniń mánin sıpattaityn idealy bolady. Qundylyq retindegi ruıasyzdyqtyń ortalyǵy senim bolyp sanalady. Ózindegi joǵary bastamalaryna degen senimi. Ol birinshi rette, óz-ózine senim arttırǵa, odan keiin ózine qanaǵattanarlyq sezimmen qarayǵa, ózin-ózi júzege asyrǵa múmkindik beredi. Osyǵan qaramastan, osy aqıqatty qabyldaıǵa qarsy turatyn adamdar kezdesedi. Ókinishke orai, ruıasyzdyq zamanı mádenietke tán sıpat emes. Qazirgi zamanda úlken baqtalastyq, básekelestik, baılyqtyń sońyna túsý sekildi qubylystar keńinen qoǵamda oryn alyp otyr. Mańsapqa qol jetkizý nemese bir túnde baıyp ketý degen jaǵdailar qazirgi ómirdiń mánine analǵan. Sonymen, kóshbasshylyq áleyeti bar adamdar tereńinen oılanyp, kóshbasshynyń tiimdiligi nemese jetistigi onyń ruıasyzdyǵyna baılanysty bolatynyn túsini qajet. Sondyqtan, osy qundylyqta egjeı-tegjeı taldaı kerek.

Doktor M.L. Chibberdiń aıtynsha: «Ruıasyz adam keń bolady, ol tez arada jetistikke qol jetkizýdi oılamaıdy; sondyqtanda onyń týrashyldyq minezi ózgermeıdi, ol aramdyqpen parda izdemeıdi, sondyqtanda ár kezde shynshyl bolady. Osy qundylyqtardy ıgergen adamnyń oıy, sózi men isi bir jerden shyǵady. Ol únemi oılaǵan oıyn aıtady jáne aıtqandy oryndaıǵa tyrysady. Onyń tabıǵatyna ekijúzdilik degen múldem saıkes kelmeıdi. Oǵan kópshilik senim artady. Sol sebepten osyndaı adam mindetti túrde kóshbasshy bola alady» [1].

Osy jaǵdaıǵa qatysty Svami Vivekananda bylai degen eken: «Men kez kelgen adamnan ruıasyzdyqta tolyǵymen talap ete almaımyn, bul múmkin emes. Biraq, eger siz búkil adamzattyń taǵdyryn oılamasańyz, eń bolmaǵanda, óz elińiz úshin qyzmet etińiz. Al eger óz elińiz úshin qyzmet kórsete almasańyz, onda ómir súrip otyrǵan qaıymdastyǵynyń jaǵdaıyn oılańyz. Eger qaıymdastyqqa kómek bere almasańyz, onda otbasyńyzǵa kómektesiniń. Eger otbasyńyzdyń jaǵdaıyn jasaı almasańyz, onda óz árelińizdiń jaǵdaıyn oılańyz. Tek, qudaı úshin, óz jaǵdaıyńyzdy ǵana oılamańyz». Osy jerde idealdardyń túrleri qarastırılǵan.

Svami Vivekanandanyń tujyrymy qazirgi psihologualyq ádebietterdegi psihologualyq jetilýdiń deńgeileri jiktemesine saıkes keledi:

–psihologualyq jetilýdiń náristelik deńgei (tulǵa tek qana ózi úshin jaýapkershilikti sezinedi jáne óziniń qalaýlarynyń oryndalýyn qalaidy);

– psihologualyq jetilýdiń jetkinshektik deńgei (tulǵa tek qana ózi úshin jáne óz otbasy úshin jaýapkershilikti sezinedi);

– psihologualyq jetilýdiń kishi jasóspirimdik deńgei (tulǵa ózi úshin, óz otbasy men týystary úshin jaýapkershilikti sezinedi);

– psihologualyq jetilýdiń aǵa jasóspirimdik deńgei (tulǵa ózi úshin, óz otbasy men týystary jáne óz eli úshin jaýapkershilikti sezinedi);

– psihologualyq jetilýdiń eresektik deńgei (tulǵa ózi úshin, óz otbasy men týystary jáne óz eli men búkil adamzat úshin jaýapkershilikti sezinedi).

Psihologualyq jetilýdiń bastapqy deńgeinde tulǵanyń ishki qundylyqtyq ózegine mynalar jatady – men, maǵan jáne meniki, al psihologualyq jetilýdiń joǵarǵy deńgeinde – adamzat jáne máńgi óshpes jalpyadamzattyq qundylyqtar. Eskeretin jaǵdaı, adamnyń fiziologualyq jasy tulǵanyń psihologualyq jetilý deńgeiine jii sáikes kelmeıdi. Mysaly, adam eresek bola tura, jetkinshektik nemese kishi jastaǵy balalardyń, náristelik jastyń sheńberinen shyǵa almaıdy. Nemese kerisinshe, jas bala psihologualyq turǵydan jetilgen tulǵanyń deńgeinde oilaidy.

Osyǵan orai, psihologualyq turǵydan jetilgen, ózi úshin, jaqyndary, óz otany, adamzat jáne óz ómirinde máńgi jalpy adamzattyq qundylyqtardyń júzege asýy úshin jaýapkershilikti sanaly túrde uǵynatyn adam naǵyz kóshbasshy bolady.

Ári qarai, Aqıqat qundylyǵymen bایلanсты sapalardy qarastyramyz: ózin taný, kásibi bilimder men daǵdylar, shynshyldyq.

Ataqty filosof M. Mamardashvılı aitqandaı, adam óziniń tar egosy sheńberinen, basqasha aitqanda, nadandyq dárejesinen álemge qarap otyrǵan jaǵdaıda mynadaı pikirde bolady: «Osylardyń barlyǵyn solar jasaǵan, men emes. Bul jerde meniń eshbir qatysym joq», ıaǵni adam shynaiy, aqıqatqa sáikes oilaýǵa qabiletti emes. Aqıqatqa sáikes túsiný men uǵyný sanasezimniń joǵary rýhanı dárejege deın keńeyinen bastalady, ıaǵni túsiniktiń qalyptasýynan bastalady: «Osynıń barlyǵy – Men»[3]. Sonymen, tek qana sanasezimdi keńeytý arqyly adam egonyń shekteyli sheńberinen shyǵa alady, ózin-ózi, ómirlik jaǵdaıdy, Birlik jáne Joǵary Qundylyqtar turǵysynan sheshiletin máseleni baǵalaýǵa múmkindik beredi, bul shynaiy oıdyń paida bolýyna jáne eń durys sheshimniń qabyldanýyna yqpal etedi.

Osy turǵydan oıshyldyń klassikalyq jany men revolýtsioner arasynda júrgizgen M. Mamardashvılıdiń antinomiasy mańyzdy bolyp tabylady: «Oıshyldyń klassikalyq jany óz meirimdiliginıń kúshine bایلanсты «sen meirimdi bola alasyn jáne bolýǵa mindettisin» degen oıdy tuıjyrymdaýǵa qabiletti. Al revolýtsioner osyndaı oıdy tuıjyrymdaı almaıdy: oǵan barlyǵy jaqsy bolý kerek, sonda ǵana ol úshin jaqsy bolýdyń mán-maǵynasy paida bolady eken. «Bir meirimdi adam bolady» degen pikir onyń oı-tuıjyrymyna, jalpy kózqarasyna sáikes kelmeıdi»[3]. ıaǵni óz turmysynyń rýhanı deńgein uǵynǵan adam syrtqy álemniń qoldaıysyz jalǵyz ózi adamgershil, meirimdi bolýǵa qabiletti – degen pikir revolýtsionerdiń tabıǵatyna sai emes. Dene, emotsııalar, aqyl deńgeilerinde ózin sezinetin adam syrtqy álemniń qabyldaıyn kútedi, solaisha óziniń mańsptyq oilaryn júzege asyry maqsatynda kóshbasshylyqqa umtylady.

Óziniń rýhanı deńgein uǵynǵan adam ǵana ózindegi Mahabbattyń, Ishki Kúshitiń, Tynyshtyqtyń sheksiz qainar kózin ashady. Osyndaı kezde ol ruasyzdyqpen eshnárese kútpes, kómek bergendi qalaidy. E. Fromm osy jóninde bylai degen: «Saıda-sattyq sanadaǵy adam bir náresege aıyystyry maqsatynda ǵana syılyq jasaıdy. Olar ruasyzdyqpen kómek nemese syılyq berýge qabiletti bolmaıdy. Shyǵarmashylyq tulǵa úshin «berý» degen sóz basqa maǵynada bolady. Berýdiń ár kezeńinde shyǵarmashylyq tulǵa óziniń kúsh-qýatyn, rýhanı baılyǵyn iske asyryp, ózin baqylap, bilik júrgize alady. Ol óz kúshine senedi, úlken isterdi oryndaıǵa qabiletti bolady, kúsh-qýaty ulǵayıp, baqytty bolady. «Alǵannan góri, bergendi jaqsy kóremin, óitkeni sol kezde ǵana men ózimdi qýanshty sezinemın» - degen pikirde bolady»[4].

Ambitsiia men kóshbasshylyqtyń arasyndaǵy baılanystardy qarastyryp kóreik. Ambitsiiasyz qurmetti kóshbasshy bolýǵa bola ma? Qazirgi zamanda kelesi pikir keńinen taralǵan: ambiitiia – bul kóshbasshynyn mańyzdy qozǵaıshy kúshi. Qazirgi qoǵamda únemi mynadaı oilardy estýge bolady: «O, bul óte ambiitiiasy joǵary jas azamat! Onyn úlken bolashaǵy bar jáne ol úlken jetistikterge qol jetkizedi!» nemese: «Jastardyn durys ambiitiiasy bolǵany jaqsy!». Joǵaryda aıtylǵan pikirler kóshbasshy is-áreketi timdiliginin ruasiydyqpen baılanysty bolatynyna qarsy pikir bolyp tabylady. Ótkeni adamnyn ambiitiialary men mańsapqa qol jetkizy umtylystary ruasiydyqpen saikes kelmeidi. Sonymen, ambiitiiasy jáne mańsapqa umtylysy bolmaǵan jaǵdaıda kóshbasshy bolýǵa bola ma? Osy oilardy taldap kóreik.

Sózdikterde ambiitiia uǵymyn «jetistikke jety nemese qyzmettik ósy» dep qarastyrady. Shyn maninde, ambiitiialar úlken túrtkiler bolyp tabylady. Ambitiiasy bar adam mindetti túrde jetistikke qaraı jyljidy jáne kásibi turǵydan ósedi, óte belsendi, jaqsy, biraq qysqa merzimdik nátiyelerdi kórsetedi. Al mańgi joǵary qundylyqtarǵa baǵdarlangan adamdar ar kezde uzaq merzimdik nátiyelerge qol jetkizedi.

Frensis Bekon, adam tabıǵatyn tanıtyń aǵylshyn bilgiri ambiitiialar túraly bylai dep jazǵan: «Ambitiia únemi qozǵalatyn ótke uqsaidy, bul adamdy belsendi etetin onyn aǵzasyndaǵy shyryn. Biraq onyn qozǵalysy toqtatylǵan jaǵdaıda ót óte ay, zuandy jáne ily bolady. Osylaısha, ambiitiiasy bar adamdar joǵaryǵa qaraı joldy anyqtap, jylji bastaǵanda mazasyz, tynmysyz bolady; biraq, olardyn oilary iske aspai barine belgili bolǵanda, ózderine qanaǵatsyz bolady, adamdarǵa jáne túrli jaǵdailarǵa ashily kózqaraspen qaraydy. Túrli daǵdarystardyn bolıy ambiitiiasy bar adamdar úshin qolailı, ótkeni sol kezde ózderinin kórsety úshin bar yntasyn salady, kóp jaǵdaıda olarǵa patshanyń nemese memlekettin qyzmetkerleri jatady»[5].

Frensis Bekon ambiitiiasy bar adamdardyn tabıǵatyn túsendire otyryp, óz otany aldynda boryshyn aqtatyn jáne qyzmet etetin adamdar, mańsapty kózdemei, naǵyz kóshbasshy bolyp, qorshaǵanǵa paidasyn tıgizip, úlken ıgilik, meirimdilik jasaidy. Basqasha aıtqanda, jeke basyn, múddesin oilamaityn adamdar. Biraq «Men, mańjan jáne meniki» sheńberinen adamdarǵa shyǵy ónaıǵa soqpaidy, sol sebepten, túrli memleketter, qoǵamdar, uymdar óziniń jeke basynyn qamyn oilap ketpeitinde etip, olardyn ambiitiialaryn idealdar deńgeine deyin jetkizip, kóshbasshydarǵa jaǵdailar jasaidy[5].

Osy turǵydan mańyzdy oilardy ataqty psıhiatr jáne naǵyz kóshbasshy Viktor Frankl mynadaı pikir aıtqan: «Men qaita-qaita ózimnin Evropadaǵy jáne Amerikadaǵy stýdentterime eskertip aıtamyn: jetistikke maqsat retinde qaramańyzdar, oǵan neǵurlym kóp nazar aıdaryp umtylsańyzdar, soǵurlym oǵan qol jetkize almaısyzdar. Ótkeni, jetistikti baqyt sıaqty adamǵa syrttaı májbúrlap alıǵa bolmaıdy. Ol qosalqy nátiye retinde kelıi kerek, joǵary qundylyqtarǵa qaraı jeke umtylysy mindetti túrde jetistikke qol jetkizyge múmkindik beredi.

Jetistik baqyt sıaqty mindetti túrde bolıy tis. Sizder ony maqsat etip oilamai, oǵan ózdiginen paida bolıǵa múmkindik berılerińiz kerek. Men, sizderge óz sanalaryńyzǵa únilip, ony jaqsy uǵynıǵa keńes beremin, sizder óz tanymdaryńyzdın deńgeine qaraı onyn talaptaryn jaqsy oryndaıларыńyz qajet.

Sonda ǵana sizder sol qıanyshy kúńge jetip, jetistikke qol jetkizesizder, men taǵy qaitalaimyn, sizder jetistik túraly oilamaǵan jaǵdaıda ǵana, oǵan qol jetkize alasyzdar, ıaǵni ony umytqan jaǵdaıda ǵana qol jetkize alasyzdar».

Sonymen, múmkindigin she madaqtaılardy jáne syılyqtardy oilamai, tapsyrylǵan jumysty jaqsy oryndaı mańyzdy bolady[5].

Mysaly, eger biz baqylaı jumysyn oryndaı otyryp, baǵany oilaityn bolsaq, ıaıymdap, kóptegen qatelderdi jiberemiz. Eger kerisinshe, jumysty jaqsy oryndaıǵa nazarymyzdy aıdarsaq, onda óte jaqsy nátiyelerdi kórsete alamyz.

Endi Durys minez-qulyq qundylygymen bailanysty sapalardy qarastyraıyq: erik kúshi jáne tabandylyq, boryshyn aqtaı jáne jaıyapkershilik sezimi, sheshimder qabyldaıdaǵy batyldyq, ynta.

Erik kúshi – bul jetilýdiń kilti. Sondyqtanda, óz kóshbasshylyq áleýetin damytý úshin kedergiler men qynshylyqtarǵa qaramastan erik-jigerin jáne tabandylyq qasietin tárbielý qajet. Osy jerde, mysal retinde, doktor M.L.Chibberdiń kitabynan úzindi keltiremiz: «Qadirli qonaq retinde Ýinston Cherrilldi ózi oqyǵan mekteptiń 150 jyldyq mereı toıyna shaqyrady. Odan óskelen urpaqqa tárbielik máni bar, oqýshylardy naǵyz kóshbasshy bolýǵa jigerlendiretin úlken quttyqtaı sózin kútedi. Cherrill osy shaqyrýdy qabyldaıdy. Ol kóshbasshylyq týraly ne aitar eken? - degen saıalǵa jaıyap kútýshilerdiń arasynda birshama tolqý baiqalady. Kelgen qonaqtardyń barlyǵy Ýinston Cherrilldiń janyna jaqyndaǵysy keledi. Ǵalymdar jáne tilshiler kóptep kelip jatyr. Sonymen, amandasý rásiminen keiin, Cherrillge sóz beredi. Ol kreslodan turyp, tribýnaǵa qaraı júrip barady. Óziniń tórtburyshty kózildirigin alyp, taǵady. Odan keiin qaǵazyn alyp, tribýnaǵa qoıyp, kózildiriktiń ústinen qarap, áydtoriıaǵa nazar áydarady. Tynyshtyq ornatylady. Ol óziniń sózin bastaıdy: «EShQAShAN, EShQAShAN, EShQAShAN, EShQAShAN BERILME».

Osy sózderdi qatty daıyspen aıtyp, ol óz ornyna qatıyp oralady. Adamdarǵa aıtylǵan sózdiń mańyzy jetkenge deın bir sátke zalda tynyshtyq saqtalady. Adamdar ornynan ushyp turyp, oǵan qol shapalaqtaıdy.

Osylaısha, Cherrill óziniń kóshbasshylyǵynyń jáne jetistiginiń qurıasyn bes sózben jetkizedi. Óz ómirinde ol kóptegen sátsizdikterge ushyrap, úlken jetistikterge qol jetkizgen. Biraq ol eshqashan túnilmegen. Al ýaqyt kelgende ol eń iri jáne qantógis soǵysynda óz halqyn úlken jeńiske jetkizedi».

Yntanyń alatyn orny erekshe. Tiimdi kóshbasshy ár kezde bolatyn qaǵıdaldardan eki qadamǵa ilgeri júredi. Ol qajetti aqparattardy eskerip, paıda bolǵan múmkindikterdi jibermeıge tyrysady.

Tynyshtyq qundylygymen bailanysty sapalardy qarastyraıyq: ishki tepeteńdilik, ózine senimdilik. Eger kóshbasshy ózine senimsiz bolsa, onda onyń bedeli tómendeıdi. Osyndaıda, naǵyz kóshbasshylar ózderiniń oilaryn baqylyp, aıtqan sózin baiqap otyrady. Charlz Darvin aıtqandaı: «adamgershilik mádemetiniń múmkin kezeńi óz oilarynyn baqylaıǵa alýdan bastalady».

Rasynda: «Óz oilaryndy rette. Eger keıbir qylyqtar ádetke aınalsa, onda soǵan saıkes minezin qalyptasady. Al minezin qalyptasqanda, taǵdyryn qalyptasady. Sondyqtanda seniń taǵdyryn óz qolynda»[6].

Kóshbasshy túrli jaǵdaılardy oilastyrı, múmkin qynshylyqtar men kedergilerdi anyqtaı úshin bir sátke tynyshtyqta bolýy tiis. A. Masloı ózin-ózi ózektendirýge kómektesetin tásilderdi sıpattap otyryp, «ózin tyńdaı bilý» biligin erekshe atap ótedi. Bul degenimiz óziniń ishki dúnesine únilý, syrtqy álemniiń daıystaryn estirtpeı, aqyldyń tynyshtyǵyn saqtaı degeni bildiredi. Onyń aıtýynsha: «Ishki daıys, tereń oilarǵa únilý qabiletiligi bizge ózimizdiń birigeiligimizdi anyqtaıǵa múmkindik beredi»[6].

Naǵyz kóshbasshy úshin aqyldyń tynyshtyǵynda bolý tájiribesi mańyzdy, ótkeni ol ol óziniń ishki álemine enýine kómektesedi, oilaryn rettep, sezimderin tynyshtandyrady. Aqyldy tynyshtandyra otyryp, óziniń ishki dúnesine únilip, adam rýh baılyǵyna ie bolady: mahabbatqa, ishki álemniiń baılyǵyna, tynyshtyqqa, ózine senimdiligi artady. Mysaly, V.P.Zinchenkonyń pikirinshe adamnyń óz ishki dúnesine únilýi úlken mańyzǵa ie: «Syrtqy álemdegi minez-qulyq ishki dúnege súngip ketedi, odan keiin ol syrtqa júzip shyǵady. Rýhanı kemeldený tek ishki álemge ený arqyly múmkin»[7].

Sonymen, Qıanat jasamaı qundylygymen bailanysty sapalardy qarastyraıyq: adamdarmen ózara árekettesý qabiletiligi, álsizderge nazar áydarý, janashyrlyq bildirý.

Senim arıyp, kóshbasshynyń sońynan ergen adamdar naǵyz kóshbasshy úshin áriptester bolady, olarǵa ol jaıyapkershilikpen qaraidy. Adamdarmen ózara árekettesý barysındaǵy

maңызdy qundylyq – aıaыly ana sezinetin rıasyzdyq mahabbat: «Layıqty kóshbasshy óz adamdaryn tanıdy jáne olarға anasynan artyq yqylas bildiredi».

Keıde basshy istiń nátijesin óziniń atqarǵan rolimen baılanystyryp, sátsizdikke ushyraǵanda komandany kináláidi. Biraq naǵyz kóshbasshy jetistikke qol jetkizgende óziniń áriptesterin quttyqtap, algysyn atady, al sátsizdikke ushyraǵanda jaýapkershilikti óz moıynymen kóteredi. Osyndai kózqaras uıymnyń múddesine saıkes jumysqa baǵdarlangan adamdardy ujymǵa biriktirip, kúsheıtedi.

Naǵyz kóshbasshy ózin komandynyń múshesi retinde sezinedi, sondyqtanda, ol «biz» degen sózdi kóp qoldanady. Árıne, jaqsy uıymdasqan jumystyń negizinde naǵyz kóshbasshynyń óz áriptesterine degen shynary jáne rıasyz mahabbat bolady.

Paıdalanylǵan ádebietter:

1. Robin Sharma. Óz ferarriin satqan monahtyń kóshbasshylyq tálimderi, Sofıa, 2005j.
2. Masloý A.G. Dalme predely chelovecheskoı psihiki / per. s angl. – SPb.: Evraziya, 1997.
3. Mamardashvili M. Estetika myshlenıa. – M.: Sh.P.I., 2000.
4. Fromm E. Iskýsstvo lıýbit. – M.: Pedagogika, 1990.
5. M.L.Chibber Lıderstvo. <http://elar.ufru.ru/bitstream/>
6. M.L.Chibber Lıderstvo. <http://elar.ufru.ru/bitstream/>.
7. Zınchenko V.P. Psihologicheskie osnovy pedagogiki. Psihologo-pedagogicheskie osnovy postroeniya razvivaiýego obýchenıa Elkoni D.B – Davydova V.V. – M.: Gardariki, 2002.

ПРАКТИКА ПРИМЕНЕНИЯ ЗДОРОВЬЕСБЕРЕГАЮЩИХ И ИНФОРМАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ПРОЦЕССЕ ПОДГОТОВКИ УЧАЩИХСЯ СПОРТСМЕНОВ СРЕДНИХ ШКОЛ В ИДЕЕ КУЛЬТУРНО- ПРАВСТВЕННЫХ ЦЕННОСТЕЙ «РУХАНИ ЖАНҒЫРУ»

Калиев Кабдрахман Ануарбекович,
Учитель физической культуры
КГУ «Карагайлинская средняя школа
Алтынсаринского района

Аннотация

Әлеуметтік қатынастардың физикалық және моральдық дамуы үшін білім беру ортасының құндылығы айтарлықтай үлкен, себебі ол ұлттың салауатты әлеуетін қалыптастыру үшін жағдай жасайды.

Аннотация

Значение обучающей среды для физического и нравственного развития общественных отношений достаточно велико, поскольку она создает условия для формирования здорового потенциала нации .

Annotation

The value of the learning environment for the physical and moral development of social relations is quite large, since it creates conditions for the formation of a healthy potential of the nation.

Ключевые слова: *Здоровьесберегающие и информационные технологии, сохранение культурно-нравственного воспитания учащихся средних школ.*

Key words: *Health saving and information technologies, preservation of cultural and moral education of secondary school students.*

Түйінді сөздер: *Денсаулық сақтау және ақпараттық технологиялар, орта мектеп оқушыларының мәдени-адамгершілік тәрбиесін сақтау.*

Рассматривая практику применения здоровьесберегающих технологий при подготовке учащихся спортсменов в средней школе особое внимание уделяется теории поэтапного формирования действий и понятий, в которой центральным принципом

является ориентирование на заданный результат, при котором можно моделировать и прогнозировать рост ребёнка как в спортивном направлении, так и в общем развитии личности, способного выполнять нормативы не только по учебной программе, но и по спортивным программам при подготовке кадрового резерва для ДЮСШ. При этом процессе учитель физической культуры как правило уже владеет неутешительной статистикой при которой: 30-35% детей, уже при поступлении в образовательные учреждения Костанайской области, уже имеют хронические заболевания; в период обучения в пять раз возрастает число нарушений зрения и осанки, в четыре раза увеличивается количество отклонений психического здоровья учащегося, в три раза возрастает число детей с заболеванием органов пищеварения, а до 80% юношей призывного возраста по медицинским критериям не соответствуют критериям службы в Вооруженных силах РК. Именно поэтому цель применения здоровьесберегающих образовательных технологий обучения по обеспечению школьника возможности сохранения здоровья за период обучения в школе, формирование у него знаний, умений, навыков по здоровому образу жизни, приобретает ценностное измерение, а технологии личностно-ориентированного обучения, учитывающие возрастные особенности каждого ученика должны быть направлены на развитие культурных и нравственных ценностей ребенка, так как именно в этот период наиболее активно идет процесс формирования личности ребенка, а введение в программу физического воспитания таких видов спорта как гиревой спорт, бальные и спортивные танцы в вариативной форме, даёт возможность творчески использовать программу физической культуры в школе. Практика развития гиревого спорта на базе Карагайлинской СШ отдела образования акимата Алтынсаринского района, когда на протяжении 6-лет начиная с этапа подготовки материально-технической базы с нулевой отметки, отбора учащихся и дальнейшего привлечения к регулярным занятиям гиревым спортом, на отчетный период 2019 -2020 г позволила добиться значительных результатов как в подготовке спортсменов уровня КМС и МСМК, так и в массовости данного вида спорта, при котором им занимаются уже 48,5% учеников от общего количества обучающихся, при существенном приросте девушек. Какие же проблемы и трудности на сегодняшний день возникают перед учителями физкультуры средней школы, которые являются также и тренерами ДЮСШ: при интенсивности процесса образования учебные программы не в полной мере учитывают индивидуальность и потребность учащихся в занятиях спортом, для заинтересованного участия детей необходима последовательная работа с родителями, которые как правило на первом этапе крайне отрицательно относятся к привлечению детей к спорту, опасаясь травм. Отсутствие рациональной организации спортивного питания для категории детей регулярно занимающихся спортом даже на уровне г. Костаная, когда вопросу организации бесплатного питания для учащихся-спортсменов на базе школьной столовой не придается значения, при факте, что физические упражнения, если они не будут обладать двумя основными качествами - доступностью и эффективностью, теряют свою ценность как средства физического воспитания. Отсутствие обратной связи между учителем физкультуры школы и тренером ДЮСШ, без которой невозможен эффективный процесс подготовки спортсменов высокого уровня. К сожалению, физическая культура в условиях общеобразовательной школы не всегда формирует у детей глубоких и полных знаний о своем физическом состоянии и путях его улучшения, но именно на этом этапе обучения появляются дополнительные возможности разрешения этой проблемы. Это введение в школьную программу обучения таких видов спорта как гиревого спорта в сельской местности и программы обучения бальных и спортивных танцев в городе Костаная, начиная уже с 1-класса, поскольку именно эти виды спорта обеспечены в полной мере тренерскими кадрами, активно развивающимися Областными Федерациями в данных видах спорта, при этом эти виды спорта доступны

школьному возрасту без существенных ограничений. Они также уникальны во многом и в первую очередь являются детально разработанными, системами движений, позволяющими владеть телом как гармонически единым организмом, направленными развивать физические качества и контролировать функциональную подготовленность начиная с младшего школьного возраста, это комплексы физических упражнений, сочетающих общефизическую и специальную подготовку во взаимодействии с психологическими устоями, предполагающими реализацию через систему физической культуры самосовершенствование как физическое, культурно-нравственное так и духовное. Постоянный мониторинг и практика применения здоровьесберегающих технологий позволяет нам утверждать, что современный уровень физического воспитания требует длительной и упорной работы, направленной на развитие физических качеств, овладение техникой умений и навыков, воспитание психологической устойчивости, воспитания ребенка как самодостаточной, творческой личности, но для того чтобы повысить эффективность учебного процесса, необходимы новые организационные, методические и научные идеи, поиск новых подходов к физическому воспитанию. Один из таких подходов предполагает использование в качестве содержательной основы физического воспитания средств одного из видов спорта в сочетании со средствами обще подготовительной направленности, обеспечивающими разностороннюю физическую подготовленность. При этом конечно же необходимо в каждом случае определять такое соотношение средств вида спорта и учебной программы отдельной школы, которое будет обеспечивать полноценное решение задачи подготовки как массового спорта так и обеспечение кадрового резерва ДЮСШ, сборной команды области в этих видах спорта. Образовательные физкультурные потребности необходимо формировать с начальной школы. Участие в соревнованиях, общение с ровесниками, которых объединяют одни интересы, намного обогатят жизнь современного ученика. Умеренная дозированная нагрузка в аэробном режиме позволит развивать и укреплять сердечно-сосудистую, дыхательную системы, параллельно с опорно-двигательным аппаратом, совершенствовать и формировать основные двигательные качества - силу, выносливость, гибкость и скоростно-силовую выносливость. И все это возможно с параллельным решением такой важной задачи как профилактика и предотвращение подросткового суицида, когда регулярные занятия гиревым спортом, бальными и спортивными танцами вырабатывают у ребенка волевые качества, самодостаточность, стремление к саморазвитию и достижению творческих целей, воспитывают в нем ценность значения нравственных принципов. В результате действия многих факторов современной цивилизации рост и развитие организма происходят сейчас быстрее, чем в прошлые десятилетия. Дети и подростки развиваются в среднем на 1-2 года быстрее, чем в прошлые десятилетия. Наиболее выраженная акселерация физического развития начинается с 10-12 лет, особенно выражена она в 16-18 лет. При этом успешное выполнение современных учебных программ по физическому воспитанию невозможно без разнообразного и всестороннего применения современных средств и методов обучения. Включение гиревого спорта, бальных и спортивных танцев в учебные программы значительно повысит заинтересованность учащихся, а эмоциональный характер воздействия соревновательных упражнений и подвижных игр, позволит комплексно развивать широкий диапазон физических способностей. Практика доказывает необходимость перехода от традиционных средств и переориентации учебного процесса на повышение двигательной активности и уровня подготовленности учащихся, поэтому необходим постоянный поиск инновационного содержания программ физического воспитания при наличии научно обоснованной программы физического воспитания школьников, ее внедрение в деятельность общеобразовательных учреждений; развитие и поддержка интереса школьников к

гиревому спорту, бальным и спортивным танцам с самого раннего возраста с созданием ситуации успеха для каждого ребенка.

Успешная реализация такого инновационного подхода в контексте культурно-нравственных идей Рухани Жангыру на сегодняшний день возможна в городе Костаная, поскольку именно здесь сосредоточены квалифицированные тренерские кадры, образовательные учреждения с лучшей материально-технической базой с высоким уровнем наполняемости учащимися. Он может включить в себя следующее:

1. Внедрение обязательных программ обучения бальным и спортивным танцам с 1-5 класс, с 5-11 класс на добровольной основе с учетом занятости детей в других спортивных секциях с привлечением тренеров областной федерации этого вида спорта .

2. Организация бесплатного спортивного питания для учащихся-спортсменов на базе нескольких школ г Костаная.

3. Сооружение открытых летних школьных кинозалов на территории образовательных учреждений с подбором соответствующего кинорепертуара.

4. Организация и проведение на постоянной основе на базе Костанайского педагогического университета им. Султангазина Республиканской специализированной конференции учителей физической культуры. Тренеров ДЮСШ, профессиональных спортсменов, преподавательского состава ВУЗОВ, представителей отдела и управления спорта Костанайской области с целью определения задач стоящих перед спортивным сообществом.

5. Открытие на базе КГПУ им. Султангазина обучающей программы степени Магистратуры по специальности Физическая культура и спорт , которая позволит учителям физической культуры повышать уровень своего образования с меньшими финансовыми затратами.

Процесс подготовки творческого ученика, способного самостоятельно определять приоритеты своего обучения как конечную цель процесса обучения невозможен без наличия творческого преподавателя, когда процесс обучения , при котором возможность и мотивацию к саморазвитию будет создаваться не только для ученика , но и для педагога очевидно и станет краеугольным камнем современной системы образования Республик Казахстан.

Список литературы:

1 Ашмарин, Б. А. Теория и методики физического воспитания : учебник для студентов фак. физ. культуры пед. ин-тов / Б. А. Ашмарин, Ю. А. Виноградов, З. Н. Вяткина ; под ред. Б. А. Ашмарина. - М. : Просвещение, 1990. - 287 с.

2 Бальсевич, В. К. Физическая культура для всех и для каждого / В. К. Бальсевич. - М. : Ф и С, 1988. - 132 с.

3 Драндров, Г. Л. Физическое воспитание школьников на основе углубленного изучения футбола / Г. Л. Драндров, А. С. Зейнетдинов. - Чебоксары : Чуваш. гос. пед. ун-т, 2009. - 138 с.

ҚАЗАҚ ТІЛІ САБАҒЫНДА ФУНКЦИОНАЛДЫ САУАТТЫЛЫҚТЫ ДАМЫТУДЫҢ МАҢЫЗЫ

Камалова Гулжанат Мирашовна,
Қарабалық ауданы М.Горький атындағы
№1 Қарабалық орта мектебінің
қазақ тілі мен әдебиет пәні мұғалімі

Аннотация

Өзектілігі: мектеп педагогтары қазіргі әлемде тез бейімделе алатын, функционалдық сауаттылық дағдыларын меңгерген дербес тұлғаны тәрбиелеуі.

Мақсаты: жеке оқушыларды өмірге дайындау емес, қажет болған жағдайда мамандықты тез өзгертуге, жаңа әлеуметтік рөлдер мен функцияларды меңгеруге, бәсекеге қабілетті болуға қабілетті ұтқыр тұлғаны оқыту.

Қазіргі қоғамда ақпаратпен жұмыс істей білу табыстылықтың міндетті шарты. Функционалдық сауаттылықтың басты түсінігі-қарым-қатынас мәдениетін қамтамасыз ететін мейірімді және достық рухты адамды тәрбиелеу. Әрине, әлеуметтік қатынастар саласындағы функционалдық сауаттылық білім берудің жалғыз мақсаты бола алмайды. Бірақ ол шығармашылық тәжірибе мен қабілеттілікті қалыптастыруға мүмкіндік береді. Мемлекет басшысы оқушылардың функционалдық сауаттылығын қалыптастыру мен дамытуды басым міндет етіп қойды.

Аннотация

Актуальность: педагоги школы должны воспитывать независимую личность, умеющую быстро адаптироваться в существующем мире, владеющую навыками функциональной грамотности.

Цель: подготовить не отдельных учащихся к жизни, а обучить мобильную личность, способную при необходимости быстро менять профессию, осваивать новые социальные роли и функции, быть конкурентоспособным.

Главное же понятие функциональной грамотности заключается в воспитании человека в духе вежливости и дружелюбия, что обеспечивает культуру отношений. Разумеется, функциональная грамотность в сфере социальных отношений ни в коей мере не может стать единственной целью образования. Но она дает возможности для формирования творческого опыта и способностей. Формирование и развитие функциональной грамотности учащихся поставлено главой государства приоритетной задачей.

Abstract

Relevance: elementary school teachers should educate an independent person, can quickly adapt to the modern world and have the skills of functional literacy

Objective: to prepare not individual students for life, but to train a mobile person who, if necessary, can quickly change his profession, master new social roles and functions, and be competitive.

The main concept of functional literacy is to educate a person in the spirit of goodwill and friendliness, which provides a culture of communication. Of course, functional literacy in the field of social relations can by no means be the sole purpose of education. But it provides opportunities for the formation of creative experience and abilities. The formation and development of functional literacy of students is set by the Head of State a priority task.

Кілт сөз: функционалды сауаттылық, базалық дағды, шығармашылық тәжірибе, дамыту, белсенділік.

Ключевые слова: функциональная грамотность, базовым навык, творческого опыт, развития, активность.

Keywords: functional literacy, basic skill, creativeexperience, development, activity.

Оқушылардың функционалдық сауаттылығын жетілдіру – қазіргі уақыттағы өзекті мәселелердің бірі. Ұстаздар өз шеберліктерін шыңдап, шығармашыл тұрғыда заманауи сабақ ұйымдастыра білуі міндет.

Функционалдық сауаттылық – жеке тұлғаның өмір бойы ізденуі мен қазіргі жаңару уақытының талабына сай ілесіп отыру. Оқушылардың функционалдық сауаттылығын дамытуды мектептен бастаған дұрыс. Функционалдық сауаттылық-адамның ортамен тығыз қарым-қатынаста болуы, оған бейімделуі және қызмет ету қабілеті.

Функционалдық сауаттылық– оқушының пәнді терең ұғынуы жеке қабілетін дамытуы, алған білімін кез – келген мәселе туындағанда тиімді қолдана алуы.[1,6122]

Білім мазмұнын жаңарту бағдарламасында сай оқушылардың функционалдық сауаттылығын барлық пәндердің ерекшеліктері бар. Сол пәндердің ең маңыздысының бірі - қазақ тілі пәні.

Барлық зерттеушілердің айтуы бойынша адамдардың сауатсыздық деңгейінің төмендеуі, оларға дұрыс білім берілмей, тиянақты оқытпаудан, оқырман болуға үйретпеуден деп тұжырым болжайды.

Қазақ тіліндегі *грамматиканы оқыту* – негізгі міндеті болып тұр. Себебі, қазақ тілінің грамматикасын терең білетін оқушы, қоғамдағы кез келген салада кедергісіз жұмыс істеп, өзінің функционалды сауаттылығын көрсете алады.

Қазақ тілі сабағында «оқыту үшін бағалау және оқуды бағалау» модулді жиі қолдану оқушылардың білім алуына, алға жылжуына өте көп септігін тигізеді. Сабағымда оқушылардың сұраққа жауап беруінде «керемет» сөзі жазылған стикерлерді, «бас бармақ» арқылы оқушылардың өздерін бағалауын қолдану нәтижесінде оқушылардың оқуға ынталарының артқанын және білім алуға қызығушылықтарының оянганын байқадым.

Сол себепті, ең бірінші оқушыларды ынталандыру үшін «Мен саған сенемін!», «Өте тамаша», «Құнды пікір» ынталандыру сөздерін жиі қолдану керек. Сонда сол оқушы қойылған сұрақтарға дұрыс жауап беруінде белсенді болады.

Ғылым мен техниканың дамыған заманында білімге жүктелген міндеттерде күшеюде. Функционалды сауаттылықты тек сабақта ғана дамытпай, сабақтан тыс уақытта да білімдерін жетілдіру керек.

Функционалды сауаттылықтың екі түрі бар: Олар: сырттай және іштей бағалау. Іштей бағалау – пән бойынша оқыту сапасын саралау. Ал сырттай бағалау деген – әрбір деңгейді аяқтау бойынша білім алушының оқу жетістіктерінің нәтижелері. [3, б 42]

Бағалау жүйесіндегі кездесетін кемшіліктер: педагог әр оқушының жетістігін жеке өлшеулер негізінде емес, жалпы сыныптың орташа білім деңгейіне қарай бағалауы; оқыту жүйесінде мұғалім мен оқушы арасында тығыз байланыс болмауы; осылардың барлығы оқушының білім алуға деген белсенділігін төмендейді.

Қазақ тілі сабағында оқушыларының функционалды сауаттылығын жетілдіру ол оқу сауаттылығы – оқушылардың мәтін мазмұнын түсіне білуі және өз ойларын еркін жеткізе алуы. Қазақ тілі пәнінде мәтін бойынша оқушыларға қойылатын ашық сұрақтар оқу сауаттылығын арттырады, мұғалімнің дайындығын талап етеді. Сұрақтарды құрастырғанда оқушылардың белсенді ойлауын, білімі мен білік дағдысын дамыта алатындай құрастырылуы керек. Мысалы: «Мәтіннің авторы кім? Мәтін не туралы жазылған? сұрақтарды беруге болады. Функционалды сауаттылықты дамытудың негіздері: білім стандарттары, оқу бағдарламалар мен оқыту әдіс-тәсілдері, ақпараттық технологиялары оқушыларды бағалау. Қазіргі уақытта функционалды сауаттылықты қалыптастыру оқыту жүйесімен тығыз байланыста болып отыр. Қазақ тілін сабағын оқытуда оқушылардың функционалды сауаттылығын дамытуда оқушылардың жүйелі ойлауына көп мүмкіндік береді.

Қазақ тілі пәнінде оқытуда функционалды сауаттылықты дамытуда мынадай нәтижелер күтіледі:

-Сауатсыздықты жою;

-өмірдегі күнделікті мәселені шеше алу;

Қазақ тілін оқыту кезінде оқушылардың функционалды сауаттылығын қалыптастыру – ол психологиялық қырынан даму мәселесін қарастырады. Оқушының дамуы деген – оның өмірлік күш – қуаты мүмкіндіктерін жүзеге асыруы. Мұғалім оқушының қазақ тілінде жатық сөйлеуін, сауатты жазуын қадағалауға міндетті. Сонымен қатар оқушылардың танымдық қабілеттерін дамуын ескерген жөн.

Қазақ тілі сабағында оқушылардың сауаттылығын қалыптастыруда тіл үйрену қабілеттерін жетілдіру үшін интернет-технологиясын қолдану керек болашақ үшін маңызы өте зор. Қазақ тілі пәнің функционалды-коммуникативтік грамматикасы — оқушылардың функционалды сауаттылығын қалыптастырады. Жеке тұлға қалыптастыруда қазақ тілін оқыту арқылы оқушылардың функционалды сауаттылығын дамыту басты мақсат.

Жоғары деңгейде білім алып, функционалды сауаттылығы жоғары оқушы – өмірде өз жолын адаспай табады, рухани құндылығы жоғары азамат болып өседі.

Бұл ұстаз үшін – зор абырой, әрбір мұғалім функционалды сауаттылығы жоғары тұлғаны қалыптастыруға ұмтылса еңбегінің ақталғаны.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. Оқушылардың функционалды сауаттылығын дамыту жөніндегі 2012-2016 жылдарға арналған ұлттық іс-қимыл жоспары (Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 25 маусымдағы № 832 Қаулысы).

2. Оразақынова Н., Кенжебаева Г. М. – «Оқушылардың функционалды сауаттылығын қалыптастыру жолдары» ғылыми мақаласы, 2012. – Б. 42

3. Вершловский С.Г., Матюшкина М.Д. Мектеп түлектерінің функционалды сауаттылығы // әлеуметтік зерттеулер, №5, мамыр 2007

4. Логвина И.А. Функционалды оқу дағдыларын қалыптастыру мәселелері // Халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция, Санкт-Петербург, 21-22.04.2011. мақалалар жинағы

ЗЕРТТЕУШІЛІК ӘНГІМЕ МАТЕМАТИКА САБАҚТАРЫНДА ОҚУШЫЛАРДЫҢ КОММУНИКАТИВТІК ДАҒДЫЛАРЫН ДАМУ ТӘСІЛІ РЕТІНДЕ

Карбаев Тулеген Джумабекович,
«ПШО» ЖМ Қостанай қ. Филиалының
тренері, Қостанай қаласы

Аннотация

Көптеген мұғалімдер бойынша математика сабақтарында оқушылардың коммуникация дағдылары төмен деген пікірлерін білдіреді. Мақалада осы мәселені шешу жолдарының бірі ретінде зерттеушілік әңгіменің коммуникация дағдыларын дамытуға әсерін бақылау бойынша өткізілген зерттеу нәтижелері берілген.

Аннотация

Многие учителя высказывают мнение о том, что у учащихся слабо развиты навыки коммуникации на уроках математики. В статье приведены результаты исследования влияния исследовательской беседы на развитие коммуникативных навыков как одного из путей решения данной проблемы

Abstract

Many teachers express the opinion that students have poorly developed communication skills in mathematics lessons. The article presents the results of a study of the influence of an exploratory talk on the development of communication skills as one of the ways to solve this problem.

Түйінді сөздер: зерттеушілік әңгіме, математика, сабақ, коммуникация..

Ключевые слова: исследовательская беседа, математика, урок, коммуникация.

Keywords: exploratory talk, mathematics, lesson, communication.

Математиканың мектепте оқытылатын басқа пәндерден басты айырмашылығы болып қоршаған ортаны құрайтын заттарды емес, ол заттарға тән сандық қатынастарды және кеңістіктік пішіндерді зерттейді. Математика пәнінің мұғалімдерінің алдында оқушылардың санасындағы бұл пәннің өмір мен күнделікті тәжірибеден алшақтығы, формалдығы туралы ойларын өзгерту деген күрделі мәселе тұр. Алайда, математика пәнінің мұғалімдері оқушыларды тәрбиелеу үдерісінде математикалық сауаттылықтың бір компоненті болып табылатын «аргументтерді келтіру дағдысына» көңіл аударады. Математиканы оқи отырып, оқушылар өз өмірлерінде алғашқы рет жауаптарын толық түсіндіру және дәлелдеу талаптарымен кездеседі. Алғашқы кезеңде бұл талап оқушыларды таң қалдырады, қорқытады, қажет емес деп көрінеді. Бірақ уақыт өте келе олар оған де үйренеді. Біз үшін ең бастысы болып – оқушылардың бір-бірінің жауаптарын сыни қабылдауға үйрету. Яғни, сыныптың немесе топта жұмыс жасағанда

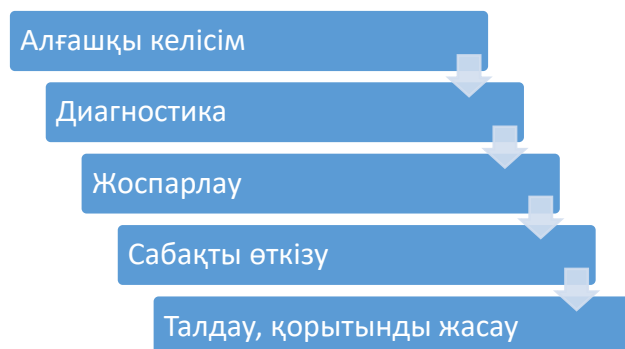
есептерді шешу кезінде дәлелді сөйлеу кезінде, басқа оқушылар мүмкін сұрақтарын ойлап отырып, оларды қоя алулары керек. Ал ондай сұрақтарға толық жауап берген оқушы өзінің жеңісін сезініп, одан әрі жұмыс жасауға ынтасы арта бастайды. Сонымен қатар, ол оқушы өзінің жеңіске логикалық аргументация көмегімен жеткенін де түсіне бастайды. Бірақ осындай жеңіске жету үшін оқушыға сөйлеуге машықтану керек. Ондай дайындық білім алушыға өз ойын логикалық және дәйекті түрде жеткізуге үйретеді.

Осы іс-әрекеттегі зерттеуді бастауға мұғалімдердің математика сабақтарында оқушылардың сөйлеу дағдылары дамымағаны туралы сөздері алғышарт болды. Мысалы, мұғалімдер келесі пікірлерді білдірді: «Оқушылар математика сабақтарында өз ойларын жеткізе алмайды», «Тақтаға шыққанда есептерді үндемей шығарады», «Есептің шартын ауызша айтқанда түсінбей қалады, өрнектерді жазып ала алмайды». Сонымен қатар, оқушылардың сөйлеу дағдыларына жаңартылған білім мазмұнының бағдарламаларында да талаптары бар. Олар **«Математика», «Алгебра» және «Геометрия» пәндерін оқытудағы тілдік мақсаттар** бөлімінде жазылған: Әр пәннің өзінің жеке сөйлеу стилі бар, оны нақты пәннің **«академиялық тілі»** деп атауға болады.

Осының бәрін ескере отырып, мектеп мұғалімдерімен келісе отырып, алдымызға келесі мақсатты қойдық: Мұғалімдерге математика сабақтарында оқушылардың коммуникативтік дағдыларын дамыту үшін зерттеушілік әңгімені ұйымдастыру жолдарын анықтауда қолдау көрсету.

Осы мақсатқа қол жеткізген кезде мұғалімдер оқушылардың сөйлеу дағдыларын дамыта алады деп сенеміз. Бұның нәтижесінде оқушылар өздерінің ойларын дұрыс, дәйекті сөйлей алуға, өзінің пікірін дәлелдей алуға, ересектермен және құрдастарымен қарым-қатынасқа түсуге үйренеді.

Мектеп мұғалімдерімен жұмыс келесі алгоритм бойынша өтті:

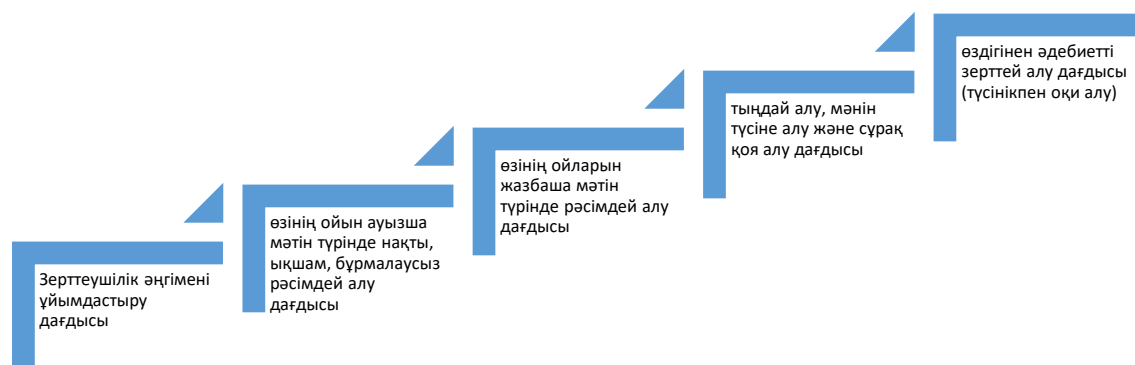
Алғашқы кезеңде жұмыс тәртібі мен рәсімдері туралы келісімге қол жеткізілді және болашақ зерттеу гипотезасы анықталды. Сонымен қатар теориялық материалдарымен танысу өтті. Мысалы «Зерттеушілік әңгіме» анықтамасымен таныстық: «Зерттеушілік әңгіме – мұғалімдердің оқушыларды әңгімеге тарту кезінде дамыту қажет болып табылатын әңгіменің түрі. Зерттеушілік әңгіме барысында оқушылар өз сыныптастарымен шағын топтарда жұмыс істейді. Оларда ортақ проблема болады, бұл мәселе бойынша бірлескен түсінік қалыптастырады; идеялармен пікір алмасып, бір-бірінің идеяларын талқылайды, баға береді; ұжымдық білім мен түсінікті қалыптастырады. Басқаша айтқанда, оқушылар бірге ойланады. Оқушылар зерттеушілік әңгімеге тартылғанда, өз ойларын дауыстап айтады; болжамдар ұсынып, талқылайды. Талқылау кезінде олар «мүмкін», «егер», «бәлкім» деген сияқты сөздерді қолданып, өз идеясын дәлелдеу үшін «сондықтан» деген сөзді пайдаланып, топ тарапынан қолдау қажет болғанда «Солай емес пе?» деген сұраққа сүйенеді.» [1]

Сонымен қатар мұғалімдермен бірге «Коммуникация» ұғымы мен оның түрлері туралы түсініктер зерттеуге қатысушылардың барлығы да бірдей түсінетініне көз

жеткізілді. Осының нәтижесінде коммуникация дағдыларының төрт түрін ажыратады деген тұжырым негізге алынды:

- > өзінің ойын ауызша мәтін түрінде нақты, ықшам, бұрмалаусыз рәсімдей алу дағдысы;
- > өзінің ойларын жазбаша мәтін түрінде рәсімдей алу дағдысы;
- > тыңдай алу, мәнін түсіне алу және сұрақ қоя алу дағдысы;
- > өздігінен әдебиетті зерттей алу дағдысы (түсінікпен оқи алу). [2]

Бұл ортақ шешім негізінде келесі гипотеза тұжырымдалды: «Зерттеушілік әңгіме түріндегі диалогты ұйымдастыру арқылы математика сабақтарында оқушылардың төрт коммуникация дағдыларын дамыту» (Сурет 1)

Сурет 1. Математика сабақтарында Зерттеушілік әңгіме түріндегі диалогты ұйымдастыру жолы.

Келесі қадамда оқушылардың коммуникация деңгейін анықтау үшін келесі сауалнама көмегімен анонимді диагностика өткізілді:

Құрметті оқушылар!

Сауалнаманың келесі сұрақтарына жауап беріп, өздеріңнің топта атқаратын жұмыстарыңды бағалаңдар

Талдау үшін келесі шәкілді қолданыңдар

5 - әрдайым,

4 – жиі,

3- кейде,

2 - сирек,

1 - жоқ.

Таңдаған жауаптарыңды дөңгелетіп қойыңдар

Кесте 1 Оқушылардың коммуникативтілік дағдыларын анықтауға арналған сауалнаманың түрі

Ном ер	Сұрақтар	өзін-өзі бағалау				
1	Келесі жағдайларда өзіңізді жайлы сезінесіңдер ме?					
	таныс топта жұмыс істегенде					
	таныс емес топта жұмыс істегенде					
2	Тапсырма орындағанда топта жұмыс істеу ұнайды ма?					
3	Топта пікіріңді қаншалықты жиі тыңдайды?					

4	Топтың басқа мүшелерінің пікірін қаншалықты жиі тыңдайсың?				
5	Ұжымдық талқылау барысында өз пікіріңді өзгерте аласың ба?				
6	Басқа балаларға сенімен бірге топта жұмыс істеу ұнайды ма?				
7	Бірлескен жұмыс барысында туындайтын кекілжің (конфликт) жағдайларды баса аласың ба?				
8	Тотық жұмысты қорғауға қаншалықты жиі қатысасың?				
9	Бірлескен жұмыстың соңғы мақсатын қаншалықты нақты түсінесің?				
10	Топтың бірлескен мақсатына барысында өзіңнің рөліңді, міндетіңді әрдайым анықтай аласың ба?				
11	Топтық тапсырманың өзіңе қатысты бөлігін әрдайым сапалы орындайсың ба?				
12	Жалпы тапсырманың өзіңе қатысты бөлігін әрдайым өзің орындауға тырысасың ба?				
13	Өз команданың соңғы нәтижесіне жетуге әрдайым қызығушылық білдіресің бе?				
14	Команданың жалпы нәтижесі үшін жауапкершілікті сезінесің бе?				
15	Команданың басқа мүшелерін оқытуда қаншалықты жиі көмектесесің?				
16	Топтың басқа мүшелерінен қаншалықты жиі қолдау, көмек аласың?				

Сауалнама сұрақтарын келесі бағыттарды анықтауға мүмкіндік береді

- Ұжымдық тапсырманы орындау үшін әрбір қатысушының жауапкершілік дәрежесін – № 8, 11, 13, 14 сұрақтар;

- Топ мүшелерінің қарым-қатынасының дәрежесін – № 3, 4, 5, 15, 16 сұрақтар;

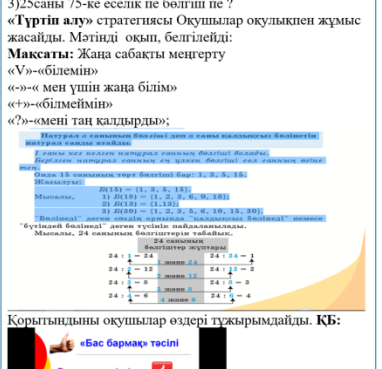
- Психологиялық жайлылық дәрежесін - № 1а, 1б, 6, 7 сұрақтар;

- Ұжымдық жұмысқа тартылу дәрежесін - № 2, 9, 10, 12 сұрақтар.

Сауалнама қорытындысы бойынша оқушылардың математика сабақтарындағы коммуникация деңгейі төмен екендігі тағы да расталды. Осы деректер зерттеудің бастапқы индикторы ретінде қолданылды.

Үшінші кезеңде болашақ сабақтар жоспарланды. Осы кезде тренердің рөлі – мұғалімдерге коуч болу болып табылды. Осы позициядан мұғалімдерге көмек көрсетудің бір жолы ретінде **сұрақтар қою** болып табылады. Коуч позициясынан мұғалімдердің рефлексиясын дамытуға бағытталған жеті ең жиі қойылған сұрақтар: *«Сіз бұл туралы не білесіз?»*, *«Оны қолдану тәжірибеңіз қандай?»*, *«Оны тағы қандай жағдайларда қолдануға болады?»*, *«Қандай қорытынды жасадыңыз?»*, *«Келешекте оны қалай жүзеге асыра аласыз?»*. Осы сұрақтар көмегімен, мұғалімдердің берген кері байланыстары бойынша, өткен тәжірибесіне сүйене отырып, жаңа қорытындылар жасауға мүмкіндік берілді. Сабақтарды жоспарлау барысында коммуникацияның төрт дағдысын дамытатын тапсырмалар құрастырылды. Төмендегі кестеде олардың мысалдары келтірілген:

Кесте 2 Коммуникация дағдыларын дамытуға бағытталған тапсырмалары бар жоспарлардың үзінділері

<p>Өзінің ойын ауызша мәтін түрінде нақты, ықшам, бұрмалаусыз рәсімдей алу дағдысы;</p>	<p>Өзінің ойларын жазбаша мәтін түрінде рәсімдей алу дағдысы;</p>						
<p>тапсырмалар жазылып тұрады, әр топтан кезектесіп бір-бір оқушыдан шығып тақтада жазылған бөліктегі оқын келіп өз тобының мүшелеріне айтады, топ мүшелері өздеріне жазып алады.</p> <p>А) Әр топтан бір оқушыдан кезектесіп, тақтада жазылған бөліктерді оқып келіп, өз топ мүшелеріне жазғызады</p> <p>1-топ: $\frac{1}{2}$ үштен екі; $\frac{1}{100}$, $\frac{5}{6}$ он бірден жеті</p> <p>2-топ: алтыдан бес; $\frac{8}{7}$; $\frac{12}{12}$ тоғыздан бес; жиырмадан он жеті</p> <p>3-топ: алтыдан бес; $\frac{8}{7}$; $\frac{12}{12}$ тоғыздан бес; жиырмадан он жеті</p> <p>Тақтада А4 жапсырылған тапсырмалар</p>	<p>б) 0,41;</p> <p>в) 2,004</p> <p>2. Оңдық бөліктегі жазыңдар:</p> <p>а) жеті бүтін мыңнан он тоғыз;</p> <p>Жауабы: _____</p> <p>ә) бес бүтін жүзден жиырма жеті.</p> <p>Жауабы: _____</p> <p>Оларды аралас сан түрінде жаз.</p> <p>Бағалау: топтар бірін-бірі бағалайды</p> <p>Тапсырма №2</p> <p>Разрядтағы цифрлар неше бірлік, ондық, жүздік, біклік мың, ондық мың, жүздік мың бар екенін көрсетеді және осы сан шығу үшін оларды қосу керек.</p> <table border="1" data-bbox="957 604 1356 672"> <tr> <td>62</td> <td>6 ондық</td> <td>60 + 2</td> </tr> <tr> <td></td> <td>2 бірлік</td> <td></td> </tr> </table>	62	6 ондық	60 + 2		2 бірлік	
62	6 ондық	60 + 2					
	2 бірлік						
<p>Тыңдай алу, мәнін түсіне алу және сұрақ қоя алу дағдысы;</p>	<p>Өздігінен әдебиетті зерттей алу дағдысы (түсінікпен оқи алу).</p>						
<p>Жұптық жұмыс</p> <p>Жаңа тақырыпты өз бетімен меңгеру тапсырмалары</p> <p>Кітапта берілген мәліметтерді 240 -244 беттердегі оқиды</p> <p>Сұрақ - жауап арқылы бағалау</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дөңгелек диаграмма салу үшін не білу қажет? 2. Секторға бөлу үшін нені білу керек? 3. Бағанды диаграмма салу үшін не білу қажет? 4. Сызықты диаграмма салу үшін не білу қажет? <p>Жаңа тақырыпты өз бетімен меңгеру тапсырмалары</p>	<p>3) 25 саны 75-ке еселік не бөлінгі не ?</p> <p>«Түртін алу» стратегиясы Оқушылар оқулықпен жұмыс жасайды. Мәтінді оқып, белгілейді:</p> <p>Мақсаты: Жаңа сабақты меңгерту</p> <p>«V»-«білемін»</p> <p>«>»-« мен үшін жаңа білім»</p> <p>«+»-«білмеймін»</p> <p>«?»-«мені таң қалдырды»;</p> <p>Корытындыны оқушылар өздері тұжырымдайды. ҚБ:</p> <p>«Бас бармақ» тәсілі</p> <p>Барлығын түсіңіз</p>						

Төртінші кезеңде жоспарланған сабақтар өткізілді және әрбір сабақ бақыланды. Бақылау кезінде оқушылардың ата-аналарының келісімі бойынша фото және бейне түсірілім жүргізілді. Сабақтан кейін оқушылардан кері байланыс алынды. Яғни, зерттеу барысы туралы сандық және сапалық деректер жинақталды.

Бесінші кезеңде өткен сабақтардың нәтижелері талдаудан өткізілді. Алынған деректерді талдау нәтижесінде зерттеу тобының мүшелері өткізілген іс-шаралар күтілген нәтижеге қол жеткізуге мүмкіндік берді деген қорытындыға келді. Оқушылардың пікірлері бойынша де осы зерттеу шеңберінде өткен сабақтардың мазмұнын толығырақ ұққандары аталды. Сонымен, топ мүшелері зерттеу гипотезасы ақиқат болды деген қорытындыға келді. Яғни, зерттеушілік әңгіме арқылы оқушылардың бойында коммуникацияның төрт дағдысын дамыту – тиімді жолдардың бірі.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. Педагогикалық шеберлік орталығы. «Тиімді оқыту мен оқу» Қазақстан Республикасы педагог қызметкерлерінің біліктілігін арттыру бағдарламасы бойынша «Мұғалімге арналған нұсқаулық». Астана, 2016. 201 б.
2. Запятая О.В. Формирование и мониторинг общих умений коммуникации учащихся: методическое пособие. Красноярск: Торос, 2007. 136 с.

ЖАҢАРТЫЛҒАН БІЛІМ МАЗМҰНЫ БОЙЫНША ҚАЗАҚ ТІЛІН ОҚЫТУДАҒЫ ЖАҢА ӘДІС-ТӘСІЛДЕР

Қараулова Қорлан Мизамқызы,
Нұрахметова Айгүл Баязитқызы,
Төретаева Жазира Сардарқызы
қазақ тілі мен әдебиет мұғалімдері
Қостанай қаласы

Аннотация

Өзектілігі. Мақсаты. Мақалада, жаңартылған білім мазмұны бойынша инновациялық технологиялар мен әдіс-тәсілдерді өз тәжірибесінде қолдану керектігі жайлы айтылған. Қазіргі заман талабына сай ұстаз – жаңашыл, көкірегі ояу, ізденімпаз, жан-жақты білікті, өз ісінің шебері болуы маңызды.

Аннотация

Актуальность. Цель. В статье говорится о том, что инновационные технологии и методы по обновленному содержанию образования должны использоваться в своей практике. Важно, чтобы учитель, должен соответствовать современным требованиям, – быть новатором, исследователем, разносторонне развитым, мастером своего дела

Abstract

Relevance. Aim. The is about using innovative technologies and methods for the updated content of education in practice. It is important for teachers to follow modern requirements. Teachers should be novel researchers, well-developed in different spheres and master of his craft.

Түйінді сөздер: педагог, оқушы, шебер, жаңашыл, кері байланыс, білімді, жаңарту.

Ключевые слова: педагог, ученик, мастер, инновация, обратная связь, образованный, обновление.

Keywords: a teacher, a pupil, master, innovation, feedback, educational, updated.

Қазақстан Республикасы әлемдегі бәсекеге қабілетті 50 елдің қатарына ену жолында. XXI ғасыр – білім мен ғылымның ғасыры. Оқушылардың білім сапасын көтеру – қазіргі өзекті мәселердің бірі. Сондықтан да осы салада батыл қадамдар жасалып, өзгерістер енгізілуде. Жаңа бағдарламада оқушылардың пәнге деген қызығушылығын арттырады, оқуға қабілетін жақсартады. Білім беру негізін түсіну, ойлануға жүйелі білім беру, өзінің шығармашылық жұмысын жетілдіріп отыру, кеңістіктік ойлау қабілетінің болуы, ақпараттық – коммуникациялық технологияны дұрыс меңгеру қажет. Орта білім беру жүйесінде әлемдік жоғары деңгейге қол жеткізген анағұрлым танымал оқыту әдістемелері арасында сындарлы (конструктивті) теориялық оқытуға негізделген тәсіл. Сондықтан оқыту мен оқудың қазіргі заманғы әдістері мен мұғалімнің күнделікті тәжірибесі және кәсіби мән– мәтінмен өзара байланыста қарастырылады.

Тәуелсіз еліміздің болашағы жастардың қолында. Әйтсе де оған дұрыс бағыт бағдар берушінің бірі ата – ана болса, тағы бірі ол – біз, яғни мұғалім. Осы өркениетке бастар жолдың бастауы – мектеп десек, мектептің басты тұлғасы, жүрегі – мұғалім. Мектеп жұмыс пен оқушы жетістіктерін өрістеуіндегі негізгі тұлға – ұстаз болғандықтан, ал сол ұстаз заман талабына сай болу үшін әрқашан ізденуді, білімдерін жетілдіруді, жан-жақты білікті болуды талап етеді.

Жаңаша білім берудің жетекші мақсаты әрбір ел үшін маңызды болыптабылатын рухани, мәдени және адамгершілік құндылықтарының негізінде жастарды өз елінің мәдениетін құрметтеуге тәрбиелеу; екіншіден – жастарды жылдам өзгеріп жатқан әлемде өзіне сенімді және табысты болуға мүмкіндік беретін дағдылары мен түсініктерін дамытуға, өмірлік жағдайларда өз білімдерін қолдануға ықпал тигізетін сыни тұрғыдан ойлауға үйретуді қамтиды.

Мұғалімнің міндеті – баланың өзіне деген сенімін арттыру, өзінтұлға ретінде сезінетіндей мүмкіндік ашу, өзін тұлға ретінде сезінген бала әрқашанда өмірде өз жолын таба алады.

Жиырмамыншы ғасырдың басында–ақ Дьюи мектептің оқушылар «тобы» қатарға құрылған парталармен бөлінген орындарда отыру үшін құрылған көңілсіз орын болып табылатындығын көре білген. Бұл, ол айтқандай, материалды тыңдаушылардың белсенді емес тобына бірқалыпта беруге болатындығының анық айғағы болды. Шындығында, ол сыныптарды бір нәрсе жасауға емес, «тыңдауға» арналған орын деп санады (1990). [1,б.52] Топтық жұмыстар оқушылардың белсенділігін, сенімділігін арттырады. Топқа бөлудің де өзінше мәні бар екенін оқушылар сабақ барысында түсіне бастады. Сабағымызда «Кең ауқымды дәріс» әдісін пайдаланамыз.Берілген тақырып бойынша өздеріне бұрыннан таныс ақпараттың тізімін дәптерлеріне жазу, содан соң жұпта талқылау, шағын топта және жалпы тақырып бойынша ақпаратты тақтаға жазу, оқушылар дәптерлеріне толықтырып жазып алады.Оқушылар тапсырма бойынша топпен бірлесе жұмыс жасады, өз ойларын ортаға салып постер арқылы қорғап шықты. Ол бұрын тек тыңдаушы болса,енді ізденуші, ойланушы, өз ойын дәлелдеуші, ал мұғалім осы әрекетке бағыттаушы, ұйымдастырушы.

Оқушыларды шығармашылық жұмысқа баулып, олардың белсенділіктерін, қызығушылықтарын арттыра түсу үшін шығармашылық қабілеттерін дамытуда әр түрлі әдіс – тәсілдерді қолдануға болады. Бұл бағдарлама жаңа буын оқулықтарының талаптарын жүзеге асыруда оқушылардың білім деңгейін көтеруде, балаларды шығармашылыққа баулуда, ойларын еркін айтуда, тез арада дұрыс шешімдер табуға атсалысатын бірден – бір тиімді бағдарлама деп есептейміз.

Бағдарламадан күтілетін нәтижелер оқушылардың қалай оқу керектігін үйреніп, соның нәтижесінде еркін, өзіндік дәлел-уәждерін нанымды жеткізе білетін, ынталы, сенімді, сынипікірқозғарастары жүйелі дамыған, сандық технологияларда құзырлылық танытатын оқушы ретінде қалыптасуынақамтиды. Тапсырма беру кезінде жаңаша әдіс-тәсілдерді пайдаланудың маңызы зор. [3, б.18]

Мысалы, біз бір сабағымызда РАФТ (роль/аудитория/ форма/тақырып) әдісінпайдаландық.

- оқыған мәлімет бойынша өз ойын талдайды ;
- проблема бойынша өз көзқарасы бойынша рефлексия жасай алады;
- ұсынылған проблема бойынша өз көзқарасын шығармашылық тұрғыдан көрсете алады;
- сыныптастарына ұсынылған проблема туралы өз елестетуін жеткізе алады;
- таным әрекеті процесінде қарым-қатынас шеберлігі артады.

Выготскийдің оқытудағы сөздің, сөйлеудің негізгі рөлі туралы пікірі эмпириялық зерттеуде қолдау тапқан. Барнс (1971) сыныпта тіл қаншалықты қолданылса,оқушылардың оқуына соншалықты әсер ететінін айтады. Барнс оқытудың мұғалімді селқос тыңдағанда ғана емес, вербальды құралдарды қолдану нәтижесінде, яғни сөйлесу, талдау және дәлелдеу барысында жүзеге асатынын көрсетті. [1, б.39]

Сындарлы оқыту нәтижесінде мұғалім мен оқушыда мынадай жетістіктерді байқауға болады:

- Жұмысына қызығушылық танытады;
- Жоғары нәтижеге жетуге ұмтылады;
- Озық ойлы оқушы қалыптастырады;
- Шығармашылық бағытта жұмыс жасайды;
- Жеке қабілеттерін айқындап отырады;
- Әр оқушыныңізденімпаздық қабілеті дамиды;
- Жұпта,топта бірлесіп жұмыс істей алады;

- Бір – бірінің сөзін тыңдайды, құрметтеуге үйренеді;
- Оқушының жеке қабілеті айқындалады;
- Еркін қиялдайды, сергиді. [2, б.20]

Сабақты қорыту кезеңінде бағалау критерийлері жазылған парақшалармен бағалау жүргізіледі. Қалыптастырушы бағалау, соныменбірге оқушылардың бірін – бірі бағалауыжүзегеасты. Оқушыларға да ең ұнағаны осы тәсіл болды, себебі оқушылар өз деңгейлерін білді. Сабақта кері байланыс жүзеге асты.

Зерттеу нәтижесінде Бағдарламаның оқыту мен оқудағы жаңа тәсілдерінің тиімділігі :

1.Бір – бірінің пікірін тыңдайды, ынтымақты қарым-қатынастың негізі қаланады.

2.Өзін жеке дара тұлға ретінде тануға жол ашуға, бір – біріне құрметпен қарауға ұмтылады.

3.Өз ойын ашық, еркін айтуға , пікір алмасуға, бірін – бірі бағалауға, мұғаліммен еркін сөйлесіп, пікір алмастырады .

4.Достарының ойын тыңдай отырып, проблеманы шешу жолдарын іздестіріп, қиындықты шешуге көмектеседі .

5. Белсенді шығармашылықпен ойлаудың негізі қаланады .

Выготскийдің айтуына қарағанда, «баланың мәдени дамуындағы кез келген қызмет екі түрлі келбетте сахнаға екі мәрте шығады: біріншісі-элеуметтік, содан соң – психологиялық санат ретінде баланың жан дүниесінде көрініс табады». Бұны осы дәрежеде ерікті зейінге, логикалық жадыға және түсініктердің қалыптасуынақолдануға болады. [1, б.27]

Әр сабақтың соңында«Қабырғагазеті» әдісін пайдаланып көрдік. Бір күнгі бір сабақтағы тақырыптарды орындап болған соң, оқушылар кіші топтарда түрлі-түсті қағаздардан өздерінеұнаған түсті таңдап, өзәсерлерін, пікірлерін, өз сезімдерін білдіреді. Көңіл-күй парақшаларына смайликтер қыстыру арқылы да сабақтан алған әсерлерін білдіреді. Кейбір оқушылар сабаққа дейінгі көңіл-күйі қобалжулы болса, осы жаңа әдіс бойынша өткізілген сабақ арқылы көңіл-күйінде өзгешелік болғандығын жасырмай смайлик арқылы білдірді.

Қорыта айтқанда, оқушылардың білетіндігін және білмейтіндігін анықтау үшін түсіністікпен қарау керек.

Оқушылар қысқағана жауап беретін мұғалімнің сұрағымен салыстырғанда диалогтік сұхбаттасуда мұғалімдер де, оқушыларда білім алуға қомақты үлес қосатын өзара іс-қимылдың шын мәніндегі тиімді түрі болып табылады.

Балалар өзінің түсінігін өзіндік зерттеулері мен элеуметтікөзара байланысқа сәйкес құратын белсенді білім алушылар болып табылады. Осы жаңа әдіс тәсілдерді пайдалану арқылы оқушыларды шынайылыққа, өзіне деген сенімділікке тәрбиелейміз. Біздің болашағымыз – жастар, сондықтан олардың сапалыбілім алуына бар күш жігерімізді жұмсауымыз керек.

Қазақстанның көркеюі үшін оқушылардың ынтасын арттырып,қабілетін ашып, оларды оқыту барысында дамыту өте маңызды.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. Мұғалімге арналған нұсқаулық ІІІ деңгей. – Астана. 2013.
2. Жексенбаева Ұ. Жеке тұлғаның дарындылығы. // «Қазақстан мектебі» - №4, 2007.
3. Қазақ тілі мен әдебиеті сабағында жаңа ақпараттық технологияларды қолдану. – Астана. 2017.
4. Қазақ тілі мен әдебиеті. №3, 2016.

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ АКТИВНЫХ МЕТОДОВ И МЕТОДИЧЕСКИХ ПРИЕМОВ В ПРЕПОДАВАНИИ ХИМИИ, ГЕОГРАФИИ И БИОЛОГИИ ПО ОБНОВЛЕННОЙ ПРОГРАММЕ

Карпычева Татьяна Михайловна,
средняя общеобразовательная школа №4
город Аркалык

Аннотация

Мақалада автор орта мектептегі жаңартылған бағдарлама бойынша химия, биология, география пәндерін оқытуда қолданатын әдістері мен әдістемелік тәсілдерін баяндаған. Химия, биология, география сабақтарында білім берудің жүйесіндегі ең тиімді түрлі педагогикалық технологияларды көрсеткен: проблемалық оқыту, дамыта оқыту, логикалық ойлауын дамыту, модульдық оқыту, деңгейлік, компьютерлік оқыту, ойын технологиялары. Әр әдіс немесе технология дидактикалық материал негізінде қарастырылған. Мектеп, лицей, гимназия мұғалімдеріне арналған.

Аннотация

В докладе изложены методы и методические приемы, которые автор использует в преподавании химии, биологии и географии по обновленной программе в средней школе. На уроках химии, биологии, географии для более эффективной организации образовательного процесса учителем используются разные педагогические технологии: проблемного обучения, развивающего обучения, развития логического мышления, КСО, модульного обучения, уровневой дифференциации, компьютерного обучения, игровые технологии. Каждый метод или технология рассматривается на дидактическом материале. Рекомендуется для учителей школ, лицеев, гимназий.

Abstract

The report outlines the methods and teaching methods that the author uses in the teaching of chemistry, biology and geography according to the updated program in secondary school. At the lessons of chemistry, biology and geography for effective organization of the educational process, the teacher uses different pedagogical technologies: problem-based learning, developmental learning, development of logical thinking, CSR, modular learning, level differentiation, computer learning and gaming technology. Each method or technology is considered on the didactic material. It is recommended for teachers of schools, lyceums, gymnasiums.

Түйінді сөздер: *әдістер, әдістемелік тәсілдер, логикалық ойлау, технологиялар, тиімділігі*

Ключевые слова: *методы, методические приемы, логическое мышление, технологии, эффективность.*

Key words: *methods, teaching methods, logical thinking, technologies, effective learning.*

Нынешний век – это время не только социально-экономических преобразований в Казахстане, но и стремление к качественному образованию. Каждый молодой человек сейчас понимает, что только глубокие знания помогут преодолеть все трудности экономического характера, финансовый и духовный кризис. Перед образованием поставлена задача, чтобы молодёжь получала такие знания, которые позволили бы молодым людям производить экономические преобразования в нашей стране, укрепили бы духовный потенциал каждого человека. «Высокий динамизм общества, большой поток информации, сложные отношения между людьми предполагают», что современная молодёжь должна всю свою жизнь учиться, чтобы шагать в ногу со временем. Казахстан стремиться войти «в число 50-ти наиболее конкурентоспособных стран мира» [1, с.25].

Нашему государству необходимо развивать науку, производство, информационные технологии, чтобы осуществить свои амбициозные планы. А для всего этого следует произвести изменения в системе образования. Высокий уровень развития страны зависит от качества знаний, которые приобретают молодые люди в школе и в

вузе. Молодёжь осознала, что необходимо постоянное самообразование. Переход на 12-летнее образование, новая методика преподавания должны способствовать воспитанию нового поколения молодых людей, обладающих качественно новым уровнем знаний.

На совсем новом методическом уровне ведётся преподавание в 1-8 классах.

На уроках химии, биологии, географии для более эффективной организации образовательного процесса учителем используются разные педагогические технологии: проблемного обучения, развивающего обучения, развития логического мышления, КСО, модульного обучения, уровневой дифференциации, компьютерного обучения, игровые технологии. Они позволяют так организовать учебный процесс, чтобы ученики смогли получать знания на более высоком уровне. Сейчас школа создаёт все условия для развития умственных способностей школьника, формирует у него навыки, умения трудиться творчески, интеллектуально.

Во время изучения химии, биологии, географии создаются условия для дифференцированного обучения учеников. Одним эти предметы даются легко, а у других появляются трудности при их изучении. Учитель, готовясь к урокам, учитывает интересы детей, наклонности, их способности. После изучения темы и выполнения ряда заданий одни дети, более медлительные в своём развитии, выбирают задания репродуктивного характера, решают задачи по шаблону. Другие ребята, которым интересны эти предметы, выбирают задания и задачи, которые требуют выполнения разных логических операций, Они стремятся найти свой способ решения задачи, проблемы определённого задания. Не все дети одинаково легко запоминают учебный материал, даже после повторения. На уроке можно применять определённые упражнения, которые помогают запомнить понятия, термины. Подобные задания можно применять на уроках химии, географии. Вот примеры таких упражнений по мнемотехнике на уроках биологии.

1. Для того, чтобы запомнить систематические категории животных, можно предложить ученикам запомнить фразу:

Царский Терем Кто Откроет Сразу Рыцарем Вернётся.

Царство тип класс отряд семейство род вид [7,с.12]

2. Дети, запомнив слово – ассоциацию «лимпопо»,спустя время могут вспомнить пройденный материал:

Лимпопо - Лист Имеет Механическую Покровную Образовательную

Проводящую Основную ткани.[7,с.115]

3. По систематике растений можно запомнить предложение, где первая буква каждого слова указывает на последовательность расположения названий групп растений.

Цирк Огромный Купол ПёстрыйСловно Радугу Вознёс.

Царство, Отдел, Класс, Порядок, Семейство, Род, Вид.[7,с.87]

На уроке естествознания можно использовать прием акростиха: стихотворение в котором начальные буквы строк образуют какое – либо слово или фразу. Например:

«Лазурный день

Угас, угас,

Ночная тень

Ах, скрыла нас» - Луна

Эти упражнения, с одной стороны, развивают память, внимание, а, с другой стороны, вызывают интерес к изучению предмета, их можно использовать на уроке в классах, где сидят дети с разным уровнем восприятия.

У учителя всегда много разных методических приёмов, которые он использует для активизации мыслительной деятельности учащихся, пробуждая интерес к материалу урока.Современный урок состоит из 3-х этапов: вызов, осмысление, рефлексия. На всех

этапах урока учитель использует индивидуальную работу, работу в парах, групповую работу и определённые методические приёмы. На первом этапе урока во время проверки домашней работы можно использовать такие приемы, как: «тихий ответ» для стеснительных детей или во время фронтального опроса, диалог с просьбой развить мысль, сверка с эталоном, ответ-монолог с рецензией этого ответа другим учеником, «телефонный разговор» по теме между сильным и слабым учениками, «расточитель чернил» для проверки терминов и понятий. На уроке географии при проверке домашнего задания по теме «Картография и географические базы данных» используется прием «расточитель чернил». За 1 минуту ученик должен написать как можно больше понятий и терминов: карта, масштаб, координаты, параллели, меридианы и тд. Затем предложить взаимопроверку в паре. Разнообразные виды проверок заставляют ребят более серьёзно относиться к подготовке домашнего задания, искать «изюминки» в нём, чтобы удивить и товарищей, и учителя, показать свой интерес к данной теме, глубину знаний.

До знакомства с новым материалом нужно вспомнить предыдущий. Можно предложить прием ассоциаций, игру «крокодил». Урок химии по теме «Предмет химии». Игра «Крокодил»: слова для отгадывания записаны на карточках. Ученик выбирает карточку с соответствующим наименованием химической посуды и ее показывает жестами и мимикой.

- колба
- пробирка
- мерный цилиндр

Эти задания позволяют выявить уровень подготовки, глубину понимания материала, заинтересованность детей в изучении данной темы.

На этапе изучения нового материала перед учениками ставят задачи, проблемы, ответы на них ребята получают в результате самостоятельного добывания знаний. Здесь обязательна групповая работа. В одной группе объединены сильные и слабые ученики. Вместе они решают проблемы, разбирают проблемные ситуации, находят варианты ответов, выбирая из них самый оптимальный. При необходимости проводят работу с использованием аналогий. При изучении темы 7 класса «Природные кислоты и щелочи», рассматривая опыт иллюстрирующий действие индикатора на растворы гидроксида натрия, учащиеся приходят к выводу, что аналогичный эффект будет иметь место и при применении индикатора к растворам других щелочей. Точно также с кислотами [12,с.56].

Для решения проблемы по новой теме ученики пользуются как учебником, так и дополнительной литературой, которую находят в интернете. Во время работы по теме, полученной ребятами, на уроках химии, биологии, географии используются разные формы: составляются опорные конспекты, планы, алгоритмы, таблицы. Хорошо себя зарекомендовал на этапе осмысления метод case-study – совместными усилиями группы учащихся проанализировать ситуацию – case, возникающую при изучении данного материала, и выработать практическое решение [11,с.45]. Пример: кейс-стади на уроке химии при изучении темы «Классификация химических элементов».

1. Проблема: почему возникла необходимость в классификации химических элементов?

2. Вопросы к тексту:

А) что предложил Й.Берцелиус?

Б) что такое триады? Кто автор?

В) почему закон октав Ньюлендса оказался не совсем точным для построения Периодической системы?

Г) что взял за основу своей классификации Д.И Менделеев?

3. Средства решения проблемы: учебник химии, энциклопедии, Интернет и тд.

Другой не менее интересный метод на уроке географии – SWOT. Пример: SWOT – анализ почв Казахстана.

Сильные стороны (+):

- черноземы 25,5 млн га
- каштановые почвы 90,6 млн га
- содержание гумуса 8% до 4%

Слабые стороны (-):

• бурые и серо – бурые почвы занимают 120 млн.га или 44% территории Казахстана

- гумуса 1-2%

Возможности (+):

- земледелие на бурых и серо – бурых почвах возможно только при орошении

Угрозы (-):

- экологический ущерб – ветровая и водная эрозия
- бессистемная эксплуатация земельных ресурсов человеком

Во время закрепления материала производится обмен вопросами, придумываются задания, задачи; для применения новых знаний проигрываются изменённые ситуации, используется интеллектуальный марафон. Для закрепления используют как групповую работу, так и работу в парах. Например: «Дерево предсказаний» на уроке химии и биологии 7 класса при изучении темы «Химические элементы в организме человека» [13,с.12].

- Ствол дерева – тема урока
- Ветви – это вещества в организме (белки, жиры, углеводы)
- Листья – это элементы, из которых образованы вещества (азот, углерод, кислород и тд), а также термины свойственные этим веществам.

Интересные методические приёмы можно использовать на уроках обобщения и систематизации знаний. Это такие приёмы, как:

- групповая работа с разными заданиями,
- проектная работа,
- моделирование,
- учебные игры,
- обобщающие схемы, таблицы
- карта открытия закона,
- конструирование разных способов выполнения задания.

Следует поощрять исследовательскую работу учеников, имеющую межпредметные связи, найти возможность ознакомить их с техникой и технологией экспериментальной работы, алгоритмами решения практических задач, обработки первоисточников и справочных материалов [11, с.52]. В 7 классе на уроке географии ученики получают задание разработать проект творческого характера : самостоятельно, подобрав дополнительную литературу, изучить растительный, животный мир Арала, а также его экологию . Класс делится на 3 группы и получает задания. 1 группа - изучить особенности растительного мира Арала, 2 группа – особенности животного мира Арала, 3 группа – влияние промышленности и людей на природу Аральского моря. По заданной теме ученики работают самостоятельно в течение недели, итоговой работой является написание письма друзьям об Арале, а затем на уроке проводится конкурс на лучшее письмо. Эти письма, написанные учащимися, должны показать уровень знаний по теме, умение работать с литературой, исследовать данный материал, а также литературные способности. На уроке биологии при изучении главы «Микробиология и Биотехнология», разделив класс на группы, дать темы: технология производства йогурта, сыра, шубата, айрана в Казахстане в виде презентаций с последующей защитой. При этом сделать акцент на том, в чем их отличие и значение для организма человека.

Чтобы повысить познавательный интерес к обучению у школьников, приходится много заниматься самообразованием, изучать новые методы и методические приёмы. Однообразие на уроках утомляет учеников, ведёт к нарушению дисциплины, снижает качество знаний, поэтому необходимы новизна и разнообразие. И каждый урок должен отличаться разнообразными приёмами, формами работы. Он будет интересен, если в нём присутствует «изюминка». На уроках детей можно заинтриговать, потрясти, привлечь их внимание к изучаемой теме. Проверку домашнего задания можно начать с таинственной шкатулки, а для изучения нового материала можно подготовить яркое вступление, красивый эпиграф, легенду, притчу. Всё это должно удивить, заставить детей задуматься над тем, как мало они знают. Заинтриговать могут необычные факты, цифры, загадки, картины, видеофрагменты – всё это пробуждает интерес к теме, даёт импульс к изучению предмета.

Чтобы привлечь внимание учеников в будущем к теме «Оксиды, гидроксиды и соли железа» по химии, создаётся своеобразная интрига, разыгрывается сценка, в которой участвуют доктор, ассистент, ученик.

Учитель:**Доктор:**(держит в руках нож)

Вот еще одно развлечение: Кто даст руку на отсечение?

Пауза.

-Жалко руку на отсечение?Тогда нужен больной для лечения. (Приглашают к столу ученика из класса.)

Ассистент.

-Оперируем без боли, правда, будет много крови.

Доктор.

-При каждой операции

Нужна стерилизация.Помогите, ассистент, дайте йод.

Ассистент.

-Один момент! (Подает “йод” – раствор $FeCl_3$.)

Доктор.

-Йодом смочим мы обильно, чтобы было все стерильно. (Тампоном, смоченным раствором $FeCl_3$, смазывает обильно руку “пациента”.)

Не вертите, пациент,

Нож подайте, ассистент!

(Скальпель “дезинфицирует” “спиртом” (раствором $KSCN$).

Доктор делает “разрез” ножом, смоченным обильно раствором $KSCN$, течет “кровь”.

Ассистент:(испуганно)

-Посмотрите, прямо струйкой кровь течет, а не вода!

Доктор.

-Не волнуйтесь! Живой водой я смою руку и от раны – ни следа! (Смывает “кровь” ваткой, смоченной раствором нашатырного спирта)[7,с.63]

Такая разыгранная сценка, в которой участвуют дети, подогревает интерес к теме урока, вызывает желание работать вместе с учителем по изучению данной темы.

Учителю нужно уметь не только интересно преподнести материал на уроке, но и суметь проверить знания, не вызвав у них разочарования, не остудив их интерес к учёбе.

При формативном оценивании школьников на уроках также используются разные виды работ: разноуровневые самостоятельные, разноуровневые тесты, выполнение заданий по шаблону, задания с проблемной ситуацией, с нестандартным способом решения. Пример: установите соответствие между органами выделения и организмом на самостоятельной работе по биологии по теме «Выделение».

В копилке учителя всегда очень много интересных методических приёмов, которые можно использовать на разных этапах урока для подогрева интереса у детей к таким предметам, как химия, биология, география.

Примеры.

1. Удивляй. Перед изучением нового материала даётся загадка, которую ребята отгадают, когда пройдут этот материал.

2. Пресс-конференция (ученику, вызванному к доске, класс задаёт вопросы по теме).

3. Игра «Что это такое?» (Один ученик общими фразами должен объяснить термин, а 2 ученик должен этот термин назвать).

4. Потерянные слова. (За 1 минуту нужно найти ключевые слова, которые исчезли из текста).

5. «Удиви меня, удиви». (ученикам предлагается проблемный вопрос или задача, они должны быстро предложить свою версию ответа. Если ответ верен, он оценивается +. При наличии 4 или 5 плюсов ставится оценка 4 или 5.)

6. Игры – тренинги.

Вся работа на уроках направлена на воспитание, образование, развитие личности ученика. И если учитель на уроке учитывает особенности каждого ребёнка, использует интересные, развивающего характера задания, организует справедливый, регулярный контроль, то успех на уроке обеспечен, контакт с учениками будет установлен, а значит, качество знаний будет хорошим.

Список литературы:

1. Жуматкан Н. Б. «Система образования в Казахстане и за рубежом»- Аламты. 2015 г.
2. Инструктивно – методическое письмо. - Астана 2017 г.
3. Ашкерова Г. В. «Активизация мышления на уроках биологии». - Астана. 2015 г.
4. Кубашева Г. И. Разработка урока «Воздух. Реакция горения» - Уральск. 2015 г.
5. Марченкова Н. Н. «Постулаты Удачного взаимодействия на уроке». -Астана. 2016 г.
6. Гаппарова Г.Г.«Образовательные технологии на уроке географии в условиях современной школы». Ж. «Образование и воспитание» № 3 2015 г.
7. Миргалеева Н. В. «Технологии, методы, приёмы дифференциации обучения на уроках химии» - Аламты. 2015 г.
8. Козаренко В. А. Электронный учебник мнемотехники. - Астана. 2002 г.
9. Сверчкова О. В. «Игровые технологии на уроках географии». -Аламты. 2013
- 10.Толстова Н. С. «Развитие логического мышления на уроках биологии». -Астана. 2015 г.
- 11.Методические рекомендации по изучению учебного предмета «География»(7-9 классы) в рамках обновленного содержания образования. Методическое пособие, -Астана 2017 г.

ПРИМЕНЕНИЕПРОЕКТНОЙ И ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ НА УРОКАХ МУЗЫКИ

Е. А. Катаргина,
К.Т. Елеупова
преподаватели КГКП
«Торгайский гуманитарный колледж
им. Н. Кулжановой»

Аннотация

Музыка сабагының өнер сабагы ретіндегі арнайы қыры, осы процессті құрғақ формальдылыққа айналдырмайтын, керісінше музыка – эстетикалық қызметін мінезін сақтаушыларды іздеуге мәжбүр етеді, музыкалық-эстетикалық қызметтің сипаты сақталады.

Аннотация

Специфическая черта урока музыки как урока искусства заставляет искать такие пути проверки учащихся, которые не превращали бы этот процесс в сухую формальность, а сохраняли характер музыкально-эстетической деятельности.

Annotation

Specific features of a music lesson makes it necessary to look for such ways of testing students which would not turn this process into a dry formality but preserve the character of musical aesthetic activity.

Кілттік сөздер: музыка, білікпендағды, өнерсабағы, жобалық-зерттеушілік қызмет.

Ключевые слова: музыка, умения и навыки, урок искусства, проектно-исследовательская деятельность.

Key words: music, an art lesson, skills and abilities, design-research activity.

Учебно-воспитательный процесс охватывает развитие всех сторон личности: умственную, нравственную, физическую и, конечно, эстетическую сторону. Значение музыкально-эстетического воспитания для развития и формирования личности сложно переоценить. Музыка оказывает влияние практически на все стороны личности – от умственного до физического развития. Выдающийся педагог В.А. Сухомлинский отмечал, что без музыкального воспитания невозможно полноценное умственное развитие человека. Роль музыки в творческом развитии и становлении личности бесспорна, независимо от того, занимается ли человек музыкой на профессиональном уровне, либо просто участвует в самодеятельном коллективе.

Целенаправленное музыкальное обучение и воспитание осуществляет учитель музыки. Он проводит музыкальные занятия, на которых обучающиеся получают знания о музыкальном искусстве, происходит развитие их музыкальных способностей.

Учитель музыки организует музыкальные мероприятия, на которых участники могут показать то, чему научились в ходе уроков музыки. *Урок музыки* – это, прежде всего, урок творчества, на котором должны быть решены следующие задачи: вооружить обучающихся системой знаний, умений и навыков; формировать у обучающихся научное мировоззрение, нравственные качества личности, взгляды и убеждения; при обучении развивать у обучающихся познавательный интерес, творческие способности, волю, эмоции, познавательные способности: речь, память, внимание, воображение, восприятие.

Цель учителя в современном преподавании на уроках музыки ориентирована на изменения, происходящие в обучающихся. Это означает, что процесс обучения должен быть направлен *на передачу готового опыта* музыкальной деятельности, а на освоение способов, чтобы быть сопричастным к этому опыту, самому осваивать, преобразовывать и пополнять его.

Конструкцию конкретного урока можно представить четырьмя его составляющими:

- *организационной*, которая состоит из внешних элементов: структура, тип, вид урока;
- *содержательной*, комплекс информационного материала, на котором строится урок: музыкальные произведения, литературные источники, живописные полотна, нотные тексты;
- *методической*, содержит цель, задачи, методы, приемы.
- *педагогической*, приемы и средства урока. [3, с113]

Проектно-исследовательская деятельность учащихся

На сегодняшний день, одной из ведущих технологий, на уроках музыки, является метод организации проектной исследовательской музыкально-творческой деятельности обучающихся.

Развивающие приемы обучения, учебных проектов на уроках музыки позволяют лучше учесть личные склонности учеников, что способствует формированию их активной и самостоятельной позиции в обучении, готовности к саморазвитию, социализации.

В основе метода проектов лежит развитие познавательных навыков учащихся, умений самостоятельно конструировать свои знания и ориентироваться в информационном пространстве.

Проектные действия имеют следующие особенности:

1. Цель и задачи проекта определяются личными и социальными мотивами учащихся и направлены не только на развитие творческих способностей самого студента, а также на создание продукта, имеющего значимость для других.

2. Исследовательская и проектная деятельность должна быть организована так, чтобы ученики могли реализовать свои потребности в общении с однокурсниками и учителями, приобретая навыки индивидуальной работы и сотрудничество в коллективе.

3. Организация проектно-исследовательской деятельности обеспечивает сочетание различных видов познавательной деятельности, при этом значимыми для учащихся представляются те, которые им еще не знакомы, но их интересно освоить.

В проектных заданиях на уроках музыкальной литературы применяются следующие виды проектов:

-*исследовательские*: полностью подчинены логике исследования и имеют структуру, приближенную или полностью совпадающую научным исследованием;

-*творческие*: учащиеся проектируют, ищут информацию и импровизируют, а затем оформляют в виде сочинения, видеofilmа, драматизации, программы праздника, репортажа;

-*ролевые, игровые* (с элементами творческих игр, когда учащиеся входят в образ персонажей опер и музыкальных спектаклей, и решают поставленные по-своему проблемы);

-*ознакомительно-ориентировочные* (учащиеся собирают информацию о современных музыкальных направлениях, музыкальных коллективах и композиторах).

Учитывая возрастные и психологические особенности обучающихся, координация проектов должна быть гибкой, учитель ненавязчиво направляет работу обучающихся, организует отдельные этапы.

По *комплексности* или по *предметно-содержательной* области можно выделить два типа проектов:

-*моно проекты* проводятся, как правило, в рамках одного предмета или одной области знания, хотя и могут использовать информацию из других областей знания;

-*межпредметные* проекты выполняются исключительно во внеурочное время и под руководством нескольких специалистов в различных областях знаний.

По характеру контактов проекты могут быть: *внутригруппными*, *внутриколледжными*, *региональными*, *межрегиональными*, *международными*.

По продолжительности выполнения, проект урока может быть: *краткосрочным* (для решения небольшой проблемы), *средней продолжительности* (от недели до месяца), *долгосрочным* (от месяца до нескольких месяцев).

Условиями успешности проектной деятельности становятся личный интерес учащегося, четкость и конкретность постановки цели проекта, определение планируемых результатов, констатация исходных данных.

Содержание проектов ориентирует учащихся на постижение «вечных тем» искусства и жизни, базовых национальных ценностей, закономерностей музыкального искусства, интеграции музыки с другими видами искусства.

Для создания проектной деятельности необходимы следующие умения:

-проблематизация – умение формулировать проблему после рассмотрения какой-

либо ситуации или явления музыкальной культуры;

- целеполагание – умение формулировать цель деятельности;
 - планирование – умение формулировать задачи, определять этапы, предполагаемые результаты, сроки, исполнителей проекта;
 - анализ результатов и рефлексия – умение анализировать результат проекта;
 - презентация и защита – умение представлять результаты выполненного проекта.
- [2, с153]

Стадии разработки проекта:

1. Организационно-подготовительная стадия – проблематизация, разработка проектного задания: выбор, поиск и обоснование проблемы, анализ предстоящей деятельности, выделение подтем в теме проекта и формирование творческих групп.

2. Разработка проекта: планирование и организация деятельности.

3. Технологическая стадия: осуществление деятельности, выполнение технологических действий, моделирование.

4. Заключительная стадия: презентация и оценка результатов.

Проектную деятельность можно применять на уроках введения в тему и на уроках углубления темы, а также на обобщающих уроках музыки.

Проектные задания могут заканчиваться компьютерными презентациями, которые позволяют более наглядно представить либо иллюстрированный материал к уроку, либо творческие работы учителя и учащихся.

Освоив основы научно-исследовательской деятельности, учащиеся смогут успешно выступить в научно-практической конференции, а также продемонстрировать умение нестандартного мышления и творческого подхода к темам на уроках музыки. [1, с 384]

Проект всегда дает возможность ученику учиться самому. Развиваются коммуникативные стратегии, обучающиеся умеют действовать с разных позиций в коллективе. Проектная и исследовательская деятельность помогает разнообразить образовательный процесс, поддержать непосредственный интерес к изучаемому материалу; способствует развитию творческих способностей, поисковой и исследовательской деятельности и самостоятельности, умению адаптироваться к стремительно изменяющимся условиям жизни человека постиндустриального общества.

Список литературы:

1. Дж. Дьюи. Демократия и образование: Пер. с англ.–М.: Педагогика-Пресс, 2000. — 384 с.
2. Новикова Т. Проектные технологии на уроках и во внеурочной деятельности. //Народное образование, № 7, 2000. — с. 151-157.
3. Фоминова М.А. Метод проектов в системе работы преподавателя курса «Мировая художественная культура». В сб. «Методические материалы по предметам «Музыка», «МХК», «Театр» в контексте образовательной области «искусство» (в помощь учителю).- М.: Фирма МХК, 2001. — с. 106 – 128.

ЗАМАНУИ БІЛІМ БЕРУ ПРАКТИКАСЫНДА ИННОВАЦИЯЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАР МЕН ӘДІС-ТӘСІЛДЕРДІ ҚОЛДАНУ ТӘЖІРИБЕСІ

Кенжегалиева Сауле Капсултановна,
Аханаева Улболсын Акылтаевна,
физика пәнінің мұғалімдері
Баймуратова Айгерим Болысбековна
химия пәнінің мұғалімі
Ш .Уәлиханов атындағы №1 жалпы орта
мектебі, Арқалық қаласы

Аннотация

Мақалада физика және химия пән мұғалімдерінің рухани жаңғыру үдерісін негіз етіп, заманауи білім беру практикасында инновациялық технологиялар мен әдіс-тәсілдерді тиімді пайдалана отырып, оқушылардың пәнге деген қызығушылығын арттыру, шығармашылық қабілетін дамыту, қоршаған ортаны тану, зерттеу барысында дидактикалық мақсаттарды іс жүзінде жүзеге асыру нәтижелері туралы мәселелері қарастырылады.

Аннотация

В статье о результатах практической реализации дидактических целей при изучении интереса студентов к дисциплине, развитии творческих способностей, экологического признания, эффективного использования инновационных технологий и методов в современной учебной практике, основанной на процессе духовного обновления учителей физики и химии

Abstrakt

In the article on the results of the practical implementation of didactic goals in the study of the students' interest in the discipline, the development of creative abilities, the environmental recognition, the effective use of innovative technologies and methods in the modern educational practice, based on the process of spiritual renewal of physics and chemistry teachers issues.

Түйінді сөздер: рухани жаңғыру, әдіс-тәсілдер, инновация, заманауи білім беру, нәтиже

Ключевые слова: духовное обновление, методы, инновации, современное образование, результат

Keywords: spiritual renewal, methods, innovation, modern education, outcome

Қазіргі таңда біздің Республикада білім берудің жаңа жүйесі дайындылып, әлемдік білім беру кеңістігіне енуіне батыл қадамдар жасалында. Білім беру мазмұны жаңарып, оларды педагогикалық-технологиялық тұрғыдан жетілдіру қажеттігі туындауда. Н.Ә.Назарбаевтың Қазақстан халқына Жолдауында: "Жаңа формация мұғалімі- рухани дамыған әрі әлеуметтік тұрғыдан есейген, педагогикалық құралдардың барлық түрлерін шебер меңгерген, білікті маман, өзін-өзі әрдайым жетілдіруге ұмтылған тәжірибелі, шығармашыл тұлға. Ол жоғары білімді, шығармашыл тұлғаны қалыптастырып, дамыту үшін жауапты" деген болатын. Білім беру деңгейіндегі озық технологияларды пайдаланудың мақсаттарын үйрете жүріп үйрену өзекті болып отыр. Жаңартылған білім бағдарламасының негізгі мақсаты-білім мазмұнының жаңаруымен қатар, критериалды бағалау жүйесін енгізу мен оқытудың әдіс-тәсілдерімен әртүрлі құралдардың қолдану тиімділігін арттыруды талап етеді. Оқыту жүйесі өзгерді. Шындығында мұғалімнің алдында оқушыға білім мен тәрбие беруде үлкен жауапкершілік тұр. Заманауи білім беру бағдарламасының бізге берері көп. Заманауи қоғамның зиялы азаматына білім беру- сана әлеуеті жоғары, сын тұрғысынан және жаңашыл ойлай білетін, рухы мықты, өз білімін қоғамның алға басуына жұмсай алатын адамды тәрбиелеу. Заманауи білім беру практикасында инновациялық технологиялар мен әдіс-тәсілдерді тиімді пайдалану оқушылардың пәнге деген қызығушылығын арттырады, шығармашылық қабілетін дамытады, қоршаған ортаны танымдық, зерттеу барысында дидактикалық мақсаттар іс жүзінде жүзеге асады. Дәстүрлі оқытуда оқушылардың көзқарасына мән берілмей келгені шындық. Ал, заманауи білім беруде оқушылардың үніне құлақ асып, көзқарасын оң шешіммен қарауымыз керек. Олай болса, оқу бағдарламасының мазмұнына тоқталсақ:

1. Жалпы мәлімет

1. Пәннің маңыздылығы;
2. Оқу бағдарламасының мақсаты;
3. Үштілділік саясатын жүзеге асыру;
4. Оқу үдерісін ұйымдастыруға қойылатын талаптар;
5. Педагогикалық әдіс-тәсілдер;
6. Түрлі мәдениет пен көзқарастарға құрмет сезімін қалыптастыру;
7. АКТ қолдану құзыреттелігі;

8.Коммуникативті дағдыларды дамыту;

9.Оқу жетістігін бағалау.

II.Оқу мақсаттарының жүйесі

1.Пәннің мазмұны;

2.Оқу мақсаттарының жүйесі;

3.Ұзақ мерзімді жоспар .

Заманауи жетілдіруге көптеген талаптар қойылады. Білім беру сапасы жоғары болып, кәсіби шеберлігі шыңдалған және жаңа білім беру жүйесінің негізінде бәсекеге қабілетті тұлға қалыптастыра білуіміз керек.Білім берудің жаңа әдіс-тәсілдерін қолдануда мұғалімде, оқушы да табысқа жетіп, білімін шыңдай түседі [1].

Қазақстан Республикасының "Білім" туралы Заңында: "Білім беру жүйесінің негізгі міндеттерінің бірі-оқытудың жаңа технологияларын енгізу,білім беруді ақпараттандыру, халықаралық, ғаламдық коммуникациялық желілерге шығу"-деп көрсеткен. Бұл міндеттерді жүзеге асыруда білім ордаларында жаңа педагогикалық технологияларды қолданудың негізгі мақсатын айқындап алу, яғни "берілген үлгі бойынша өнім алу", оқытудың тиімділігін, сапасын көтеру ісіне ерекше ден қоюды қажет ететін мәселе. Ең алдымен бұл бағдарламамен жұмыс істеу барысында мұғалімнің, оқушының іс-әрекеті кеңінен қолданылады. Қазір бәріміздің алдымызда "Қалай оқу керектігін үйрету" сұрағы тұр. Ол үшін "Қалай оқу керектігін" үйретуді қозғаушы күші метатану болып табылатынын білуіміз керек. Метатану индивид қалай ойлайтынын қадағалау,бақылау, өзін-өзі бағалау арқылы, реттеу, өзгеру деп түсінеміз.Заманауи білім беру машығында инновациялық технологиялар оқу мазмұнын өңдеуге, көлемі мен мақсатын тұжырымдауға арналған әдістер мен құралдардың жиынтығы болса, екінші жағынан оқушының оқыту үрдісіне қажетті ақпараттық, технологиялық құрал-жабдықтарды пайдаланып, оқушыға оң әсер ететін әдістерді зерттейтіндігін көруге болады. Жаңартылған оқу бағдарламасында оқушылардың бойында қалыптастыру көзделетін төмендегідей құндылықтар мен дағдыларды да байқауға болады. Анықталған дағдылар мен құндылықтарға тоқталсақ:

Құндылықтар	Дағдылар
- шығармашылық және сын тұрғысынан ойлау; - қарым-қатынас жасау қабілеті; -өзгелердің мәдениеті мен көзқарасына құрметпен қарау; - жауапкершілік -денсаулық, достық, айналадағыларға қамқорлық көрсету; - өмір бойы оқуға дайын болу	- сын тұрғысынан ойлау; -білімді шығармашыл тұрғыда қолдана білу қабілеті; -проблемаларды шешу қабілеті; - ғылыми-зерттеу дағдылары; -қарым-қатынас дағдылары; -жеке және топта жұмыс істей алу қабілеті - АКТ саласындағы дағдылар

Сонымен қатар қиыншылықтар да кездеседі. Атап айтатын болсақ, оқу мақсаттарының кіріктірілуі, ортақ тақырыптың пәнаралық байланысы, критериялды бағалау тапсырмаларына дескрипторлар құра алмау, қысқа мерзімді жоспарлауда мұғалім белсенді оқытудың әдіс-тәсілдерін тиімді таңдай алмайды. Осы орайда мектебімізде "Заманауи сабақты жобалау" тақырыбында облыстық білім департаментінің физика, химия, биология, география пәнінің сектор жетекшілерімен кіріктірілген семинар өткізілді. Семинарда "Сапалы білім беру жағдайында критериялды бағалауды ұйымдастыру мен басқару үрдісі", "Заманауи сабақ жоспарының ерекшеліктері" тақырыптарында тәжірибелерімізді ортаға салдық. Семинар барысында күнделікті оқыту үдерісінде алған білім өз іс-тәжірибемізбен қатар ұштасып кететініне көз жеткіздік [2].

Елбасымыз "Рухани жаңғыру" мақаласында қазіргі заманды және болашақты терең түсіне алатын білімді адамдар ауадай қажет" деп көрсеткен болатын. Мұғалім қаншалықты білімді, шығармашыл болса, оның құзыреттілік аясы соғұрлым кең болмақ. Құзыреттілік дегеніміз өзін қазіргі заман талабына сай педагог қауымының өзі-өзін өзгерте алу қабілеттілігі. Ол білім беру кеңістігіне енуге батыл қадамдар жасатады [1].

Жалпы білім алушының бойында білім нәрін сіңіруде, ең бастысы оқушының жас ерекшеліктерін ескеру қажет. Топтық жұмыс немесе диалог барысында мұғалім ойластырылған жан-жақты шеберлігі қажет. Оқушылардың өз бетімен ізденуі негізінде шығармашылығы шыңдалады, қызығушылығы артады [3].

Мұғалімнің көшбасшылық қабілеті, ең біріншіден сабаққа даярлықтан басталады. Өтілетін сабақтың жоспарын құру, оны өткізу әдістемесі, оқушылардың қаблеттерін, жас ерекшеліктерін ескере отырып, техникалық құралдарды, дидактикалық материалдарды қолдану. Жаңартылған білім беру бағдарламасының ерекшелігі спиральді қағидатпен берілуі. **Заманауи білім беру практикасында инновациялық технологиялар мен әдіс-тәсілдердің нәтижесі бізге не береді?**

Оқушы барынша еңбек жасайды, іздене отырып, өз жұмысына өзі баға береді, өзін-өзі бағалайды. Барлық оқушылар тепе - тең дәрежеде болады, бірдей тапсырмалар, бірдей уақыт.

Мұғалім оқушының білімді өзі алу мүмкіндігі болатындай етіп ұйымдастырады.

Оқушы бір ғана тақырыпты ғана қамтымай, өз өмірімен салыстырады, тұжырым жасайды, өзінің қасиеттері шегінде барынша белсенді әрекет етеді және өзі үшін пайдалы да маңызды бірдеңе алады.

Өз елінің қоғамының талаптарына сәйкес оқушы қалыптасатын, заманауи өмірге ену үшін қажетті құзыреттіліктер қалыптастыратын, мұғалімнің сыныпта жүзеге асыратын, мақсаттарға жетуге, баланың жаңа әлеуметтік - педагогикалық жағдайда өмір сүруге дайын тұлғасын қалыптастыру мен дамытуға бағытталған сабақ болып шығады [8].

Заманауи сабақ білім алушыны (оқушыны) неге дайындайды? деген сұраққа жауап.

- Білім алушыларды өмірдің үнемі өзгеріп отыратын жағдайына дайындайды, жаңа ақпараттық мәдениетін қалыптастырады. Өзін - өзі тәрбиелеу үрдістерін басқара алады

- Ақпараттық ресурстарды, информатиканың заманауи құралдары мен ақпараттық технологияларды өзінің өмірі мен дамуын қамтамасыз ету мүддесімен қалыптастыру мен пайдалану қабілетін сипаттайды.

- Білім алушыны Жер шарындағы өркениеттің тұрақты даму мәселелері контекстінде дамыту мен қалыптастыру – бір жағынан, бұл құлықтың қажетті және жеткілікті стандартталған түрін (құзыреттіліктер) қалыптастыру, екінші жағынан – интеллектуалдық және шығармашылық әлеуетті барынша дамытады [4].

Заманауи сабақты өткізгенде мұғалім нені жетекшілікке алуы қажет?

- Әр оқушы жеке интеллектуалды және шығармашылық әлеуетке ие екенін жетекшілікке алу және білім алуға құқығы барын есінен шығармау, интеллектуалды және шығармашылық мүмкіндіктерін анықтай алатынына сену.

- Білім беру үрдісі (сабақ) бұл шарт (орта), ол оқушыға өзінің интеллектуалды және шығармашылық әлеуетін барынша жүзеге асыруға көмектесетіндей етіп жобалау, оқыту әдістері мен тәсілдерін жетік білу.

- Сабақты Блумның таксономиясын пайдалана отырып жобалау.

- Оқушының интеллектуалды және шығармашылық әлеуетін дамыту үшін сабақта оқытудың фронталды әдісін қолдану, әр оқушының қызметін бағалауға үлгіру, оқушыға өзінің интеллектуалды және шығармашылық әлеуетін жүзеге асыруға кедергі жасауға ешкімнің құқығы жоқ екенін естен шығармау.

Заманауи сабақ мұғалімнен нені талап етеді?

- шығармашылық ізденісті, мамандықты білумен қатар педагогиканың теориялық және практикалық білімін тиісті оқу материалын оқушының қабылдау ерекшелігіне бейімдеуін;

- сыныптағы әр баланың мүмкіндіктері шегінде белсенді әрекет ететініне жағдай жасауын;

- оқу жоспарлары мен материалдардың үнемі жаңартылуын, қажетті ақпаратты іріктей алуын, үнемі ізденіс үстінде болуды, әр тақырыптың мағынасын аша алуды;

- сабақ барысында мұғалімнің жұмысқа жағымды эмоционалды көңілінің болуын;

- сабақтың мақсатын ашуда түрлі ізденіс тапсырмаларының жүйелілігін;

- Сабақтың мақсатына жетуді қамтамасыз ететін қажетті және жеткілікті мазмұнның оқулықта болуын анықтай алуын, берілген оқулықтағы ақпаратты қажетті және жеткілікті ақпаратпен салыстыра алуын, қосымша ақпараттық карточканы әзірлей алуын;

- Сабақта оқушыларға білім алуға кедергі жасалмауын, берілген сабақтың алдында өткізілген сабақпен салыстырмалы талдауын жасауын. Әр оқушының оқу траекториясына назар аудару қажеттілігін;

- Рефлексивтік талдаудың нәтижесінде алынған барлық түзетулерді сабақ жоспарына жазуын және оларды әрі қарайғы жұмыста ескеру қажеттігін [7].

В.А.Сухомлинский айтқандай, бүгінгі біздің елімізде жүргізіліп жатқан жаңа білім мазмұнын нақты жүзеге асырудағы басты міндет мұғалімдерге жүктеледі. Сондықтан мұғалімнің өз мамандығын үздіксіз жетілдіріп отыруы аса зор маңызға ие. Бүгінгі мұғалімнің рухани әлеміне қойылатын талдаулардың бірі- оның өз ісіне сыни көзбен қарай білуі. Мәселен, өз сабағына талдау жасау, сабақтың сәтті, сәтсіз өткен тұстарын, сабақта кеткен ағаттықтарын айқындаудың өзі мұғалімнің инновациялық мәдениеттілігінің, кәсіби дамуының көрінісі. Сабақты түрлі формалармен және әдіс-тәсілдермен толтырып жіберу сабақтың тиімділігінің, нәтижелілігінің кепілі бола алмайды. Сабақта қолданылатын барлық тәсілдердің өзіндік орны, сабақтың әр кезеңінде лайықты қолдану орайы болады. Оны дәл анықтап, жоспарлай білу- сәтті сабақ кепілі. Ақпараттық технология дамыған үштілділікті (қазақ-орыс-ағылшын) үйрену қиындық тудырмайды, қайта көп тілді білгеннің ешбір зияны жоқ. Озық әдістеме іс жүзінде оның қисынын тауып орындай алғанда ғана жақсы нәтижесі болады. "Қарапайымнан күрделілігіне", "теориядан тәжірибеге", яғни оқушының функционалдық сауаттылығын дамытуға қарай негізделген спиральді құрылымда білімнің біртіндеп артуы мен тереңдеуін және білім алудың бір сатыдан екінші сатыға көшуін көруге болады. Инновациялық технологияларды физика, химия пәндерінде қолданудың нәтижесі: оқушылардың өздігінен бақылауды үйренеді. Тапсырылған істі орындаудағы жауапкершілік сезім, еңбексүйгіштік, табандылық, ұйымшылдық, бір-біріне деген жолдастық көмек қалыптасады. Сондықтан білім беру барысында біз идеяларды дайын күйде бермей, оқушылардың өз идеяларын ұсынатындай етіп ұйымдастыруымыз керек. Ол айналаны танып біліп, одан өзіне қажеттісін таңдай алу, өз бетінше іздену тәжірибесін молайту жағдайына дейін үйренетіндігіне көз жеткізуге болатынын өз тәжірибелерімізден көруге болады [11].

Қорыта келгенде, заманауи білім беру мен білім алудағы инновациялық тәсілдер оқушылардың алған білімдерін өмірде қолдана білуі, олардың функционалдық сауаттылығын арттыру арқылы еліміздегі ғылым мен білімді дамыту мәселелеріне басымдық берілуі тиіс. Заманауи білім беру практикасында түрлі инновациялық технологиялар мен әдіс-тәсілдерді қолдану білімнің нәтижелілігін сан қырынан танып білуге молынан септігін тигізеді.

Пайдаланған әдебиеттер:

- 1.Қазақстан Республикасының Президенті Елбасы Н.Ә.Назарбаев. Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру. Қостанай таңы газеті. 2017ж. 14 сәуір №39 (18542).
2. Қазақстан Республикасында білім беруді және ғылымды дамытудың 2016-2019 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы Алматы. 01.03.2016ж
- 3.Білім технологиялары. Республикалық ғылыми - әдістемелік педагогикалық басылым. Алматы.2018ж №5
4. "Білім беру жүйесін жаңғырту" атты мақалалар жинағы /Өрлеу БАҰО, 2013ж
- 5."Тәжірибедегі рефлексия" жалпы білім беретін мектептердегі педагогика кадрларының кәсіби даму бағдарламасы. Тренерге арналған нұсқаулық 2016ж
- 6.Мектеп оқушыларының функционалдық сауаттылығын дамыту жөніндегі 2012-2016 жылдарға арналған ұлттық іс-қимыл жоспары Астана 2012ж 25 маусым
7. Құрман Н.Ж. Әбішәріп Ә. Оқытудың инновациялық технологиялары. - Астана. 2018.
- 10.Қазақстан мектебі. Республикалық ғылыми-әдістемелік басылым 2018ж №3 (1106)
11. Сухомлинский В.А. "Сердце отдаю детям". - Москва 2016г

ЗАМАНАУИ БІЛІМ БЕРУ ПРАКТИКАСЫНДА ИННОВАЦИЯЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАР МЕН ӘДІСТЕРДІ ҚОЛДАНУ ТӘЖІРИБЕСІ

Кәріғұл Баян Қайырханқызы,
физика-математикалық бағыттағы
Назарбаев Зияткерлік мектебінің
қазақ тілі мен әдебиеті пәнінің мұғалімі
Қостанай қаласы

Аннотация

Мақалада заманауи білім берудегі инновациялық технологияларды қолданудың артықшылығы мен білім жүйесінде кеңінен қолданылып жүрген әдістер жайында жазылған.

Аннотация

В статье освещаются преимущества использования инновационных технологий в современном образовании и широко используемые методы в системе образования.

Abstract

The article presents the advantages of innovative technologies and widely used methods in the modern educational system.

Түйінді сөздер: білім жүйесі, озық технологиялар, тәжірибе, жаһандық

Ключевые слова: система образования, передовые технологии, опыт, глобальный

Keywords: system formation, transformation technologies, optimism, global

Қазіргі таңда білімнің көкжиегінде жеке тұлғаның қалыптасуы мен күзіреттілігі, нәтижеге бағытталған білім беру негізінде. Ал білім жүйесінің басты мақсаты –біліммен жан-жақты қаруланған, қабілет-қарымы ұшталған, өмірлік ұстанымы белгіленген, ой-толғамы бар, адамгершілік құндылығы жоғары зияткер тұлғаны қалыптастыру. Заманауи мектептерде жүзеге асырылып жатқан озық инновациялық технологиялар мен әдіс-тәсілдерді қолданудағы тәжірибе оқушы бойына білім мен тәрбиені ұштастырып беруінде.«Білім алу – батылдық, оны толықтыру даналық, ал шебер қолдана білу-өнер» деген қанатты сөзді басшылыққа ала отырып, пән мұғалімнің міндеті әр оқушы игерген білімін кез келген бағытта орынды қолдана алуға бағыттау.

XXI ғасыр – озық инновациялық технологияларға толы заман.Сондықтан білім беру жүйесінде оқытудың белсенді әдіс-тәсілдерін тиімді пайдалану уақыт талабы болып отыр. Сабақ үдерісінде қазіргі мұғалім бағыт-бағдар беруші, ал оқушы ізденіс үстіндегі

тұлға болуы керек. Сондықтан сабақтың тартымды өтуі, ұтымды тәсілдерді дұрыс қолдана білуі бүгінгі мұғалімнен ізденісті талап етеді.

Көптеген елдерде білім беру жүйесіне инновациялар енгізу үшін «эксперименттік алаң» немесе «алдыңғы қатарлы мектеп» әдісі мен тәсілі қолданылады. Мәселен, Англияда, Сингапурда, Жапонияда және Қытайда инновациялар енгізу үшін ғылыми-практикалық база болып қызмет ететін алдыңғы қатарлы мектептер бар. Ал Қазақстан үшін мұндай платформа Назарбаев Зияткерлік мектебі болып табылады. Бұл мектептердің табысты тәжірибесі орта білімнің жаңартылған мазмұнының негізін анықтады. [1] Бүгінгі уақытта өзекті мәселелердің бірі мемлекеттік тілдің меңгерілу деңгейі. Тіл маманы ретінде өзге ұлт өкілдерінің мемлекеттік тілді немесе басқа тілді үйренуі, тиісті дәрежеде меңгеруі қалай жүзеге асырылуда? Қандай инновациялық технологиялар игерілуде? Ал ұстаз шеберлігі қай кезде байқалады? Енді осы сауалдарға жауап іздеп көрелік. Мысалы: қандай да бір өзге тілді меңгертуде ең алдымен тұлғаның қызығушылығын арттырудан бастау алады. Әрине, озық тәжірибеге жүгіну педагогика саласында өзіндік қолтаңбасын қалдырған ұлы тұлғалардың еңбегін жоққа шығару емес. Керісінше, жаңа технология иірімдері негізінде ұлттық құндылықты дарыту, сондай-ақ тақырып аясын қоршаған ортамен, тарихпен, әлеуметтік жағдаймен, тікелей өмір заңдылықтарымен, жаһандылықпен ұштастыру.

Өз тәжірибемде қолданып жүрген бірқатар технологияларға тоқталып өтсем. Солардың бірі-Fraayer моделі. Fraayer моделі - графикалық органайзердің ерекше бір түрі. Алғашында 1969 жылы пайда болған, бірақ бұл графикалық органайзерді бүгінгі күнге дейін кеңінен қолданылып жүр. Көптеген адамдарға бұл сөздерді үйренудің белгілі бір түрін қолданумен таныс, бірақ оны түрлендіріп қолдануға болады. Fraayer моделінің графикалық органайзері әмбебап болып табылады және оқушылар осы модель арқылы сөздік қорын толықтыра алады, күрделі мәтінмен жұмыс жасай алуға дағдыланады. Бұл Сингапур әдістемесіндегі оқытудың бір түрі. **Fraayer моделін** - екі түрлі жағдайда практикада жүзеге асыруға болады. Бұл модель бойынша басты мақсат топтағы бар адам оқыту үдерісіндегі іс-әрекетке толық қатысуы қажет.

Бұл инновациялық әдіс-тәсіл әрбір оқушының өз бетімен оқып үйренуіне сенімін ұялатады. Оқушылардың шығармашылықпен жұмыс істеуіне, қорытынды жасай алуына, сөйлеу мәдениетінің қалыптасуына ықпал етеді, білім сапасын арттыруға мүмкіндік береді. Сонымен қатар сабақ барысында **Fraayer моделін** қолдану оқушылардың білім сапасын арттырып қана қоймай, олардың жеке тұлға ретінде қалыптасуына әсерін тигізеді. Бұл жетекші модель оқушылардың оқылым мен айтылым дағдыларын ұштауға мүмкіндік береді. Сонымен қатар сынып оқушыларын ынтымақтыстық атмосферасында жұмыс істеуіне ұйытқы болатын инновациялық әдістердің бірі -«**DEAL**» әдісі. Әсіресе, көркем шығармаларды оқып, талдауда тиімді әдістердің бірі болып саналады.

D – Describe – баяндау, суреттеу (оқығанды, көргенді сипаттау, сынау, өлшеу).

E – Explain – түсіндіру (құбылыс немесе оқиға бойынша не білетіндерін, түсінгендерін суреттеу).

A – Analyse – талдау (ақпаратты талдау, қорытынды жасау, себептерін атау).

L – Links – байланыс (болжамдар немесе қорытынды жасау, өзінде бар біліммен байланыстыру). Бұл әдістің өзіндік тиімділігі мен артықшылығына шығармашылық жұмыс барысында көз жеткізуге болады. Оқушылар тіл үйрену арқылы шығарма жетегімен бүкіл бір ұлттың мәдениеті мен әлеуетін қатар меңгереді. Сондай-ақ, сыни ойлау қабілетін ұштауға, танымдылық қабілетін арттыруға, сөздік қорының толығымен сөз саптау шеберлігін шыңдауға мүмкіндік береді. Ең бастысы оқыту үдерісі кезінде сабақтағы басты тұлға білім беретін оқытушы емес, білімді қызыға қабылдауға дайын оқушы екендігін естен шығармау. Тапсырмалар мен әдістерді барынша түрлендіру арқылы жеке тұлғаның оқуға деген ынтымақын күшейту, өз дербестігін, белсенділігін дамыту болып табылады.

Қазақ тілі сабақтарында оқушыларды шығармашылық тұрғыдан жұмыс істеуге және сыни тұрғысынан ойлауға дағдыландыру негізгі мақсаттардың бірі болғандықтан, мен өз тәжірибемде «LEGO POETRY» әдісін қолданамын. Бұл әдіс оқушылардың сабаққа деген белсенділігі мен қызығушылығын арттырады. Сабақ барысында тақырыбыңызға қарай «LEGO POETRY» әдісін үйлестіріп жүзеге асыруға болады. Мысалы: белгілі бір көркем шығарманы өтіп болғаннан кейін, сол көркем шығарманың мазмұнын сай келетін өлең жолдарын алып, оны сөз тіркестерімен бірнеше бөлектерге бөліп, оқушы назарына шашыранды лево түрінде ұсынасыз. Мақсаты белгіленген уақыт аралығында топтық немесе жұптық жұмыста оқушылар ақылдаса отырып, дұрыс нұсқасын тізбектеп құрап шығуы керек. Кейін құрастырған өлең жолдарын мәнерлеп оқи отыра, сабақпен, ең басты шығармамен, күнделікті өмірмен, жаһандылықпен де сабақтастыра алуы тиіс.

Қазіргі кезде жас ұрпаққа білім мен тәрбие беруде Блум таксономиясы бойынша оқыту – білім беруді ізгілендіруде айтарлықтай өзгешелігі бар оқыту жүйесі болып табылады. Педагогикада американдық психолог Б.Блумның таксономиясы бойынша оқу тапсырмаларын эзірлеу кеңінен тәжірибеде қолданылып жүр. 1956 жылы алғашқы Б.Блум таксономиясы пайда болды. Блум жүйесінде сабақтағы мұғалімнің іс-әрекеті – кеңесші, тапсырманы ұсынушы, оқушының жетістігін құптаушы, мақсаттарға жетелеуші болса, оқушы іс-әрекеті – өзін-өзі және бірін-бірі оқытушы, өз ізденісімен табысқа жетуші рөлін атқарады.[2]

Заманауи білім беру жолында Б.Блум таксономиясы бойынша тәжірибемде бірқатар сабақтар тізбегі қамтылған. Бұл бағытта сабақты ұйымдастыру мұғалімге шығармашылық әрі сыни көзқарас тұрғысынан қарауға мүмкіндік береді. Себебі, тапсырмалар арқылы оқушының жеке дара қабілетін дер кезінде айқындауға, анықтауға жол көрсетеді. Оқушылардың пікірін білу, белгілі бір ақпаратты сызба түрінде беру, нақты тақырыпқа қатысты өзіндік көзқарасын ортаға салуы, ой қорыта білуі басшылыққа алынады. Міне, Блум таксономиясының ұтымды жағы осында. Сондай-ақ, оқытудың жаңа технологияларын меңгеру және оқушылардың психологиялық жас ерекшеліктеріне сай келтіріп, сабақ үрдісін жоғары деңгейді үйлестіру мол ізденушілікті талап етеді. Жалпы, тілді меңгерту жолында инновациялық технологиялар мен оқытудың белсенді әдіс-тәсілдерінің қатарынан: «Болжау» стратегиясы, «Dictogloss», «Фишбоун», «Челлендж» әдістерін басшылыққа алуға болады. Сонымен қатар күнделікті сабақ барысында инновациялық технологияларды ұтымды қолдану арқылы оқушыларды әңгімеге, пікірталасқа, диалогқа шығармашылық тұрғыдан жұмысты орындауға жұмылдары аламыз. Мерсер (2000) мен Литлтон (2007) өз еңбектерінде: «Диалог – сабаққа оқушылардың қызығушылығын арттырумен қатар олардың білім деңгейінің өсуіне үлес қосады» деген болатын.[3]

Ең бастысы болашақта өркениетті дамыған 30 елдің қатарына ену үшін заман талабына сай тұлға бойында білім мен білік-дағды қажет. Ұлы дала ұрпақтарының бірі, әйгілі әдебиеттанушы Әлкей Хақанұлы Марғұлан атамыз: «Дүние тану, білімге талпыну, әрбір адамның есейген дәуірінен аңсап қараған түбегейлі ісінің бірі болып келеді. Егер бұл талпыну болмаса, әрбір адам білімге, еңбекке үңіле қарамаса, тек аңша қарын тойдырып, ұйқымен уақыт өткізсе, ешбір ілгері басу – өрлеуде болмас еді.»- деп артына өлмес сөз қалдарған екен.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. «Педагогикалық диалог» ақпараттық-әдістемелік журнал. 2018 ж, №3, 25 бет
2. «Қазақ тілі пәнінен Б.Блум таксономиясы деңгейінде оқу тапсырмаларын эзірлеу әдістемесі.» К.Ә.Қылышбаева. 2013 ж
3. Мұғалімге арналған нұсқаулық. – Астана. 2012.

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ИКТ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ В КОРРЕКЦИОННОЙ ШКОЛЕ

Кириллова Юлия Александровна,
учитель математики,
г. Лисаковск

Аннотация

Мақалада түзету мектебінде математика сабағында инновациялық технологияларды қолдану ерекшеліктері ашылады. Белсенді әдістер мен тәсілдерді қолдану ойлауды белсендіруге ықпал етеді және танымдық қызығушылықты дамытады. Білім алушылар өздерінің пәндік білімдерін кеңейтіп, икемділіктері мен дағдыларын жетілдіре отырып, жақын даму аймағында жұмыс істейді.

Аннотация

В статье раскрываются особенности применения инновационных технологий на уроке математики в коррекционной школе. Использование активных методов и приемов способствует активации мышления и развивает познавательный интерес. Обучающиеся работают в зоне ближайшего развития, расширяя свои предметные знания, и совершенствуя умения и навыки.

Abstract

In the given article features of use of innovative technologies at a mathematics lesson at correctional school are revealed. Use of active methods and receptions promotes activation of thinking and develops cognitive interest. Students work in a zone of the next development, expanding the subject knowledge, and improving skills.

Түйінді сөздер: инновациялық білім беру, педагогикалық технологиялар, инновациялық технологиялар, ақпараттық технология, компьютерлік құралдары, математикалық тренажерлер, жақын арада даму аймағы.

Ключевые слова: инновационное образование, педагогические технологии, инновационные технологии, зона ближайшего развития, компьютерные средства, математические тренажеры, информационные технологии.

Keywords: innovative education, pedagogical technologies, innovative technologies, zone of the next development, computer means, mathematical exercise machines, information technologies.

В современном обществе и культуре Казахстана сформировалась образовательная среда, которая включает в себя традиционную этнопедагогика в воспитании в условиях семьи и научно обоснованные подходы к обучению детей разных возрастов в образовательных учреждениях. Воспитания в семье лишены дети, обучающиеся в коррекционных школах интернатного типа для детей с нарушением интеллекта. Нарушения в развитии приводят к «выпадению» ребенка из сложившегося веками социально и культурно обусловленного образовательного пространства. Родители не всегда знают, каким образом передать ребенку с нарушениями в развитии тот социальный опыт, который каждый нормально развивающийся ребенок приобретает без особых усилий в семье и социуме. Если рассмотреть с этой точки зрения детей с интеллектуальной недостаточностью, то мы увидим, что в отношении их перестают действовать или оказываются недостаточно действенными на каждом возрастном этапе принятые способы решения традиционных, развивающих и образовательных задач. Педагог-психолог Кукушкина О. И. в своей статье «Информационные технологии в специальном образовании» пишет что социальная недостаточность таких детей непосредственно связана не с первичным нарушением, а с «социальным вывихом», преодолеть который можно средствами специально организованного и особым образом устроенного образования, предусматривающего «обходные пути», специальные методы и средства решения тех развивающих и образовательных задач, которые в условиях нормы достигаются традиционными способами. Закономерно, что разработка средств

обучения детей с нарушениями в развитии всегда рассматривалась как неотъемлемое направление исследований отечественной и зарубежной специальной педагогики [2, с. 270-282].

О. И. Кукушкина указывает, что в связи с увеличением потребности в поиске новых, более эффективных средств психодиагностики и коррекции со всей остротой встает вопрос об обосновании использования компьютеров в дефектологии. Будучи реальным воплощением высших форм абстрактного мышления человека, компьютер может стать важнейшим средством формирования, развития высших психических функций, а также коррекции нарушений всех уровней и форм интеллектуальной деятельности [1, с. 75]. Такого же мнения придерживаются Е. Л. Гончарова и Т. К. Королевская. Они, обосновывая необходимость применения компьютера в коррекционной работе, подчеркивают его преимущества перед остальными средствами обучения. Компьютер в процессе обучения детей позволяет минимизировать степень трудности восприятия, индивидуализировать темп подачи материала, регулировать объем и динамичность подачи учебного материала. Уроки с применением компьютерных технологий существенно меняют эмоциональную окраску подаваемого материала, создавая благоприятный психологический фон для восприятия обучающихся с интеллектуальными нарушениями сложного математического материала. Важной характеристикой компьютерных технологий является то, что компьютер позволяет оперативно проводить контроль и самоконтроль выполненных заданий, повышает самостоятельность в обучении через самопроверку и самооценку. Это неизбежно приводит к росту внутренней мотивации к обучению, усиливает занимательность процесса обучения, развивает познавательную активность. Доказывая необходимость применения компьютерных технологий в коррекционных школах Кукушкина О. И. пишет, что использование компьютера на уроках математики позволяют вносить элементы случайности в подаваемый материал, предъявлять бесконечное число комбинаций и вариаций в целях разнообразия в упражнениях [3, с. 67-75].

Практика преподавания в школе показывает, что самым перспективным направлением в развитии коррекционного обучения наряду с дифференциацией является применение компьютерных технологий. Использование компьютерных программ на уроке с одной стороны оптимизирует процесс обучения, с другой стороны усложняет работу учителя. Уроки с применением компьютера должны быть тщательно продуманы от постановки цели, до форм организации учебного процесса, заданий, способов контроля знаний и только тогда обучение может привести к ожидаемым результатам. Компьютер – это серьезный помощник при работе на уроке. Он организует ребенка на серьезную работу, может стать для ребенка средством релаксации через игровую деятельность и, в то же время, компьютер – это современный гаджет, одно присутствие которого на уроке вызывает интерес ребенка.

Учащимся с интеллектуальной недостаточностью имеют свои особенности. У них слабо развиты мыслительные процессы, отсутствует логическое мышление, анализ и синтез знаний отсутствует, не каждый может даже применить полученные знания. Память в основном развита кратковременная, то, чему они обучаются, очень быстро забывается. Результаты в обучении достигаются в процессе многократного повторения. Поэтому им тяжело дается обучение компьютерной грамотности. Непонятными и непостижимыми остаются для них многие возможности компьютера. Например, они играют в компьютерные игры, но при этом не могут воспользоваться всеми возможностями компьютера. Обучающиеся с нарушениями интеллекта с трудом находят калькулятор, не каждый из них может произвести на нем простые и сложные вычисления. Они часами могут блуждать по интернету, но не умеют отыскать нужную информацию. Обучая детей работать с компьютером, я учу главному: умению правильно включать и выключать компьютер, умению ориентироваться в рабочем пространстве,

запускать и завершать работу программы, умению создавать свой аккаунт и пользоваться им. Я считаю, что эти навыки необходимы для дальнейшей социализации детей с нарушением интеллекта.

Освоение компьютерной грамотностью начинается для них с 8 класса, хотя компьютер начинаю использовать с пятого класса. На уроке математики подвижные физминутки, разминку для глаз и психологический настрой на урок провожу с использованием видеоматериалов. На уроках математики, особенно работая с геометрическим материалом, использую электронные презентации. Они позволяют наглядно, воздействуя на эмоциональный фон урока, продемонстрировать учебный материал. Также начиная с пятого класса устный счет провожу при помощи занимательного материала из интернет-ресурсов. Это может быть небольшой фрагмент из мультфильма, видеозадача. Иногда создаю флипчарты на которых ответы можно выделить, из решенных примеров создать мозаику и т.д. Активных форм и методов использования компьютера достаточно много и дети с удовольствием работают на таких уроках. С восьмого класса начинаю вводить задания, которые обучающимся необходимо выполнить не компьютере. Здесь происходит интеграция математики с информатикой. Они не только получают электронные задания, но и выполняют их на компьютере, закрепляя умения, полученные на уроках информатики. В восьмом классе внедрение компьютеров как средства обучения на своих уроках я начинаю с изучения техники безопасности. Каждый ученик должен усвоить правила поведения при работе за компьютером.

В педагогической литературе давно появились дефектологи по исследованиям результатов применения информационных технологий в коррекционном обучении. Компьютер является принципиально новым средством в учебном процессе детей с особыми образовательными потребностями. Для учащихся с нарушением интеллекта компьютер является не только предметом изучения, но и мощным средством коррекционного воздействия.

Для реализации инновационного подхода в обучении детей с нарушением интеллекта существует множество различных информационно-компьютерных инструментов и средств. В преподавании математики, я давно использую компьютерные технологии, но практика показала, что вызывают большой интерес у обучающихся и повышают результативность урока электронные математические тренажеры и цифровые образовательные ресурсы.

Электронный математический тренажер, который я использую на своих уроках – это программа «Отличник». Программа предназначена для закрепления и проверки знаний и умений обучающихся. В настройках программы можно выбрать достаточно разнообразное количество по тем школьной программе. Использование программы позволяет ученику отрабатывать закреплять знания, полученные на уроке. Для каждого из своих учеников, я выбираю тему, посильную для него, учитывая его способности и определяя зону ближайшего развития. Тренажер очень удобен для меня тем, что уменьшает время на проверку работы ученика, так как программа сама выполняет проверку и выставляет оценку за работу ученика. Как это оптимизирует процесс обучения? Для фиксирования результата учеников можно создать индивидуальные аккаунты. При такой организации работы на уроке учитель широко использует возможности дифференцированного подхода в обучении. Учитель для каждого ученика индивидуально составляет задания и включает их в список доступных тем, а также регулирует систему оценивания. Использование в обучении подобных программ-тренажеров особенно актуально в наше время. Тренажеры позволяют закрепить знания ученика, реализовать дифференцированный подход в обучении и учитывать индивидуальные особенности ученика.

Мои ученики занимаются по программе с удовольствием, их привлекает моментальная проверка и оценивание. В программе предусмотрены задания в виде мини-игр. Играть можно по одному и в парах, что развивает познавательный интерес учащихся, повышается мотивация к обучению.

Электронные образовательные ресурсы упрощают работу учителя на уроке, но подготовительная работа к уроку занимает больше времени. Учителю приходится пересмотреть большой объем материала, подобрать различные учебные материалы, необходимые для организации учебного процесса. Временные затраты окупаются результатами учеников. Есть еще один положительный аспект – это накопление методического и дидактического материала к каждому уроку. Материала, который можно будет использовать в последующие годы.

Еще одним приоритетным ресурсом является мультимедиа ресурсы. Это дополнительные инструменты, призванные помочь учителю в организации учебного процесса. Они не могут заменить учебники и другие традиционные инструменты урока, но являются помощниками учителя.

Один из таких образовательных ресурсов, используемых мною на уроках – это «Учи.ру». На данном ресурсе достаточно большое количество заданий, сгруппированных по темам, представленные в виде игры с красочными персонажами. Ученик может работать в психологически комфортном для себя режиме и закреплять полученные знания по выбранной теме. Это не зависит от общего уровня подготовки и позволяет реализовать дифференцированный подход в обучении с детьми с нарушением интеллекта.

В «Учи.ру» можно создать личный аккаунт ученика. Мне как учителю легко контролировать на каком этапе находится ученик через его личный аккаунт. Программа позволяет отслеживать количество заданий, выполненных учеником, количество времени, потраченное на выполнение задания, проследить результаты и статистику успеваемости ученика. Можно отследить, количество выполненных заданий по каждой теме, определить количество ошибок по темам и есть ли прогресс в обучении. Таким образом «Учи.ру» имеет большие возможности для индивидуализации обучения. Это помогает учителю выбрать нужную программу для каждого ученика, выстраивая комплекс заданий, ориентируясь на зону ближайшего развития. Для внедрения этого ресурса необходимо иметь выход в интернет. Использование таких программ технологизирует учебный процесс и превращает учителя в фасилитатора, кем он должен быть по требованиям преподавания по обновленному содержанию образования. К такому нестандартному обучению с использованием компьютера, дети с нарушением интеллекта относятся с большим вниманием и интересом.

Практика показывает, что построение уроков математики на основе информационно-компьютерных технологий в коррекционных школах для обучения детей с интеллектуальными нарушениями имеет решающее коррекционно-развивающее значение. Данная технология способствует совершенствованию процессов нейродинамики, развивает психомоторику, формирует средовую активность. Она позволяет развивать психические процессы – восприятие, внимание, различные виды речи и мышления. Организованная таким образом работа на уроке способствует развитию произвольной регуляции деятельности и развивает механизмы общения. Опрос, проведенный среди учащихся показал, что интерес к предмету значительно повысился. Анализ проверочных работ позволяет сделать вывод: значительно повысилось качество знаний и темп развития умений и формирования навыков учащихся. Компьютерные технологии на уроках математики обеспечивают индивидуализацию и дифференциацию обучения.

Уроки математики, построенные по технологии ИКТ имеют ряд преимуществ. Главным преимуществом является: организация процесса обучения в соответствии с

психофизиологическими особенностями детей. ИКТ расширяют возможности соблюдения основных принципов коррекционного образования: многократность повторений, выполнение действий по образцу, коррекция психологических функций.

Список литературы:

1. Кукушкина О. И. Информационные технологии в специальном образовании / О. И. Кукушкина // Образование для всех: совершенствование процесса обучения детей со специальными образовательными потребностями. – Кишинёв: ООН в Молдове, 2004. – С. 75-83.
2. Кукушкина О.И. Применение информационных технологий в специальном образовании в России / О. И. Кукушкина // Интегративные тенденции современного специального образования. – М.: Полиграф-сервис, 2003. – С. 270-282.
3. Кукушкина О.И. Компьютер в специальном обучении: новое средство – новые идеи / О. И. Кукушкина // Специальное образование в России: вчера, сегодня, завтра. – М: ИКПРАО, 1995. – С. 67-75.

ВЗГЛЯД НА СОВРЕМЕННЫЙ УРОК: ИННОВАЦИИ И ТВОРЧЕСТВО

Климченко Светлана Александровна,
учитель русского языка и литературы
ГУ «Школа – гимназия № 3 отдела
образования акимата г. Костаная»

Аннотация

Қазақстандық жаңартылған білім беру мазмұнының шарттарында оқытудың негізгі мақсаты – ол оқушымен нақты білім, ептілік, дағдылардың жиынтығын жинау ғана емес, сондай-ақ оқушыны білім беру қызметінің дербес субъектісі ретінде дайындау. Қазіргі заманғы білім негізінде мұғалімнің де оқушының да белсенділігі жатыр. Дәл осы мақсатқа – шығармашылық, белсенді, оқи білетін, өзі жетіле алатын жеке тұлғаны өсіруге қазіргі заманғы білімнің негізгі міндеттері бағынады.

Инновациялық оқыту (ағыл. Innovation –жаңа енгізілім) – тұлғалық ыңғай, білім берудің іргелілігі, шығармашылық бастау, кәсіпқойлық, жаңа технологияларды пайдалануды өзіне қосатын оқытудың жаңа тәсілі.

Аннотация

В условиях обновления казахстанского содержания образования основная цель обучения - это не только накопление учеником определённой суммы знаний, умений, навыков, но и подготовка школьника как самостоятельного субъекта образовательной деятельности. В основе современного образования лежит активность и учителя, и, что не менее важно, ученика. Именно этой цели - воспитанию творческой, активной личности, умеющей учиться, совершенствоваться самостоятельно, и подчиняются основные задачи современного образования.

Инновационное обучение (от англ. innovation – нововведение) – новый подход к обучению, включающий в себя личностный подход, фундаментальность образования, творческое начало, профессионализм, использование новейших технологий.

Annotation

In the context of updating the Kazakhstani content of education, the main goal of education is not only the accumulation by the student of a certain amount of knowledge and skills, but also the preparation of the student as an independent subject of educational activity. The basis of modern education is the activity of the student and the teacher. The upbringing of creative, active people who knows how to learn and improve independently is the main tasks of modern education.

Innovative education is a new approach to learning which includes a personal approach, the fundamental nature of education, creativity, professionalism, the use of new technologies.

Түйінді сөздер: *Инновациялық технологиялар, инновациялық оқыту, сәттілік жағдайы, шығармашылық тұлға, серіктестік, мәтінді зерттеу, жаңартылған білім беру мазмұны, синквейн, фишбоун.*

Ключевые слова: *Инновационные технологии, инновационное обучение, ситуация успеха, творческая личность, сотрудничество, исследование текста, обновление содержания образования, синквейн, фишбоун.*

Key words: *Innovative technologies, innovative learning, situation of success, creative personality, cooperation, text research, updating of educational content, cinquain, fishbone.*

Современное общество вступило в новую историческую фазу развития цивилизации – информационное общество, в котором главными продуктами производства являются информация и знания.

Новая организация общества, новое отношение к жизни предъявляют и новые требования к школе. Сегодня основная цель обучения - это не только накопление учеником определённой суммы знаний, умений, навыков, но и подготовка школьника как самостоятельного субъекта образовательной деятельности

Именно этой цели - воспитанию творческой, активной личности, умеющей учиться, совершенствоваться самостоятельно, и подчиняются основные задачи современного образования.

В Инструктивно - методическом письме « Об особенностях преподавания наук в общеобразовательных организациях РК в 2016- 2017 году» отмечается, что в условиях информатизации современного общества учителя - предметники должны обладать ИК - компетенциями, использовать дополнительные ресурсы, в том числе интернет, и формировать у школьников умения находить, обрабатывать информацию по предмету»

Что же такое **“инновационное обучение”** и в чём его особенности?

Инновационное обучение (от англ. innovation – нововведение) – новый подход к обучению, включающий в себя личностный подход, фундаментальность образования, творческое начало, профессионализм, использование новейших технологий.

Актуальность инновационного обучения состоит в использовании личностно-ориентированного обучения, а также поиске условий для раскрытия творческого потенциала ученика.

Используя ИКТ на современном уроке, я преследую одну цель: сделать урок продуктивным и результативным для своих учащихся и успешно применяю на своих уроках следующие приемы:

- ассоциативный ряд;
- штрихи к портрету;
- мозговая атака;
- фишбоун;
- синквейн;
- эссе;
- график эмоций героев
- задания поискового характера и другие

Приветствуется и создание собственных презентаций к уроку литературы, что позволяет развивать информационные и коммуникативные компетенции. Примером могут служить такие тематические **презентации** «Кудрявый гений русской поэзии» (по творчеству С. Есенина), «Я буду видеть сердцем» (лирика Э. Асадова), «Рукописи не горят» (М. Булгаков «Мастер и Маргарита») и другие.

Флеш - фильмы. Этот ресурс незаменим на уроках литературы , т. к. даже самый красноречивый учитель не заменит фильм. Ребята с удовольствием делают нарезки значимых фрагментов к уроку, создают буктрейлеры и защищают их.

Кроссворды использую для закрепления материала и в процессе знакомства с терминами « завязка», «экспозиция», « кульминация» и т.д. Подобная технология позволяет сэкономить время на этапе обработки материала и контроля знаний.

Тренажеры. Одной из основных задач в старших классах является качественная подготовка к ВОУД и итоговой аттестации выпускников. Для достижения этой цели использую задания, приближенные к реальным вариантам тестовых заданий.

В современной действительности востребована интеллектуально и творчески развитая личность. Именно поэтому развитие творческих способностей на уроках литературы считаю основополагающим.

Творчество – самый мощный импульс в развитии ребенка. Потенциальная гениальность живет в каждом человеке, в каждом есть индивидуальное своеобразие.

Людей неинтересных в мире нет,

Их судьбы – как истории планет.

У каждой все особое, свое,

И нет планет, похожих на нее.

А еще должно быть вдохновение П.И. Чайковский сказал, что «вдохновение – это такая гостья, которая не любит посещать равнодушных».

Моя задача: не убить, а освободить, раскрыть творческие стороны в ученике.

Вот, например, какой синквейн мы составили на уроке литературы при изучении повести И. С. Тургенева «Ася» в 9 классе

Свидание

Долгожданное, радостное

Зовет, захватывает и поглощает.

Радость жизни разрушает малодушие

Расставание.

А вот пример **работы «Штрихи к портрету»** во время знакомства с личностью Островского. « Портрет Островского выполнен художником В.Перовым. Писатель не позирует, это его любимая манера сидеть. Широкий лоб говорит о высоком интеллекте, одутловатость лица подтверждает болезнь писателя. Руки сложены и говорят о замкнутости характера. На писателе надет халат, отороченный бобровым мехом. Он пристально вглядывается вдаль. Возможно, обдумывает горизонты нового произведения. Художнику удалось донести до читателя неповторимый образ русского драматурга.

Удачной на уроках погружения в произведение является прием «График эмоций героя».

Учащиеся, сопоставляя эпизод и настроение героя, получают своеобразный график, который в зависимости от того, насколько учащийся проникся к образу, знает текст, будет либо по восходящей, либо по нисходящей линии. Например: **составить график эмоций Герасима по рассказу И.Тургенева «Муму»**

Эпизоды:

Герасима перевезли к барыне в дом

Герасиму одиноко у барыни.

Герасим нашел собачку.

Герасим и Муму подружились

Барыня узнала о существовании собаки, чем расстроила Герасима

Муму приказано уничтожить.

Герасим остался один.

Возвращение Герасима в деревню.

Эмоции: одиночество, грусть, тоска, обида, печаль, радость, вдохновение, злоба, ликование, возмущение и др.

Данное задание очень хорошо демонстрируется на интерактивной доске. Каждый ученик может выйти и составить график, обосновывая свой выбор.

На уроке необходимо вооружить учащегося не только знаниями, но и приёмами работы с информацией — в частности, умением ставить и решать те или иные задачи.

Один из лучших способов сделать это — представить информации наглядно-содержательной форме, используя приём «фишбоун». Новая техника нравится ребятам, они с удовольствием работают над созданием своего продукта.

Суть дидактического приёма

«Фишбоун» («рыбья кость», «рыбий скелет») – упрощённое название метода японского учёного Каору Исикавы. Эта графическая техника представления информации позволяет образно продемонстрировать ход анализа какого-либо явления через выделение проблемы, выяснение её причин и подтверждающих фактов и формулировку вывода по опросу. В процессе составления «рыбьего скелета» ребята:

- учатся работать в группе или парах;
- визуализируют причинно-следственные связи;
- ранжируют различные факторы по их значимости;
- развивают способность критически мыслить;
- обучаются давать оценку явлениям действительности.

Учёные Бостонского университета, занимающиеся исследованием способов восприятия у учащихся, пришли к выводу, что с помощью зрительных образов ребёнок быстрее запоминает любую информацию.

Схема «рыбьего скелета» позволяет подбирать подходящее решение для любой проблемной ситуации, генерируя новые идеи, направленные на ускорение и облегчение процесса мышления. Особенно полезно пользоваться приёмом во время «мозгового штурма», чтобы дети учились быстро и чётко формулировать мысли.

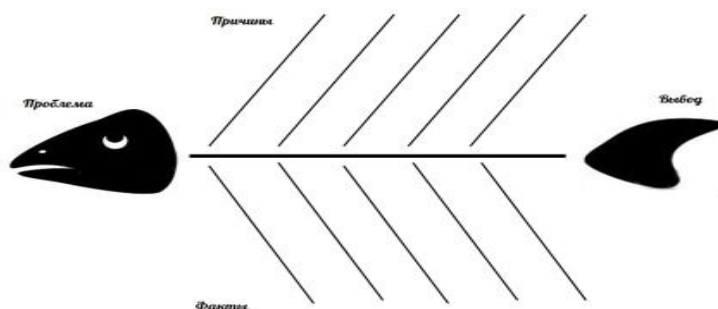

Рисунок 2. Фишбоун

Использование таких технологий на уроках имеет большие преимущества. Учебный процесс становится для учащихся интересным, что повышает активность учащихся, развивает навыки самостоятельно получать знания в процессе взаимодействия и поиска. Повышается качество и прочность полученных знаний. Развиваются исследовательские навыки и умения, формируются аналитические способности учащихся. Параллельно с процессом обучения идет развитие коммуникативных качеств и формирование лидерских качеств личности.

Важной частью этих технологий являются информационно - коммуникационные технологии. Я уверена в том, что ИКТ, применяемые на уроках русского языка и литературы, развивают интерес к урокам, помогают эффективно организовывать самостоятельную и групповую работу учащихся, совершенствуют практические навыки и умения, развивают творческое начало в ученике, интеллект школьников, делают урок современным.

Инновационный подход к обучению позволяет так организовать учебный процесс, что ребёнку урок и в радость, и приносит пользу, не превращаясь просто в забаву или

игру. И, может быть, именно на таком уроке, как говорил Цицерон, «зажгутся глаза слушающего о глаза говорящего».

Список литературы:

1. Инструктивно - методическое письмо «Об особенностях преподавания наук в общеобразовательных организациях РК в 2016 -2017 году». Астана, 2016
2. Е.С. Полат Интернет в гуманитарном образовании. –М., Владос, 2001, - с. 169
3. Ожегов С.И Словарь русского языка/1949, 22 издание,1990, - с 192
4. Поляков С.Д. Педагогическая инноватиа: от идеи до практики – М, Центр «Педагогический поиск», 2007, - с 176

«ИМПЛЕМЕНТАЦИЯ КЕЙС-СТАДИ В ШКОЛЬНОЕ ОБРАЗОВАНИЕ, КАК ТЕХНОЛОГИИ МОТИВИРУЮЩЕЙ ОБУЧАЮЩИХСЯ К ИСПОЛЬЗОВАНИЮ ПРОЕКТНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ В ТЕЧЕНИЕ ВСЕЙ ЖИЗНИ»

Колесникова И.Е.,
учитель начальных классов
КГУ «Урицкая школа-лицей отдела образования
акимата Сарыкольского района»

Аннотация

Бұл мақала мектептегі білім беру тәжірибесінде кейс-стади технологиясын имплементациялау бойынша педагогтің зерттеулерінің қысқаша талдамалы материалын ұсынады. Мақалада білім алушылар үшін кейс-стадияның практикалық маңыздылығы, жобалық қызметінің дағдылары өмір бойы маңызды дәлелденеді. Сондай-ақ, кейстерді оқу кеңістігіне енгізудің өзіндік ерекшеліктері (қадамдық алгоритм ұсынылады), педагог пен білім алушылардың қызметінің критерийлері, кейсті ақпараттық жабдыққа қойылатын талаптар сипатталады.

Аннотация

Данная статья представляет краткий аналитический материал исследования педагога по имплементации технологии кейс-стади в практику школьного образования. В статье аргументируется практическая значимость кейс-стади для обучающихся, навыки проектной деятельности которых важны в течение всей жизни. Также выделяются характерные особенности внедрения кейсов в учебное пространство (предлагается пошаговый алгоритм), описываются критерии деятельности педагога и обучающихся, требования к информационному оснащению кейса.

Abstract

This article presents a brief analytical material of the teacher's research on the implementation of case-study technology in the practice of school education. The article argues for the practical importance of case-study for students whose project activity skills are important throughout their lives. Also, the characteristic features of the implementation of cases in the narrow space are highlighted (a step-by-step algorithm is proposed), criteria of activity of the teacher and students, requirements to information equipment of a case are described.

Түйінді сөздер: кейс-стади, инновациялық технологиялар, мектеп білімі, кең ауқымды дағдылар, сабақты модельдеу, табыстылық критерийлері

Ключевые слова: кейс-стади, инновационные технологии, школьное образование, навыки широкого спектра, моделирование урока, критерии успешности.

Keywords: case-study, innovative technologies, school education, wide range of skills, lesson modeling, success criteria.

На смену индустриализации и ручного человеческого труда, необходимость которых составлял определённый багаж конкретных знаний, направленных на обслуживание техники, пришла информатизация, повлёкшая за собой изменения в кадровой политике. Многие сферы деятельности стали невостребованными. В связи с этим человеку необходимо адаптировать собственный потенциал к новым реальным условиям и приобретению новых, востребованных на рынке труда, профессий. Некоторые эксперты утверждают, что само понятие «профессия» в будущем обречено на вымирание. Произойдёт это потому, что важным будет не типовой набор навыков, которым ты обладаешь, а способность каждый раз, под конкретную задачу, пересобирать эти навыки. По сути, речь идёт о проектном подходе, который станет преобладающим. [2]

Программа обновлённого содержания образования предусматривает формирование у обучающихся навыков широкого спектра, востребованных в XXI веке: творческое применение знаний, критическое мышление, выполнение исследовательских работ, использование ИКТ, применение способов коммуникативного общения, включая языковые навыки, умение работать в группе и индивидуально. В создавшихся условиях особую важность составляет смена роли педагога: от передатчика информации в педагога-организатора, способного найти рациональные приёмы организации процесса обучения, направленного на развитие навыков широкого спектра в разрезе образовательных потребностей каждого обучающегося.

Работая над данной проблемой не один год, мы пришли к выводу, что технология кейс-стади, интегрирующая по своей природе исследовательский аспект, строящийся на принципах критического мышления, подразумевающая постижение истины в коммуникативном взаимодействии, позволяющая строить собственные умозаключения обучающихся на основе материала конструктивного диалога с участниками групп, способствует максимальному развитию навыков широкого спектра.

Кейс-стади - от английского “case study” – изучение ситуации, качественный метод изучения явлений на основе конкретных ситуаций.

Кейс как объект изучения в образовательном процессе включает цепочку взаимосвязанных событий, возможных исходных ситуаций ирезультатирующих свершившихся фактов. Это способствует выработке у студентов и слушателей понимания процесса управления множеством элементов системы и связей между ними, представляющих внутреннюю и внешнюю среду деловой активности менеджеров в условиях рыночной экономики. [3, с. 7-8]

Изучая опыт по внедрению кейс-стади в образовательное пространство, мы отметили, что в большинстве случаев участниками становятся студенты ВУЗов, слушатели отдельных экономических курсов, что говорит об ориентированности технологии на более старший возраст, когда уже у человека имеется определённый опыт. После проведения ряда исследований по внедрению кейс-стади в своей школе, мы с уверенностью можем сказать, что данная технология актуальна для школьников любого возраста.

Практическая значимость кейсового обучения при постоянном использовании в образовательном пространстве преимущественно велика: во-первых, обеспечивается интеграция научного знания и практики, во-вторых, происходит формирование системы устойчивых ценностно-прагматических навыков: умения анализировать ситуации, оценивать альтернативы, выбирать оптимальный вариант и планировать его осуществление.

Очень важно знать, что кейс-ситуация отличается от проблемной тем, что проблема имеет скрытый характер, явной её делают ученики сами, выделяя её из кейсовой ситуации.

Кейсовая технология является инструментом конструктивным, информационно-насыщенным, презентабельным, удобным, интересным, всегда имеет интригу, что мотивирует, максимально активизируя познавательную деятельность.

Моделирование урока педагогом через внедрение кейс-стади носит алгоритмичный характер:

1. Внедрение основного кейса /в нём вуалируется проблема, которая послужит стартовой отметкой для обретений нового информационного знания, определённого программой/

2. Сегментирование проблемы на отдельные направления информации через мини-кейсы.

3. Работа в группах над малыми кейсами.

4. Афиширование проектов групп.

5. Выдвижение предложений, идей для решения основного кейса в рамках информации, полученной при работе с мини-кейсом.

6. Выведение общего вердикта /продукта/ экспертной группой. Оценка деятельности групп. Комментарии всех участников.

7. Констатация фактов /озвучивание проблемы, решения, выводов/

8. Составление ментальных карт в качестве саморефлексии.

Видение обучающихся деятельности в кейсовом режиме носит несколько иной ступенчатый характер.

1 ступень – знакомство с ситуацией. Происходит погружение в предлагаемую ситуацию. Каждый ученик обязательно должен для себя определить не только целевой ориентир, но и выделить важные стороны для решения ситуации, поставить «диагноз» проблемы.

2 ступень – ротация участников для поиска информации. Создание групп для синтезирования индивидуальных идей. Причём девиз «Каждое мнение имеет место быть» - актуально на данном этапе. В ходе групповой коммуникации, обучающиеся понимают, что испытывают «информационное голодание». Они не могут решить проблему без предоставления важной информации.

3 ступень – поиск информации через решение мини-кейсов. Сегментирование направлений информации, переводя группы в более узкое видение проблемы /некая однобокость/. Это необходимо для того, чтобы младшие школьники не расплылись вширь. Соблюдение тайм-менеджмента – необходимый атрибут кейсовой технологии. Группам предлагается работа над мини-кейсами. Мини-кейс – это узкая реальная ситуация, которая поможет подвести к решению основного кейса. Обучающимся предлагаются информационные карты для решения мини-кейса. На этом же этапе происходит афиширование проекта каждой группы.

4 ступень – рассмотрение альтернатив. Акцентируется внимание на развитии альтернатив, предлагаемых группами. Участники должны освободиться от одномерного мышления, которое рассматривает только одну возможность или решение как правильное. Необходимо обратиться к творчеству обучающихся, чтобы найти как можно больше альтернатив решения для исследования ситуации. Чтобы суметь предложить больше альтернатив от обучающегося требуется рассмотреть комплексную проблему под разными углами зрения. Дополнительный эффект состоит в том, что при включении многих точек зрения в единое целое требуется увеличение силы воображения учащегося. Задача этой ступени состоит в том, чтобы открыть обучающимся разносторонние способы мышления и разъяснить им, что решения всегда принимаются на основе выбора из многих альтернатив.

5 ступень – принятие решения. Суммируя альтернативные решения, участники приходят к выбору правильного выхода из ситуации. Обязательно необходимо выделить все преимущества и недостатки предлагаемых мнений. Всё это должно быть озвучено

/таким образом происходит разрыв между новым и уже имеющимся знанием/. Результаты фиксируются либо на постере, либо на электронных носителях.

6 ступень – презентация решения основного кейса. Презентуется конечный результат работы над кейсом. Происходит оглашение вердикта, по мере оглашения решений приветствуются комментарии.

7 ступень – рефлексия, саморефлексия. В заключении обучающимся предлагается прорефлексировать собственную деятельность. Происходит анализ движения собственной мысли. Предусматривается формативное оценивание. Для этого учитель заранее готовит для ребят оценочные листы. После этого учащимся предоставляется 5 минут тишины, в процессе которой каждый заполняет ментальную карту. Ментальная карта представляет собой опорную схему, где ребёнок кодирует информацию, полученную в процессе работы на уроке. Таким образом, систематизируется информация, предусмотренная программой.

Процесс работы над кейсами можно считать двусторонним, так как успех работы зависит от педагога (он выступает в роли координатора) и от обучающихся. Следовательно, для каждого участника данного тандема имеются свои требования, которые выражаются через определённые критерии.

Критерии успешности деятельности педагога:

доурочная подготовка:

1. Искусственное синтезирование кейс-ситуации, прогнозируя траекторию размышлений обучающихся.

2. Подготовка ресурсного банка для решения кейса.

3. Чёткое планирование этапов урока, разработка тайм-менеджмента.

деятельность в урочном пространстве

1. Создаёт условия для понимания кейсовой ситуации, организуя предварительное обсуждение.

2. Производит ротацию групп.

3. Выступает координатором, оказывает помощь по требованию, следит за своевременным предоставлением ресурсов.

4. Негласно модерирует информационное знание учащихся во избежание искажения фактов.

послеурочная деятельность педагога:

1. Оценка деятельности обучающихся.

2. Рефлексирование собственной деятельности через визуальное чтение ментальных карт обучающихся.

Критерии успешности деятельности обучающихся:

доурочная подготовка:

1. Повторение и систематизация изученных знаний в течение прошлых уроков.

в урочном пространстве:

1. Отвечает на вопросы, сам формулирует вопросы по материалам кейса.

2. Выдвигает идеи, прислушивается к идеям соучастников, сравнивает, определяя преимущества и недостатки, приводит аргументы и контраргументы.

3. Активно работает в команде.

4. Принимает участие в принятии решений.

5. Составляет ментальную карту по информации, полученной на уроке.

послеурочная деятельность:

1. Обеспечивает обратную связь через написание эссе, синквейна, графического иллюстрирования в любой вариативной технике.

При работе в кейсовом режиме в идеале происходит развитие навыков обучающихся в разрезе их функциональной грамотности.

Технология кейс-стади позволяет решение одной проблемы и, автоматически, приводит к решению ряда смежных проблем. При создании кейсов важно уметь чётко формулировать проблему, разрабатывать систему необходимых информационных ресурсов. Работа должна носить систематический характер. Несмотря на то, что процесс генерации кейсов трудоёмкий и педагог испытывает постоянный цейтнот, преимущества эффективности преобладают над недостатками. Это видно при афишировании детьми своих проектов, где они проявляют удивительную фантазию, ищут нетрадиционные пути решения проблемы.

Несмотря на определяющую значимость процесса в успехе кейс-метода, можно выделить несколько особенностей хорошего учебного кейса, которые помогают сделать обучение более результативным и эффективным. Вот эти признаки: проблемность... имплицитность... незавершённость... избыточность информации... персонализация... нейтральность... типичность. [1, с. 19]

Успешность усвоения новой информации через разработку кейсовых ситуаций зависит от правильного подбора информационных ресурсов. Ресурсы могут быть представлены в разных форматах. Это, прежде всего, текстовая информация, аудиоисточники, видеоролики, презентации, буктрейлеры и т.д., которые отражают материал для решения кейса. Информационный материал предоставляется участникам групп для решения мини-кейсов. Решение основного кейса будет происходить на основе той информации, которую учащиеся почерпнули при разработке мини-кейсов. Ресурсная база в разрезе каждого урока должна быть отобрана в соответствии с возрастными особенностями обучающихся: шрифт, кегль, цвет шрифта. Правила, формулировки, понятия лучше всего выделять нестандартным цветом.

Во избежание отвлечённости внимания участников, информация должна подаваться в рамках урока не в хаотичном порядке, а порционно, по мере испытывания ими «информационного голодания». А для этого учитель должен прогнозировать каждый момент усвоения ребятами информации. В случае, если обучающимся предлагаются ЦОРы, то для каждой группы должны быть предоставлены мобильные компьютеры. Доступ к ним должны иметь все участники мини-группы.

Развивая у школьников навыки широкого спектра, мы формируем конкурентоспособного специалиста в будущем. Ибо школа – это мастерская, где синтезируется мысль подрастающего поколения. И им завтра управлять миром. А о том, каким будет завтра, нужно думать уже сегодня.

Список литературы:

1. Капустин С. Н., Сенин А. С., Казаринов Ю. М. Успешный менеджер: кейс-стади по принятию решений: учебно-методическое пособие. М. Издательский дом: ДЕЛЮ, 2014. с. 19
2. «Навыки XXI века»: новая реальность в образовании//архив Патрика Гриффина URL: http://erazvitie.org/article/navyki_xxi_veka_novaja_realnost (дата обращения: 23.12.2017 г.)
3. Плотников М.В., Чернявская О.С., Кузнецова Ю.В. Технология case-study: монография, Нижний Новгород, 2004 г., с. 7-8

ИННОВАЦИЯЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАР – БОЛАШАҚҚА НЫҚ ҚАДАМ

Косанова Айжан Умиткалиевна
биология пәнінің мұғалімі,
Тажибаева Бахиткуль Калжановна
физика пәнінің мұғалімі №20 ОМ
Қостанай қаласы.

Аннотация

Инновациялық технологиялардың әдіс тәсілдерімен танысып шығу. Мектеп сапасын көтеру үшін, әдіс – тәсілдердің тиімді түрлерін анықтау.

Инновациялық технологиялар – әр кезеңге тән, жаңашыл технологиялар жиынтығы. Осы технологиялар арқылы – оқушыларды өз заманының біліпаз азаматтары ретінде қалыптастыруға болады. Екі жыл уақыт бұрын оқу саласында күрт өзгерістер пайда болды. Ол оқушы бойындағы өзгерістер мен мұғалімдердің күрт өзгеруін талап етеді. Осы жұмыс арқылы, енгізіліп жатқан жаңашыл бағдарлама арқылы, оқушылардың сабаққа деген қызығушылығын қалайша арттыруға болатыны туралы әңгіме қозғаймын. Өз практикама сүйене отырып, инновациялық технологиялардың ең тиімдісіне тоқталып кетемін.

Аннотация

Познакомиться с методами инновационных технологий. Выделить наиболее подходящие методы для повышения качества образования.

Инновационные технологии – присущие разным изменяющимся событиям и подразумевает совокупность новых технологий. С помощью инновационных технологий развиваются конкурентноспособные личности нашего государства. С прошлого года были введены новые подходы в обучении, создана программа по реализации обновленного содержания учебной программы. Обновленная программа и технологии, через которые мы обучаем детей, помогают повысить интерес к предметам. В данной работе я остановилась на наиболее важные инновационные технологии, которые помогают повысить качество образования.

Abstract

Get acquainted with the methods of innovative technologies. Identify the most appropriate methods to improve the quality of education.

Innovative technologies-inherent in different changing events and implies a set of new technologies. With the help of innovative technologies develop competitive personality of our state. Since last year, new approaches to training have been introduced, a program for the implementation of the updated content of the curriculum has been created. The updated program and technologies through which we teach children help to increase interest in subjects. In this paper I focused on the most important innovative technologies that help to improve the quality of education.

Түйінді сөздер: *инновациялық технологиялар, дамыта оқыту технологиясы, топтық оқыту технологиясы, жобалап оқыту технологиясы.*

Ключевые слова: *инновационные технологии, технология развивающего обучения, технология группового обучения, технология проектного обучения.*

Keywords: *innovative technology, developing learning technology, group learning technology, project-based learning technology.*

Еліміздегі әр мұғалімнің қазіргі кездегі негізгі мақсаты- білімді де жаңашыл ойлайтын оқушыларды тәрбиелеу. Оған біздің Елбасымыз жылдан – жылға жағдай жасап, мұғалім мәртебесін көтеруде. Менің ойымша, мектебіміздің түпкір – түпкірінде жүрген мұғалімдер, жаңаны ашуға және оқушыларды сол жаңаны табуға мүмкіндік беру керек.

Осы орайда педагогика саласына танымал терминнің бірі – инновация деген сөз есімізге түседі. Әрине, инновациялық технологиялар әр заманда әр түрліше түсіндірілген болатын. 21 ғасыр адамы үшін ол жаңалық, іздену және басқа да осыған ұқсайтын мәндерді бере алады.

Өз практикамызға сүйенетін болсақ, сабақ барысында түрлі инновациялық технологияларды пайдаланып келеміз. Бұл технологиялардың стратегиялары жаңартылған оқу бағдарламасы енгізілгеннен кейін, саны күрт артып кетті.

Жаңашылдық – нағыз құрал, ал инновация осы құралды меңгеру үрдісі. Сауатты түрде таңдап алынған жаңашылдық барынша мүмкін дәрежеде жаңа енгізілімнің табысқа жетуіне кепілдеме беруі тиіс. Инновациялық үрдіс деп жаңалықты жасау, меңгеру, пайдалану және тарату бойынша жүргізілетін кешенді іс-әрекетті айтады.

Педагогикалық технологияның тиімділігі педагогикалық шарттарға байланысты. Педагогикалық шарттарға, ең алдымен, педагогтің дербес ерекшеліктері: тұлғалық даралығын, мәдениеттілігін, қызығуын, т.с.с. жатқызуға болады. Сонымен бірге, оқушылармен қарым-қатынас жасау біліктілігі мен кәсіби шеберлігі ерекше мәнге ие болады. Сабақты оқытуда жаңа педагогикалық технологиялардың көптеген түрлерін пайдалана отырып сабақ өткізуге болады. Жаңа педагогикалық технологиялардың жіктелуін былай бөліп қарастыруға болады: тірек белгілері мен тірек конспектілері негізінде оқыту технологиясы, проблемалық оқыту технологиясы, өздігінен даму технологиясы, оза отырып оқыту технологиясы, мультимедиялық технологиялар, компьютерлік оқыту технологиясы, саралап оқыту технологиясы, жекеше оқыту технологиясы, дамыта оқыту технологиясы, жобалап оқыту технологиясы, топтық оқыту технологиясы.

Инновациялық білім берудің нәтижесінде оқыту мен тәрбиелеудің соңы әдіс-тәсілдерін инновациялық-педагогикалық технологияны меңгерген, психологиялық-педагогикалық диагностиканы қабылдай алатын және нақты тәжірибелік іс-әрекет үстінде өзіндік даңғыл жол салуға икемді, шығармашыл педагог, зерттеуші жағаша мұғалім болып шығады.

Өз практикадан оқу сапасын нақты көтеруге көмектескен технологияларға тоқталғым келеді. Оның ішінде тізіп алатын болсам:

1. Жобалау технологиясы туралы сөз қозғағым келеді.

Жобалап оқыту технологиясы педагогтың интеллектуалдық, кәсіби, моральдық, рухани, азаматтық және басқа да сапалы қасиеттерін қалыптастырып отырып, мұғалімнің жеке тұлғасына тікелей әсер етеді. Ең алдымен оқу барысында оқушыны өз бетімен іздендіре отырып, өзіне деген сенімділік күшін тудырып, өз ойын анық жеткізе біліп, дұрыс шешім қабылдауға, яғни жеке тұлға болып қалыптасуына бейімдеу қажет. 21- ғасырда әлемдік білім беру жүйесінің дамуындағы негізгі басымдылықтарының бірі — мектеп білімін жаңарту. Ол оқушылардың неғұрылым өз бетінше білім алып, оны іс жүзінде қолдана білу қажеттілігін тәрбиелеуге бағытталған. Оқушылардың зерттеу жұмысын ұйымдастыру және жоба жұмысын жасауға мақсатты әрі жүйелі түрде бағыттау керек екен- бүгінгі күн талабы. Сондықтан да жобалау технологиясының тиімділігі күннен күнге артуда.

2. Дамыта оқыту технологиясы.

Дамыта оқыту жүйесінде оқушылардың ойларын жетілдірудің маңызы зор.

Біріншіден – дамыта оқытуда білім даяр күйінде берілмейді, оған оқушы өз оқу әрекеті арқылы қол жеткізеді. Сабақтың алғашқы ізденіс кезеңінде жаңа ақпарат жайлы не білетіндіктерін ортаға салып, мәселені өз беттерінше шешуге талпынады. Сөйтіп олар осы мәселе туралы өз білімдерінің жеткіліксіз, таяз екенін сезіну арқылы сабаққа деген қызығушылықтары оянады, ішкі түрткілері пайда болады.

Екіншіден – дамыта оқытуда оқушы жоғары қиындықтағы мәселелерді шеше отырып өзінің санасының саңылауларын ашады. Әр оқушының өзінің деңгейіне дейін дамуға қол жеткізе алады. «Жақсы оқушы», «Жаман оқушы» ұғымының болмауы, балаларды танымдық әрекеттерге ұмтылдырады, құштарлығын арттырады.

Үшіншіден – оқушының жеке басын дамытатын басты құрал – ол өзінің әрекеті. Сол себепті дамыта оқытудағы оқыту әдістері оқушыны белсенді жұмыс жағдайына қоя отырып, мәселелерді, қайшылықтарды шешу мақсатын қояды.

Төртіншіден – дамыта оқыту жүйесінің нәтижелі болуы оқушы мен мұғалімнің арасындағы жаңаша қарым-қатынасы арқасында ғана өз жемісін береді. Сол себепті дәстүрлі жүйедегі әміршілдік стиль бұл жерде тиімсіз, оқушы – “орындаушы”, «мұғалімнің тасасындағы» объект емес.

3. Топтық оқыту технологиясы. Білім берудің гуманизациясы жағдайында білім берудің негізгі формалары – ол топтық және жеке формасы. Білім берудің фронтальді

формасы бағыттау, талқылау және түзету кезінде қолданылады. Топтық оқытудың басты мақсаты – оқушыларды шағын топта ортақ жұмыстарды атқаруға үйрету. Бұндай топта ол өзінің жеке елігін жоғалпайды. Керек кезде оқушылар бір бірінен көмек сұрай алады, амалдарды бірге орындайды т.б.. Бұндай жағдайда оқушы тек өзінің жетістіктері мен сәтсіздіктерін бағалап ғана қоймай, оның жалпы нәтижеге қандай әсер тигізетін көре алады. Оқытудың жеке формасы оқушыға әр амалға тереңірек тоқталуына мүмкіндік береді. Сонымен қатар, нәтижесі үшін өз алдына және мұғалім алдына жауап береді. Бұл формалардың ең бастысы – ол оқушыға деген сенімділік, өз өзіне жауап бере алу қабілеттілігі.

Жоғарыда аталған технологиялармен қоса АҚТ туралы да айтып кеткен орынды. АҚТ – оқушылардың метатанымдық қабілеттерінің қалыптасуына өз үлесін қосады: оқушылар қалай оқу керектігін үйренеді, алған білімді бірігіп сараптайды, талдайды, ұсынады, ақпараттық технологияларда құзырлы болады, бір – бірімен білім алмасады. Оқытудың осы жолдарын пайдалану барысында қандай жетістіктерге жеттім:

-оқушылар алдын ала берілген тапсырмаларды іздеп қанай қоймай, оны бүкіл сыныпқа көрнекілік ретінде таныстырады, осының нәтижесінде өзара – білім алмасады. Оқушылардың сөйлеу дағдылары қалыптасып, АҚТ – дағы құзырлылық танытылады. Оқушылармен алдын – ала дайындалған таныстырылымдар бүкіл сыныпты жаңа тақырыпты игеруге итермелейді. Осындай таныстырылымнан кейін оқушылар арасында кері байланыс орнатылады, презентация бойынша сұрақтар қойылып өзара диалог жасалынады.

- биология сабақтарында үй жұмысы мен жаңа материалды ашу барысында оқушыларға флипчартта жұмыс істеуге мүмкіндік беремін. Флипчартты көрнекілік ретінде де, жұмыс бағдарламасы ретінде де, яғни флипчарттың бүкіл мүмкіндіктерін оқушыларға бірте – бірте таныстырдым. Сабақтың әр – түрлі кезеңіндегі стратегиялар осы бағдарлама аясында жүзеге асырылады. Мысалы «лупа» атты флипчарттың бір мүмкіндігі, жануар бейнесін оның белгілі бір дене бөлімі арқылы тануға мүмкіндік беріп, оқушылардың ой – өрісін кеңейтеді. Ал «корзина» атты батырмасы «рас - өтірік» стратегиясын жүзеге асыруға көмектеседі. Бұл бағдарламаға бейнематериал, суреттер кіріктіріп көрнекілік ретінде пайдаланамын. Флипчарт бағдарламасының мүмкіндіктері өте кең және оны пайдалану оқушылардың сабақтағы қызығушылығын арттырады.

Осындай АҚТ жолдарын пайдалану барысында оқушылардың белсенділігімен қатар білім сапасының сәл болса да жоғарылағаны туралы айта аламын. 6 мен 7 сыныптардағы білім деңгейлері төмен оқушылар тоқсан сайынғы тестілерде жақсы көрсеткіштер бере алды. АҚТ модулін сабақ барысында ары қарай пайдаланудың жаңа жолдарын қарастырып отырмын және бұл АҚТ – дағы жаңа жетістіктер оқушылардың тек ақпараттық технологияларда ғана емес білім сапасында да көрсеткіштер бере алатынына сенімдім.

Оқытудағы жаңа модульдің жеке аспектісі не әдісі ретінде диалогтік оқыту да қарастырылады. Выготскийдің пайымдауынша оқушылар өздерінің «Жақын арада даму аймағында» жұмыс істесе жақсаратындығын көрсетті. Көптеген зерттеулердің барысында анықталғандай оқытудағы әңгімелесу – қарым – қатынас жасаудың бірсарынды үдерісі емес, керісінше идеялар екі жақты бағытта жүреді және осының негізінде оқушының білім алу үдерісі алға жылжиды деп тұжырымдайды. Диалог барысында келісілген нәтижеге жету үшін оқушылар бүкіл күш – жігерін жұмсайды. Диалог негізінде оқытудың ең оңтайлы әрі нәтижелі түрі: зерттеушілік әңгіме болып табылады. Зерттеушілік әңгіме сабақ барысында қолданысқа кеңінен енсе, оқушылар өз сыныптастарымен шағын топтарда жұмыс істеу арқылы, берілеген мәселені егжей – тегжейлі талқылап шығады деп дәлелденген.

Инновациялық оқыту технологиялары заман талабы болып отырғандықтан, мұғалімнің түсінігін қажет етеді. Тек көзқарасын өзгерткен мұғалімдер ғана, оқушыға қалай оқу керектігін үйретеді. Замнауи мктептерде мәліметтер өте көп, ол мәліметтерді оқушыға беріп қоймай, өзін - өзі оқытуға уәждендіру қажет. АҚТ модулін сабақ барысында ары қарай пайдаланудың жаңа жолдарын қарастырып отырмын және АҚТ – дағы жаңа жетістіктер оқушылардың тек ақпараттық технологияларда ғана емес білім сапасында да көрсеткіштер бере алатынын сенім артамын.

Аталған технологиялардың тиімділігі мұғалімнің сабақтағы рөлін тек бақылаушы ретінде ғана қарастыру. Оқушылар оқытуды өз жауапкершіліктеріне ала отырып, бір – бірін оқытады. Осы технологиялар нәтижесінде сабақ беретін сыныптарымның сапасы тоқсан сайын артып барады. Болашақта әр мұғалім өзінің жұмыс істейтін және сапа бере алатын технологияларын түртіп алса, болашақта еліміз мақтан тұтатын ұлы азаматтарды шығара алатынымызға кәміл сенемін.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. Көшімбетова С. Инновациялық технологияны білім сапасын көтеруде пайдалану мүмкіндіктері. – А.: Білім, 2008
2. Мұғалім// Интернет сайтынан, 2010.
3. Раджерс Э. Инновация туралы түсінік. – //Қазақстан мектебі, №4, 2006.
4. Қабдықайыров Қ. Инновациялық технологияларды диагностикалау. – А., 2004
5. Жүнісбек Ә. Жаңа технология негізі – сапалы білім. – //Қазақстан мектебі, №4, 2008

ПРИМЕНЕНИЕ ИННОВАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ И МЕТОДИК В ПРАКТИКЕ СОВРЕМЕННОЙ ШКОЛЫ

Кравченко Ольга Александровна,
учитель русского языка и литературы
СШ №16г. Костанай

Аннотация

Осы мақаланың өзектілігі білім беру мазмұнын жаңартуға, қазіргі заманғы мұғалімге қойылатын талаптарға, жаңартылған білім беру технологиялары негізінде әртүрлі сабақтарды ұйымдастыру ерекшеліктеріне, тиімді оқу құралдарын пайдалануға байланысты қазіргі заманғы инновациялық педагогикалық технологияларды қарастырады. Мақаланың мақсаты - қоғамды инновациялық педагогикалық технологиялармен, олардың ерекшеліктері мен заманауи мектепте практикалық қолдану тәжірибесімен таныстыру.

Аннотация

Актуальность данной статьи в том, что в ней рассматриваются современные инновационные педагогические технологии и методики, применяемые в Казахстане в связи с обновлением содержания образования, требования, предъявляемые к современному учителю, особенности организации различных видов урока на основе обновленных образовательных технологий, использование эффективных средств обучения. Цель статьи – познакомить общественность с инновационными педагогическими технологиями, их отличительными особенностями и опытом применения на практике в современной школе.

Abstract

The relevance of this article is that it examines modern innovative pedagogical technologies and techniques using in Kazakhstan in connection with updating content of education, the requirements for a modern teacher, features of organizing various types of lessons based on updated educational technologies, the use of effective teaching aids. The purpose of the article is to acquaint the public with innovative pedagogical technologies, their distinctive features and experience of practical application in modern school.

Түйінді сөздер: инновациялар, білім беру технологиялары, білім мазмұнын жаңарту, оқу үдерісі.

Ключевые слова: инновация, образовательные технологии, обновление содержания образования, образовательный процесс.

Keywords: innovation, educational technology, updating the content of education, the educational process.

В настоящее время в условиях перехода на обновлённое содержание образования методика обучения в средней школе переживает сложный период, связанный с изменением целей образования, разработкой нового соответствующего инструментария: планов, учебников нового поколения, программ, государственных стандартов. Все это требует новых педагогических исследований в области методики преподавания предметов, поиска инновационных средств, форм и методов обучения и воспитания, связанных с разработкой и внедрением образовательный процесс современных образовательных информационных технологий.

Обновление содержания образования предполагает ломку старых стереотипов и взглядов педагога. Современный учитель должен понять, что инновационное образование – это один из способов воспитания гармоничной личности.

В педагогике инновация означает введение нового в цели, содержание, методы и формы обучения и воспитания, организацию совместной деятельности учителя и учащегося. Педагогическая инновация — нововведение в педагогическую деятельность, изменения в содержании и технологии обучения и воспитания, имеющие целью повышение их эффективности.

Систематическая работа педагога с активным применением инновационных педагогических технологий повышает интерес учащихся к предмету и их учебную активность, обеспечивает прочное усвоение знаний, развивает мышление, память и речь обучающихся, способствуют воспитанию прилежного и добросовестного отношения к учебному труду. Важная особенность обучения — создание условий для продуктивной деятельности по использованию знаний, их обобщению и систематизации. Такая организация учебного процесса развивает у учащихся способность мыслить, заставляет их быть внимательными, учит анализировать, сравнивать, выделять главное, превращает из пассивных слушателей на занятиях в активных участников.

В настоящий момент в школьном образовании применяют самые различные педагогические технологии:

1. Информационно-коммуникационные технологии (ИКТ) в обучении.
2. Личностно-ориентированные технологии.
3. Технология деятельностного подхода.
4. Проектные и исследовательские методы в обучении.
5. Проблемное обучение.
6. Коллаборативное и диалоговое обучение (командная, групповая работа).

Внедрение ИКТ в образовательный процесс подразумевает интеграцию различных предметных областей с информатикой, что ведет к пониманию обучающимися процессов информатизации в современном обществе. В результате в школьной методической системе появляются новые информационные технологии, а выпускники школ имеют подготовку к их освоению в будущей трудовой деятельности.

Информатизация обучения привлекательна для ученика в том, что снимается психологическое напряжение школьного общения путем перехода от субъективных отношений “учитель-ученик” к наиболее объективным отношениям “ученик-компьютер-учитель”, повышается эффективность ученического труда, увеличивается доля творческих работ, расширяется возможность в получении дополнительного образования по предмету в стенах школы, а в будущем осознается целенаправленный выбор вуза, престижной работы. Применяя ИКТ на уроках, учитель может использовать

различные казахстанские и российские образовательные сайты, такие как bilimland.kz, umnik.kz, videourok, infourok и многие другие, где представлен широкий выбор практического и теоретического материала как предметного, так и развивающего. Применение ИКТ позволяет активизировать работу с одарёнными учениками, а также совершенствовать образовательный уровень самого учителя. Ученики и учителя могут принимать участие в республиканских и международных дистанционных конкурсах, и олимпиадах, повышая эрудицию и интеллект.

2. Личностно-ориентированные технологии.

На сегодняшний день наиболее целесообразным считается применение в учебно-воспитательном процессе личностно-ориентированных технологий. В основе личностно-ориентированного обучения лежит гуманный подход к личности учащегося. А это, в свою очередь, подразумевает:

- наиболее полное раскрытие и формирование целой совокупности личностных качеств учащегося, его способностей, задатков и талантов с учетом потенциальных возможностей;
- развитие положительных морально-этических качеств;
- гуманное и демократическое отношение к учащемуся, уважение к его личности;
- понимание особенностей психического и физического развития учащегося, потребностей и мотивов поведения;
- создание доверительных отношений в атмосфере благоприятного психологического климата;
- помощь в личностном становлении;
- сотрудничество с учащимся, исключая принуждение и учитывая его желания и интересы [3].

Применяя личностно-ориентированную технологию на уроках можно использовать следующие задания:

- требующие творчества в содержании работы (придумывание тем, заданий, вопросов: литературные, исторические и прочие сочинения, упражнения, требующие выйти в выполнении за продуктивный уровень и т.п.);
- требующие творчества в способе учебной работы (переработка содержания в схемы, опорные конспекты, самостоятельное планирование прохождения учебных тем);
- выбор различных «жанров» заданий («Научный» отчет, художественный текст, иллюстрации, инсценировка и т.д.);
- задания, создающие возможность проявить себя в определенных ролях: оппонент, эрудит, автор, критик, генератор идей, систематизатор;
- задания, предполагающие реализацию себя в персонажах литературных произведений, в «маске», в игровой роли (специалиста, исторического или современного деятеля и д.т.).

3. Технология деятельностного подхода.

Метод обучения, при котором ребенок не получает знания в готовом виде, а добывает их сам в процессе собственной учебно-познавательной деятельности называется деятельностным методом. На нынешнем этапе развития сферы образования принципиальное значение приобретает именно технологии деятельностного обучения. Принцип деятельности заключается в том, что ученик, получая знания не в готовом виде, а добывая их сам, осознает содержание и формы своей учебной деятельности.

Для достижения поставленной цели учителем-словесником используются различные средства формирования универсальных учебных достижений учащихся. Применяется деятельностный подход в обучении, смысл которого заключается в том, что ребенок получает знания не в готовом виде, а добывает его в процессе своего труда. Именно такой урок нужен сегодняшнему ученику. В процессе работы на уроке формируются регулятивные, познавательные, коммуникативные действия. Ученики

учатся сравнивать, анализировать, делать вывод, формировать свое мнение и позицию, координировать различные позиции в сотрудничестве. Подобные приемы удовлетворяют потребности в творчестве учащихся, развивают способность к лаконичному изложению мысли в устной и письменной форме, способствуют формированию различных компетенций. Развивает умение воспринимать информацию, способность к рефлексии и прием «Знаю – хочу узнать – узнал – научился». Повышает мотивацию к изучению материала, развивает умение прогнозировать задания: «Верные – неверные утверждения», «Прогнозирование».

Важную роль в формировании УУД играет работа с текстом. Это и поиск информации, самоконтроль, восстановление широкого контекста, интерпретация, комментирование текста. Выделяются несколько приемов работы с текстом: прием составления плана; прием тезирования; прием составления сводной таблицы; прием комментирования; прием логического запоминания; пересказ в парах с опорой на конспект; составление граф-схемы; составление аннотации учебного текста.

4. Проектные и исследовательские методы в обучении.

Метод проектов не является принципиально новым в мировой педагогике. Он возник еще в 20-е годы XX века в США. Его называли также методом проблем и связывали с идеями гуманистического направления в философии и образовании, разработанными американским философом и педагогом Дж. Дьюи, а также его учеником В.Х. Килпатриком. Сущность метода проекта состоит в стимулировании интереса учащихся к определенным проблемам, предполагающим владение определенной суммой знаний. Теперь уже, несомненно, эта технология относится к технологиям XXI века, она формирует умение адаптироваться к стремительно изменяющимся условиям жизни человека современного общества. В основе проектной деятельности учащихся лежит развитие познавательных навыков, умение самостоятельно конструировать свои знания и ориентироваться в информационном пространстве. В современном понимании, проектная деятельность – это способ достижения дидактической цели через детальную разработку проблемы, которая должна завершиться вполне реальным практическим результатом, оформленным тем или иным образом. Работа над проектной методикой с использованием информационных технологий очень хорошо воспринимается детьми, присутствует огромное их желание принимать участие в работе над проектами. При работе над проектом учащиеся представляют результаты своей работы в виде презентаций (выполненных в MS PowerPoint), публикаций (выполненных в MS Word, MS Publisher), занимательных исследований и т.д. Проектная методика позволяет каждому учащемуся освоить на достаточно хорошем уровне создание презентаций, публикаций, что несомненно повышает интерес к информационным технологиям, к русскому языку, литературе.

5. Проблемное обучение.

Суть проблемного обучения заключается в построении проблемной ситуации (задачи) и обучении умению находить оптимальное решение для выхода из этой ситуации. При этом ученики активно включаются в ход урока. Они уже не получают готовое знание, а должны, опираясь на свой опыт и умения, найти способ разрешения новой проблемы. Еще один важный момент: проблемная ситуация заставляет детей осознавать недостаточность своих знаний, побуждает к поиску новых знаний и умений. А поиск — одно из главнейших условий развития творческого мышления. Построение урока по методу проблемного обучения:

1. Постановка проблемной ситуации, вопроса.

2. Осознание проблемной ситуации учениками и ее формулировка. Для облегчения процесса можно задавать наводящие вопросы. Но! Учитель не должен сам указывать на противоречие. Важно, чтобы дети сами осознали истоки проблемы.

3. Поиск решения проблемы. Работу на этом этапе можно организовать по-разному (в зависимости от возрастных особенностей детей и общей подготовленности класса).

Технология проблемного обучения позволяет открывать знания вместе с детьми, предоставляет богатейший материал для воспитания думающей, размышляющей личности, способной видеть прекрасное и сопереживать чужой боли. На проблемном уроке идет творческое усвоение знаний. Задача учителя - направить изучение учебного материала в нужное русло и не подменить их познавательный опыт своим.

6. Коллаборативное и диалоговое обучение (командная, групповая работа).

По результатам научных исследований «диалог занимает центральное место на уроке», исследования, проведенные Национальной учебной лабораторией, Бефель, шт.Мэн, США, свидетельствуют о том, что именно передача знаний (90%) является самым эффективным способом усвоения знаний. Если в традиционном уроке проверка теоретического материала проходит в форме фронтального или письменного опроса, то при применении диалогового обучения она приобретает другую форму – работу в парах – когда каждый ребёнок должен ответить материал, проговорить правило. При этом используются инструменты диалогического обучения: «Расскажи соседу», «Поймай вопрос», «Литературный футбол» и др. На уроках учитель стремится создать коллаборативную среду. Обучение в малых группах из 4-5 человек позволяет учащимся в течение урока выражать своё мнение, услышать точку зрения своих одноклассников, обмениваться идеями, что приводит к осмыслению и приобретению знаний, а не механическому запоминанию или переписыванию с доски. Взаимодействуя, ученики обучают друг друга.

Дети получают возможность задавать вопросы, тем самым развивая не только свою речь, но и мышление, что способствует усвоению изучаемого материала. Организуя работу в группах, учитель предоставляет ученикам возможность консультироваться друг с другом. Наладив на уроке групповую работу, у учителя больше времени остаётся на наблюдение за учениками, на координацию работы: задать вопрос, направить идеи, контролировать решение проблем.

Применение инновационных технологий - это средство, позволяющее увлечь новое поколение по пути саморазвития, самосовершенствования, самопознания и самовоспитания. Создание подобных условий для учащихся в образовательном процессе позволяет реализовать их право на получение качественного образования, реализовать их жизненные цели.

Список литературы:

1. Бабанский Ю. К. Проблемное обучение как средство повышение эффективности учения школьников. – Ростов-на-Дону, 1970.
2. Вербицкий, А.А. Метод проектов как компонент контекстного обучения / А.А. Вербицкий, О.Г. Ларионова // Школьные технологии. – 2006. – № 5
3. Габбасова Л. 3. Инновационные технологии в образовательном процессе// Инновационные педагогические технологии: материалы V Междунар. науч. конф.— Казань: Бук, 2016. — С. 61-63. — URL <https://moluch.ru/conf/ped/archive/207/11108/>
4. Зверева Н. А. Применение современных педагогических технологий в среднем профессиональном образовании// Инновационные педагогические технологии: материалы II Междунар. науч. конф.—Казань: Бук, 2015. — С. 161-164. — URL <https://moluch.ru/conf/ped/archive/150/8083/>
5. Лобзова, Е.В. Организация проектной деятельности учащихся как способ обновления содержания образования / Е.В. Лобзова // Образование в современной школе. – 2008. – № 1.
6. Селевко, Г. Я. Освоение технологии самовоспитания личности школьников: как стать экспериментальной площадкой/ Г. Я. Селевко// Народное образование. — 2015. — № 1. — с.181.
7. «Школа 2000...», Непрерывность образования: дидактическая система деятельностного метода. Вып.5 – М.: УМЦ «Школа 2000...», 2005.

8. Петерсон Л.Г., Агапов Ю. В., Куйбышева М.А., Петерсон В. А. Система и структура учебной деятельности в контексте современной методологии. - М.: УМЦ «Школа 2000...», 2006 С. 46-53.

СИНГАПУРСКАЯ ТЕХНОЛОГИЯ КАК СОВРЕМЕННЫЙ МЕТОД ОБУЧЕНИЯ В РАМКАХ ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ ДИСЦИПЛИН

Кравченко Татьяна Николаевна,
Ералина Айнура Ериковна,
преподаватели общеобразовательных дисциплин
Костанайский педагогический колледж

Аннотация

Мақалада сингапур технологиясы бойынша инновациялық технологиялардың жалпы білім беру пәндерінің оқу-әдістемелік кешендерінің оқу сыныптарында пайдалану тәжірибесі, сондай-ақ сабақтың құрылымын және оқушылардың сыныптағы жұмысының өзгеруіне әсері сипатталған.

Аннотация

В статье описывается опыт использования на занятиях общеобразовательных дисциплин обучающих структур одной из инновационных технологий - сингапурской технологии, а также их влияние на изменение структуры урока и активности обучающихся на занятиях.

Abstract

The article describes the experience of using one of the innovation technologies Singapore technology at the lessons of general education disciplines, as well as their impact on changing the structure of the lesson and the activity of students at the lessons.

Түйінді сөздер: сингапур технологиясы, сингапурлық оқыту құрылымдары, заманауи сабақ, ынтымақтасты, белсенділік.

Ключевые слова: сингапурская технология, сингапурские обучающие структуры, современный урок, сотрудничество, активность

Keywords: singapore technology, singapore's educational structure, modern lesson, cooperation, activity

Всвязи с прохождением в 2018 году курсов по образовательной программе повышения квалификации преподавателей колледжей, осуществляющих подготовку педагогических кадров, в рамках обновления содержания среднего образования Республики Казахстан, разработанной Центром педагогического мастерства АОО «Назарбаев Интеллектуальные школы», мы, в составе творческой группы, стали искать наиболее эффективные пути совершенствования учебного процесса, способы повышения мотивации к учебе учащихся и повышения качества обучения. Поэтому, мы стали внедрять в свою практику инновационные технологии, которые способствуют формированию у детей коммуникативных компетенций, способствующих успешности обучающихся в современном обществе. При реализации выдвинутых задач мы изучили сингапурскую технологию обучения и стали апробировать элементы (техники и формы организации обучения, выполняемые по определенному алгоритму) сингапурской технологии на занятиях общеобразовательных дисциплин (биология, анатомия, физиология и гигиена детей, история Казахстана, обществознание).

Использование сингапурских обучающих структур актуально тем, что они способствуют росту интереса к предмету, ускоряют процесс обучения, улучшают качество усвоения материала, обеспечивают индивидуализацию и дифференциацию, способствуют сотрудничеству учащихся и педагога, развивают коммуникативную компетенцию. Данная технология является одной из инновационных и перспективных

технологий в формировании коммуникативной компетенции и активизации речемыслительной деятельности учащихся, что и требуют сейчас переход на обновленное содержание образования. Ведущая педагогическая идея здесь учиться вместе, а не просто что-то выполнять вместе.

Применение обучающих структур сингапурской методики, в основе которых лежит групповая форма работы и работа в парах, дает большие возможности для организации эффективной учебной деятельности и создания психологически комфортной среды для обучающихся. В своей практике мы уже использовали следующие обучающие структуры Think-Write-RoundRobin, StirtheClass, Four-BoxSynecticsReview, Anticipation- ReactionGuide, Four-BoxSynecticsReview и другие.

Положительным моментом такой работы является несомненно то, что учащиеся всей группы одновременно учатся говорить, учатся видеть, слышать, исправлять ошибки других, тем самым обогащая, закрепляя и свои знания. Активность учащегося на занятии заметно возрастает, когда он становится носителем функции учителя.

В Сингапурской системе задействована во время урока вся группа, возрастает активность каждого. Целью сингапурского метода обучения является переход от пассивных учеников к заинтересованным обучающимся XXI века. Практика показывает, что новый метод развивает в учащемся жизненно необходимые в наше время качества, такие как коммуникативность, сотрудничество, критическое мышление, креативность.

Ниже описывается одно из занятий общеобразовательного цикла, проведенное в группе 1 курса специальности «Дошкольное воспитание и обучение» по теме «Органы пищеварительного аппарата» в рамках предметам анатомии, физиологии и гигиены детей. Урок проведен с применением сингапурской технологии. Урок состоял из 5 основных этапов, которые были логически связаны между собой:

1 этап организационный момент: для организации эффективного учебного процесса в командах был применен ManageMat - инструмент для управления, табличка в центре стола, позволяющая удобно и просто распределить учащихся в одной команде (партнер по плечу, по лицу; партнер А, Б). Все студенты в группах были активны.

2 этап актуализация знаний: использована StirtheClass - «перемешай класс» - обучающая структура, в которой учащиеся передвигаются по кабинету для того, чтобы добавить как можно больше идей участников к своему списку. У каждого на столе были карточки с анатомическими понятиями, нужно было объединиться в 6 групп (строение зуба, ферменты, органы пищеварения, процессы пищеварения, секреты, болезни) Здесь группа практически справилась с заданиями, трудности вызвали составные элементы зуба и названия процессов пищеварения. Так были сформированы группы нового состава для дальнейшей работы.

С целью активизации мыслительной деятельности и раскрытия актуальности темы урока использован элемент Think-Write-RoundRobin - «подумай-запиши-обсуди в команде». Во время выполнения данной структуры участники индивидуально отвечали на вопрос «Почему эта тема важна для подготовки работников дошкольных организаций», обсуждали свои ответы в команде, выбирали самый интересный ответ и озвучивали его. Все это способствовало развитию навыков самооценки.

3 этап изучение нового материала для активизации мышления, самооценки убеждений по работе пищеварительной системе использована структура Anticipation- ReactionGuide- «Руководство предположения/реакции» - обучающая структура, в которой студенты сравнивали свою точку зрения по теме до и после выполнения «упражнения-раздражителя» - просмотр видеофрагмента «Как работает пищеварительная система». Студенты показали недостаточный уровень знаний по теме занятия. Что было учтено в следующей структуре. «AllWrite» - структура направлена на реализацию образовательной и развивающей целей, студенты работая с атласами и раздаточным материалом проводили мини исследование по определенному органу

пищеварительной системе. Орган для групп был разгадан с помощью QR-кода, что вызвала интерес у студентов.

4 этап закрепление: Four-BoxSynecticsReview - структура, помогающая рассмотреть какую-либо тему/концепцию с разных сторон (не имеющих отношение к изучаемой теме) путем составления аналогий - направлена на развитие творческого мышления, межпредметная связь. Студенты записали 4 неодушевленных предмета, и пытались найти связь с органами пищеварения.

5 этап рефлексия: Corners - «углы» - обучающая структура, в которой ученики распределяются по разным углам в зависимости от выбранного ими варианта ответа:

1. Как приятно знать, что ты узнал. Мольер
2. Я знаю, что я ничего не знаю. Сократ
3. Познание начинается с удивления. Аристотель
4. Скажи мне – и я забуду, покажи мне – и я запомню, дай мне сделать – и я пойму.

Конфуций

Студенты выбрали 1 и 3 высказывания, что отражала их деятельность на занятии. На протяжении урока удалось поддерживать интерес учащихся, высокую работоспособность и создать благоприятный психологический микроклимат, чему способствовала организация и структура урока. У студентов развиваются коммуникативные качества, креативное мышление, они учатся сотрудничать, критиковать и принимать критику. Обучение было построено на основе сотрудничества, прямая цель – формирование культуры мышления.

Таким образом, современный урок с элементами сингапурской технологии — это:

- урок, на котором осуществляется индивидуальный подход каждому учащемуся;
- урок, содержащий разные виды деятельности;
- урок, на котором обучающимся комфортно;
- урок, на котором деятельность стимулирует развитие познавательной активности;
- урок развивает креативное мышление;
- урок воспитывает думающего учащегося-интеллектуала;
- урок предполагает сотрудничество, взаимопонимание, атмосферу радости и увлеченности.

Создается такая рабочая обстановка, выйти из которой уже невозможно, да и не хочется, так она захватывает. Скучающих на таком уроке не будет никогда, потому что обучающимся не придется только сидеть и писать.

Список литературы:

1. Гроздова Анна «Сингапурские образовательные структуры как способ формирования критического мышления»<https://kopilkaurokov.ru/informatika/prochee/singhapurskie-obrazovatel->

2. Жебровская Ольга «Применение сингапурской технологии на уроке»
<https://docplayer.ru/62938852-Primenenie-singapurskoy-tehnologii-na-uroke.html>

ИННОВАЦИОННАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ ПЕДАГОГА, КАК ОДНО ИЗ УСЛОВИЙ ПОВЫШЕНИЯ КАЧЕСТВА ОБРАЗОВАНИЯ

Крекова Наталья Сергеевна,
учитель начальных классов
ГУ «Сулукольская средняя школа
имени Ш. Шаяхметова
Аулиекольского района»

Аннотация

Инновациялық технологиялар оқушылардың танымдылық қасиетін дамыта отырып, білім сапасын көтерілуін ықпал етеді. Заманауи білім беру үдерісінде инновациялық технологиялардың қандай рөл атқаратынын және оқушылардың білім сапасын арттыруға қалай ықпал ететінін көрсету. Нәтижесі де оқушылардың сабаққа деген қызығушылықтары артады, білім сапасы көтеріледі. Сабақта инновациялық технологияларды қолдану балаға шығармашылықпен жұмыс істеуге мүмкіндік береді, білімқұмарлықтың дамуына ықпал етеді, белсенділікті арттырады, қуаныш әкеледі, балада оқуға тілек қалыптастырады, демек, пән бойынша білім сапасы артады.

Аннотация

Инновационные технологии способствуют повышению качества знаний учащихся, развитию познавательной деятельности, самостоятельности и уверенности в собственных силах. Цель показать, какую роль играют инновационные технологии в современном образовательном процессе и как способствуют повышению качества знаний учащихся. В результате повышается качество знаний учащихся и интерес к учебе. Применение инновационных технологий на уроках дают возможность ребёнку работать творчески, способствуют развитию любознательности, повышают активность, приносят радость, формируют у ребёнка желание учиться, и, следовательно, повышается качество знаний по предмету.

Abstract

Innovative technologies contribute to improving the quality knowledge of students, the development of cognitive activity, independence and self-confidence. Purpose to show the role of innovative technologies in the modern educational process and how to improve the quality knowledge of students. Result the quality knowledge of students and interest in learning are improved. The use of innovative technologies in the classroom enable the child to work creatively, contribute to the development of curiosity, increase activity, bring joy, form the child's desire to learn, and therefore, increases the quality of knowledge on the subject.

Түйінді сөздер: білім сапасы, білім берудегі инновациялар, педагогтың инновациялық қызметі.

Ключевые слова: качество образования, инновации в образовании, инновационная деятельность учителя.

Key words: quality of knowledge, innovations in education, innovative activity of the teacher.

“Учитель — это человек, который учится всю жизнь, только в этом случае он обретает право учить”

В.М.Лизинский

В нынешнее время в современной системе образования произошли существенные изменения. На смену старой системы образования пришла новая программа. В Послании народу «Стратегия «Казахстан-2050» – новый политический курс состоявшегося государства» Президент страны Нурсултан Назарбаев подчеркнул, что «страна, не умеющая развивать знания в XXI веке, обречена на провал. Образование должно быть наполнено новым качеством и содержанием». В связи с этим в последнее время широко обсуждается вопрос о качестве образования и успеваемости учащихся. Я, как педагог, неоднократно задумывалась над вопросами: Что необходимо сделать мне, чтобы качество знаний моих учащихся стало выше? Использую ли я, наиболее эффективные формы и методы обучения, технологии и приводит ли это к повышению качества знаний учащихся? Для решения данных вопросов важнейшим фактором, определяющим качество знаний моих учащихся, помогают мне инновационные технологии, которые помогают мне увеличить стремление учащихся к знаниям, а как следствие и улучшить их успеваемость. Ведь не для кого ни секрет, что владение современными педагогическими технологиями и новыми методиками – это составляющая методической культуры учителя. Внедрение инновационных технологий в учебный процесс меняет

позицию и привычные установки не только школьника, но и самого педагога. Не случайно еще Н. В. Гоголь говорил: «Уча других, также учишься».

Инновационная деятельность — это целенаправленная педагогическая деятельность, основанная на осмыслении собственного практического опыта с целью достижения более высоких результатов, получения нового знания.

Работая учителем начальных классов, я поставила перед собой цель – показать, какую роль играют инновационные технологии в современном образовательном процессе и как способствуют повышению качества знаний учащихся.

Именно в начальных классах мы закладываем детям определенные знания и жизненные навыки, которые они будут применять всю жизнь, это и является моим важнейшим предназначением как учителя. Так же мне хотелось бы, чтобы каждый из моих воспитанников мог добиться больших успехов, и не зависимо кем они станут в будущем, самое важное – чтобы они стали настоящими людьми!

Инновационные методы, которые я применяю на своих уроках, позволяют мне построить обучение на основе сотрудничества учителя и ученика, для его дальнейшего развития.

Очень важно и то, что эти технологии несут в себе потенциал успешности как учеников, так и учителей, ученик становится субъектом в учебном процессе, а учитель – помощником, консультантом, также способствует росту мотивации к обучению, повышает качество образования.

В своей работе я пользуюсь элементами различных технологий, так как приверженцем какой-либо одной технологии не являюсь и считаю, что одна технология дополняется другой. Однако, учитывая потребности общества в функционально грамотной личности, умеющей применять свои знания на практике, думать самостоятельно и решать разнообразные проблемы, а так же владеть творческим мышлением. В связи с этим возникла потребность внедрять в работу такие технологии, как: информационная, проектная, игровая, проблемное обучение, групповая, критического мышления.

На своих уроках я применяю технологию игрового обучения с целью развития у школьников умений применять полученные знания в практической деятельности. Эта технология позволяет мне сделать интересными и увлекательными не только работу учащихся, но и будничные шаги по обучению учебных предметов. При обобщении и повторении блока изученных тем я применяю игры-соревнования «Уник-Ум», «Грамматическая регата». Для проверки знаний по правилам русского языка провожу игру «Пароль», по математике моим учащимся нравится игра «Найди ошибку».

В своей работе я использую технологию критического мышления. Этот метод является немаловажным аспектом при развитии коммуникативных навыков у учащихся. На своих уроках, для развития критического мышления я использую приёмы: «Инсерт», «Тонкие и толстые вопросы», «Синквейн», таблица ЗХУ, кластер, диаграмма Венна.

Применение технологии проблемного обучения, учит ребят ставить вопросы и искать на них ответы – важнейший фактор роста качества обучения, средство подготовки к творчеству, труду. Например, на уроке русского языка по теме «Разделительный мягкий знак» предлагаю учащимся под диктовку написать слова «польёт», «семья», «солью». Пройдя по классу и просмотрев записи в тетрадях, выписываю на доске все варианты написания слов (конечно, среди них есть как правильные, так и неправильные). После прочтения детьми написанного, задаю вопросы «Задание было одно? («Одно») А какие получились результаты? («Разные») Как думаете, почему?» Приходим к выводу, что из-за того, что чего-то ещё не знаем, и далее – не всё знаем о написании слов с мягким знаком, о его роли в словах. «Какова же цель нашей работы на уроке?» - обращаюсь к детям («Узнать больше о мягком знаке»). Продолжаю: «Для чего нам это необходимо?» («Чтобы правильно писать слова»). Так через создание проблемной ситуации и ведение проблемного диалога учащиеся сформулировали тему и цель урока.

На своих уроках и внеклассных мероприятиях я применяю возможности современных информационных технологий, которые способствуют в моей работе:

активизации познавательной деятельности и повышению качественной успеваемости школьников. Таким образом, использование информационных технологий в учебном процессе начальной школы позволяет не только модернизировать его, повысить эффективность, мотивировать учащихся, но и дифференцировать процесс с учетом индивидуальных особенностей каждого ученика. Многие уроки провожу с использованием компьютерных презентаций, особенно те, которые требуют наглядного представления материала – окружающий мир - «Путешествие по карте», «Свойства воздуха и воды», «Земля»; русский язык - «Виды орфограмм», «Образование слов», при закреплении знаний об орфограммах на безударные гласные в корне слова и парные звонкие/глухие согласные звуки, использую электронные тренажеры».

Технологию проектного обучения использую в работе, как дополнение к другим видам обучения. Например, на уроке естествознания учащиеся сами работают и составляют проекты на темы: «Почва», «Свойства воды», «Воздух» и другие. Этот метод ценен тем, что в ходе его выполнения школьники учатся самостоятельно приобретать знания, получают опыт познавательной и учебной деятельности.

Результатом моей работы развития творческих способностей учащихся является исследовательская деятельность, которая показала уровень успешности. В 2017-2018 учебном году два моих ученика Чеменев Владимир и Ахмеджан Мансур принимали участие в районных, областных, международных исследовательских конференциях, где заняли призовые места.

Таким образом, можно сказать, что применение современных образовательных технологий на уроках дают возможность ребёнку работать творчески, способствуют развитию любознательности, повышают активность, приносят радость, формируют у ребёнка желание учиться, и следовательно, повышается качество знаний по предмету.

Уроки с использованием инновационных технологий становятся для меня нормой работы - это, на мой взгляд, является одним из важных результатов совершенствования современного урока для повышения качества знаний и развития функциональной грамотности учащихся начальных классов.

Нельзя сказать, что в результате применения инновационных методов качество знаний повысилось на сто процентов. Нет. Зато в глазах детей я увидела искорку желания учиться, интерес к уроку, позитивное отношение друг к другу, умение рассуждать и высказывать свои мысли, не боясь. Это ли не прогресс? Конечно, прогресс, который способствует повышению качеству знаний учащихся.

Я считаю, что это неплохой результат и в будущем буду совершенствовать свои умения при использовании инновационных технологий, потому что, как сказал Винг Чун: **«Никто не станет лучше, даже если узнает “секретную” технику, если нет практики»**, только через опыт приходит мастерство, только при частом использовании инновационных методов и приемов на уроках, можно добиться качественного и осмысленного выполнения данных заданий.

Учитель до тех пор сохраняет право учить других, пока он сам учится!

Поэтому использование современных образовательных технологий на уроках и в воспитательной работе – потребность сегодняшнего дня.

Список литературы:

1. Послание Президента Республики Казахстан Н. А. Назарбаева народу Казахстана, 2018 г.
2. Кукушкин В.С. Современные педагогические технологии. Начальная школа. Пособие для учителя. - Ростов н/Д: изд-во «Феникс», 2003. - С.59-64
3. Сальникова Т.П. Педагогические технологии: Учебное пособие /М.:ТЦ Сфера, 2005.- С.57.
4. Атемаскина Ю.В. Богословец Л.Г. Современные педагогические технологии в ДОУ.- Санкт-Петербург: Изд-во «Детство-Пресс». - 2011. - С.89.

ОПЫТ ПРИМЕНЕНИЯ ИННОВАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ И МЕТОДОВ СОВРЕМЕННОГО ОБРАЗОВАНИЯ

Куанышева Марзия Касымхановна,
учитель английского языка
ГУ «Средняя школа № 8 отдела
образования города Костанай»

Аннотация

Мақала оқу үрдісіне инновациялық технологияларды енгізу маңыздылығын көрсетеді. Мұндай білімнің мәні білім беру үдерісін адамның әлеуетіне бағыттауында жатыр. Инновациялық білім беру технологиясының басты мақсаты - адамды үнемі өзгеретін әлемде өмірге дайындау. Осындай тренингтің мәні адамның әлеуетті мүмкіндіктері мен оларды жүзеге асыруға бағытталған оқу процесін бағыттау болып табылады.

Аннотация

В статье отражается значимость внедрения в образовательный процесс инновационных технологий. Сущность такого образования заключается в ориентации учебного процесса на потенциальные возможности человека. Главной целью инновационных технологий образования является подготовка человека к жизни в постоянно меняющемся мире. Сущность такого обучения состоит в ориентации учебного процесса на потенциальные возможности человека и их реализацию.

Abstract

The article reflects the significance of the introduction of innovative technologies into the educational process. The essence of such education lies in the orientation of the educational process on a person is potential. The main goal of innovative education technologies is to prepare a person for life in a constantly changing world. The essence of such training consists in orientation of the educational process on the potential capabilities of a person and their implementation.

Түйінді сөздер: *инновациялық технологиялар, инновациялар, педагогикалық процестер, ақпараттық және коммуникациялық технологиялар.*

Ключевые слова: *инновационные технологии, инновации, педагогический процесс, информационно-коммуникативные технологии.*

Keywords: *innovative technologies; innovations; pedagogical process; information and communication technologies.*

Педагогическая технология- это продуманная во всех деталях модель совместной педагогической деятельности по проектированию, организации и проведению учебного процесса с безусловным обеспечением комфортных условий для учащихся и учителя (В.М.Монахов). В настоящее время в Казахстане идет становление новой системы образования, ориентированного на вхождение в мировое образовательное пространство. Этот процесс сопровождается существенными изменениями в педагогической теории и практике учебно-воспитательного процесса. Происходит модернизация образовательной системы - предлагаются иное содержание, подходы, поведение, педагогический менталитет.

Инновационной школой называется учебно-воспитательное заведение, деятельность которого построена на оригинальных (авторских) идеях и технологиях и представляет собой новую образовательную практику (Селевко, 1998). Современные инновационные школы чаще всего возникают на базе обычных массовых школ, глубоко разрабатывая и реализуя на оригинальной технологической основе одну или несколько каких-либо своих функций. Понимание сущности инновационных процессов в образовании невозможно без рассмотрения двух важнейших проблем педагогики: проблемы изучения, обобщения и распространения передового педагогического опыта и проблемы внедрения достижений психолого-педагогической науки в практику. Следовательно, предмет инноваций, содержание и механизмы инновационных процессов должны объединять два взаимосвязанных между собой процесса, которые до

настоящего времени рассматриваются изолированно. Результатом инновационных процессов должно быть использование всего многообразия новшеств: теоретических, практических и образующихся на стыке теории и практики. Все это подчеркивает важность управленческой деятельности по созданию, освоению и использованию педагогических новшеств. Преподаватель может выступать в качестве автора, разработчика, исследователя, пользователя и пропагандиста новых педагогических технологий, теорий, концепций. Выделяют следующие отличительные качества (критерии) инновационных школ.

✓ **Инновационность:** наличие оригинальных авторских идей и гипотез относительно перестройки педагогического процесса.

✓ **Альтернативность:** отличие каких-либо из основных компонентов учебно-воспитательного процесса (целей, содержания, методов, средств и др.) от традиционных, принятых в массовой школе.

✓ **Концептуальность учебно-воспитательного процесса:** сознание и использование в авторской модели философских, психологических, социально-педагогических или других научных оснований.

✓ **Системность и комплексность учебно-воспитательного процесса.**

✓ **Социально-педагогическая целесообразность:** соответствие целей школы социальному заказу.

В настоящий момент в школьном образовании применяют самые различные педагогические инновации. Это зависит, прежде всего от учреждения. Тем не менее, можно выделить следующие наиболее характерные инновационные технологии

1. Информационно-коммуникационные технологии (ИКТ) в предметном обучении. Внедрение ИКТ в содержание образовательного процесса подразумевает интеграцию различных предметных областей с информатикой, что ведет к информатизации сознания учащихся и пониманию ими процессов информатизации в современном обществе (в его профессиональном аспекте). Существенное значение имеет осознание складывающейся тенденции процесса информатизации школы: от освоения школьниками начальных сведений об информатике к использованию компьютерных программных средств при изучении общеобразовательных предметов, а затем к насыщению элементами информатики структуры и содержания образования, осуществления коренной перестройки всего учебно-воспитательного процесса на базе применения информационных технологий. В результате в школьной методической системе появляются новые информационные технологии, а выпускники школ имеют подготовку к освоению новых информационных технологий в будущей трудовой деятельности. Данное направление реализуется посредством включения в учебный план новых предметов, направленных на изучение информатики и ИКТ. Опыт применения ИКТ в школах показал, что:

а) информационная среда школы открытого типа, включающая различные формы дистанционного образования, существенно повышает мотивацию учеников к изучению предметных дисциплин, особенно с использованием **метода проектов**;

б) информатизация обучения привлекательна для ученика в том, что снимается психологическое напряжение школьного общения путем перехода от субъективных отношений "учитель-ученик" к наиболее объективным отношениям "ученик-компьютер-учитель", повышается эффективность ученического труда, увеличивается доля творческих работ, расширяется возможность в получении дополнительного образования по предмету в стенах школы, а в будущем осознается целенаправленный выбор вуза, престижной работы; в) информатизация преподавания привлекательна для учителя тем, что позволяет повысить производительность его труда, повышает общую информационную культуру учителя.

2. Личностно – ориентированные технологии в преподавании предмета

Личностно-ориентированные технологии ставят в центр всей школьной образовательной системы личность ребенка, обеспечение комфортных, бесконфликтных и безопасных условий ее развития, реализации ее природных потенциалов. Личность ребенка в этой технологии не только субъект, но и субъект-приоритетный; она является целью образовательной системы, а не средством достижения какой-либо отвлеченной цели. Проявляется в освоении учащимися индивидуальных образовательных программ в соответствии с их возможностями и потребностями.

3. Информационно - аналитическое обеспечение учебного процесса и управление качеством образования школьников. Применение такой инновационной технологии, как информационно - аналитическая методика управления качеством обучения позволяет объективно, беспристрастно проследить развитие во времени каждого ребенка в отдельности, класса, параллели, школы в целом. При некоторой модификации может стать незаменимым средством при подготовке классно - обобщающего контроля, изучении состояния преподавания любого предмета учебного плана, изучения системы работы отдельно взятого педагога.

4. Мониторинг интеллектуального развития. Анализ и диагностика качества обучения каждого учащегося при помощи тестирования и построения графиков динамики успеваемости.

5. Воспитательные технологии как ведущий механизм формирования современного ученика. Является неотъемлемым фактором в современных условиях обучения. Реализуется в виде вовлечения учащихся в дополнительные формы развития личности: участие в культурно-массовых мероприятиях по национальным традициям, театре, центрах детского творчества и др.

6. Дидактические технологии как условие развития учебного процесса ОУ. Здесь могут реализовываться как уже известные и зарекомендовавшие себя приемы, так и новые. Это - самостоятельная работа с помощью учебной книги, игра, оформление и защита проектов, обучение с помощью аудиовизуальных технических средств, система «консультант», групповые, дифференцированные способы обучения - система «малых групп» и др. Обычно в практике применяются различные комбинации этих приемов.

7. Психолого-педагогическое сопровождение внедрения инновационных технологий в учебно-воспитательный процесс школы. Предполагается научно-педагогическое обоснование использования тех или иных инноваций. Их анализ на методических советах, семинарах, консультации с ведущими специалистами в этой области.

При организации инновационной деятельности следует учитывать следующие положения: (а) в педагогике, по мысли К. Д. Ушинского, передается не опыт (технология), а мысль, выведенная из опыта; (б) «чужой» опыт педагог должен «пропускать через себя» (через свою психику, сложившиеся взгляды, способы деятельности и т. д.) и выработать собственный метод; (в) инновационные идеи должны быть четкими, убедительными и адекватными образовательным потребностям человека и общества; они должны быть трансформированы в конкретные цели, задачи и технологии; (г) инновация должна овладеть умами всех (или большинства) членов педагогического коллектива; (д) инновационная деятельность должна морально и материально стимулироваться, необходимо правовое обеспечение инновационной деятельности; (е) в педагогической деятельности – в том числе инновационной – важны не только результаты, но и способы, средства, методы их достижения.

В современной практике казахстанских школ широко используются следующие инновационные технологии и интерактивные методы обучения: видеоконференции; электронные учебники и учебные пособия; электронные игры; электронные тренинги; электронные программные комплексы; online тестирование, индивидуальное и групповое проектирование, устные презентации, обзоры современных источников

знания, исследовательские семинары, интерактивное дистанционное обучение и т.д. Кроме того, материально-техническое оснащение и организационное обеспечение учебного процесса в вузах позволяет использовать междисциплинарные групповые работы; междисциплинарные внутри вузовские практики и тренинги; усложнение проектной работы от курса к курсу; выполнение проектов по заказу компаний.

Также можно выделить наиболее распространенных методов активизации занятий можно выделить проблемно-ориентированные лекции и семинары, обязательным условием таких занятий является наличие познавательной проблемы. Перед слушателями в этом случае формулируется проблемная задача и контролируется процесс поиска решения с использованием методов коллективного генерирования. В качестве методов проработки проблемных ситуаций могут быть использованы также технология – МАСТАК (метод активного социологического тестирования, анализа и контроля), техника «3-D» (трехмерного анализа проблемы: ситуация, включенные в нее люди, вы), а также техника GROW-вопросы, направленные на конкретизацию цели, анализ проблемы и предполагаемых действий.

В заключение следует отметить, что в настоящее время процесс обучения с использованием инновационных технологий и интерактивных методов следует рассматривать как изменение поведенческой модели и деятельности обучаемого в результате приобретения новых компетентностей и опыта. В этой связи процесс обучения должен отвечать требованиям адаптивной эффективности, что в свою очередь предполагает не только наличие таких элементов как действие, обратную связь и синтез, но и постоянное экспериментирование, принятие рисков, развернутый анализ ошибок, совершенствование через утверждение новых стандартов. При таком обучении превалирует открытое групповое общение, партнерские отношения и активный информационный обмен, что способствует мотивации, развитию и изменению поведения.

Таким образом, опыт современной казахстанской школы располагает широчайшим арсеналом применения педагогических инноваций в процессе обучения. Эффективность их применения зависит от сложившихся традиций. Можно отметить в заключение, что последовательное применение инновационных технологий в полной мере соответствует задаче реализации принципов системы непрерывного образования.

Список литературы:

1. Молоков Ю.Г., Молокова А.В. Актуальные вопросы информатизации образования // Образовательные технологии: Сборник научных трудов. - Новосибирск, ИПСО РАО.-1997.
2. Селевко Г.К. Современные образовательные технологии: Учебное пособие. - М.: Народное образование, 1998.
3. Филиппенко А.П. Интерактивные практикумы для работы учащихся в электронной образовательной среде // e-Learning WORLD Мир электронного обучения. – 2012. -№ 1(29) Июнь.- С.46.

БІЛІМ МАЗМҰНЫНЫҢ ЖАҢАРТУ ЖАҒДАЙЫНДА САБАҚТЫ ЗЕРТТЕУ ӘДІСІН ПЕДАГОГИКАЛЫҚ КАДРЛАРДЫҢ КӘСІБИ ДАМУЫНЫҢ ТИІМДІ ҚҰРАЛЫ РЕТІНДЕ ПАЙДАЛАНУ

Кубекова Индира Кенжетаевна,
№28 Құсмұрын орта мектебі
мектеп басшысы,
Әулікөл ауданы, Құсмұрын ауылы

Аннотация

Мақалада «Сабақты зерттеу» әдісін іске асыру, жоспарлау, жүргізу, талдау бойынша №28 Құсмұрын орта мектебінің мұғалімдері мен мектеп тренерлерінің тәжірибесі келтірілген.

Сабақты зерттеу үдерісінің жүргізілу алгоритмі мен осы үдерістің педагогтардың кәсіби деңгейінің өсуіне қаншалықты ықпал ететіні жайлы сөз қозғалады. Сонымен қатар мектеп басшысының зерттеу үдерісін бақылау және оны өткізуге әдістемелік қолдау көрсету аясында жинақталған тұжырымдамалары негізінде, сабақты зерттеудің тиімді қадамдары ұсынылған.

Аннотация

Статья включает в себя теоретические и практические рекомендации по применению подхода «Исследование урока», проведенного в процессе обучения учителями и тренерами Кушмурунской средней школы №28. В практических рекомендациях описываются алгоритмы процесса исследования урока. Так же раскрывается главная цель исследования, направленная на профессиональный рост у педагогов. На основе наблюдения за процессом исследования, анализа и методической поддержки при его проведении предлагаются шаги для эффективного проведения исследования урока.

Abstract

The article includes the theoretical and practical recommendation according to using the lesson study approach in the process of education, which was used by the teachers and the coaches of the №28 Kushmurun secondary school. There are the algorithms of process Lesson study in the article. The main goal of the research aimed at professional growth of teachers is also revealed. Based on the observation of the process of research, analysis and methodological support during its implementation, the effective steps of lesson study are proposed in the article

Түйінді сөздер: Сабақты зерттеу, тәсіл, фокус топ, тренер, коучинг, қалыптастырушы бағалау, ынтымақтастық орта, кері байланыс, рефлексиялық есеп, тәлімгерлік, желелік қоғамдастық.

Ключевые слова: Исследование урока, метод, фокус группа, тренер, коучинг, формативное оценивание, коллаборативная среда, обратная связь, рефлексивный отчет, наставничество, сетевое сообщество.

Keywords: Lesson study, approach, focus group, coach, coaching, formative assessment, collaborative sphere, feedback, reflection, mentoring, network community.

XXI ғасыр қарқынды өзгерістермен ерекшеленіп тұрған заман. Бұл өзгеріс білім саласында да болып жатыр. Қазіргі ақпараттық қоғамда мектеп басшылары мен мұғалімдері үшін «XXI ғасырда нені оқыту керек?» және «Мұғалімдер оқушыларды XXI ғасырда өмір сүруге қалай дайындайды?» деген мәселелер маңызды болып отыр [1, 10 б.]. Осы кезекте оқыту мен оқуды дамыту үшін әр мұғалім тиімді оқытудың қыр-сырын білу қажеттілігі алдында тұрғандағын түсіну қажет деп ойлаймын. Себебі, белгілі бір жетістіктерге қол жеткізу үшін алған білімнің сапалы да жүйелі болғаны дұрыс. Мұғалімдердің өз бетінше оқып, өз бетінше дамуы жалпы мектептің жетілуіне ықпал етумен қатар, жетістіктер мен табыстарды арттырудың бірден-бір оңтайлы тәсілі болып табылады. Сонымен қатар, білім мазмұнын жаңарту аясындағы білім беру үдерісін ұйымдастырудағы қазіргі заманауи тәсілдердің бірі сабақты зерттеу әдісі болып келеді. Осы орайда, сабақты зерттеу әдісі мұғалімдердің кәсіби білімін үздіксіз жетілдірудің тиімді тәсілінің бірі [2, 14 б.].

Мектептің даму жоспарын жүзеге асыру мақсатында құрылған өзгеріс тобымен бірлесе отырып, сабақты зерттеу әдісін мұғалімдердің кәсіби құзіреттіліктерінің шынайы жағдайын біліп алып жүргізуді жөн көрдік. Себебі, мұғалімнің құзіреттілігінің деңгейі кәсіби қызметінің мазмұны мен сапасын анықтайды. Бағалау үрдісінің нәтижесінде мұғалімнің кәсіби біліктілігі анықталып, болашақта даму мүмкіндіктері, потенциалы айқындалады [3, 22 б.]. Сауалнамаға қатысқан 15 мұғалімнің жауаптарына нақты талдау жүргізіліп: қарым-қатынас және сабақ барысын басқару құзыреттілігі бойынша В және С деңгейіндегі мұғалімдердің саны (42-45%; 27%) (1-кесте) көп екендігі анықталды. Мұғалімнің оқыту тәжірибесіне өзгеріс енгізу арқылы маманның тиісті кәсіби қызметін атқаруына қажетті қасиеттер жиынтығын дамыта алатынымызға кәміл сендік. Атап айтқанда, оқыту үдерісінде мұғалімдер үшін өзара түсінік пен өзара қарым-қатынас,

тұлғалық қасиеттерді дамыту, тиімді әдіс-тәсілдерді ықпалдастыра алу, сабақты жоспарлау дағдыларының қалыптасу қажеттілігі тұрды.

Мектептің әдістемелік қызметінің жүйелі түрде жүргізіліп, мектепті дамыту жоспарының тиімді жүзеге асыру мүмкіндігі қарастырылған. Мектеп тренерлері коучингтердің көмегімен сабақты зерттеу үрдісінің қадамдарын, зерттеу тақырыбын анықтауды, фокус тобын құру ерекшелігімен мұғалімдерді таныстырып, тәжірибеге енгізуге бейімдеді.

Зерттеу әдісін қоғамдық-гуманитарлық және жаратылыстану-математикалық пәндері циклінде жүргізуді жөн көрдік. Чичибу Тошия ұсынған нұсқаулықты негізге ала отырып, аудит жұмыстарының қорытындысы бойынша зерттеу тақырыптарын «Қалыптастырушы бағалауды жүзеге асыратын әдістердің оқушының өзін-өзі бағалауына әсері» және «Сынып арасында ынтымақтастық орнату, оқушыларды ынталандыру, ішкі уәжін ояту, бақылау дағдыларын дамыту» деп алуды жөн көрдік [4, 7 б.]. Осы мақсатты жүзеге асыруда мұғалімдерге жағдай жасау, қолдау көрсету, көшбасшылық ұстанымын сақтану және зерттеудің тиімділігін бақылау үшін мониторингі жасау жұмыстары бірлесе отырып талқыланды. Жоспарды жүзеге асыру үшін жаратылыстану-математикалық, қоғамдық-гуманитарлық пәндерінің мұғалімдерінен 2 фокус тобы құрылды. Әр топқа тәлімгерлік ету үшін II және III деңгейлі сертификатталған мұғалімдер тағайындалды. Алдымен, тәлімгерлер фокус топ мүшелерімен бірге сабақты Пит Дадли ұсынған зерттеудің қадамдарын қолдана отырып құрастырды [5, 9 б.]. Кейін нысаналы сыныптар және үш «бақылаудағы оқушыларды» анықтауды, бақылау парақтарын тиімді құрастыру бойынша коучингтер жүргізді. Келесі қадамда әр топтың алғашқы цикл сабақтары жоспарланып, іске асырылды. Сабақтарды жоспарлауда кезеңдеп даму жүйесі сақталды. Қолданылатын әдіске бақылаудағы оқушылардың қалай қарайтынын, олардың жеткен жетістіктерін, оқуда көрсететін нәтижелері мен кездесетін қиындықтарын білу, сонымен қатар алынған тәжірибені келешекте оқыту мен оқу әдістемесін әзірлеу үшін пайдалану мақсатымен өткізілген әр Lesson Study цикліне талдау жүргізілді (*1-сурет*). Үдеріс соңында әр топтың «Нысаналы сыныпта» жеткен жетістігіне тоқталар болсақ:

*бірінші зерттеу тобы – А,В,С деңгейіндегі оқушыларды жұпта, топта жұмыс жасау арқылы бірлесіп ойлауға біршама ынталандырды; мұғалімнің қалыптастырушы бағалауға арналған тапсырмаларды тиімді пайдаланудың нәтижесінде оқушылардың өзін-өзі және өзара бағалау дағдысы қалыптасты;

*екінші зерттеу тобы – мұғалімнің бақылау дағдысын жетілдіру арқылы оқушыларды топта белсенді жұмыс істеуге, кері байланыс беру дағдыларын жетілдірді. Оқушыларды бірлескен жұмысқа тарта отырып, сыныпта ынтымақтастық орта қалыптастыра алды.

Ал мұғалімдердің кәсіби дамуына келетін болсақ, мұғалімдердің бойында жаңа дағдылардың қалыптаса бастағандығын байқадық, бұл: әдістемелік талаптарға сай әр сабағына шығармашылықпен дайындалу, оқытушылық диалог құра білу (өзара түсіністік пен өзара қарым-қатынасқа дайындығын ынталандыра отырып, оқушылармен тиімді диалогтік қарым-қатынас жасау), оқушылардың пікіріне («Оқушы үні») түсіністікпен қарау. Яғни бұл өз кезегінде қарым-қатынас және сабақ барысын басқару құзыреттіліктерінің дамып келе жатқандығының белгісі болды.

Сабақты зерттеу әдісінің тиімді жүргізілуін қамтамасыз ету мақсатында аудандық тірек мектебінің әдістемелік қызметімен желілік қоғамдастық жұмысын құру қолға алынды. Сертификатталған мұғалімдер ай сайын желілік қоғамдастық аясында тәжірибе алмасу, сабақты зерттеу тәсілін жетілдіру мақсатында жүргізілген іс-шараларымен бөліседі. Осы желілік қоғамдастық жоспары негізінде мемлекеттік тілде білім беретін мектептер арасында зерттеу жұмысын ұйымдастыру тәжірибесімен бөлісе отырып, өздерінің кәсіби тұрғыда өскендігінің куәсі болулары мақсатымен «**Сабақты зерттеу**

әдісі арқылы мектепте оқытудың кәсіби қоғамдастығын дамыту» тақырыбында аудандық семинар өткізілді.

Семинарға қатысушылар соңында сабақты зерттеу әдісін оқыту тәжірибесінде қолданудың тиімділігі жайлы өздерінің сындарлы кері байланыстарын берді. Сонымен қатар, семинар тақырыбына сәйкес тірек мектеп директорлары арасында аймақтық қоғамдастық құрылды (2 сурет).

Сабақты зерттеу үдерісін жүзеге асыру барысында мұғалімдердің кәсіби құзыреттіліктерінің ішінде қарым-қатынастық құзіреттілігі және оқу үдерісін бағалау мен талдау құзыреттілігінің дамуына үлкен ықпал жасалды. Бұны басында жүргізілген сауалнаманың алғашқы және кейінгі нәтижелерінің қортытындысын салыстыра келе анықтай алдық, мұғалімдер санының жоғары, орта деңгейге (9-11% дейін) көтерілгендігі анықталды (1-кесте).

1-кесте. «Мұғалімнің кәсіби құзіреттілігін анықтау, табу және деңгей бойынша іріктеу»

Құзыреттілік	I КЕЗЕҢ (алғашқы)			II КЕЗЕҢ (соңғы)		
	Деңгейлері			Деңгейлері		
	А-жоғары	В-орта	С-төмен	А-жоғары	В-орта	С-төмен
Педагогикалық-психологиялық құзыреттілігі	27%	38%	35%	32%	47%	21%
Қарым-қатынас құзыреттілігі	31%	42%	27%	35%	46%	19%
Оқытуда ақпараттық-коммуникациялық технологияларды қолдану құзыреттілігі	68%	22%	10%	80%	15%	5%
Сабақ барысын басқарудағы құзыреттілігі	28%	45%	27%	39%	6%	15%
Оқу үдерісін бағалау мен талдау құзыреттілігі	28%	31%	41%	36%	9%	25%

Әсіресе, мұғалімнің бақылау дағдыларының дамуы нәтижесінде сапалы зерттеу жүргізу дағдысы артты. Әріптестерімен бірлесіп жұмыс жасау арқылы, мұғалімдердің арасында ынтымақтастық орта қалыптасты және бұл қарым-қатынас жұмыстың сапалы жүргізілуінің кепілі бола отырып, қарым-қатынас құзіреттілігін дамыта алды. Фокус топтары өткізілген сабақтарының қысқа мерзімді жоспарларын, даму мүмкіндіктерін анықтаған рефлексиялық есептерін жасақтай отырып, өздерінің аналитикалық талдау машықтарын дамытты. Сонымен қатар, зерттеу барысында осындай жетістіктермен қатар бірқатар кедергілер де орын алды:

- зерттеу тақырыбын таңдауда қиындықтар;
- бастапқы кезде мұғалімдердің аналитикалық талдау дағдысының төмендігінен рефлексиялық есептерінің мазмұны талапқа сай болмауы;
- сындарлы кері байланыстың болмауы;
- кері байланыс беру үрдісінің бұрындары мектеп тәжірибесінде орын алмауы себебінен, кейбір мұғалімдердің кері байланысты қабылдай алмауы; Осы мәселені шешу мақсатымен мектеп тренері «Кері байланысты жетістікті арттыру үшін қалай қолдануға болады?» атты коучинг өткізді. Бұл өз кезегінде мұғалімдердің қарым-қатынас құзіреттіліктерінің дамуына зор ықпалын тигізді.

Жалпы, тәжірибе барысында анықталған кедергілерді коучинг, тәлімгерлік үдерісінің көмегімен даму мүмкіндіктерімізге айналдырып отырдық. Дегенмен, ең маңыздысы – мұғалімдердің сабақты зерттеу әдісінің мәнін түсініп, өз оқыту

тәжірибелерінде тиімді қолдана отырып, кәсіби деңгейлерінің біршама дамытқандары. Мұғалімдердің жасаған кері байланыстары, олардың бойында кәсіби қызметін тиімді және кепілді атқаруына қажетті қасиеттер жиынтығының дамығандығының дәлелдемесі болды. Демек, сабақты зерттеу әдісі еңбек жолын жаңа бастаған мамандарға ғана емес, тәжірибелі мұғалімдер үшін де кәсіби жетілуіне әсер ете алатынын айта аламыз. Себебі бірлесіп жоспарлау, бірлесіп қадағалау, бірлесіп талдау арқылы оқыту туралы бірлескен пікір қалыптасады. Ал бұл болса, әдетте мән бермейтін, елемейтін нәрселерді аңғаруларына түрткі бола алды.

ЭЫДҰ жүргізген инновациялық ортаның салыстырмалы талдауы мынадай қорытындылар арқылы ұсынылады: «Мұғалімдерге көптеген оқыту стратегиялары, түрлі педагогикалық тәсілдерді араластырып қолдану мүмкіндіктері, сондай-ақ нақты әдістер мен стратегияларды *қалай және қай жағдайда* қолдану қажеттігі туралы білім қажет болады...» [4, 25 б.]. Атап кететін болсақ, сабақты зерттеу үдерісі нақты әдістер және стратегияларды *қалай, қай жағдайда* қолдану қажеттігі туралы білім алудың тиімді тәсілі болып келеді. Пид Дадлидің айтуы бойынша, Lesson Study-дің басты мақсаты оқушыларға білім алуға көмектесу және топ мүшелерінің кәсіби дамуына ықпал ету болып табылатын мұғалімдердің желілік қоғамдастығы аясында іске асыру болып келеді [2, 14 б.]. Осы жерде онымен толық келісемін. Жоғарыда аталғандар негізінде, әр білім беру ордаларында, әсіресе негізгі білім берілетін сыныптарда жаңа тәсілдемелердің ішінде осы сабақты зерттеу әдісін жүргізу өте тиімді болып келетінін айқын айта аламын. Себебі, мектебіміздің мұғалімдерінің оқыту тәжірибелеріне тиімді оқыту әдістерін енгізіп, бірлесіп ынтымақтастықта жұмыс жасаудың нәтижесінде, мұғалімдердің кәсіби шеберлігі шыңдалады. Сондықтан, мұғалімдердің осындай тәжірибе барысын бақылау нәтижелерінің негізінде, мектеп басшылары үшін білім мазмұнының жаңартылған бағдарламасы аясында мұғалімдердің кәсіби дамуын шыңдау мақсатымен сабақты зерттеу үдерісін (Lesson Study) пайдаланғандары өте орынды екенін айтқым келеді.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. ҚР білім беру ұйымдары басшыларының біліктілігін арттыру курсының бағдарламасы. - Астана: «Назарбаев Зияткерлік мектептері» ДББҰ Педагогикалық шеберлік орталығы, 2014. – 230 б.
2. Пит Дадли. Lesson Study / Теория и практика применения руководство. Астана: «Назарбаев Зияткерлік мектептері» ДББҰ Педагогикалық шеберлік орталығы, 2014. – 176
3. Мектептегі тәжірибе кезеңінде орындауға арналған тамсырмалар. – Астана: «Назарбаев Зияткерлік мектептері» ДББҰ Педагогикалық шеберлік орталығы, 2014. – 92 б.
4. Чичибу Тошия Руководство для читателей по реализации подхода Lesson Study (досл. с англ Исследование урока): перевод с английского Т. Чичибу (Япония), - Астана: АОО «Назарбаев Интеллектуальные школы» Центр педагогического мастерства, 2013. – 70 б.

ЗАМАНАУИ БІЛІМ БЕРУ ЖҮЙЕСІНДЕГІ ИННОВАЦИЯЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАР

Кубекова Сымбат Кайратовна,
Жапарова Индира Бақыткелдіқызы,
математика пәнінің мұғалімдері
Болат Әйгерім Қайратқызы,
көркем еңбек және сызу пәнінің мұғалімі
Ш.Уәлиханов атындағы №1 ОМ, Арқалық қаласы

Аннотация

Мақалада математика және сызу пән мұғалімдерінің жаңа инновациялық технологияларды негіз етіп, заманауи білім беруде тиімді әдіс-тәсілдерді пайдалана отырып

пәнге деген қызығушылығын арттыру, шығармашылық қабілетін дамыту. Мемлекеттік тілді жан-жақты меңгертуде ақпараттық технологиялардың мүмкіндігін тиімді қолдана білу, сабақ жүргізудің жаңа оқыту әдістерін әзірлеу қазіргі кезеңде ең өзекті мәселелердің бірі қарастырылады.

Аннотация

В статье о результатах практической реализации дидактических целей при изучении интереса студентов к дисциплине, развитии творческих способностей, эффективного использования инновационных технологий основанной на процессе духовного обновления учителей математики и черчения. Одной из актуальных проблем на современном этапе рассматривается умение эффективно использовать возможности информационных технологий при всестороннем изучении государственного языка, разработка новых методов преподавания.

Abstrakt

The article is about the results of the practical implementation of didactic goals in the study of students' interest in the discipline, the development of creative abilities, effective use of innovative technologies based on the process of spiritual renewal of teachers of mathematics and drawing. One of the urgent problems at the present stage is the ability to effectively use the possibilities of information technology in the comprehensive study of the state language, the development of new teaching methods.

Түйінді сөздер: әдіс-тәсілдер, инновация, заманауи білім беру, нәтиже, оқыту

Ключевые слова: методы, инновации, современное образование, результат, обучение

Keywords: methods, innovation, modern education, outcome, training

Педагогикалық инновация - педагогикалық жүйедегі жаңашылдық. Инновация (лат. innovis) - жаңа, жаңалық, жаңарту дегенді білдіреді. Энциклопедиялық сөздіктерде "инновация" әр түрлі анықталады. Т.И.Шамова, П.И.Третьяковалардың еңбегінде "Инновация дегеніміз - жаңа мазмұнды ұйымдастыру, ал жаңалық енгізу дегеніміз - тек қана жаңалық енгізу, ұйымдастыру, яғни, инновация үрдісін мазмұнды дамытуды, жаңаны ұйымдастыруды, қалыптастыруды анықтайды, ал "жаңаша" деп жаңаның мазмұны, оны енгізудің әдіс-тәсілі мен технологиясын қамтитын құбылысты түсінеміз" делінген [1].

Ал, ең алғаш "инновация" ұғымын қазақ тілінде анықтаған ғалым, профессор Н.Нұрахметов: "Инновация, инновациялық үрдіс деп отырғанымыз - білім беру мекемелерінің жаңалықтарды жасау, меңгеру, қолдану және таратуға байланысты бір бөлек қызметі" деген анықтаманы ұсынады. Инновация - модификациялық, комбинаторлық, радикалдық инновация деп үш түрге бөлінеді. Модификациялық инновация - бұл, қолда барды дамытумен, түрін өзгертумен айналысу. Бұған, В.Ф.Шаталовтың математикаға жазған тірек конспектілері және оны көптеген мұғалімдердің пайдалануы мысал болаалады. Комбинаторлық инновация - бұрын пайдаланылмаған, белгілі әдістеме элементтерін жаңаша құрастыру. Бұған пәндерді оқытудың қазіргі кездегі әдістемесі дәлел. Радикалдық инновацияға білімге мемлекеттік стандарттарды енгізу жатады. Мемлекеттік стандарт білім беруде, негізінен мөлшерлерді, параметрлерді, деңгейлік және сапалы оқытудың көрсеткіштерін қалыптастырады. Мемлекеттік білім стандарты деңгейінде оқыту үрдісін ұйымдастыру - жаңа педагогикалық технологияны ендіруді міндеттейді. Жаңа технологиямен жұмыс істеу үшін төмендегілер шарттар қажет: Қоғамның даму қозғалысы мен оның қазіргі заманғы сипаты психолог, педагогтар мен білім беру саласындағы барлық мамандар алдына жаңа міндеттер мен мақсаттарды қояды. Қазіргі кездегі ақпараттық қоғам білім беру орындарының алдына:

Қазақстан Республикасының президенті Н.Ә.Назарбаев Қазақстан халқына жолдауында «Бізге экономикалық және қоғамдық модернизация талаптарына сәйкес қазіргі заманғы білім беру жүйесі керек. Білімді дамыта білмейтін ел ХХІ ғасырда

сәтсіздікке ұшырайды», деп атап көрсетті. Осыған орай елімізде білім беру саласын дамытуға арналған іс-шаралар мен реформалар жүзеге асырылуда. Қазақстан Республикасының «Білім туралы» Заңында «Білім беру жүйесінің басты міндеті – ұлттық және жалпы адамзаттық құндылықтар, ғылым мен практика жетістіктері негізінде жеке жағдайлар жасау; оқытудың инновациялық технологияларын енгізу, білім беруді ақпараттандыру, халықаралық ғаламдық коммуникациялық желілерге шығу» деп білім беру жүйесін одан әрі дамыту міндеттері көзделген болатын[2].

XX ғасырдың екінші жартысында инновация әлеуметтік өзгерістердің жалпы үрдістерінің сатысы ретінде қаралып, латын тілінен аударғанда «жаңару», «өзгеру», ал ағылшын тілінен аударғанда «жаңашылдық», «жаңашыл», «бағалаушылар» деген ұғымды білдіреді. Алайда, «Инновация» ұғымына ғалымдардың көбі әр түрлі анықтамалар берген. Мәселен, Э.Раджерс инновацияны былайша түсіндіреді: «Инновация нақтылы бір адамға жаңа болып табылатын идея». Майлс «Инновация – арнайы жаңа өзгеріс. Біз одан жүйелі міндеттеріміздің жүзеге асуын, шешімдерін күтеміз» - дейді. Ал Қазақстанда ең алғаш «Инновация» ұғымына қазақ тілінде анықтама беріп өткен ғалым Немербай Нұрахметов. Ол «Инновация, инновациялық үдеріс деп отырғанымыз – білім беру мекемелер – білім беру мекемелерінің жаңалықтарды жасау, меңгеру, қолдану және таратуға байланысты бір бөлек қызметі» деген анықтама берген. Н.Нұрахметов «Инновация» білімнің мазмұнында, технологияда, оқу тәрбие жұмысын ұйымдастыруда, білім беру жүйесін басқаруда көрніс табады деп қарастырып, өзінің жіктемесінде инновацияны, қайта жаңарту кеңістігін бірнеше түрге бөледі: жеке түрі (жеке – дара, бір-бірімен байланыспаған); модульдік түрі - (жеке – дара, бір-бірімен байланысқан); жүйелі түрі -(мектепті толық қамтитын) [3].

Қазіргі заманғы педагогикалық технология төмендегідей негізгі әдістемелік талаптарға сай болуы тиіс:

1) Технологиялық сызба (карта) технологиялық үдерістің оны жеке функционалды бөліктерге бөлу және олардың арасындағы логикалық байланыстарды белгілеу арқылы көрсететін шартты бейнесі болуы қажет.

2) Әр педагогикалық технология тәжірибеде игерудің белгілі бір ғылыми тұжырымдамасына негізделуі тиіс: білім беру мақсаттарына жету үдерісінің ғылыми негіздемесі болуы шарт.

3) Педагогикалық технологияның жүйелік сипаттары: үдерістің логикасы, барлық бөлшектерінің өзара байланысы, тұтастығының болуы қажет.

4) Оқу үдерісін жобалау, жоспарлау, мақсатын анықтау мүмкіндіктері ескерілуі керек: кезеңді диагностика, нәтижелерді түзету мақсатында әдістер мен құралдарды түрлендіру мүмкіндігі қаралуы қажет.

5) Қазіргі заманғы педагогикалық технологиялар бәсекелестік жағдайда қызмет [4].

Дамыған елдердегі білім беру жүйесінде ерекше маңызды мәселелердің бірі - оқытуды ақпараттандыру, яғни арнайы пәндерді оқытуда интерактивті техника және технологияларды қолдану. Қазіргі таңда елімізде білім беру жүйесінде жаңашылдық қатарына ақпараттық кеңістікті құру енгізілді. Ақпараттандыру жағдайында балалармен меңгеруге тиісті білім, білік, дағдының көлемі күннен күнге артып, мазмұны ұлғайып өсіп келеді. Білім беру саласында интерактивті техника және технологияларды пайдалану арқылы білімнің сапасын арттыру, білім беру үрдісін интенсификациялау мен модернизациялаудың тиімді тәсілдері іздестірілуде [5].

Жаңа технологияны енгізу барысында оқытушылардың зияткерлігі мен парасаттылығы, белсенділігі, шығармашылық ізденісі, шәкірттерінің білімін бағалауы шешуші роль атқарады. Инновациялық оқыту технологиясын меңгеру үшін педагогикалық аса зор тәжірибені жұмылдыру қажет. Бұл өз қызметіне шығармашылықпен қарайтын, жеке басының белгілі іскерлік қасиеті бар адамды қажет

ететін жұмыс. Шындығында да әрбір педагог жаңа инновациялық технологияны меңгеру барысында өзін-өзі дамытады және өзін-өзі қалыптастырады [6].

Қай елде болмасын, балаға білім беру ісі орын алып, онымен арнайы шұғылданатын мамандарды ізденіске итермелеп отырған. Білім беру жүйесі қоғаммен бірге дамып үнемі өзгеріс үстінде болады. Заман өзгерген сайын білім беру жүйесінде қойылатын талап, ондағы оқыту және тәрбиелеу әдіс тәсілдері де өзгереді. Қазіргі таңда білім беру үдерісінде кеңінен қолданылып жүрген бірнеше инновациялық технологияларды атап көрсетуге болады:

- проблемалық оқыту;
- дамыта оқыту;
- деңгейлеп оқыту;
- дәстүрлі оқыту;
- кейс-стади;
- сұрақ-жауап ойындары;
- цифрлық білім беру ресурстары [7].

Проблемалық оқыту - ғылыми таным нәтижелерін, білімдер жүйесін ғана меңгеріп қоймай, сонымен бірге нәтижелерге жету жолдарын, баланың таным дербестігін қалыптастырып, оның шығармашылық қабілеттерін дамыту. Проблемалық оқыту-ойлау операциялары логикасы мен мектеп жасына дейінгі балалардың ізденіс әрекетінің заңдылықтарын ескере отырып жасаған оқу мен оқытудың бұрыннан мәлім тілдерін қолдану ережелерінің жаңа жүйесі.

Дамыта оқыту - мектеп жасына дейінгі балада білім, білік дағдының қалыптастыруын жоққа шығармайды, бірақ оқыту мен тәрбиелеу баланың дамуын қамтамасыз ететін жағдай болу керек. Дамыта оқыту технологиясы ұйымдастырылған оқу іс әрекетінде балаларға тәрбиешінің қарапайым ізденгіштік, зерттеушілік іс әрекетін қалыптастыру тән [8].

Дәстүрлі оқыту - балалардың таным қабілеттері және жас мөлшері шамамен бір деңгейді құрайды. Оқыту барысында жоспарланған тақырып кеңінен түсіндіріледі, балалар сол тақырып бойынша білімш, білік дағдыларын игеру мақсатында жұмыс істейді.

Цифрлық білім беру контентін электрондық оқулықтар, компьютерлік ойындар, виртуалды жаттығу әдістері, ғылыми-әдістемелік зерттеулер құрайды.

Цифрлық білім беру міндеті:

Оқытушының сабаққа дайындығына көмек. Оқытушының сабақ өткізу үрдісінде көмек. Оқушының үй тапсырмасын орындауда көмек. Цифрлық білім беру түрлері:

Демонстрациялық – оқушы тек бақылаушы ролінде болады.

Интербелсенді (ақпараттық-іс-әрекеттік) – оқушы тек бақылап ғана қоймай, сабақ барысында ресурс сұрақтарына жауап іздеу, ресурс көмегімен практикалық және лабораториялық тапсырмаларды орындау, электронды анықтамалардан керегін іздеу, интербелсенді оқыту ойындарын ойнау, топтық жұмыс (мини-жобалар) орындау, ресурстың бағалау мүмкіндігіне ие болады. Жаңаша әдіс-тәсілдерді сабақта қолдану барысында көрсеткен нәтиже: балалардың оқуға қызығушылығы артады, іскерлік дағдысы, ойлау белсенділігі, тапқырлығы, өзіне деген сенімі қалыптасады, пікір таластыра білуді, ойын жүйелі түрде жеткізуді, зерделеу қабілетін дамытуды, салыстыру, байқағыштық қасиеттерін үйренеді. Инновация білім деңгейінің көтерілуіне жағдай туғызады [9].

Қорыта келгенде, кез-келген педагогикалық технология философиялық негізде қаралады. Сондықтан, бірінші кезекте, білім әлеміне еніп жатқан инновациялық технологияларды реттеу, жүйелеу және сұрыптау қажет. Білім беру жүйесіндегі инновациялық педагогикалық технологияларды пайдалану арқылы оқу материалдарын оқытуды бір жүйелілікпен үздіксіз жүргізу, оқу-тәрбие үрдісінде оқытуда пәнаралық

байланыстардың болуын қарастыру. Педагог жаңа инновациялық педагогикалық технологияларды пайдалану барысында өзін-өзі дамытады және қалыптастырады.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. Бөкенбаева Г. Жаңа инновациялық технология түрлерін пайдалана отырып, оқушыларды шығармашылықпен жұмыс істеуге баулу // Сынып жетекшісі. – 2009. – №4
2. Жамантаева Г. Инновациялық технология - білім сапасын арттыру кепілі // Қазақ тілі мен әдебиеті орыс мектебінде. – 2007. – № 12.
3. "Тәжірибедегі рефлексия" жалпы білім беретін мектептердегі педагогика кадрларының кәсіби даму бағдарламасы. Тренерге арналған нұсқаулық 2016ж
4. Қазақстан Республикасында білім беруді және ғылымды дамытудың 2016-2019 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы Алматы. 01.03.2016ж
5. Білім технологиялары. Республикалық ғылыми - әдістемелік педагогикалық басылым. Алматы.2018ж №5
6. Нұрматова Р. Оқытудың жаңа технологияларын оқу - тәрбие ісіне енгізу. – 2009
7. Жанпейісова М.М. «Модульдік оқыту технологиясы» – Ақтөбе, 1999
8. Мұқанова Н., Мұқанова Б. Оқушылардың дарындылығын, компьютерлік технология мүмкіндіктері арқылы дамыту // Сынып жетекшісі. – 2009. – №3.
9. Қазақстан Республикасында білім беруді және ғылымды дамытудың 2016-2019 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы Алматы. 01.03.2016ж

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ БІЛІМ БЕРУДЕГІ ЗАМАНАУИ ИННОВАЦИЯЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАРЫ

Куйшинова Зулиха Шайкимелевна,
қазақ тілі мен әдебиет пәнінің мұғалімі,
№ 18 мектеп-гимназия
Бекмагамбетов Руслан Кابدугалиевич
п.ғ.к., доцент, ҚМПУ
Ерменова Ботагоз Сансызбаевна
қазақ тілі мен әдебиет пәнінің мұғалімі,
№ 18 мектеп-гимназия, Қостанай қ.

Аннотация

Инновациялық оқыту әдісі оқушылардың танымдық қызығушылығын дамытуға көмектеседі, зерттелетін материалдарды жүйелеуге, жинақтауға және талқылауға үйретеді. Оқушылар алған білімдерін түсіну және өңдеу, практикада қолдану дағдысын меңгереді және коммуникациялық тәжірибе жинақтайды. Ғылыми-зерттеу жұмысының өзекті бағыты оқу процесіне ақпараттық технологияларды енгізу болып табылады. Білім берудің инновациялық технологияларының мақсаты адамды өзгермелі әлемдегі өмірге дайындау. Инновациялық қызметтің мақсаты дәстүрлі жүйемен салыстырғанда оқушының тұлғасын сапалы өзгерту болып табылады

Аннотация

Инновационные методы обучения способствуют развитию познавательного интереса у учащихся, учат систематизировать и обобщать изучаемый материал, обсуждать и дискутировать. Осмысливая и обрабатывая полученные знания, учащиеся приобретают навыки применения их на практике, получают опыт общения. Актуальным направлением научно-исследовательской работы является внедрение в учебный процесс информационных технологий. Целью инновационных технологий образования является подготовка человека к жизни в постоянно меняющемся мире. Целью инновационной деятельности является качественное изменение личности учащегося по сравнению с традиционной системой.

Abstract

Innovative teaching methods contribute to the development of students' cognitive interest, they are taught to systematize and summarize the material being studied, to discuss and debate.

Comprehending and processing the knowledge gained, students acquire the skills of applying them in practice, and gain experience in communication. The actual direction of research work is the introduction of information technologies into the educational process. The goal of innovative education technologies is to prepare a person for life in an ever-changing world. The purpose of innovation is a qualitative change in the personality of the student in comparison with the traditional system.

Түйінді сөздер: инновация, инновациялық тәсілі, әдістері, оқу процесін, интерактивті, телекоммуникация, жаңашылдық, оқу процесін ұйымдастыруға.

Ключевые слова: инновация, инновационные приемы, методы, учебный процесс, интерактивные, телекоммуникация, новшество, организация учебного процесса.

Keywords: innovation, innovative techniques, methods, educational process, interactive, telecommunications, innovation, organization of the educational process.

Бүгін көптеген мұғалімдер оқытудың нәтижесіне қол жеткізу мақсатында оқытудың заманауи технологиялары мен инновациялық әдістерін қолданады. Бұл әдістер оқытуда қолданылатын белсенді және интерактивті формаларды қамтиды. Белсенді оқушы оқытушыға және онымен бірге білім алатындарға қатысты белсенді ұстанымды қарастырады. Сабақ барысында оқыту үшін оқулықтар, дәптерлер, компьютер, яғни жеке құралдар қолданылады. Интерактивті әдістердің арқасында оқушылармен ынтымақтастықта білімді игеру тиімді жүргізіледі. Бұл әдістер оқылатын материал бойынша оқушылар топпен жұмыс істейтін оқытудың ұжымдық нысандарына жатады, бұл ретте олардың әрқайсысы атқарылған жұмысқа жауапты болады. "Инновация" термині жаңашылдық, жаңалық, өзгерту; инновация құрал және процесс енгізуді көздейтін қандай да бір жаңа ұғым. Жаңа мақсаттар, мазмұны, әдістер мен нысандар, оқыту мен тәрбиенің бірлескен қызметін ұйымдастыру, мұғалімнің және оқушының педагогикалық үдерісінде қолданатын инновацияны енгізуді білдіреді. Компьютерлік құралдар мен телекоммуникация желілерін дамытуға байланысты жаңа ақпараттық технологиялардың пайда болуы, білім беру жүйесін дамыту мен жетілдіруге негіз ретінде сапалы жаңа ақпараттық-білім беру ортасын құруға мүмкіндік береді. Инновациялық оқыту тәсілдері – модульдік оқыту, проблемалық оқыту, қашықтықтан оқыту, зерттеушілік әдістемелік оқыту, жобалар әдісі, әлеуметтік серіктестік және т.б. Интерактивті әдістер жаңа материалды сапалы меңгеруге ықпал етеді. Оларға тиесілі: - шығармашылық сипаттағы жаттығулар;

-топтық тапсырмалар;

-білім беру, рөлдік, іскерлік ойындар;

-имитация сабақтары ;

-саяхат сабақтар;

-шығармашылық адамдармен және мамандармен кездесу сабақтары;

-шығармашылық дамуға бағытталған сабақтар;

-көрніс-сабақтары, бейнефильмдер жасау, газет шығару;

-бейнематериалдарды, ғаламторды, көрнекіліктерді пайдалану;

-әдістерінің көмегімен «шешім ағашы», «миға шабуыл» күрделі сұрақтар мен мәселелерді шешу. Білім берудің инновациялық технологияларының басты мақсаты-адамды тұрақты өзгермелі әлемдегі өмірге дайындау. Инновациялық қызметтің маңызды мақсаты дәстүрлі жүйемен салыстырғанда оқушының тұлғасын сапалы өзгерту болып табылады. Сондықтан оқытудың инновациялық әдістері оқушылардың танымдық қызығушылығын дамытуға ықпал етеді, оқылатын материалды жүйелендіруге және жинақтауға, талқылауға және диспутациялауға үйретеді. Алған білімдерін тереңдете және өңдеп, оқушылар оларды тәжірибеде қолдану дағдыларын меңгереді, қарым-қатынас тәжірибесінде қолданады. Оқытудың инновациялық әдістері дәстүрлі әдіс-тәсілдердің алдында басымдыққа ие, өйткені олар баланың дамуына ықпал етеді, оның

шешім қабылдау мен танудағы дербестігін үйретеді. ТжКБ-ның қазіргі кезеңдегі басты міндеті әлемде болып жатқан өзгерістерге икемді және нақты жауап бере алатын мамандарды даярлау болып табылады. Сондықтан болашақта оқушыларды кәсіптік қызметке дайындау үшін ТжКБ-да оқытудың инновациялық әдістері қолданылады. Мұндай әдістерге проблемалық оқыту жатады, олар бір мағыналы жауаптармен шектелмей, өз бетінше ізденіп жұмыс істеу және алған білімдерін іс тәжірбиесінде қолдана білуді қалыптастыру. Сонымен қатар оқытудың инновациялық әдістері интерактивті оқытуды да қарастырады. Оқылатын материалды белсенді және терең меңгеруге, кешенді міндеттерді шеше білуді дамытуға бағытталған. Интерактивті қызмет түрлері имитациялық және рөлдік ойындарды, дискуссияларды қамтиды.

Қазіргі заманғы әдістердің бірі ынтымақтастық арқылы оқыту болып табылады. Ол әлеуметтік әріптестермен, сондай-ақ шағын топтармен жұмыс істеу үшін қолданылады. Бұл әдіс оқу материалын тиімді игеру, әртүрлі көзқарасты қабылдау қабілетін қалыптастыру, бірлескен жұмыс барысында жанжалдарды шешу және ынтымақтасу қабілетін өз міндетіне қояды. Қазіргі кезеңде қолданылатын ТжКБ-да оқытудың инновациялық әдістердің басымдылығы адамгершілік құндылықтар болып табылатын әдісті де көздейді. Ол кәсіби әдепке негізделген жеке адамгершілік ұстанымдарды қалыптастыруға, сыни ойлауды, өз пікірін білдіру және қорғай білуге ықпал етеді. Инновациялық әдістер тек білім иесі ғана емес, сонымен қатар студенттердің шығармашылық ізденістерін бастайтын тәлімгер болып табылатын оқытушының рөлін өзгертуге мүмкіндік берді. Осыған байланысты білім беру жүйесі қажетті ақпаратты өз бетінше анықтай алатын, өңдей алатын, талдай алатын және оны қажетті сәтте тиімді пайдалана алатын маманның жаңа түрін қалыптастыруға бағытталуы тиіс. Бұған қол жеткізуге жоғары білікті (бакалавр - магистр - доктор) көп деңгейлі мамандарды даярлауға болады. Бүгін "сабақты қызықты, жарқын етіп қалай жасау керек?" деген сұрақтармен ойламаған мұғалім жоқ шығар. Оқушыларды өз пәндерімен қалай қызықтырады? Сабақта әр оқушы үшін табыс жағдайын қалай жасауға болады? "Оқушылардың сабақта өз еркімен, шығармашылықпен жұмыс жасауын, әрбір жетістіктің ең жоғарғы деңгейінде пәнді барынша тануды қандай заманауи оқытушы армандамайды? Бұл кездейсоқ емес. Қоғамның жаңа ұйымы, өмірге, мектепке жаңа көзқарас талаптар қояды. Бүгінгі күні оқытудың негізгі мақсаты-оқушының белгілі бір білім, білік, дағды жинақтауы ғана емес, сонымен қатар білім беру қызметінің дербес субъектісі ретінде оқушыларды даярлау. Қазіргі білім беру негізінде мұғалім де, оқушының де белсенділігі жатыр. Осы мақсатпен - шығармашылық, белсенді тұлғаны тәрбиелеу, өз бетімен жетілдіре білетін және заманауи білім берудің негізгі міндеттері бағынады. Оқытудың инновациялық тәсілі оқу процесін ұйымдастыруға мүмкіндік береді, бұл оқушыға сабақ пен қуаныш әкеледі және көңілді немесе ойынға айналмайтындай, пайда әкеледі. *Цицерон айтқандай, мүмкін дәл осындай сабақта "Тыңдаушының, сөйлеушінің көзі жанады".*

Инновациялық технологиялар:

1.ойын 2.жобалау 3.проблемалық оқыту технологиясы

4.саралап оқыту технологиясы 5. сабақта оқу-зерттеу қызметінің технологиясы

Тәрбие инновациялық технологиялар: 1. денсаулық сақтау технологиялары 2. топтық қызмет технологиясы 3. ұжымдық шығармашылық істер технологиясы

Инновациялық оқытудың өзектілігі:

- білім берудегі ізгілендіру тұжырымдамасының сәйкестігі; - оқыту жүйесіндегі формализм, авторитарлық стильден өту; - жеке тұлғаға бағытталған оқытуды қолдану;
- оқушының шығармашылық әлеуетін ашу үшін жағдай іздеу;
- қазіргі қоғамның әлеуметтік-мәдени қажеттілігінің сәйкестігі және өзіндік шығармашылық қызметі.

Инновациялық оқытудың негізгі мақсаттары: - оқушылардың интеллектуалдық, коммуникативтік, лингвистикалық және шығармашылық қабілеттерін дамыту;

- оқушылардың тұлғалық қасиеттерін қалыптастыру; - оқу-танымдық қабілетке әсер ететін қызмет және өнімді шығармашылық деңгейіне өту; - ойлаудың әртүрлі түрлерін дамыту; - сапалы білім, білік және дағдыларды қалыптастыру.

Осы мақсаттармен инновациялық оқытудың міндеттері анықталады:

- оқу-тәрбие процесін оңтайландыру; - оқушы мен мұғалімнің ынтымақтастық жағдайын құру; - оқуға ұзақ мерзімді оң мотивация жасау; - оқушыларды креативті қызметке қосу; - материалды және ұсыну тәсілдерін мұқият таңдау.

Инновациялық оқыту негізіне мына технологиялар жатыр: - дамытушылық оқыту; - проблемалық оқыту; - сыни ойлауды дамыту; - сараланған оқытуға көзқарас; - сабақта табысқа жету жағдайын жасау .

Инновациялық оқытудың негізгі қағидаттары: - креативтілік (шығармашылыққа бағдар) ; - білімді жүйеде меңгеру; - дәстүрлі емес сабақ түрлері; - көрнекілікті пайдалану. Ал енді инновациялық оқытудың жалпы әдістемелік қағидаттарынан әдістеріне көшкім келеді.

Қазақ тілі мен әдебиетін оқытуда инновациялық технологияларды қолдану кезінде келесі тәсілдер қолданылады: - ассоциативті қатар; - тірек дәрісі;

- миға шабуыл;

- топтық пікірталас; - эссе; - негізгі терминдер;

- бейнефильмдер ; - дидактикалық ойын; - лингвистикалық карталар; - мәтінді зерттеу;

- тестпен жұмыс; - үй тапсырмасының дәстүрлі емес түрлері және т. б .

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. Ибраев Т. К. Реформалау жағдайындағы әлеуметтік-білім беру саласының теориялық - әдіснамалық аспектілері. – Астана. Даңғыл, 2017. -157 Б.

2. Айдарова А. Б., Поливанова А. А. Қазіргі жастардың әлеуметтік тәрбие мәселелері // Ғылым және білім қазіргі заман аспектілері . №5. 2002.

3. Көшімбетова С. Оқу—тәрбие үрдісінде оқытудың инновациялық әдіс-тәсілдерін пайдаланудың педагогикалық шарттары, - Алматы, 2008.

4. Жанпейісова М.М. «Модульдік оқыту технологиясы оқушыны дамыту құралы ретінде», - Алматы, 2002.

ВЗГЛЯД НА ДЕЛО КАЗАХСКОГО ПЕДАГОГА-ПРОСВЕТИТЕЛЯ 19 ВЕКА И. АЛТЫНСАРИНА КАК НА ОПЫТ ИННОВАЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

Кумбасова Мауле Буркатовна,
учитель казахского языка
КГУ «Средняя школа № 12»
г. Рудного

Аннотация

Бұл мақала қазіргі Қазақстан білім беру мектептерінің тәжірибелі дамуы 19 ғасырдың ағартушы- педагогы Ыбырай Алтынсариннің идеясы негізінде қарастырылады. Ыбырай Алтынсарин шығармашылығы қазіргі мұғалімдердің жұмыс жасауы үшін барлық тұрғыдан мүмкіндігінше классикалық бағдар беруінің негізгі мазмұнын негіздейді

Аннотация

В статье рассматривается как идеи и опыт педагога-просветителя 19 века И. Алтынсарина перекликаются с опытом инновационного развития современной казахстанской общеобразовательной школы. На основе изложения позиций классика по его подлинным

текстам аргументируется, что деятельность И. Алтынсарина по своему духу была инновационной и может быть примером во многих аспектах для современных учителей, работающих в русле инновационного обучения.

Annotation

The article considers how the ideas and experience of the 19th century teacher-educator Ibyray Altynsarin echoes the experience of innovative development of the modern Kazakhstan secondary school. Based on the presentation of the positions of the classic in his original texts, it is argued that the activity of Ibyray Altynsarin was innovative in its spirit and can be an example in many aspects for modern teachers working along the lines of innovative education.

Кілт сөздер: Ыбырай Алтынсарин, ағартушы- педагог, классиклық педагогика, жалпы білім беру, педагогиклық жаңалықтар, жаңаша оқыту.

Ключевые слова: И. Алтынсарин, педагог-просветитель, педагогическая классика, общее образование, педагогическая инновация, инновационное обучение.

Key words: Ibyray Altynsarin, teacher-educator, pedagogical classics, general education, pedagogical innovation, innovative education.

Современная общеобразовательная школа в Республике Казахстан – это школа инновационного развития. А инновация, как определяет Роберт Б. Такер (Robert B. Tucker), один из ведущих международных экспертов в области инновационной деятельности, обобщивший опыт лучших инновационных методов XX столетия и предложивший подходы к достижению роста в XXI веке, «это выдвижение новых идей и воплощение их в жизнь» [7, с.17]. Учителю, работающему в инновационной школе, где у учеников развивают умение и навык постоянно выдвигать и реализовывать новые идеи, где воспитывают способность жить в ситуациях постоянных перемен, могут ли помогать педагогические идеи и опыт выдающихся отечественных педагогов? Есть ли польза учителю в чтении трудов классиков?

Ответ на этот важный для нас вопрос мы предлагаем поискать через изучение педагогического и жизненного опыта, через чтение работ Ибрая Алтынсарина, который вошел в историю Казахстана как выдающийся просветитель, педагог и общественный деятель.

Обучая в общеобразовательной школе детей разных национальностей казахскому языку, прежде всего обращаю внимание на то, как изучал И. Алтынсарин новый для него язык. По воспоминаниям современников, он читал много книг на изучаемом языке, все незнакомые слова выписывал (за неделю мог создать толстую тетрадь таких записей), просил носителей языка кратко пояснять эти слова («объяснить ему самое понятие этих слов» [1, с.298]), с которыми дружил или общался по делу, учил этому языку других, еще только начинающих его изучать, и постоянно много общался на изучаемом языке [1, с. 313]. Это прекрасный пример (и для современных детей, и для современных взрослых, живущих в мире с многоканальным и многообразным общением на разных языках) того, как реально в жизни можно и нужно изучать языки.

У И. Алтынсарина мы можем учиться умению ценить само образование, учиться относиться к образованию как важнейшему делу и достижению цивилизации. Людей, которые относятся «весьма равнодушно к образованию» он называл «находящимися в грубом состоянии (невежестве)» [2, с.72]. Вторым, более высоким уровнем считал наличие убеждения в пользе науки и готовности к просвещению своих детей, при условии «если бы путь к этому был достижим удобно (легко) и без материальных затрат» [2, с.72]. Сам в течение всей своей жизни стремился к «мировому» образованию.

И. Алтынсарин является примером самого инновационного подхода к образовательным процессам и продуктам. Чаще мы вспоминаем, что он создал новые книги, пособия для школ. Но ведь и сама система школ, которую создавал И. Алтынсарин, была инновационным продуктом. Она создавалась на творческом очень

неравнодушном доскональном изучении потребностей народа в светском образовании на уровне передовых (прежде всего, в части образования) стран его времени.

Что нужно сделать, чтобы инновация произошла? – «Для этого нужно искать новые группы покупателей, делать новые предложения» [7, с. 7]. Именно это делал Атлысарин во второй половине 19 века:

- находил новые группы людей, которым нужно образование, которые могли понять уже, что им нужно образование,

- убеждал (делал предложение) и тех, кому нужно учить своих детей (родителей мальчиков-казахов), и тех, кто может этому посодействовать, дать средства, построить здание, дать книги, оплатить работу учителей.

Кроме того, он строил обучение также в духе инновационного обучения, при этом, конечно, никогда не произносил этот термин, хотя бы потому, что его не существовало ни в одном языке мира.

Идея инновационного обучения впервые прозвучала в 1979 г. в Докладе Римскому клубу «Нет пределов обучению» (Botkin J., Elmandra M., Malitza M., 1979). Тогда же появился и термин «инновационное обучение» – обучение, стимулирующее инновационные изменения в культуре и социальной среде, реакция на проблемные ситуации, возникающие в жизни человека и общества в эпоху инноваций. Этот Доклад явился реакцией на состояние кризиса, в котором оказалась система образования, не определяющая в качестве своей главной цели подготовку человека к участию в инновационных преобразованиях. Следствием этого явились реформы образования, которые были проведены в передовых странах мира: США, Великобритании, ФРГ, Японии.

По данным Ю.А. Карповой [4, с. 11.], в отличие от традиционного обучения, которое занимается трансляцией принятых норм мышления и поведения, данное обучение направлено на формирование у человека таких качеств и компетенций, которые позволят ему, как создавать новые продукты, нормы, правила, так и неагрессивно воспринимать подобные разработки других людей. Инновационное обучение делает акцент на развитие широкого круга компетенций для жизни в постоянно изменяющихся условиях. Инновационное обучение больше внимание уделяет «обучению обучению», в рамках которого каждое занятие должно иметь результат не только в аспекте новых знаний и предметных, жестких информационно-технических, например, компетенций, но и в аспекте гибких ключевых компетенций, в том числе компетенции метапознания – способности «отслеживать, оценивать, контролировать и изменять то, как индивид мыслит и учится» [6, с. 138]. Такого обучения он требовал от учителей, которыми руководил как инспектор. Он считал, что необходимо видеть, как дети учатся и изменять учителям свои приемы, свою речь: если дети «не понимают чего-либо, учитель должен пенять не на учеников, а на самого себя, что не может довести их до понимания. Должен он обращаться с детьми кротко, не раздражительно, терпеливо и объяснять каждый предмет охотно и простым языком, без вычурных фраз и ненужных терминов, кои не только не понятны ученикам, но неприятны для слушания даже посторонним присутствующим лицам, которые видят только, что данный учитель желает рисоваться учеными терминами или рассуждениями, не истекающими при этом из каких-либо глубоких знаний или убеждений, а о педагогических и учительских приемах или имеет весьма ограниченное, поверхностное понятие, или смотрит на последние как на второстепенный предмет, забывая, что все вообще наглядное обучение основано именно на простоте учебных приемов и удобопонятности учительских объяснений» [1, с.172].

И. Атлысарин – пример строгого отношения к непоследовательности. Он считал «без системы и дело не может идти успешно» [3, с.162]. Очень отрицательно оценивал частую смену учителей и методических подходов: считал, что это лишает учащихся возможности систематически изучать предмет и достигать хороших учебных результатов [3, с.137].

Одним из главных достижений современного суверенного Казахстана, по определению Президента Республики Казахстан Н.А. Назарбаева, является повышение международного авторитета страны и усиление его геополитической роли в регионе [5]. Но ни одно достижение не является вечным, каждое требует постоянного вклада усилий, постоянной дальнейшей работы. Авторитет, возможно, в особенности. Народ страны и, следовательно, каждый его гражданин ежедневно должны делать свой вклад в удержание и повышение авторитета. Этому мы можем учить детей в школах. Но для этого нам надо найти свой ответ на вопрос: как делать свой личный вклад в международный авторитет народа? Такой ответ есть в опыте Ибрая Алтынсарина. Он жил и действовал так, что люди другой страны, узнавая его самого, его «взгляды на вещи» и «отношение к образованию», приходили к выводу, что народ, который представлял Ибрая Алтынсарин, «мыслит свободно» [1, с. 304], и «его стремления не идут по указанной узкой рамке» [1, с. 304].

Он на многие века показал пример всем педагогам, как сделать свой личный вклад в мировой авторитет Казахстана:

- быть человеком с мировым образованием,
- быть человеком, владеющим несколькими языками,
- знать язык своих учеников,
- знать и чувствовать своих учеников, любить их и заботиться об их будущем,
- одновременно заботиться о будущем системы образования страны, о ее авторитете,
- мыслить и действовать системно,
- требовать, прежде всего, с себя.

Именно так, на наш взгляд, каждому под силу своими действиями и словами продолжить укреплять такой авторитет своей страны, полиэтнической и поликонфессиональной культуры народа своей страны, ибо «У Казахстана впереди много непокоренных вершин» [5].

Список литературы:

1. Алтынсарин И. Собрание сочинений в 3-х томах: Т.1. – Алма-Ата: Наука, 1975. – 359с.
2. Алтынсарин И. Состояние Тургайского у. Тургайской обл. за 1873 г. // Алтынсарин И. Собрание сочинений в 3-х томах: Т.2. – Алма-Ата: Наука, 1975. – С. 72-80.
3. Алтынсарин И. Отчет о состоянии казахских школ Тургайской области за 1880 г. // Алтынсарин И. Собрание сочинений в 3-х томах: Т.2. – Алма-Ата: Наука, 1975. – С. 133-143.
4. КарповаЮ.А. Введениевсоциологиюинноватики: учеб. пособие для студентов вузов, обуч. по спец. 020300 «Социология» - СПб.: Питер, 2004. – 186 с.
5. Послание Президента Республики Казахстан Н.Назарбаева народу Казахстана. 5 октября 2018 г. // URL:http://www.akorda.kz/ru/addresses/addresses_of_president/poslanie-prezidenta-respubliki-kazahstan-nazarbaeva-narodu-kazahstana-5-oktyabrya-2018-g (дата обращения 10.10.2018)
6. Программа курсов повышения квалификации педагогических работников Республики Казахстан. Руководство для учителя. Третий (базовый) уровень. Третье издание. – Астана: АОО «Назарбаев интеллектуальные школы», 2012. – 306 с.
7. Такер Роберт Б. Инновации как формула роста. – М.: Олимп-бизнес, 2006. – 240 с.

РУХАНИ ЖАҢҒЫРУ БАҒДАРЛАМАСЫ АЯСЫНДА ҚАЗАҚ ТІЛІ МЕН ӘДЕБИЕТІ САБАҚТАРЫНДА ЖАҢА БІЛІМ БЕРУ ЖҮЙЕСІ

Курманова Абосин Айтуаровна,
Бекбаева Салтанат Тулебаевна,
Утенова Замзагуль Тастемировна,
қазақ тілі мен әдебиеті мұғалімдері

Аннотация

Бұл мақалада авторлар "Рухани жаңғыру" шеңберіндегі жаңартылған мазмұны бойынша мектеп бағдарламасының мәселелерін қарастырады.

Аннотация

В данной статье авторы рассматривают вопросы школьной программы по обновленному содержанию в рамках «Рухани жаңғыру».

Abstract

In this article, the authors discuss the issues of the school program according to the updated contents within the "Rouhani gear".

Түйінді сөздер: «Рухани жаңғыру», бағдарлама, оқулықтар, тәрбие, Отан

Ключевые слова: «Рухани жаңғыру», программа, учебники, воспитание, Родина

Keywords: "Rouhani air" program, textbooks, education, homeland

Елімізде білім беру жүйесінде үлкен өзгерістер мен жаңарулар жүріп жатқаны бәрімізге мәлім. Білім беру саласы – қай елде болмасын, даму мен өзгеріске түсіп тұратын негізгі сала. Білімді елдің болашағы жарқын, келешегі кемел болатыны анық. Көптілді тұлға даярлау міндетін алға қойып отырған бүгінгі уақыт талабы қазақ тілінің қоғамдық – әлеуметтік сұранымға сай меңгертілуін қажет етеді. Қазақстанның қазіргі білім саласындағы өзгерістері бүгінгі таңда өзекті мәселе. Мектеп бағдарламасы бойынша орыс тілді мектептерде қазақ тілі пәні аптасына 5 рет өтеді, жылына 170 сағат берілген. «Қазақ тілі мен әдебиеті» пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы негізінде жазылды. 1-3, 5-8 сыныптар аралығында жаңартылған бағдарлама бойынша сабақтар өткізіліп жатыр. Мысалы, 5-8-ші сыныптарда бағдарлама мазмұны бөлімдерге бөлінеді. Бөлімдерден бөлімшелер құрайды. Олар әр сыныптар бойынша күтілетін нәтижелер түрінде оқыту мақсаттарынан тұрады.

Оқулықтарда оқушылардың сыни ойлау қоршаған орта мен қарым-қатынас жасау дағдысын қалыптастыратын, әртүрлі жанрда мәтін құрап, шығармашылық қабілетін ұштайтын оқу мәтіндері мен тапсырмалар берілген. Оқулықтардағы тапсырмалар тыңдалым, оқылым, айтылым, жазылым бойынша жүйеленеді. Тақырыптың ерекшелігіне қарай сөйлесім әрекетінің түрлерін кешенді түрде қолдану міндеттеледі. Оқытудың басты мақсаты – оқушылардың сөйлеу мәдениетін қалыптастыру, өз ойын сауатты, анық және дұрыс жеткізе білуге дағдыландыру. Тілдің әдеби нормаларын жетік білу мен грамматикалық ережелерді дұрыс қолдану оқушының өзіндік ой – пікірін, көз қарасын, сезім – түйсігін басқаларға жеткізуге көмектеседі.

Елбасының «Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру» атты мағынасы терең еңбегіндегі туған жер, патриотизм, өз елінің мәдениеті мен салт-дәстүріне елжандылықпен атсалысу, Қазақстанның қасиетті рухани құндылықтары немесе «Қазақстанның киелі жерлерінің географиясы» жобасын іске асыру жұмыстарын білім беру ісі мен ғылым саласы өкілдерінің қызметінсіз көзге елестету еш мүмкін емес дер едік. Сондықтан да мұны ел Президенті: «...бұл білім беру саласында ауқымды өлкетану жұмыстарын жүргізуді, экологияны жақсартуға және елді мекендерді абаттандыруға баса мән беруді, жергілікті деңгейдегі тарихи ескерткіштер мен мәдени нысандарды қалпына келтіруді көздейді. Патриотизмнің ең жақсы үлгісі орта мектепте туған жердің тарихын оқудан көрініс тапса игі» деп орынды ескертеді. Аталған игілікті шараларды өз сабақтарымызда әрдайым жүргіземіз. Мысалы, «Отан – отбасынан басталады» атты бөлімінде Отанға деген сүйіспеншілікті, әділеттілікті, шыншылдықты, қарапайымдылықты, достық сезімді мұра етіп қалдырып отырамыз. Кез келген отбасында тәрбие сол отбасының ерте замандардан бері қалыптасқан өмірлік тәрбие дәстүрімен жүзеге асады. Халықтық тәрбие – қоғамдық тәрбие.

Әрбір мақал мәтел, ертегі өз орнында айтылып, отбасының дәстүрі мен рухына сәкес келіп, оқушыларға түсінікті әрі жүрегіне жақын болса, отбасындағы жақсы бір рухани сабаққа айналады. Келтірілген мақал мәтелдер, нақыл сөздер идея жағынан да өз халқымыздың теңдесіз шығармасы ретінде ел ішінде кеңінен таралған. «Мақалсыз сөз болмайды, кірпішсіз үй болмайды»-деп бекер айтылмаған. Ұстаздар мен ата-аналар, оқушылар мен қарым-қатынасқа осы көркем сөздерді жиі қолданып, мағынасын олардың санасына сіңіріп отырса тәрбиенің де дұрыс болуына септігін тигізетініне сенімдіміз.

Жаңа оқыту технологиясының негізгі мақсаты – білімгерді өз бетімен ізденуге үйрету, олардың танымдық және шығармашылық икемділіктерін дамыту. Қазіргі кезде, тірек белгілері арқылы оқыту технологиясы жиірек пайдаланылып жүр. Мұның мақсаты білім, білік, дағдыны қалыптастыру, оқытуды жеделдету.

«Рухани Жаңғыру» бағдарламасы Мәңгілік ел идеясымен тікелей қабысып жатқандықтан, жаңартылған білім мазмұны аясында 1-8 сынып оқушылары жаңартылған білім мазмұнына көшті. Ерекшелігі әр бір пәннің мазмұны тікелей «Рухани жаңғыру» бағдарламасына негізделіп жасалған.

Қорыта айтқанда, қазіргі таңда қоғам сұранысын қанағаттандыру үшін білімді ғана емес, танымдық ізденісі жоғары деңгейдегі мамандарды даярлау қажет. Мұндай мамандарды даярлау үшін, жаңа оқыту технологияларын кеңінен пайдалана отырып, жаңашылдық деңгейдегі танымдық, ғылыми зерттеу жұмыстарын жолға қоя отырып, оқытушы өзінің танымдық, күзиреттілік білім мен біліктілігін арттырғанда ғана жаңғыртылған білімге сай мамандар дайындайды.

Елбасы Н. Ә. Назарбаевтың «Болашаққа бағдар: Рухани жаңғыру» мақаласы шыққалы бері барлық жағынан рухани жаңғыру жүйесі қолға алынғаны белгілі. Білім саласына да рухани жаңғыру керек. Ол дегеніміз оқытушының біліктілігі мен білімінің арқасында көрінетін дүние. Өзі жаңғырып, өзі өзгеріп, өзінің кәсіби шеберлігін арттырып отырған оқытушы ғана рухани жаңғыруға сай білім нәрін құя алады.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. Жанпейісова М. Модульдік оқыту технологиясы оқушыны дамыту құралы ретінде. - Алматы, 2006.
6. Профессиональное развитие из опыта учителей. - Алматы, 2005.
7. Әбілқасымова А.Е., Омарова Р.С. Мұғалімдердің танымдық іздемпаздығын қалыптастыру негіздері. - Алматы, 2003.

ИННОВАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ И МЕТОДЫ НА УРОКАХ БИОЛОГИИ В ШКОЛАХ, КОНТЕКСТЕ «РУХАНИ ЖАҢҒЫРУ»

Кусымбаева Сауле Кадыржановна,
учитель биологии ШЛ№1
Мусажанова Зауре Даулетбековна
учитель английского языка

Аннотация

Педагогикалық үрдісте оқытудың инновациялық әдістері, оқушылар мен мұғалімдердің бірлескен жұмыстарында оқу мен тәрбиелеу мақсаттарында, әдістерінде, мазмұны мен формаларында жаңаша құбылысты енгізуді қарастырады, ол оқытудың инновациялық әдістері, оқушылармен қарым-қатынас жасаудың жаңашыл әдістері, олардың іскерлік серіктестік ұстанымы және оларды қазіргі проблемаларға араластыру. Біз осы әдістер оқушылардың тұлға ретінде, көшбасшы ретінде өз ісінің дұрыстығын дәлелдеп беруге мүмкіндік береді деген ойдамыз, ал өз ісінің дұрыстығын дәлелдеу – ол болашақта өз мамандығын дұрыс таңдау жолы. Өз мақалада біз биология және ағылшын тілі сабақтарында заманауи инновациялық технологиялар мен әдістерді тәжірибелік тұрғыда қолдана білу,

пәндерді біріктіру, мектепте, тұтастай заманауи сабақтарда инновациялық әдістер мен технологияларды нығайту маңыздылығын бейнелеп көрсеткіміз келеді.

Аннотация

В педагогическом процессе инновационные методы обучения предусматривают введение новшеств в цели, методы, содержание и формы обучения и воспитания, в совместную деятельность преподавателя и учащегося, это инновационные методы в обучении, новые методы общения с учениками, позиция делового сотрудничества с ними и приобщение их к сегодняшним проблемам. Мы считаем, что данные методы, позволяют ученикам самоутвердиться, как личность, как лидер, а самоутверждение – это путь к правильному выбору своей профессии в будущем. В своей статье мы хотим отразить практическое применение современных инновационных технологий и методов на своих уроках биологии и английского языка, интегрирование предметов, и важность внедрения инновационных методов и технологий в школе на современном уроке в целом.

Abstract

In the pedagogical process innovative methods of training provide introduction of novelty in purposes, methods, contents and forms of education. United work between teacher and pupil demands innovative methods in training, new methods of communication with pupils, a position of cooperation in the education process and make it relevant to nowadays problems. We consider that new methods in education allow learners to be confident as a person, as a leader. Self-confidence of learners is a way of a right choice of the future profession. The article presents the importance of innovative technologies and methods introduction and practical usage in the lessons, integration of biology and English subjects in a modern school lesson.

Түйінді сөздер: *Инновация, әдіс, технология, оқыту, мектеп, оқушы, оқу, нәтиже.*

Ключевые слова: *Инновация, метод, технология, обучение, школа, ученик, образование, результат, интеграция.*

Keywords: *Innovation, method, technology, training, school, pupil, education, result, integration.*

Как говорит лидер нации, президент РК Н.А. Назарбаев «Качественное образование - должно стать основой индустриализации и инновационного развития Казахстана». Ключевыми приоритетами, выделенных нашим Президентом в своем очередном Послании, являются укрепление материально-технической базы, реализация программы «Балапан», увеличение финансирования, создание интеллектуальных школ, переход к 2020 году на 12-летнюю модель среднего образования, полное обновление содержания профессионального и технического образования, оптимизация и диверсификация сети высших учебных заведений, участие в зарубежном ранжировании, формирование инновационной модели высшего учебного заведения, включающей в себя создание исследовательских университетов, главной задачей которых будет интеграция научной деятельности и образовательного процесса, кардинальное изменение подготовки научно-педагогических кадров. Это все прописано в «Государственной программе развития образования на 2011-2020 годы» [1].

Для реализации планов и основных задач государственной программы развития образования, уже сделано очень многое, педагогов страны обучают на курсах по обновлению содержания образования, изучению английского языка, для преподавания предмета, созданы новые учебники и многое другое.

Для того, чтобы взрастить современную конкурентоспособную молодежь, которая сможет достойно представлять свою страну за рубежом и создавать конкуренцию на рынке труда, систему образования постоянно модернизируют, учебную программу обновляют и проводят эксперименты по созданию наиболее успешной системы и методов обучения, добавляя инновационные методы, применяемые в мире, достигшие высокого качества знаний и параллельно создавая условия сбережение здоровья обучающихся.

Как педагоги, проработавшей в школе не один год, окончившие магистратуру, обучающийся на различных курсах повышения квалификации, обучая детей разных

классов, считаем, что имеем достаточный опыт для сравнения различных методик и технологий, и поэтому можем с уверенностью сказать, что современное подрастающее поколение очень быстро меняется, и с каждым годом мы наглядно на своих уроках замечаем, что требуются все новые и новые методы обучения, а именно инновационные, тогда повышается интерес к изучению и покорение новых областей науки, только тогда обновляя и используя современные инновационные методы, мы будем идти в ногу со временем и компетенциями.

Например, преподавание предметов на английском языке, всесторонне развивает учащихся, это навыки логики, мышления, применение различных техник понимания и запоминания, это возможность не только расширяет кругозор учащихся, но и позволяет применять знания в международных состязаниях в виде конкурсов и олимпиад. Обучаясь на языковых курсах, а именно изучая свой предмет на английском языке, я для себя нашла очень многое, во-первых, это новая информация, во-вторых: применение наглядностей и современных цифровых технологий,

В педагогическом процессе инновационные методы обучения предусматривают введение новшеств в цели, методы, содержание и формы обучения и воспитания, в совместную деятельность преподавателя и учащегося. Эти инновации могут быть специально спроектированными, уже разработанными или вновь появившимися благодаря педагогической инициативе [2].

Современный учитель применяет современные технологии и инновационные методы в своей деятельности, это именно те, которые подразумевают активную работу учащихся на уроке, взаимное сотрудничество педагога и учащегося, добыча знаний учащимся в процессе обучения, а не готовое получение материала, и конечно же, те, которые дают эффективное усвоение знаний, применяя методы интересные для ребенка, с учетом его возрастных особенностей [3].

На своих уроках биологии, я применяю следующие методы:

1) Упражнения носящие творческий характер, так как, предмет биология, требует рассуждения, логики и умения говорить, изложения своего мнения, поэтому я очень часто применяю такие приемы как, написание эссе, изображение схем и рисунков, где каждый ребенок, по своим возможностям и фантазии выражает свое видение и отношение. Такие приемы помогают развить воображение, расширить кругозор, отразить свое увлечение и связать науку с ним, таким методом, ребенок чувствует себя свободно, повышается интерес к науке и знаниям, определенного предмета;

2) Групповые задания, конечно же данная форма работы, позволяет ребятам приобретать в коллективе чувство ответственности за команду, проявлять лидерские способности, вовлекает в процесс менее активных ребят и помогает решению задачи или проблемы более быстрым путем, чем индивидуально или в паре и разнообразными способами;

3) Применение игр на уроке биологии, конечно же образовательных, ролевых, имитация поведения разных живых организмов, позволяет учащими в игровой форме понять значимость каждой частички природы на планете, например, прием-игра «Суд над бактериями», где участниками суда выступают сами учащиеся, роли судьи, прокурора, адвоката и потерпевших, присяжных заседателей и свидетелей, такая игра, связывает тему урока с повседневной жизнью, когда учащиеся сталкиваются с ситуациями из жизни и находят пути решения проблемы, отстаивают свою точку зрения и права;

4) Уроки-экскурсии на уроках биологии всегда были и есть и прописанные в календарном плане, без этого вида работы просто не обойтись, экскурсии позволяют наблюдать за поведением животных или растений, за природой в целом, способствует формированию [4]. Также экскурсии позволяют формировать представления о материальности мира, взаимосвязях и компонентов богатства природы, это конечно и от

темы урока зависит, например, представления морфологии животных, то есть на уроках зоологии-изучения животных, детально рассмотреть строение клюва, головы, конечностей или крыльев птиц и т.д.;

5) Занятия, направленные на творческое развитие, это, например, урок-спектакль, создание фильмов или видеороликов, презентаций, такой метод подходит как учащимся старшекласникам, так и среднего звена, например, выпуск брошюр, постеров особенно отлично подходит прием на тему ЗОЖ, и другие актуальные темы, такие мероприятия можно проводить в рамках предметной недели или декады, когда будет охвачен коллектив не только класса, а более масштабного плана, например, целой параллели или даже звена;

6) Использование интернета, это может быть видео, картинки и т.д., использование различных образовательных сайтов, например, «Білім лэнд», где очень красочно и наглядно показаны темы для уроков, современная молодёжь идет в ногу со временем и с техникой в роде компьютер, планшет или любой другой гаджет, ребенок «на ты», соответственно ему не только не составит труда деятельность такого рода, но и будет более интересна, чем традиционно поданный урок в школе, это мотивирует учащихся и повышает интерес, чувство соперничества и состязания среди сверстников, что также улучшает качество работы и оттачивает мастерство и навыки. Сейчас очень много всевозможных игр и тестеров, которые можно применять с гаджетами с выходом в интернет, когда учащиеся могут само оценивать свою работу, могут решать тесты, состязаясь не только по знаниям, но и по скорости выполнения заданий (например, Kahoot, Quizlet и т.д.);

7) Решение сложных вопросов, например, «мозговой штурм», «Близ-опрос», «Толстые и тонкие вопросы», это также применяю на уроке наиболее часто, хотя можно и на абсолютно любом предмете, используя критическое мышление, отстаивания своей точки зрения, улучшая умения выражать мысль, рассуждать и принимать другую точку зрения оппонента, это форма может быть в виде диалога или даже групповая;

8) Пройдя языковые курсы по английскому языку, являясь носителем родного казахского языка, свои уроки, я провожу по-новому, добавляя специфические термины на 3-х языках, это очень навивается учащимся, на уроках ученики учатся мыслить, читать и разговаривать одновременно на трех языках, конечно вначале было трудно, но постепенно получается все лучше, и мы уже видим результаты, это конечно усвоение не только материала урока, но оттачивание терминологии, применение их в составлении предложений, это свободное говорение или аудирование. Хочется отметить специфику предмета биологии, так как в нашем лицее есть классы с углублённым изучением биологии, в данных классах применяем 3-язычие. Дети, изучая язык на уроках казахского и английского языка, как отдельный предмет, плюс применяют его и на предмете биология. Хотя нужно признать, что специфический язык конечно сложнее, но учитывая, что основные термины и классификация в биологии даны на латинском языке, отличие может быть в произношении.

Очевидно, что в основе инновационных процессов лежат реализация той или иной образовательной технологии и методики, которые мы конечно же применяем на своих уроках. Это применение современных информационных технологий (интерактивная доска, ауди и видеоролики, и т.д.), принцип интеграции на уроках (английский, казахский языки и биология), развивающее обучение, дифференцированное обучение (по возрастным или образовательным особенностям), проектное обучение или модульное (мини проекты по темам или разделам), проблемное обучение (ставя перед учащимся определенную проблему по теме урока).

Таким образом, инновационные методы в обучении, это новые методы общения с учениками, позиция делового сотрудничества с ними и приобщение их к сегодняшним

проблемам. Мы считаем, что данные методы, позволяющие ученикам самоутвердиться, а самоутверждение – это путь к правильному выбору своей профессии в будущем.

Список литературы:

1. Беспалько В.П. Слагаемые педагогические технологии. М.,1995.
2. Закон РК «Об образовании». Астана, 2007.

КОЛЛЕКТИВНЫЙ СПОСОБ ОБУЧЕНИЯ-ОДИН ИЗ ЭФФЕКТИВНЫХ СПОСОБОВ ОБУЧЕНИЯ В СОВРЕМЕННОМ МИРЕ

Лещинская Ирина Владимировна,
учитель математики
ГУ Джангильдинская средняя школа
Мендыкаринского района, Костанайская обл

Аннотация

Берілген мақалада ұжымдық білім беру тәсілі заманауи әлемдегі тиімді білім беру тәсілі ретінде сипатталады. Негізгі аспектілері, принциптері басымдығы (артықшылығы) қарастырылған.

Анотация

В данной статье описывается коллективный способ обучения, как эффективный способ обучения в современном мире. Рассмотрены основные аспекты, принципы, преимущества.

Abstract

This article describes the collective way of learning, as an effective way of learning in the modern world. Considered the main aspects, principles, advantages.

Түйінді сөздер: ұжымдық білім, тиімді әдіс, полиформизм (тәжірибеде түрлі әдістерді қолдану) жеке тұлғаға бағытталған әрекет, өзара қызмет үдерісі, жаңашыл-педагог, өзін-өзі бағалау.

Ключевые слова: коллективный способ обучения, полиформизм, дифференциальный подход, процесс взаимодействия, педагог-новатор, самооценка.

Keywords: collective learning, poliformism, differential approach, interaction process, innovative teacher, self assessment.

Изменения, происходящие в обществе, предъявляют новые требования к современному учителю. Современный учитель - это человек, способный создать условия для развития творческих способностей, развивать у учеников стремление к творческому восприятию знаний, учить их самостоятельно мыслить, самостоятельно формулировать вопросы для себя в процессе изучения материала, полнее реализовывать их потребности, повышать мотивацию к изучению предметов, поощрять их индивидуальные склонности и дарования. Современный учитель находится в постоянном творческом поиске, а так же и в поиске ответа на актуальный проблемный вопрос «чему и как учить школьников?» Успешность обучения заключается не только в том, насколько хорошо я, как учитель, владею разнообразными способами и методами преподавания, но и от того, какой микроклимат создан в классном коллективе. Насколько открыты ученики к общению, обмену мнениями, спорам. На сколько позитивны по отношению друг к другу. Моя первостепенная задача состоит в том, чтобы создать такую атмосферу. Которая бы способствовала успешной работе всего класса. Потому что, по словам Чиксентмихайи (2010), «...Если попросить индивида перечислить приятные занятия, способные на целый день улучшить его настроение. Скорее всего, в его списке будут такие пункты, как «быть вместе с радостными людьми», «видеть, что другим интересно то, что я говорю», «проводить время с друзьями»...» [1, с.8] Задача современной школы

состоит не столько в том, чтобы передать учащимся как можно больший объём знаний, сколько в том, чтобы научить их добывать эти знания и ориентироваться в обширном море информации. Для этого как можно лучше подходит использование беседы. Общаясь между собой, люди получают информацию, обрабатывают её, повышая свой уровень развития. Человеческое общество и существует только благодаря общению. В процессе взаимодействия с другими людьми появляется у человека возможность обогащать других своей уникальностью, передавать свою индивидуальность и неповторимость. По пирамиде обучения, (Национальные учебные лаборатории. Бефель, шт. Мэн, США), наибольший процент удержания полученной информации учениками, наблюдается при передаче знаний, т.е. в результате беседы, диалога между учениками, между учителем и учеником. [2, с.12] Поэтому на протяжении последних 15 лет в своей педагогической практике, я применяю элементы коллективного способа обучения, который, я считаю, является наиболее эффективным способом обучения. Коллективным способом обучения является такая его организация, при которой обучение осуществляется путём общения в динамических парах, когда каждый учит каждого. Именно работая в паре, происходит развитие творческих коммуникативных, рефлексивных способностей. Одно из главных условий организации парной работы – это создание атмосферы доверия и доброжелательности, свободы и взаимопонимания, сотворчества равных и разных. Парная беседа способствует интеллектуальному развитию учащихся и повышению результатов обучения. «...совместная беседа учеников в классе приносит большую пользу, так как: «позволяет ученикам выражать своё понимание тем, помогает им осознавать, что у людей могут быть разные идеи, помогает учителям понять, на какой стадии находятся их ученики в процессе своего обучения» [2, с.50] Основателями коллективного способа обучения являются Ривин Александр Григорьевич-русский, советский педагог-новатор и Дьяченко Виталий Кузьмич- профессор, заведующий кафедры педагогики Красноярского ИПК работников образования. В начале 20 века Ривин А.Г. сделал педагогическое открытие-самообучение в парах сменного состава (ПСС). В основе теории Ривина лежат «три кита»: «кит первый»-общение. Человеку свойственно общаться. Более того, человеческое общество существует благодаря общению; «кит второй» -человеку, как виду, присущ полиформизм. Значит, человеку должна быть представлена возможность обогащать других своей уникальностью, только ему одному свойственными чертами, при этом обогащаться самому, участь, передавая свою неповторимость в процессе взаимодействия с людьми; «кит третий» -единство речевой и мыслительной деятельности. Эти стороны человеческой деятельности неразрывно связаны: одна всегда является «катализатором» для реализации другой. Так, непрерывно сменяясь, они наделяют человеческое существо способностью к разумному обогащению. [3, с.4] Согласно теории Дьяченко в основу коллективного способа обучения(КСО) должны быть заложены следующие восемь принципов:

- Завершённость: ученик имеет право переходить к изучению нового учебного материала, лишь прочно усвоив предыдущий
- Интернационализм: обучение должно происходить на языках, представители которых принимают участие в учебном процессе. При этом происходит взаимное проникновение культур на базе предметного изучения того или иного языка.
- Дифференцированный подход: каждый из обучаемых может работать согласно своим возможностям и способностям
- Всеобщее сотрудничество и взаимопомощь: любой учащийся, прошедший процесс обучения, должен приобрести навыки сотрудничества с другими, уметь оказывать помощь и уметь получать её.

- Разновозрастность и разноуровневость: поскольку человек в жизни контактирует с людьми разного возраста и уровня, то это умение должно выработаться в учебном процессе

- Разделение учебного труда: с одной стороны, чем будет большее разнообразие тем, тем богаче общество в целом; с другой стороны значительно легче усвоить тот или иной материал, когда до этого в нём разобрался твой товарищ.

- Безотлагательная и непрерывная передача знаний: знания, вырабатываемые обществом, должны немедленно становиться содержанием учебного процесса. [4,с2]

А.Г. Ривин и В.К. Дьяченко использовали идею взаимного обучения, не выделяя наличного уровня знаний и способностей, включая в посильный диалог-общение всех детей, используя форму динамических (меняющихся) пар, в которых ребёнок выступает поочерёдно, то учеником, то учителем.

Преимуществом коллективного способа обучения является:

- ✓ Совершенствование навыков логического мышления, в результате регулярно повторяющихся заданий

- ✓ Развитие навыков мыслеречедеятельности в процессе подготовки устных и письменных ответов учащихся

- ✓ Тренировка памяти при мобилизации и актуализации предшествующего опыта и знаний

- ✓ Индивидуальный темп продвижения учащихся в освоении содержания учебного материала

- ✓ Повышение ответственности не только за свои успехи, но и за результаты коллективного труда

- ✓ Создание психологического комфорта в коллективе

- ✓ Формирование адекватной самооценки личности, своих возможностей, способностей, достоинств.

- ✓ Обеспечение более прочного усвоения знаний через обсуждение одной информации с несколькими сменными партнёрами

- ✓ Уверенность учащихся в объективном оценивании их знаний.

Применяя метод КСО на уроках, я заметила, что учащиеся стали оживлённее, рассудительнее, критичнее относятся к себе и к окружающим, повысилась успеваемость и желание учиться, а благодаря указанным критериям оценивания, появилась адекватная самооценка. Коллективный способ обучения позволяет увеличить качество обучения с одновременным облегчением труда учителя. Для применения коллективного способа обучения необходима соответствующая дидактическая база. Мною был разработан и лицензирован дидактический материал для работ в парах сменного состава по математике 5 класс и алгебре 7 класс, благодаря которому мои ученики показывают хорошее качество знаний. Используя коллективный способ обучения, я убедилась, что данный способ обучения очень актуален в современном процессе обучения, и в дальнейшем, буду продолжать активно применять его в своей практике.

Список литературы:

1. Чиксентмихайи М. «Поток» психология оптимального переживания. Перевод с английского.- Москва 2011.

2. Программа курсов повышения квалификации педагогических работников РК, и руководство для учителя. Третьего (базового) уровня. Астана. 2018.

3. Коллективный способ обучения А.С.Соколов, Ленинград опубликовано: Журнал ТРИЗ 1990г, том1, №2

4. Дьяченко В.К. Сотрудничество в обучении.- М.: Просвещение. 1991г.

ОПЫТ ПРИМЕНЕНИЯ ПРОЕКТНО-ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКОЙ ТЕХНОЛОГИИ В ПРАКТИКЕ СОВРЕМЕННОГО ОБРАЗОВАНИЯ

Маденова Жанара Казкеновна,
Липанова Татьяна Владимировна,
Нургалиева Айида Самандар - кызы,
учителя начальных классов,
Мичуринская средняя школа,
Костанайский район

Аннотация

Мақала «Кіші оқушылар дарындылығын дамыту жобалық - зерттеу іс - әрекеті куралы ретінде» жобалық - зерттеу іс - әрекетінің кезеңдірімен, кіші қушылардың функционалды құзіреттілігін жаңартпа технологияларын дамыту, дарынды балаларды өзара оқыту және қатанас жасау тиімді әдістері мен интерактивті формаларымен таныстырады.

Аннотация

Статья «Проектно-исследовательская деятельность как средство развития одаренности младших школьников» знакомит с этапами проектно-исследовательской деятельности, инновационными технологиями развития функциональной компетентности младших школьников, интерактивными формами и эффективными методами взаимодействия и взаимообучения одаренных детей.

Abstract

The Article " the Interactive methods as a method of increase of efficiency of educational process in the conditions of updating of maintenance" acquaints with organization of process of educating, at that abstention of student is impossible in collective, based on cooperation of all his participants process of teaching cognition.

Түйінді сөздер: жобалық зерттеу іс әрекеті, жоба әзірлемесінің, кезеңдері, мәселелік – диалогтік, зерттеу оқыту

Ключевые слова: проектно – исследовательская деятельность, этапы разработки проекта, проблемно-диалогическое, исследовательское обучение.

Keywords: design and research activities, project development stages, problem-dialogical, inquiry-based activities

В настоящее время ведущим фактором экономического и социального развития общества становятся интеллектуальные и творческие ресурсы человека. Современные тенденции социального развития ставят перед образованием, новые задачи, - отход от ориентации на «среднего» ученика, повышенный интерес к одаренным и талантливым детям, к особенностям раскрытия и развития их способностей в процессе и средствами образования, как бесценного национального достояния и основного интеллектуального и творческого потенциала страны.

В работе с одаренными детьми считаем эффективным технологию проектно-исследовательской деятельности. Более 10 лет занимаемся проектно-исследовательской деятельностью с учащимися как в урочной, так и во внеурочной деятельности. Процесс реализации творческих идей достаточно длительный и требует особой организации, планирования и управления. Применительно к проектно-исследовательской деятельности этот процесс можно представить в виде технологической цепочки, каждый элемент которой призван решать свои задачи.

Исходя из практического опыта деятельности в этом направлении выделяем несколько этапов. Поэтому целью работы является: развить познавательные, интеллектуальные, творческие и коммуникативные способности учащихся, определяющие формирование компетентной личности.

В основе проектно-исследовательской деятельности лежит развитие умений самостоятельно конструировать свои знания и ориентироваться в информационном пространстве, проявлять компетенцию в вопросах, связанных с темой проекта, развивать критическое мышление. Этот метод всегда ориентирован на самостоятельную деятельность учащихся – индивидуальную, парную или групповую, которую учащиеся выполняют в течение определенного времени. В соответствии с доминирующим методом, лежащим в основе выполнения проекта, различают исследовательские, творческие, приключенческо-игровые, информационные и практикоориентированные проекты.

Этапами разработки проекта являются:

I этап: «Погружение» в проблему (учитель: заявляет общий замысел, создает положительный мотивационный настрой; ученики: обсуждают, предлагают собственные идеи);

II этап: Сбор и обработка информации

III этап: Разработка собственного варианта решения проблемы: анализ разнообразной информации; программа действий; разработка варианта реализации своей программы.

IV этап: Реализация плана действий (ученики: собирают материал, работают с литературой и другими источниками; учитель: наблюдает, координирует, поддерживает, сам является информационным источником);

V этап: Подготовка к защите проекта (учащиеся делятся на группы), представляют проект на конференции, оформляют портфолио, готовят стендовую защиту, разрабатывают электронную презентацию и т.д.

VI этап: Презентация проекта (доклад-защита, инсценировка, электронная презентация и т.д.)

VII этап: Рефлексия (самоанализ и самооценка проделанной работы, свои впечатления).

Технология исследовательского обучения предполагает самостоятельную исследовательскую деятельность учащихся в процессе обучения. Моделирование процесса реального научного поиска и открытия, определяется изменением позиции учащегося в учебном процессе, ее инициативным субъектным характером, из которого вытекают специфические условия поисковой учебной деятельностью. Учащиеся приобретают функциональный навык исследования в качестве универсального способа освоения действительности, развиваются способности к исследовательскому типу мышления, активизируется личностная позиция учащегося в образовательном процессе на основе приобретения субъективно новых знаний.

Сегодня исследовательская деятельность не только способствует решению вышеперечисленных задач, но и играет роль прогнозирования. Наблюдается склонность ученика к тому или иному предмету.

Для обучения школьников специальным умениям, а также для развития у них общих навыков, необходимых в исследовательском поиске, можно использовать следующие группы упражнений.

1 группа упражнений.

Развитие умений видеть проблемы.

Проблема – это затруднение, неопределённость. Чтобы её устранить, требуются действия, в первую очередь – это действия, направленные на исследование всего, что связано с данной проблемной ситуацией.

Рассмотрим некоторые из таких заданий:

А) Посмотри на мир чужими глазами.

Читаем детям неоконченный рассказ: «Утром небо покрылось черными тучами, и пошел снег. Крупные снежные хлопья падали на дома, деревья, тротуары, газоны, дороги...»

Задание: предложить ребятам продолжить рассказ, представив себя в роли мальчика, гуляющего во дворе с друзьями; водителем автомобиля, едущего по дороге; летчиком, отправляющимся в полет; собакой, вышедшей погулять.

Б) Тема одна – сюжетов много.

Придумайте как можно больше сюжетов на одну и ту же тему. (Например, тема «Осень», «Город», «Лес»... Можно нарисовать лес осенью, улетающих птиц, работы на полях; школьников, идущих в школу и т. д.).

В) Составьте рассказ от имени другого персонажа.

Задание: «Представьте, что вы на какое-то время стали столбом в классной комнате, камешком на дороге, животным (диким или домашним), человеком определённой профессии. Опишите один день этой вашей воображаемой жизни».

Г) Составь рассказ, используя данную концовку.

Например: «... Так я и не выучил стихотворение». «... Нам так и не удалось найти свой автомобиль»; «... Собака стремительно подбежала к Диме и попыталась лизнуть его прямо в лицо»; «... И котёнок мирно заснул на руках у Алии»; «... Прозвенел звонок с урока»

Д) Сколько значений у предмета?

Углубить и проверить уровень развития способности к мыслительному перемещению, позволяющему иначе смотреть на проблемы у детей можно с помощью широко известных заданий, предложенных американским психологом Дж.П. Гилфордом. Детям предлагается какой-либо хорошо знакомый им предмет со свойствами, также хорошо известными. Это может быть кирпич, газета, кусочек мела, карандаш, картонная коробка и многое другое. *Задание:* найти как можно больше вариантов нетрадиционного, но при этом реального использования этого предмета.

Е) Назовите признаки предмета.

Задача детей – назвать как можно больше возможных признаков данного предмета.

2 группа упражнений.

Развитие умений выдвигать гипотезы

Гипотеза – это предположительное, вероятностное знание, ещё не доказанное логически и не подтверждённое опытом. Уже сама по себе гипотеза может стать важным фактором, мотивирующим творческий исследовательский поиск ребёнка.

А) Задания-рассуждения.

Например: Давайте вместе подумаем, почему зебра полосатая? Почему весной появляются почки на деревьях? Почему течёт вода? Почему дует ветер? Почему бывают день и ночь?

Б) Упражнения на обстоятельства.

- При каких условиях каждый из этих предметов будет очень полезным?
- При каких условиях эти же предметы могут быть совершенно бесполезны и даже вредны?

Например: соль, сахар, мобильный телефон.

В) Найди возможную причину события.

Например: Молоко прокисло. Дети стали меньше играть во дворах. Медведь зимой не заснул.

3 группа упражнений.

Развитие умений задавать вопросы.

Важным условием для любого исследователя является умение задавать вопросы. Дети очень любят это. В процессе исследования вопрос играет ключевую роль. Вопрос обычно рассматривается как форма выражения проблемы.

Для развития умения задавать вопросы используются разные упражнения.

А) Задание «Найди загаданное слово».

Дети задают друг другу разные вопросы об одном и том же предмете, начинающиеся со слов «что», «как», «почему», «зачем». Обязательное правило - в вопросе не должно быть явной связи.

Например, вопрос о яблоке звучит не «Что это за фрукт?», а «Что это за предмет?».

Б) Игра «Угадай, о чем спросили».

Ученику, вышедшему к доске, дается несколько карточек с вопросами. Он, не читая вопроса вслух и не показывая, что написано на карточке, громко отвечает на него.

Всем остальным детям надо догадаться, каким был вопрос. Образцы вопросов:

Какой окрас обычно имеют лисы? Почему совы охотятся ночью? Есть ли в природе живые существа, похожие на дракона? Чем питаются в космосе космонавты?

4 группа упражнений.

Учимся давать определения понятиям.

Понятие – одна из форм логического мышления.

Один из самых эффективных способов развития у ребёнка способности к обобщению понятий – метод определения понятий. Ребёнку предлагают предмет или слово и просят дать определение этому предмету.

Описание.

Этот приём предполагает перечисление внешних черт предмета с целью нестрогого отличия его от сходных с ним предметов. Описать объект – значит ответить на вопросы: что это такое, чем это отличается от других объектов, чем это похоже на другие объекты?

Характеристика.

Этот приём предполагает перечисление лишь некоторых внутренних существенных свойств человека, явления, предмета, а не только его внешнего вида, как это делается с помощью описания.

Разъяснение посредством примера.

Этот способ используется тогда, когда легче привести примеры, иллюстрирующие понятие, чем дать его строгое определение через родовое или видовое отличие.

Сравнение.

Оно позволяет выявить сходство и различие предметов.

Различение.

Приём, позволяющий установить отличие того или иного предмета от сходных с ним предметов. Важным средством развития умений давать определения понятиям у младших школьников являются обычные загадки, сочинение загадок, кроссворды, игра «трудные слова».

Учимся классифицировать.

Исследование и познание мира предполагает выделение в предметах и явлениях общих существенных признаков. С помощью классификации люди преобразовывают конкретные наблюдения в абстрактные категории. Задание «четвёртый лишний», подобрать противоположные понятия к словам.

Эксперимент.

Эксперимент – это метод познания, при помощи которого в строго контролируемых и управляемых условиях исследуется явление природы или общества. Возможные эксперименты: «Определяем плавучесть предметов», «Как вода исчезает», «Измерение объёма капли».

Учимся анализировать, выделять главное и второстепенное.

Особый вид умений – умения работать с книгой или с текстом.

1 этап – беглый обзор книги (полистать, рассмотреть иллюстрации, познакомиться с оглавлением, введением, прочитать отдельные куски, которые случайно привлекли внимание);

2 этап – «задать себе вопросы по поводу текста» (Что мне известно по этой проблеме?);

3 этап – чтение, глубокое знакомство с текстом;

4 этап – выделить главное и второстепенное;

5 этап – резюме.

Структурирование текстов. Восстановление текстов. Необычное сочинение на заданную тему.

Учимся делать выводы и умозаключения.

Умозаключения по аналогии.

Сопоставляются два объекта, в результате выясняется, чем они схожи и что может дать знание о свойствах одного объекта для понимания другого объекта.

На что похожи облака, очертания деревьев за окном?

Подводя итог вышесказанному, хочу отметить, что для формирования у ребёнка основ культуры мышления и развития исследовательских умений и навыков можно использовать самые разные методики. Удобнее всего первоначально организовывать работу по развитию исследовательских навыков у младших школьников на уроках познания мира, поскольку этому способствует сам изучаемый материал.

Вместе со своими учениками мы уже разработали ряд проектов, которые стали победителями районных и республиканских научных конкурсов «Зачем ежу яблоки?», «Микроорганизмы в нашей жизни», «Мыльная история», «Как «работает» активированный уголь», «Перепелиные яйца против куриных», «Сколько весит портфель первоклассника?», «Что за чудо эта радуга!!!», «Как привлечь бабочек в мой сад?», «История создания компьютера», «Мой опыт по привлечению бабочек в мой сад», «Почему исчезли динозавры?».

Считаем, что проектно-исследовательская деятельность — это не только специфический этап формирования знаний, но и определенный стимул и мотивация для дальнейшей деятельности. Она помогает каждому ребенку совершенствовать индивидуальные способности, способствует самовыражению, позволяет осуществить индивидуализацию обучения и формирует устойчивый интерес к выбранному виду деятельности, а значит является эффективным средством развития одаренности учащихся.

Список литературы:

1. Воронцов А. Б. Проектные задачи в начальной школе: пособие для учителя/под ред. А. Б. Воронцова. – М.: Просвещение, 2009. – 176 с.
2. Дереклеева Н.И. Научно-исследовательская работа в школе. – М.: Вербум – М, 2001. стр.75
3. Счастливая Т.П. Рекомендации по написанию научно-исследовательских работ// Исследовательская работа школьников. 2003. № 4.
4. Усачева И.В., Ильясов И.И. Формирование учебной исследовательской деятельности. – М., 1986. стр. 15
5. Савенкова А.И. Путь в неизведанное: Развитие исследовательских способностей школьников: Методическое пособие для школьных психологов. – М.: Генезис, 2005. – 203с.
6. Ступницкая М.А. Материалы курса «Новые педагогические технологии: организация и содержание проектной деятельности учащихся»: - М.: Педагогический университет «Первое сентября», 2009. – 64с.
7. Кашлева Н.В. Школьная проектная лаборатория/Н.В.Кашлева, Ж.В.Дмитриева. – Волгоград: Учитель, 2009. – 142с.
8. Сергеев И.С. Как организовать проектную деятельность учащихся: Практическое пособие . – 7-е изд. – М.: АРКТИ, 2010. – 80с

ПРИМЕНЕНИЕ ДЕЯТЕЛЬНОСТНОГО ПОДХОДА В ОБУЧЕНИИ МЛАДШИХ ШКОЛЬНИКОВ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ

Мазуренко Ирина Васильевна
учитель начальных классов высшей категории,
г. Костанай

Аннотация

Өзектілігі. Мақсаты. Білім берудің жаңа мазмұнын қалыптастыру және енгізу, оның кәсіби қызметінің инновациялық технологиялар.

Аннотация

Актуальность. Цель. Формирование нового содержания образования и внедрение его в профессиональную деятельность инновационных технологий.

Abstract

Relevance.Goal. Formation of new content of education and its introduction into professional activity of innovative technologies.

Түйінді сөздер: Әрекеттік тәсіл, инновациялық технологиялар, оқыту әдістері

Ключевые слова: Деятельностный подход, инновационные технологии, методы обучения.

Keywords: Activity approach, innovative technologies, teaching methods

Педагоги начальной школы призваны учить детей творчеству, воспитывать в каждом ребенке самостоятельную личность, владеющую инструментарием саморазвития и самосовершенствования, умеющую находить эффективные способы решение проблемы, осуществлять поиск нужной информации, критически мыслить, вступать в дискуссию, коммуникацию. Многолетняя практика убедила меня в том, что учитель на начальном этапе обучения должен дать хорошие знания, которые станут фундаментом для дальнейшего обучения, развить способность к самопознанию, пониманию своей индивидуальности, сформировать потребность учиться и саморазвиваться.

Я согласна с высказыванием Ш. А. Амонашвили: «Необходимо, чтобы ребёнок познавал себя как человека, и его интересы совпадали с общечеловеческими ценностями».

Считаю, что добиться этого возможно путем внедрения в практику учителя современных образовательных технологий, которые позволят решить задачу современного инновационного образования – воспитание социально- активной личности.

Я отбираю наиболее эффективные методы и приемы обучения, средства, которые способствуют активизации мыслительной деятельности школьников. Мыслительную деятельность ребят стимулирую различными средствами и приемами. Использую методы исследовательского характера, дискуссии, познавательные игры, интегрированные уроки с применением ИКТ. Культура, интеллектуальность и нравственный облик, педагогическое мастерство являются одним из главных условий эффективности урока и проводимых мною мероприятий.

Сегодня широкое распространение в начальной школе получают личностно - ориентированные педагогические технологии. Уходит в прошлое практика, когда учитель работает фронтально с целым классом. Чаще организуются индивидуальные и групповые формы работы на уроке.

Использование в обучении элементов исследовательской деятельности позволяет мне не столько обучать детей, сколько «учить учиться», направлять их познавательную деятельность. С большим интересом ученики участвуют в самых разных видах исследовательской работы. Метод проектов позволяет мне организовать подлинно

исследовательскую, творческую, самостоятельную деятельность в течение учебного времени, отводимого на изучение предмета. Мои ученики открывают для себя новые факты, а не получают их в готовом виде. Я ставлю каждого ребенка в позицию активного участника, даю возможность реализовать индивидуальные творческие замыслы, учу работать в команде. Это ведет к сплоченности класса, развитию коммуникативных навыков учащихся. Создается обстановка общей увлеченности и творчества. Каждый вносит посильный вклад в общее дело, выступает одновременно и организатором, и исполнителем, и экспертом деятельности, а значит, берет на себя ответственность за производимое действие.

По определению Б. Эльконина деятельностный подход – это такой подход к организации процесса обучения, в котором на первый план выходит проблема самоопределения ученика в образовательном процессе, т.е. ученик ощущает себя нужным и уместным, он ощущает свой прирост, и соблюдаются следующие условия:

- а) ученик сам формулирует проблему;
- б) ученик сам находит ее решение;
- в) ученик сам решает;
- г) ученик сам оценивает правильность этого решения.

Дети на уроках работают в соответствии со своими возможностями, участвуют в равноправном диалоге, осознают ценность своего участия в решении разных учебных задач. Данная технология требует от обучающихся умения высказывать свое мнение, обосновывать его, выстраивать цепочку логических рассуждений. Учебный процесс протекает более эффективно, когда я говорю меньше, чем мои ученики. Системно - деятельностный подход я осуществляю на различных этапах урока.

На этапе мотивации (самоопределения) к учебной деятельности организую осознанное вхождение обучающихся в пространство учебной деятельности.

На этапе актуализации знаний подготавливаю мышление детей к изучению нового материала, воспроизведению учебного содержания, необходимого и достаточного для восприятия нового, указываю ситуации, демонстрирующие недостаточность имеющихся знаний. Включаю проблемный вопрос, мотивирующий изучение новой темы. Одновременно провожу работу над развитием внимания, памяти, речи, мыслительных операций.

На этапе проблемного объяснения нового материала внимание детей обращаю на отличительное свойство задания, вызвавшего затруднение, затем формулируется цель и тема урока, организую подводящий диалог, направленный на построение и осмысление нового материала, которое фиксируется вербально, знаками и с помощью схем. Предлагаю обучающимся систему вопросов и заданий, подводящих их к самостоятельному открытию нового. В результате обсуждения вместе подводим итог.

На этапе первичного закрепления мои ученики выполняют тренировочные упражнения с обязательным комментированием, проговариванием вслух изученных алгоритмов действия.

При проведении самостоятельной работы с самопроверкой использую индивидуальную форму работы, создаю для каждого ребёнка ситуацию успеха. Ученики самостоятельно выполняют задания на применение изученных свойств, правил, проверяют их в классе пошагово, сравнивая с эталоном, и исправляют допущенные ошибки, определяют их причины, устанавливают способы действий, которые вызывают у них затруднение и им предстоит их доработать.

Следующий этап - включение в систему знаний и повторение. Здесь мои дети определяют границы применимости нового знания, тренируют навыки его использования совместно с ранее изученным материалом, и повторяют содержание, которое потребуется на следующих уроках. При повторении использую игровые

элементы: сказочные персонажи, соревнования. Это способствует положительному эмоциональному фону, развитию у детей интереса к урокам.

При подведении итога урока фиксируем изученное новое знание и его значимость. Я организую самооценку учебной деятельности и согласовываю домашнее задание.

Подведение итогов урока помогает ребенку осмыслить его собственные достижения и его проблемы.

Таким образом, использование элементов исследовательской деятельности, приёмов проблемного обучения, проектных методик и групповых форм работы даёт мне возможность реализовать деятельностный подход в обучении младших школьников.

В качестве примера приведу фрагменты урока математики во 2 классе по теме «Четырёхугольники» (урок открытия новых знаний).

III этап: постановка проблемы.(3 мин)

Цели:

1. Создание условий для возникновения у учеников внутренней потребности включения в учебную деятельность.

2. Организовать постановку проблемы через побуждающий от проблемной ситуации диалог.

3. Создать условия для проведения учащимися пошагового анализа своих действий с опорой на эталоны;

4. Организовать выявление учащимися места и причины затруднения.

1. Работа с геометрическим материалом по слайдам презентации

- Что изображено на этом слайде? Как это назвать одним словом? (На этом слайде изображены геометрические фигуры).

- У каждой геометрической фигуры есть свои свойства.

Послушайте, о какой фигуре идет речь?

Фигура, у которой противоположные стороны равны и параллельны.

-- Охарактеризуйте фигуры 3 (1, 4,)

-- Что скажете о 5-ой фигуре?

-- На какие группы и по какому признаку можно разбить эти фигуры?

-- Какое общее свойство характеризует фигуры слева? Мы охарактеризовали квадрат, ромб, прямоугольник, параллелограмм. Скажите, как вы думаете, какие фигуры называются четырёхугольниками?

2. Проблема: выявление места и причины затруднения.

- Ребята, чтобы узнать какие фигуры называются четырёхугольниками, я предлагаю вам провести исследовательскую работу.

- Вспоминаем, кто такие исследователи?

- Точное определение понятия «исследователи» подскажет Ернар.

3. Выдвижение и проверка гипотезы (эксперимент, теоретическое обоснование)

- Сегодня на уроке мы побываем в роли исследователей, для того чтобы больше узнать о новой геометрической фигуре. Проведем небольшой эксперимент, а для этого продолжим практическую работу в тетрадях.

I этап эксперимента: понятия «четырёхугольник и прямоугольник»

У вас на партах лежат фигуры. Возьмите их и обведите карандашом в тетрадях. Закрасьте фигуру желтым цветом. Напомните, как называется эта фигура?

Давайте исследуем эти фигуры. Выскажите свои предположения.

В чем сходство этих фигур? Чем они отличаются?

Как же назвать вторую фигуру?

IV этап: проектирование и фиксация нового знания (Открытие нового знания!)(7 мин)Цели:

1. Создание условий для возникновения у учеников внутренней потребности включения в учебную деятельность.

Прочитайте еще раз название темы урока на доске и предположите, что мы должны узнать.

Цель нашего исследования: узнать,

- 1) какие фигуры являются прямоугольником и четырехугольником,
- 2) есть ли у них свойства,
- 3) как начертить прямоугольник.

Помним, что мы работаем в коллективе, поэтому будем выслушивать мнение каждого исследователя.

--Итак, мы выяснили, что прямоугольник и четырехугольник – это геометрические фигуры.

Давайте выясним, что у них общего? В чем их отличие?

-Какое определение можем дать прямоугольнику?

2 этап эксперимента: Сейчас нам предстоит узнать свойство прямоугольника. Для этого исследуем 2 фигуры. Что у них общего? Чем они отличаются?

-Какую фигуру можно назвать прямоугольником? Почему?

-Давайте выясним, почему 1-ую фигуру мы не можем назвать прямоугольником..

Итак, на первом этапе исследовательской работы выясняется, что же такое четырехугольник, проходит сравнение с прямоугольником, отмечается их сходство и отличие. Выдвигается гипотеза: одна из этих фигур – не прямоугольник. Какая из них? После сравнения фигур, нахождения общего и отличий дается определение, которое формулируют дети.

На втором этапе изучения нового - знакомство со свойствами прямоугольника. Для этого проводится эксперимент: сравнивают 2 фигуры и определяют с помощью свойства прямоугольника и четырехугольника.

На третьем этапе обучающиеся знакомятся с понятием «прямоугольнк» и «четырёхугольник». Знакомство с этими понятиями происходит после ознакомления со свойством прямоугольника, что облегчает понимание нового определения. Здесь же выполняются задания из учебника.

На четвертом этапе происходит знакомство с угольником и правилами работы с ним. На этом этапе с помощью отдельных детей я объясняю последовательность черчения прямоугольника в своих тетрадах.

В конце каждого этапа и в конце урока учащиеся с помощью учителя делают выводы, подводят итоги своей работы.

Домашнее задание - это не только номера из учебника, но и творческое: «Нарисуйте три предмета четырехугольной формы, используя угольник», выполнить аппликацию фигур прямоугольной формы.

Весь урок работает на развитие мыслительной деятельности младших школьников. Исследовательские задания, в решении которых принимали участие ученики, являются основной формой организации исследовательской деятельности учащихся, а их решение лежит « в зоне ближайшего развития». Применение современных информационных технологий в начальной школе способствует более активному и сознательному усвоению учащимися учебного материала. *«Настоящий учитель показывает своему ученику не готовое здание, над которым положены тысячелетия труда, но ведет его к разработке строительного материала, возводит здание с ним вместе, учит его строительству». А.Дистервег.* Хочу согласиться с великим ученым, потому что, работая учителем начальных классов, я осознаю важность самостоятельной работы обучающихся как метода обучения, реализация которого способствует подготовке к самообразованию, самоконтролю, формированию умения планировать, анализировать, делать обобщения.

Технология деятельностного метода означает, что постановку учебной проблемы и поиск ее решения осуществляют ученики в ходе специально выстроенного учителем

диалога. Дети под моим руководством, но с высокой долей самостоятельности, отвечая на вопросы, открывают для себя новые знания. Я даю детям возможность развивать в себе умение видеть каждое явление с разных точек зрения. Владение таким умением - одна из важнейших характеристик современного человека.

С ним связаны такие черты личности, как толерантность к чужому мнению и привычкам, готовность к сотрудничеству, подвижность и гибкость мышления. В процессе работы я пришла к выводу, что ребёнок, не овладевший приёмами учебной деятельности в начальных классах школы, в среднем звене неизбежно переходит в разряд неуспевающих. Обучение через деятельностный метод предусматривает такое осуществление учебного процесса, при котором на каждом этапе образования одновременно формируется и совершенствуется целый ряд интеллектуальных качеств личности.

Я считаю, что правильное использование деятельностного метода обучения на уроках в начальной школе позволит оптимизировать учебный процесс, устранить перегрузку ученика, предотвратить школьные стрессы, а самое главное – сделает учёбу в школе единым образовательным процессом. Применяя современные технологии в инновационном обучении, учитель делает процесс более полным, интересным. Сегодня каждый учитель может использовать деятельностный метод в своей практической работе, так как все составляющие этого метода общеизвестны. Поэтому достаточно лишь осмыслить значимость каждого элемента и использовать их в работе системно. Применение технологии деятельностного метода обучения создает условия для формирования у ребенка готовности к саморазвитию, помогает формировать устойчивую систему знаний и систему ценностей (самовоспитание).

Я учу детей любить мир и людей, стремиться познавать новое, вести здоровый образ жизни. Стремлюсь к тому, чтобы обучение в школе стало интересным и радостным для моих ребят, имело развивающий характер. Выбираю такие формы работы, через которые информационное поле ребёнка насыщается позитивными образами, расширяющими горизонт его знаний и побуждающими к созидательной деятельности.

Список литературы:

1. Бадиев С. От традиций – к инновациям (к вопросу о сущности технологий обучения) С. Бадиев // Учитель.-2008. №6.-С.7-9
2. Выготский Л.С. Педагогическая психология. – М.: Педагогика-Пресс, 1996 г.
3. Деятельностный метод обучения: описание технологии, конспекты уроков. 1-4 классы / авт.-сост. И.Н. Корбакова, Л.В. Терешина. - Волгоград: Учитель, 2008.-118 с.
4. Философско-психологические проблемы развития образования. Под ред. В. В. Давыдова. М.: Педагогика, 1981.
5. Фридман, Л.М. Изучение личности учащегося и ученических коллективов: книга для учителя. - М.: Просвещение, 1988.- 206 с.
6. Хуртова Т.В. Инновационные технологии обучения / Т.В. Хуртова // Обучающие семинары: методическая поддержка компетентностного обучения/ Т.В. Хуртова. – Волгоград: Учитель, 2007.
7. Цукерман Г. А. Может ли младший школьник стать субъектом учебной деятельности? Вестник Ассоциации "Развивающее обучение". 1997. №2
8. Эльконин Д. Б. К проблеме периодизации психического развития в детском возрасте. М.: Педагогика, 1989. С. 60.

ОПЫТ ПРИМЕНЕНИЯ ИННОВАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ И МЕТОДОВ НА УРОКАХ

Марняк Светлана Анатольевна,
учитель русского языка и литературы
Айтуарова Динара Ислямовна,
учитель физики Затобольской СШ № 1,
Костанайский район

Аннотация

Мақала білім берудегі заманауи технологиялар мен әдіс-тәсілдердің ерекше рөліне бағытталған. Оның мазмұнында білім алушылардың ойлау әрекетіне оңды әсер беретін оқытудың белсенді әдіс-тәсілдері жайлы ақпарат қамтылған.

Аннотация

Статья посвящена особой роли современных технологий и методов в образовании. Она содержит информацию о положительном влиянии активных методов обучения на мыслительную деятельность учеников.

Abstract

The article is devoted to the special role of modern technologies and methods in education. It contains information on the positive impact of active learning methods on the mental activity of students.

Түйінді сөздер: *әдіс-тәсілдер, педагогикалық технологиялары, инновациялар, белсендіру, дағдылар.*

Ключевые слова: *методы, педагогические технологии, инновация, активизация, умения.*

Keywords: *methods, pedagogical technologies, innovation, activation, skills.*

В настоящее время в Казахстане изменилось содержание образования. Перемены, произошедшие в обучении, обусловили появления современных технологий и методов. В первую очередь применение на уроках новых методов предусматривает повышение качества образования, активности ученика на уроке. Необходимо создать среду, чтобы ученики хотели учиться. Также использование на уроках новых технологий обучения, методов будет способствовать формированию познавательного интереса к приобретению прочных, осознанных знаний в учебной деятельности. Активное обучение предполагает использование такой системы методов, которая направлена главным образом не на изложение преподавателем готовых знаний, их запоминание и воспроизведение, а на самостоятельное овладение учащимися знаниями и умениями в процессе мыслительной и практической деятельности.

Нужно отходить от «традиционной формы обучения». При планировании уроков уже не достаточно предметных знаний, каждому учителю нужно совершенствовать свои педагогические и технологические умения.

Все методы и задания на уроке нацелены на активизацию мыслительной деятельности учащихся. В начале урока для активизации мышления с учащимися проводится метод «Корзина идей». Ученики сначала самостоятельно вспоминают учебный материал, пройденный на предыдущем уроке, затем обмениваются информацией в паре, после обмениваются с классом.

На сегодняшний день учащиеся знают методы и могут работать с графическими органайзерами: «Линия поведения», «Гора истории», график «Эмоций», «Фишбоум», «Персонаж на стене», «Зона отношений» и другие.

На уроках применяется критическое мышление, которое позволяет повысить интерес учащихся к предмету, создать на уроках атмосферу сотрудничества, совместного поиска и творческого решения поставленных проблем. На уроке используются стратегии критического мышления - Рыбья кость, кластер, синквейн, маркировочные таблицы (знаю, умею, буду знать), мозговой штурм и др.

Критическое мышление необходимо на всех этапах обучения, в работе групп с учащимися разных возрастных категорий и при изучении материала различной степени сложности. Учащиеся придумывают вопросы низкого и высокого порядка.

На уроках ставятся проблемные вопросы, которые нацелены на мыслительную деятельность. Например, по литературе: «Может ли человек обойтись без правила?». По физике: «Почему во время Великой Отечественной войны снег на аэродромах посыпали угольным порошком или другим темным красителем?»

Задавая ученикам проблемные вопросы, мы их погружаем в реальный мир, заставляем видеть этот мир, и они ищут пути выхода из сложившихся ситуаций, предлагают возможные варианты [1, 3с]

Прием «Фишбоун» (рыбный скелет): голова - вопрос темы, верхние косточки - основные понятия темы, нижние косточки — суть понятии, хвост – ответ на вопрос (вывод). Приведем пример: голова (вопрос) - как определить части речи? Верхние косточки - имя существительное, имя прилагательное, глагол. Нижние косточки - на какие вопросы отвечают данные части речи. Хвост (ответ на вопрос) - задать вопрос к частям речи.

Методы обучения выбираются в соответствии с целями обучения, содержанием урока. Современные методы развивают коммуникативные навыки, навыки говорения. Например, на уроке русского языка по теме «Здоровая пища» проводится дискуссия «За фастфуды или против фастфудов», в которой учащиеся аргументируют тезисы доказательствами и примерами. Навыки чтения развиваются при работе с текстами, метод ИНСЕРТ (чтение с пометками). Учащиеся читают два текста, сравнивают их, выделяют информацию знакомую, незнакомую, требующую объяснения. Навыки письма отрабатываются при написании разных видов эссе: повествования, сравнения и аргументации.

Формируются навыки самостоятельной работы при работе с методами диаграмма «Венна», кластер, корзина идей, «ромашка Блума». Методы направлены на вовлечение обучающихся в процесс обучения через индивидуальную, парную и групповую формы работы. Методы связаны с целью урока. Например, цель урока «формулировать вопросы на основе прочитанного текста» раскрывается с помощью метода «Ромашка Блума» (учащиеся составляют вопросы разного уровня).

Важной способностью на уроке является умение прогнозировать. Использование приемов «Верные–неверные утверждения» повышают мотивацию к изучению учебного материала. На стадии вызова предлагаются утверждения по еще не изученной теме. Учащиеся выбирают «верные» утверждения, полагаясь на свой опыт, просто угадывая. Так учащиеся настраиваются на изучение темы урока, выделяют ключевые моменты. На стадии рефлексии выясняется, какие из утверждений были верными.

«Продвинутая лекция» (конспект-опора с пропусками ключевых слов). Задание по физике: заполнить конспект-опору ключевыми словами, затем обменяться конспектами, исправить недочеты: Переход вещества из твердого состояния в ___ называется ___. Температура, при которой вещество переходит из жидкого состояния в твердое __.

Прием «Стратегия «РАФТ» помогает ученикам выразить свое видение темы по шаблону. И так РАФТ – это Р(оль) А(удитория) Ф(орма) Т(ема). По литературе: Р- А. С. Пушкин А-читатели Ф-стихотворение Т-сказки. По физике: Р-физик А-дети-вундеркинды Ф-лекция Т-ядерный распад.

Составление синквейна (стихотворения) требует от ученика хорошо знать учебный материал. Это творчество по определенным правилам. Например,

Электризация

Вредная, полезная.

Притягиваются, трутся, искрятся.

Сообщение телу электрического заряда.

Ей поддаются все тела.

Глагол

Совершенный, несовершенный

Строит, покупает, делает

Глагол обозначает действие предмета

Действие

Прием «Таблица – синтез» можно применить при изучении тем «Односоставные предложения», «Металлы». При изучении материала заполняется таблица, которая синтезирует знания учащихся по всем односоставным предложениям, металлам и др.

В основе лично-ориентированной технологии положены индивидуальные познавательные способности ребенка, использование имеющегося у него опыта жизнедеятельности. Формы работы данной технологии развивают у учеников предметные и универсальные умения и навыки: могут решать поставленные проблемы посредством интегрирования знаний в жизненных ситуациях. Данные навыки необходимы человеку, как в школе, так и в повседневной жизни. Развивая эти навыки на уроках, мы готовим детей к жизни, воспитывая в них личность, умеющую управлять своей деятельностью, конкурентноспособную, обладающей мобильностью, инициативностью и самостоятельностью.

Групповая работа на уроке создает атмосферу взаимопомощи, взаимообучения, сотрудничества, позволяет предусмотреть приобщение к процессу познания. Учащиеся «примеряют» различные роли: они становятся консультантами, экспертами, составителями словарей и т.д., что помогает им раскрыть индивидуальные особенности. Например, учащиеся получают задание от учителя, затем разрабатывают план деятельности, распределяют обязанности. Работа в группах воспитывает умение аргументировать позицию и прислушиваться к мнению других учеников [3, 25с]

На уроке мы применяем информационные технологии, в особенности технические средства: аудио, видео, компьютер, интерактивные доски. Учащиеся на уроках литературы создают буктрейлеры, фильмы, презентации. Хорошая возможность проверить знания учащихся через интерактивные тесты. Именно информационные технологии позволяют нам демонстрировать наглядный материал. У детей появляется интерес, тем самым быстро усваивается учебная тема. Применение ИКТ на уроках усиливает положительную мотивацию обучения, активизирует познавательную деятельность учащихся. Поэтому все уроки сопровождаются презентациями, которые включают динамическую паузу, демонстрацию нового материала, интерактивные опыты. Все это позволяет оптимизировать учебный процесс.

Одним из наиболее востребованных направлений по физике является компьютерное моделирование физических явлений и процессов. Компьютерные модели легко показать на уроке, продемонстрировать на экране компьютера физические эффекты.

К современным технологиям относится модульное обучение, когда учебный материал разделен на блоки. Рассмотрим пример по теме «Односоставные предложения». Учебный материал делится на несколько этапов изучения: первый блок – определенно-личные предложения, второй блок – неопределенно-личные предложения, третий блок – обобщенно-личные предложения и т. д.

По физике ученики разбивают учебный материал на модули, состоящие из **блоков**: «Основы кинематики», «Основы динамики», «Основы молекулярно-кинетической теории», «Колебания», «Волны». Каждый модуль формируется на одном развороте листа. Это нужно делать для того, чтобы готовые конспекты всегда были под рукой для повторения и быстрого восстановления ранее изученного.

Использование проектной технологии на уроках позволяет получить конкретный продукт. Учащиеся работают индивидуально, в паре, группе. Обязательно выдвигается

гипотеза, цели обучения [2, 55с]. Проектная технология может осуществляться за короткое время. Например, подготовить мини-проект на следующий урок: «Онегин и Печорин – единомышленники» (по произведениям А.С. Пушкина «Евгений Онегин» и М. Ю. Лермонтов «Герой нашего времени»); физика: «Исследование влияние шума на живые организмы», «Исследование земных электрических токов». В настоящее время с проектами учащиеся выступают на научно-практических конференциях. Такие проекты необходимо создавать продолжительное время. Учащиеся работают с большим количеством материала, перерабатывают информацию, проводят исследования.

В результате использования новых технологий, методов у учащихся появляется интерес к изучению учебных предметов. Они с удовольствием выполняют задания. Обучение становится осмысленным и понятным.

Современные технологии обучения и методы подготавливают ученика к жизни, качественно изменяют личность в отличие от традиционной системы образования. Несомненно, современные методы способствуют развитию ученика, учат его самостоятельно мыслить, принимать решения, анализировать необходимую информацию и применять ее в нужный момент.

Таким образом, внедрение новых технологий обучения и методов стало необходимостью на уроке.

Список литературы:

1. Концепция совершенствования системы подготовки и аттестации научных и научно-педагогических кадров в РК до 2010 года. – Астана, 2008. – 3 с.
2. Национальный доклад по состоянию и развитию образования в Республике Казахстан (краткая версия). – Астана, 2011. – 55 с.
3. Чурилов А.А. Современные технологии обучения в образовательных учреждениях // Молодой ученый. — 2012. — №11. — 25с

ЗАМАН ТАЛАБЫНА САЙ ИННОВАЦИЯЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАР МЕН ӘДІСТЕРДІ ҚОЛДАНУДЫҢ МАҢЫЗДЫЛЫҒЫ

Маткеева Улзира Канатбаевна
Муқанова Гульбану Мукашевна
Аймукатова Жанат Кабылтаевна
Ғ.Қайырбеков атындағы №9 орта мектебі

Аннотация

Баяндамада Қазақстанның өскелең ұрпағын білім бұлағынан, тәрбиенің қайнар көзінен сусындату мақсатында барша ұстаздар қауымы заманауи білім беру барысындағы инновациялық технологиялар мен әдістерді тиімді пайдаланып отырғандықтары жайында тоқталдық. Сонымен қатар, білім беру барысында жаңа технологияның әдіс-тәсілдері оқушы үшін де мұғалім үшін де тиімді деген тұжырымның дұрыстығын дәлелдеп, нақты іс-тәжірибе қолданып жүргендіктерін баяндайды. Мұғалімнің сабақты мазмұнды, жүйелі мақсатты түрде ұйымдастыруына, өткізуіне байланысты дарынды, қабілетті, ерекше білімді шәкірт қалыптасып, нәтижесінде білім сапасы артады деген тұжырымды дәлелдеп көрсетеді.

Аннотация

В докладе было отмечено, что в целях обеспечения подрастающего поколения Казахстана от источников образования и воспитания, все учителя активно используют инновационные технологии и методы в современном образовании. Кроме того, в процессе обучения демонстрируют верность выводов о том, что методы и приемы новых технологий эффективны и для ученика, а также используются на практике. В связи с тем, что учитель ведет урок содержательно, систематически целенаправленно и целенаправленно, он свидетельствует о том, что сформировался талантливый, способный, уникальный ученик, в результате которого повышается качество знаний.

Abstract

The report noted that in order to ensure the younger generation of Kazakhstan from the sources of education and upbringing, all teachers actively use innovative technologies and methods in modern education. In addition, in the learning process demonstrate the correctness of the conclusions that the methods and techniques of new technologies are effective for the student, as well as used in practice. Due to the fact that the teacher conducts the lesson in a meaningful, systematic, purposeful way, it indicates that a talented, capable, unique student has been formed, as a result of which the quality of knowledge increases.

Түйінді сөздер: мектеп, білім, технология, әдіс-тәсілдер, шығармашылық

Ключевые слова: школа, образование, технология, методы, творчество

Keywords: school, education, technology, methods, creativity

Бүгінде ғылым -білімге қояр талап артып, оқу жүйесі де күрделенген шақта жаңа қоғам мұғаліміне жүктелер жүк еселене түсуде. Ұстаз қауымы алдында жай білім беру ғана емес, сонымен қатар өркениет көшіне жол бастайтын, әрі ұлттық рухта сусындаған білімді, дарынды азаматтар тәрбиелеп шығару міндеті тұр. Ұстаздың қолында, адам тағдыры мен ел тағдыры тұр. «Маған жақсы мұғалім бәрінен де қымбат, өйткені мұғалім-мектептің жүрегі»- деп ағартушы ұстаз Ыбырай Алтынсарин айтқандай, қазіргі оқу орындары алдындағы міндеттерді шешуде мұғалімнің кәсіптік мәдениеті басты шарт екендігі аян. Білім берудің ұлттық моделіне көшкен қазіргі мектепте: ойшыл, зерттеуші, педагогикалық үйлестіруді шебер меңгерген, психо-педагогтік диагностика қоя білетін іскер, шығармашыл ұстаздар саны арту қажет.

Қазіргі қоғамның өзекті мәселелерінің бірі-әлеуметтік, экономикалық өзгермелі жағдайларда өмір сүруге дайын болып қана қоймай, сонымен қатар оны жақсартуға игі ықпал ететін жеке тұлғаны қалыптастыру. Мұндай тұлғаға қойылатын бірінші кезектегі нақты талаптар-шығармашылық, жоғары интелектілік, терең білімділік, кәсіби сауаттылық. Осы нақты бағыттарда жұмыс жасай отырып, біз білім беру жүйесінің жаңа мазмұнға ие болуына қол жеткізбекпіз, яғни қазіргі мектеп бәсекеге қабілетті және құзыретті тұлғаны қалыптастыру мен дамыту үшін оқу-тәрбие үдерісін ұйымдастыру ордасы болуы қажет. Бір сөзбен айтқанда біз білім беру жүйесін әлемдік деңгейге көтеруіміз керек.

Елбасы Н.Назарбаев: «Қазақстан ХХІ ғасырда дамыған елдермен теңестіріп, өркениетті әлемнен мәртебелі орын алуына ықпал етер бірден-бір құдірет-білім, білімді ұрпақ», -деп атап көрсетті. Білім мазмұнында оқушының өзіндік ойлау қабілеттерін, жеке көзқарастарын дамытуға тірек болар негізгі өзекті тауып, барлық ұғым-түсініктерді соған сәйкестендіре жүйелеу қандай маңызды болса, сабақта, сабақтан тыс ұйымдастырылатын оқу процесінде баланың білімді өздігінен меңгеруіне, өзіне деген сенімділігін арттыруға, қажетті іскерліктерді қалыптастыруға бағытталатын жұмыстарды үйлестіре жүргізудің де мәні соншалық үлкен.

Егеменді елімізде білім берудің жаңа жүйесі жасалып, әлемдік білім беру кеңістігіне енуге бағыт алудамыз. ХХІ ғасыр-жаңа технология ғасыры. Қазақстанның өскелең ұрпағын білім бұлағынан, тәрбиенің қайнар көзінен сусындату мақсатында барша ұстаздар қауымы заманауи білім беру барысындағы инновациялық технологиялар мен әдістерді тиімді пайдаланып келеді. Білім беру барысында жаңа технологияның әдіс-тәсілдері оқушы үшін де мұғалім үшін де тиімді болып отыр

Біздер бүгінгі күні білім беру адамзаттың ортақ мүлкіне айналған дәуірде өмір сүрудеміз. Бір елде жаңалық ашылса, басқа жерде оны дер кезінде тез үйреніп үлгеруде. Біздің міндетіміз-дүниежүзіндегі білім бағытында болып жатқан жаңалықтар мен дамуларды назарға ала отырып, тиімдісін пайдалану. Заман талабына сай оқытуды тиімді ұйымдастыру арқылы білім сапасын арттыру үшін мұғалім ең алдымен:

- -жаңа технология әдісін көздеу керек;

- -әдісті назарда ұстау керек;
 - -әдісті ұйымдастырудың жолдарын ойластыра білу керек.
- Сондай-ақ, білім сапасын арттырудың мынадай жолдары бар:
- -дәстүрлі оқытудың табысты жақтарын ұстану;
 - -жаңаша әдіс-тәсілдерді қолдану;
 - -жаңа формациядағы мұғалім еншісін ұғындыру;

Мұғалімнің сабақты мазмұнды, жүйелі мақсатты түрде ұйымдастыруына, өткізуіне байланысты дарынды, қабілетті, ерекше білімді шәкірт қалыптасып, нәтижесінде білім сапасы артады. Әр педагог осы орайда қазіргі заманауи сабақ алгоритмін ұмытпау қажет. Сабақтың негізгі алгоритмдері: заманауи сабақ, тәжірибелік іс-әрекеттегі пәндік сабақ. Оқытуды тиімді ұйымдастыру арқылы білім сапасын арттырып, жақсы нәтижеге қол жеткізуге болады. «Сын тұрғысынан ойлау» технологиясында оқушыны мұғаліммен, сыныптастарымен еркін сөйлеуге, пікір таластыруға, бір-бірінің ойын тыңдауға, құрметтеуге, өзекті мәселені шешу жолдарын іздей отырып, қиындықты жеңуге көмектесетін бағдарлама болғандықтан күнделікті сабақта үнемі пайдаланып отырған жөн. «Сын тұрғысынан ойлау» бағдарламасының философиясын терең түсініп, әдістерін тиімді пайдаланған кезде мұғалімнің жетістіктері мынадай:

- -оқушылар мәселенің ең негізгі түйінін табуға дағдыланады,
- -оқушылар өз бетінше ізденуге үйренеді,
- -сұрақ қойып, сұрақтарға жауап беруге машықтанады,
- -тақырыпқа деген жан-жақты түсінігін аңғара отырып, ынтасын одан әрі дамытуға мүмкіндік жасайды.

Сонымен қатар, ой идеясының ішкі астарына үңілуде өзекті мәселеге терең барлауға бағыт береді. Ақпаратты саралауға, жүйелі жүргізуге дағдыландырады. Оқушылардың шығармашылық белсенділіктері және сын тұрғысынан ойлау әрекеттері бағаланады. Сын тұрғысынан ойлай отырып, өзіндік белсенділіктің болуы да білімге құлшынысты, жаңалықты ашуға, ізденуге үйретеді. Әсіресе, қазақ әдебиеті сабақтарында шығарманың кейіпкерлеріне талдау жасау барысында, оқушылардың белсенділігі мен қатар білімдері де ұштастырылып өз ойларын ортаға салып, қорытындысын емін-еркін жеткізе біледі. Сол шығармалардың негізгі ойы қазіргі өмірмен байланысы тығыз екенін де дәлелдеуге тырысады. Шығарманың негізгі идеясы бойынша оқушылар өз алдына кейіпкерлерден туындаған сұрақтарды қойып және оларға жауап іздеп, әр мәселеге байланысты өз пікірлерін айтуға машықтанады. Кейіпкерлердің сөздерінен туындаған пікірлерді дәлірек қарастырып және сол дәлелдемелердің қисынын зерттеп, ойларын түйіндей біледі.[1,б.236]

Ал «Сатылай кешенді талдау» технологиясы орта буын сынып оқушыларынан гөрі жоғары сынып оқушыларына тиімдірек. Себебі, талдау барысында өткен тақырыптар бойынша сұрақтар туындайды. Сол сұраққа жауап іздеу кезінде өтілген тақырыпқа қайталау жұмысы еріксіз еске түседі. «Сын тұрғысынан ойлау» технологиясы физика, биология, химия пәндерін оқытқанда ғылыми тұрғыда анықтауды, себебін дәлелдемесін қажет ететін бағдарлама, сонымен қатар қорытынды анализ, өмірмен байланыс, тәжірибе, пысықтауды қамтиды. Осы шығармашылық жұмыстың барлығы ұтымды уақытты, сапалы білімді қажет етеді. Қазақ әдебиеті сабағында ақын-жазушылардың шығармаларының негізгі идеясы мен тақырыбын ашу, талдау барысында оқушыларға сатылай кешенді талдаудың технологиясы арқылы талдатқанда оң нәтижесін бергенін байқап жүрміз. Оқушыларды шығармашылыққа баулу мақсатында сын тұрғысынан ойлау технологиясының элементтерінің бірі 7-10 минуттық эсселер жазу кезеңінде оқушылар кейіпкерлерге, хат, эссе, мақаланы ерекше ықыласпен жазып, оқып берді.

Ақпараттық-коммуникативтік технологиялар мен интерактивті тақта мүмкіндіктерін кеңінен пайдалана отырып, сабақта жаңа стратегиялар: «Ойлан,

жұптас, бөліс», «Сұрақ-конверт», «Қағып ал», «Бағдаршам», «Бас бармақ», «Синквейн», «Вен диаграммасы», «Пирамида», «Тақырыптық теннис» т.б. стратегияларды үнемі қолдану оқушылардың белсенділіктерін арттырып, білімге деген құштарлықтарын оятады. «Бала жүрегі-бейне шарайна тәрізді, сындырып алу жарай ма?» деген оралымды тіркес әр сабақтың мазмұнды бастауы секілді болады да тұрады. Әр шәкірттің жүрегінен орын алып, шуақ нұрын сеуіп, білім нәрімен сусындату жолында жаңаша технология әдістерін қолдана отырып, оқушыларды дамыта оқыту барысындағы ең тиімді жолдарды пайдалана білу шарт. Тиімді жолдардың үш түрі бар:

1. Қызығушылықты ояту
2. Мағынаны тану
3. Ой толғанис

Оқушылардың сабаққа деген ынтасы мен сапалы білім алуларына ықпал жасау үшін мынадай әдістерді:

- топтастыру әдісін,
- ассоциация әдісін,
- класстер әдісі
- жұп болып ой шақыру әдісін қолдану тиімді.

Сабақтың кезеңдерінде кубизм әдісін, бірін-бірі оқыту мен бетпе-бет оқыту әдісін пайдалану ең тиімді жолдар болып табылды.

Елімізде бүгінгі жалпы білім беруді кеңес дәуірінің 30- жылдарынан басталған. Сол жылдары мектепте берілетін білім мазмұны пәндік ұстанымда жүйеленуі ғылымдар классификациясына сүйеніп, жеке пәндер оқытыла бастады. Нәтижесінде, «Нені оқыту?» деген сұрақ аясында жеке пәндер бойынша берілетін білімнің құрамы мен құрылымы анықталып, көлемі белгіленеді. Бұл үрдіс тарихи кезеңдерден өтіп, бүгінде дәстүрлі болған оқу пәндер жиынтығы қалыптасты. Әр пән аясындағы білім мазмұнын оқушыға жүйелеп, өңдеп дайын күйінде жеткізетін болғандықтан, «Қалай оқытамыз?» деген сұрақ аясында әдістемелік ізденістер болды. Осы бағытта ұйымдастырылған білім беру жүйесінің соңғы нәтижесі жеке пәндер бойынша алынатын ББД болып табылады. Білім беруді ұйымдастырудың бұндай жолын шартты түрде жүйеге «кіруді» реттеу делінеді. [2,б. 4256]

Әлемдік білім беру кеңістігінде өркениетті елдерде білім беруді ұйымдастыруда екінші жолы орын алған. Оны шартты түрде жүйеден «шығуды реттеу» деген сөзді білдіреді. Бұл жолдың ерекшелігі неде? Мәселе, «Не үшін оқытамыз?» деген сұраққа жауап алудан басталады. Бұл сұраққа жауап ретінде алынатын соңғы нәтижелер нақтыланады. Бұл нәтижелерге жеке пәндер бойынша меңгерген ББД емес, өмірлік дағдылар жатады. Бұдан кейін шешілетін мәселе «Оқушыны оқуға қалай үйрету» деген сұрақпен байланысты. Демек, мұғалім, негізінен, оқушыларға жүйеленіп өңделген оқу материалды дайын күйінде ұсынбайды, баланы бетімен іздестіруге керекті қасиеттермен (білік, тәсіл т.б.) қаруланады. Осындай ұстанымда ұйымдастырған оқу үрдісінің нәтижесінде оқушылар өмірге қажетті кең ауқымды дағдыларды, құзырлықтарды меңгеріп шығады. Сонымен білім беруді ұйымдастырып оның сапасын қамтамасыз етудің екі жолының өзара айырмашылығы құндылық, жүйе, үрдіс, нәтиже деңгейіндегі өзгешеліктер мен байланыстар. Бұндай әдіснамалық деңгейдегі айырмашылық жалпы білім берудің мазмұндық және процессуалдық негізін реттеудегі өзіндік ерекшеліктерге әкеледі.

Сондай-ақ, іс-тәжірибе бойынша биология сабағында жаңа тақырыптар мен бөлімдерді өткен кезде тірек-сызба белгілерін мүмкіндігінше барлық сабақтарда пайдалану керек. Сызбанұсқаға оқушылармен бірге талдау жүргізіп отыру. Сызбанұсқаларды оқушылардың қатысуымен талдау керек.

Оқушылардың белгілі тақырыпқа сай сызба белгі даярлауға негізделген өзіндік жұмыс жасауына мүмкіндік беру. Оқушының топпен және екі – екіден жұмыс жасауына

мүмкіндік беру. Қазіргі заманғы педагогикалық технология төмендегідей негізгі әдістемелік талаптарға сай болуы тиіс:

- Технологиялық сызба (карта) технологиялық үдерістің оны жеке функционалды бөліктерге бөлу және олардың арасындағы логикалық байланыстарды белгілеу арқылы көрсететін шартты бейнесі болуы қажет.

- Әр педагогикалық технология тәжірибеде игерудің белгілі бір ғылыми тұжырымдамасына негізделуі тиіс: білім беру мақсаттарына жету үдерісінің ғылыми негіздемесі болу шарт.

- Педагогикалық технологияның жүйелік сипаттары: үдерістің логикасы, барлық бөлшектерінің өзара байланысы, тұтастығының болуы қажет.

- Оқу үдерісін жобалау, жоспарлау, мақсатын анықтау мүмкіндіктері ескерілуі керек: кезеңді диагностика, нәтижелерді түзету мақсатында әдістер мен құралдарды түрлендіру мүмкіндігі қаралуы қажет.

- Қазіргі заманғы педагогикалық технологиялар бәсекелестік жағдайда қызмет.

- Педагогикалық технологияны басқа білім беру ордасында басқа субъектілердің де пайдалануы.

Дамыған елдердегі білім беру жүйесінде ерекше маңызды мәселелердің бірі - оқытуды ақпараттандыру, яғни арнайы пәндерді оқытуда интерактивті техника және технологияларды қолдану. Қазіргі таңда елімізде білім беру жүйесінде жаңашылдық қатарына ақпараттық кеңістікті құру енгізілді. Ақпараттандыру жағдайында балалармен меңгеруге тиісті білім, білік, дағдының көлемі күннен күнге артып, мазмұны ұлғайып өсіп келеді. Білім беру саласында интерактивті техника және технологияларды пайдалану арқылы білімнің сапасын арттыру, білім беру үрдісін интенсификациялау мен модернизациялаудың тиімді тәсілдері іздестірілуде.

Жаңа технологияны енгізу барысында оқытушылардың зияткерлігі мен парасаттылығы, белсенділігі, шығармашылық ізденісі, шәкірттерінің білімін бағалауы шешуші роль атқарады. Инновациялық оқыту технологиясын меңгеру үшін педагогикалық аса зор тәжірибені жұмылдыру қажет. Бұл өз қызметіне шығармашылықпен қарайтын, жеке басының белгілі іскерлік қасиеті бар адамды қажет ететін жұмыс. Шындығында да әрбір педагог жаңа инновациялық технологияны меңгеру барысында өзін-өзі дамытады және өзін-өзі қалыптастырады. [3,б.681 6]

Кез-келген педагогикалық технология философиялық негізде қаралады. Сондықтан, бірінші кезекте, білім әлеміне еніп жатқан инновациялық технологияларды реттеу, жүйелеу және сұрыптау қажет. Білім беру жүйесіндегі инновациялық педагогикалық технологияларды пайдалану арқылы оқу материалдарын оқытуды бір жүйелікпен үздіксіз жүргізу, оқу-тәрбие үрдісінде оқытуда пәнаралық байланыстардың болуын қарастыру. Педагог жаңа инновациялық педагогикалық технологияларды пайдалану барысында өзін-өзі дамытады және қалыптастырады.

Желкілдеп өскен жас шыбықтың тіршілікте бой түзеуі оған жасаған күтіммен байланысты болса, өмір сатысының алғашқы баспалдағын аттаған балауса балғынның болашағы мына-біздер, ұстаздар арқылы басталмақ. Ендеше осы жолда мұғалім қажымай, талмай еңбек етіп, педагогикалық мүмкіншіліктерді дұрыс пайдалана алуы қажет деп ойлаймын. «Ұстаз болу жүректің ұлылығы» деп Ғафу Қайырбеков ағамыз жырлағандай, бала жанының бағбаны, тәрбиенің бастаушысы-ұстаз есімі қашанда ардақты. Лайымда осы есімге лайықты болуымыз керек.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. Смирнова С.А. Педагогика: теории, системы, технологии. –М., 2009.
2. Беспалько В.П. Слагаемые педагогической технологии. – М.,2001.
3. Халықова К.З., Абдулкерімова Г.А. Педагогикалық информатика /білім беруді ақпараттандыру. –Алматы, 2009.

Өмірзақ Сұлтанғазин атындағы Қостанай мемлекеттік педагогикалық университетінің 80 жылдығына орай «Білім беру практикасы сапасын жоғарылатудың өзекті мәселелері» атты Халықаралық Алтынсарин оқулары ғылыми-практикалық конференциясының ТҰЖЫРЫМДАМАСЫ

01 ақпан 2019 ж.

Өмірзақ Сұлтанғазин атындағы Қостанай мемлекеттік педагогикалық университеті жыл сайынғы ғылыми іс-шарасы болып табылатын педагогикалық жоғары оқу орындары мен білім беру ұйымдарының ынтымақтастығы бағдарламасы бойынша «Білім беру практикасының сапасын арттырудың өзекті мәселелері» атты Алтынсарин оқулары Халықаралық ғылыми-практикалық конференциясын өткізді.

Конференция білім беру үрдісінің сапасын жоғарылату және білім беруді жаңғырту мәселелері бойынша халықаралық кәсіби қауымдастықтың өзекті мәселелерін талқылау мен жинақтау мақсатында өткізілді.

Конференцияның негізгі мәселелері Қазақстан Республикасында және шетелде заманауи білім беру тәжірибесінің негізгі бағыттары болды:

- біздің заманымыздың жаһандық мәселелер контексіндегі білімнің рөлі мен маңызы;

- Рухани жаңғыру ұлттық идеясының контексінде білім берудің маңызы;

- Ыбырай Алтынсариннің білім беру мұрасының заманауи білім беру үрдістеріне сәйкес келуі;

- инклюзивті, интеграцияланған білім берудің ерекшеліктері мен келешегі;

- мектептер, колледждер мен университеттердің білім беру тәжірибесінде инновациялық үрдістерді басқаруды үйлестіру;

- оқу мен оқытудың жаңа тәсілдерін енгізудің нәтижелерін түсіну;

- білім беру тәжірибесінде цифрландыру бағдарламасын іске асырудың жағдайлары мен инновациялық әдістері;

- оқу үдерісінде үш тілділікті енгізу жолдары;

- тәрбие жұмысын ұйымдастырудың тұжырымдамалық тәсілдері;

Конференцияның басты бағыттары:

1. «Рухани жаңғыру» басым ойлары контексінде заманауи білім берудің өзекті бағыттары
2. Заманауи мектеп пен ЖОО жағдайында инклюзивті білім беру болашағы
3. Заманауи білім беру практикасында инновациялық технологиялар мен әдістерді қолдану тәжірибесі
4. Білім беруді сандық жүйеге көшіру жағдайында тәрбие әлеуетін арттыру бойынша жұмысты ұйымдастыру

Конференция жұмысының негізгі түрлері:

- пленарлық отырыста университеттік білімнің мәселелері мен перспективалары, аймақтың дамуына әсер етуі, әдістемелік нұсқауларды жалпылау және ағымдағы білім берудегі мәселелерді шешу жолдарын іздеу;

- секциялық жұмыстарда Рухани жаңғыру ұлттық бағдарламасын іске асыруда заманауи жаһандық мәселелерді шешу, инклюзивтік білім берудің өзекті мәселелерін жаңарту және талқылау, білім беруді цифрландыру жағдайында гуманизациялау мәселесін, білім беру мазмұнын жаңарту идеясы бойынша мұғалімдердің тәжірибесін жалпылауға мастер-класс өткізу арқылы білім беру тәжірибесін жетілдіруді талқылауға мүмкіндік береді.

Конференцияға Қазақстан Республикасынан өзге, Ресей Федерациясынан, Өзбекстаннан 250-ден астам адам қатысты.

Алтынсарин оқулары Қазақстан Республикасындағы білім беру тәжірибесін жетілдірудің негізгі аспектілерін мен өзекті мәселелерін анықтауға мүмкіндік беретін аймақтық ғылыми, білім берудің эксперименталды, қоғамдық пікірталас алаңы бола алатындығын конференция қатысушылары атап көрсетті.

Қазақстандағы білім беру жүйесінде педагогикалық қоғамдастықта талқыланатын өзгерістер бар. Орта білім беру жүйесіне жаңартылған білім мазмұнын енгізу үдерістерінің тиімділігі, үштілді оқытуға көшу, латын әліпбиіне көшу, Назарбаев Зияткерлік мектебінің тәжірибесін тарату мәселелері талқыланды.

Кәсіптік білім беруде академиялық және басқарушылық, жекелік және қолданбалы бакалавриат бағдарламаларын енгізу, ғылымның дамуы, төртінші индустриалды революцияның қазіргі жағдайында оқыту сапасы, жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім берудің жаңа классификаторы, беру бағдарламаларын даярлауда жұмыс берушілердің қажеттіліктерін есепке алу мәселелерін талқылайды.

Алтынсарин оқуларының қатысушылары мұғалімдердің, зерттеушілердің және білім беру жүйесінің ұйымдастырушылары арасындағы халықаралық ынтымақтастықты кеңейтудің жағымды нәтижелерін атап өтті.

Баяндамалар мен презентацияларды тыңдап, талқылап, конференцияға қатысушылар келесідей ұсыныстар қабылдады:

- 1) рухани-адамгершілік қасиетті, әлеуметтік бейімделген, күзіретті, гуманистік құндылықтарды қалыптастыруда оқу үрдісінде «Рухани жаңғыру» тұжырымдамалық идеяларын тәжірибеде іске асыру бойынша жұмыстарды жалғастыру;
- 2) орта білімнің жаңартылған мазмұнын және жоғары кәсіптік білім берудің білім беру нәтижелерін тәжірибе жинақтау мәселелерін шешуге үлес қосу;
- 3) білім беру тәжірибесін жаңғырту міндеттерін шешуде облыстағы білім беру ұйымдарының өзара іс-қимылын жетілдіру;
- 4) жаңартылған білім беру мазмұнын, үш тілде оқытуды қамтамасыз ететін пилоттық және қолдау көрсететін мектептердің тәжірибесін зерделеу, қолдану және тарату;
- 5) білім беру жүйесіне цифрлық технологиялардың пайдалану арқылы білім беру әлеуетін дамыту;
- 6) педагогикалық жоғары оқу орындары мен білім беру ұйымдарының білім беру тәжірибесіне инновацияларды енгізуге байланысты Алтынсарин оқуларын жыл сайын өткізуді ұсыну.

Халықаралық Алтынсарин оқулары ғылыми-практикалық
конференциясының ұйымдастыру комитеті

РЕЗОЛЮЦИЯ
Международной научно-практической конференции
Алтынсаринские чтения к 80- летию
Костанайского Государственного педагогического университета
имени Умирзака Султангазина
«Актуальные проблемы повышения качества образовательной практики»

01 февраля 2019 г.

Костанайский педагогический государственный университет имени Умирзака Султангазина провел Алтынсаринские чтения Международной научно-практической конференции «Актуальные проблемы повышения качества образовательной практики», являющуюся ежегодным научным мероприятием педвуза по программе сотрудничества и взаимодействия педагогического вуза и организаций образования.

Конференция проведена **с целью** обсуждения и обобщения профессиональным международным сообществом актуальных проблем, связанных с повышением качества образовательного процесса, модернизацией образования.

Проблемное поле Конференции составили ключевые направления современной образовательной практики в Республике Казахстан и зарубежом:

- роль и значение образования в условиях глобальных вызовов современности;
- ценностный смысл образования в контексте национальной идеи Рухани жаңғыру;
- созвучия просветительского наследия Ыбырая Алтынсарина современным тенденциям образования;
- особенности и перспективы инклюзивного, интегрированного образования;
- координация управления инновационными процессами в образовательной практике школ, колледжей и вузов;
- осмысление результатов внедрения новых подходов в обучении и преподавании;
- условия и инновационные методы реализации программы цифровизации в образовательной практике;
- пути внедрения трехязычия в образовательный процесс;
- концептуальные подходы к организации воспитательной работы;

Основные направления Конференции:

1. Актуальные направления современного образования в контексте приоритетных идей «Рухани жаңғыру».

2. Перспективы инклюзивного образования в условиях современной школы и вуза.

3. Опыт применения инновационных технологий и методов в практике современного образования.

4. Организация работы по повышению воспитательного потенциала в условиях цифровизации образования.

Основные формы работы Конференции:

– пленарное заседание по проблемам перспективам университетского образования и их влияние на развитие региона, обобщение методологических ориентиров и поиска решений актуальных проблем образования;

– работа секций, предусматривающих обсуждение вопросов совершенствования образовательной практики в условиях глобальных вызовов современности и реализации национальной программы Рухани жаңғыру, актуализация и обсуждение ключевых вопросов инклюзивного образования, проведение мастер-классов по обобщению опыта педагогов по реализации идей обновления содержания образования, исследовательской практики в условиях современной школы, обсуждение вопросов гуманизации в условиях цифровизации образования.

В работе Конференции приняли участие более 250 человек, представляющих, кроме Республики Казахстан, Российскую Федерацию, Узбекистан.

Участники конференции отмечают, что Алтынсаринские чтения могут служить региональной исследовательской, педагогической, экспериментальной общественно-дискуссионной площадкой, позволяющей определить основные аспекты и насущные проблемы модернизации образовательной практики в РК.

В системе образования Казахстана происходят преобразования, которые необходимо обсуждать на такого рода собраниях педагогического сообщества. В среднем образовании это проблемы результативности процессов внедрения обновленного содержания образования, переход на трехязычное образование, внедрение латиницы, трансляция опыта Назарбаев Интеллектуальной школы.

В профессиональном образовании обсуждаются вопросы перехода на академическую и управленческую самостоятельность, внедрение прикладного бакалавриата, развития науки, качество подготовки кадров в современных условиях четвертой промышленной революции и нового Классификатора направлений подготовки кадров с высшим и послевузовским образованием, учет запросов работодателей в разработке образовательных программ.

Участники Алтынсаринских чтений отметили положительные результаты в аспекте расширения международного сотрудничества педагогов, исследователей и организаторов системы образования.

Заслушав и обсудив доклады и выступления, участники конференции приняли следующие рекомендации:

1) продолжать работу по практическому внедрению концептуальных идей «Рухани жаңғыру» в образовательный процесс формирования духовно-нравственной личности, социально адаптированной, компетентной, с гуманистическими ценностями;

2) способствовать решению проблем интеграции опыта обновленного содержания среднего образования и образовательных результатов высшего профессионального образования;

3) совершенствовать взаимодействие организаций образования региона в решении задач модернизации образовательной практики;

4) изучать, применять и распространять опыт пилотных и опорных школ, осуществляющих внедрение учебных программ обновленного содержания образования, трехязычного образования;

5) развивать воспитательно-образовательный потенциал цифровых технологий в системе образования;

6) рекомендовать ежегодное проведение Алтынсаринских чтений по проблематике внедрения инноваций в образовательную практику педагогических вузов и образовательных организаций.

Оргкомитет Международной научно-практической Конференции,
Алтынсаринских чтений

МАЗМҰНЫ

СОДЕРЖАНИЕ

ЗАМАНАУИ БІЛІМ БЕРУ ПРАКТИКАСЫНДА ИННОВАЦИЯЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАР МЕН ӘДІСТЕРДІ ҚОЛДАНУ ТӘЖІРИБЕСІ

ОПЫТ ПРИМЕНЕНИЯ ИННОВАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ И МЕТОДОВ В ПРАКТИКЕ СОВРЕМЕННОГО ОБРАЗОВАНИЯ

Абдухалимов Д. К., Білімді меңгерту мен қорытындылауда Kahoot қосымшасын қолданудың тиімділігі.....	3
Абишева А. М., Развитие лексико-терминологического аппарата учащихся с помощью стартеров.....	6
Адильханова Л. О., Хамилин Е.А., Жаңартылған білім мазмұн заманауи, рухани дамыған оқушыларды оқытудағы мұғалімдердің кәсіби шеберлігі.....	9
Аканбаев Б. Н., Дюсеков Н. А., Жоғарғы білім беру саласында суретшілермен серіктестік орнату мәселесі.....	14
Ақбарова Р. Г., Наженова М. А., Применения инновационных технологий на уроках английского языка.....	19
Ақылбекова Л. Б., Аубакирова Т. У., Бастауыш сыныптың қазақ тілі сабағында «Дамыта оқыту технологиясы» арқылы оқушылардың қабілетін дамыту жолдары....	21
Ақышева Б. Ж., Айнабекова А. С., Заманауи білім беру практикасында инновациялық технологиялар мен әдістерді қолдану тәжірибесі.....	25
Алёшина И. А., Диалог на уроке – эффективный способ развития критического мышления.....	30
Аликулова М. С., Асанова К. И., Алиева Ж. Ш., Қаптан белгішелері арқылы мәтінмен өздігінен жұмыс жасау дағдысын дамыту әдістері.....	34
Альдикенова А. А. Жаңартылған білім беру мазмұны бойынша оқытудағы жаңа әдіс-тәсілдер.....	39
Амантаева А. Б., Бухметова А. А., Использование инновационных методов изучения философии.....	43
Амиркулова Н. С., Сапакова Ж. М., Мамырбаева А. К., Внедрение обновленной программы содержания образования в практику.....	46
Андреева С. Н., Применение электронного сопровождения на уроках физической культуры.....	49
Асанова А. Б., Унгутбаева Г. Ш., Кинжибаева А. С., Использование инновационных технологий на занятиях по английскому языку с целью повышения мотивации к его изучению.....	52
Асканбаева Г. Б., Доспулова У. К., Решение задач повышенной трудности по геометрии.....	56
Аслямова Р. Г., Система применения инновационных технологий и методов в практике преподавания истории Казахстана в коррекционной школе.....	59
Астахова Л. В., Даус Е. В., Елькина Н. М., Традиционные и инновационные приёмы обучения детей каллиграфическому письму как условие повышения грамотности младших школьников.....	63
Асылханова Г. А., Досбаева А. С. Продуктивное использование новых технологий в практике современного образования.....	65
Ахметбекова Б. Р., Нұрқанова М. Д., Елекеева С. А., Инновациялық әдіс-тәсілдердің оқыту үрдісіндегі тиімділігі.....	68

<i>Ахметжанова Б. Ж., Байдалинова С. Н.,</i> Создание условий для получения инклюзивного образования.....	72
<i>Байгалиева А. А., Жакупова Б. К., Исмаилова С. Ш.,</i> Қалыптастырушы бағалау негізінде оқушылардың тыңдалым дағдыларын дамыту жолдары.....	75
<i>Бадаева М. С.,</i> Оқытудың жаңа әдіс-тәсілдерін қазақ тілі сабақтарында қолдану.....	78
<i>Байменова А. А., Рахметова Г. М., Соловей Т. Ю.,</i> Опыт применения технологии индивидуализации и уровневой дифференциации в современном образовании.....	82
<i>Баймуханова Г. А.,</i> Заманауи білім беру практикасында инновациялық технологиялар мен әдістерді қолдану тәжірибесі.....	86
<i>Байшугулова Б. К., Аубакирова К. Е., Жумагулова Т. С.,</i> Заманауи технологиялардың педагогикалық процесте пайдаланудың тиімділігі мен ерекшеліктері	90
<i>Бактыгалиева А. К., Лопарева Ю. В., Усенова Г. Р.,</i> Профессиональный подход в развитии музыкальной одаренности на занятиях вокального ансамбля.....	94
<i>Бармина А. Ю., Станишевская Г. А.,</i> Уровневая дифференциация на уроках – путь к творчеству, знаниям, сотрудничеству.....	98
<i>Батура Л. В., Бабаченко Л. П., Курманбаева И. С.,</i> Технологические приемы работы с интерактивными досками.....	102
<i>Бородина Н. С.,</i> Формирование новой модели сознания и мышления старшеклассников на уроках истории в свете задач программы «Рухани жаңғыру»..	106
<i>Бейсенова С. А.,</i> Тарих сабақтарында «Биоақпарат және синергетика» технологиясын пайдалану тиімділігі.....	109
<i>Бекентаев С. Ж.,</i> Тарих сабағында жаңа технологияларды пайдалану.....	114
<i>Бекмұхамбетова С. Қ.,</i> Қазақ тілі мен әдебиеті сабақтарында «Сатылай кешенді талдау» және эвристикалық жобалау технологиялардың қолданылуы.....	117
<i>Беркімбай Р. Ә.,</i> Информатика мен математика арасындағы пәнаралық байланыстарды жетілдіру.....	121
<i>Бикенова Ш. Х., Жаманова Г. К., Кошанова Г. Б.,</i> Заманауи білім беру жүйесінде бағалаудың тиімділігі мен ерекшеліктері.....	125
<i>Білісбекова Д. Б., Мырзагалиева А. Б.,</i> Инновациялық білім беру жүйесіндегі оқыту мен тәрбиенің негізгі тенденциялары.....	129
<i>Брагина Т. М., Брагин Е. А.,</i> Опыт применения инновационных технологий в повышении образовательного и воспитательного потенциала молодежи через деятельность студенческих клубов.....	132
<i>Вартаньян Г. В.,</i> Как использование дифференцированных заданий влияет на уровень обученности.....	136
<i>Васильева О. М.,</i> Английский язык в рамках обновления содержания среднего образования Республики Казахстан.....	140
<i>Василькова Н. А.,</i> Проектирование педагогической технологии на основе структурно-функционального инварианта педагогической деятельности.....	143
<i>Винникова Л. В., Жуламанова Д. А.,</i> Информационно-коммуникационные технологии на уроках русского языка и литературы как инструмент деятельности современного учителя.....	149
<i>Гевел Н. В.,</i> Опыт применения технологии развития критического мышления на уроках биологии в рамках современного образования.....	152
<i>Гливина Е., Бактыгалиев А. К., Сагумбаева А. С.,</i> Практическая деятельность обучающихся как фактор развития профессиональной компетентности будущих специалистов.....	156
<i>Гурина М. Р., Бургард М. С.,</i> Опыт внедрения системы дуального обучения в лисаковском техническом колледже.....	161
<i>Данильченко Г. И.,</i> Использование кейс-технологии в процессе обучения будущих учителей начальных классов.....	165

<i>Даумова З. С., Козлова Л. В.,</i> Использование инновационных технологий на уроках английского языка.....	169
<i>Дауренбекова А. Т., Исмагулова К. А., Жаңартылған білім беру – жаһандану негізі...</i>	172
<i>Демесенов Б. М., Баянбекова Ж. Б.,</i> Формирование функциональной грамотности учащихся через проработку дескрипторов к лабораторным работам.....	175
<i>Демесенов Б. М., Такенова Н. К., Тасанова Г. А.,</i> Пирамидальная модель для организации практики студентов педагогических вузов.....	180
<i>Демеуов А. Б., Тилекова Ж. Т.,</i> Қазақстанда география білімінің берілу тарихы...	185
<i>Дуйсенбаева Л.Б.,</i> Использование современных педагогических технологий на уроках биологии.....	189
<i>Ершова Н. В.,</i> Как подготовить ребёнка к переходу на обновлённое образование.....	194
<i>Жайворонко И. А., Ткач Н. А.,</i> Новые подходы в преподавании и обучении на интегрированных уроках.....	196
<i>Жаланова Г. Б., Ахметжанова А. Алимova Г. Н.,</i> Заманауи білім беру практикасында инновациялық технологиялар мен әдістерді тиімді қолдану.....	201
<i>Жаменкенова Н. З.,</i> Жаңартылған білім беру аясында сабақта оқушылардың іс-әрекеттерін ұйымдастыру тәсілдері, оқытудың бейімделу жүйесі.....	204
<i>Жандаулет Л. О.,</i> Использование активных методов обучения на уроках русского языка.....	208
<i>Жапарова Т. Ж., Хусаинова Г. Б.,</i> Сын тұрғысынан ойлау технологиясын қолдану арқылы оқушыны өз бетінше ойлай білуге қалыптастыру және дамыту.....	212
<i>Жармухамбетова Г. А., Муханжанова А. С.,</i> Инновациялық технологияларды білім беру үрдісіне енгізу жолында spark құрылғысының мүмкіндіктері.....	216
<i>Жукова А. Ю.,</i> Применения инновационных технологий на уроке химии.....	220
<i>Заремба И. А., Волкова Е. И., Ярош Н. А.,</i> Применение инновационных технологий и методов на уроках в начальной школе в системе современного образования.....	223
<i>Ибраева Л. Д., Карбозова А. Е., Таскожин К. К.,</i> Заманауи білім беру практикасында инновациялық технологиялар әдістерді қолдану тәжірибесі.....	229
<i>Иванина С. А.,</i> Опыт логопедической работы с детьми с особыми образовательными потребностями.....	232
<i>Ивышева Э. К., Сейткалиева А. Г., Игілік А. Д.,</i> Инновациялық білім деңгейін көтерудің маңыздылығы.....	236
<i>Идрисов И.К., Баймухаметова Б.Т., Рамазанова А.Д.,</i> Использование стратегий развития критического мышления на различных этапах урока в малокомплектной школе как фактор повышения уровня преподавания.....	239
<i>Искакова А. И., Құлбаева З. Т.,</i> Способы развития основных речевых навыков на уроках русского языка и литературы в рамках внедрения обновленного содержания образования.....	242
<i>Исмагулова И. К., Аксёнова Л. В., Мукенова А. Д.,</i> Игровые технологии на уроках английского языка.....	246
<i>Кадрелинова М. К., Бельская Н. А., Пащенко О. В.,</i> Подготовка к ВОУД в практике современного образования.....	250
<i>Kaliev D. D., Medebaeva A. A.,</i> Zamanauı bilim beru salasyndaǵy koshbasshyǵa tan qasiyter.....	254
<i>Калиев К. А.,</i> Практика применения здоровьесберегающих и информационных технологий в процессе подготовки учащихся спортсменов средних школ в идее культурно-нравственных ценностей «Рухани жанғыру».....	260
<i>Камалова Г. М.,</i> Қазақ тілі сабағында функционалды сауаттылықты дамытудың маңызы.....	263
<i>Карбаев Т. Д.,</i> Зерттеушілік әңгіме математика сабақтарында оқушылардың коммуникативтік дағдыларын дамыту тәсілі ретінде.....	266

<i>Қараулова Қ. М., Жаңартылған білім мазмұны бойынша қазақ тілін оқытудағы жаңа әдіс-тәсілдер.....</i>	271
<i>Карпычева Т. М., Использование активных методов и методических приемов в преподавании химии, географии и биологии по обновленной программе.....</i>	274
<i>Катаргина Е. А., Елеупова К.Т., Применение проектной и исследовательской деятельности на уроках музыки.....</i>	279
<i>Кенжегалиева С. К., Аханаева У. А., Баймуратова А. Б., Заманауи білім беру практикасында инновациялық технологиялар мен әдіс-тәсілдерді қолдану тәжірибесі.....</i>	282
<i>Кәріғұл Б. Қ., Заманауи білім беру практикасында инновациялық технологиялар мен әдістерді қолдану тәжірибесі.....</i>	287
<i>Кириллова Ю. А., Использование икт на уроках математики в коррекционной школе.....</i>	290
<i>Климченко С. А., Взгляд на современный урок: инновации и творчество.....</i>	294
<i>Колесникова И.Е., Имплементация кейс-стади в школьное образование, как технологии мотивирующей обучающихся к использованию проектной деятельности в течение всей жизни.....</i>	298
<i>Косанова А. У., Тажибаева Б. К., Инновациялық технологиялар – болашаққа нық кадам.....</i>	302
<i>Кравченко О. А., Применение инновационных технологий и методик в практике современной школы.....</i>	306
<i>Кравченко Т. Н., Ералина А. Е., Сингапурская технология как современный метод обучения в рамках общеобразовательных дисциплин.....</i>	311
<i>Крекова Н. С., Инновационная деятельность педагога, как одно из условий повышения качества образования.....</i>	313
<i>Куанышева М. К., Опыт применения инновационных технологий и методов современного образования.....</i>	317
<i>Кубекова И. К., Білім мазмұнының жаңарту жағдайында сабақты зерттеу әдісін педагогикалық кадрлардың кәсіби дамуының тиімді құралы ретінде пайдалану.....</i>	320
<i>Кубекова С. К., Жапарова И. Б., Болат Ә. Қ., Заманауи білім беру жүйесіндегі инновациялық технологиялар.....</i>	324
<i>Куйшинова З. Ш., Бекмагамбетов Р. К., Ерменова Б. С., Қазақстан Республикасының білім берудегі заманауи инновациялық технологиялары.....</i>	328
<i>Кумбасова М. Б., Взгляд на дело казахского педагога-просветителя 19 века И. Алтынсарина как на опыт инновационной деятельности.....</i>	331
<i>Курманова А. А., Бекбаева С. Т., Утенова З. Т., Рухани жаңғыру бағдарламасы аясында қазақ тілі мен әдебиеті сабақтарында жаңа білім беру жүйесі.....</i>	334
<i>Кусымбаева С. К., Мусажанова З. Д., Инновационные технологии и методы на уроках биологии в школах, контексте «Рухани жаңғыру».....</i>	336
<i>Лецинская И. В., Коллективный способ обучения-один из эффективных способов обучения в современном мире.....</i>	340
<i>Маденова Ж. К., Липанова Т. В., Нурғалиева А. С., Опыт применения проектно-исследовательской технологии в практике современного образования.....</i>	343
<i>Мазуренко И. В., Применение деятельностного подхода в обучении младших школьников на уроках математики.....</i>	348
<i>Марняк С. А., Айтуарова Д. И., Опыт применения инновационных технологий и методов на уроках.....</i>	353
<i>Маткеева У. К., Муканова Г. М., Аймукатова Ж. К., Заман талабына сай инновациялық технологиялар мен әдістерді қолданудың маңыздылығы.....</i>	356

Өмірзақ Сұлтанғазин атындағы Қостанай мемлекеттік педагогикалық университетінің 80 жылдығына орай «Білім беру практикасы сапасын жоғарылатудың өзекті мәселелері» атты Халықаралық Алтынсарин оқулары ғылыми-практикалық конференциясының тұжырымдамасы.....	361
Резолюция Международной научно-практической конференции Алтынсаринские чтения к 80- летию Костанайского Государственного педагогического университета имени Умирзака Султангазина «Актуальные проблемы повышения качества образовательной практики».....	363

**БІЛІМ БЕРУ ПРАКТИКАСЫ САПАСЫН ЖОҒАРЫЛАТУДЫҢ ӨЗЕКТІ
МӘСЕЛЕЛЕРІ
АТТЫ АЛТЫНСАРИН ОҚУЛАРЫ
ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҒЫЛЫМИ-ПРАКТИКАЛЫҚ
КОНФЕРЕНЦИЯСЫНЫҢ
МАТЕРИАЛДАРЫ**

**МАТЕРИАЛЫ
МЕЖДУНАРОДНОЙ
НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКОЙ КОНФЕРЕНЦИИ
АЛТЫНСАРИНСКИЕ ЧТЕНИЯ
АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ ПОВЫШЕНИЯ КАЧЕСТВА
ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ ПРАКТИКИ**

Басуға 2019ж 12.02 берілді.
Пішімі 60x84/8. Көлемі 44 б.т.
Тапсырыс № 030

Подписано в печать 12.02.2019г.
Формат 60x84/8. Объем 44 п.л.
Заказ № 030

Қостанай мемлекеттік педагогикалық
университетінің баспасында басылған

Қазақстан Республикасы, 110000,
Қостанай қ., Тәуелсіздік к., 118

Отпечатано в типографии Костанайского
государственного педагогического
университета

Республика Казахстан, 110000
г.Костанай, ул.Тәуелсіздік, 118